

Петър Дънов
Учителя

Естествен ред на нещата

*Общ окултен клас
година девета*

Петър Дънов
Учителя

Естествен ред на нещата

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

Петър Дънов
Учителя

Естествен ред на нещата

*Общ окулатен клас
година девета*

*Словото в Школата
на Петър Дънов Учителя
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Настоящото издание включва лекции, публикувани
в сборниците:*

*ЕСТЕСТВЕН РЕД НА НЕЩАТА,
ООК, година девета, т.1, София, 1939*

*СТЕПЕНИ НА СЪЗНАНИЕТО
ООК, година девета, т.2, София, 1939*

*ДОБРОТО ОРЪЖИЕ
ООК, година девета, т.3, София, 1939*

Съдържание

1. Естествен ред на нещата, 28.08.1929	7
2. Правилни връзки, 4.09.1929	14
3. Вън и вътре в тялото, 11.09.1929	25
4. Проявеният живот, 18.09.1929	39
5. Разумни методи, 25.09.1929	49
6. Динамична сила на мисълта, 2.10.1929	63
7. Новото в живота, 9.10.1929	74
8. Закон за благоприличие, 16.10.1929.....	83
9. Център на живота, 23.10.1929	92
10. Източници на живота, 30.10.1929	101
11. Вкисване, 6.11.1929	112
12. Два центъра, 13.11.1929	124
13. Паралелизъм в Природата, 20.11.1929	137
14. Ново разбиране, 27.11.1929	149
15. Което става, 4.12.1929	158
16. Обхода и проява, 11.12.1929	174
17. Наука за езика, 18.12.1929	187
18. Степени на съзнанието, 25.12.1929	201
19. Личност и душа, 1.01.1930	215
20. Проява на Любовта, 8.01.1930	249
21. Светли и тъмни действия, 15.01.1930.....	265
22. Опитна школа, 22.01.1930.....	275
23. Махалото, 29.01.1930	286
24. Новите веяния, 5.02.1930	295
25. Съчетания на числата, 12.02.1930	307
26. Новото в живота, 19.02.1930	319
27. Доброто значение, 26.02.1930.....	328
28. Термометърът на човека, 5.03.1930.....	334
29. Идейната обич, 12.03.1930	347
30. Правилни форми, 19.03.1930	359

31. Съзнателният живот, 26.03.1930.....	367
32. Права мисъл, 2.04.1930.....	377
33. Значение на числата, 9.04.1930	393
34. Хваление, 16.04.1930	402
35. Доброто оръжие, 23.04.1930	414
36. Положително знание, 30.04.1930	423
37. Претръпване и притъпяване, 7.05.1930.....	436
38. Добрият ден, 14.05.1930.....	447
39. Стойност на нещата, 21.05.1930	460
40. Правилно разбиране, 28.05.1930	474
41. Точност, 4.06.1930	487
42. Два принципа, 11.06.1930	499
43. Абсолютна вяра, 18.06.1930	515
44. Закон и принцип, 25.06.1930	530
45. Морални правила, 2.07.1930	543
46. Форма и съдържание, 9.07.1930	559
47. Проява, връзка и причина, 16.07.1930	568
48. Интуиция, 23.07.1930.....	578
49. Скришната стаичка, 30.07.1930	584
50. Задължително право, 6.08.1930	590
51. Начало и край, 13.08.1930	594

Приложения

Обяснителни бележки.....	604
Речник на редки, остарели и чужди думи.....	610
Задачи, упражнения, опити, методи за работа	612
Теми.....	614

ЕСТЕСТВЕН РЕД НА НЕЩАТА

Съвременните хора, религиозни и светски, не се различават много. И едните, и другите имат вяра, но обектът на вярата им е различен, вследствие на което и резултатът от нея не е един и същ. Всички казват, че трябва да се вярва, но истинската Вяра има отношение към възвишеното.

Човек може да вярва в своя идеал. Всеки се стреми да го постигне и вярва, че ще го постигне. Постигането му зависи от усилията, които той прави, и от методите, които прилага. Всички хора дишат въздух, но понеже не го възприемат еднакво, те нямат един и същ резултат; това показва, че при дишането на някои хора липсва нещо. Повечето хора дишат с горната част на белите дробове; ние наричаме това дишане плитко – при него човек бързо поема въздух и бързо го изпуска. За да бъде здрав, човек трябва да диша дълбоко, да поема въздух с целите си дробове. При дишането заедно с въздуха в тях влиза известна енергия; колкото по-дълбоко е дишането, толкова по-голямо количество енергия влиза и заедно с въздуха обхваща всички белодробни клетки и помага за доброто пречистване на кръвта. Ако дишането е плитко, количеството на приетата с въздуха енергия не обхваща всички клетки, вследствие на което пречистването на кръвта не е пълно; където пречистването на кръвта не е пълно, там се явяват различни болезнени състояния.

Същият закон се отнася и до мислите: всяка мисъл, която влиза в човешкия ум, трябва напълно да обгърне органа на мисълта, иначе тя не е пълна. Например като вярвате в Бога, вие мислите за Него; пълна ли е вашата мисъл за Бога, обхваща ли цялото понятие *Бог*? Може да дадете дълго описание за Бога, но преди всичко в ума си трябва да държите една Негова черта, която при всички случаи остава неизменна.

Казвате, че познавате баща си, че мислите за него. Коя е онази черта в познаването на баща ви, която при никакви

случаи не се мени? Ще кажете, че баща ви е млад или стар, че има или няма брада и мустаци и т.н., но това са белези, които не са постоянни, които лесно могат да се променят. В понятието *баща* влиза една основна черта, която никога не се мени – тя е положението на бащата като глава на семейството. Бащата е глава, начало на нещата.

Следователно кажем ли, че познаваме Бога, ние имаме предвид тази Негова черта, която в отношенията между човешката душа и Него остава всякога неизменна; дали съзнавате това, или не, е друг въпрос. Въпреки всички условия тази черта остава завинаги неизменна. Докато тя съществува, човек има и живот, и здраве; изчезне ли като връзка на нещата, болезнените състояния нападат човека.

Дали връзката в човешката душа е съзнателна, или е несъзнателна – не е важно; тя съществува независимо от участието на човешкото съзнание и дава подтик, импулс на неговия живот. Тази връзка е съществувала преди човек да е знаел нещо за нея и докато съществува, той живее естествено; изчезне ли тя, човек излиза от естествения ред на нещата – при това положение той се лишава от благата, които Духовният свят му дава.

Докато отношенията на сина към бащата са правилни, и двамата са готови на взаимни услуги и жертви – синът проявява пълно послушание към баща си, а бащата е готов на всякакви жертви за сина; и двамата се намират в естествения ред на нещата. Естествените отношения изискват от детето послушание към родителите, а от родителите – любов към детето. Любовта на родителите се извява правилно към детето от раждането до края на живота му. Прояви ли то и най-малкото непослушание към баща си, в отношенията им влиза някаква дисхармония; детето започва да се сърди, обръща гръб на баща си, иска да го застави да му се извинява, но каквото и да прави, разумният баща няма да му се подчини, а по някакъв начин ще му даде урок, втори път да не нарушава естествения ред на нещата.

Следователно каквито са отношенията на сина към бащата, такива са и на човека към Бога, неговия велик Баща. Докато не се е натъкнал на някаква неприятност

или на неуспех в живота си, човек вярва в Бога, поддържа правилни отношения с Него; натъкне ли се на някакво нещастие, той веднага започва да роптае: как е позволил това нещо, защо му е пратил страданието, обезверява се, започва да се съмнява в Бога. В известни случаи Бог веднага се притичва на помощ на пострадалия, но понякога Той пристъпва към него с пръчица и му дава добър урок; вместо да го облекчи, Той го натоварва повече, за да се научи да мисли право.

Щом се обезвери и усъмни, човек тръгва по крив път. И докато по-рано е уповавал на Бога, сега започва да мисли, че може да живее сам, да не разчита на никого. Наистина, човек може да живее сам, без упование и Вярa в Бога, но в края на краищата ще види, че нещо съществено му липсва.

Бог е източник на живот, на светлина, на свобода; без Него никакъв живот не съществува. Всяка мисъл, която излиза от Бога, е запалена свещ, всяко Божествено чувство е запален огън – какво ще прави човек без светлината и топлината на тия мисли и чувства? Докато пази естествения ред на нещата, той се ползва от тяхната светлина и топлина и ние казваме, че този човек живее правилно; наруши ли естествения ред, той изгубва светлината и топлината на своя живот – тогава се намира във от всякакъв морал, във от условията на Великия живот.

Какво представлява моралът? Моралът е чувство, с което човек различава правото от кривото, Доброто от злото. Докато свещта на вашия живот свети, вие различавате правото от кривото; изгасите ли я, оставате в тъмнина и не можете да различавате Доброто от злото.

За да не изпадне в тъмнина, човек трябва да възстанови правилния ред на нещата, да възстанови връзката си с Първата Причина. Това може да стане още днес – от човека зависи да възстанови отношенията си. Някога, в далечното минало, той сам ги е нарушил, следователно сам трябва да ги възстанови. Всеки сам е виновен за грешките, които е направил, но като не искат да признаят вината си, хората търсят причините за своите нещастия във от себе

си: бащата се връща от работа недоволен от забележките на началника си и търси вината в децата и в жена си – той мисли, че ако не бяха те, нямаше да работи толкова много и щеше да бъде по-спокоен, по-лесно да понася забележките на хората.

Каквито са отношенията на хората в светския им живот, такива ще бъдат и в религиозния, и в духовния им живот. Като се намери пред мъчнотиите на живота, религиозният започва да се сърди на своите духовни братя, че не му помагат. Той казва:

– Не виждат ли тия хора, че имам жена, деца, че съм затруднен?

– Деца имат и птичките, а не само ти.

– Но аз вярвам в Бога!

– Какво от това, че вярваш? Ти си се родил с вярата си, не си започнал да вярваш отсега. Ако отсега нататък трябва да вярваш, твоята работа е свършена.

Да вярва човек – това е в естествения ред на нещата. Този ред изисква от детето послушание, а от бащата – любов; ако детето не слуша и ако бащата не обича, нищо не е в състояние да им помогне. Послушание и обич са две неща, които определят правилните отношения между сина и бащата, между човешката душа и Бога.

Как може да се поддържа хармонията между човека и Бога? Едно от условията е молитвата. Чрез нея се поддържа свещената връзка на човешката душа с Първата Причина на нещата. – „Не искам да се моля.“ Щом не искаш да се молиш, ще влезеш в неестествения ред на живота. Молитвата е едно от съществениите задължения на човека; каквото представляват физическите задължения за него, такова нещо представлява молитвата за духовния му живот. Ако не плаща редовно дълговете си, все повече обърква работите си – лихвите се трупат, дългът се увеличава, докато един ден човек се намери в безизходно положение. Следователно, иска или не, все трябва да плати задълженията си; не плаща ли, той е осъден на големи страдания и нещастия. След това ще пита защо страда; страда, защото не се е молил, не е плащал задълженията си. – „Длъжен ли съм да се моля?“ Ти си толкова длъжен

да се молиш, колкото и да дишаш, да ядеш, да мислиш, да чувстваш – това са задължения, които влизат в естествения ред на живота. Не само това, но човек е длъжен да прави ред гимнастически упражнения; не прави ли тия упражнения доброволно, насила ще го заставят – ще дойде някоя болест, ще го сложи на легло, където по цели дни и нощи ще се извива ту на една, ту на друга страна.

И тъй, щом е дошъл на Земята, човек неизбежно трябва да следва естествения ред на нещата. Докато реката тече, плаващите в нея частици трябва да следват движението ѝ; пожелаят ли да спрат своето движение, те ще причинят подпушване на водата, реката ще повдигне нивото си и ще започне да залива всичко, което се изпречи на пътя ѝ: ниви, лозя, градини. Лозарите и градинарите ще търсят причината за подпушването на реката и като я намерят, ще дадат тласък на спрелите се частици, като ги отправят в посока към морето, накъдето се стреми самата река; те няма да ги питат искат ли да се движат, или не – ще ги заставят насила. Същото се отнася и до човека: не е важно дали иска, или не иска да се движи според великите закони на Живота; щом е слязъл на Земята да учи, той е длъжен да следва законите на естествения му ред. Като следва тия закони, ще дойде до пристанището на Великия океан, където се вливат всички реки и морета. Това се отнася до всички хора, вярващи или безверници. Който вярва, той придобива нещо; който не вярва, губи. Докато живее, човек трябва да бъде доволен от условията на живота си, да ги използва съзнателно за работа.

Какво представлява сърденето, гневът? Когато в човека се събере излишна енергия, той започва да се гневи. Гневът е качество не само на човека, но и на животните – когато агнето се сърди на майка си, то започва да блее. В блеенето няма никаква наука, никаква философия, то е нещо старо, отживяло времето си; човек трябва да се откаже от старото, от живота на своите деди и прадеди. Когато дойде до съзнанието да се освободи от стария живот, той пожелава да се уедини, да остане сам. Когато се стреми към самота, човек има известно задължение към себе си; щом потърси обществото на много хора, това показва,

че иска да сподели с тях своите постижения. Наистина, когато чете и учи, човек обича да бъде сам; когато споделя прочетеното и наученото, иска да се срещне с хора, с които да обсъди това, което е прочел и научил.

Като ученици, от вас се иска да имате ясна представа за живота, за законите, които го управляват. В него има неща неизбежни, строго определени, но има и неща, които не се допускат – например съмнението в Бога не се допуска. Човек може да се съмнява, но всяко съмнение в Бога не води към добър край. Да се съмняваш в Бога означава да се съмняваш в Любовта, а съмнява ли се в Любовта, човек се съмнява в Живота; това е невъзможно, невъзможно е човек да се съмнява в Живота – усъмни ли се в Живота, той престава да се нарича човек, престава да мисли.

Отличителното качество на човека е способността му да мисли. Който не мисли, не е човек; който убива, също не е човек; който не живее добре, и той не е човек. Щом мисли, щом живее добре, човек заслужава името си – той живее в Любовта, която му дава всички условия и възможности за растене и развиване, той живее в душата си и може да направи всичко, каквото пожелае.

Отдели ли се от душата си, човек коренно изменя понятията си за света и коренно изменя отношенията си към него – защо? Защото изгубва светлината си. Той се намира в положението на някой, който е влязъл в тъмна стая. Какво може да вижда в тъмнината, каква представа ще има за света от тъмната стая? Щом запали свещта, вече вижда ясно, вследствие на което и отношенията му към света се изменят.

И тъй, живеете в Светлина, за да разбирате естествения ред на нещата, да не си създавате ненужни страдания. Стремещт на човека към реализиране на неговите големи желания му причинява ред ненужни страдания; всяко желание в него представлява слон, за изхранването на който са нужни много материални средства. За изхранването на един слон са нужни около пет крини ориз на ден; отглеждането на слона не е задача за сиромаха – само богатият, капиталистът може да отглежда слон.

Иска ли да изпълни правилно своите задачи, човек трябва да се вслушва в Божественото в себе си, както и във всеки външен глас, чрез който Разумните същества му нашепват кое е добро и кое не е, кое е право и кое не е. Светът, който е над нас, има грижа за всичко, което става в по-долните от него светове; там полагат всички грижи за нас – да регулират нашите мисли, чувства и постъпки. Като изправя постъпките си, като се вслушва в съветите на Разумните същества, човек се свързва с тях, а същевременно и с Духовния свят. Радвайте се, че сте свързани с Духовния свят и с Разумните същества, които постоянно ви говорят и напътстват. Докато те ви дават съвети, вие сте на прав път; престанат ли да се грижат за вас, сте на крив път. Те казват: „Който иска да живее между нас, трябва да бъде свършен, да изпълнява Волята Божия“.

Дръжте в ума си мисълта да бъдете свършени като Бога; дойдете ли до тази мисъл, всякакво обезверяване е изключено. Влезе ли в света на свършенството, човек се превръща в ангел, т.е. в Божи служител, който има за цел да помага на своите ближни, а светът се нуждае от работници – Христос казва: „Жътвата е много, работниците – малко“.

От всички хора се иска работа на Божествената нива, а дали ще грешат, или не, това е друг въпрос. Човек все ще греша, но като греша, едновременно с това ще се учи. Кой ще го учи – Бог. Като прави Добро, Бог му говори, учи го, но и като прави зло, Бог пак му говори. Той вижда и доброто, и злото, които човек прави – нищо не може да избегне от Неговото око; за доброто, което прави, Бог го похвалява, а за злото го укорява. Като го укорява, Той има желание да го изправи. Като прави зло, човек неизбежно се натъква на страдания, а щом прави добро, се радва.

Стремете се към Доброто, като избягвате злото, за да имате похвалите на Бога.

Божията Любов носи пълния Живот.

1. лекция, 28 август 1929 г., София, Изгрев

ПРАВИЛНИ ВРЪЗКИ

Размишление.

Съвременните хора трябва да спазват няколко правила, ако искат да успяват в живота си. Те са следните: никога не чоплете раната си – имате ли някаква рана, не я пипайте, оставете я свободно да зараства; имате ли някакви слабости, правете ред усилия да се издигнете над тях. Който не може да се справи със своите слабости, не може да се нарече човек; без да иска, чрез слабостите си той изпада в животинско състояние.

Това са правила, които се отнасят до всички хора. Съзнателно или несъзнателно всеки човек се стреми да стане уд на Великия Божествен организъм, за да може правилно да расте и да се развива. Ръката на човека може правилно да расте и да се развива само когато е свързана с тялото му; отдели ли се от него, тя престава да се развива и скоро изсъхва. Веруюто на човека може да се развива само тогава, когато той е свързан с всички Разумни същества, които поддържат същото верую; аз говоря за онова верую, което носи Живот, Знание и Свобода на човека. Изгуби ли това верую, той изгубва всичко и в него се зараждат ред болезнени състояния, психически и физически, докато най-после умира.

Какво означава смъртта? Смъртта не е нищо друго, освен постепенно отделяне на удове от общия организъм. Мнозина мислят, че след смъртта всичко свършва. Добре е със смъртта да свърши всичко, но не е така – човек продължава да живее и след смъртта, и то толкова по-добре, колкото по-съзнателно е живял на Земята.

Днес всички хора се стремят към придобиване на щастие. Чудно е как могат да се стремят към щастие, когато делят Живота, а и Любовта. Сам по себе си Животът е неделим – няма Живот само на Земята или само на Небето; Животът е един и непреривен. Същото казваме и за Лю-

бовта. Това, което хората наричат щастие, се заключава в свързването им с Бога – свържат ли се веднъж с Бога, щастието започва да тече в живота им като река. Докато не дойдат до съзнание да разберат къде се крие тяхното щастие, те го търсят ту в жената или в мъжа, ту в децата, ту в богатството, ту в знанието, ту в силата, но в края на краищата от всичко се разочароват; след всяко разочарование иде страданието, което не е нищо друго, освен език на Бога – чрез страданието Бог говори на хората, че пътят, по който търсят щастие, не е прав. Въпреки това със своите криви мисли и разбирания те искат да заставят Разумните същества да мислят като тях; това е невъзможно.

Следователно разумният не може и не трябва да върви по пътя на неразумния. – „Ама Бог е всемоуш, Той е в състояние да измени всичко.“ Тъкмо защото е всемоуш, Той оставя човека да страда, да се ограничава и заробва. Той не си служи с насилие; веднъж дал свобода на човека, оставя го свободен да изпълнява или да не изпълнява великите закони на Битието. Изпълнява ли ги, ще бъде свободен; не ги ли изпълнява, сам се ограничава и лишава от дадената свобода. Щом се ограничи, страданията неизбежно го следват – невъзможно е ръката да живее свободно и щастливо, щом се отдели от общия организъм.

Отдели ли се от общото, човек вече няма условия за работа; той ходи тук-там, очаква на другите хора – от този иска няколко лева, от онзи парче хляб, докато най-после всички затворят вратите си за него. Ще дойде ден, когато течението на реката за този човек ще прекъсне и той ще остане сам в живота, без никаква външна подкрепа; тогава най-после ще разбере, че трябва да работи, но не отделно от общия организъм, а в съгласие с него, ще намери мястото си във Великия организъм на Живота и ще започне да работи.

Следователно, докато работи в съгласие с Общото, човек се ползва от Божието благословение, и то заслужено, а не като подаяние. Подаянието е изключение в живота, а в изключенията няма никаква обмяна. Обмяна съществува в работата – когато две същества работят съзнателно и с любов, между тях става правилна обмяна.

Като работи, като вярва, като люби, човек всякога ще бъде здрав. Здравето е резултат на правилна обмяна на енергиите в организма на човека, от една страна, както и на правилна обмяна между душите, от друга. Дойде ли някаква болест, тя е нарушаване на закона за правилната обмяна. Ще кажат някои, че болестите, нещастията са от Бога, че Бог е благоволил в това; казано е обаче в Писанието, че Бог не благоволява в смъртта и страданията на човека. Може ли бащата, който е родил един син, да иска неговото нещастие? Може ли бащата да изпрати крадци, разбойници да оберат, да убият сина му? Може ли бащата да изяде сина си? Това е невъзможно!

Щом е дошъл на Земята, човек трябва да учи, да си изработи прави разбирания, прави възгледи за живота, за Природата и за себе си. Той трябва да се откаже от своите механични разбирания и да ги замени с органични, които всякога могат да се подложат на опит. Щастieto на човека не зависи от обкръжаващата среда, а от самия него. Той трябва да разчита на онази Божествена потенциална енергия, вложена в него; има ли тази енергия в себе си, може да разчита на външни и на вътрешни благоприятни условия, но изгуби ли я, с нея изгубва всички добри условия за работа и за живот. Само Божественото в човека дава условия за работа, за градеж; вън от него всяка работа, всеки градеж е временен. Само Божественият живот осигурява на човека чистота, успех и щастие. Да живее човек в съгласие с Божественото, това значи да живее в душата си, която никога не се петни – нищо не е в състояние да отнеме чистотата на душата.

Съвременните хора не живеят още в душата си и въпреки това говорят за Любов, за сродни души. Момък обича някоя мома и я нарича сродна душа. Защо я нарича така – защото му давала нещо хубаво от себе си, изливала красиви чувства към него. И фурнаджията дава хляб на клиентите си, но не е сродна за тях душа. А какво по-хубаво нещо има в света от хляба? Въпреки това вие не можете да кажете, че който ви дава хляб, той е ваша сродна душа. Вие можете да наречете сродна душа само онази, която е готова да се жертва за вас при всички условия на живота ви.

Прави възгледи трябва да имате. Не е въпрос само да говорите, но всяка дума, която излиза от устата ви, трябва да е проверена: говорите ли за Любов, всеки трябва да я почувства; говорите ли за Свобода, дайте свобода на себе си, дайте я и на другите. Не прилагате ли сами това, което говорите, вие лъжете себе си, лъжете и другите. Бъдете искрени в чувствата си; ако едно чувство е животинско, не му придавайте по-висок характер. Научете се да определяте нещата според тяхната стойност: ако едно чувство е животинско, да се прецени като животинско; ако е човешко – като човешко. На всяко нещо трябва да се дава съответна цена. Следователно като ученици, вие не трябва нито да подценявате, нито да надценявате нещата.

Сега от всички хора се изисква разумен живот. За да живеете така, трябва да се освободите от своите слабости. Като видите нещо, не бързайте да се произнасяте – за да се произнася върху известен въпрос, човек трябва да има знания; същевременно той трябва да бъде абсолютно справедлив.

Кой каквото прави, каквито и чувства да го вълнуват – това е негова работа; всеки е отговорен за себе си. Не се месете в чуждите работи! Всяка постъпка се определя от последствията си и задача на всеки човек е да работи върху себе си, да се справя със своите слабости и недъзи; що се отнася до живота на другите – това не е негова работа. Лесно е да се критикува, но който критикува, той сам трябва да даде един идеален метод за живеене.

Между хората трябва да съществуват правилни, разумни отношения, каквито съществуват между всички планети. Правилните отношения между планетите се определят от техните разстояния – докато тия разстояния се пазят, и отношенията между тях остават едни и същи; изменят ли се разстоянията, и отношенията между тях се накърняват. Каквото е външното отношение между планетите, такова е вътрешното отношение и между хората: те са поставени на известно разстояние едни от други и това разстояние не трябва да се нарушава; наруши ли се веднъж, нарушават се отношенията помежду им.

Сега, като говоря за разстоянието между хората, това не значи, че тия отношения са абсолютно неизменни; отношенията на хората са органични, а не механични, вследствие на което подлежат на промени. Отношенията на планетите са неизменни, ала психическите отношения на хората менят своите центрове. Както човек мени отношенията си към хората, така променя и отношенията си към различните планети. Как ще си обясните промяната, която става с хората, ако не приемете влиянието на планетите върху тях? Има случаи, когато до известна възраст човек се намира под влиянието на една планета, а след тази възраст попада под влиянието на друга и сам се чуди какво е станало с него, че се е изменил толкова много.

Например срещате един човек, който цели 20 години е живял в чистота и святост, но в един момент се изменя и започва да живее по друг начин. По-рано молитвите са били единственото му развлечение, но сега не се интересува от тях – защо? Срещнал е на пътя си една красива мома, заради която сърцето му е трепнало; тази мома го отбива от неговия път и му дава ново направление в живота. Защо е тръгнал след нея? Защото му била сродна душа. Какво сродство е това, което утре може да се разруши? Не, ако е въпрос за сродство, знайте, че всички души, които са излезли от Бога, са сродни.

Всяко обикновено човешко отношение хората наричат сродство. Какво сродство е това, което трае само ден-два? Днес гледате парче желязо – чисто, светло, но след няколко дни виждате, че е покрито с ръжда. Там, където става окисляване, никакво сродство не съществува; всяко окисляване говори за несъвършенство на нещата. Какво сродство е това, ако с приближаването си към една мома момъкът изопачава характера ѝ? Сродни души са ония, които във всеки момент повдигат и облагородяват характера си. Всеки човек трябва да съдържа качествата на златото. Истински характер е този, който при никакви условия не се изменя.

Като се намерят в трудни положения, на които не могат да издържат, хората казват: „Такава е Волята Божия“;

не, така не се говори – само светията, само праведният човек може да каже кое е Волята Божия и кое не е. Някой краде, заради което го слагат в затвор; като се види ограничен, той казва, че Волята Божия била такава. Краде ли човек, човешките закони непременно ще го хванат, но Волята Божия не е в човешките закони – Божествените закони нямат нищо общо с човешките.

Светията познава Волята Божия и я изпълнява. Когато красива мома дойде при него, той я погледне, измери я с поглед и вече знае какви са намеренията ѝ – тя или бяга от някой момък, или иска да изкушава светията. Той ѝ казва: „Сестро, ако си дошла при мен да водиш чист живот, трябва да минеш по този път, по който аз съм минал: аз съм се молил по три-четири часа на ден. Ти искаш без молитва да постигнеш нещо; това е невъзможно, щастие-то не се постига лесно“.

За да бъде щастлив, преди всичко човек трябва да даде място на Божественото в себе си; Божественото е храна за душата и ако не е приел тази храна, той никога не може да бъде щастлив. Когато Божественото се постави за основа, животът на хората се превръща в рай: птичките пеят, изворите бликат, цветята цъфтят, плодовете зреят, децата скачат и се радват; млъкнат ли птичките, пресъхнат ли изворите, не благоухаят ли цветята, Божественото се е отеглило.

Божественото създава братски отношения между хората, а човешкото ги разваля. Това се отнася и до личния живот – видите ли, че някой човек боледува, става песимист, ще знаете, че Божественото го е напуснало. Ще кажете, че това е закон на Природата; не, това е резултат на нарушаване на природните закони. В Божиите и във великите природни закони няма никаква измяна, те са постоянни и неизменни.

Следователно, докато живее съобразно великите закони на Битието, човек всякога ще се ползва от Божието благословение. Който живее според тия закони, никога не петни душата си, а щом своята душа не опетнява, никога не може да петни и душите на своите близки. Види

ли някоя красива мома, той се радва на красотата ѝ, без да опетни с нещо нейната душа. – „Ама тя го целунала.“ Щом е по-слаба, тя може да го целуне; ако е по-силна от него, тя няма право да пристъпва към него.

Закон е: слабият всякога пристъпва към силния, но не и силният към слабия. Ако бащата пръв пристъпва към детето си, от него нищо няма да излезе; първо детето трябва да пристъпва към баща си, после и бащата може да пристъпи към него. Дете, което първо пристъпва към баща си, за да го целуне и погали, е на прав път; от това дете велик човек ще стане.

Като живее по този начин, човек ще изработи в себе си онази вътрешна чистота, към която душата му се стреми; не живее ли така, той изпада в механичните условия на живота, които водят към грях. Докато греши и върши престъпления, човек се намира в животинския морал; колкото повече се издига над обикновените условия на живота, толкова по-бързо навлиза в духовните, които го водят към велик, възвишен морал. Докато дойде до този морал, той неизбежно ще греши, но същевременно ще се изправя. По външния вид на човека, по лицето му ще познаете какъв е неговият морал. Който е придобил великия морал, той благоухае и където влезе, разнася своето благоухание. С морала, който излиза от него във вид на струи, той повдига падналите, утешава страдащите. Духовните отношения повдигат хората, физическите ги събарят.

Като говорим за отношенията на хората, това не значи, че трябва да се механизират. Отношенията им трябва да бъдат чисти и свети. Желаете ли да целунете някоя мома, вие трябва да искате позволение от нейния Велик Баща. Как ще получите това позволение? Ще се молите ден, два, три, ще пишете писма до Баща ѝ и ако Той ви позволи, можете да я целунете. Така трябва да постъпват младите моми и момци, когато искат да изразят едно красиво чувство. Ако постъпваха така, грях нямаше да имат, но понеже не спазват този закон, грехове правят и страдания имат.

За да изпитва чувствата си, човек трябва да прави умствени маневри. Едно чувство е чисто и свято, ако човек

еднакво го отправя и към младата мома, и към стогодишната баба; отвори ли се от бабата, неговото чувство е користолюбиво. Едно сърце, един ум, една душа, един дух живеят и в младия, и в стария. Дойдете ли до външната форма на нещата, там въпросът е друг – младата мома е желана повече от бабата и именно това различие води към падение. Това различие говори за отсъствие на благородство в човека. Ако чувствата му и в младини, и в старини са издържани, това говори за присъствие на Божественото в него; ако външните условия не причиняват никакви промени в човека, той е дал път на Божественото в себе си.

И тъй, искате ли да живеете идеално, да бъдете в хармония с всички живи същества, отворете душите си за Божественото. Законите на Божественото са закони на Любовта; те не са писани както човешките закони и не подлежат на промени както човешките. Законите на Любовта са написани в човешката душа. Отворете душата си и всеки ден прочитайте по един от законите, написани в нея; четете и прилагайте тия закони. Щом е дошъл на Земята да учи, човек трябва да различава животинските закони от човешките, човешките – от ангелските, ангелските – от Божествените, и да знае къде и как да ги прилага. Невъзможно е човек да служи на Бога като човек, със своите ограничени разбирания; иска ли да служи на Бога, той трябва да има чистотата и знанието на ангелите. – „Как се постига тази чистота?“ Чрез молитва, чрез работа и чрез учене. Някой се изправи, прочете набързо една молитва и тръгне на работа; така не се постигат нещата. Ония, които са се посвещавали на служене, са прекарвали по цели часове в молитва и съзерцание. Молитвата не подразбира шепнене на думи, но целият живот на човека трябва да се превърне в молитва – това е новото в света.

И тъй, стремете се към Новото в света. То не се изказва с думи. Сегашните хора имат различни разбирания за отношения и за морал. Как ще им обясните кои отношения и кой морал са правилни? Казано е в Писанието: „По делата им ще ги познаете“. Следователно, ако в дружбата между мома и момък има повдигане, ще знаете, че те са

внесли нещо ново в отношенията си; това показва, че милите и чувствата на двамата са оказали добро влияние.

Ако човекът на Новото влезе в един дом, той ще донесе Божието благословение в него. Когато човекът на Новото види, че някой греши, нищо не му казва, нито го съди, но дълбоко в себе си се моли за него; щом се помоли сърдечно, молитвата му се приема – не минава много време и онзи, който греши, съзнава погрешката си и се изправя. Новото изключва всякаква обида, всякакво съдене, всякаква критика и недоволство. Живеете ли в Новото, ще пазите чистотата на сърцето и на ума си. Чистотата е първото условие за правилни отношения между човешката душа и Бога, между човека и Разумните същества. Човекът на Новото се отличава по това, че изключва от себе си всякаква лъжа, всякакво лицемерие, всякаква грубост. Направи ли някаква погрешка, той веднага я изправя. Ако брат му съгреши по отношение на него, готов е веднага да му прости; прости ли веднъж, забравя погрешката му.

Как постъпват сегашните хора помежду си? Някой обидил някого и веднага иска извинение; обиденият го прости, но после разправя на всички как го е обидил. Това е човешко отношение, но не и отношение между души. Обиди ли те някой и му простиш, забрави всичко и създай нови, чисти отношения с него.

Следователно, докато човек не изправи отношенията си към Бога, Божият Дух няма да работи в него. Не работи ли Духът в човека, всичко красиво в неговия живот се изгубва. Онзи, в когото Духът работи, живее в Новото: той се е отказал от стария живот, от старите разбирания, от стария морал; никога не критикува, защото знае, че грехът не е нещо новосъздадено – той води началото си от най-стари времена.

Не е лесно човек да се откаже от старото, от изопаченото в себе си. Всеки носи нещо старо, т.е. изопачено, и за да се справи с него, трябва да има знания, да знае как да постъпва. Ако няма новото знание, ще има пак стари резултати: днес ще падне, утре ще падне; днес ще счупи крака си, утре – ръката си, докато стане инвалид, негоден за работа.

За да се справите със старото, вие трябва да създадете помежду си хармонична атмосфера; не можете ли да образувате хармонични отношения помежду си, не сте готови за нов живот. При това състояние колкото и да ви се говори за новото, вие ще се намирате в положението на богатшки син, който, като получи голямо богатство от баща си, за което не е готов, се впуска само в ядене и пиене и скоро изяжда парите си, без да придобие нещо съществено. Защо не е придобил нещо съществено? Не знае човекът какво да прави с богатството. Знанието е сила. Който не може да се справи със знанието, той ще си причини ред пакости. Засега човек придобива знанието си бавно и постепенно; колкото повече знание придобива, толкова повече съзнанието му се пробужда.

Като изучава себе си, човек достига до познаване на външния и на вътрешния свят и разбира какво може да възприеме от различните светове: например ако възприема нещата чрез черния дроб, той се свързва с низшия свят; ако ги възприема чрез сърцето си, свързва се с човешкия свят; и най-после, ако ги възприема чрез мозъка си, той се свързва с Възвишения свят, със Света на мисълта – мисълта е Божественият свят в човека. Който не може да възприема мислите чрез горната част на мозъка, той не знае какво нещо е Божественото. То може да се уподоби на чист планински извор, който слиза в долината и напоява всичко, каквото срещне по пътя си.

Сега, за да прилагате Новото, образувайте помежду си малки групи, в които да влизат млади и възрастни братя и сестри, за да си въздействате взаимно. Между млади и стари няма никаква разлика – младият и старият са все един човек. Стар е онзи, който се връща у дома си; той е ходил на работа и се връща вече. Млад е този, който отива на работа. Значи разликата между младия и стария се заключава само в посоката на тяхното движение; където се срещнат, те ще спрат, ще си кажат по няколко думи и ще продължат пътя си. Когато говорим за стари и млади, ние разбираме физическия живот на хората. Дойдем ли до ангелския живот, там няма стари и млади, там всички са

33-годишни; по-стари от 33 години и по-млади от 33 години не съществуват.

Желая ви сега да приложите в живота си закона на Любовта като закон за всеопрощаване. Правете опити в името на Любовта да простите на всички! Както Бог прощава греховете на хората, така и те трябва да прощават и своите грехове, и греховете на ближните си; само така може да се запази великата хармония в живота.

Има неща, които човек сам трябва да направи. Ако сам не се свърже с Разумния свят, нищо не може да постигне. Гениалността, светостта се дължат на колективната работа на Разумни възвишени същества; без общото участие на тия Същества човек не може да разчита на никаква гениалност. Следователно всичко възвишено и благородно е резултат на общите усилия на същества от човешкия, Ангелския и Божествения светове.

Когато казваме, че всичко в живота е постижимо, ние разбираме общата разумна деятелност на трите свята – физически, Ангелски и Божествен. Искате ли да постигнете нещо невъзможно, направете връзка с добрите хора на Земята, с ангелите от Ангелския свят и с Бога; направи ли тази тройна връзка, човек ще разбере смисъла на стиха: „Невъзможните за човека работи са възможни за Бога“. Има ли тази връзка, той ще разполага с такъв капитал, с който може да посрещне всичките си нужди.

Желая ви да направите тройната връзка, за да имате постижения и в трите свята; само по този начин ще развиете физическото си тяло, ще подобрите сърцето си и ще просветите ума си.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина. Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина пребъдват в нас!

2. лекция, 4 септември 1929 г., София, Изгрев

ВЪН И ВЪТРЕ В ТЯЛОТО

Размишление върху прилежанието.

Пишете върху темата: *Произход на непостоянството.*

Всеки народ има поне по една силно развита отличителна черта, с която се характеризира; тя може да бъде добра или лоша. И българинът има черта, по която се отличава от другите народности – той е твърд; реши ли да направи нещо, мъчно може да се разубеди. Що се отнася до постоянството, тази черта е слабо развита в него. Като пишете темата си, помислете и върху произхода на непостоянството в българина. На човек, в когото постоянството е слабо развито, не може много да се разчита; той не може да издържа на убежденията си, както и на обещанията си – обещава много, а малко изпълнява. Който има убеждения, той е човек със строго определена цел; неговото съзнание е всякога будно, защото има предвид постигането ѝ. За непостоянния никаква цел не съществува; постави ли си някаква цел, той всеки ден отлага реализирането ѝ.

Природата е взискателна и строга. Има ли човек някаква цел в живота си, обещае ли, че ще я следва, Природата го държи отговорен. Тя търси причината за отлагане на нещата в самия човек и го заставя да махне препятствието от пътя си и да върви напред. За да дойде на Земята, всеки е обещал, че ще учи; ако не изпълни обещанието си, Природата насила го заставя да учи. Ако не учи, причината може да бъде външна – физическа, или вътрешна – умствена, но каквато и да е, с по-големи или с по-малки усилия човек трябва да учи. Ще каже някой, че има силно желание да учи, но средства няма, ала като му се дадат средства, той скоро се насища: учи година-две и прекъсва учението си. Наистина, има желания, които се явяват периодично, но желанието за учене не трябва да бъде от тях.

Желанието на човека да си хапне баница или друго нещо може да бъде периодично, но желанието му да учи трябва да бъде постоянно.

Като ученик, дошъл на Земята да учи, човек трябва да познава желанията си и съзнателно или несъзнателно да ги подхранва според тяхното значение в живота му. Той трябва да подхранва добрите желания, а лошите, временните, трябва да остави сами на себе си – не трябва да се бори с тях, но да ги остави сами да отпаднат или да се трансформират. Ако не успее изведнъж да реализира добрите си желания, това не значи, че трябва да се обезсърчи.

Като не могат да постигнат своите идеали, мнозина се отчайват и решават да се самоубият. Това решение не е на място. Когато се намери пред някаква мъчнотия, естествено е за човека да се обезсърчи, но това не значи, че трябва да се самоубива. Как ще се самоубие – или във водата ще се хвърли, или от някоя канара ще скочи. И едното, и другото положение не са естествени. Някога, в далечното минало, е било естествено за човека да плува като риба във водата, но хвърли ли се днес в нея, той повече не може да излезе; някога, в далечното минало, е било естествено за човека да хвърчи като орел, да се спуска от канарите, но хвърли ли се днес от някоя канара, той ще се убие.

Като ученици, вие трябва да си давате отчет за всяка идея, която се явява в ума ви, да знаете откъде иде и защо иде. Много от идеите на човека имат отрицателен характер, вследствие на което той не трябва да ги допуска в ума си, а още повече – да ги реализира. Например дойде ли в ума на някого идеята да се самоубие, той трябва да се запита защо иска да се самоубива. – „Не ми се живее.“ Какво друго ще правиш, като не ти се живее? Като иска да се самоубие, човек мисли, че ще сложи край на живота си и никой няма да го безпокои; той се лъже, животът продължава и след смъртта. – „Ще заспя поне, ще си почина малко.“ И тук се лъже. Даже минералът, който е в постоянен сън, пак е обезпокояван – ту растението забива корените си в него, ту човешкият чук го удрия и откъртва

цели парчета от него.

На същото основание, докато е на Земята, човек постоянно ще бъде смущаван от неговите кредитори – всеки иска да му се плати. Дали може да плати на всички кредитори – това не е важно, но той трябва да стане смел и решителен, да разговаря с тях. Все някога ще изплати дълговете си, но изведнъж не може. Човек трябва да е готов да плаща дълговете си, а кога ще ги изплати – това е въпрос на време. Опасно е, като ги отлага, да не иска вече да плаща. Каквото и да прави, той няма да се освободи от задълженията и дълговете си, те ще го следват и на онзи свят. В процеса на изплащане човек се учи да говори и да изпълнява. Колкото повече се увеличава способността му да говори, толкова повече трябва да се увеличава готовността му да изпълнява.

Следователно, когато паметта на човека отслабва, трябва да знаете, че желанията му се увеличават. За да не отслабне паметта му, с увеличаване на желанията едновременно трябва да се усилва мисълта му, иначе в него ще се яви недоимък – чувствата се усилват за сметка на мисълта. Наистина, когато чувствата вземат надмощие над мисълта, човек става разсеян и паметта му отслабва; той започва да мечтае за грандиозни работи, да фантазира.

Казват, че младите моми и момци обичали да фантазират. В това отношение те приличат на циганина, който носел гърне с мляко на главата си и мечтаел за много неща: как ще продаде млякото и ще си купи кокошки; после ще продаде кокошките и ще си купи овца; като я използва, ще я продаде, за да си купи крава, а като продаде кравата, ще си купи кон и т.н. Така хвърчал в мечтите си и си въобразил, че ще се ожени за княжеска дъщеря, от която ще му се родят две красиви деца, момче и момиче. От радост той подскочил, гърнето с млякото паднало от главата му и се счупило. Къде отидоха мечтите му – изгубиха се заедно с млякото.

Това става не само с младите, но и с религиозните, с учените, с философите. Религиозният, като повярва в Бога, израстват му криле и си фантазира вече как хора-

та ще започнат да го следват. Като започне да фантазира, той подскача на улицата и гърнето пада на земята; като разсипе млякото, вижда, че е обикновен човек, че нищо не може да направи. И философът фантазира – мисли, че като напише едно съчинение, ще оправи света. От радост той подскача, но гърнето с млякото пада на земята и се счува; тогава той казва: „Защо ми трябва тази философия? Моята глава не може да роди нещо особено“.

Като вървите по улиците, навсякъде ще видите паднали фантазори: тук един религиозен, там един философ, на трето място един учен – това са все хора работници, в които желанията вземат надмощие. Където желанията и чувствата вземат надмощие, там мисълта е слаба. Когато чувствата на човека вземат надмощие, почвата на неговото сърце е много мочурлива – където стъпи, краката му потъват. Каквото посеете на тази почва, нищо не никне; за да я подобрите, трябва да направите дренаж, да отведете излишната вода.

Като ученици, вие трябва да познавате отрицателните си черти и да се предпазвате от тях. Същевременно трябва да знаете произхода им; за да го намерите, мислете често върху тях, съпоставяйте нещата, докато в ума ви дойде светлина, която ще ви помогне да намерите корена на вашите отрицателни черти – като намерите корена им, силата ви ще се увеличи и вие лесно ще се справяте с тях. Ако човек не мисли, Природата нищо не може да му даде – тя дава само на онзи, който работи. На работния и на прилежния Природата е готова да отпусна кредит, за да реализира желанията си; на мързеливия тя не отпусна никакъв кредит.

И тъй, знайте, че Природата е крайно възискателна към ония, които само фантазират, без да прилагат; на такива тя не отпусна никакъв кредит, вследствие на което те трупат големи задължения и дългове. Как може да се освободи човек от дълговете си – като прилага; той трябва да се откаже от мечтите и фантазиите на младите моми и момци, на религиозните, на учените, на философите, на поетите и да започне да работи съзнателно. Добре е човек

да живее с мечти, да си въобразява, че е виден учен, музикант или художник, но за това се искат знания.

Колкото по-високо стои човек, толкова по-големи задължения има, от него се изисква много. Какво ще прави той, ако няма знания, съответни на положението му? Ще се обезсърчи и отчае – защо? Защото е търсил лесния път. Има лесен път в живота – това е пътят на малките, микроскопичните величини. Започнете да работите с микроскопичните величини: например вървиш по пътя, но тук-там срещаш малки, остри камъчета, които причиняват болка на краката; наведи се спокойно, вдигни камъчетата, сложи ги настрана и продължи пътя си. Ритнеш ли ги с крак и тебе ще ритнат; с ритане въпросите не се разрешават.

Мнозина искат с малко труд да постигнат големи резултати. Слушате някой да казва, че иска да стане ангел; и това е възможно, но за да се повдигне до тази степен, ангелът е минал през големи изпитания. Често от Небето изпращат някой ангел да повдигне един от най-големите грешници; ако мисли, че с един замах може да го изправи, ангелът е пропаднал на изпита си – с десетки и стотици години той ще бъде свързан с грешника, докато го повдигне. Не го ли повдигне, той не е разрешил задачата си; ще върви след грешника, ще слиза и ще се качва с него, докато го постави на прав път. След това може да се върне на Небето, където го възнаграждават за успешно завършена работа – ако е бил еднокрил, млад чин, ще му поставят два чифта криле и го произвеждат в чин слуга, т.е. служител на Бога, минал през големи изпитания.

Сега мнозина от вас седят и фантазират как ще проповядват и учат хората – те си представят, че целият свят се стреми към Новото и за тях се отваря работа. Ами ако никой не се интересува? Не чакайте да дойде този ден и тогава да работите, но започнете работата си още сега. Божественото само си пробива път, и то незабелязано; то се движи като подпочвена вода и каквото срещне, разтваря, чисти, проправя своя път.

За Новото в света работят хиляди съзнания, които обгръщат в себе си всичко. Кой отвори пътя на Христа?

Кой застави хиляди хора да тръгнат след Него, готови да се жертват за Неговото учение? Божественото съзнание работеше и работи по хиляди начини: чрез добрите хора, чрез енокрили, двукрили и многокрили ангели, въплътени в човешки форми. Напредналите души и досега работят, за да поставят Христовото учение в истинското му положение. Много нови идеи има днес и ако имат за цел да реформират света, те ще успеят. Дали са Божествени ще познаете по методите, с които си служат, и по резултатите, които имат; щом методите са Божествени, ще дойдат работници и от Небето, и от Земята.

Съвременните хора се нуждаят от положителни мисли. Положителна мисъл е тази, в която няма фантазии, но има приложение; тя се нуждае от въображение като импулс за творчество, а творчеството подразбира приложение. Да твори човек не значи да се заеме с грандиозни неща, той трябва да започне от най-малкото – достатъчно е да се вгледа в себе си, да види колко работа му предстои. Например да се самовъзпита човек е една от великите задачи на неговия живот. Как ще твори отвън, ако не е търпелив? Днес малко хора са търпеливи; външно те се въздържат, но вътре става голямо брожение, всеки момент са готови да избухнат – достатъчно е да им се каже една обидна дума, за да избухнат моментално. Нетърпеливият човек е подобен на експлозив – ако приближите към него една запалена клечка кибрит, веднага ще експлодира.

За да не експлодира, човек трябва да развива самообладание. Представете си, че сте нетърпелив, но умен човек, предвиждате откъде може да дойде кибритената клечка и да ви запали. За тази цел всякога носете в джоба си по няколко ябълки и като дойде онзи, който има намерение да ви предизвика, дайте му една ябълка; той ще я вземе и ще започне да дъвче – по този начин вие ще отклоните вниманието му от желанието да ви дразни. В това време вие ще работите върху нетърпението си, мислено ще си въздействате. Като давате често ябълки, ще упражнявате щедростта си, пък и онези, които получават ябълки, ще имат добро мнение за вас.

Докато не сложите ябълки в джоба си, вие никога няма да се освободите от известен недъг. Ябълките са символ, който трябва да преведете; може да го приложите буквално, а можете и преносно. Закон е: за да изместите един газ с известна гъстота от съд, обърнат с отвора надолу, непременно трябва да вкарате в същия съд друг газ, с по-малка гъстота от първия. Ако пък в чаша, пълна с вода, искате да поставите друго тяло, последното трябва да бъде по-тежко от водата; ще вземете пясък и ще слагате в чашата, докато всичката вода се излее навън. Значи всяко разумно усилие, което човек прави, има добри резултати.

В пътя на възпитанието и самовъзпитанието си съвременните хора са дошли до една област, която се нуждае от нови методи. Като се блъска тук-там, най-после човек идва до убеждението, че трябва да бъде праволинеен. Да бъдеш праволинеен значи да се движиш в едно измерение, като правата линия. И това е добро, но човек се нуждае от опорна точка в живота си. Да се движи по права линия означава да се върне там, откъдето някога е започнал, но каква ще бъде неговата опорна точка? – „Да имам поне една основна идея.“ Добре е това, но каква ще бъде тази основна идея? Не, докато се движи само по права линия, той не може да има големи постижения.

В движението си по права линия човек вижда само две точки – началната и крайната. Като се движи така, той вижда, че и този път не го задоволява. Тогава казва: „Все трябва малко да се огъна, да разширя съзнанието си“. Огъне ли се, образува плоскост и започва да се движи в две направления – по дължина и ширина. Щом се движи по плоскост, той има най-малко три граници – три страни.

Триъгълникът определя най-малките възможности за движение в плоскостта. Този човек се е огънал вече, излязъл е от живота на правата линия; за такъв казват, че е криволинеен, т.е. не се движи само по права линия, и го наричат еретик, отстъпник. Но човек не спира и тук – като се разшири, той започва да се задълбочава, влиза в пътя на трите измерения – на куба.

Докато живее на Земята, в материалния свят, човек има възможност да се движи най-много в три измерения; влезе ли в Духовния свят, той се движи в четири, в пет и повече измерения – именно затова духовният живот мъчно се поддава на описание. Човешкият език не е в състояние да предаде това, което духовният човек преживява.

Какво представлява Духовният свят не може да се каже. Съзнателно или не човек живее в Духовния свят, без да го вижда – той вижда само границите на четириизмерния свят. Като влезе в петизмерния, тогава вижда и разбира четириизмерния. Като влезе в този свят, тогава ще го разбере и ще знае какво става с умрелите.

Сегашните хора още не живеят съзнателен духовен живот, но въпреки това третират въпроса за Бога. Невъзможно е ръката да има мнение за човека, невъзможно е пръстите на ръката да знаят какво представлява цялата ръка. Следователно каквото е отношението на пръстите към ръката и на ръката към цялото тяло, такова е отношението на човека към Бога. Докато не влезе в него, човек не може да Го разбере. Да пита човек какво нещо е Бог е все едно да пита какво представлява светлината.

Ще приведа един пример за обяснение на понятието *светлина*. Влизате в една тъмна стая със спуснати кепенци на прозорците, за да се срещнете с човек, който от рождение живее при тази обстановка и не знае какво нещо е светлина. Вие му давате научни обяснения за светлината, но той нищо не разбира; тогава вземате един свредел и правите малка дупка на кепенците. Запитвате затворения човек:

- Какво виждаш?
- Една тясна дълга светла ивица.
- Направите още една дупка.
- Сега какво виждаш?
- Още една светла ивица.

НаправИте десет, сто такива дупки. След това отваряте целия прозорец.

- Какво виждаш?
- Светлина.

Всички предмети наоколо стават видими, ясни, разбрани. Следователно това, което прави предметите, както и цялата обстановка около нас видима, ясна, разбрана, наричаме *светлина*. На същото основание казваме: онова Същество, което във всички случаи на живота осмисля и осветява нещата, наричаме Бог.

Докато човек седи в прашна и тъмна стая, животът му няма смисъл; изчисти ли стаята си, отвори ли прозорците си, светлината влиза вътре и осмисля неговия живот. Светлината е проява на онова Разумно начало в живота, Което осмисля нещата. Кое е това Начало не е важно и как ще Го наречете също не е важно; за човека е важно да знае, че има едно Велико начало в света, Което регулира живота, Което осмисля и осветява всички неща.

Съвременните хора обичат да философстват върху въпроси, които нямат никакво разрешение, и след всички философии заминават за другия свят с неразрешени въпроси. Там се виждат обезпътени, само със съзнанието, че съществуват, но къде са, какво ги чака – нищо не знаят; те се намират в положението на точка, без никакво измерение. Започнат ли съзнателно да се движат, минават в живота на правата линия и придобиват едно измерение; после навлизат в плоскостта, в областта на двете измерения; от плоскостта отиват в триизмерния свят – в живота на телата; след това минават в четириизмерния, в петизмерния свят, докато отново слязат на Земята и започнат да се учат. Като се убедят, че не са могли да разрешат отвлечените въпроси, те казват: „Дълбока философия е това“. Наистина, всички неразрешени въпроси, всички дълбоки мисли са подобни на кладенец без дъно. Колко е дълбок един въпрос зависи от разбирането на човека; дълбочината на нещата е относителна.

Един пътник минавал през гора в тъмна бурна нощ. По едно време той се подхлъзнал и полетял към една пропаст. За щастие успял да се хване за клона на едно дърво и увиснал над пропастта. В това положение той си мислел: „Какво ли ще стане с мен, ако се отпусна и падна в пропастта?“. Като се държал известно време за клона, ръцете

му толкова отмалели, че не можел повече да разчита на тях. „Да става каквото е определено!“ – казал той и пуснал клона, за който се държал; каква била изненадата му, когато видял, че разстоянието от краката му до пропастта било само 15 см.

Разбиранията на някои съвременни хора са толкова дълбоки, колкото пропастта под нозете на пътника. Човек се безпокои за нищо и никакво. Той мисли къде ще отиде след смъртта си; след смъртта си отива там, откъдето е дошъл. „Дали ще стана богат?“, ти и сега не си сиромаш – разполагаш с голям капитал, но не си го пуснал в обращение. Човек е богат, здрав, силен, учен – от него зависи да разработи това, което му е дадено. Ако мисли, че е сиромаш, невежа, слаб, такъв ще стане – каквото мисли, това ще изработи от себе си. Знанието, добродетелите не се придобиват изведнъж, те не текат като река, но се събират капка по капка. Когато постъпи в първи клас, ученикът започва от буквата А, от елементарните неща; като работи съзнателно и с любов, той минава от клас в клас, завършва едно училище и влиза в друго. Докато е на Земята, ученикът трябва да завърши земното училище и да мине в по-горно, да дойде до положението на светия.

Кого наричаме светия? Светия е онзи, който свети на объркалите пътя си и ги учи да живеят правилно. Той не се е родил светия, а е учил дълго време, докато стане такъв. Като всички ученици, и той е започнал от буквата А, но е учил с любов. Светията казва на хората: „Който иска да придобие търпение, трябва да дава ябълки на всички, които имат намерение да го предизвикват. Който иска да се справи със страха си, трябва да се моли да поставят на пътя му тъкмо това, от което се страхува – ако се бои от мечка, трябва няколко пъти да среща мечка, за да привикне към нея, да види, че не е толкова страшна, колкото си я представя“. Човек става смел, когато се убеди, че това, от което се страхува, не е толкова страшно. Предметът, който ви плаши, може да е недействителен и може да мине и заминете край вас, без да ви причини някаква опасност.

Искате ли да вървите в естествения път, трябва да изучавате нещата основателно, да придобиете дълбоко разбиране. Не изучава ли нещата както трябва, човек достига до криви разбирания и казва: „Каква полза от това, че вода чист живот? Никой не цени това, което правя“. Да води човек чист и свят живот означава да е спечелил нещо; щом е така, ясно е защо хората се интересуват от неговите печалби. Те могат да се интересуват от печалбите на човека дотолкова, доколкото неговите печалби са и техни; хората се интересуват едни от други дотолкова, доколкото благо то на един е и тяхно благо. Не е въпрос човек да се раздаде така, че от него нищо да не остане, но той трябва разумно да се жертва. Да се жертва за другите означава следното: ако е извор, да съдейства на другите да станат извори, всички заедно да се влеят в общия океан на живота; жертва, при която изворът става чешма, а чешмата – извор, не е разумна. Има смисъл човек да се жертва, но само тогава, когато е извор, голяма река, море или океан – и сам да се ползва от благата си, и ближните му да се ползват от него; нека всички хора използват водите му за пиене, за поливане на лозя и градини, за плаване с кораби по тях и т.н.

Да си помагате взаимно, да обменяте благата си – това е задача на Новото учение. Това Учение води хората към нов живот, към условията на Духовния, на четири- или петизмерния свят. Влезете ли в този свят, всички противоречия изчезват. Намисли ли някой да ви дразни, дайте му една-две ябълки; с други думи казано: ако някой е недоволен от вас, извадете една сума от джоба си и му я дайте. Той е работил цял ден, но вие не сте му платили достатъчно – дайте му още 30 лева, за да го задоволите; ако пак не е доволен, дайте му още 30 лева.

Влизайте в положението на ближния си и правете нещо за него, за да го задоволите. Хората се страхуват да дават, за да не се опропастят; не, разумното даване не опропастява човека. Давайте, за да ви дават! Като дава с любов и като взима с любов, човек расте и се развива правилно. Даването не се отнася само до материалните, но и

до сърдечните отношения на хората. Ако някой ви обиди, не очаквайте само той да дойде и да ви иска извинение – и от ваша страна се иска благородство и инициатива; да не тълкувате криво нещата и да бъдете готов пръв да пристъпите към него. Ще ви каже някой, че нищо не струвате – трябва ли да се обиждате от това? Кажете му: „Прав си, вчера нищо не струвах, защото бях празно шише, но днес се напълних с ценно съдържание; претегли ме и ще видиш, че днес тежа повече от вчера“. Това се случва с всички хора – днес са празни шишетата, нямат никаква цена, но утре, като се напълнят с масло или с друго нещо, цената им се увеличава.

Съвременните хора се намират пред ред задачи, останали още от далечното минало, които трябва да се разрешат. Ако вие доброволно не ги разрешите, ще дойдат големите ви братя и насила ще ви заставят да ги решите. Какво прави големият брат с малкото братче – ако то не слуша и не иска да го следва, големият брат го хваща за ръка, дръпне му ухото два-три пъти и го заставя да върви. Така постъпват с всеки, който не иска да работи, сам да реши задачата си.

Човек трябва да бъде разумен, да е готов да решава задачите си, да плаща дълговете си. И който има да взима, и който има да дава трябва да бъде буден. Като работи и изплаща дълговете си, той може да греши, но това нищо не значи; за предпочитане е понякога да греши, да се гневи, отколкото да умре и да се освободи от всякакви задължения. Умрелият се освобождава временно от задължения, но обкръжаващите, близките му плащат за него. Ето защо за предпочитане е човек да плаща дълговете си, да решава задачите си, но да бъде жив, отколкото да се освободи от всички задължения и да умре.

Щом сте дошли на Земята, вие трябва да учите, да се познаете. Човешкото естество се отличава с две черти: мекота и твърдост; при едни условия човек е мек, а при други – твърд. Човек не трябва съзнателно да прави опити да превръща мекотата си в твърдост; опита ли да направи това, той се излага на опасност. Искате ли да имате от-

ношения с човека, дръжте се за неговата мекота и не се стремете да опитвате твърдостта му – това е Божия работа, само Бог може да опитва твърдостта на човека, защото знае как да го пипне. Разумен, учен трябва да бъде човек, ако иска да изпитва твърдостта на хората; докосне ли се до твърдостта им, преди да е развил своята сила, той ще се удари в нея, ще се контузи и ще отскочи настрани.

Ще кажете, че искате да отидете при философи и учени, за да ви обяснят какво представлява Бог. Вие не сте готови още за среща с велики учени и философи. Едно трябва да знаете: докато имате противоречия в живота си, не сте готови още да разглеждате велики въпроси; опитайте ли да ги разрешите, ще отскачите далече от тия учени – те ще ви отблъснат от себе си, ще ви покажат с какви въпроси трябва да се занимавате.

Това не значи, че нямате никакво понятие за Бога. Все имате някаква представа за Бога, но микроскопична – защо? Кепенците на вашите прозорци са още затворени, вследствие на което вие седите вътре, а светлината е отвън. Отворете прозорците си и излезте вън – нека светлината влезе вътре, а вие останете вън. Истинското положение в живота изисква Бог да бъде в човека, а човек – навън; стане ли обратното – Бог да излезе вън, а човек да остане вътре, работата е объркана. Слушате някой да казва: „Влез в себе си!“; не, това не е право отношение. Който е влязъл в себе си, той нищо не е постигнал; това е девизът на старото учение.

Какво препоръчва Новото учение? Новото учение поддържа следното: Бог да бъде отвътре, а човек – отвън. Някой казва, че бил вън от себе си; той не знае какво значи да излезе вън от себе си. Апостол Павел казва, че не помни дали е бил в тялото си или вън от него, но е виждал и чул такива неща, които с думи не може да изкаже; щом апостол Павел е виждал и чул необикновени неща, той непременно е бил вън от тялото си, а Бог е бил вътре. Когато някой приятел ви посети, излизате вън да го посрещнете; когато приятелят ви си отива, вие го изпращате и след това влизате в дома си.

Да излезе човек вън от тялото си означава съзнанието му да излезе вън от него, да се занимава с отвлечени, философски въпроси, а Божественото да остане вътре. Само по този начин може да стане правилна обмяна между човешкото и Божественото, само така човек ще дойде до правилно разбиране на живота.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина
пребъдват в нас.*

3. лекция, 11 септември 1929 г., София, Изгрев

ПРОЯВЕНИЯТ ЖИВОТ

Всички хора, които са минали през училище, са изучавали граматика, вследствие на което знаят частите на речта, тяхното значение и служба в изречението; те знаят и мястото на препинателните знаци. Човек знае много неща, но съществено в знанието му е онова, което той е проявил, т.е. приложил. Природата се интересува от човека дотолкова, доколкото се е проявил; тя се интересува само от онова, което той е проявил, не от непроявеното. Въз основа на същия закон и ние трябва да се интересуваме само от проявените неща, а не от непроявените.

Следователно на изучаване подлежи само онова, което се е проявило, което има вече определени форма, съдържание и смисъл. Движенията, които човек прави, представляват проява на неговите мисли и чувства; щом са проява на нещо, те интересуват Природата. Щом види, че някой човек прави упражнения, Природата веднага спира вниманието си върху него; тя вижда, че той е жив, и му дава условия да продължи упражненията си. Който се отказва съзнателно от упражнения, Природата го счита за мъртъв и отвърща погледа си от него; тя дава на умрелите свобода и не се интересува от тях.

Силен човек е онзи, който движи мисълта и чувствата си към дадена цел. Някой мисли, че ако днес не е силен, утре ще прояви силата си; не, какъвто е човек днес, такъв ще бъде и утре. Силата е течение, което не може да спира и отново да се проявява; тя тече непрестанно.

Като говорим за знанието, ние имаме предвид дълбокото вътрешно знание на човека, а не повърхностното. Например срещате един княз по няколко пъти на ден и забелязвате, че при всяко излизане той е с нови дрехи, обувки, шапка. Като го срещате по няколко пъти на ден, вие мислите, че го познавате. Какво познавате – неговата външност; какво представлява той като човек, като характер – не знаете. Какво сте разрешили за себе си с това зна-

ние? Някой знае, че ще стане професор, че ще учи хората, но какво ще постигне с това знание не може да каже. И това знание е важно, но не е съществено. Добре е да се облича човек, но обличането не е съществено в живота; то е само упражнение, но успехът зависи от това упражнение дотолкова, доколкото се проявява правилно. Често хората се отказват от правене на упражнения, защото мислят, че не са нужни. Те се стремят към велики работи и смятат, че великите работи започват с велики подтици; не, великите работи започват с малки подтици – понякога един малък, микроскопичен подтик служи за импулс на нещо велико. Природата започва с малки подтици; понеже изисква от всички пълен ред и порядък, тя обръща внимание на малките величини.

Като ученици, вие трябва да имате ясна представа за важността на нещата. Например трябва да знаете кое е по-важно в живота ви: да обичате Бога или хората; вие да давате или хората да ви дават; вие да мислите за другите или те да мислят за вас. Като отговаряте на тия въпроси, ще дойдете до правилно разрешение на нещата. За всяко нещо има най-малко два отговора; изберете ли истинския отговор на въпроса, вие сте дошли до правия път, до правата мярка.

За да се произнесе върху даден въпрос или върху известна проява, човек трябва да знае причината на нещата. Виждате, че някой прави едно движение с ръката си сякаш вика някого – с това движение той изказва желанието, което излиза от него; значи енергията, чрез която прави движението, има посока от вътре навън. Друг път той прави движение с ръката си сякаш пъди някого; и това движение се дължи на известна енергия. Енергията пък е резултат на някакво желание в човека. Изобщо всяко движение е проява на енергия, която е резултат на вътрешна или външна причина. За да дойде до положителни знания, човек трябва да знае вътрешната връзка между всички прояви.

Човек трябва да изучава вътрешната връзка между явленията на живота и на Природата, за да разбере прояве-

ния живот. Докато не разбере проявления живот на Природата, не може да разбере и своя живот; от правилното разбиране на нещата зависи и вашето правилно проявление.

Някои искат да познаят Бога. Те могат да познаят Бога дотолкова, доколкото познават Неговите прояви; щом познават Неговите прояви, и техният живот ще бъде правилно изявен. Не живее ли добре, човек не е разбрал проявления живот на Бога. Той все е изучавал нещо, но е изпуснал същността на нещата. Някой изучава Кант¹ или друг философ, а не се интересува от проявите на Бога. Той знае, че в проявите си Кант е бил точен като часовник, а сам не е точен в своите задължения; какво се ползва от това знание? Добре е човек да бъде точен, но той трябва да знае коя е причината за точността. Кога е точен човек – когато обича; той е точен по отношение на онези, които обича, а към онези, които не обича, не е. Това не е правилна проява. Да бъде човек точен подразбира проява на точността във всички случаи на живота – както към онези, които обича, така и към онези, които не обича. Следователно, преди да е проучил живота на хората, той трябва да е проучил Живата природа като мярка на нещата.

Всеки човек е интересен дотолкова, доколкото е проява на Природата, а не своя проява. Животът на отделния човек е интересен за самия него, но не и за другите. Да се занимавате с личните прояви на някого означава да изразходвате времето си напразно. Трябва ли да се занимавате с това кой как е ял, как се е обличал и събличал? Това не е наука. Въпреки това животът на мнозина е редица от такива научни изследвания, които нямат никакво приложение. Всеки има свои специфични прояви, които нямат нищо общо с живота на Природата.

Като е дошъл на Земята да учи, човек трябва да спре вниманието си върху проявления живот на Природата като образец за всички и като изучава този модел, по него може да пресъздаде и своя живот; не може ли да направи това, той нищо не е постигнал. Ще кажете, че Вярата в Бога е условие за пресъздаване на неговия живот. Вярата без образец нищо не струва. Като не могат да намерят правия

път на живота, хората философстват върху въпросите как е създаден светът, как е създаден човек и т.н. Животът не се разрешава с философии, а учене, работа и приложение се иска от човека – той трябва да наблюдава проявения живот на Природата, да го изучава и наученото да прилага в своя живот с цел да го пресъздаде и преустрои; това пресъздаване и преустройство наричаме работа.

Като не разбират законите на проявения живот, хората лесно се обезсърчават и казват: „Животът е лош“. Кой живот е лош – човешкият, неразбраният; проявеният живот на Бога е добър. Кои пътища са лоши – ненаправените; направените пътища са добри. Кои мисли са лоши – непроявените, защото в тях все има нещо скрито, а в скритите работи има и зло, и Добро.

Всичко проявено е красиво. Например влизате в един дом и виждате, че домакинята е приготвила всичко и чака гости: стаите са добре изчистени и наредени, огънят е запален, трапезата е сложена, яденето е готово. Вие седите заедно с домакините и очаквате другите гости. Разговаряте весело, приятна ви е цялата обстановка – защо? Проявен е животът на тези хора. Влезете ли в дом, където животът не е проявен, вие веднага излизате навън – казвате: „Живот няма в този дом“.

От това гледище всеки човек, всеки дом, всяко общество, всяка държава е интересна дотолкова, доколкото е проявила своя живот по образец на проявения живот на Бога; вън от този живот всичко е празна работа. Непроявеният човек е подобен на спяща кукла – виждате, че говори, че се движи, но не ви интересува.

Проявеният и непроявеният човек рязко се различават. Проявеният е познал Бога и следва Неговия път; като влезе в нечий дом, е внимателен към всички, били те деца, възрастни, стари. Той е готов на всякаква услуга и жертва за своя ближен. Ако е учител, има добра обхода с учениците си: работи тихо и спокойно, без морализиране и наказания; учениците го обичат и с разположение го слушат. Ако учителят не знае как да постъпва с учениците си, грешката е негова – той не е разбрал проявения живот на Природата, няма модел, според който да постъпва.

Като ученици, вие всеки ден трябва да изправяте погрешките си, но така, че като изправите една, да не направите две нови – това не е изправяне на погрешки; изправяте ли ги по този начин, всички усилия отиват напразно. В процеса на самовъзпитанието си човек трябва да разбира великите закони на Живота и да се съобразява с тях. Когато свърже своята мисъл с Божията, той никога не греши; когато е в светлина, човек пак не греши – когато в съзнанието му е светло, всички грешки са изключени. Където има светлина, там не съществува никакво съмнение, никаква лъжа, омраза и т.н. Проявеният живот на Бога е живот на светлина; ако сте познали този живот, трябва ли да се съмнявате, да се обиждате и гневите? В проявения живот на Природата няма причини, които могат да изкарат човека от релсите на неговото равновесие.

Днес повечето хора мислят само за себе си – от сутрин до вечер мислят как да изкарат прехраната си, как да се облекат. И животните мислят само за себе си, но човек, като мислещо същество, стои по-високо от животните – той има други стремежи. Щом е така, трябва да обърне погледа си и вън от себе си, да се спре върху проявения живот на Любовта, върху проявения живот на Бога; без това той не може да направи и крачка напред, защото няма да има образец, по който да живее.

Животът на пчелата е част от проявения живот на Природата; в това отношение човек може да вземе пример от нея. Когато отива да събира мед, пчелата се ръководи вътрешно къде да отиде и от кои цветя да събира мед; като се нахрани, тя събира прашец и го носи в кошера си, за да се ползват всички от него. Тя живее за себе си, но живее и за общото. От време на време пчелите се роят: старите напускат кошера, отиват в друг, а младите остават в стария кошер. Между хората законът е обратен: младите напускат бащиния си дом, а старите остават. Това, което наричаме женитба, не е нищо друго, освен роене. Така се роят и душите, когато слизат на Земята – в един ден от Невидимия свят слизат около десет, двадесет или повече хиляди души и се разпръскват по цялата Земя. Женитба,

която има за основа Любовта, не е нищо друго, освен проявление на Бога.

И тъй, да се влюби човек означава да види проявлението на Бога в себе си и в онзи, когото обича. Не вижда ли проявлението на Бога в себе си и мисли, че той е, който обича, казваме, че този човек е на крив път. Казано е, че Бог е Любов, следователно, обичате ли някого, ще знаете, че Бог се проявява чрез вас, а обича ли ви някой, Бог се проявява чрез него. Когато не обичате някого, това показва, че Бог още не се е проявил в него; вие не можете да го обичате за неговото лично проявление.

Не се занимавайте с личния живот на човека. Започне ли някой да ви говори за своите бъдещи планове, не се увличайте. Че в бъдеще той може да стане ангел – това не е важно за вас; важно е какво представлява днес и какво може да направи в този момент. Човек, в когото живее Божественото, може да направи това, което и учените не могат да направят; той носи в себе си животворни електричество и магнетизъм, с които може да прави чудеса. Достатъчно е този човек само да се приближи до леглото на болния, за да може последният да стане и да оздравее. Как е станало това – и той не знае. Всеки човек, в когото живее Божественото, счита, че е естествено хората да бъдат здрави. Той отдава всичко на Бога и не се спира върху себе си. Важно е, че Божествените прояви на човека се дължат на проявлението на Бога в него. Божественият човек знае, че благото на един е благо за всички и той се проявява като чешма, която постоянно тече.

Всеки човек е извор, който постоянно блика, и от него зависи да дава или да не дава на хората от своята вода. Ако не дава, това показва, че кранът на неговия извор е заключен, и той ходи на една и на друга страна, пъшка, плаче, че му е тежко на сърцето, че го боли глава. Много просто – щом ти е тежко на сърцето, отключи го; като блика водата, и мъката ще изчезне. Ако те боли глава, отключи ума си и болката ти ще мине. Как ще стане това, как ще отключите ума и сърцето си? Както сте ги заключили – ако сте ги заключили надясно, сега ще завъртите

ключа наляво и ще отключите. Лесно се отключват сърца и умове – как? Чрез даване. Дайте на най-големия си враг една сума, например две-три хиляди английски лири, и той веднага ще се примири с вас. Така постъпва и Природата – тя във всеки момент изпраща от благата си на хората, за да примири непримирените помежду си и да зазdravi връзките на онези, които се обичат. Където няма даване, там никакво примиряване не може да стане – човек не може да прости на неприятеля си, докато не получи нещо от него и докато не му даде нещо. Хората трябва да отворят сърцата и умовете си и да започнат да дават, както Бог дава, за да видят какво означава проявеният живот на Бога.

Време е вече всички хора да се свържат с проявления живот на Природата, с проявления Бог, за да се развиват добре и да имат успех в работите си; не направят ли тази връзка, от ден на ден ще пропадат, докато дойдат до положението на последни сиромаси, окъсани и боси. Две категории хора съществуват в света – бедни и богати. Бедните представляват ония, които не са направили връзка с проявления живот на Бога, а богатите – ония, които са направили тази връзка. Бедните са разочарованите от любовта моми и момци; ще ги срещнете необлечени, със скъсани дрехи и обувки, отчаяни от живота. Богатите са ония напети, добре облечени и здрави моми и момци, които са намерили своя идеал. Бедните отричат братството и равенството, отричат и любовта – от всичко са разочаровани; богатите говорят за братство и за равенство.

Братство съществува само в Любовта, вън от нея никакво братство не съществува. Брат е онзи, който държи в ума си благо на своя близен, както държи своето благо. Затова и Христос е казал: „Люби ближния си като себе си!“. Да любиш ближния си като себе си – това е мярка, поставена в самия човек. Всеки човек люби себе си и оттам той знае как трябва да люби ближния си. Това е втората заповед, дадена от Господа на човека.

Първата и най-голяма заповед е да възлюбиш Господа с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и

с всичката си сила – значи умът, сърцето, душата и духът на човека трябва да бъдат изпълнени с Любов към Бога. Така изпълнен, в човека няма да остане място за нищо друго. Да бъде изпълнен с Любов към Бога, това значи да обича всички живи същества на Земята – Бог включва всичко живо в Себе Си. Дръжте се за тази заповед и не се страхувайте. Обикнете ли Бога, всички противоречия ще изчезнат от живота ви – казано е, че Любовта разрешава всички противоречия; Любовта примирява нещата.

– „Ама грешен съм. Как трябва да се обърна към Бога?“ Към Бога ще се обърнеш като грешник. Как се обърна блудният син към баща си – той не поиска от него блага и привилегии, но пожела да стане слуга². Много грешници се молят на Бога, считат се грешни, а същевременно Го морализират, предявяват свои искания. Смирение се иска от човека. Като се моли на Бога, той трябва да признае, че се е объркал, и да иска повече светлина, за да се изправи. Щом обича себе си, човек лесно може да се изправи: от любовта към себе си той ще мине в Любов към Бога, от Любовта към Бога ще пристъпи в Любов към своя ближн; това значи да се интересува от проявения живот на Бога. Заинтересува ли се от този живот, той ще забрави себе си; щом човек забрави себе си заради Бога, Бог ще започне да мисли за него, но мисли ли само за себе си, Бог непременно ще го забрави.

Следователно, иска ли да се спаси, човек трябва да забрави себе си, а да мисли за Бога. Докато не замести личността си с Божественото, никога не може да се оправи. Ако Бог не мисли за човека, животът на последния няма да излезе на добър край. И най-после, ако Бог и човек не мислят за ближните си, светът никога няма да се оправи. Онзи, на когото помагате, трябва да забрави себе си и да мисли само за вас; като му помагате, и вие трябва да забравите себе си и да мислите само за него – тази е новата философия на живота.

Всички хора трябва да приложат тази философия, за да дадат път на Божественото в себе си. Като отвори ума и сърцето си за Божественото, човек придобива усет към

Него, разбира какво трябва да направи, как да постъпи, за да изпълни волята Божия. Като изпълнява съзнателно волята Божия, той може мъртви да възкресява, болни да лекува, да изправя всички свои слабости и недъзи. Които искат да проверят това, могат да направят опит. Няколко души, които са в хармония помежду си, да отидат при някой болен и в името Божие да направят молитва за него. Ако са били свързани с Бога, болният моментално ще оздравее; щом видят, че болният е на крак, всеки в себе си да благодари, че молитвата им е послушана, без да кажат, че са дошли със специална мисия. Нека болният каже, че Бог ги е изпратил да му помогнат. Има случаи, когато молитвата на човека не се приема. Апостол Павел се моли на Бога да извади тръна от плътта му, но не получи отговор на молитвата си. Бог му каза: „Моята сила се показва чрез твоята немощ“. Апостол Павел разбра, че този трън му беше даден, за да не се възгордее. Когато духът му се повдигаше, винаги трънът заговаряше в него и го предупреждаше от възгордяване.

Апостол Павел казва: „Всичко счетох за измет, за да позная Господа“. Вие трябва да кажете: „Всичко счетох за измет, за да позная Проявената любов, да позная Проявения живот на Бога, да позная Великата истина“. Любовта твори, създава красиви и велики неща в света. Без Любов всичко е преходно, временно и се топи, както снегът от ярките слънчеви лъчи. Който разбира закона на Любовта, той казва: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Любовта е приготвила за онези, които я прилагат“. Любовта осмисля всички неща. Като посети човека, той забравя себе си, т.е. престава да мисли за себе си, но мисли за Великото в света, което обединява всички неща в едно цяло.

Христос казва: „Който иска да бъде Мой ученик, той трябва да се отрече от себе си“. Аз казвам: който иска да разбере Проявения живот на Любовта, той трябва да забрави себе си. Да забрави човек себе си значи да заспи за злото, за отрицателното в света, за дълговете си, които днес не може да плати. Има неща, които човек трябва да

забрави, но има и неща, които трябва да помни. Безплодният човешки живот представлява полици, които трябва да се плащат; именно за този живот той трябва да заспи. Идването на Любовта в човека представлява онези големи суми, с които той някога е служвал и днес му се връщат. Когато Любовта дойде в него, тя плаща всичките му задължения и му донася онези пари, които той някога е давал на своите близни.

Когато изворите на вашия живот потекат, вие лесно ще изплатите дълговете си. Щом сте в изобилието на живота, и вие, и вашите близни ще имате от това изобилие. Изворот е в състояние да изплати всички дългове на човека, изобилието урежда всички работи. Божественото начало в човека ние наричаме изобилие; то разрешава всички противоречия в човешкия живот.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина пребъдват в нас.

4. лекция, 18 септември 1929 г., София, Изгрев

РАЗУМНИ МЕТОДИ

Размишление.

Чете се темата *Произход на непостоянството.*

По какво се отличава непостоянният човек? Отличителната черта на непостоянния е тази, че каквато и работа да започне, не я свършва докрай. Непостоянството се дължи на отсъствие на нещо. Кога домакинята не може да завърши готвенето – когато няма дърва или въглища. Следователно всяка работа, която човек започва без желание, без Любов, остава незавършена. Когато желанията са силни, човек свършва работата, която е започнал. Колкото повече отслабват желанията, толкова повече намаляват и стремежите; оттук можем да извадим заключение, че постоянството на човека се определя от силата на неговите желания.

Има случаи, когато човек започва една работа с жар и колкото повече приближава края ѝ, желанието му отслабва – при това положение тази работа непременно ще остане недовършена. Видите ли, че някой тича при излизане от дома си, ще знаете, че няма да свърши навреме работата си; той ще се умори още в началото и ще спре някъде на пътя. За предпочитане е в началото човек да върви бавно, спокойно и постепенно да усилюва хода си, отколкото в началото да бърза. Видите ли човек, който се залавя с големи работи, не по силите му, ще знаете, че той скоро ще отстъпи.

Следователно успехът на човека в работите му се определя от силата на чувствата и на желанията му. Роденият музикант става музикант; който не е роден за музикант, скоро отстъпва – никакъв музикант не излиза от него. Само разумният е постоянен; когато започне една работа, той знае защо я е започнал и прилага всичкото си постоянство и усилие да я завърши.

Човек може да бъде постоянен и в Доброто, и в злото. Щом желанието на лошия човек е силно, той постоянства да го реализира и успява. Досега постоянството в злото, в глупостите е било по-голямо, отколкото в Доброто и в разумните работи. Днес обаче стремежът на човечеството е по-силен към разумните неща, вследствие на което прилага постоянството си в това направление.

Упражнение: лявата ръка се изнася напред, с дланта нагоре. Бавно се издига дясната ръка и се поставя над лявата със свити пръсти, сякаш изсипва нещо. Издигане на дясната ръка, отваряне на пръстите и поставяне на място.

Двете ръце са изтеглени напред една до друга, с длани, обърнати към лицето. Бавно се отделят една от друга и се изнасят настрани. Направете това упражнение няколко пъти, след това свалете ръцете си.

Сега, ако допрете лявата ръка до тялото си и я вдигнете нагоре само от лакътя с дланта нагоре, нищо няма да получите – това е пасивно движение. Ако с това движение на ръката отидете при някоя чешма или извор, цял ден можете да седите, без да получите нещо – то означава: ако искаш, дай, а ако не искаш, не давай; изворът ще си тече и нищо няма да ви даде. Искате ли да получите нещо от него, трябва да се наведете, да проточите цялата си ръка напред, да обърнете дланта си нагоре, да я свиете като чашка и така да гребнете от извора – това значи да влезете в контакт с него.

Така трябва да постъпва човек и когато се моли, когато иска нещо от Бога. Свиеш ли ръката си и кажеш: „Господи, ако обичаш, дай ми нещо!“, ти нищо няма да получиш. Молиш ли се, трябва да бъдеш активен, да направиш такова движение и с ръцете си, и със сърцето си, и с мисълта си, за да почувства Бог, че искаш нещо, че си готов да приемеш и да приложиш. Без да заповядвате, ще искате настоятелно, с готовност да приемете. Ще каже някой, че не е знаел как да иска; това значи, че не е знаел как да постави ръката си – ако бе знаел, щеше да получи нещо.

И тъй, когато правите упражнения, знайте, че те ще имат резултат само тогава, когато се вършат със съзнание,

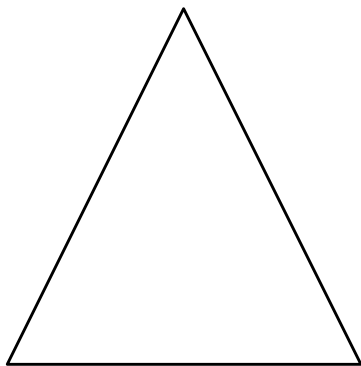
когато почиват на някакъв велик закон, а не на внушение. Упражнения, които не почиват на някакъв вътрешен закон, които нямат съдържание, дават лоши резултати или пък нямат никакви резултати. На каквато и възраст да е, човек трябва да прави разумни, правилни движения – правилни движения са тия, които са тясно свързани с мислите и с чувствата. Няма ли връзка между мислите, чувствата и движенията на човека, в него се явява вътрешна дисхармония. Като прави разумни упражнения, той помага при самовъзпитанието си, както и при възпитанието на младото поколение. Няма ли разумност в движенията и в упражненията, по-добре да не се правят.

Мнозина се отнасят небрежно към упражненията – те мислят, че и без упражнения може; и без упражнения може, но ще дойдат болести и страдания. Когато сте неразположени, когато сте в дисхармонично състояние, преди да започнете работата си, направете едно-две упражнения; като ги направите, състоянието ви ще се измени.

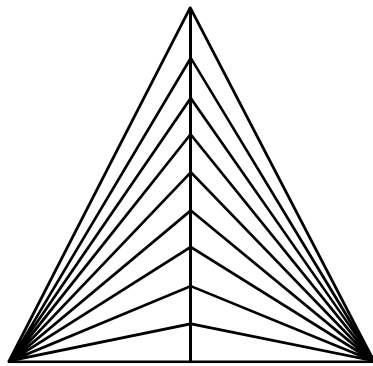
Всичко в Природата е в движение, следователно и човек трябва да се движи, да прави съзнателни упражнения. Използвайте упражненията като метод за трансформиране на лошите състояния. Всяка мисъл, всяко чувство, всяка постъпка е израз на движение и по мисълта, по чувството и по постъпката на човека може да се определи посоката на неговото движение. Който разбира това, може геометрично да определи движението на човешките мисли, чувства и действия.

Например триъгълникът определя човешките мисли, чувства и действия. От формата на триъгълника се определя самият човек. Например равнобедреният триъгълник представя човек идеалист (фиг. 1).

Колкото повече ребрата на този триъгълник намаляват, толкова по-голям материалист става човек (фиг. 2). Като намаляват, най-после те се сливат с основата на триъгълника и се получава права линия. Щом се превърне в права линия, човек умира. Като разбере, че материализмът не е истинският живот, но движение само по права линия, той ще се върне отново в живота, да изучи проявите на Бога и на Природата.

Фиг. 1

Фиг. 2

Да бъде човек материалист означава да учи, да ходи, да оре, да сее, да чете и да пише, да върти търговия и т.н. – това е все движение; но за да се движи, човек трябва да слиза от високо място. Колкото е по-високо мястото, откъдето слиза, толкова и движението му е по-бързо и по-силно.

Мисълта регулира движението; ако скъсява пътя на своите мисли и чувства, човек забавя движението си. Слушател ли някой да казва, че човек не трябва да бъде толкова голям идеалист, не трябва да бъде много добър и благороден, знайте, че той намалява линиите на своите мисли и чувства и свежда целия живот към правата линия, към равнина; дойде ли до това положение, сам подписва своята смъртна присъда. Наистина, дойде ли човек до правата линия, т.е. до равнината на живота, там всяко движение престава. Движението на материализма се дължи пак на човешките мисли и чувства.

Докато мисли и чувства, човек е на добър път; изгуби ли мисълта и чувствата си, той е осъден на смърт. За да се развива правилно, трябва да хармонизира своите мисли, чувства и постъпки. Хармонията в мислите, чувствата и постъпките на човека се изразява геометрично във вид на равностраничен триъгълник. Колкото повече съзнанието на човека се разширява, толкова по-дълги стават страните на триъгълника. Вие можете да познаете характера, мислите

и чувствата на човека и по неговия почерк, с това се занимава специално графологията; по почерка на човека се познава дали е тщеславен или горд, скромен или алчен.

Като ученици, вие трябва да вървите съобразно законите на Разумната природа. Тя не търпи никаква алчност, нито пристрастие. Природата е определила за всеки човек известна дажба за деня и всеки трябва да се задоволи с нея; отделя ли някой от своята дажба за други, а той остава гладен, Природата го обвинява в пристрастие. Има смисъл човек да отделя от своята дажба за другите само ако те нямат нищо; имат ли еднаква дажба, всеки трябва да се задоволи с това, което му е дадено.

Човек не трябва да проявява пристрастие не само по отношение на материалния свят, но и по отношение на своите мисли и чувства. Както се грижи за тялото си, така трябва да се грижи за сърцето и за ума си; пренебрегне ли сърцето и ума си, преждевременно остарява и изсъхва. Докато е на Земята, той трябва да храни еднакво и тялото, и сърцето, и ума си. Ако си музикант, задоволи първо себе си със своята музика, а после обкръжаващите; ако си поет, задоволи първо себе си, а после ближните си. И ако музикантът или поетът чрез своята музика или поезия могат да се справят със своите мъчнотии и противоречия, те ще могат да помогнат и на своите близки. Следователно каквото искате да дадете на хората, първо трябва да го опитате върху себе си.

Съвременните хора се стремят към известно верую, към известни идеи, без да се спират върху въпроса защо им е това верую или защо са им тия идеи. Има смисъл човек да поддържа известно верую, но не само за някакво материално благо. Едно верую или една идея имат смисъл само тогава, когато могат да се приложат във всички области на човешкия живот: в материално, в сърдечно и в умствено отношение. Каква идея е тази, която не може да повдигне човека над обикновеното ниво в живота? Какво верую е това, с което той не може да разреши мъчнотиите и противоречията на своето сърце?

– „Кое верую е право?“ Всяко верую, което е в хармония с човешките мисли и чувства, което не се изменя, е право. Веруюто, идеите на човека трябва да бъдат такива, че да предизвикват постоянен растеж в неговия триъгълник. И най-малкото изкривяване или скъсяване на страните на триъгълника се отразява върху човешкото лице – по него физиономистът чете всички чувства и мисли, били те прави или криви, които минават през нечие сърце и нечий ум. По бръчките на лицето също може да се чете какъв живот е минал човек, какви преживявания е имал. Като види бръчки на лицето си, човек казва: „Остарях вече“. Да каже за себе си, че е остарял, е лесно, но важно е да си отговори, като е остарял, дали е поумнял, или е оглупял.

Можете ли да наречете умен този, който, след като е живял десетки години на Земята, казва, че душа не съществува, че Бог не съществува и човек трябва да гледа интереса си, да не се разсейва с отвлечени въпроси. Това не е някаква особена философия, така мислят и животните. Всяко животно поддържа своите интереси. Тогава защо сте недоволни от животните, защо преследвате вълците, лисиците, мечките? Оставете вълка свободно да напада овцете, а лисицата – кокошките. Докато разсъждава по този начин, старият не е поумнял. Ние наричаме стар човек онзи, който е учил добре в живота, вследствие на което е поумнял – той разбира себе си, разбира и хората и от всяко движение на човека познава готов ли е за услуга, за жертва, или не е готов.

Представете си, че отивате при един banker, за да искате пари назаем. Той ви погледне, почеше се по главата и или ви услужва, или не. От какво зависи това? От почесването. Който знае френология, той познава центрите на главата и според почесването на човека на едно или на друго място може да каже готов ли е такъв човек на услуги, или не. Ако bankerът се почеше по мястото, където е центърът на милосърдието, той е готов да даде пари назаем; ако се почеше отзад на главата, той взима в съображение семейното си положение, мисли за жена си и децата си и отказва всякаква услуга.

Когато човек се почесва тук-там по главата, това показва, че главата му още не е доразвита, нито доокопана. Когато лозарят престане да копае лозето си, това показва, че то е минало през копане и остава вече гроздето да зрее спокойно. – „Аз трябва да имам определени възгледи за живота.“ Ако от днес нататък започнеш да изработваш някакви определени възгледи за живота, ти си в положението на лист, който всеки вятър може да свали от дървото и да го разнесе по целия свят.

И тъй, за да изработи човек нещо от себе си, да се определи, Природата го е поставила на големи изпитания. Много от изпитанията и страданията са създадени от Разумния свят съзнателно, за да го изпитат. Кой създава мъчните задачи? Учените, разумните хора; те създават ред задачи на ученика и настояват да ги реши. Разумният човек решава всичките си задачи правилно.

За да решава задачите си правилно, човек трябва да има право разбиране. Мнозина от вас говорят за нови идеи, а същевременно ходят в старите си разбирания. Мислите ли, че който не вярва, ще избегне мъчнотиите на живота? Нито който вярва, нито който не вярва могат да се освободят от мъчнотиите. Мъчнотиите и страданията представляват ралото, което разорава нивата. Какво ще стане с човека, ако ралото никога не обръща неговата почва? Когато ралото оре земята, това показва, че господарят му има вяра в своята почва – той знае, че като я разоре, ще получи добри резултати. Докато нивата се разорава, човек се надява на нея; престане ли да се разорава, господарят ѝ я продава на други, за да се освободи от нея. Човек живее, докато има мъчнотии и страдания; престанат ли мъчнотиите и страданията, престанат ли умът и сърцето да работят, той е осъден на смърт. При сегашните условия на живота невъзможно е човек да се намира в пълно задоволяване на своите нужди.

На човека никога не се дават страдания и мъчнотии извън неговите сили; всичко, което става в Природата, е разумно, следователно страданията, които тя налага на човека, са според силите му. Дойде ли до положение да

не понася страданията, човек изгубва съзнанието си. Докато може да издържа, страданията му са в рамките на неговата сила; не може ли да издържа, на помощ му идват Същества, по-силни от него.

Страданията, през които човек минава, се подчиняват на специален закон: първоначално страданието е слабо и постепенно се усилва, докато стигне до най-високата си точка; оттук то не намалява изведнъж, но постепенно слиза надолу, докато изчезне. Щом се забележи този критичен процес, ние казваме, че настъпва освобождаване на човека. Някои се стряскат даже от най-малките си страдания, а въпреки това казват, че са вярващи. Каква е тази вяра, която допуска да се стряскаш от най-малкото страдание? Истинска Вяра е тази, чрез която човек може да издържа и при най-големи мъчности и страдания. Който има Вяра, той може да мине и през най-страшното сражение на бойното поле и да излезе незасегнат; Бог му е казал да мине през сражението и той вярва и проявява послушание – минава и заминава, на никого нищо не казва и излиза неповреден. Той чува Божиите думи и ги изпълнява с вътрешно убеждение, че съществува една Сила в света, която управлява всички; при това положение той знае, че без Волята Божия косъм няма да падне от главата му. Ако на своя глава човек мине през сражението, за да се покаже пред хората, още на първата крачка ще бъде убит. Следователно всяка работа, която човек започва в Името Божие, дава добри резултати; не започва ли работата си в Името Божие, още на първата крачка ще бъде убит, т.е. ще се обезсърчи и обезсили.

И тъй, силата на едно верую се заключава не в това, което човек може да направи, а в запазване на връзката с Първата Причина. Каквото и да се случи в живота ви, дръжте тази връзка в ума си! Някой се моли на Бога и очаква още на другия ден да получи отговор; не получи ли, той се обезсърчава, сърди се, гневи се. Защо трябва да се сърди? Милиони и милиарди същества отправят молитвата си към Бога. Те трябва да чакат реда си – всеки ще получи отговор на своето време. – „Ама защо аз да не съм пръв?“

Там е въпросът. Никой не знае кой ще бъде пръв. Казано е, че Бог не гледа на лице, но на сърце.

Друг не се моли под предлог, че не иска да занимава Бога със себе си. Той не иска да занимава Бога със себе си, а като се намери в затруднение, купува си един лотариен билет и очаква да спечели. В деня на теглене на лотари-ята започва да се моли, дано спечели нещо, за да подобри положението си. За да спечели, човек трябва да има разбиране, да знае кой билет е пълен. Вземем ли например билет №1565 или №1676, той нищо няма да спечели – и двата билета са безплодни. Числото пет е мома. В №1565 има две моми, които се карат за един момък; дом, в който има спор, никога не успява. Двете моми се бият за момъка. Като съберете цифрите на числото 1565, ще получите числото 17, от което нищо не излиза. Единицата е бащата, а седмицата – синът, които постоянно се карат. Като съберете единицата и седмицата, ще получите осем – последната майка. Ако можете да разложите числото осем на съставните му части, вие ще знаете кой билет печели. Има едно вътрешно съчетание на числата, по което можете да познаете кои билети печелят и кои – не; затова обаче се изисква не механично, а вътрешно, органично разбиране на живота.

Като ученици, вие трябва да работите в съгласие със законите на Разумността. Всеки от вас трябва да има убеждение, да знае, че това, в което вярва, е абсолютно право, да не се съмнява в него. Всеки трябва да знае живее ли според законите на Разумността, или не. Човек не знае най-важните работи за себе си, а мисли, че като умре, ще отиде между ангелите и там ще научи всичко онова, което на Земята не е могъл да научи. Кой човек знае, че като умре, ще отиде между ангелите? Не е въпрос да мисли, че е възможно, но той трябва да бъде абсолютно убеден в това, което мисли. За тази цел човек трябва да повдигне вярата си, да влезе в по-висок свят; влезе ли в по-висок свят, той няма да се съмнява и колебае, няма да преживява вътрешни пертурбации. Докато дойде до това положение, човек постоянно се оплаква, че няма любов между хората, че никакво братство не съществува и т.н.

Човек не живее според законите на Любовта и страда, защото не вярва в Бога, в себе си и в своя ближен. Следователно, за да живее в Любовта, човек трябва да съзнава, че животът му излиза от Първата Причина – Основа на нещата; после, той трябва да проявява живота, който е вложен в него; и най-после, съзнателно трябва да прилага и към ближния си всичко, което е вложено в него. Няма ли това съзнание, той ту ще има добро разположение, ту ще го изгубва. За да запази доброто си разположение, човек трябва да бъде мъдър, предвидлив, да вижда препятствията на пътя си и да знае как да ги премахва; щом може да запази своето разположение, той е дошъл до вътрешно равновесие.

Съвременният човек губи равновесието на живота си, защото се занимава със задачи, които не влизат в неговата програма. Например слушате някой да пита ще живее ли, или ще умре. Това не е негова работа. Щом пита, човек трябва да знае, че донякъде от него зависи дали да живее, или да умре. Той не се спира върху отговорността, която носи за своя живот, но се запитва откъде дойдоха Адам и Ева да съгрешат и да оставят цялото човечество да им изкупува греха.

Човек търси причината и последствията на нещата, без да разглежда своя живот и отговорността, която лежи върху него. Адам беше поставен в Рая, между растенията и животните, на които трябваше да даде имена. Като минаваха животните пред него, две по две, всяко с другарката си, Адам видя, че няма нито едно животно, с което би могъл да се разбере; тогава той помоли Бога да му изпрати другарка, подобна на него, с която да се разбира. Тук той направи първата погрешка. Бог задоволи желанието му, като извади едно от ребрата му и направи от него човек – жена, която нарече Ева. Като я видя, Адам извика: „Тази е плът от плътта ми и кост от костта ми“. Тази е втората погрешка на Адам – той помисли, че Ева е негова плът и кръв, но Бог му показва колко е прав в мисълта си. Един ден, когато Ева се разхождаше в Райската градина, тя видя една змия, обвита около Дървото за познаване на

Доброто и на злото, от което им беше забранено да ядат. Змията проговори на Ева:

– Защо не ядете от това Дърво?

– Бог ни забрани. Той каза, че ако ядем от плодовете му, ще умрем.

Змията отговори:

– Няма да умрете, но ще станете като Него.

Ева се изкуси от тия думи, веднага взе един плод и даде от него и на Адам – и тук Адам направи трета погрешка. Той измоли от Бога другарка, но не Го попита как трябва да се отнася с нея. Без да питат Господа, и двамата ядоха от Забранения плод и оголяха.

Като четат историята на първите човеци, съвременните хора вменияват всичката вина за неуспехите си върху тях, без да се замислят и видят, че и те правят същото: днес и мъжът, и жената се женят, без да питат Господа; деца раждат – пак не питат Господа. Те вършат всичко на своя глава, вследствие на което оголяват; като се видят в това положение, се запитват: „Какъв смисъл има животът? Не си струва човек да се жени“. Не е там въпросът. Човек трябва да възстанови отношенията си към Първата Причина. Каквото предприема, той трябва да се отнесе към ума си, да вземе неговото съгласие. Чувствата на човека имат отношение към неговите мисли, а постъпките му – към неговите чувства. Исква ли да удари някого, човек трябва да запита чувствата си, да иска тяхното съгласие. Значи той трябва да запита ума и сърцето си и каквото му отговорят, така да постъпи.

Всички хора на Земята и до днес играят ролите на Адам и Ева, вследствие на което светът още не е оправен. Тук мъжът сгрешил, там – жената, другаде – децата, и в края на краищата едни от други се оплакват. Майката се жертва за дъщерята, бащата – за сина, но един ден и дъщерята, и синът ги изпъждат от дома им. Какво възпитание, какви жертви са тези, които имат такива резултати? – „Да оженим децата си, да ги наредим.“ В коя Божествена книга е писано, че родителите трябва да женят децата си? Адам поиска другарка от Господа, но не запита къде да я

сложи. Ако отидете в някоя банка, ще видите, че всичко е на мястото си: левове при левове, стотинките при стотинките, наполеоните при наполеоните и т.н. Хората са намерили място на всички неща, само мъжът не знае къде да постави жена си и жената не знае къде да постави мъжа си. Понеже жената е излязла от реброто на мъжа, там трябва да се постави.

Днес всички хора се запитват кога ще се оправи светът; отговорът е много прост: светът ще се оправи, когато мъжът и жената придобият една глава, една уста и два крака. Когато единият върши някаква работа, другият ще седи вътре и оттам ще съветва; единият ще говори, ще ходи, ще върши работата, а другият ще мълчи, ще седи на едно място, вътре в него, и ще съветва. Мъжът и жената постепенно ще сменят ролите си, но ще представляват едно цяло: ту жената ще бъде отвън, а мъжът – отвътре, ту мъжът отвън, а жената – отвътре.

Това се отнася не само до мъжа и жената, но до всички общества, народи, държави. Всякога един ще говори, ще се движи, а другите ще бъдат негови сподвижници в мисли и в чувства. За всеки даден случай един човек ще бъде лице, а другите – негов тил. В света само Бог мисли, само Бог говори, само Той се движи, а хората са проводници на Неговата мисъл, на Неговите чувства и на Неговата воля; щом съзнаят това и го приложат, те влизат в законите на единство и общност. Не са ли проводници на Божественото, ще живеят в разединение, разпръснато, както днес живеят. – „Ама аз не мога да бъда еднакво разположен към всички хора.“ Ако външно не можеш да бъдеш еднакво разположен, стреми се поне по мисъл да постигнеш това. Не работиш ли съзнателно в това направление, ти ще попаднеш под закона на еволюцията, където нещата се постигат бавно. Например с мисълта си човек може да отиде до Слънцето за осем минути, с трен – за двеста и петдесет години, а с биволска кола – за десет милиона години. Еволюция е това. От човека зависи да съкрати или да удължи времето за постигане на някоя своя идея. Еволюцията е за биволите, развитието – за треновете, а

разбирането – за светлината. Който иска да икономисва времето си с цел да го употреби за някаква важна работа, той ще си послужи с бързината на светлината.

Желая ви отсега нататък да се движите с краката на светлината. Когато крадецът обмисля как да краде, той е бавен; щом постигне целта си и открадне нещо, става бърз. Когато добрият човек иска да помогне на болен, на страдащ, той е бърз; когато свърши работата си, става бавен. Следователно, ако в започване на една добра работа сте бързи, а след свършването ѝ – бавни, вие сте добър човек; ако при започване на една лоша работа сте бавни, а след свършването ѝ – бързи, вие сте в положението на апаш и крадец.

Следователно за Доброто бъдете в началото бързи, а в края – бавни; за злото бъдете и в началото, и в края бавни. При злото трябва да мислите много – дали да го направите, или не. Ако пък направите някакво зло, не бягайте; бъдете готови да понесете последствията на своите постъпки. Чуете ли някъде да се говори Истината, не ходете да питате този-онзи да я приеме ли, или не. Бог е във вас, ближните ви – също, посъветвайте се с тях и веднага приемете Истината; остане ли да ходите от къща на къща да се съветвате с всички хора, вие сте фалирали. Живеете ли по стария начин, както досега сте живели, вие сте фалирали; приемете новия живот и вървете напред.

Време е вече да възприемете Истината, да дадете път на Божественото в себе си, за да помагате и на ближните си – това изисква и Бог, и Природата от човека. Всеки трябва да си създаде такава стабилна идея за Бога, за Природата, за себе си и за своя ближен, че никой да не е в състояние да го разклати; на тази идея той трябва да разчита при всички случаи на своя живот. Това е първата и пряка задача на човека, а не да решава задачите на цялото човечество. Ако е право хората да се занимават със задачите на човечеството, Бог, Който е свършен, сам би решил тази задача. Той е дал задачи на всеки човек отделно; реши ли човек правилно задачите си, с това се решават и задачите на цялото човечество.

Всяко нещо, което е допуснато в света, има своя велика цел. – „Защо са допуснати страданията в света?“ В страданията се крият велики блага, които човек трябва да използва. Радостите и страданията в живота имат свое велико предназначение; от човека се иска само едно: да се учи и от радостите, и от страданията, а защо са допуснати – това не е негова работа. Днес между страданията и радостите съществува голяма преграда; един ден, когато хората разберат тяхното предназначение, преградата помежду им ще се махне и те ще се примирят.

И тъй, дръжте в ума си само такива мисли и в сърцето си такива чувства, които минават за чисти монети. Всяка фалшива мисъл и фалшиво чувство не се приемат. Отидете ли с тях на пазар, веднага ще ги върнъ. лат. Ако на светския пазар не се приема нищо нечисто, нищо лъжливо, колко повече Невидимият, Разумният свят не би ги приел! Отидете ли с нещо нечисто между Разумните същества, те веднага ще ви върнат назад. – „Ама ние вярваме в Бога.“ Това е фалшива монета, с която те не могат да си служат и веднага ще я върнат назад.

От всички се иска Вярa в Любовта и непреодолима Любов към Бога; имате ли тази Любов, нищо в света не може да ви разколебае, нищо не може да наруши вашето равновесие. Вярвайте в Любовта към Бога. Стремете се към вътрешно самовъзпитание, като прилагате всеки ден по нещо ново в живота си, което да служи за градиво на вашето светло, красиво бъдеще.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

5. лекция, 25 септември 1929 г., София, Изгрев

ДИНАМИЧНА СИЛА НА МИСЪЛТА

Размишление.

Какво може да направи човек, ако живее във влажна къща и кибритът му постоянно овлажнява? На такъв кибрит не може да се разчита – колкото и пъти клечката да се драсне на кутията, все не се запалва. Този въпрос лесно се решава теоретично, но как ще се реши на практика? Теоретикът ще каже, че към сместа, от която правят кибрита, трябва да прибавят такова вещество, което никога да не овлажнява, или пък кибритът да се направи от такова вещество, което да не овлажнява.

Често вие слушате да се говори за различни идеи, но много от тия идеи не могат да се реализират, защото са направени от такава материя, която овлажнява. Както влажният кибрит не ползва човека, така и влажните идеи не допринасят никаква полза. Какво ще прави човек в студена стая с влажен кибрит? Той има дърва, въглища, но кибрит няма. За да се стопли, трябва да произведе топлина по изкуствен начин; той ще се движи из стаята, ще търка ръцете си една в друга, докато произведе малко топлина – така ще се спаси от студа.

И тъй, както отделният човек търси начин да се спаси от студ, от глад, така и цялото човечество днес решава ония въпроси, които го затрудняват. Защо именно днес ги решава? Защото те го измъчват, създават му ред препятствия. Докато е здрав, човек не мисли за здравето си, не мисли за Бога, за другия свят; щом се разболее, започва да мисли как да възстанови здравето си – той мисли вече за Бога, за другия свят. Оздравее ли, пак не се интересува от тия неща.

Болестта, страданието са методи, чрез които Природата си служи, когато иска да застави човека да мисли. Минат ли страданията и болестите, човек не мисли вече, не се интересува от никакви идеи; това показва, че ня-

кои идеи идват с време и с промяна на условията – те се налагат на човека по необходимост. Значи има вяра на здравия, има вяра и на болния; има любов на здравия, има любов и на болния. Любовта на здравия е постоянна, а на болния – променлива. Докато е в болницата, болният казва на лекаря, на персонала: „Обичам ви, никога няма да ви забравя“; щом оздравее, той ги забравя. Любовта на болния е любов при условия.

Като е дошъл на Земята, човек неизбежно минава и през добри, и през лоши условия, за да придобие нещо – той се учи при всички условия на живота. В него съществува естествен интерес към Невидимия свят, към духове – всеки иска да види някакъв дух, да придобие известна представа за духовния живот. Външно духът прилича на възпаления човек, но той значително се отличава от човека: духът минава през различни огньове, топи се, втвърдява се и в края на краищата излиза неповреден. Влезе ли човек в огъня, изгаря и не може отново да оживее.

Много духове има, но един е Духът, който прониква цялата Вселена. За Него няма скрито-покрито. Духовите пък се делят на степени по интелигентност, по разумност. Високонапредналите духове носят на челата си по един светъл триъгълник, който показва, че са господари на природните сили. Обикновените духове, както и обикновените хора на Земята, като не могат да бъдат господари на природните сили, изучават свойствата на триъгълниците, зависимостта между ъглите и страните им и т.н. – например те казват, че сборът от вътрешните ъгли на триъгълника е равен на два прави, на 180° , или на половин кръг. Значи триъгълникът представлява половината човечество. Триъгълникът не може да се постави за основа на физическия свят. Много красиви неща могат да се направят с него, но и много престъпления – например с триъгълник, изработен като копие, хората убиват.

Като ученици, вие трябва да изучавате геометрията като език, с който Природата си служи. Например чрез различните геометрични символи можете да напишете цяло писмо, цяла теза или лекция. Който разбира този

език и го преведе, ще изкара цяла лекция. В този смисъл всяко семе представлява съкратен език, символ, чрез който Природата говори на хората. Достатъчно е да посадите едно семе в земята, за да видите колко красиво говори: от него изникват стъбълце, листа, клончета; след време започва да цъфти, да връзва плод, който узрява и се предлага в жертва на по-високостоящите от него. Като наблюдава този последователен процес, човек се чуди как е станало всичко това. Къде е било скрито цялото растение или дърво – в семката.

На същото основание казваме, че всяка мисъл съдържа в себе си ред сили, които повдигат или понижават човека. Като знае това, той не трябва да бъде безразличен към силите, както и към потоците, които мислите крият в себе си. Целият закон се отнася и до думите, с които човек си служи – всяка дума съдържа в себе си зародиши, сили, които повдигат или понижават човека. Любовта например крие в себе си възходящи и низходящи сили; от изговарянето на думата зависи кои сили ще се проявят.

Любовта е мощна сила, която лекува всички болести. Произнасяте ли думата *любов* правилно, вие можете да се лекувате. Ако страдате от ревматизъм в краката си, кажете дълбоко в себе си с Вяра и упование във Великото: „Бог е Любов и в Любовта болести не съществуват“. Кажете ли тия думи два-три пъти, болката ви ще изчезне и вие ще се изправите на крака здрав, както някога сте били. Кажете ли думите: „Бог е Любов“, веднага станете от леглото си, не чакайте да дойде някой отвън да ви помогне – очаквайте ли външна помощ, вие разрешавате нещата механично. Не може ли да произнесе тия думи с Вяра, човек остава в леглото си и чака външни благоприятни условия; като не дохождат тия условия, той казва: „Такава е Волята Божия“. Така изкуствено се утешава, не е такава Волята Божия. Природата е определила на някой човек да легне на леглото си най-много пет-десет минути, а той лежи цяла година. Той сам се е осъдил на страдания – защо? Защото не се е интересувал от себе си, не е погледнал сериозно към задачите, които са му дадени.

Съвременните хора се намират пред много задачи, които трябва правилно да решат: болестите, страданията, противоречията, на които се натъкват, не са нищо друго, освен задачи, които трябва да решат. Една задача е правилно решена само ако може да се приложи в живота; не е ли приложима, не е правилно решена. И молитвата е една от задачите на човека, но каква молитва е тази, която не получава отговор? Едно от двете трябва да се предполага: или човек не си е послужил с езика на Бога, или молитвата му не е приета.

– „Бог не знае ли, че страдам?“ Бог знае, но ти трябва да намериш причината за болестта си и сам да я премахнеш. От Бога можеш да искаш светлина, за да виждаш причините и последствията на нещата и сам да се изправяш; но да искаш Бог да дойде при теб и да махне болестта ти моментално – това не е в естественият ред на нещата. Учителят свети на ученика, за да вижда ясно, а ученикът сам учи. Живее ли съобразно великите Божии закони, човек моментално постига нещата: ако е гладувал четири-пет дни, достатъчно е само да помисли за Бога и хлябът моментално ще дойде; ако е боледувал година-две, достатъчно е да помисли за Бога и болестта ще го напусне. Някой има деца, иска да ги изучи добре, да ги изпрати в странство; свърже ли се с Бога, ще дойдат отнякъде добри, благодетелни хора, които ще поемат върху себе си образованието на децата му.

Ще кажете, че това са приказки от *Хиляда и една нощ*³. Не, това са математически вероятности. Тия неща са невероятни за съвременните хора, понеже те разрешават въпросите с бързината на биволска кола. От човека зависи решаването на задачите му. Например ако се движи с бързината на биволска кола, ще разреши задачите и въпросите си в продължение на 250 милиона години; ако пътува с трен, ще ги разреши за 250 години; ако пътува с бързината на светлината, ще ги разреши за 8 минути. За 8 минути ще отиде на Слънцето, за осем минути ще се върне и няколко минути ще прекара там. Като се върне от Слънцето, той ще има такива познания, каквито по-рано

не е имал, каквито и най-учените философи на Земята нямат. Докато не сте ходили на Слънцето и не сте се върнали, много още има да учите.

Когато реши една задача правилно или когато разбере един закон, човек се намира пред голямо богатство – пред динамичните сили, които се крият в този закон. Щом разреши една идея в нейната пълнота, тя веднага се реализира; не разреши ли идеята правилно, тя не може да се реализира. Тази е причината, поради която някога се молите за един болен и той оздравява, а понякога се молите и не оздравява. Защо – има нещо, което пречатства молитвата. И най-малкото съмнение е в състояние да попречи на молитвата да стигне до определеното място.

Иска ли да постигне нещо, човек трябва да има Абсолютна вяра; и най-малкото колебание се явява като препятствие в успеха. Природата е отзивчива към всяка молитва, когато е отправена с пълна Вяра към Великото. Вярата е елемент, който поддържа горенето – без Вяра дървата не горят. За да се запалят, трябва да бъдат или много сухи, или да си послужите с някаква запалка. Често хората нямат сухи дърва, нямат и запалка, а въпреки това очакват огънят да гори. Не, без Вяра животът не може да се поддържа. Престане ли горенето, и животът изгасва.

Някой се оплаква, че гори, друг казва, че е изгорял; първият гори от желания, вторият е изгорял вече от желания. Човек трябва да гори, без да изгаря. Сам за себе си човек е свещ, която постоянно гори. Когато горенето е правилно, пламъкът е светъл, без дим. Правилното горене се определя от мислите и чувствата на човека; когато казваме, че някой човек свети, разбираме, че той живее с красиви и възвишени мисли и чувства.

Съвременните религиозни очакват да дойде възкресение по механичен начин – те мислят, че ангел Господен ще слезе от Небето, ще затръби над гробовете на умрелите и те веднага ще оживеят и възкръснат. Това не е възкресение. Да възкръсне човек, това подразбира да се освободи от всички заблуждения, от всички противоречия и недъзи. Дали е музикант, художник, поет или учен, свободни-

ят човек работи, живее, проявява се за Бога, а не за хората. Когато такъв музикант излезе да свири на сцената, той забравя публиката, забравя себе си даже и свири за Великото в живота. Когато хората започнат да му ръкопляскат, той не чака да свършат, а взима цигулката си и напуска залата. Който иска да изказва своя възторг, трябва да тръгне след него и да му ръкопляска.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да работи съзнателно върху себе си, да придобие такива дарби и способности, които да занесе със себе си на онзи свят. – „Какво да правим със страданията?“ От страданията, както и от радостите, ще се учите. Всяко нещо, което се случва в живота на човека, е предметно учение. За да се домогне до реалността на нещата, до дълбокото разбиране на живота, човек неизбежно минава през радости и страдания. Разумният лесно се справя със скърбите и страданията, неразумният обаче, вместо да се справи с тях, повече се обърква и затруднява живота си.

Какво знание е това, което нищо не допринася на човека? Като живее, той всеки ден трябва да прибавя по нещо ново към своето знание, към своите добродетели и дарби. Печалбата не подразбира трупане на капитали, но прилагане на капиталите в обращение – каквото печели във физическо, в сърдечно отношение, човек трябва да го вложи в работа; не го ли приложи, той ще създаде в организацията си известен застой. С това се обяснява и физическата пълнота на човека.

Тялото трябва да бъде добре организирано, да няма никакви излишъци. Мускули трябва да има човек, а не мазнини; мускулите придават пластичност на тялото. Тялото на ангелите се отличава с голяма пластичност и красота. Видите ли един ангел, никога няма да го забравите и всяка негова дума се запечатва в съзнанието ви за векове. Кажете ли ви, че от вас човек ще стане, наистина ще станете човек; за тези негови думи вие сте готови да понесете всякакви страдания, мъчнотии и гонения. Чрез думите, които ангелът ви е казал, Радостта ви е посетила. Всяка дума, която излиза от устата на праведните, на светиите, на добрите хора, крие в себе си велика сила.

Казва Христос: „Истината ще ви направи свободни“. Именно за тази свобода човек се стреми към Истината. Верни и силни са думите на Христа. Следователно, каже ли ви някое Възвишено същество, че от вас човек ще излезе, не се съмнявайте, не питайте кога ще стане това, нито отлагайте нещата за далечното бъдеще. Кажете в себе си: „Ще работя с любов, за да стана човек“. Кога? Не мислете кога ще реализирате желанието си. Още днес можете да станете човек; това значи: „Още днес съм човек, в мен са вложени ред дарби и способности. Освен това са ми дадени и условия, за да развия вложеното, и сега не ми остава нищо друго, освен да работя, да раста и да се развивам“. Ако противодействате на тия условия чрез съмнение, колебание, леност, вие сами се осакатявате. Не допускайте никакво съмнение в душата си.

Мнозина се запитват: „Може ли човек да живее без съмнения?“. Питам: трябва ли да се съмнявате, ако пътувате с модерен здрав параход, направен по всички правила на техниката? Ама параходът се клатушка; колкото и да се клатушка, капка вода няма да влезе в него. Вълните ще удрят, ще го люлеят на една и на друга страна, но той ще цепи водите и сигурно ще върви напред. – „Не може ли без клатушкане?“ И без клатушкане може. Ще дойде ден, когато техниката ще постигне това, което днес ѝ липсва, и параходът ще се движи с бързината на вълните. Щом бързината му се изравни с бързината на вълните, всякаво клатушкане ще изчезне.

Оттук правим следния извод: колкото по-бавно се движи човек, толкова повече страда. На какво се дължи бавното движение на човека? На неговите слаби вяра, надежда и любов. Колкото повече вярата, надеждата и любовта му се усилват, толкова повече се усилва и бързината на неговото движение. Дали движението на човека е силно или слабо се познава по това как той се справя с болестите си – може ли някой чрез мисълта и волята си да изпгди болестта си навън, казваме, че този човек е силен, всички движения в него стават бързо. Болестите се дължат на натрупване на чужди вещества в човешкия организъм, но

чрез мисълта и чрез волята си той може да изхвърли тия вещества вън от тялото си и да оздравее. Не може ли сам да направи това, нека потърси съдействието на няколко свои приятели. Христос казва: „Където са двама или трима, събрани в Мое име, там Съм и Аз“.

Велико и мощно нещо е човешката мисъл и колкото е по-възвишена, толкова по-големи възможности крие в себе си. Мисълта е Божественият елемент в човека. В Божествения свят нещата стават моментално; това означават думите: „За Божественото всичко е възможно“. Следователно прилагайте мисълта си, за да постигнете своите желания.

Какво ще правите със страданията? Този въпрос е лесно разрешим. Страданията не са нищо друго, освен раница на гърба на човека. Щом сте в Божествената кола, никаква раница няма да ви измъчва; ще се качите на колата, ще свалите раницата от гърба си и ще я сложите настрани. Какво правят сегашните хора? Те са се качили на Божествената кола, седят с раницата на гърба си и страдат. Няма защо да страдат – като свалят раницата, страданията им ще изчезнат. Сиромашията, болестите, невежеството, безверието представляват раници на гърба на човека; тези раници трябва да се снемат, т.е. задачите трябва да се решат.

Всеки сам трябва да свали раницата от гърба си, да не чака външна помощ – спасението на човека няма да дойде отвън. Трябва ли, като ставате сутрин от сън, да очаквате някой да измие лицето ви? Новата култура, или Христовото учение, позволява да ви направят малка услуга – да ви донесат вода; що се отнася до миенето, това всеки сам трябва да направи, а още по-добре е човек сам да си донесе вода и сам да се измие.

Често религиозните хора се спират върху въпроса кой е по-напреднал и кой – по-малко. Казват за някоя сестра или за някой брат, че са напреднали, т.е. духовно издигнати; същевременно те страдат от ревматизъм или от друга някаква болест. Според мен онзи, който наистина е напреднал в духовно отношение, не боледува. Каква духов-

ност е тази, когато някоя напреднала сестра има ревматизъм в двата крака, а ненапредналата – само в единия? Не е лошо да боледува човек, но трябва да се знае кой именно боледува. Като се разболе, той има условия да работи върху себе си, да се изправя. Който има силна Вярa, лесно се справя с мъчнотиите, с болестите си и страданията; той знае кои неща са негови и кои – наследствени. Дали нещата са чужди, или са свои, човек трябва усилено да работи, да гледа на всичко като на задачи, които сам трябва да реши. Щом се намери в известно затруднение, той казва: „Аз не мога да реша този въпрос, но учените, великите хора ще го разрешат“; учените хора ще разрешат своите задачи, а ти ще разрешиш своите. Богатият си служи с автомобили, с радио и с телефон, за да свършва по-лесно работата си, но и ти, сиромахът, трябва да направиш всички усилия, за да придобиеш телефон, радио.

Има задачи в живота, които трябва да се постигнат още сега. Човек не трябва да гледа лековерно на нещата, да отлага реализирането им за далечното бъдеще. Вярвайте, че още днес можете да постигнете своите идеали: да станете учени, силни, здрави, свободни хора; изгубите ли днешните условия мъчно можете да се върнете към тях. Чуete ли Божия глас, тръгнете след Него още днес! Отложете ли изпълнението на това, което Той ви казва, едно-временно изгубвате и добрите условия.

Като ученици, вие трябва във всеки момент да използвате динамичната сила на вашата мисъл, чрез нея да влезете във връзка със силите на Природата. Тя е готова да дава на разумните изобилно, за да могат да работят. – „Дали и Бог е съгласен с това?“ Що се отнася до успеха, до доброто, до напредъка на човека, Бог всякога дава съгласието Си. Не само днес, но още от началото Бог е пожелал доброто и напредъка на човека и във всички случаи му съдейства.

Бог не съизволява в страданията и нещастията на хората. Страдат ли, нещастни ли са, те сами са създали това положение. Докато страдат, хората мислят за Бога; престанат ли страданията, престават да мислят за Него. Това

не е никакво убеждение, никакъв морал. И като страда, и като не страда, и като здрав, и болен човек трябва да има едно и също неизменно верую.

Новото учение изисква от човека работа и труд; щом работи и се труди съзнателно, той всякога ще бъде радостен и весел. Да работи, да се труди, да люби – това са ред задачи, които непрестанно трябва да решава. Той трябва да върши всичко по нов начин, за да има нови резултати; върши ли го по стар начин, и резултатите ще бъдат стари.

Време е вече да се откажете от старото и колкото по-скоро направите това, толкова по-добре за вас. Старото не разрешава въпросите. Разболееш ли се, не бързай веднага да търсиш лекар – първо ще се обърнеш към себе си, където се крие един от най-опитните и видни лекари; той ще ти даде ценни съвети, които трябва да изпълниш. Ако искаш да се изповядаш, вгълби се в себе си; там ще намериш своя добър изповедник. Това не значи, че трябва да отидете в друга крайност – да мислите, че хората не са ви нужни; не, понеже всички хора имат по един виден професор или проповедник в себе си, последните ще се обединят в едно общество и солидарно ще ви помагат. Познава ли отделните хора, човек ще познава и техните вътрешни професори и проповедници. Като познава хората, същевременно той ги обича. Всички напреднали същества образуват едно велико общество, членовете на което взаимно си помагат.

И тъй, човек не може да познава своя ближен, докато не го обича; щом го обича, той е готов на всички услуги и жертви за него. За тази цел трябва да държи в ума си мисълта, че всичко може да се изправи, че всичко е възможно – кога? Когато е свързан с Бога. Вярвайте в Доброто и дръжте в ума си положителни мисли.

Казано е, че трябва да имате вярата на детето. Майка и дете отиват на църква, за да се молят за дъжд. Детето казва на майка си:

– Мамо, вземи чадър.

– Защо?

– Дъжд ще вали.

Значи детето вярва, че като се молят на Бога за дъжд, молитвата им ще бъде приета. Майката не вярва в резултата на молитвата – тя си казва: „Или ще вали, или няма да вали“. Така гледат на нещата всички възрастни. Болният се моли на Бога да му помогне да оздравее, а същевременно си мисли: „Или ще оздравея, или не“. Щом се обръща към Бога, човек не трябва да философства, а да държи в себе си положителната мисъл, че молитвата му ще бъде чута и той ще оздравее.

Често хората сами се сипват. Те очакват помощ отвън, без да подозират, че в тях се крият велики, мощни сили. Една майка лежала известно време болна и все очаквала да стане някакво чудо с нея – да дойде някой отвън, да сложи ръцете си върху главата ѝ и тя моментално да стане. Един ден детето ѝ се пхнало под леглото да играе. То драснало една клечка кибрит, за да търси нещо, но по невнимание чаршафът на леглото се запалил; болната усетила, че нещо горещо лъхнало към нея, и от ужас да не стане пожар, незабелязано скочила от леглото си и в един момент се намерила на крака, но вече здрава. От страха, който преживяла, станал особен обрат в нервната ѝ система, вследствие на което оздравяла. Тя си казала: „Добре, че не изгорях, но какво стана с мен – не зная. От момента, в който стъпих на краката си, аз се почувствах здрава“. Значи болестта е отишла заедно с чаршафа.

Казвам: Природата е крайно разумна; тя използва всички противоречия за добро. Щом знаете това, благодарете за всичко, което се случва в живота ви. За онези, които любят Бога, всичко се обръща на добро.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина пребъдват с нас.

6. лекция, 3 октомври 1929 г., София, Изгрев

НОВОТО В ЖИВОТА

Размишление за целия ден върху изречението „Правият път на душата“.

Кое е новото в Природата? Изгряването на Слънцето. Кое е новото в човешкия живот? Събуждането на човека. Като се събуди, той започва да мисли за ядене. Защо яде? Детето яде, за да порасне; възрастният яде, за да поддържа живота си – чрез храната животът влиза в човека и започва да се проявява. Значи и храненето е ново в живота. След всеки изгрев на Слънцето човек мисли за ядене, т.е. за своето растение.

Докога Слънцето изгрява най-високо за човека? Средно до 21-годишна възраст – до тази възраст растенето му е най-голямо. През цялото време, докато расте, Слънцето му дава, но същевременно и взима нещо от него. Ден след ден линиите на човешкото лице се изменят, докато най-после се вижда принуден да заложи всичко, за да се отплати за това, което е получил; дойде ли до това положение, човек казва, че старостта го е налегнала вече.

Съвременните хора се питат какъв е смисълът на живота и си отговарят, че човек е дошъл на Земята, за да живее. Лесно е да се каже това, но изкуство е да се знае как да се живее. Като е дошъл да живее, всъщност живее ли както трябва? Като изгрява и залязва Слънцето, за човека ли прави това? Като изгрява, Слънцето му дава нещо, но даром ли дава, или назаем? Фактът, че човек почернява от него, показва, че то взима нещо. Значи от една страна Слънцето дава, а от друга – взима. Българският чорбаджия казва на дъщеря си: „Дъще, не ходи денем по Слънце, защото ще почернееш и хубостта си ще изгубиш“. Разумност се иска от човека, за да знае кога и по колко време на ден да се грее на Слънце. Като живее на Земята, той трябва да изучава физическия свят, да знае какви трябва да бъдат отношенията му към всички живи същества.

Какво представлява физическият живот? Животът на Земята не е нищо друго, освен живот на сцената, на която се играят различни пиеси: комедии, драми и трагедии. Вие отивате на театър един път в месеца или в седмицата. Какво сте разбрали от пиесата, която представят? Нищо особено. Отивате един ден на театър, гледате пиесата *Хамлет*⁴ от Шекспир⁵. С какво се характеризира Хамлет – Хамлет разсъждава върху въпроса „Да бъде или да не бъде“. Какво означават тия думи? Да съм богат, или да не съм? Добре е човек да бъде богат, но ако не може да носи сиромашията, никога не може да бъде и богат. Богатството се управлява от богатите, но се крепи на гърба на сиромасите. Сиромашията пък се дължи на богатите, но сиромасите я управляват.

Знаете ли какво значи да управлявате сиромашията? Всички знаят какво значи да управляват богатството, но като дойде до сиромашията, не знаят как да я управляват. Богатият, който се е научил да управлява, бяга от сиромашията; той казва: „Страшно нещо е сиромашията! Сиромашия – гладория“. Наистина, сиромашът страда от глад, но от какво страда богатият? От пресищане. Като гладува, сиромашът става слаб, тънък, пожълтява; гласът му става мек, кротичък, като божя кравица е. Богатият надобелява, зачервява се, едва се движи. Богатия наричат светски човек, а сиромаша – духовен. И двамата разрешават един важен въпрос. Богатият разрешава въпроса за богатството и всеки ден изчислява с колко единици се е увеличил капиталът му. Единицата е мярка, която определя силата на човека. Колкото и да е малко, растенето е процес, чрез който Природата измерва колко капитал е вложила в човека и с колко единици се увеличава този капитал. Който може да работи правилно с този капитал, и растенето му ще върви добре; който не може да се справя с него, и растенето му спира. Стреми ли се човек към големи работи, към бързо нарастване на капитала, той влиза в механичните процеси.

Живот, в който процесите стават механично, е живот на актьора, който всяка вечер играе различни роли: цар,

учен, прост, богат или беден и т.н. – това са все чужди роли, в които той не влага свое съдържание. Външно актьорът е като всички хора, но къде е истинският човек? Истинският човек се крие в очите. Казвате, че по очите познавате човека; наистина, те никога не лъжат. Когато гледате някоя къща, по големината и направата на прозорците съдите за хората, които живеят в нея. Ако измервате големината на прозорците, все ще намерите разлика между единия и другия, невъзможно е всички да бъдат еднакво големи – ако не повече, поне по един милиметър ще има разлика между тях. За човека един милиметър разлика не е много, но за Природата един милиметър е голяма величина; тя си служи даже с мярка, равна на една хилядна от милиметъра.

Следователно, както по прозорците на къщата съдите за хората, които живеят в нея, така и по очите преценявате човека. Очите на хората не са еднакво големи. Ако лявото око е по-голямо, това показва, че чувствата взимат надмощие; ако умът му не е силно развит, човек мъчно се справя с изобилието на своите чувства – той няма достатъчно храна за своите чувства и желания, вследствие на което те са осъдени на смърт.

Като живее, човек трябва да расте, т.е. всеки ден да прибавя по нещо ново към своите мисли, чувства и постъпки; престане ли да расте, започва да остарява, вследствие на което линията на изгряващото Слънце не се удължава, а постепенно се съкращава. В залеза на Слънцето човек се лишава от онази възвишена мисъл и от благата, която тя носи със себе си. Остаряването не е нищо друго, освен лишаване от благоприятните условия, които изгряващото Слънце носи. Старият човек иска да направи нещо, да реализира някое свое желание, но вижда, че няма условия. Колкото повече остарява, толкова повече приближава към смъртта.

Какво представлява смъртта? Какъв е нейният вътрешен смисъл? Загуби ли носи, или печалби? Загуби. Първото нещо, което човек губи със смъртта, е животът; с тази загуба той се лишава от благоприятни условия за

растене и развиване. Мнозина мислят, че като умрат, ще се освободят. От какво ще се освободят – от дълговете си към Слънцето; значи те бягат от Слънцето. Докато живее, човек се радва на Слънцето, работи, печели, но същевременно плаща дълговете си; изгуби ли този живот, той се лишава от условията, които Слънцето му дава, и при това положение изпада в големи разочарования.

За да не се разочарова, човек трябва да живее идейно, да гледа на живота като на нещо цяло, неразделно. За идейния е все едно къде ще живее – дали е на Земята, или е на Небето, той все живее, но при различни условия. И в богатството, и в сиромашията вижда условия за живот, за работа и за развитие. Идейният човек носи в себе си Духа; където отиде, той се чувства пълен с радост и готов за работа. Неидейният очаква Духът да дойде отвън, да го импулсира, да му даде подтик за работа.

Днес вие носите в себе си свещената идея да служите на Бога, но ако не живеете идейно, тя ще остане неразбрана. Някой казва: „Едно време много се въодушевявах, но сега вече от нищо не се въодушевявам. Защо – защото остарях“. Който на младини се въодушевява, а на старини губи въодушевлянето си, не е идеен човек. Истински идеен е онзи, който и на младини, и на старини се въодушевява. Идейният човек никога не остарява, той винаги е млад.

Който разбира същината на живота, гледа съзнателно и на изгряването, и на залязването на Слънцето. Като изгрява, той знае, че то носи безброй блага за живота. Че щял да почернее – той не се смущава от това; за него Слънцето представлява сбор от милиарди Разумни същества, които идват на експедиция на Земята. Всяко Разумно същество оставя своя подпис върху лицето на хората, да знаят кой ги е посрещнал; тези подписи хората наричат почерняване. Ние пък казваме, че здрав човек е онзи, който почернява – Слънцето извлича от него нечистотиите и го лекува. Който не почернява, той не може да се лекува от Слънцето. В това отношение то носи големи блага за човека – събужда в него желание за живот, за работа,

за печалби. Вечер, когато то залязва, човек трябва да се проникне от идеята да плаща за онова, което е получил. Денем той придобива, вечер дава. Хората трябва да реформират своите разбирания за печалби и загуби, за живот и смърт, да не се плашат от тях.

И тъй, смъртта не е нищо друго, освен заминаване на човека за друг свят, за да учи това, което на времето си не е могъл да научи. Много пъти е отивал в онзи свят, но не е научил всичко, което трябва; и на Земята е живял много пъти, но и тук не е научил всичко. Ето защо той постоянно ще заминава за другия свят и отново ще се връща, докато придобие положително знание за живота.

Когато бащата заминава за другия свят, синовете и дъщерите му ще го изпратят и ще очакват от него писма. Той трябва да им пише поне веднъж в годината. – „Кой пренася тия писма?“ Специални пощальони. Много от тия писма и до днес седят в пощенските кутии, защото адресът им не е точен. Който пише, той трябва да знае точния адрес на онзи, на когото изпраща писмо.

Колкото повече и по-положителни знания придобива човек от живота си на Земята и в онзи свят, толкова по-големи са условията за неговото растене. Следователно, като е дошъл на Земята, човек трябва да расте; не може ли да расте, той се разочарова, става недоволен от живота. Недоволният гледа отрицателно на всичко – той не вижда Доброто, вижда само злото в света. Наистина, има зло, но не е достатъчно само да се вижда; човек трябва да знае къде се крият корените му и да го избягва. Една от причините за злото се крие в желанието на човека да владее чуждото благо. Законът на злото се изразява чрез стиха: „Разделяй и владей!“. Може ли смъртният да владее един човек? Ще каже някой, че иска хората да го слушат; щом е смъртен, хората не могат да му се подчиняват, нито да го слушат. Всеки човек трябва да бъде свободен, да изпълнява това, което Бог изисква от него. Щом изпълнява Волята Божия, всички ще го слушат и ще му се подчиняват. Може да изправя хората само онзи, който е изправил себе си. Как ще проповядвате на хората, ако вие сами не сте

убедени в това, което проповядвате? В деня, в който човек пожелае благо на брата си за себе си, той е внесъл злото в своя живот; в деня, в който реши да пожертва своето благо за ближните си, той е внесъл Доброто в живота си.

Искате ли да дадете път на Доброто в себе си, като пожелавате известно благо за себе си, пожелавайте същото благо и за своя ближен – нека вашето благо бъде и негово благо. Дадете ли първо място на Доброто в живота си, вие ще се вглеждате в положението на ближните си, ще взимате участие в техните радости и скърби. – „Ама защо страда човек?“ За изкупление на своите минали грехове. – „Защо се радва?“ За добрините, които е правил в миналото. Не е достатъчно човек да знае само това, но той трябва да знае и къде и по какъв начин е грешил; същевременно трябва да знае и добрините, които е правил.

Човек трябва да гледа с отворени очи както на добродетелите си, така и на своите погрешки. Той трябва да бъде безпристрастен към себе си – направи ли някаква погрешка, трябва да я признае и да е готов да я изправи; не я ли признае, ще бъде поставен на изпит – и втори път да направи същата погрешка, за да я признае.

Лесно е да се отрече човек от погрешките си, но мъчно е да се освободи от техните последствия. Лесно е да каже, че не пуши или че няма да пуши, но когато опита да откаже тютюна, вижда колко мъчно може да направи това – от дълго пушене е развил в себе си една слабост, която трудно може да преодолее. Като работи върху себе си, човек постепенно се усилва и става господар на своите слабости.

Следователно силен човек е онзи, който прави не това, което желае, а това, което не желае. Но и в едното, и в другото има две страни – положителна и отрицателна; в този смисъл човек трябва да различава желанията си и да знае кое трябва да прави и кое – не. Като желае или не желае нещо, той трябва положително да знае към коя категория се отнася неговото желание или нежелание и какви ще бъдат резултатите от нежеланията и желанията му – това всякога трябва да се има предвид. Не взима ли под

внимание резултатите от своята работа, човек постоянно се намира пред изненади и противоречия. За да не се изненадва, между мислите, чувствата и постъпките му трябва да има пълна хармония; затова е казано, че истински човек е онзи, на когото мислите, чувствата и постъпките са в пълна хармония. Наруши ли се тази хармония, той се намира в преходно състояние, изгубва онова вътрешно равновесие, което го характеризира като човек.

Следователно истински човек е този, който е поставил ума, сърцето и волята си на своята висота; измени ли мястото на едно от тях, той вече губи образа на човек, огрубява, ожесточава се и се проявява в някои отношения като животно. Запази ли своето вътрешно равновесие, човек остава винаги млад. Когато някой се оплаква, че е започнал да остарява, това показва, че е изгубил своето вътрешно равновесие, изменил е отношенията си към Първата Причина. Кажете ли някой, че на младини е бил добър, чистосърдечен, а на старини се е изменил, той не говори истината; какъвто е бил на младини, такъв е и на старини.

Във всеки човек има нещо добро, красиво, но благодарение на неговия неустойчив характер доброто и красивото се е засенчило от преходни, от странични неща. За да запазите доброто, което е вложено във вас, трябва да бъдете будни към всички свои прояви – направите ли някаква погрешка, веднага я изправете; гледайте да не прекарате нощта с погрешката си – изправете я, преди да е залязло Слънцето.

И тъй, знайте, че при всяко изгряването на Слънцето ви предстои растене едновременно в три посоки: умствено, сърдечно и волево. Всеки ден умът трябва да се просвещава, да придобивате повече светлина; сърцето трябва да се разширява, а волята – да се усилва, да ставате смели и решителни в доброто. Денят е завършен добре, когато в ума, в сърцето и във волята на човека се прибави по нещо ново – това означава правилно растене. При това положение човек трябва да благодари за изгряването и залязването на Слънцето; не благодари ли, не признава ли блага-

та, които то му носи, на лицето му се поставя белег, който показва, че старостта е сложила първия отпечатък върху него. Ако това не е вярно, как ще си обясните явяването на бръчки по лицето, които говорят за вътрешен безпорядък в човека? Има бръчки, които показват неговата доброта, разумност, привързаност, но те се отличават от тия, които показват вътрешния безпорядък.

Днес всички хора се стремят към Новото в живота. В какво се заключава то – в посрещане и изпращане на Слънцето. Като го посреща, човек приема благата, които то носи в себе си; като го изпраща, той благодари за получените от него блага и се прибира в дома си, за да ги обработва, да си почине и да стане на другия ден бодър и разположен, пак да го посрещне и да получи нови блага.

Като направи равностметка на полученото и обработеното в себе си, човек се проявява правилно. Той се съзнава като слуга, помощник на слабите. Разбере ли своето предназначение в живота, приел е правилно благата, които Бог му е дал, и вече може правилно да расте и да се развива. Само смиреният дохожда до това съзнание. Да се смири човек означава да разбере своето предназначение като слуга в живота, да бъде готов във всеки момент да изправя погрешките си; като ги изправи, да им сложи кръст, да ги остави в света на забравата. Смиреният човек върви към вечно подмладяване, а не към старост. Линиите на неговото лице са осмислени. Той всеки ден ликвидира със старото, с линиите на безпорядъчния живот, и във всеки момент проверява състоянието на своя ум, на своето сърце и на своята воля; забележи ли някъде и най-малката дисхармония, веднага я изправя.

Иска ли постоянно да расте, човек трябва да спазва правилата на Новия живот; не ги ли спазва, още на 21 години растенето му ще спре, ден след ден старостта ще хвърля своя отпечатък върху лицето му, докато най-после го предаде в ръцете на смъртта.

Понеже не могат да се справят със смъртта, старите казват: „Нашата работа е свършена вече, но поне децата да са живи и здрави“. Така не се разсъждава. Всеки баща, все-

ки стар човек трябва да каже: „Аз трябва да бъда жив, за да бъдат живи и децата ми. Щом аз живея, и те ще живеят; ако аз умра, и те ще умрат“. Някой казва: „Нека да има богати хора, че да дават“; не, всеки трябва да живее, да бъде богат, той да дава – той пръв трябва да направи този опит, да покаже как се дава, за да знае как да иска.

Като е дошъл на Земята, човек ще бъде или богат, или беден; това са две крайности, от които ще се учи. Божественото в живота примирява тия крайни положения. Като изхожда от позицията на великите закони, човек знае, че ако използва добре условията на сиромашията, в бъдеще ще стане богат; ако не използва разумно условията на богатството, в скоро време ще стане сиромас.

В каквото и положение да се намерите, вие трябва да учите, да придобивате знания и опитности, които да отнесете със себе си – само така ще изградите вашето духовно тяло, с което можете да живеете в Духовния свят. Радвайте се на това, което сте изработили и което можете всякога да носите със себе си.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват с нас.*

7. лекция, 9 октомври 1929 г., София, Изгрев

ЗАКОН ЗА БЛАГОПРИЛИЧИЕ

Пишете върху темите:

Качества на милосърдието;

Причини за обществената криза;

Качества на благоденствието.

Отговорете на въпроса какво ви интересува най-много; този въпрос е общ, защото във всеки даден момент човек се интересува от различни неща. Има случаи, когато не знае какво го интересува, но ако е поел една определена посока на движение, ако има една мисъл или едно желание, което взима надмощие над всички останали мисли и желания, знае какво го интересува в живота. Когато няма определена посока, човек е в положението на едно оформящо се тяло – без никакъв интерес; той все има някакви интереси, но те са временни и преходни.

Когато мисли върху известен въпрос и не може да си отговори, най-после човек казва: „Да си хапна малко, поне да се нахраня“. Така постъпват и обикновеният човек, и философът. Щом стане сутрин от сън, първата работа на човека е да се нахрани, той мисли за ядене; в този смисъл храненето представлява първата станция, на която човек слиза за известно време. Първата почивка определя посоката на неговото по-нататъшно движение. Ако се е хранил правилно и ако е приел храна, съответна на неговото вътрешно състояние, той ще се чувства разположен, с повдигнато настроение и способен за работа; не е ли постъпил според тия правила, ще изпитва разстройство, смущения в стомаха и в корема си и ще се задържи на тази станция повече, отколкото е предвиждал. Това показва, че и при храненето, т.е. при първата станция на човешкия живот, има известни правила на благоприличие, които трябва да се спазват.

Какво разбирате под думата *благоприличие*? Благоприличието е външно качество на човека; то подразбира

добра външна обхода. Една от спънките на съвременния човек е тази, че обръща внимание на външните неща в живота. На хората, които външно са по-угледни, по-красиви, с по-високо положение, той спира погледа си повече; на тях отдава по-голямо внимание, отколкото на понискостоящите и грозните. Например ако срещнете един богат и един беден, вие ще спрете вниманието си повече върху богатия, ще искате да говорите с него повече, отколкото с бедния.

Когато богатият говори, той често употребява личното местоимение *азъ*⁶. Това значи *Аз имам възможности, сили, средства да направя каквото пожелая*. Бедният не се решава да употребява това местоимение. Думата *азъ* е съставена от три букви; крайната буква е *ъ* – знак на мълчание. Какво показва мълчанието – че докато яде, докато не е свършил работата си, човек трябва да мълчи; ако яде и същевременно говори, той се раздвоява, т.е. движи се в две различни посоки. Ако човек се движи едновременно в две различни посоки, работите му остават назад.

Законът за благоприличието не е закон само за Земята, но и за Небето. Не се ли спазва този закон, и хората, и Възвишените същества от Небето се огорчават. Благоприличието е една от основните черти на Възвишените същества – светии, ангели спазват благоприличие във всички свои прояви. Това е едно от ценните качества на ученика – ученикът трябва да се държи благоприлично; излезе ли пред учителя си, той трябва да застане благоприлично. Някои ученици слагат ръцете си отзад; това е една лоша стойка – когато човек държи ръцете си отзад, това показва, че е вързан, че не разбира какво му се говори. Само вързаният държи ръцете си отзад. Когато застане с ръце отпред, на корема, това показва, че има чорбаджийско разположение; когато сложи ръцете си настрани, до тялото, а десния крак изнесе напред, това показва, че се готви да отива на работа. Първото положение е господарско, а второто – на слуга. Чорбаджията представлява пълно буре, потопено във вода, и само единият край на това буре се подава над водата; слугата пък представлява

празно буре, без съдържание, той отива на работа, за да се напълни с нещо.

Докато е празно, бурето седи на повърхността на водата, вижда се цялото. Пълното буре може да се уподоби на светски човек, на голям материалист, който е потънал във водата до шия; празното буре е подобно на духовен човек, който се движи по повърхността на водата и се стреми нагоре, откъдето очаква да се напълни. В живота пълното буре има по-голямо уважение от празното. Който мине покрай празното буре, бутне го оттук-оттам и заминава. Празното буре се моли, иска да му се даде нещо, а пълното дава. Когато получи нещо от пълното буре, празното казва: „Добър човек е този“. Защо е добър – защото има някакво съдържание в себе си. Следователно, когато имате добро мнение за някой човек, вие казвате, че той е човек със съдържание.

Сега аз разглеждам вътрешния смисъл на нещата и питам: какво печели човек, ако придобива богатство, слава, знание и сила, а губи своето благочестие? Какъв смисъл имат тия придобивки за човек, който не може разумно да ги използва? Докато е сиромас, той се отнася внимателно към всички хора; щом забогатее, възгордява се и се отнася с пренебрежение към ония, които стоят по-ниско от него. Той казва: „Не ме интересуват хората“. Защо не се интересува от хората – защото е изгубил своето благоприличие. Той е изгубил същественото и не знае, че богатството, което днес има, утре може да изгуби и да остане празно шише, без никакво съдържание. Изгуби ли здравето си, човек пак се лишава от същественото в живота. Като е здрав, всеки ден придобива нещо ново; като е болен, той външно губи, а вътрешно печели. Здравето носи радост, а болестта – скръб и страдание, но и в едното, и в другото човек има условия да учи.

Следователно, като ученици, от вас се изисква да прилагате своето благоприличие. – „Кой може да приложи благоприличието си?“ Който има съзнание за своята личност, който има достойнство, който съзнава отношенията си към всички живи същества. Кажете ли Азъ,

този човек е определил вече отношенията си към всички живи същества.

Казват, че човек, който употребява често думата *азъ*, има високо мнение за своята личност. Да употребиш думата *азъ* не значи съзнание за своята външна личност, но съзнание за себе си като душа, която е излязла от Бога, която има отношение към всички живи същества. Аз-ът определя човешкия характер. Характерът пък очертава линиите на човешкото лице. Като живее, човек е изложен на скърби и на радости, които оформят неговия характер. Като страда, той определя отношенията си към Бога; като се радва, той се свързва с хората и благодари за всички блага, които е получил в живота си.

И тъй, искате ли да си съставите понятие за личността на човека, измерете дължината и ширината на неговото лице; по тези две мерки се определя интелигентността на човешкия ум и устойчивостта на чувствата. Колкото по-устойчиви са чувствата, толкова повече може да се разчита на човека. Ширината на лицето трябва да бъде нормална. Тя е толкова необходима за човека, колкото е необходима и за основите на къщите – тя е база, върху която се градят нещата. Ако имате три къщи, построени на три различно широки основи, най-устойчива ще бъде онази от тях, която има най-голяма ширина. Но ширината се определя от височината на къщата. Изобщо, между височината и ширината на едно лице или на една къща трябва да има известно съотношение.

Някой строи къща и казва: „Аз се задоволявам с малко. Достатъчна ми е една колибка, да има къде да се подслоня“. Не е въпрос човек да се задоволи с малкото, то е условие за работа. Като се работи, след време малкото се увеличава, става голямо. Човек трябва да има широка основа, върху която да работи. Дължината на лицето определя развитието на човека и посоката, към която се стреми.

Къде е фокусът на човешкото лице? При устата. Това показва, че съвременните хора живеят под носа си, т.е. в подножието на планините. Носът е висока планина. Над него се открива още една планина – челото. За да разбере

тия неща, човек трябва да има голямо въображение, иначе не би могъл да разбере какво отношение има устата към живота. От устата зависи физическия живот, тя определя неговите условия. Да живее човек около устата си не значи да мисли само за материални работи; съзнателният се интересува еднакво и от материалните, и от духовните неща.

Като живее на Земята, човек трябва еднакво да се интересува и от пълното, и от празното буре. Пълното буре го интересува дотолкова, доколкото се вижда горното му дъно над водата; потъне ли под водата, всякакъв интерес се изгубва. Празното буре пък го интересува дотолкова, доколкото има възможност да се напълни. Следователно, когато богатият потъне в света, поне очите му да останат на повърхността, за да вижда какво става, как се уреждат работите. Който вижда, само той може да мисли; който не вижда, не може да мисли. Казват, че човек не трябва да вижда много; не, човек трябва да вижда, за да мисли.

Да се върнем към закона за благоприличието. Той има отношение към всички живи същества. Който няма благоприличие, той се отнася към всички с пренебрежение – слага ръцете си отзад, изправя се, вдига глава и казва, че от никого не се интересува, никого не признава, даже и Бога. Нека излезе пред Слънцето, което има 35 милиона градуса топлина, да види ще останат ли ръцете му зад гърба! Сам няма да забележи как ще сложи ръцете си встрани и ще се стопи, както металите се топят от огъня. Това стопяване, това смаляване наричаме смирение.

Излезе ли пред Бога, пред Слънцето на живота, всеки човек ще се смири. Да се смири означава да мине през огъня на Любовта. Голяма е температурата на този огън, но тя се изявява различно – според съществата, които са поставени на него. Каквато и да е тази топлина, тя е непоносима, всеки бяга от нея. Влезе ли съзнателно, доброволно в този огън, човек се пречиства и светъл става, затова се казва за Бога, че е велик и страшен. За онзи, който не разбира, Бог е страшен; за онзи, който разбира, Бог е Любав, Бог е велик и благ. Ако човек не е готов за Духовния свят и види Бога, той ще преживее такъв страх, че през

целия си живот няма да го забрави; този страх показва, че е видял нещо извън своето разбиране.

На какво се дължи страхът? На неразбиране на законите на Битието. Страхливият, болният, слабият са лишени от благоприличие. Рядко ще срещнете болен, който да има благоприличие. Влезте в някоя болница и наблюдавайте болните – всеки болен вика, сърди се, говори за болестта си. Срещнете ли болен, който спокойно, с усмивка на уста носи болестта си, знайте, че този човек има благоприличие; той казва: „Всичко е от Бога, Той ще превърне страданията ми в радост“.

Чрез болестите се изпитва характерът на човека. Докато е здрав, той проповядва, съветва хората, учи ги, но щом се разболе, изгубва опората на своя живот. Този човек няма никакво благоприличие в себе си. – „Ама не се търпят болките.“ Благоприличието трябва да противодейства на болестта. Чрез болестите се изпитва степента на човешкото развитие. Който има Аз-а в себе си, той разполага с различни методи да се освободи от непосилния товар на живота.

Законът за благоприличието представлява външна дреха на самообладанието. Когато започне да се повдига в обществото, човек придобива много неприятели. Изкуство е при тия случаи да знае как да се справя; прояви ли отвън благоприличие, а отвътре самообладание, той е решил въпроса. Не може ли да се справи с това положение, човек казва, че е нещастен, че Природата го наказва. Това е преувеличение на нещата; Природата има за цел да изправя хората, а не да ги наказва.

Като е дошъл на Земята, човек неизбежно ще страда, и то пропорционално на съзнанието. Колкото по-будно е съзнанието му, толкова по-големи страдания ще има. В стремлението на човека да се разшири и да се повдигне силите в неговия организъм оказват известно вътрешно напрежение; това вътрешно напрежение се чувства като страдание. Напрежението на силите на човешкия ум и на човешкото сърце е неизбежно – без него формата, в която човек е поставен да живее, не би могла да се разшири. В

тази работа на човека Природата се явява негова помощница, тя му съдейства да придобие по-голям простор. Който разбира този закон, той се радва; който не го разбира, страда.

Сега, като обяснявам тия неща, това ни най-малко не значи, че няма да страдате. Дали ги знаете, или не, страданията са неизбежни. Теорията е едно, а практиката – друго. Истинско знание е онова, което прави човека сигурен. Сигурен трябва да бъде по отношение законите на Природата. Под думата *Природа* ние разбираме отношенията на проявения Бог към всички живи същества на Земята. Ако в известни случаи тия отношения не съвпадат с личните разбирания на човека, той трябва да запази пълно спокойствие на духа си, т.е. да прояви своето благоприличие. Разумната сила, която управлява живота, никога не върши своеволия. Каквито и да са страданията на човека, те имат предвид някаква разумна цел – това трябва да бъде като постулат във вашия живот. Дали може да се докаже това, или не може, не е важно; вие трябва да го приемете в неговата абсолютност. Вярвайте в разумността на Природата; без Вярa няма никакво развитие. Вярата се отнася до неща, които не знаем, но са верни по същина.

Има много неща в живота на човека, които не могат да се докажат, но са абсолютно реални. Как ще докажете какво нещо е Любовта? Как ще определите, откъде иде тя, защо понякога е по-силна, а понякога – по-слаба? Защо иде, защо изчезва и защо отново се явява? Велика, мощна, разумна сила е Любовта, а не механична проява. Въпреки това тя не може да се докаже. Забелязано е, че колкото по-голяма е силата на Любовта, толкова и разумността става по-голяма. Любовта изисква от човека външна обхода, благоприличие. Влюбеният винаги спазва известно благоприличие. Докато люби, човек е отворен към хората, внимателен, предвидлив, готов на всякакви услуги; напусне ли го Любовта, светът пред него потъмнява.

И тъй, първото нещо в духовния живот на човека е Любовта. Който люби Бога, той има благоприличие; изгуби ли любовта си, с нея губи и благоприличието. Когато

Любовта посети човека, той трябва да бъде внимателен, за да не я изгуби; изгуби ли я, той е нарушил един от великите закони на Битието. Всяко нарушаване на тия закони осакатява човешкото съзнание. Съзнанието на човека може да се осакати, както майката може да осакати детето в утробата си, а може и да го пометне.

Като ученици на Велика Школа, вие трябва да пазите съзнанието си будно, да бъдете радостни и весели, да не губите разположението на духа си. Казано е в Писанието: „Бог ще ви бъде задна стража“; това значи: човек като гледа напред, Бог ще бъде зад него, ще го пази; потъва ли надолу, под тежестта на изпитанията, той знае, че Бог е над него, ще го изтегли нагоре. Питам: ако Бог е зад нас, над нас и пред нас, за да ни предвожда, трябва ли да губим присъствие на духа си и да се обезсърчаваме? Човек трябва да бъде чист, с детска вяра към обкръжаващите, да запази своето външно благоприличие и вътрешен мир.

Благоприличието е два вида: благоприличие на ума и благоприличие на сърцето. Първото благоприличие диктува на човека да поставя хората на онова ниво, на което той сам стои: ни по-високо, ни по-ниско от себе си; благоприличието на сърцето диктува на човека да обича ближния си като себе си. Срещнете ли един човек, отдайте му нужното място и съответната цена.

Изкуство е човек да цени нещата. Той трябва да работи в това направление. Мъчно се постигат нещата, но чрез работа и упражнения всичко е постижимо. За великия цигулар всичко е постижимо, но той е минал през изпитания, през усилия и работа, докато дойде до положението, в което днес се намира. Няма мъчнотия, която да не може да преодолее.

Ако изучавате живота от музикално гледище, ще видите, че той представлява велика музикална пиеса. Искате ли да живееш правилно, ти трябва да свириш. Умът, сърцето и волята ти трябва да бъдат будни, да съзнават, че са необходими музикални пособия във великата пиеса. Какво мислят хората за цигулара не е важно; той свири първо за Божественото в себе си, а после за хората. Какво прави овчарят, който по цели дни пасе овцете – взима

кавала си, надува го и ходи след овцете. Той свири, радва се на своята песен и вярва, че от него човек ще стане; не се обезсърчава, че свири на овце. Това е човек, който има благоприличие. Защо се препоръчва благоприличието – защото дава стабилност на човешкия характер.

Дръжте тялото си винаги изправено. Гръбначният стълб трябва да бъде всякога в посока, перпендикулярна към центъра на Слънцето и центъра на Земята. Искате ли да бъдете здрави, дръжте в ума си мисълта за Бога като Център на Животворното слънце, а мисълта за ближните си като условие за вашето растене и развитие. Като живее на Земята, човек трябва да се движи между две точки: една под краката му и една над главата; остане ли само с една точка, той ще увисне във въздуха. Само Бог може да седи на една точка.

В заключение казвам: благоприличието е закон за здравето, благоприличието е хигиена на живота. С благоприличието, като качество на човека, всичко може да се преодолее: болести, мъчнотии и страдания. Дойде ли болестта, човек първо ще потърси някакъв физически начин за освобождаване от нея – той ще спре вниманието си върху опорната точка под краката си; не може ли да се освободи по този начин, ще обърне погледа си нагоре, към горната опорна точка – към Духовния свят. Ако и при двата случая болестта не го напуска, това показва, че е дошло време да замине от този свят. Какво лошо има в това, че ще замине от един свят в друг?

Сега онези от вас, които не са развили благоприличие, трябва да работят, за да го придобият. Които го имат, а не са го проявили още, да го проявят. Това не се постига лесно. Работете върху него, за да бъдете всякога здрави и устойчиви, да придобиете образ на истински човек.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

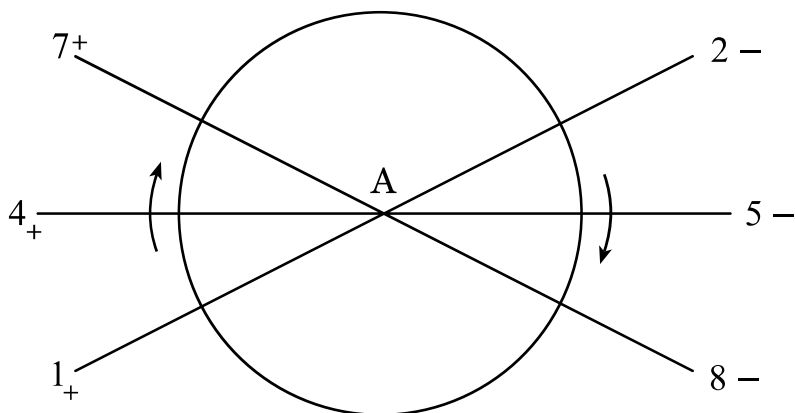
*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

8. лекция, 16 октомври 1929 г., София, Изгрев

ЦЕНТЪР НА ЖИВОТА

Размишление върху светлината.

Два основни елемента определят посоката на човешкия живот – мислите и желанията му. Следователно, за да разберем посоката на движението на даден човек, ние трябва да познаваме неговите мисли и желания; не ги ли познаваме, никога няма да разберем посоката, в която се движи.

Представете си, че имате две точки вън от окръжността, точките 1 и 2. За да се съединят, тези две точки трябва непременно да минат през една трета точка вътре в кръга, например през точката А – центъра.

За да се реализира една мисъл, т.е. за да стане фактор в живота на човека, тя непременно трябва да има едно желание зад себе си. Няма ли едно желание зад себе си, тя представлява празно шише – какво се ползва човек от едно празно шише? Колкото и да е красива формата на шишето, щом е празно, човек не се интересува от него. За човека е важно съдържанието на шишето, а не формата. Същото се отнася и до къщата – всяка къща е важна до-

толкова, доколкото има живот в нея. Колкото и красива да е, щом е празна, тя не представлява особена ценност. Каква ще бъде една къща, как ще живеят хората в нея – това зависи от тяхната интелигентност. Ако собственикът на къщата пожелае да я направи с малки прозорци, обърнати на север, след известно време и той, и жена му, и децата му ще усетят физическо неразположение, а могат и сериозно да заболяят. Коя е причината за това неразположение? Малкото светлина, която влиза в къщата. Всяка къща се нуждае от големи и широки прозорци, обърнати на изток и на юг.

Сега, като разглеждате чертежа на фигура 1, вие можете да се запитате защо липсват числата 3, 6 и 9. Тези числа са резултати. Числата 1 и 2 са творчески, те имат отношение помежду си. Числото 3 е резултат, получен от съединяването на 1 и 2; 6 е получено от съединяването на 2 и 4, а 9 – от съединяването на 4 и 5. Числата 2 и 4, 4 и 5 са също творчески.

Сега, ако напишете отношението 1:2, това показва, че имате отношение на мисъл към дадено желание. Това отношение може да се напише обратно – 2:1. В първият случай мисълта беше по-силна от желанието, вследствие на което постъпката, т.е. числото 3, което е резултат от съединяването на 1+2, съдържа качествата на мисълта. Във втория случай имаме отношението 2:1, т.е. едно силно желание към една мисъл. В случая желанието взима надмощие над мисълта и резултатът 3 ще има качествата на желанието. С отношенията на живите числа едно към друго се обяснява защо в едно семейство понякога се раждат повече момичета, а понякога – повече момчета. Когато майката е по-силна, раждат се повече момичета; когато бащата е по-силен, раждат се повече момчета.

Съвременните хора се стремят да изменят посоката на своя живот, да внесат известно подобрение. Човек не може да измени посоката на своя живот, ако не разбира законите на своите мисли и желания; той не може да трансформира една своя мисъл в едно благородно желание или едно свое желание в една светла мисъл, ако няма

един център или една свещена идея, към които да се стреми. Вратата в Бога е център, който трансформира човешките мисли и желания. Значи човек трябва да вярва в Бога, за да измени посоката на своя живот – да му даде права посока, която да отговаря на неговия стремеж към добър живот; ако не се стреми към този център, той не може да живее добре. Ако няма добри мисли и желания, никога не може да бъде щастлив. Добрите мисли и желания не съществуват вън от човека като нещо отвлечено, непостижимо; те са в самия него и произвеждат радост първо за него, а после и за обкръжаващите.

Първата задача на човека е да определи посоката на своите мисли, желания и постъпки; щом определи посоката им, той ще определи и посоката на своя живот. Като определи тия неща, само тогава може да се занимава с въпроса за човешката душа. Преди да пристъпи към отвлечените въпроси, човек трябва да реши близките. Какво представлява човекът? Човек е това, което разбира посоката на своите мисли, желания и постъпки, това, което разбира посоката на своя живот.

Казват за човека, че е единица. Какво представлява човек като единица – същество, пълно с чувства. Че е пълнен с чувства, това още не значи, че е пълнен с Любов – чувствата не подразбират Любов. Любовта е мощна сила, която споява всичко в едно цяло; тя е извън човешките мисли, чувства и действия, тя се движи извън посоката на човешкия живот. Човек ще разбере Любовта само когато разбере своите мисли, чувства и действия, когато разбере посоката на своя живот. Като отделна единица, той е резултат на посоката на своя живот, на своите мисли и желания, които представляват отношение между числата 1 и 2. Когато изгуби разположението на духа си, човек остава само с отношението 1:2 или 2:1, но без център, през който да прекара своите мисли и желания с цел да ги трансформира.

Какво представлява центърът? В широк смисъл на думата *център* е онази точка, в която човек реализира своите мисли и желания. Например лицето А има мисъл и желание – 1 и 2, т.е. иска да си купи дрехи. Пожелава и за-

мисля да изпълни желанието си, но няма пет пари в джоба си. Той се стреми към някакъв център. В случая банкерът е центърът, който ще му даде възможност да реализира желанието си. Следователно, има ли център, към който се стреми, човек може да извади от него всичко, каквото пожелае. Значи при числото 1 се явява мисълта да си купи-те дрехи; после минавате през центъра, който ви помага да реализирате мисълта си, и продължавате към 2, точка на реализираното желание. Същото може да се каже и за точките 4 и 5: при точка 4 се явява мисълта, която трябва да мине през известен център и да се отправи към точка 5, където е реализираното желание. Същото нещо става и в точките 7 и 8. Като се движи от 1 до 8, човек образува един кръг на движение, в който мислите и желанията му се редуват последователно.

Ако мислите и желанията на човека не се реализират, те остават безплодни. Като живее, човек трябва да се стреми да реализира своите мисли и желания; не ги ли реализира, няма ли никакви постижения, те приличат на окапали, но неоплодени цветове. За да има постижения, мислите и желанията трябва да бъдат съществени, да дават импулс за реализиране.

Кой може да бъде център на човешките мисли и желания? Христос. Ако мислите и желанията на човека не минат през Христа, като през вътрешен център на човешкия живот, те никога не могат да се реализират. Стремете се към Христа като към център, към който да насочвате мисълта си, за да се трансформира в благородно желание. Втория момент вие ще насочите желанието си към същия център – Христа, за да трансформирате посоката на своя живот.

Следователно, каквото и да прави, човек неизбежно трябва да мине през центъра на Христовия живот; само по този начин неговите мисли, чувства и действия ще вземат права посока на движение. Като се движи около центъра А, човек образува един кръг, който постепенно се увеличава; като мине през центъра на Христовия живот, започва да възприема Неговите мисли и желания, да се вглежда

в страданията и мъчнотиите на хората. Макар и да не е по силите му, но в него се явява желание да спаси света – това са мисли и желания на Христа. Тази задача е лесна за Христа, но за обикновения човек е невъзможна.

Като ученици, вие трябва да си дадете отчет кои мисли и желания са ваши и кои – чужди. Ваша мисъл, ваше желание са тези, които в даден момент можете да приложите. Мислите ли, че целият кош с хляб, който носите на гърба си, е ваш? Само един килограм хляб е ваш, а останалите са чужди. Още по пътя ще ви срещнат бедни, гладни хора, които ще разграбят хляба и ще ви оставят с празен кош на гърба. С чуждото човек не може да се осигурява. Каква радост е тази, която днес преживявате, а утре изчезва? Радост, която ту се явява, ту изчезва, не е ваша.

Следователно Христовият живот може да бъде център само за онзи, в когото този живот се е проявил; не се ли е проявил Христос в човека, и животът на Христа не може да бъде негов център. Днес хората имат отношение към Христа, понеже Той се е явил веднъж на Земята; ако никак не беше се явявал между хората, те нямаше да имат отношение към Него. Може ли да се молите на същество, което не познавате и което не ви познава? Детето вика майка си и тя се обръща към него, защото детето познава майка си и майката – детето. Много хора се обръщат към Бога, молят, се искат нещо от Него, без да Го познават. Молитвите им обаче остават без отговор – защо? Нито те познават Бога, нито Той ги познава. Други не се молят, но орат и сеят, вследствие на което нивите им раждат изобилно; те работят и се трудят – тяхната работа е молитва. Те познават Бога чрез житното зърно, създадено от Него, и като го обработват, се свързват с Неговия създател – така и те познават Бога, и Бог ги познава. Ако двама приятели искат да запазят отношенията си, да не се разделят, от каквато и посока на мислите и на желанията си да изхождат, те всякога трябва да се срещат в центъра А – в реалността на живота.

Когато се говори за Христа, мнозина Го считат за голям философ, както много от философите на миналите

векове. Грамадна е разликата между Христа и философите. Христос си е поставил задача да спаси човечеството, а философите – да го облекчат. Когато спасява хората, Христос ги вади от техния свят и ги завежда в Своя. Когато облекчават хората, философите им донасят хляб, ако са гладни, но ги оставят да живеят в старата си къща; при това този хляб ще им послужи само за един ден, на другия ще се намерят пак при същите условия – гладни и нещастни. Христос въвежда човека в реалността на живота – в изобилието, където водата постоянно извира; Христос води човека при извора, откъдето сам може да пие, когато иска и колкото иска – той е осигурен на цял живот. Остави ли се хората да го облекчават, днес ще му донесат една чаша вода, но утре пак ще жадува.

Приложете философията на Христа, за да получите истински постижения. И без тази философия ще имате постижения, но постиженията на болния, на невежия, на слабия; в тях човек е изпълнявал все чужди желания. Чуждите желания не водят към добър край. Някой се заеме да прави къщи, направи две-три, даде ги под наем и всеки месец ходи да събира наеми от кираджиите си. Той е направил тия къщи под чуждо влияние, а не по свое собствено желание и после съжалява, че са му създали големи неприятности. И критикът е нещо подобно – и той ходи от човек на човек да критикува, т.е. да събира наеми. Една къща е достатъчна на човека; тази къща е тялото, в което живее. Ако може да стане господар на своето тяло, той е изпълнил задачата на своя живот.

И тъй, иска ли да стане господар на себе си, човек трябва да приеме новите идеи и да ги приложи. Щом приеме новите идеи, трябва да се откаже от старите; старите и новите идеи не могат да живеят на едно място – срещнат ли се някъде, те непременно ще се стълкновят. Докато не напуснете старите си къщи, вие никога няма да влезете в новите. Напуснете старите, нехигиеничните си къщи и влезте в новите, които са светли, просторни, хигиенични. За да стане това преместване, трябва да прилагате – без приложение няма постижение.

Човек е недоволен, защото не прилага. Недоволството показва още отсъствие на център. – „Не мога да се моля.“ Нямах център. – „Не мога да мисля.“ Нямах център. – „Не съм разположен.“ Нямах център. – „Какво да направя?“ Начертай една окръжност, прекарай трите линии в кръга, мисли върху тях, върху центъра, докато тази идея оживее в теб. – „Защо не получавам отговор на молитвата си?“ Защото не си готов на жертва за Господа; когато човек пожертва всичко за Господа, молитвата му ще се приеме. Щом се отрече от себе си и пожертва всичко за Бога, човек отново получава онова, което е изгубил. Така стана и с праведния Йов⁷ – той страда, изгуби всичкото си имане, синове и дъщери, но щом се отрече от себе си, от своя живот, заради Господа, всичко отново му се върна, но по-хубаво, по-изобилно.

Един американски проповедник, добър и благочестив човек, проповядвал Христовото учение цели 20 години между езичниците на остров Цейлон⁸. Един ден, като си дал отчет за своята работа, изпаднал в голямо противоречие със себе си и си казал: „Цели 20 години работих, но нищо не постигнах, не можах да обърна към Христа нито един езичник“. Той търсил причината за неуспеха си ту вън от себе си, ту вътре в себе си. Недоволен от работата си, един ден изгорил диплома си, свикал всички езичници на събрание и им казал: „Много време ви проповядвах, но има нещо, което не изгълних, не приложих Учението на Христа както трябва. Ето, Христос е казал, че който има две ризи, трябва да даде едната на своя ближен, който няма нищо. Сега вземете от дома ми който каквото иска – оставям всичко на ваше разположение“. Езичниците веднага отишли в дома му и всеки взел каквото му трябва: маса, стол, дрехи.

Като се върнал в къщата си, проповедникът не намерил нищо – тя била съвършено празна. Въпреки това той почувствал голямо успокоение, че е изгълнил нещо от учението, което проповядвал. В този момент двама езичници се обърнали към Христа и станали истински Христо-ви последователи; останалите езичници започнали да мислят върху това, което направили, и един след друг връща-

ли онова, което взели от дома на проповедника. Разбрали, че не са постъпили добре, те обикнали своя проповедник и започнали редовно да посещават проповедите му и да изпълняват каквото им се говорело. Какво показва това – човек трябва да се изпита.

Ще кажете: „Добре е, ако всичко, което човек е изгубил, се върне. Ами ако не се върне?“. Дали ще се върне, или не, придобивката седи в обръщането на двамата езичници към Бога. Като души, те струват повече от всякакви материални блага.

Следователно, като се натъкне на известно противоречие, човек трябва да мине през центъра и след това да търси причината за противоречието. Когато мине по пътя на Напредналите, на Разумните същества, само тогава човек ще придобие истинско познаване на света; с други думи казано: нещата стават ясни за човека, когато Божествено-то начало се пробуди в него. Това значи: невъзможното за човека е възможно за Бога; невъзможните в периферията неща стават възможни в центъра.

Сега, като сте дошли на Земята, вие трябва да регулирате мислите, желанията и постъпките си. Това можете да постигнете в един момент, но само когато живеете в центъра. И тогава, ако не впрегнете своето богатство, знание, своите мисли, чувства и способности в някаква велика работа, напразно живеете при добри условия. Ако оборът на човека е пълен с коне, които само храни, а не впряга на работа, те са безпредметни; щом ги храни, трябва да ги използва. Не може ли да ги използва, по-добре да ги пусне на свобода в гората; безсмислено е да има чифт коне, да разправя за тяхната порода, да ги показва на хората, а да не ги използва.

За да осмисли живота си, човек трябва да има център. Без център той ще пада, ще става и нищо няма да разбере. Всички талантиливи, гениални хора, всички светии имат център в своя живот, вследствие на което те създават наука, музика, поезия, изкуство и помагат на човечеството. Техният живот е осмислен отвън и отвътре.

Днес всички хора се намират пред този център и се страхуват да минат през него – защо? Нагорещен е той –

минат ли през него, ще се стопят. Какво зло има в стопяването? Ако сте лед, ще се стопите и ще се превърнете във вода. Като лед вие сте били инертни, мислили сте само за себе си, а като вода започвате да поите каквото срещнете на пътя си: растения, дървета, животни и хора; всички ви поздравяват и пожелават добър път към морето.

Кое е по-добро за човека: да седи на едно място или постоянно да се движи? Животът на съзнанието е движение към Великия център; спре ли движението на съзнанието, човек се превръща в лед и казва, че животът няма смисъл. Щом животът на човека се обезсмисли, спасението му е в Центъра – там той ще се изпита и разбере дали неговите мисли и желания са устойчиви, каква е тяхната посока на движение и т.н.

Мнозина говорят за своето минало. Миналото е отживяло времето си, настоящето трябва да се реализира; ако не се реализира, то ще се обезсмисли тъй, както езерото се изпарява, когато в него не приижда вода, за да го опреснява – ако няма притоци, езерото непременно ще се изпари.

Следователно, докато човек живее със старите си разбирания и постоянно говори върху страданията на Христа, върху Неговия живот, без да прилага Словото Му, в скоро време ще се изпари, ще заприлича на пресъхнало езеро. За да не дойде до това положение, всеки ден трябва да реализира по една красива мисъл и по едно възвишено желание – това струва повече от цялата философия на света.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си, да не бъдете едностранчиви. Като метод за работа, стремете се към центъра на Христовия живот, да се свържете с Него; свържете ли се с Него, ще регулирате вашите мисли и желания, ще добиете самообладание. Всичко това ще осмисли живота ви. Всяка вечер мислете за целта на своя живот, а през деня работете за реализиране на тази цел.

Само Божията Любов носи пълния Живот.

9. лекция, 23 октомври 1929 г., София, Изгрев

ИЗТОЧНИЦИ НА ЖИВОТА

Размишление върху Вярата.

Четоха се темите *Качества на милосърдието и Причини за обществената криза.*

Като слушам темите ви, забелязвам, че в тях отсъства онова вдъхновение, което по-рано съществуваше. Сега пишете по-малко. В това отношение приличате на онзи германски проповедник, който в първите години на своята работа проповядвал много добре, но след време изгубил вдъхновението си – защо? Един ден германският император присъствал на една от неговите проповеди и останал възхитен от нея. На излизане от събранието той казал на своя пръв министър, който го придружавал: „Този млад даровит проповедник трябва да се възнагради. Увеличете заплатата му, за да работи по-добре, да не живее в лишения“. След две-три години гласът на този проповедник не се чувал вече, само от време на време държал по някоя проповед. Това дошло до ушите на императора и той запитал министъра си коя е причината проповедникът да престане да държи своите хубави проповеди. „Много естествено – отговорил министърът. – Когато затлъстее, петелът преставя да пее.“

Сега, като писахте върху кризата, каква дума е тя? Гръцка⁹. Криза съществува не само в обществения, но и в личния живот на човека. Казват например за болния, че се намира в кризата на своята болест – това значи, че болестта е дошла до положение, което определя ще живее ли болният, или ще умре.

На какво се дължи кризата? На недоимък на нещо. Кризата на болния се дължи на недоимък на живот. В широк смисъл на думата недоимъкът на живот изопачава човешкия характер, вследствие на което внася известна дисхармония във всички негови прояви. Казват за някого,

че е станал безверник – защо е станал безверник? Защото има много да дава, не му достига нещо. Той изгубва доверие към кредитора си и търси начин да избяга, да се освободи от дълговете си.

Като не разбират проявите на живота, мнозина мислят, че вярванията са причина за критичното състояние на човека. Не, дълговете са причина за състоянието, което той преживява; недоимъкът на средства за живот изопачава характера на даден човек. Ние наричаме безверник всеки, който не иска да плаща дълговете си; вярващ пък е онзи, който е готов да ги плаща.

Какво представлява Новото учение? Всеки който вярва, може ли да следва Новото учение? Новото учение седи в новото разбиране и приложение на Любовта. Нов елемент влиза сега в света; именно този елемент определя посоката на човешкото движение. Ако няма нов елемент в живота, няма да има нищо ново в света. Ново има в мислите, в чувствата и в постъпките на хората. И в Писанието е казано: „Ще им отнема каменното сърце и ще им дам ново“; за новото сърце говорят днес всички.

И тъй, като говорим за обществена криза, ние разбираме криза в живота на хората: парична криза, хлебна криза и т.н. Като настане хлебна криза, всеки започва да търси хляб. Ако срещнете човек, който не е ял десетина дни, ще видите, че едва се държи на краката си, едва говори; нахрани ли се, силите му се възстановяват и той върви смело, решително, с вдигната глава.

От недоимък в храната се явяват различни болести, но болести се явяват и от пресищане. Ще кажете, че богатите ядат най-хубава храна. И това се случва, но срещате богати, на които вкусът е много изопачен, вследствие на което често употребяват нехигиенична храна. Ако отидете сред културни народи, каквито са германците, французите, американците, ще видите колко неестествено се хранят. Понякога германците употребяват месо, което е престояло няколко дена; те не се замислят какви пако-сти може да им причини това месо. Американците пък обичат в големите горещини да пият студени сиропи; те

простудяват гърлото си и сами си причиняват нещастия. Културни народи са и германците, и американците, но в тяхната култура липсва нещо съществено.

В културата на всички съвременни народи липсва нещо съществено, вследствие на което преживяват ред кризи, външни и вътрешни. Под думата *култура* в тесен смисъл разбираме обработване на семена на растения, на плодни дървета; в широк смисъл тази дума подразбира развитие на индивида, на семейството, на обществото, на народите, на цялото човечество. Днес всички говорят за новия елемент, който е влязъл в културата; кой е този нов елемент? Любовта. Значи Любовта влиза в културата с цел да я подобри, да я подигне и обнови. Влезе ли този елемент в културата, той ще внесе обрат във всички области на живота; влезе ли в дом, където има болести, ще изгони болестите навън; влезе ли в човека, ще го преобрази, ще го превърне в нов човек.

Съвременните хора преживяват различни кризи: сърдечна, умствена и материална. Поради отрицателни чувства, обиди и огорчения, те са подпушили естествените си чувства, внесли са известно наслояване в своето сърце; поради ред умствени противоречия и съмнения, те са внесли големи наслоявания в умствения си живот; и най-после, поради неразбиране великите закони на Природата, те са изопачили своя материален живот. Днес те се нуждаят от нови енергии, от нови течения в организма си, да изчистят всички наслоявания, всички утайки на миналото, които са подпушили техния живот. Само Любовта е в състояние да внесе тези нови енергии в живота, да освободи човечеството от чуждите вещества, останали в него от далечното минало. Както болестите се дължат на натрупване на чужди вещества в организма, така и кризите в обществения живот на човека се предизвикват от чужди, отрицателни мисли, чувства и постъпки. Любовта е единствената сила, която е в състояние да освободи от тия чужди вещества и наслоявания както отделния индивид, така и цялото човечество.

Като се намерят в затруднения, в лишения, хората започват да се оплакват, че гладни ще умрат, че децата им ще останат невежи и т.н. Да придобива човек знания, да стане учен – това не зависи от неговото материално състояние. Много богаташки синове са останали невежи – защо? Не са били способни, не са имали желание да учат. Учеността се определя първо от вложените дарби и способности в човека, след това вече идват материалните условия. На способния те дават възможност да развие онова, което Природата е вложила в него; на неспособния могат да причинят по-голяма вреда, отколкото полза.

За да се развива правилно, в ума и в сърцето на човека трябва да има постоянен прилив на енергии. Прекрати ли се прииждането на тия енергии, той започва да остарява, а всяко остаряване води към втвърдяване. Както градинарят полива всички зеленчуци в градината, така и човек трябва да насочи мисълта си към всички центрове на мозъка си, за да приижда към тях енергия, да ги храни; полива ли само едни центрове, а други изоставя, той се развива едностранчиво.

Хората са нещастни поради това, че са едностранчиво развити. Казват за някого, че е отличен музикант; за друг казват, че е отличен поет. Ако музикантът и поетът се проявяват само в своята област – в музиката или в поезията, те не са истински майстори; гениалният музикант е всестранно развит, гениалният поет – също. Всеки обикновен музикант, поет, учен или художник е едностранчив. За обикновения музикант музиката е забава, а не е изкуство, нито творчество; за обикновения поет поезията е забава, а не творчество. В обикновен смисъл на думата и поезията е музика, защото в нея има ритъм, такт, стъпка, но това е външната страна на музиката.

Истинска музика, истинска поезия е онази, която засяга целия душевен живот на човека. Срещате един музикант, който е майстор изпълнител; друг музикант е майстор в творчество, трети – в импровизация. Истинският музикант или певец е силен във всички области, той има всестранно развитие. Музикант, който има строго опре-

делен ритъм, се отличава с голяма съобразителност; той поставя нещата точно навреме и намясто. Тактът пък е особена музикална способност. Когато истинската музика, поезия и наука дойдат на Земята, животът на съвременните хора ще се оправи.

Преди две хиляди години още е казано, че е наближило Царството Божие на Земята. Сега и аз казвам, че е наближило времето да дойде Царството Божие на Земята. Кога ще дойде – когато хората се домогнат до великата музика, поезия и наука, когато приложат великото изкуство за живеене в своите лични и обществени отношения.

Днес всички се запитват кога ще изчезне злото в света; казвам: злото ще изчезне, когато хората престанат да хранят свинете си. Отворете своите кочини и пуснете свинете в гората на свобода! Докато коритата на свинете са пълни с каша, и дворът ще бъде пълен със свине; с други думи казано: докато храните греха в себе си, той всякога ще има условия за живот във вас, но престанете ли да го храните, изпразните ли коритата, в които сте му слагали храна, той сам ще ви напусне. Къде ще отиде? В гората. С какво ще се храни? С корени.

Ленивите хора създадоха греха и престъпленията в света. Българите често употребяват поговорката: „Накарай мързеливия на работа, да ти даде ум“. Наистина, ако накараш мързеливия на работа, той ще обикаля отгук-оттам, ще започне да те учи как по-лесно да изкараш прехраната си, без да губиш сила и време. Той ще ти преподава различни теории за бедни и за богати, за неправдата в света, но никаква работа няма да свърши.

Следователно, за да стане господар на злото, на греха в себе си, човек трябва да работи. Природата прилага особени възпитателни методи към всеки, който не работи – тя възпитава мързеливия чрез страдания, чрез болести, чрез сиромашия. Като му изпрати някаква болест, тя го заставя да се върти на една и на друга страна, да прави упражнения. Като здрав, той не е правил упражнения, не се е движил, не е работил, но сега, като болен, прави всичко,

което болестта го кара, а същевременно изпълнява и съветите на лекаря. Природата не търпи нищо отрицателно: мързел, лъжа, измама, залъгвания.

Един млад поет изпаднал материално и отишъл при един banker, за да иска сума назаем. Bankerът не го приел лично, но като разбрал нуждата на поета, казал на слугата си: „Кажы, че не съм вкъщи“. Няколко години след това bankerът имал нужда от поета и отишъл в дома му. Поетът подал главата си от вратата и казал на bankerа:

– Поетът не е у дома си.

– Как тъй? Аз чувам неговия глас.

– Чудно нещо – отговорил поетът. – Аз повярвах на твоя слуга, а ти на мене не трябва ли да вярваш още повече?

Като ученици, вие трябва да внимавате в своите прояви, да чистите мислите, чувствата и постъпките си от всички чужди вещества, които са причина за ред болезнени състояния във вашия живот. Например някой казва, че не му се работи – това е болезнено състояние. – „Не ми се мисли.“ Това е болезнено състояние. – „Тревожно, тежко ми е на сърцето.“ И това е болезнено състояние. За да се освободи от болезнените състояния, човек минава през големи страдания. Когато искат да заставят някого да каже истината, подлагат го на големи страдания. В турско време, когато са искали да заставят богатия български чорбаджия да каже къде е скрил парите си, слагали на шията му нажежена желязна верига. Докато не виждал нажежената верига, той не казвал къде са парите му и се представял за сиромас; щом видел нажежената верига, веднага казвал къде е скрил парите си.

Сега, като знаете, че енергиите на Любовта са в състояние да освободят човека от всички наслоявания на миналото, не им поставяйте бент. Колкото и слаби да са тия течения, не прекъсвайте тяхното прииждане – този прилив на енергии определя вашето съществуване на Земята. Всяка Божествена вълна не е нищо друго, освен нов приток от енергии на Любовта, който се втича в човешкия живот.

Според Божествената наука съществуват дванадесет източници, или притоци, на живота, но днес функционират главно седем. Астролозите наричат тия притоци зодии. Всяка зодия представлява творческо течение в Природата. От 12-те творчески течения пет са запущени, остават само седем. Астролозите са свързали тия седем течения със седемте планети: Меркурий е свързан с творческия принцип на конкретния ум; Венера – с любовта; Земята – с крайния материализъм; Луната – с въображението, тя представя утробата, в която се зараждат идеите; Марс – с ония войнствени сили, чрез които човек си пробива път; Юпитер – с благородството; Сатурн – с разумността, с философията на живота. Свърже ли се с творческите енергии на тия седем източника, човек може да живее; запушат ли се те, той е осъден на смърт. Като знае това, човек трябва да бъде внимателен, да не запуща нито един от тия притоци и не само не трябва да ги запуща, но трябва да се стреми постепенно да отпушва по един от останалите пет. Като се отпушат и последните пет, човешката душа ще дойде в своето първично състояние – както някога е излязла от Бога. Когато всичките 12 източници в човека са отпушени, той се намира в положение на безсмъртие.

Мнозина казват, че човек не трябва да бъде смел. Не, смел ще бъде, убеждение ще има. – „С наука, с философия не трябва да се занимава.“ Не, ще се занимава и с наука, и с философия. Някои казват, че Любовта била празна работа; Любовта е велика, мощна, творческа сила – ако сърцето не трепти от свещените чувства на Любовта, човек е осъден на смърт. Ако умът не възприема светлината на мислите, човек е осъден на смърт. Изобщо, ако не може да прояви благородството на своя характер, да разсъждава дълбоко философски, човек не може да се развива. Той не трябва да бъде повърхностен в своите заключения; разсъждава ли повърхностно, утре ще чуе, че е умрял. Истинският философ не умира; за него смъртта е трансформиране, т.е. минаване от едно състояние в друго. Апостол Павел казва: „Всички няма да умрем, но ще се изменим“.

И тъй, за да дойдете до положение да отворите запушените притоци на живота, вие трябва да имате прави разбирания; само тогава ще излезете от хамбарите си и ще се посадите в земята, за да изгниете и след време отново да изникнете – това подразбира излизане от стария живот и влизане в новия. Това значи: ако при мъчнотиите, в които се намирате, не можете да приложите един от 12-те творчески принципа, да се посадите в него и отново да изникнете, нямате никаква сила. Къде е силата на Новото учение? Да живее човек в Новото учение, това значи да е отворил път в себе си за възприемане на Божествения живот. Това не подразбира, че ще стане светия – и без да е светия, може да бъде образец на Божествения живот.

Светията, геният, Учителят са завършили своето развитие. Те слизат на Земята между хората, за да държат матура. И Христос дойде на Земята, за да държи матура; кръвава пот излезе от порите на челото му, докато я свърши. В какво се състоеше Неговата матура? Да отвори един от запушените източници; Той сам трябваше да намери този източник, сам да копае, да го отпуси и след това да покаже на хората нов път за спасение. Така постъпи и Мойсей – с тоягата си той удари канарата и вода потече от нея; след това каза на хората: „От тук ще пиете вода“. И Мойсей отпуси един извор. – „Кой запушва изворите на живота?“ Човешкият егоизъм. Следователно, за да не запушвате тия извори, откажете се от вашия егоизъм и престанете да живеете само за себе си.

Приложете новото, което иде в света. Новото се заключава в отхвърляне на егоизма и в прилагане на общия живот. Не задържай благата само за себе си, но ги споделяй с ближните си, като им покажеш как трябва да обичат Бога. Труден е този въпрос, но е приложим. Казано е в Писанието: „Ако не обичаш брата си, когото си видял, как ще обичаш Бога, Когото не си видял?“; наистина, да обичаш Бога, Когото не си видял, е мъчна задача. Щом възлюбиш Бога с всичкото си сърце, ти ще Го видиш; правило е: докато не възлюбиш Бога, не можеш да Го видиш. В човешкия живот е точно обратно – първо трябва да видиш някого и после да го възлюбиш.

Мнозина запитват как трябва да възлюбим Бога. Това е тяхна работа. Когато момата залюби някой момък, пита ли как трябва да го люби? Както светските хора знаят как да любят, така и вие трябва да знаете как да възлюбите Бога. Като възлюби Бога, човек става смел и решителен, жизнерадостен, готов за работа. Докато не е възлюбил Бога, той се стреми към външно богатство, но всеки може да отнеме външното богатство; за човека е важно вътрешното богатство, което никой не може да отнеме.

Когато се говори на учени хора, мисълта, че човек трябва да възлюби Бога, може да се изрази с отношението А:Б. В това отношение А представлява човека, който трябва да възлюби Бога – Б. Щом възлюби Бога и се свърже с Него, той се изпълва със сили и мощ, може да разреши всички мъчности в живота си; ще има страдания, ще боледува, но всичко това ще счита за привилегия – това са задачи за разрешаване.

Религиозните лесно разрешават мъчнотиите си, но на теория. Като видят някой човек в затруднение, те казват: „Повярвай в Господа Исуса Христа и работите ти ще се оправят“. Аз казвам: не запушвай източниците на живота си. Бъди внимателен, докато не си ги запушил; запушиш ли ги веднъж, колкото и да вярваш, вярата няма да ти помогне. Отпушени ли са източниците на живота, можеш и да не вярваш, но животът в тебе ще тече. Във всеки човек има вътрешна Вярa, която в нищо не се разколебава. Докато тази Вярa живее в него, източниците на живота му никога няма да се запушват. Опасно е тази Вярa да не се изгуби. Ако някой казва за себе си, че вярва, а не е изпитал вярата си, тя нищо не струва. Ако казва, че не вярва, но не е проверил неверието си, и това неверие не е валидно. Каквото и да говори, човек трябва да го е опитал – последен има думата опитът.

Един англичанин работил усилено цели 20 години върху една летяща машина. Той постоянно въвеждал нови приспособления към машината, но през всичкото време не направил нито един опит, за да види как лети. След 20-годишна усилена работа оповестил във вестниците за

своето откритие и определил деня и мястото, където ще произведе своя опит. В определения ден и на определеното място се събрали множество хора, за да видят новото изобретение. Изобретателят погледнал самодоволно към публиката, с което подчертавал своето превъзходство над нея. Машината чакала своя изобретател. Той разказал принципите, върху които била построена, обаче трябвало да се направи опит, да видят как ще лети. Машината започнала да пръхти, да вдига шум, но не се вдигнала от мястото си. Всички присъстващи започнали да се смеят, а изобретателят, силно засрамен, вдигнал машината си и напуснал залата.

Следователно, искате ли да изнесете своето изобретение пред публиката, първо направете опита си сам, за да видите ще лети ли, или не. Не направите ли опита предварително, ще се изложите на подигравките на хората. Ама той бил уверен в добрия резултат на работата си. Такава увереност е крайност; имаш ли някаква идея, първо сам ще я изпиташ, после ще я изнасяш пред хората. Като видят, че машината ти лети, те ще кажат: „Работил е този човек, машината лети“. За човека е важно да има такива идеи, които да го повдигат във въздуха, над обикновените условия на живота. Не може ли идеята му да го повдигне, той не е свършил работата си както трябва.

Истинската наука има за цел да повдигне човека във въздуха, да му открие широкия свят, за да види какво се крие в него. Не може ли да постигне тази наука, всичката му деятелност се свежда до нула. Следователно, дойдете ли до някакво постижение, задайте си въпроса: „Мога ли да литна със своето постижение?“. Ако можете да летите, всички ще ви ръкопляскаат; не можете ли, ще бъдете изложени на смях и на подигравки.

Съвременните хора са решили много от своите задачи, но съществената не са решили. Когато реши своята съществена задача и направи десетки сполучливи опити, човек може свободно да излезе пред света, да патентова своето изобретение. Когато принципите, върху които почива неговото изобретение, са изпитани и на практика,

т.е. в самия живот, той ще се ползва от Божието благословение. За да придобие това благословение, човек трябва да се държи за великите положителни мисли, а не за чужди, преходни мисли. Например мисълта „Аз живея“ е положителна; при каквито и мъчнотии да се намерите, кажете си: „Аз живея“. За предпочитане е да страдам, да съм беден, невежа, но да живея, отколкото да съм в положението на най-големия милионер, но мъртъв. Какво струват почестите, с които изпращат милионера за онзи свят? Животът е за предпочитане пред всички материални блага в света.

Всеки философ, който не може да приложи философията си в живота, е мъртъв. Всеки музикант, поет, художник, който не може да приложи своето изкуство, сам да се подигне, е мъртъв; той има да работи още много върху себе си, върху изкуството си, да го съживи, да го направи приложимо. Някой музикант казва, че хората не могат да го оценят. Това е невъзможно – когато великото се извява в света, непременно има и ценители, иначе не би дошло; то чака своето време да се изяви.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си, да премахнете всички условия за обществена криза. Където има лъжа, кражба, мързел, безверие, суша, там всякога се явяват кризи. Махнете причините за кризите и кризите ще престанат. Намерите ли се пред някаква криза, не казвайте, че Господ ви е забравил, но възстановете свещения образ на Бога в себе си; постигнете ли това, всички кризи ще се разрешат благополучно.

Желая ви сега да възстановите свещения образ на Бога в душата си.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина
пребъдват в нас.*

10. лекция, 30 октомври 1929 г., София, Изгрев

ВКИСВАНЕ

Тайна молитва.

Съвременните хора преживяват неприятни състояния, с които мъчно се справят. Например как ще се справите с глада? Представете си, че сте гладен и отивате в единствената гостилница във вашия град, но гостилничарят още не е сготвил. Вие виждате на готварската печка няколко тенджери, в които яденето ври, но още не е готово; обикаляте около тенджерите, търсите гостилничаря, за да изкажете недоволството си от него.

Представете си друго положение. Вие сте ученик, отивате на училище, но не сте приготвили един от уроците си. Разчитате на времето, докато учителят влезе в клас, но този ден учителят влиза няколко минути по-рано. Вие сте недоволни, разтревожени. В първия случай причината за вашето недоволство се крие в гостилничаря – че е закъснял с яденето; във втория случай причината е в учителя, който е влязъл в клас няколко минути по-рано.

В живота има много случаи, които изкарват човека от релсите на неговото равновесие, и въпреки това той мисли, че е свободен. Каква свобода е тази, при която всеки момент губи своя вътрешен мир? И най-малката причина може да изкара човека от равновесие и да го застави да се вкисне. Кога нещата се вкисват – когато презреят. Например докато зрее, плодът никога не вкисва; презрее ли, той има условия да вкисне. И неузрелият плод може да вкисне – кога? Когато спре процесът на узряването.

Вкисване става, когато един процес спре развитието си. Животът започва с вкисване. Какво става със семето, което се посажда в земята – то се разпуква, започва да гние и от зародиша му излиза нов живот. Защо семето първо се вкисва, т.е. разлага, а после започва да расте? Защото в първо време процесите на неговото развитие спират. Известно е, че когато процесите в органичния свят спират,

става вкисване; същият закон се отнася и до психическия живот на човека – когато противодействате на желанията му, той непременно ще се вкисне.

Като изучавате проявите на хората, виждате, че всички си приличат. Дали са вярващи или безверници, всички се дразнят, смущават, вкисват. Ще каже някой, че се безпокои по-малко от друг. По-малко или повече – това са относителни неща; изкуство е човек да не се гневи, да не вкисва. Дали яденето е готово, или не е – това не трябва да го смущава. Кибритената клечка може да седи в кутията и да не ѝ се дава възможност да се запали; тя може да се запали, без да причини никаква пакост, а може да се сложи при сухите дърва на огъня и да произведе голям пожар. От човека зависи дали ще даде път на експлозивите в себе си да избухнат, или няма да даде. Следователно, ако дадете условия на кибритената клечка да се прояви, с това заедно се увеличава нейната сила в добър или лош смисъл, т.е. за добро или за зло.

И тъй, Доброто и злото в човека са резултат на взаимното отношение на силите в неговия организъм. Колкото е по-голямо разстоянието на тия сили от човека, толкова по-благоотворно се отразяват върху организма му; колкото са по-близо, толкова по-зле се отразяват върху него. От кого зависи разстоянието на силите? От външните условия – външните условия стават причина да се събудят един или друг род сили в човека и да се приближат към него. Щом една сила се събуди, тя оживява и започва да се движи. С кибритена клечка може да се запали огън и да се сготви на него; с кибритена клечка може да се запали плевнята на вашия съсед и да произведе голям пожар. Кой е виновен за това? Виновен е онзи, който пали клечката, виновен е и онзи, който е направил кибритената клечка – той трябваше да бъде маг, да направи такъв кибрит, който да се запалва само от ръката на разумния и добрия човек.

В заключение на това казвам: където стават престъпления, там Бог не взима никакво участие. В кой свят стават престъпленията – в животинския, в човешкия или между духовете, не е важно; важно е, че там Бог не при-

съства. Той не е взел никакво участие в предприятието за направата на кибрита. Ако е въпрос за светлина, за огън, Бог е поставил много светила на небето. Който има нужда от светлина, той може да се ползва от небесните светила; ако има нужда от огън, може да впрегне природната енергия и сам да си произведе огън.

Ще кажете, че Бог е дал ума на човека, следователно Той взима косвено участие в неговите предприятия. Това е криво разбиране на нещата, Бог не взима никакво участие в света на противоречията. Човешкият свят е пълен с противоречия; щом е така, Божественото няма нищо общо с противоречията на хората. Разгневи ли се човек, причината е в него, той е запалил една от кибритените си клечки. Разумният човек запалва своите кибритени клечки само когато е спокоен – тогава клечките се запалват, изгарят, без да причиняват пакости.

И тъй, кибритената клечка може да запали огън, на който да се греем, но същевременно може да произведе и пожар – значи едно и също нещо може да донесе щастие и нещастие на човека. Например словото носи за човека и щастие, и нещастие – Божието Слово прави човека щастлив, а човешкото често му носи нещастие. Божието Слово образува сладките, благите неща, а човешкото – киселинните и горчивите. Като няма работа, като се отегчи, човек се кисва. Вкисването е присъщо свойство на човешкия живот. В който и дом да влезете, ще видите, че всички се оплакват от нямане: един казва, че обувки няма, друг – дрехи, трети – книги и т.н. Нямането е сол, която трябва да се достави отнякъде. Само Божественото е в състояние да достави на хората онази сол, която им липсва, но хора, които употребяват много сол, пият много вода. Солта, която Божественото доставя на човека, не е същата като материалната сол. Който е набавил в себе си необходимото количество духовна сол, той нито жадува, нито гладува.

Сега, като четете темите си, вие сте дали интересни определения за качествата на благоденствието. Един от вас е писал: „Качество на благоденствието е да върши човек волята на Живия Бог“. Това е едно определение, което

само по себе си е неопределено. Друг е писал: „Да благоденстваш, това значи да имаш сърце чисто като кристал, ум светъл като Слънцето, душа обширна като Вселената и дух мощен като Бога“. Това са качества на мъдреца, но не и на обикновения човек. Трети е писал: „Само разумният и търпелив човек благоденства“. Това са теми, които не отговарят на реалността.

Когато пишете някаква тема, трябва да мислите, да съпоставяте нещата, да отговарят на реалността, на действителния живот. Човек предполага много неща, но те не са реални. Някой казва, че ще стане учен човек – това е предположение; друг казва, че ще стане богат – и това е предположение. Ако под думите *ученост* и *богатство* разбирате онова знание и онова богатство, които обикновените хора имат, те не заслужават усилия, за да ги придобивате. Това знание и това богатство траят няколко години – днес го имате, утре го нямате. Има смисъл човек да работи, да прави усилия, но да постигне такова знание и такова богатство, които може да занесе със себе си и на другия свят.

Човек трябва да работи, за да придобива реални неща. Реални неща са ония, които го следват във всичките му пътища; те не се губят от съзнанието му. В реалните неща има последователност. Всички неща, които изчезват от съзнанието на човека, са относителни. Искате ли да знаете дали даден човек ви обича, спрете се в съзнанието си: ако мисълта за този човек никога не изчезва от съзнанието ви, ще знаете, че той ви обича; изчезва ли от съзнанието ви, той не ви обича. Същото се отнася и до неговото съзнание – ако и вие никога не изчезвате от съзнанието му, и двамата се обичате. В любовта ви има взаимност.

Същият закон се отнася до мислите и до чувствата на човека. Една мисъл е интензивна, когато постоянно пребъдва в човешкия ум, при това силата ѝ постепенно трябва да се увеличава – тази мисъл ние наричаме реална. Не се ли увеличава силата на една мисъл, тя непременно ще изчезне от човешкия ум. Държите ли в ума си мисълта за някой човек, вие го обичате; изчезне ли той от мисълта ви, преставате да го обичате.

Човек може да обича само онова, което има форма, съдържание и смисъл – защо? Защото има пред себе си нещо реално. Всяко нещо, което губи формата, съдържанието и смисъла си, не е реално. Единственото реално нещо в света е Божията Любов; тя е вечна, никога не се губи, човек всякога може да разчита на нея. Никой не може да се противопостави на Божията Любов и мисъл.

Някой се е отчаял от живота си – нямал обувки, шапка, дрехи, и решил да се самоубие. Това е глупост. Бог спира вниманието на този човек към по-долностоящите от него – птици и животни, да види как те живеят; те са боси, гологлави, но не страдат, не се самоубиват. Човек сам е измислил обувките, дрехите, шапките и страда за това, което сам е изобретил. Той трябва да мисли, да разсъждава право. Това не значи, че трябва да ходи бос и гол в големите студове, но трябва да мисли има ли право да се отчайва и да слага край на живота си за временни, преходни неща.

Човек има право да се отчайва, когато е лишен от нещо реално: от здравето си, от мисълта, от чувствата си. Шапките, дрехите, обувките са елементи, които не влизат в човешкото съзнание; те се отнасят към нереалния свят, към света на сенките. Да изгуби човек Любовта си – това значи, че е изгубил нещо реално. Но Любовта не се губи. Който ви обича, той всякога ще ви помага. Бог е Този, Който обича. За да изяви Любовта Си, Той се проявява чрез различни лица; щом се намерите в някаква мъчнотия, в някакво ограничение и дойде някой да ви освободи, знайте, че този човек ви обича. Който истински обича, той всякога освобождава; който не обича, той заробва.

Едно трябва да знаете: каквито и противоречия да преживявате, не ги приписвайте на Бога, Бог не взима участие в човешките противоречия. – „Ама защо едни хора са богати, а други – бедни? Защо е допуснато това неравенство?“ Преди всичко трябва да знаете, че богатството и сиромашията са условия за работа. Който използва разумно тия условия, той ще придобие нещо ценно; ако сиромашът се справи разумно с положението си, сиромашията ще го напусне.

Един баща има двама синове: единия праща на нивата, да оре и да копае, а другия остава свободен – да прави каквото желае. Щом е свободен, той излиза в града, купува си билет, отива на театър и вечерта се връща у дома си. И двамата разказват как са прекарали деня. Ако този, който е работил на нивата, се оплаче от положението си, баща му и на другия ден ще го изпрати на същата работа; ако бъде доволен от работата си и е орал и копал с любов, на другия ден бащата ще изпрати другия си син на нивата, а него ще освободи да прави каквото иска. Така постъпва и Бог – когато човек научи урока си, Бог променя положението му, дава му други уроци.

Ако е въпрос за театри, и без това животът е пълен с актьори. Всеки актьор в живота играе ролята си по-добре от тази, която актьорите играят на сцената. Мнозина гледат страданията на своите близки в живота, но не се трогват от тях, не плачат; като отидат на театър, където се представя някаква тежка пиеса, там плачат. Плачете за истинските актьори, а не за фиктивните! Като е дошъл на Земята, човек ще мине през различни драми, трагедии и комедии, но трябва да бъде силен, да издържа. Щом е свързан с Първата Причина, през каквито и мъчнотии и изпитания да минава, в края на краищата той ще излезе на спасителния бряг.

Като не разбират законите на Живота и на Любовта, хората сами си създават ред страдания и изпитания. Някой мъж погледнал жената на своя приятел и последният веднага подозира жена си в някаква изневяра. Какво лошо има в поглеждането? Турците казват: „Благословение е човек да гледа красивото“. Престъплението не се заключава в гледането, но в желанието на човека да обсебва красивите неща. Гледането, обсебването не е Любов. Истинска Любов е тази, която внася нещо красиво в човешката душа; престане ли да внася нещо красиво в душата, Любовта напуска човека, вследствие на което в неговите мисли и чувства настава пълен застой. Където има застой, там става вкисване, а всяко вкисване води към престъпление. Щом Любовта напусне човека, и животът го напуска.

Да обичаш някого, това значи всеки момент да внасяш нещо ново в съзнанието му. Не е истинска Любов онази, която не внася нищо ново в човешкото съзнание, нито в човешката душа. Ако светлината не може да прониква през прозорците на вашата къща, къде е вината – в Слънцето или във вас? Вината е в самите вас. Прозорците ви са наслоени с прах и утайки от миналото, вследствие на което светлината мъчно си пробива път през тях.

В живота има два вида оцапвания: външни и вътрешни. Всеки човек отвън може да помогне за външното оцапване. Затова се женят хората – жената може да чисти окото на мъжа отвън, но вътрешно човек сам трябва да чисти окото си. Докато едно същество ви помага, трябва да знаете, че то ви обича. Без да мисли, човек казва за себе си, че Бог го е забравил, че цели три дена не е сложил хляб-ка хляб в устата си. Не, Бог не се занимава с последствията и възмездията на хората, с това се занимава кармата му. Чрез житото Господ казва на хората защо гладуват – те гладуват, защото още не са готови да приложат закона на жертвата така, както го прилага житото.

Твърда, корава е черупката на човека. Много време трябва да се вари тя, докато омекне. Като вари и яде боб, човек трябва да се поучи от него. Човешкият егоизъм не е нищо друго, освен твърдата черупка на боба и човек трябва съзнателно да работи върху себе си, за да стопи своя егоизъм. Не е нужно да минава през огън, за да го стопи; достатъчно е да се излага на благотворните слънчеви лъчи, за да се смекчи, да превърне егоизма си в алтруизъм. В това отношение той трябва да взема пример от плодовете, които зреят и омекват на слънчевите лъчи, а не от боба и от лещата, които омекват само на огъня.

Днес всички говорят за разумност; наистина, разумност се иска от човека. Разумен е онзи, който изучава явленията в Природата като предметни учения – той съпоставя тия явления в своя личен живот и се учи от тях. Като живее и се учи по този начин, човек се домогва до новото в света. Очаква ли на децата си, на жена си, на мъжа си, на външната, материална наука, нищо не може да придобие.

Добре е да се занимава човек и с материалната наука, но въвн от нея има друга – Божествената. Тя обхваща четирите главни факултета: факултетите на Любовта, на Мъдростта, на Истината и на Правдата. Завърши ли тия четири факултета успешно, човек се назначава на служба метач на улиците на Небето. Има някакъв прах по улиците на Небето, който, пренесен на Земята, прави чудеса; с този прах човек може да лекува различни болести, да строи къщи, училища и т.н.

Когато се казва на хората, че трябва да изучават Божествената наука, те намират, че не е дошло време за нея, и отлагат изучаването ѝ. Когато дойде времето, те отлагат, а когато се заемат да я изучават, виждат, че са закъснели. Трябва ли да чакат насила да им се наложи? Ако отидете при някой богаташ да искате известна сума за Бога, той отказва. Какво виждаме днес? Във времето на Общоевропейската война¹⁰ много американски милионери и милиардери изгубиха всичко – от големи богаташи станаха последни сиромаси; те насила дадоха много повече от това, което доброволно не можаха да пожертват.

След всичко това някои казват: „Бог не вижда ли какви страдания, мъчности и противоречия преживяваме?“. Бог всичко вижда, но за Него и сиромашията, и богатството са едно и също нещо. Като види някой богат, който пъшка под тежестта на товара си, Господ казва: „Много е натоварено това дете, но ще научи урока си“; като види някой беден, изпостелял човек, Той казва: „Много е олекнало това дете, но трябва повече да работи, да се уякчи“. Бог еднакво гледа и на плача, и на радостта на хората. Той знае каква е крайната цел на човешкия живот, заради което води човека именно към тази цел. По какъв начин ще дойде до целта на своя живот – това не е важно; задачата на човека е да се домогне до нея.

Като ученици, вие трябва да правите разлика между човешкото и Божественото. Различавате ли тия два вида прояви в себе си, ще се развивате правилно и ще се освободите от вкисването. Щом се поддаде на някое отрицателно чувство, човек непременно ще се вкисне.

Пишете върху темата: *Признаци на физическото и психическото вкисване*. Всеки може да развие тази тема, защото няма някой в света, който да не се е вкисвал. За да не се вкисва храната, човек трябва да я раздава – значи даването е едно от условията, които го предпазват от вкисване. Как трябва да давате? Разумност се изисква в даването. Ако имате две круши, едната ще дадете на ближния си, а другата ще задържите за себе си. Дадете ли и двете круши, не сте постъпили правилно; човек не може да обича другите повече от себе си.

Законът на даването се отнася не само до физическия, но и до психическия живот. Човек трябва да знае как да дава своите чувства и мисли; в това отношение даването е вътрешен процес. Давате ли правилно, това даване оставя неизгладим спомен в съзнанието; това даване е Божествено. Може ли да се изглади от съзнанието, не е Божествено. Това, което Бог е дал на човека, остава всякога живо.

Бог желае доброто на всички хора. Той желае всички хора да живеят. Бог не благоволява в смъртта, в страданията, в злото и в противоречията на хората. Дойде ли нещо подобно в живота им, то не е от Бога, причината се крие другаде. Като не разбират тия неща, хората търсят причините за своите нещастия и страдания въвн от себе си и ги отдават на условията, на времената, които преживяват.

Има два вида времена: човешко и Божествено. Под думата *време* разбираме отношения на нещата в обективния свят. За извършване на някои неща се изисква един период от човешко време, а за други – период от Божествено време. Следователно, дойдете ли до великите работи на Живота, не желайте да стават нито по ваше време, нито по ваш часовник. Божественото време се определя по вътрешния часовник в човека и всеки трябва да работи върху себе си, за да усъвършенства този часовник. Попадне ли в Божественото време, нещата стават добре; не попадне ли в това време, нещата не стават така, както той е очаквал.

Хората се чувстват нещастни, защото нещата не стават по тяхното разбиране и в определеното от тях време. Какво иска човек? Той иска да нареди живота си, да се

ожени. После? Да му се родят три-четири деца. После? И децата му да се наредят, да се оженят, да имат по няколко деца. Така се женят и раждат хората, докато дойдат до четвърто, пето, шесто поколение. Те се размножават, но богатата им намаляват, понеже се разпределят на по-голям брой хора. Колкото повече се увеличава броят на децата, толкова повече осиромашават. Очаква ли човек на децата си, те да го гледат, той не е от първото поколение. Който е от първото поколение, той сам печели, той е богат човек.

Сега ще преведа тази мисъл в следната форма. Някой отказва да работи върху себе си и разчита на добродетелите, които е развил в миналото си. Той казва: „Едно време живях добре и правех големи добрини“. Този човек върви по закона на размножаването, вследствие на което ще дойде до положение, когато богатата му ще се намалят значително. За да не намали богатата си, човек не трябва да разчита на своите четирима синове, нито на своите четири внучета. Ако синът се размножава, това е за негова сметка – защо? Колкото и вода да се излива от една чешма, това е в нейна полза, но не и в полза на тръбите, през които тя минава; тръбите могат да се изтрият само, без да придобият нищо съществено. Някой казва, че иска да стане много добър. Стане ли много добър, той ще се изтърка. Да бъде човек деликатен, нежен, добър в груба среда, това значи да се изхаби преждевременно – меките, нежните ръце не са за груба работа. Ангелът може да живее на Земята благодарение на знанието, с което разполага; с това знание той може да смекчи грубата материя, да я превърне в мека, благоприятна среда.

Като не разбират мекотата, хората казват, че човек трябва да бъде твърд, да устоява. Да бъде човек твърд – това значи да бъде гъвкав като живите клони, да се огъва навсякъде, без да се чупи. Когато чукат, мачкат, огъват твърдия човек, той пак се изправя като клон на дървото и продължава живота си; уплаши ли се, счупи ли се, не е твърд. Твърдият човек има убеждение. Той знае, че животът излиза от Бога. Следователно, свърже ли се човек с Бога, никой не може да отнеме живота му. Кой може да

изчерпи водата на извора? Който когато мине край него, ще пие, но след време благото ще се върне пак там, откъдето е излязло.

Време е вече човек да съблече старите си дрехи. Днес повечето хора са облечени отгоре с модерни дрехи, а отдолу – със своите стари, селски ризи: отгоре са християни, отдолу – езичници. Хвърлете долните си дрехи и останете само с горните! Ще кажете, че нямате средства да си купите нови вътрешни дрехи. Щом нямате средства, трябва да знаете истината, да не се самозалъгвате – ще знаете, че само отвън сте християни, а отвътре сте езичници.

Не е въпросът в бързата смяна на нещата, но в тяхното познаване. Човек трябва да знае истината, да не се самозалъгва. Той трябва да бъде искрен към себе си и каквото говори пред хората, това да е и в самия него. В каквото и положение да се намери, човек трябва да бъде искрен. Някой момък или някоя мома бързат да се оженят, а после съжаляват; няма защо да съжаляват – нека спокойно, съзнателно извървят своя път, да придобият известна опитност. Добре е човек да се е оженил по волята на Бога, да му се родят деца по Бога, но ако не е станало това, нищо друго не му предстои, освен да върви напред и да изправя живота си.

Послушание се иска от човека, да не бърза в своите работи. Ако не бърза, той ще се роди навреме и под влиянието на такива планети, които отговарят на неговото желание. Някой иска да стане музикант. За да бъде добър музикант, трябва да се роди при онова планетно съчетание, което съвпада със зодията на музиката. Същото може да се каже и за поета, за учения, за философа. За идването на всеки човек на Земята е определен час кога трябва да слезе; чуе ли своя звънец, той не трябва да чака нито секунда – изгуби ли десет минути само, никога вече не може да стигне своя час и място. Десет минути, умножени на 300 000 км в секунда, се равняват на 180 000 000 км. Може ли да стигне човек щастието си, което се е отдалечило на 180 милиона километра разстояние от него? Исква ли да бъде щастлив, трябва да върви с бързината на щастието.

Американците се отличават с една специфична черта – те ценят времето, вследствие на което са измислили особено приспособление към треновете за събиране на писма. За да не спира тренът на станциите да събира писма, те са поставили особени стълбове, на които закачат торбите с писма; като мине тренът край тия постове, с особени куки хващат торбите, без да спират движението си. Следователно дойдете ли до трена на щастието, не чакайте той да спре, за да се качите, а веднага скочете в него. Тренът на щастието върви непрекъснато, той никога не спира. Който има неговата бързина, може да се качи в него; чакате ли да спре пред вас и да ви разпитват кои сте, откъде сте, щастието е отлетяло, без да ви вземе със себе си.

Да имате бързината на щастието – това значи във всички случаи на живота си да имате будно съзнание, да живеете според великия закон на Любовта. Да имате будно съзнание означава да отворите нов лист на вашия живот; не можете ли да отворите нов лист, нищо не можете да постигнете – ще останете в същото положение, в което сте били в миналото, и в края на краищата ще кажете: „Много чухме, много ни се даде, но нищо не приложихме. Остаряхме вече, на нищо не сме способни“.

Използвайте сегашния момент! И днес не е късно. Снемете старите си дрехи – дрехите на езичеството, и ги заменете с нови – дрехите на християнството; тогава ще станете християни и отвън, и отвътре. – „Време ли е да снемем старите си дрехи?“ За Божествените работи определено време няма – те стават всякога. Добрите, красивите, разумните работи стават без време и място – те са извън времето и пространството.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

11. лекция, 6 ноември 1929 г., София, Изгрев

ДВА ЦЕНТЪРА

Четоха се резюмета на темите *Качества на милосърдието* и *Качества на вкисването*.

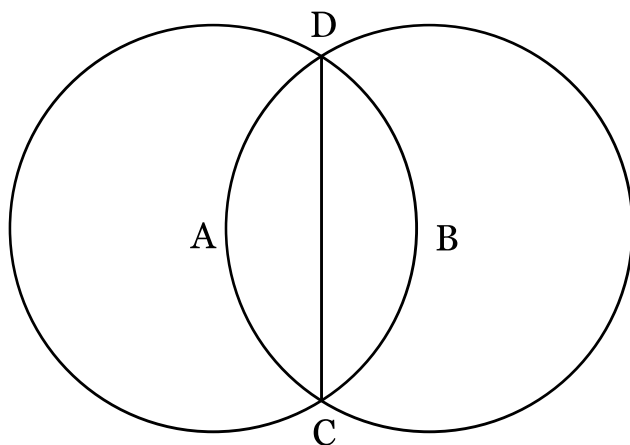
Мнозина разглеждат вкисването като отрицателен и вреден процес в природата. Не, вкисването има и добри страни. Когато става без участието на разумността, то е вредно, но взима ли разумността участие, вкисването допринася голяма полза в живота. Прясното мляко трябва да се вкисне, за да се превърне в кисело. За да бъде вкусен, хлябът трябва да съдържа мая, квас.

Следователно, когато говорите за вкисването, спрете вниманието си върху добрата и върху лошата му страна. Разглеждате ли го само от едната, ще дойдете до криви заключения. Заради това, че огънят изгаря, можете ли да кажете, че е вреден?

За да разберете смисъла и значението на нещата, вие трябва да ги разглеждате от две страни. Всяко нещо в Природата е двуцентрово. Човек не може да живее с един център; той трябва да се стреми към един център, но сам по себе си е двуцентрово същество: има две очи, две уши, две ноздри, два крака, две ръце. Ще кажете, че човек може да гледа и с едно око. Това е дефект. Той може да гледа с едно око само затова, защото е привикнал да гледа с две очи.

И тъй, когато говорим за човека, ние разбираме същество с два центъра: единият център се е проявил навън, във формата на жена, а другият – във формата на мъж. Когато тия два центъра се стремят един към друг, те образуват права линия.

Всяко друго отношение образува крива линия. Но кривата линия не представя злото в света; тя показва възможностите, които се крият в съществата. Единият кръг показва възможностите на човека *A*, а другият – възможностите на човека *B* (фиг. 1). Възможностите на тия двама

Фиг. 1

души се пресичат в точките *C* и *D*. От тия два кръга се образува елипса. Където има външна, физическа деятелност, там всякога се образува елипса. Колкото по-дълбоко слиза човек в материята, толкова повече елипсата се сплесква; колкото повече излиза от материята, толкова по-кръгла става тя. Този закон се отразява върху лицето на човека – хора, които са по-активни, които имат по-големи мъчнотии, имат продълговати лица; тия, които имат по-малко мъчнотии, които живеят охолно, имат валчести лица. Когато отношенията между двата центъра се нарушат, т.е. когато отношенията между двама души се развалят, веднага се явява злото; когато две същества се разбират, между тях се явява Доброто. Значи всяко същество може да стане причина за проява на Доброто или на злото.

Злото и Доброто съществуват в Природата като два противоположни принципа. Смъртта и животът също представляват два противоположни процеса. Както злото черпи сила от Доброто и създава нещо ново, така и смъртта взема материя от живота и създава нещо ново. Смъртта се отличава от живота по това, че се придружава с вкисване, т.е. с разлагане. Когато човек расте и се развива правилно, вкисването е намясто; това вкисване е приятно. Казват, че

гневът е вкисване, но който се гневи, той работи. Престане ли да работи и да се развива, човек започва да се разлага; това разлагане наричаме неправилно вкисване, а при това вкисване настъпва смърт. Следователно работете, учете, за да не дойдете до положение да превърнете естествено-то вкисване в неестествено.

Мнозина казват: „Човек не трябва да се вкисва“. Не, правилното, естественото вкисване е неизбежен процес в Природата; такова вкисване става и със светията, и с праведния, и с учения, и с философа. Опасно е, когато вкисването се превърне в разлагане – тогава се явява злото. Доброто е зло за лошия човек и злото е зло за добрия. Месото е зло за овцата, но и тревата е зло за вълка. Следователно зло е всяко нещо, което не отговаря на естеството на човека. Всичко, което човек върши съобразно своето естество, е добро; всичко, което не е съгласно с естеството му, е зло.

Правата *CD* (фиг. 1) показва посоката, по която се движи духовният човек. Правата *AB* е посоката, по която се движи физическият човек. В човека-животно гръбначният стълб е успореден на земята. Когато човек се е изправил на краката си, гръбначният стълб е заел перпендикулярно положение към земята. От този момент лицето на човека започнало да се открива, да се освобождава от косми. В човека-жена лицето е по-открито, по-малко обрасло с косми, което показва по-голяма интелигентност. Лицето на жената показва, че тя е обработила по-голямо поле. Лицето на човека-мъж, което е повече обрасло с косми, показва по-малко обработена площ. Жената има повече ниви, лозя, тя е работодател. Мъжът няма много земя, вследствие на което отива като слуга при жената. Понеже мъжът копае, обработва земята на жената, той си е присвоил правото да бъде господар. Днес мъжът работи отвън и заповядва, а жената работи отвътре. Всъщност истинска господарка е жената, тя е господарка не по външно положение, а по принцип.

Като ученици, вие трябва да имате ясна представа за нещата, да разбирате вътрешния им смисъл. Човек може да разбере външния живот дотолкова, доколкото разбира

вътрешния. Той може да разбере физическия свят дотолкова, доколкото разбира Божествения – физическият свят е отражение на Божествения. Само при това положение човек може да бъде щастлив, при това положение отношенията на хората могат да бъдат правилни.

Ако някой мисли, че може да владее едно същество, той е на крив път. Никой никого не може да владее. Преди всичко невъзможно е в един и същ момент две лица да се намират на едно и също място. Следователно, ако от центъра *A* опишете една окръжност, съществото *B* ще се намира в периферията на окръжността. Ако от точка *B*, като център, опишете окръжност, съществото *A* ще се намира в периферията. Между съществата *A* и *B* в един и същ момент само едното същество има възможност да бъде център; излезе ли това същество от центъра, другото става център.

Като се движи от центъра към периферията и обратно – от периферията към центъра, човек има възможност да работи. Правата *AB* определя възможностите на жената, правата *BA* определя възможностите на мъжа. Изобщо правата линия показва, че имаме отношение между две същества. Влезе ли трето между тях, линията става крива. Колкото повече същества влизат в отношения, толкова повече кривата линия се удължава. При тия отношения съществата трябва да имат общ център, от който разстоянието до всички точки на периферията е еднакво. Отношението на всяка точка от окръжността към центъра на кръга е право; това отношение наричаме отношение към Бога. Отношението на всяка точка от окръжността към другите нейни точки подразбира движение по крива линия – такова е отношението към ближния.

Следователно, кажем ли, че между две същества се образува права линия, разбираме отношение на тия същества към Божествения принцип, който ги свързва. В този смисъл мъжът и жената представляват едно цяло, а не отделни същества. Докато мъжът и жената мислят, че са отделни, самостоятелни единици, те се самозалъгват. Мъжът и жената представляват две страни на едно цяло. Нито мъ-

жът може без жената, нито жената без мъжа; въпреки това те не могат нито да се събират, нито да се делят.

Същото отношение виждаме и между Бога и човека – вън от Бога човек не може да съществува. Бог е цялото, което включва всичко в Себе Си; Той обединява нещата. Мъчнотиите и страданията на хората се дължат на факта, че те търсят щастието си вън от себе си, вън от своите близни, вън от Бога. Това е невъзможно. При това положение те се движат в сянката на щастието, но не и в истинското щастие. Разбере ли човек какви трябва да бъдат отношенията му към себе си, към своя близен и към Бога, той се развива правилно, енергиите на неговия организъм текат правилно, както водата на планинския извор. Докато водата тече без да изтича, без да намалява, изворът е във връзка с източника на живота; намалее ли водата му, изворът е прекъснал връзката си с източника.

Докато живее, силите на човека трябва непрекъснато да извира – това значи добър човек. Спре ли потока на своите сили, той се натъква на вътрешно напрежение в себе си, което му причинява ред пакости. Не даде ли възможност на Божественото в себе си да се прояви, той може да се пръсне като бомба. Не е лошо да се пръсне, но само ако е яйце, сложено под квачка – като се пръсне това яйце, пиле ще излезе от него; ако яйцето се пръсне вън от квачката, нищо няма да излезе от него. Да се пръсне човек, това значи да умре; в този случай умирането е на място, защото от човека излиза нещо ново; не излезе ли нещо ново, умирането е безпредметно.

Днес от всички хора се иска разумност. Дали ще живее, или ще умира, човек трябва да бъде разумен. При това той трябва да се ползва от външния свят, защото има отношение към него: например иска ли да придобие сила, трябва да изучава живота на млекопитаещите; иска ли да придобие хладнокръвие, трябва да изучава живота на рибите.

Ако човек не изучава Живата природа и не прилага нейните закони, животът му на Земята се обезсмисля. Задачите на съвременните наука и религия се заключават именно в това – да заставят човека да изучава Природата

и да прилага нейните закони. Това са проповядвали и Великите Учители на човечеството, но ония от учениците им, които не са разбрали учението им, са внесли в него известно изопачаване. Ако днес дойде Христос на Земята, сам ще се чуди как са могли хората да изопачат учението Му. Какво верую е онова, което се проповядва само външно? Едно верую или едно учение има смисъл, когато се изнесе вътрешната му страна. Едно учение има смисъл, когато може да се приложи. Спре ли се само върху външната му страна, това учение не ползва човека; той е ценен не по своята външна красота, но по своите мисли, чувства и постъпки.

Следователно външната страна на живота е дотолкова ценна, доколкото е в съгласие с вътрешната. Ако се възхищавате от това, че някой човек е добър, без да искате да вземете нещо от неговата доброта, възхищението ви е намясто; искате ли обаче да вземете нещо от добротата му, вашето възхищение не е намясто. Като разглеждате човека, вие трябва да сте убедени в неговата вътрешна доброта. Ако само външно е добър, тази доброта няма да го ползва, но и обкръжаващите няма да се ползват от нея.

Външните отношения са ценни тогава, когато в тях липсва користолюбието. Освободи ли се от користолюбието си, грешникът може да се учи от светията; не се ли освободи от користолюбието си, не може да бъде негов ученик. Ако грешникът мисли, че с усилията, които прави, може да стане като учителя си, той се самозалъгва; за да следва добре пътя на своя учител, трябва да е запазил нещо от своята праведност. Който не носи правдата в себе си, той никога не може да бъде праведен. Който не носи условия за гениалност в себе си, той никога не може да стане гений. Талантливият трябва да бъде роден за талантлив.

Това не трябва да ви обезсърчава, но да знаете, че красивите, великите неща не се купуват наготово – те трябва да се придобият, да се работи за тяхното постижение. Кажете ли някой, че иска да бъде свят, добър или щедър, не е придобил много. Истинската святост, доброта, ще-

дрост са вътрешни качества. Някой носи на гърба си сто килограма товар и пъшка под неговата тежест. По пътя го срещат бедни хора, които искат да им даде нещо. Той спира, сваля товара от гърба си и започва да раздава на този десет килограма, на онзи десет килограма, докато останат на гърба му само четиридесет. Всички го считат за добър, щедър човек, без да се спират върху мотивите, които го заставят да бъде такъв – той се е натоварил с багаж, който не може да носи, и ако не даде част от него на другите, товарът ще го смачка. Когато се произнасяте за качества на някой човек, вие трябва да знаете кои са дълбоките мотиви да се проявява по един или по друг начин.

Под думата *добро* ние разбираме първичното добро в човека, т.е. израз на Божественото в него. Човекът е добър, когато може да даде израз на Божественото в себе си; с други думи казано: Доброто в човека не е нищо друго, освен желанието на Бога да се прояви в него. Даде ли ход на това желание, човек е проявил Доброто в себе си. Доброто изтича от човека както водата от извора. Следователно всяко желание, всяка мисъл, всяко чувство в човека, които го заставят да се прояви, се дължат на Божественото, на онзи първичен импулс, който някога му е даден. Не се ли поддаде на този импулс в себе си и да пожелае да направи някакво добро, човек няма да знае как да го реализира. Той ще мисли как да го направи – по Божествен или по човешки начин. Колкото и малко да е доброто, което сте решили да направите, не трябва да се спъвате. Малкото добро е малка дупчица, направена във вашето сърце; ден след ден тя ще се разширява, докато един ден от нея започне да тече изобилно. – „Ама богат бил този човек, трябвало много да дава.“ Колкото и малко да дава, и това е добро; страшно е, когато дупчицата се запуши.

Като ученици, вие трябва да намерите първичните импулси в себе си и да им дадете ход да се проявят. Като даде възможност на Божественото в себе си да се прояви, човек изучава както себе си, така и своя ближен. За да се изучава, човек трябва да има вътрешно разбиране за нещата. Някой погледне носа на някого и казва: „Този човек е интелигентен“. Носът определя, наистина, възможност-

ите на човешката интелигентност, но тя не зависи изключително от него. Чрез окото се проявява истината, но ако не знае как да движи окото си, как да гледа, човек ни най-малко не се е домогнал до истината. Много болести се дължат на неправилно гледане, на неправилно ходене, на неправилно слушане и т.н.

Изобщо всички аномалии, всички неправилности във физическия и психическия живот на човека причиняват ред болести и страдания. За да бъде здрав, човек трябва да знае как да гледа – от тъгъла на неговото зрение зависи посоката на неговия живот. Срещнете ли един човек, вие трябва да знаете откъде да започнете да го гледате: от главата към краката или от краката към главата; в двата случая ще имате два различни резултата. Доброто свирене на цигулара зависи от умениято му да управлява лъка и да слага пръстите си на съответните им места.

Всеки човек има цигулка и лък, с които може да даде израз и направление на своя живот. Сърцето представлява цигулката, умът – лъкът, с който свири, а волята е участието на човека в свиренето, чрез което определя посоката на своя живот. Публиката е самият човек. Без публика никой не може да свири; поне един човек, но все трябва да има някой да го слуша.

Ако човек сам не се въодушевява, никой не може да го въодушеви. Като свири, той може да се допитва до мнението на другите, но първо трябва да чуе своето мнение. Божественият закон изисква всеки сам да се въодушевява, сам да има мнение за своите постъпки, а после другите. Някой си купил нови обувки, които го стягат, и пита приятелите си харесват ли обувките му. Отвън те са хубави, но отвътре не са. Едно от качествата на обувките е да прилягат добре на краката; стягат ли някъде, те не са добри.

Обувките са добри тогава, когато при стокилометров път, извървян с тях, не причиняват никакви пришки. Същата преценка се отнася и за правенето на добро – истинско добро е това, което не причинява никакви пришки на ръцете и на краката на онзи, който го е направил. Каквито и дрехи и обувки да носи човек, те трябва да прилягат добре на тялото му, да не го ограничават. Каквото върши,

делата му не трябва да го ограничават; всяко ограничаване всяко нарушаване на свободата показва, че нещата не стават правилно.

Съвременните хора сами се ограничават, а после говорят за свобода. Слушате да казват на младия момък да не гледа жените, а на младата мома – да не гледа мъжете. Да гледа човек мъжа или жената не е лошо, в това няма нищо престъпно. Лошото е, когато не знае как и откъде да гледа. Искаш ли да гледаш мъжа или жената, качи се нависоко и оттам гледай. Поставете всеки човек на мястото му и оттам гледайте; не го ли поставите на определеното му място, ще гледате криво.

Колкото и да ограничавате човека, ако той няма разбиране, вие ще го наплашите но няма да го изправите. Когато срещнете днес, всеки е наплашен – той се страхува да не би мисълта му да е крива или желанието – нечисто, и не смее да се прояви. Всички мисли, чувства и желания, които минават през човека, са добри, чисти. Те се изопачават, когато се приложат. Значи слабата страна на човека е в приложението. Докато са на дървото, ябълките са красиви, здрави; щом започнат да ги берат, за да ги продават, те тук-там се натъртват и започват да гният. За да се научи да мисли и да разсъждава право, човек трябва да излезе от стария живот и да влезе в новия.

Старият живот е статичен, а новият – динамичен. Новият живот изисква приложение, динамика. Старото трябва да отстъпи мястото си и в живота, и в науката, и в изкуствата. Някой се моли, сяда на колене, кръсти се и се чуди защо не получава отговор на молитвата си; той се моли по стар начин, и при това само външно. В молитвата трябва да вземат участие и сърцето, и умът, и душата, и духът. Като се моли така, човек се тонизира; в този смисъл молитвата подразбира тонизиране. За да се моли, човек трябва да има камертон, да нагласи четирите струни на цигулката си и да започне да свири, да взима чисти тонове, чисти акорди.

Молитвата подразбира тонизиране, акордиране, свързване с Бога. Молите ли се на Бога, ще говорите ясно, разбрано, чисто, искрено, без никакъв фалш. Ще говори-

те това, което мислите. Когато синът говори с баща си, а дъщерята – с майка си, те трябва така да говорят, че да ги задоволят.

Като се моли на Бога, човек трябва да се подмладява; не се ли подмладява всеки ден, той не знае да се моли, няма религия в себе си. Казва ли човек какво е бил едно време и какво е станал сега, той нито знае да се моли, нито има религия в себе си. – „Едно време правехме големи усилия, едно време обичахме Бога.“ Кой е виновен за вашето минало? От гледището на Божествения свят каквото е било в миналото, това е и сега. Едно време имахте жена и деца, грижехте се за тях, но сега нямате жена и деца, те са заминали за онзи свят, и като няма кого да обичате и за кого да се грижите, вие губите своята набожност; казвате тогава, че Бог ви е забравил. Не, това е криво разбиране, а всяко криво разбиране води към вкисване. За да се освободи от това вкисване, човек трябва да изправи първо отношенията си към Божествения свят.

Когато се говори за работа върху себе си човек често се обезсърчава, намира, че много години трябва да работи. Някой казва, че е работил 15-20 години върху себе си и нищо не е постигнал. Защо не е постигнал нищо особено – не е работил както трябва.

Всяко число крие в себе си особени сили, които трябва да се разбират. За мъжа щастливи числа са 1 и 2, а за жената – 1 и 9; значи щастливо число за мъжа е числото 12, а за жената – 19. Като съберете 1 и 2, получавате числото 3. Тройката представлява разпукване на житното зърно. Като поникне, то образува котва; котвата означава процес на растене. Дойдете ли до числото три, ще знаете, че ви се дават условия да се развивате, да се размножавате, да приемете Божествената енергия в себе си. Числото две представлява нивата, на която човек трябва да посажда своите мисли и чувства. Единицата пък е семето, което той седи, т.е. неговите мисли и чувства.

За да расте, човек трябва да има на разположение нива и семе, т.е. числата 1 и 2. След това иде действието и на другите числа върху него, а именно 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9.

За да действат тия числа върху човека, Първата Причина се явява като обединяващ принцип – Тя ги обединява в едно, за да могат силите им да действат едновременно и целесъобразно.

Като се движи от едно на друго място, човек трябва да прави връзка между нещата. Поиска ли да измени пътя на своето движение, той непременно трябва да го огледа, да види какви спънки ще срещне; преди да е тръгнал по този път, той трябва да отстрани всички спънки. Ако по конца детето знае докъде най-високо може да стигне неговото хвърчило, колко повече човек трябва да знае докъде се простират възможностите на неговото движение. Ако той мисли само за ядене и пиене, конецът, за който е вързан, е много къс; този човек е хвърчило, което сутрин пускат в движение, а вечер прибират. Когато някой се оплаква, че е сгрешил или че се е оплел някъде, това показва, че са взели хвърчилото му. За да не взимат хвърчилото ви, трябва да стоите на известно разстояние от хората.

Като ученици, вие трябва да дадете път на Божественото в себе си. Дойдете ли до това положение, не трябва да критикувате Божественото, да се произнасяте за неговите прояви. Реката трябва да следва пътя към морето, да не се отклонява, да не се занимава с други реки. Ако се спира тук-там по пътя си, ще я впрегнат на работа, градини и бостани да полива, воденици да кара и в края на краищата тя ще каже, че е свършила много работа; свършила е много работа, но не по нейна воля – други са я заставили да работи.

Следователно, като сте дошли на Земята да учите, не отвличайте ума си, мислейки, че можете да вървите в пътя на другите хора. Всеки човек има свой определен път. Всеки трябва да изправи отношенията си към Бога – никаква друга философия не му трябва. Ще кажете, че трябва да учите. Всеки трябва да учи, но трябва да намери онзи учител, който е определен специално за него; намери ли своя учител, работата му тръгва напред. Този учител не взима никакви пари; той работи за Бога, като изисква от ученика си каквото спечели, да го внесе в Божествена-та банка. Истинският учител е онзи, който не работи за

пари. Този учител трябва да учи ученика си с любов, да го научи какво представляват ума и сърцето, да знае какво нещо е човекът-мъж и човекът-жена, да разбира душата и духа си.

Ученикът трябва да разбира функциите на тялото си, да знае как да се справя с него. Какъв ученик е този, който не разбира сърцето си? Какъв ученик е този, който не знае какво е Любов, Светлина и Свобода? Някой ще каже, че иска да разбере Необятната любов. За да разберете нещата от гледището на Любовта, вие трябва да я изучавате в най-малките ѝ и слаби прояви. Представете си, че сте вървели дълго време в гората и сте замръзнали от студ. В това време един непознат ви среща и ви завежда у дома си да ви стопли и нахрани; след това вие се разширявате и казвате, че Любовта ви е посетила. Това е една от малките прояви на Любовта. Всяка мисъл, която внася светлина в ума, и всяко чувство, което внася топлина в сърцето, колкото и малки да са, наричаме Божествени. Ако възприема тия мисли и чувства в себе си, човек постепенно се разширява, докато стане готов да приеме Божественото в по-голям мащаб, да приложи новия живот.

Съвременните хора страдат от това че отричат Божествения живот в себе си. Мнозина отричат учените, философите, като не признават това, което са писали. Наистина, учените и философите пишат това, което знаят, но и в него има наука, и в него има истина. Математиците решават задачи с неизвестни, от които намират, че X е равен на 0, на 1, на 2, на 3 и т.н. После изчисляват Y . Когато $X = 0$, това показва, че учените са намерили семето, което посадят в нивата Y . След това намират Z , т.е. условията, при които семето може да израсте и да се развие. Това са трите неизвестни в задачата. И при това положение тя още не е решена. Всички очакват жътвата, за да видят какви резултати ще имат. Следователно разрешението на задачата се заключава в плода, който човек придобива в живота си.

Сега, като знаете това, не си правете илюзии да мислите, че който е намерил правия път, той е разрешил всички въпроси; този път трябва да се извърви – човек вижда

резултатите на своя живот само когато извърви пътя, в който е влязъл. Ако не достигне крайния предел на своите възможности, той не може да мине в новия живот. Зад този живот, в който сега живеем, има друг, по-широк, с по-големи възможности. Ако не можете да разчупите черупката на сегашния си живот, вие всякога ще бъдете затворени в него.

За да счупите черупката на сегашния си живот, вие трябва да имате високо съзнание за нещата, висок идеал, към който да се стремите. Като разчупите първата черупка, ще се намерите пред втора, трета и т.н. – много черупки трябва да разчупите, докато влезете в света на Истината, която ще ви направи свободни. Това не може да стане изведнъж, а постепенно; ще падате, ще ставате, ще работите, докато един ден постигнете стремежите на вашата душа.

Дръжте в ума си мисълта, че човек е двуцентрово същество. Като се движите от единия до другия център, вие ще разрешавате задачите си правилно и ще вървите напред. – „Ами Бог къде е?“ Това не е важно; за човека е важно да се движи в светлината и топлината на Бога, да чувства подтика, който иде от Него, и да върви напред. Като се свърже с Първата Причина, той е готов да възприема благото на Живота от всеки човек.

Дойде ли някой да почука на вратата ви, да носи Божественото благо, станете веднага на крак и му отворете. Дали сте болен, или сте здрав, не се колебайте; и на смъртно легло да сте, станете и отворете на Божия пратеник! Посрещнете посланика от Божествения свят и тогава умирайте, ако сте дошли вече до този час. Кажете на смъртта да ви почака малко – пред Божественото и смъртта отстъпва. Като чуе гласа Му, тя веднага си заминава.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

12. лекция, 13 ноември 1929 г., София, Изгрев

ПАРАЛЕЛИЗЪМ В ПРИРОДАТА

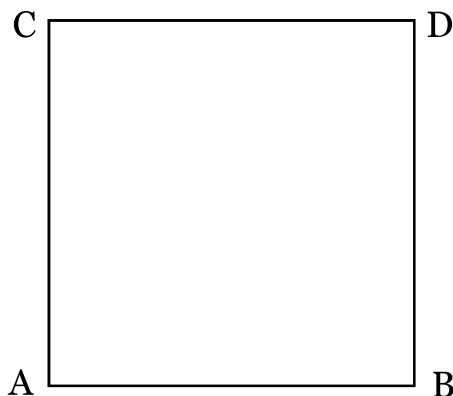
Размишление върху правия път.

Тема: *Смени в Природата.*

Често хората говорят за конкретна мисъл. Какво означава думата *конкретно*? Да имаш конкретна мисъл означава да изнасяш фактите ясно, точно, определено. Конкретна мисъл е тази, на която човек може да се опре. Някой казва, че вярата му в Бога е нещо, на което може да се опре, т.е. да уповава, но на коя вяра може да уповава: на вярата, останала от деди и прадеди ли? Това не е достатъчно. Това е вярване, но не е истинска Вяра. Така мнозина вярват, мнозина мислят, но нито вярата им, нито мисълта им са истински.

За да мисли право, човек трябва да се занимава с геометрия – тя разкрива пред него реалността на нещата; без геометрия той не може да има ясна представа за реалността. Геометрията разглежда правите и кривите линии, фигурите, телата не само във външния, но и във вътрешния, психическия живот. Какво представлява правата линия – най-късото разстояние между две точки. Когато в ума на човека се проектира една права линия, едновременно с нея се проектира още една права, успоредна на първата – първата права линия е причина, втората е следствие; първата е видима, а втората – невидима.

И тъй, всяка права линия AB (фиг. I) представлява движение на тялото A към B . За да се движи тялото A само в посока AB , това показва, че навсякъде среща препятствия. То не може да върви нито нагоре, нито надолу, нито да се върне назад – поиска ли да се върне назад, веднага след него идват много пречки, които не му позволяват. Тялото е принудено да върви само напред. За да измине посоката на своето движение, като стигне точка B , то прави едно пречупване и поема посока нагоре, към точка D . В точка

Фиг. 1

D може да направи още едно пречупване, да отиде в посоката на точка *C*, откъдето може да слезе надолу, в точка *A*, и да поеме отново същия път *AB*. Следователно, когато човек се движи по права линия и измени посоката на движението си чрез три пречупвания, той образува плоскост; като се движи по границите на тази плоскост, ще се върне на същото място, откъдето е излязъл.

Докато се движи по правата *AB*, човек има една опитност. Мине ли по правата *DC*, където пътят се пречупва, има вече друга опитност – той е познал движението по плоскост. Тук хората мислят, вярват, работят по друг начин, различен от този, по който са били в *AB*.

Наистина, да се движи човек по права линия или по плоскост – това са два различни свята, от които той придобива различни опитности. За да излезе от света на правата линия и да влезе в света на плоскостта, човек минава през три пречупвания, докато отново се върне в точка *A*, откъдето е тръгнал. Като се върне в света, от който е излязъл, той започва да се съмнява дали това, което е преживял, е реално, или не. Докато се движи по права линия, човек вярва само в себе си. Изгуби ли вяра в себе си, той се намира в някаква опасност и нещо вън от него го заставя да се огъне, да поеме друга посока на движение – започва да се движи към точка *D*. Дойде ли в тази точка, той е

готов да се огъне още един път, да тръгне по направление на правата DC , където нов свят се открива за него: нови мисли, чувства и желания. Като придобие известна опитност, огъва се още един път и слиза надолу, към точка A , откъдето първоначално е тръгнал. Като слезе в тази точка, започва да се движи по правата AB и се чуди сън ли е видял, или се е намирал пред някаква действителност. Това показва, че в пътя на човешкото развитие мислите, чувствата и желанията на човека минават от един свят в друг и след време пак се връщат при него, но с някаква придобивка. Това означават думите, че животът на човека се повтаря след всеки четири поколения; мислите и чувствата му претърпяват три пречупвания и като дойдат до четвъртото, те се намират в същата точка, от която са излезли.

Казваме, че на всяка права мисъл съответства друга права, успоредна на нея, но невидима. Това виждаме и в квадрата $ABDC$ (фиг. 1). На правата AB отговаря успоредната права DC . Тези прави образуват плоскостта. Когато мине от правата в плоскостта, човек чувства някаква разсеяност; това показва, че мисълта му още не е нагодена за новия свят, където има по-голямо разширение. Той не е готов още за новите условия, но щом се нагоди към тях, разсеяността изчезва.

Колкото по-голямо е пространството, в което мисълта се проектира, толкова тя е по-разпръсната, по-разширена. Тази е причината, поради която човек не може да схване ясно идеите какво е *Бог, душа, дух, ум, сърце, време, пространство* и т.н. Натъкне ли се на една от тия идеи, той казва: „Отвлечена е тази идея, не е за моя ум“. Например всеки възприема светлината, разбира я отчасти, ползва се от нея, но поиска ли да я обхване, той се загубва и в съзнанието му настанва известна тъмнина. Това показва, че нещата могат да се разбират само до известна степен, но по никой начин не могат да се обхванат изцяло – обхванат ли се, значи да се ограничат, а това е невъзможно.

Всички идеи, които възникват в ума на човека, се дължат на това, че те съществуват като прави линии някъде

в Природата и в живота. Дойде ли една идея до вашия ум, тя веднага произвежда друга права, паралелна на нея, и вие започвате да мислите. Вашата мисъл е невидима, но се явява като естествено последствие на правата линия, която я е предизвикала – например светлината е правата AB , а вашата мисъл върху светлината е правата DC , паралелна на AB .

Закон е: когато човек прекара една права линия в природата или някъде в живота, някое Разумно същество чертае права, успоредна на неговата; тя се явява като последствие на първата линия. Например пътник отива в една гостилница, за да се нахрани – тази е неговата интимна мисъл. Той си пожелава едно, после второ блюдо и започва да яде. Като се храни, образува права линия. Докато се храни, гостилничарят си прави сметка колко струва яденето – по този начин той тегли своята права, паралелна на тази, която клиентът е направил. Клиентът не вижда това, той даже не подозира, че гостилничарят се занимава с него, но като дойде време да плаща, гостилничарят веднага се явява пред него, готов със сметката си. Значи единият яде, чертае права линия, а другият смята, чертае друга права линия, успоредна на първата. Този закон учените наричат *Закон за причини и последствия*.

Съвременните хора се натъкват на ред противоречия и се питат откъде идват те, без да подозират, че противоречията в живота им са последствие на известни причини – всяка мисъл, всяко чувство, които човек проектира в пространството, имат свои последствия, добри или лоши. Искан ли да се освободи от някакво последствие, той трябва да се върне назад в мисълта си, да намери причината, която го е създала.

Следователно човек трябва да знае, че на всяка негова мисъл, или на всяко негово чувство отговаря друга мисъл или друго чувство, паралелни на неговите, но излезли от друго разумно същество. Къде е това същество не е важно – то може да е на Земята, а може да е в Невидимия свят; важното е, че на всяка ваша права линия отговаря друга права, паралелна на нея. Усъмни ли се човек в нещо, и

друго същество ще се усъмни заедно с него; рече ли човек, че не иска да работи, и другото същество ще се откаже от работата си; ако човек пожелае да направи едно добро, и това същество ще пожелае да направи едно добро. Защо е така? Между всички хора, които мислят, чувстват и постъпват по един и същ начин, има известно съответствие. С колкото повече същества е свързан човек, толкова повече паралелни линии ще се прокарат на неговата права.

Като знае отговорността, която носи в живота си, човек трябва да мисли, да чувства и да постъпва право. От този закон излиза поговорката: „Каквото си постелеш, на това ще легнеш“. Ще знаете, че както вие работите за другите, така и те работят за вас. На всяко добро дело, което представлява права линия в живота, се отговаря с друга права, успоредна на първата; за всяко нещо се държи сметка и се отговаря с добро или с лошо, съответно на направеното. Това показва, че в Природата съществува закон за правилна обмяна – колкото ядеш, толкова плащаш; колкото храна си приел, толкова сила си придобил и съответно за това си и платил.

Колкото по-правилна е обмяната между нещата, толкова по-добър е животът на хората. Това означава поговорката: „Каквото си посял, това ще пожънеш“. Когато двама души с една и съща мисъл, с еднакви чувства и желания започнат да работят заедно, други двама, било в Невидимия или видимия свят, ще се свържат с първите двама и ще работят съответно с тях. Следователно каже ли човек, че се интересува от въпроса за Бога, той трябва да знае, че тази мисъл не е единствено негова – други същества, понапреднали от него, са мислили вече по този въпрос.

Следователно, за да бъдат една мисъл или едно верую реални, трябва да се подкрепят отнякъде; не се ли подкрепят, те не са реални. Не само това, но човек трябва да знае откъде иде известна мисъл в неговия ум. Ще каже някой, че мисли за Бога. Преди да е помислил човек за Бога, Бог първо е помислил за него – значи човешката мисъл е отражение на Божествената.

Вие питате защо някои хора не вярват в Бога. Според мен няма човек в света, който да не вярва, само че различните хора вярват по различни начини. Когато казваме, че един човек е вярващ, а друг е безверник, ние имаме предвид различните пътища, по които те се движат. Вярващите се движат по права линия, а безверникът – по крива. Безверникът е безверник по отношение на вярващия, но и той вярва в нещо. Ония, които се движат по права линия, вярват по радиусите на окръжността; тези, които се движат по крива линия, се намират по окръжността. Като се движат по права линия, човек не изменя отношенията си към ближния си, нито тия към Първата Причина на нещата. Щом отношенията към ближния му не са прави, и отношенията му към Бога не са прави. Обратно: ако човек измени отношенията си към Бога, заедно с това той изменя отношенията си и към своя ближн.

Изобщо, докато спазва вътрешните отношения към всички същества, човек се намира под влиянието на закона за паралелизма в Природата. Той знае, че никой не живее за себе си. Докато двама души мислят едновременно и еднакво, тяхната мисъл е права. Някой казва, че като него няма друг в света; там е погрешката, има поне един точно като него – какъвто е единият, такъв е и другият, те си приличат много. От двамата зависи какво ще бъде отношението между тях, както и отношението им към обкръжаващите. Когато има съгласие между двама души, ще има съгласие и между трима, четирима, петима и т.н. За да дойде до това съгласие, човек трябва първо да утихне в себе си, т.е. да придобие такъв вътрешен мир, който от нищо да не се разколебава. Докато е вътрешно недоволен от себе си, докато се бори, той не може да бъде в съгласие нито със себе си, нито с ближните си.

Всеки човек има условия да бъде това, което желае – той носи в себе си дарби и способности, които трябва да развива. Като не е работил, дошъл е до объркване на работите си и не знае как да излезе от това положение. В това отношение той прилича на жена, която обърква преждата – като види, че преждата ѝ е объркана, тя започ-

ва оттук да къса, оттам да къса, докато я оправи; не може ли да я оправи, слага я в огъня да изгори и най-после тя казва: „Освободих се от обърканите си конци“; не, това не е никакво освобождаване.

И тъй, човек не може лесно да се освободи от живота. Колкото и пъти да гори конците, в края на краищата животът пак ще похлопа на вратата му. Колкото и да пъдите своя кредитор, той пак ще хлопа на вратата ви. Искате ли да се освободите от него, трябва да плащате – човек трябва да отговаря за всичко, което е правил. Като знае това, трябва добре да обмисля онова, което е решил да прави. Той не е сам в живота си – каквото върши, трябва да знае, че има едно същество, което върви паралелно с него и прави това, което и той върши. Къде е това същество? Или на Небето, или на Земята. Във всеки случай това същество е някъде на противоположния полюс.

Следователно, каквото прави, човек трябва да знае, че е в зависимост от друго същество. Не върви ли паралелно с него, той се излага на големи страдания. За да се справи със страданията си, трябва постепенно да се разширява, да излезе от света на правата линия и да влезе в света на плоскостта, да придобие опитности. На правата *AB* отговаря друга, паралелна на нея – *DC*. Доброто представлява права линия; на това добро, т.е. на тази права линия, отговаря друго добро, друга права линия, успоредна на първата. Тия две добрини образуват едно цяло.

За да разбере живота, човек трябва да бъде разумен, да проникне в неговата дълбочина, в неговия вътрешен смисъл. Докато се безпокои как ще прекара живота си, той има механично разбиране за проявите му – при това положение ще живее или като млад, или като стар. Младият мисли колко повече да си поживее – да се повесели; старият пък съжaliaва за младините си. Не, млад човек е онзи, който в младините си мисли за своите старини – той живее с оглед на своето бъдеще; стар човек е онзи, който в старините си мисли за своята младост. Младият трябва да бъде силен и готов за всякаква работа, а старият – мъдър и разумен. Животът на младия трябва да вър-

ви паралелно с живота на стария, за да могат взаимно да си помагат; те черпят сили един от друг. Ако младият не е използвал младините си както трябва, той прилича на пътник, който е гладувал три дена и търси хляб, ядене, да се подкрепи; ако старият не е използвал старините си както трябва, той е гостилничар, обран от разбойници, които са взели парите му, съдовете, припасите и са го оставили в положението на последен сиромас. Какво ще получи младият от този гостилничар? Той ще влезе в гостилницата, ще разправа, че е гладен, уморен, три дена не е ял, но гостилничарят не може да му даде храна, не може да подкрепи силите му. Тия двама души представляват двама грешници. Като се съберат на едно място, какво могат да направят – те ще говорят за своите разочарования и неуспехи в живота.

Ако младият и старият са използвали живота си разумно, те представляват двама праведни човека: единият от тях, младият, е пътувал, ходил в странство да учи; старият пък е гостилничар, който е отворил гостилница за добри, праведни хора, които са работили, учили и помагали на ближните си. Когато младият, уморен и огладнял, влезе в тази гостилница, старият ще изнесе най-хубавото си ядене и ще му предложи да яде, да подкрепи силите си. Те ще разговарят помежду си, но не за неуспехи, а за успехите и за придобивките си.

Следователно, пита ли някой защо трябва да живее добре, нека си представи картината на пътник, който се връща от учение и работа и влиза в гостилница, пълна с вкусно и доброкачествено ядене. Не живее ли добре, нека си представи картината на пътник, който едва се е спасил от някаква житейска катастрофа и се отбива в гостилницата да се подкрепи, но нищо не намира – защо? И гостилничарят е претърпял катастрофа.

И тъй, дръжте в ума си конкретната идея, че човек има отношение към Бога, т.е. към Първата Причина на нещата. – „Да се докаже тази идея!“ Тя не може да се доказва. Като живее, човек мисли за Бога и Бог мисли за човека; ако не е така, от човека нищо не може да излезе. Човек

е отражение на Бога, излязъл е от Него и се връща при Него. – „Ама съществува ли Бог, или не?“ Това е въпрос сам по себе си разрешен. Като е излязъл от точка А, човек е претърпял три огъвания и на четвъртото се е върнал пак в А, откъдето е тръгнал. Следователно през всеки четири поколения човек се връща там, откъдето е тръгнал, но обогатен, с големи придобивки и опитности.

Земята може да се измени, да изчезне, но човек ще се върне при Бога, от Когото някога е излязъл. Че ще се върне там, откъдето е излязъл, това е абсолютна истина; въпрос е обаче как ще се върне – като грешник, който е странствал и не може да намери храна, за да подкрепи силите си, или като праведен, който след дълго странстване се връща със знания, с опитности и където влезе, намира храна, условия да си почине, да подкрепи силите си.

Положението на грешника и на праведния се различават коренно, защото първият не мисли за Бога и не Го обича, а вторият мисли за Него и Го обича. – „Как ще обичаме Бога, като не Го виждаме?“ Там е въпросът. Изкуство е да обичаш онова, което не виждаш, а не това, което виждаш. Да се свързва човек с Божията мисъл – това е намясто, но да се свързва с човешката мисъл, която всеки момент може да го отклони от пътя му, това е нещастие. Защо да не върви паралелно на онази невидима права, която се проектира в неговия живот? Щом съгласува живота си с тази права, човек може да съгласува живота си и със своите близни.

Не съгласува ли своя живот с Божествения, човек не може да има правилни отношения и към своя ближн. Каквито са отношенията на Бога към човека, такива трябва да бъдат отношенията на всеки човек към неговите близни – това изисква законът на паралелизма в Природата. Да спазваш този закон не значи да направиш ближния си щастлив; на всеки човек са дадени условия и възможности да бъде щастлив, а ти трябва само да го поощряваш да работи. Видиш ли, че някой работи, не го спирай, не казвай, че трябва да работи малко, да пази силите си; видиш ли, че някой се моли, не казвай, че е заблуден. Поощрявайте

се взаимно в работата, в доброто, което сте намислили да правите! Искате ли да помогнете на някого, вземете ралото си и идете заедно с него на нивата му да копаете. Стане ли въпрос за работа, за правене на добро, не се спъвайте едни други. Разумната работа, разумното добро не ощетяват, а повдигат и облагородяват човека.

Съвременните хора едни други се спъват, вследствие на което са нещастни. Те страдат по единствената причина, че не разбират Любовта, не разбират какви трябва да бъдат отношенията им към Първата Причина, към ближния им и към себе си. Където има неразбиране на нещата, там спънките и противоречията са големи. На човека се дават всички условия да работи, да расте и да се развива, а той се безпокои; защо се безпокои – защото не знае как ще прекара живота си. Той казва, че трябва да мисли, да се осигури по някакъв начин, но безпокойството още не означава мисъл. Всяка мисъл, която е свободна от смущения, тревоги и безпокойства, е Божествена. Между Божиата мисъл и човешката трябва да има известно съответствие, известен паралелизъм. Докато този паралелизъм съществува, човек е на прав път.

Законът на паралелизма съществува навсякъде в живота: например човек не може да бъде обичан, ако той сам не обича; не може да бъде свободен, ако сам не дава свобода на другите; не могат да вярват в теб, ако и ти не вярваш в хората; не могат да ти направят добро, ако и ти не правиш добро на другите. Вие можете да проверите този закон навсякъде в живота; проверите ли го, сами ще разберете какво означава права и крива посока на движение.

Мнозина се страхуват от живота, безпокоят се дали могат да теглят права линия в своите мисли, чувства и постъпки. За да се убедят в това, те трябва да правят опити. Ако не могат да теглят права линия, ще теглят крива. – „Коя линия е крива?“ Тази, на която двата края са съединени и всичките ѝ точки са еднакво отдалечени от една вътрешна, наречена *център*. Който иска да тегли свободно прави линии, трябва да бъде спокоен, за нищо да не се безпокои.

Следователно, докато не се успокои, човек не трябва да бърза да взима известно решение. Докато мисълта му не стане ясна, той не трябва да предприема никаква работа. Човек не може да се лекува, докато не намери причината на своето заболяване; щом намери причината и я отстрани, болестта му ще изчезне. Всяко последствие се дължи на известна причина; щом махнете причината, и последствието ще изчезне.

И тъй, искате ли да знаете защо страдате, защо сте нещастни, спрете се върху последствията, на които се натъквате в живота си. Между последствията и техните причини има известен паралелизъм. Всяка мисъл, всяко чувство, добри или лоши, имат своите последствия; като знае това, човек трябва да бъде разумен, да поставя в хармония своите мисли, чувства и постъпки. Каквото и да прави човек, всичко трябва да бъде в хармония с Великото: дали свири, пее, рисува, шие, прави добро – всичко трябва да бъде хармонично. Каквото знае, трябва да бъде свършено – средни, посредствени положения не се търпят; те съществуват, но Природата ги разваля и застава човека отново да започне. Какво прави гърнчарят, когато гърнците му се пукат – той ги строшава, слага ги отново на огъня да се стопят и след това излива нови форми, по-свършени от първите. Кой каквото прави, трябва да подражава на Великото, което се е проявило в Природата чрез множество красиви и свършени форми.

Като ученици, вие трябва да изучавате закона на паралелизма и да видите какъв е крайният резултат при движението на паралелните линии. Когато съществото A се движи по посока към B , образува се правата AB , на която правата DC е паралелна. Правата DC е противоположна на движението на съществото A ; в движението си те ще се срещнат и ще образуват кръг. Без да подозират, тия същества се движат по крива линия и образуват кръг – завършен процес.

Следователно две същества могат да свършат една работа, когато се движат в две различни, но паралелни посоки; при срещата си те образуват кръг – завършен цикъл,

завършен плод. Завършен процес имаме, когато мисълта на човека е в съгласие с Божията мисъл.

Всеки човек трябва да каже в себе си: „Аз ще мисля за Бога така, както Той мисли за мене“. – „Виждал ли си Бога?“ Не е нужно да Го виждам – мисълта е по-силна от виждането. Щом мисълта съществува, и виждането е възможно; ако мисълта не съществува, и виждането не би съществувало. Виждането не е нищо друго, освен проектиране на дадена мисъл – човек мисли известно време върху даден предмет, лице или въпрос, докато най-после мисълта му се конкретизира. Следователно от силата на мисълта зависи реализирането на нещата.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

13. лекция, 20 ноември 1929 г., София, Изгрев

НОВО РАЗБИРАНЕ

Размишление върху Божията Правда.

Чете се темата *Смени в Природата*.

Като се говори за смени в Природата, вие можете да разглеждате този процес навсякъде в живота. Ако отидете на театър, там сцените се сменят. Ако отидете в някое училище, ще видите, че и там предметите се сменят, а и във всеки отделен предмет има смени: днес се преподава събиране, след няколко дена – изваждане, после умножение, деление – действията се сменят. Понякога смените в Природата или в живота стават толкова бързо и лесно, че като гледа, човек мисли, че и той може да ги извърши. Например някой наблюдава как борци се борят и като се върне у дома си, казва: „И аз мога да надвиям, да се боря с юнаци“. Човек трябва да се опита, да има ясна представа за своята сила.

Сега, като ученици, вие се интересувате от знанието. Дойдете ли до знанието, и тук има процеси на смени, на преминаване от една област в друга – това са степени на знанието. Най-важният момент в знанието е първият – когато човешкият ум се запали от светлината на това знание; следващите моменти са дотолкова важни, доколкото горенето продължава. Запали ли се веднъж огънят, горенето трябва да се поддържа. Огънят може да се поддържа, но през цялото време, докато гори, не може да бъде еднакво силен, вследствие на което ту се усилва, ту отслабва. Същите процеси се забелязват в Доброто, в злото, в любовта и т.н. – и в тия процеси има ред смени: усилване, отслабване, индиферентност и ново повторение на същите процеси. При всяко повторение се забелязва повишаване на процесите – това показва, че каквито и усилия да прави, човек не може изведнъж да бъде добър, любящ и т.н.; за да придобие тези качества, трябва да работи съзнателно върху себе си.

Мнозина се стремят към Любовта, без да се запитват как могат да я придобият. Любовта е във връзка с Живота – значи човек трябва съзнателно да проявява любовта си, за да придобие Живот. Любовта носи живот, здраве, сила, разположение, доволство. И който люби, и когото любят, трябва да бъдат здрави. Ако болният оздравее от любовта ви, това показва, че вие сте го обичали истински; не оздравее ли, не сте го обичали истински.

Любовта облагородява човешкото сърце. Любов, която кара човека да плаче, не е истинска; сама по себе си Любовта не произвежда нито радост, нито скръб. Радостта произлиза от придобивките в живота; изгуби ли човек тия придобивки, скръбта иде. Любовта не произвежда противоположни процеси; тя е вечен и неизменен процес, който носи в себе си живот.

Следователно, който иска да люби, той трябва да си каже: „Аз трябва да любя!“. Кого ще любиш – това не е важно, важното е, че трябва да любиш. Каже ли някой, че не трябва да люби, той сам си създава условия за болести; не, щом искаш да бъдеш здрав, непременно трябва да обичаш. Не можеш ли да обичаш някой човек, ще обичаш себе си; ако човек себе си не обича, никого не може да обича.

Съвременните хора се запитват защо идват болестите и страданията. Болестите и страданията, както и отрицателните прояви в живота, се дължат все на безлюбие. Като знае това, човек трябва да работи върху себе си, за да премахне ония вътрешни причини, които създават безлюбието. Като се изучават, хората търсят погрешките си и казват: „Този е лош, грешен човек“. Какво от това, че някой е лош или грешник? И като праведен, и грешник, и като добър и лош, човек се ползва от Божията Любов.

Бог не се спира върху погрешките на хората, нито върху тяхното добро; Той обича всички и им помага, влиза в положението на всички живи същества и им се притичва на помощ. Казано е, че Бог е възлюбил истината в човека; заради тази истина Той помага на всички хора. Ще кажете, че някой човек е бил добър, но после е станал лош.

Това е невъзможно, няма сила в света, която може да измени доброто в човека, да го направи лош, нито лошият да направи добър. От човека зависи да проявява доброто или злото в себе си, от човека зависи ще проявява ли любовта си, или не. – „Защо трябва да люби човек?“ За да има живот в себе си, да бъде здрав, силен, щастлив, да има успех в работите си; като люби, ще носи щастие и на обкръжаващите, и на себе си.

Като говоря за Любовта, аз имам предвид онази Любов, която е свързана със здрава, с положителна мисъл. Любовта е вътрешна необходимост за човека, както въздухът е необходим за дробовете, светлината – за очите, водата – за целия организъм. Запитва ли се човек защо диша, защо пие вода, защо му е светлина, защо живее? Когато и да запита по тия въпроси, никой нищо не може да му отговори. Защо човек трябва да люби? Или защо трябва да живее? Много естествено – понеже животът произтича от Любовта, човек трябва да люби; като люби, той живее. Кой не иска да живее? – „Как ще живее човек: добре или зле?“ Щом люби, непременно ще живее добре. Животът, който произтича от Любовта, непременно ще бъде добър, хармоничен и красив. Този живот е подобен на река, която лъкатуши в пътя си, като се стреми направо към морето; през каквито и места да минава, каквито и утайки да я размътват, в края на краищата тя ще се пречисти и ще бъде чиста като извора, от който е излязла.

Като ученици на Велика Школа, вие трябва да разбирате Любовта по нов начин, т.е. да живеете по нов начин. Без Любов никакъв живот не съществува; каже ли някой, че живее, а не люби, той се самозалъгва. Където е Любовта, там е животът, там са всички постижения; живот, който не произлиза от Любовта, е живот на мъчения и страдания. Какъвто е животът, такъв ще бъде и неговият плод: кравата може да роди само теленце, нищо друго, вълчицата – вълче, но животът и на кравата, и на вълчицата е ограничен; човек обаче ще роди човек, който има по-големи възможности и условия за свобода и за постижения от тия на кравата и вълчицата.

Следователно, искате ли да постигнете нещо, мислете право върху живота, върху Любовта; ако продължавате да мислите, както досега сте мислили, нищо няма да постигнете. Това значи, че ще се раждате и ще умирате, ще учите и ще забравяте наученото, докато един ден заминете за другия свят. Някои заминават преждевременно, на 10-, 20-, 30-, 40-годишна възраст; други живеят повече – до 70-, 80-, 100-, 120-годишна възраст, но и едните, и другите свършват с разочарование. Защо – защото са живели без Любов. – „Кого трябва да любят?“ Онзи, Който ги е създал; щом любят Бога, те могат да любят всички.

Любовта не подразбира живот на удоволствия и развлечения. Докато търси удоволствия в Любовта, човек се нуждае от кредита на хората, за да има с какво да живее. Който люби истински, който живее в Божествената любов, той сам е запален огън, не се нуждае от любовта на хората – всеки ден да го палят, да поддържат неговия живот. Кажете ли човек, че никой не го обича, той е свещ, която се нуждае от хора, за да я палят и гасят. Човекът на Любовта е свещ, която веднъж запалена, никога не гасне; той е извор, който колкото и да черпят, никога не пресъхва.

Христос казва: „Овцете, които Отец Ми даде, никой не може да Ми ги отнеме. Тези овце слушат гласа Ми и Ме познават“. Овцете, за които Христос е говорил, представляват ония, които Го следват, слушат Словото Му, мислят, живеят и любят като Него; за тия овце Христос дойде на Земята. Той не се запитваше колко души ще повярват в Него, а дойде да покаже на хората нов начин на живот, нов път към Любовта. Който поеме този път, ще има всичко, каквото желае: музика, поезия, изкуство, любов. Не влезе ли в пътя на Любовта, човек ще се превърне в суха пръчка, за която Христос е казал: „Всяка пръчка, която не дава плод, ще се отреже и в огъня ще се хвърли“. Свърже ли се с Любовта, човек се свързва с Извора на живота, който постоянно уталожва неговата жажда.

Сега, като се говори за Любовта, мнозина правят сравнение помежду си и казват, че един обича повече, а друг – по-малко. Любовта не може да се измерва по количе-

ство; едно може да се каже за Любовта – дали човек обича по Божествен начин, или по човешки. Да обича човек по Божествен начин означава да бъде изцяло погълнат от Любов към Бога, да е готов във всеки момент да изпълни волята Му; като изпълнява Волята Божия, той ще бъде запален огън, който вечно ще гори. По качество неговият огън ще бъде подобен на Божествения, разликата ще се заключава само в големината му, но не и в качествата. Колкото и да е малък огънят на вашата любов, щом е запален от Божествения, един ден той ще се увеличи, ще свети и грее надалеч. Увеличаването на този огън не е механичен процес, а органичен и се извършва в самия човек. Докато не разбира Любовта, човек се намира в положението на своенравно дете.

Като слушат да се говори така, някои се обезсърчават, мислят, че нищо не са направили, че нямат никакви постижения; не, всеки, който е работил съзнателно върху себе си, е придобил нещо, но той трябва да превърне спечеленото в златни пари, в ефектив.

В турско време един стар човек успял да спести с труд и с големи усилия 20 хиляди лева книжни пари. По едно време цената на книжните пари спаднала толкова много, че 20-те хиляди лева на стареца нищо не стрували. Той горчиво съжалявал, че трудът му се е обезценил толкова много. Едва при това положение съзнал, че е трябвало да превърне събраните пари в злато, което никога не губи своята стойност.

Много от стремежите, разбиранията и знанията на съвременните хора имат стойността на книжните пари – днес имат цена, но утре вече се обезценяват. Истинско знание е това, което има стойността на златото. Например слушате някой да казва, че чрез внушение човек може всичко да придобие; като си внуши, че трябва да работи, да учи, да люби, той ще постигне всичко. Питам: на кого можете да внушавате? Ако внушавате на болния, че може да работи, да учи, да люби, вие сте на крив път – болният не може да работи, да учи, да люби, преди да се е излекувал. На болния ще внушите първо, че трябва да оздравее;

като оздравее напълно, тогава можете да му внушавате да работи и да учи. На здравия обаче няма защо да му внушавате какво да прави – той сам може да си внуши, че трябва да работи и да учи; като си внуши това, не трябва да чака резултат, но да се впрегне на работа.

Истинско внушение е онова, при което каже ли си нещо, човек веднага пристъпва към неговото реализиране. Какво внушение е това да кажеш, че трябва да любиш, а същевременно държиш в ума си лоши, отрицателни мисли, а в сърцето си – лоши чувства? За да възприемеш и приложиш Любовта, ти трябва да си приготвил ума и сърцето си за нея.

Любовта търси хора със силна мисъл. Силна мисъл има онзи човек, който, след като изгуби всичкото си богатство, не наруши своето равновесие; силна мисъл има онзи, който след десетгодишно боледуване не се разколебае в живота. Силният знае, че никой не е в състояние да му отнеме богатството, знанието и живота; той знае, че богатството, знанието, животът са неща, които, дадат ли се веднъж на човека, който живее според великите Божии закони, не се губят; привидно могат да се загубят, но вътрешно те остават с него. Този човек не се залъгва от думите на някои проповедници, че като умре, ще отиде в Рая или в ада; за него Раят и адът са тук, няма защо да ги търси вън от себе си, вън от своя живот.

Какво представлява Раят? Раят е място на абсолютна чистота; Раят е място, където Слънцето никога не залязва; Раят е място за работа, учене, любов. Който влезе в Рая, той трябва да бъде подготвен; не е ли готов, скоро ще се отегчи, ще започне да се мъчи. Там искат хора за работа; видят ли, че някой е недоволен, сърдит, веднага го изпращат на Земята. Който иска да живее в Рая, трябва да бъде отворена книга, всички да четат по нея, да няма нищо скрито-покрито в него; намерят ли и най-малкото петно в неговата книга, веднага ще го изпратят на Земята да се чисти. В този смисъл Земята представлява място за чистене, тя е тъй нареченото чистище. Като не мисли по това, човек казва, че е дошъл на Земята да си поживее;

той е дошъл да си поживее, но свършва живота си като инвалид. Това не е живот, това не е право разбиране на живота.

Съвременните хора се стремят към свобода, без да дозират, че свободата се определя от Истината, от Любовта. Истината, Любовта изключват всякакво насилие – и най-малкото насилие, от страна на когото и да е, е в състояние да прогони Любовта и Истината. И най-малката нередовност от страна на всеки човек е в състояние да прекъсне връзката му с Божественото.

Любовта е царска дъщеря, която не търпи никакъв безпорядък около себе си. Поканите ли я на гости и не я приеми както трябва, тя веднага ще напусне дома ви, нищо не е в състояние да я задържи при вас. Който се свърже с нея, трябва да има средства, да я разхожда не само по Земята, но и по останалите планети – той ще я заведе на Венера, на Юпитер, на Слънцето, ще ѝ покаже всички светове във Вселената.

Както постъпва човек с Любовта, така трябва да постъпва и с Христа. Домогне ли се до Христа, той трябва да бъде богат, да отвори всичките си врати за Него, всичките си скривалища, да Му даде възможност да се разхожда навсякъде в неговата държава. Мнозина се страхуват да отворят широко сърцето и душата си за Христа, да не би да изгубят живота си. Под думата *живот* те разбират стария живот. Сам по себе си животът не може да се изгуби, а що се отнася до стария живот, и да иска, човек не може изведнъж да се откаже от него; той ще живее едновременно два живота – стар и нов. Чрез стария ще бъде свързан с хората, между които е бил, а чрез новия ще бъде свързан с възвишените и разумни същества, които му помагат. – „Ама от мене човек не може да стане.“ Това не е ваша работа; Този, Който е създал света, Той е предвидил всичко, Той знае от кого какво може да излезе.

Като ученици, от вас се иска да мислите по нов начин, да възприемате и прилагате Любовта по нов начин. Що се отнася до спасението на хората, на цялото човечество, това не е ваша работа. Новото учение изисква хора за ра-

бота, а не само да философстват. Ще се съберат няколко души, ще философстват и ще си отидат, после ще кажат, че са извършили някаква работа; как са свършили работата – и те не знаят. Като работи, човек трябва да знае как е започнал работата и как ще я свърши; ако не знае какви ще бъдат резултатите на известна работа, по-добре да не я започва; ако не знае абсолютно резултата, трябва да го знае поне приблизително.

И тъй, човек трябва да знае резултата на всяка своя работа. Ако резултатът е добър, той трябва да я предприеме. Всяка работа, започната с Любов, внася живот в човека. Където е Любовта, където е животът, там е постижението; без Любов, без живот никакво постижение не може да има.

Когато влезе в живота, Любовта примирява старото с новото. Ще кажете, че искате изведнъж да се освободите от стария живот. Това е невъзможно. От една страна човек ще гради, от друга – ще създава; от една страна ще се освобождава от стария живот, от друга – ще навлиза в новия. Като иска да се освободи от стария живот, едновременно с това той иска да се освободи от противоречията. И противоречията имат добра страна – чрез тях човешката воля се усилва. Силата на човека се познава по това как понася мъчнотиите и противоречията в живота; срещнете ли някой, който не може да издържи и най-малката мъчнотия, той е слаб. Мъчнотиите и противоречията са атлети, борци, с които всеки трябва да се справя.

Днес от всички хора се иска самообладание, да знаят как да се справят с мъчнотиите си. Докато придобие самообладание, човек постоянно ще се натъква на ред трудности и изненади; може ли да се справя разумно с тях, всеки ден ще прибавя нещо към самообладанието си, докато го развие до такава степен, че нищо да не нарушава неговото равновесие – това значи да владее магическата пръчица, с която може да разрешава всички трудни задачи в своя живот. Тази магическа пръчица ще видите в ръката, на очите, на ушите, на устата на човека; този човек знае кога и как да пипа, да гледа, да слуша, да говори.

Следователно, искате ли да придобиете магическата пръчица, стремете се към ново разбиране и прилагане на Любовта. Изобщо, новото няма нищо общо със старото. Разликата между новото и старото е такава, каквато е между Доброто и злото. Има нещо общо между добрите и лошите хора, а именно, че и едните, и другите страдат. Често добрите хора страдат повече от лошите, но те проявяват голямо самообладание, чрез което лесно понасят страданията.

Добрият човек дава ход на Божественото в себе си и чрез Него разрешава и най-мъчните задачи. Божественото е лост, чрез който човек вдига тежестите; той пък представява опорната точка, на която се поставя тежестта. Когато даде ход на Божественото в себе си, човек придобива Любовта; тя влиза в него като нещо ново, като малко дете, което той трябва да отхрани. Отхрани ли Любовта в себе си, става силен и млад; отхвърли ли я, той все повече остарява и губи силите си. Като знаете това, отворете се за Божественото, приемоте Любовта в себе си, за да станете силни, млади и разумни.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост, Божията Истина
пребъдват в нас.*

14. лекция, 27 септември 1929 г., София, Изгрев

КОЕТО СТАВА

Размишление.

Като ученици, вие трябва да имате предвид известни положения, които ще ви освободят от ред заблуждения. Например можете ли да наречете млад онзи, който преждевременно остарява? Можете ли да наречете силен онзи, който преждевременно отслабва? Следователно младият, който остарява, не е млад; силният, който отслабва, не е силен; умният, който оглупява, не е умен; добрият, който губи своите добродетели, не е добър. Значи човек не трябва да губи онова, което е придобил; изгуби ли го, отново трябва да го придобие. Това са общи положения, които трябва да държите в ума си, за да се ориентирате в живота. За да бъде ориентиран, човек трябва да се придържа към положенията на абсолютната философия, а не към тия на относителната.

Философията на съвременните хора е относителна. Тя се определя от условията, в които живеят. Когато се качват нагоре, възгледите на някои хора са правилни; започнат ли да слизат надолу, възгледите им за живота коренно се изменят. Каква философия е тази, която при възлизане има едни възгледи, а при слизание – други? Наистина, когато слиза от планина, човек е внимателен, предпазлив, мисли, че се намира пред голяма мъчнотия; като слезе от наклона, доволен е, че се е справил с мъчнотията си и е разрешил задачите на своя живот. Той се самозалъгва; няма да мине много време и ще трябва пак да се качва, да стигне известен връх, където го очакват по-големи мъчнотии от тия в долината. И заекът, когато се качва нагоре, има една философия за живота, а когато слиза – друга, но нито едната, нито другата разрешават задачите му. Ние разглеждаме думите *качване* и *слизание* в широк смисъл. Богатият се качва, защото има всичко на разположение: къща, пари, храна, дрехи; сиромахът слиза, пада и

става по пътя, страда, мъчи се, защото се намира в големи лишения. Богатият понякога пъшка под тежестта на товара, който носи, но поне знае, че има всичко, каквото му е нужно; и сиромашът пъшка, но не от тежестта на товар, а от лишения. Богатството и сиромашията са резултат на нещо, те не са произволни явления; за да съществуват, имат своите дълбоки причини.

Да бъде човек богат – това не подразбира само материално богатство; умният, добрият, способният човек също са богати. Невежият, лошият, неспособният пък са сиромаси. Следователно богатият се намира при по-добри условия от сиромаша, но и единият, и другият правят усилия: богатият прави усилия да се качи на върха, да постигне нещо; сиромашът прави усилия да не падне, да не се удари някъде. Богатият употребява повече време, за да постигне целта си; сиромашът изразходва по-малко време, но външно нищо не придобива.

Богатството и сиромашията в Природата са две състояния, през които човешкото съзнание непременно трябва да мине. Разумният се учи еднакво и от двете състояния: като забогатява, той събира капитали – материални и духовни; като осиромашава, раздава от това, което е придобил на високия връх. Ако не гледа на този въпрос така, човек ще се измъчва, ще протестира и роптае. Докато дойде до дълбоко, философско разглеждане на въпроса за богатството и сиромашията, ученият дава едно обяснение, обикновеният – друго, но в края на краищата въпросът пак остава неразрешен.

И тъй, богатият се движи по-бавно, сиромашът – по-бързо. Когато една планета се приближава до Слънцето, тя се движи по-бързо; когато се отдалечава от него, тя се движи по-бавно. Оттук можем да извадим заключението, че богатият се отдалечава от Слънцето, а сиромашът се приближава.

Понеже всичко в Природата е подложено на постоянни промени, дохожда ден, когато богатият става сиромаш, а сиромашът – богат. Всяка смяна в Природата, в състоянията на човека се придружава с радост или със скръб: като

започне да осиромашава, човек скърби; като забогатява, той се радва. Който разбира законите на Природата, той приема съзнателно и радостите, и скърбите и се учи от тях. Той знае, че се е уморил, защото е работил; знае, че е станал учен, защото е учил; знае, че е осиромашал, защото е давал на ближните си.

Който не разбира законите на Природата и Живота, той обяснява нещата по крив път: казва, че се е уморил, защото пътят му е бил лош, товарът – тежък, хората – жестоки и т.н.; той казва, че е осиромашал, защото крадци и апаша са го ограбили, че болести и нещастия са го сполетели. Този човек не познава закона за причини и последствия на нещата, а се спира само върху последствията и търси виновници вън от себе си. След това ще започне да моли Бога да му помогне да придобие всичко, което е изгубил.

Разумният човек се моли на Бога преди да заболее, преди да осиромашее, преди да го сполети някакво нещастие. Това не значи, че човек не трябва да се моли и в нещастieto си – като ранят някого, той пак трябва да се моли да му дойде помощ отвън. Но ако съзнанието на човека е будно, може да избегне известни нещастия и злини, които могат да му се случат; не е ли будно съзнанието му, положението може да се влоши, вместо да се подобри.

Съвременните хора не разбират смисъла и значението на молитвата, вследствие на което често се запитват кога трябва да се моли човек. Моли се преди да е дошло злото, преди да са те нападнали разбойници, преди да си заболял! Молиш ли се преди нещастieto, молитвата ти ще бъде отправена към Бога; молиш ли се във време на нещастие, молитвата ти ще бъде отправена към хората. Когато разбойници влязат в дома ти, завържат жена ти, децата ти и започнат да грабят, да рушат, ти нямаш време да мислиш за Бога, но ще се молиш на разбойниците, дано се смилят и пощадят живота ти.

Няма човек в света, който да не се е молил на разбойници. Те се явяват в различни форми: като болести, нещастия, сиромашия и т.н. Болестта, във вид на разбойник, на-

пада човека, взима всичкото му богатство – мазнини, пари, време, и като го обере, заминава. Болният казва: „Слава Богу, че се освободих от болестта. Бог чу молитвата ми и ме освободи“. Не, разбойникът те освободи – защо? Защото взе от тебе каквото му трябваше и си отиде доволен.

Тъй щото искате ли да не срещате злото, молете се преди да е дошло. Дойде ли, гответе се да му дадете всичко, каквото иска; като го задоволите, то ще си отиде само. Разумният е предвидлив във всичките си пътища. Той се учи от опитностите на другите, а неразумният се учи от своите опитности. Следователно, когато се намери пред злото, човек трябва да бъде готов да му даде всичко, каквото има в себе си, за да го задоволи.

Един американски мисионер пътувал през Стара планина. Разбойници го срещнали, нападнали го и взели всичките му пари. На тръгване го запитали:

– Имаш ли още нещо в себе си?

– Нищо нямам вече.

Като се отдалечил на известно разстояние от тях, той бръкнал в един от джобовете си и намерил часовника си. Веднага се върнал при разбойниците и казал:

– Ще ме извините, без да искам ви излъгах. Казах ви, че нищо нямам, но забравил съм да ви дам часовника си – ето, вземете и него.

Сега и на вас казвам: дойде ли злото в дома ви, бъдете щедри към него; каквото иска да вземе от вас, не му забранявайте и ако сте забравили да му дадете часовника си, върнете се от пътя си, за да му дадете и него. Нека вземе каквото иска, да се задоволи; щом го задоволите и постъпите честно с него, втори път няма да ви посети. В този смисъл злото е бирник, който взима от човека всичко онова, което е придобил по нечестен път.

Богатство, знание, сила, придобити по нечестен начин, чрез лъжа и насилие, ще ви се отнемат. Като ви обере злото, вие ставате тихи, кротки, каквито сте били първоначално. Докато човек не започне да гледа на живота философски, със спокойствие и вътрешен мир, злото всякога ще го напада.

Във всичките си прояви човек трябва да бъде разумен. Дойде ли до своите удове, той трябва да се отнася с тях внимателно, да не ги пресилва. Трябва например да се отнася внимателно и грижливо с краката и с ръцете си; вършат ли добре службата си, той не трябва да ги насилва, но да се вслушва в гласа им, да знае кога да ги остави да си починат.

И тъй, свърже ли се със своите мозъчни центрове, човек е в състояние да разбира своите удове, да разговаря с тях. Опасно е, когато се поддава на злото и го възприема в себе си, както радиото възприема и предава вълните в пространството; опасно е, когато стане приемник или предавател на злото. Като сила, която съществува в Природата, злото трябва да минава през човека, без той да се поддава на неговото влияние; поддаде ли му се веднъж, неизбежно ще носи последствията му. Дойде ли злото при теб, затвори радиото си, за да не го чуваш. Злото си служи с дипломатически език. То разговаря и с хората, и с Бога; на Бога говори по един начин, а на човека – по друг.

Мнозина питат защо е допуснато злото в света. Злото е допуснато по единствената причина да превъзпита човека: когато човек се качва на луд кон, злото веднага хваща юздите на коня и го управлява; започне ли да бора-ви с експлозивни, злото веднага ще излезе на преден план; употреби ли насилие някъде, злото веднага ще дойде при него. Като пострада известно време, човек научава урока си и знае вече как да се справя със злото, т.е. знае как да живее.

Добрият, разумният човек всякога намира начин да се справя със злото. Когато не може да се справи с известни природни сили, човек е в областта на злото. Някой се оплаква, че една лоша мисъл минала през ума му; той не подозира, че зад тази нечиста, лоша мисъл се крие някаква мощна сила. Всяка лоша мисъл събужда в човека подтик да се бори с нея, а това укрепва неговите сили. Той започва да работи върху себе си с желание да се повдигне, да се освободи от лошите последствия на отрицателното в света.

От хиляди години насам хората се борят с отрицателното в себе си, със злото, но въпреки това не са го победили. Като се борят известно време, най-после те отстъпват, понеже намират, че може да се живее по-леко без борба и усилия. Като се провали в борбата, човек казва, че условията били тежки, че животът бил труден и т.н. Например срещате млад, идеалист човек, който започва търговия. Той казва: „Аз няма да бъда като другите търговци, ще работя честно, всякога ще говоря истината“. Като започне работата си, една-две години се проявява както е казал, но щом навлезе по-дълбоко в търговията, полиците и задълженията му се увеличават и той неусетно изменя на себе си: започва да постъгва, да си служи с интриги. Не, при каквито и условия да изпадне, човек трябва да бъде честен, да говори истината. Някои се страхуват да говорят истината, за да не се изложат пред хората; те са прави за себе си. Ако човек говори истината, ще се изложи пред хората, но ако си служи с лъжата, ще се изложи пред Бога – кое от двете е за предпочитане? За предпочитане е всякога да говори истината.

Съвременният човек иска да бъде учен, богат, силен. Добро е това желание, но той трябва да си даде отчет защо иска да бъде богат, учен и силен. Ако е така, за да има доброто мнение на хората, той е на крив път; стане ли богат, учен, силен при това положение, скоро ще изгуби тия неща – те не са поставени на здрава основа.

Някой обрал един богат човек и с парите, които е взел от него, прави добро на бедните. Как мислите, прието ли е доброто на този човек? Тази проява може да се нарече добра дотолкова, доколкото тръбите, през които минава водата, могат да кажат, че са придобили някакво благо от нея. Водата минава и заминава през тях, без да им даде нещо от себе си; единственото, което водата прави за тръбите, е това, че ги чисти. Следователно и апашът, като раздава ограбеното богатство на сиромасите, остава чист. Ако го хванат, не могат да го обвинят в кражба – нищо не намират в него; той нищо не е придобил от богатството си.

Истинско добро е това, когато човек може да отдели нещо от себе си – от своя ум, от своето сърце, от своя собствен труд. Дава ли от това, което е взел от другите, чрез насилие или доброволно, той не прави никакво добро. Следователно могат да повдигнат човека само ония природни сили, до които той се е домогнал чрез усилие на своята воля и чрез приложение на своите дарби и способности.

Като се натъкват на погрешките си, хората се запитват какво нещо е Доброто, т.е. правият път, и какво – злото, т.е. кривият път. Вие знаете от геометрията, че големината на кръга се определя от големината на радиусите, т.е. на правите линии в него. От това гледище ние казваме: когато големината на кръга се определя от дължината на неговите радиуси, човек се намира в закона на Доброто и се движи в правия път, който му дава възможност да расте и да се развива; когато дължината на правите линии се определя от големината на кръга, човек се намира в закона на злото, т.е. в ограничителните условия на живота.

Следователно не може ли човек да издържа на външните условия, при които се намира, това показва, че неговите прави линии, т.е. неговите мисли и принципи, се ограничават от кръга. Външните условия не се измерват с правите линии, по които човек се движи; той сам създава тези линии, а външните условия не зависят от тях. Значи абсолютното право не се определя от никакви криви линии, от никаква окръжност. Някой казва, че живее по закона на Любовта, а всъщност не изпълнява Волята Божия. Можете ли да кажете, че този човек се движи по прави линии? Както живее човек, такива линии чертае: ако живее добре, чертае прави линии; ако не живее добре, чертае криви линии.

Като ученици, вие трябва да бъдете внимателни към постъпките си, защото всяка постъпка, добра или лоша, има своите последствия. Лошите последствия внасят известно изопачаване в човешкия характер, вследствие на което човек греша. За Разумните същества погрешките на хората са подобни на сенки, които художникът поставя на

картините си. Когато сенките не са добре поставени, картината има някакъв дефект; който мине покрай нея, казва, че картината е добра, но има малък дефект, който трябва да се изправи. Разумните същества не се интересуват толкова от художника, колкото от картината, и ако той сам не може да я изправи, те му се притичват на помощ.

– „Не може ли картината да бъде без погрешки?“ Докаато е на Земята, човек не може да бъде съвършен по простата причина, че Земята не може да се осветява едновременно от всички страни. Задачата на Земята е да се върти около Слънцето и около себе си, а какви са последствията от нейното движение върху живота на съществата, които живеят на нея, тя не се интересува. Ако Земята измени пътя на своето движение, културата на съвременните хора съвършено ще изчезне; измени ли разстоянието си спрямо Слънцето, животът на Земята също ще изчезне.

Същият закон се отнася и до човека: ако човек се отдалечи от Бога, т.е. ако измени положението и разстоянието, на което е поставен, животът му ще се разруши. Следователно каквото е отношението на Земята към Слънцето, такова е отношението на човека към Бога: ако Земята се отдалечава от Слънцето, и човек се отдалечава от Бога; ако Земята се приближава към Слънцето, и човек се приближава към Бога.

Вярата в човека е едно от условията да се приближи към Слънцето на живота. Близостта му до Слънцето не се определя от физическото разстояние, а от възможността му да възприема повече слънчева енергия в себе си и да я обработва правилно. Човек може да се излага с часове на действието на слънчевата енергия, без да е придобил нещо. Този човек е подобен на счупена стомна – каквото налее в него, всичко изтича навън. За да се ползва от слънчевата енергия, човек трябва да организира мозъка си; това е задачата на възпитанието. Човешкият мозък представлява плоскост, която възприема и отразява слънчевата енергия. Който не може да регулира енергиите на своя мозък, той не може да бъде здрав, нито може да се развива правилно. Този закон се отнася не само до индивида, но и до семейството, до обществото и до народа.

И тъй, за да се приближи до Слънцето, т.е. за да възприеме неговите енергии, неговите блага, човек трябва да стане духовен, да даде път на Божественото начало в себе си. Това се отнася до отделния индивид, до обществата и до народите. Да бъде човек духовен означава да е свързан с Бога. Свързан ли е с Бога, молитвата му всякога ще бъде чута.

Същото се отнася и до народите. Например когато България се нуждае от пари, тя влиза във връзка с някоя богата държава като Англия – в този случай връзката на България с Англия не е нищо друго, освен молитва. България влиза в преговори с Англия, т.е. моли се да ѝ отпусне няколко милиона заем. Англия пък представлява ухото на Бога – Той чува молитвата на България и казва на Англия да ѝ отпусне кредит.

Някои религиозни казват, че човек не трябва да се моли на хората. Не, ще се молиш на хората – и на добрите, и на лошите; те са слуховият апарат, чрез който вашата молитва се предава. Като стигне молитвата ви до Разумните същества, те веднага запитват Бога да отговорят ли на дадената молитва, или не. Понякога ви се отговаря така, както сте желали, понякога отговорът е отрицателен, а често не получавате никакъв отговор. Като не знаете, че отговорът на молитвата ви, отправена към някои хора, е продиктуван от Светли, Разумни същества, вие се сърдите, наричате ги лоши, жестоки хора. Има случаи, когато отправяте молитвата си към някой човек в неблагоприятен момент, когато или инсталацията му за възприемане е повредена, или няма нищо в себе си, което може да ви даде. Вие трябва да бъдете прозорливи, да знаете във всеки даден момент какво е положението на възприемателя и на предавателя.

Представете си, че двама души отварят бакалници на две различни улици. Единият е напълнил бакалницата си с различни стоки; каквото пожелаете, всичко ще намерите в неговата бакалница. Вторият е купил само два-три артикула, той иска да влага малко, а да печели много; който мине край бакалницата му, отбие се за малко, но както

влиза, така и излиза – не намира това, което търси. Отбие ли се в другата бакалница, всичко намира. Трябва ли вторият бакалин да се сърди на хората, че не го посещават, не отговарят на молитвата му да забогатее по-скоро?

За да обърне вниманието на Господа, човек трябва да е напълнил дюкяна си със стока. Може да го напълни само онзи, който живее добре, който прилага Божествените закони в живота си. Каквато стока има в себе си – красота, здраве, сила, знание, богатство, човек трябва да я изложи в дюкяна си за продан. Който иска да купи една от тия стоки, той веднага отива в бакалницата, където са изложени, и започва да прави избор коя първо да купи; влезе ли при втория бакалин, където стоката е стара, вгорчена, веднага ще излезе навън и втори път няма да помисли да го посети. Чистота, искреност се иска от всеки човек.

Когато става въпрос за проява на човека, всеки трябва да се прояви така, както е създаден, без никакви преувеличения. Говори ли нещо, трябва да говори истината, т.е. онова, което сам е видял и чул и което разбира; не постъпва ли така, той заблуждава и себе си, и обкръжаващите. Ако ученикът излезе на изпит и не говори върху това, което е учил, непременно ще бъде скъсан. Учителят не се интересува от произхода и положението, което ученикът заема в обществото; той иска да знае доколко ученикът е учил и как е асимилирал материала.

– „Ама аз вярвам в Христа, в Бога.“ Това не е важно. Всеки човек вярва в нещо, но важно е доколко неговата вяра се проявява в живота му, важно е можеш ли с вярата си да местиш гори. – „Едно време имах силна вяра, бях силен, учен човек.“ Важно е какво си днес. Вяра, която се губи, не е истинска. Това, което е ставало в миналото, а днес не става, наричаме *илюзии на живота*. Това, което някога е ставало, трябва да става и днес; то представлява реалността на нещата. – „Едно време бях добър, сега не съм добър. Едно време не правех погрешки, сега правя.“ Според мен човек има възможност да греши, но има и възможност да живее добре, да не греши; това зависи от усилията, които прави, както и от будността на неговото съзнание.

Като ученици, вие трябва да правите усилия да преодолявате спънките, които се изпречват на пътя ви; без усилия нищо не можете да постигнете. – „Ама Бог е милостив, ще ни помогне.“ Ученикът не трябва да очаква на Божията милост и не трябва да злоупотребява с милостта на Бога. Щом е ученик, трябва сам да работи, да разчита на своите сили. Как ще му се помогне отвън – това е друг въпрос. Ако разчита на външна помощ, човек ще остане невежа; ако разчита на това, че греховете му ще се простят, той ще остане завинаги грешник. Който иска да бъде ученик, трябва да работи съзнателно върху себе си. За да постигне желанията на своята душа, ученикът трябва да прави това, което не иска. Да прави това, което не иска, и да не прави това, което иска, подразбира изпълнение на Волята Божия; който постъпва така, той е поставил своята воля на заден план, а Волята Божия – на първо място. Когато човек се откаже от своята воля и изпълнява Волята Божия, Бог изпълнява неговата воля.

Мнозина се стремят към Христа, искат да живеят като Него. Те се спират върху силата, която Христос е имал, но не се запитват как е живял Той, как се е справял с мъчнотиите и противоречията в живота Си. По цели нощи Христос се е молил, размишлявал е. Той отивал на планината, където прекарвал в уединение, в пост и молитва. Малцина могат да следват пътя на Христа. Усилия, Любов се искат от човека, за да върви в правия път. Право разбиране се иска от него; има ли право разбиране за законите на живота и на Природата, той вижда, че между външните, механични закони и вътрешните, т.е. психическите, има пълна аналогия. Този човек чете от книгата на Природата и се учи от нея. Като пътува сред природата и наблюдава как канарите издържат на големи бури и ветрове, без да се рушат и събарят, той си казва: „Ако канарата може да издържа на бури и ветрове, не мога ли и аз като нея да устоявам на противоречия и мъчнотии?“. Види ли, че някоя канара се е напукала, той си казва: „И аз мога да се напукам като нея“. Този човек се учи от дърветата, които растат нависоко, както и от тия, които изсъхват, и намира

пълна аналогия между външния, обективен свят, и своя субективен свят и се поучава.

Следователно човек трябва да се учи от минералите, от растенията, от животните, от хората. Защо едно дърво се развива добре, а друго изсъхва? Има причини за това. Ето защо, иска ли да стане учен, богат, силен, човек трябва да работи върху себе си, да придобие това, което желае, и да го приложи както за свое добро, така и за доброто на своите ближни. Има смисъл човек да бъде учен, но да внася светлина в умовете на хората, а не да ги заблуждава; има смисъл да бъде богат и силен, но да повдига ближните си, а не да ги събаря.

Съвременните религиозни казват: „Добре е човек да бъде учен, силен, богат, но той трябва да признава Бога, да обича хората“. Какво нещо е обичта? Така, както съвременните хора разбират обичта, тя е особен род търговска сделка: ако даваш нещо, ще получиш; ако нищо не даваш, нищо няма да получиш – значи обичта подразбира плащане за свършване на някаква работа. В българския живот има обичай – когато момата се жени, целува ръка на свекъра и мята на рамото му нова риза; той я целува по челото и дава в ръката ѝ златна монета. Това е особен род обич, в която целувката представлява заплата за нещо дадено. Такива са отношенията на бакалина и неговите клиенти – като отиде в бакалницата, клиентът взима стока и плаща. Докато плащането е редовно, отношенията между търговеца и клиента са правилни; щом престане плащането, отношенията се развалят, т.е. обичта изчезва.

И най-малката лъжа в отношенията на хората е в състояние да ги отдалечи едни от други, да намали обичта им. Така гледат на човека и в Невидимия свят – Разумните същества изменят отношенията си към човека и за най-малката лъжа, с която той може да си послужи. Казано е в Писанието, че ако праведният се върне в света и сгреша, правдата му няма да се вмени, т.е. няма да се спомене; ако грешникът измени живота си и влезе в правия път, грехът му ще се заличи. Това показва, че животът на човека се определя от началото и от края.

Като се говори за религиозен, за духовен, за учен човек, намирам, че такива хора не съществуват, но съществува религиозно, духовно чувство. Съществува разбиране на учен човек, а не учен. Сам по себе си човек не може да бъде нито религиозен, нито духовен, нито учен, нито добродетелен, но той се ражда с възможности да бъде такъв и впоследствие става духовен, учен или добродетелен. Някой човек е добър, защото е правил усилия да бъде добър; друг е учен, защото е правил усилия да бъде учен. Обаче нито духовността, нито учеността, нито добродетелта са присъщи на човека качества. Някой чел един автор, втори, трети, възприел техните теории и възгледи и после минава за учен; това не е учен човек. Ще дойде ден, когато авторите ще си вземат своите теории – какво ще остане от учените хора? За да не изгуби това, което е придобил, човек трябва да плаща. За всичко, което сте придобили, трябва да платите, с лихвите даже.

Сега, като ученици, вие се нуждаете от положителна наука, която може да организира мислите и чувствата ви. Дойдете ли до тази наука, ще имате абсолютна мярка за нещата. Ако още не сте придобили тази наука, това не трябва да ви обезсърчава; достатъчно е да имате образец как да работите. Щом искрено се стремите към нея, един ден ще я придобиете. Трябва ли ученикът в първи клас да се обезсърчава, че не е в осми? Той ще минава от един клас в друг, докато дойде до университета. Щом завърши университет, ученикът има още да учи и да прилага, докато се усъвършенства. Животът изисква свършени хора. Мислите ли, че ако отидете на Небето със сегашните си знания, ще ви приемат? Влезе ли човек неподготвен в Небето, веднага ще му дадат някоя долна служба, която скоро ще го отегчи.

Една баба се молила дълго време да отиде на Небето, да поживее малко между Възвишените същества, да си почине от тежкия живот на Земята. Една вечер тя сънувала, че е отишла на Небето. Като влязла вътре, първото нещо, което видяла, била една голяма маса, пред която седели 24 старци с бели, светли дрехи; пред всеки старец

имало по една отворена книга. Като я видели, един от тях я запитал:

– Бабо, защо си дошла тук?

– Дойдох да си почина малко, да си поживея свободно, да не мисля за тежкия земен живот.

– Знаеш ли да четеш?

– Не зная нито да чета, нито да пиша. Когато бях на Земята, не исках да уча, виждаше ми се мъчна работа.

– Щом е така, ние ще те назначим на служба да носиш вода. Който дойде между нас, той непременно трябва да работи – тук не се приемат хора без работа.

Като поседяла малко, бабата си каза:

– По-добре да се върна на Земята, да уча, че като дойда втори път на Небето, да ме назначат на по-висока служба.

Казвам: много хора, учени и прости, като отидат на Небето, ще бъдат назначени на служба да носят вода. Не е лошо да носи човек вода, но година-две; остане ли с десетки години да носи, той ще се отегчи. Ако носи вода механично, без да разбира дълбокия смисъл на тази работа, скоро ще се отегчи; разбере ли носенето на вода като символ, ще се насърчи. Водата е символ на живота; като я носи, човек изучава законите на живота. Истинският живот чисти, мие, разтваря утайки. Следователно, пуснете ли този живот в себе си, той като водата ще разтвори утайките, нечистотиите, останали от миналото, и ще ви въведе в новия живот. Утайките в живота представляват старите мисли, чувства и възгледи, от които човек трябва да се освободи. Това значи да носи вода, това значи да изучава законите на Великия живот и да ги прилага.

Сега, пазете се от онези неща, които постоянно ви спъват. Например често говорите много, но не намясто; мислите много, но не намясто; тревожите се много, но не намясто; почивате много, без да имате нужда; спите много, но не лягате навреме и не ставате навреме; търсите лесния път, но без време; очаквате да станат чудеса в живота ви, без да разбирате законите на Природата. В Природата чудеса не съществуват. Всяко неразбрано нещо

е чудо, а всяко разбрано е естествено – то е постигнато по естествените закони. Непостигнатите неща са чудеса, а постигнатите – естествени резултати, които почиват на разумни природни закони.

Съвременните хора се нуждаят от силна, мощна мисъл. Силната мисъл не се заключава в многото говорене, в тревогите, в отричането на нещата. Каква мисъл има в отричането на Живота, на Любовта? Не е въпрос човек да отрича нещата, но той трябва да прояви Живота, Любовта и Доброто в себе си. Как трябва да прояви Доброто и Любовта си? Като дойде в дома му някой гладен, уморен пътник, той трябва да стопли вода, да измие краката му; после да му сготви чорбица – да си хапне добре; най-после да му предложи чисто легло – да си почине. Ако не е доволен от приема, пътникът не е разбрал и оценил Доброто; няма да мине много време и ще го заставят да плати за всичко, което му е дадено. Ако е благодарен, ще го поканят и втори път да ви посети.

Неблагодарният е лош човек; той иска с лъжа да си пробие път в живота. Благодарният е добър човек и където отиде, е добре дошъл. Който лъже, той е длъжен да плати за всичко, което му е дадено; който говори истината, той получава всичко даром.

Следователно, приемат ли ви добре в един дом, благодарете, че сте срещнали добри хора, които изпълняват волята на своя Господар. Никога не пожелавайте да лежите на гърба на добрия човек, да ви носи постоянно със себе си. Благородство се иска от човека. Днес от всички хора се изисква знание, светлина и свобода, да пазят богатата, които им се дават, а същевременно правилно и разумно да ги разпределят. Това може да се постигне чрез Божествената наука, която наричаме Наука на вечно движение.

Следователно, когато иска да бъде господар, човек трябва да разполага със знание, за да се справя с трудните условия на живота; няма ли знания и светлина, за да се ориентира в живота, той ще бъде играчка на условията. Представете си, че един неподготвен човек стане господар на десет умни слуги. Знаете ли какво ще бъде негово-

то положение? Той ще се намери в положението на един лист, подхвърлян от вятъра на всички страни. Този господар трябва да бъде съобразителен, да отдаде правото на своите слуги, да ги признае за свои професори, от които да се учи; те ще нареждат работите, а той ще се подписва.

Като ученици на Велика Школа, всеки от вас ще бъде поставен в това положение – да управлява десет умни слуги. Ако се справи с положението си, той оправдава службата си – господар; не може ли да се справи, ще се натъква на големи противоречия и мъчнотии. Това не значи, че трябва да се откажете от живота. Не, човек трябва да преобрази живота си, както растенията превръщат нечистата материя в елементи, необходими за тяхното развитие, както земните пластове филтрират водата и както огънят изгаря всичко нечисто, като остава само чистото, вечното. Божествените енергии – вода, въздух, светлина и огън, ще минат през човешкия ум, през човешкото сърце и през човешката воля, за да премахнат всичко непотребно и нечисто и да остане само вечното, чистото, като основа на бъдещия му живот.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина пребъдват в нас.

15. лекция, 4 декември 1929 г., София, Изгрев

ОБХОДА И ПРОЯВА

Тайна молитва.

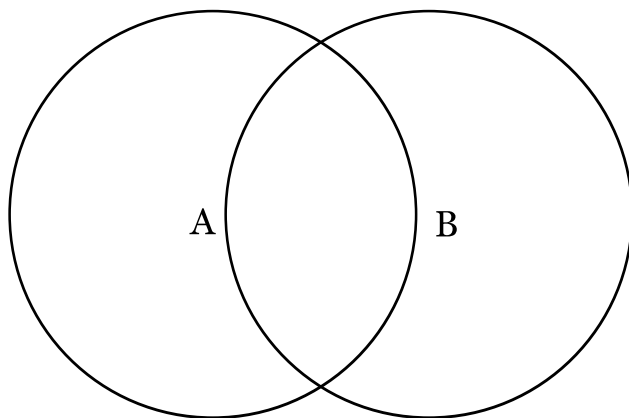
Чете се резюме върху темата *Смени в Природата*.

Днес всички хора говорят за *обхода* и *проява*. Между тези понятия има известно съотношение, известна връзка. Всеки си служи с тях, но малцина разбират съдържанието и вътрешния им смисъл. Така всеки ученик знае какво нещо е кръгът, но запитат ли го какво представлява кръгът в живота, нищо не може да каже.

Представете си, че хиляди души живеят в един кръг и всички имат еднакво отношение към центъра. Какво ще постигнат при тия отношения? Като живеят заедно, всички искат да пият вода, да ядат, да спят, да разговарят помежду си и т.н. Какъв смисъл имат тия прояви на хората? Ще кажете, че животът изисква от човека да пие вода, да яде, да спи, да става, да разговаря. Какво се придобива след всичко това? Така изявен, животът на тия хора е механичен. Това показва, че животът в кръга не е още съвършен. Ако животът в топката, в кръга, в сферата е идеален, завършен, човек би трябвало да има сферична форма, а всъщност той не е сферичен.

Да допуснем, че два кръга *A* и *B* (фиг. 1) имат такова отношение помежду си, че всеки от тях минава през центъра на другия. При това положение животът в кръга се изменя, понеже се образува елипса. Колкото разстоянието *AB* става по-голямо, толкова повече кръговете се сплескват, а елипсата – удължава. Сплескването на кръговете може да продължи дотогава, докато се превърнат в права линия.

Промените, които стават с кръговете, са прояви, които стават в самата Природа. За да бъдат разбрани, тия прояви трябва да се приведат към общ знаменател на разумността – само по този начин човек ще разбере, че между всич-

Фиг. 1

ки прояви на Природата съществува вътрешна зависимост. Човек може да се ползва от тази връзка на проявите в Природата дотолкова, доколкото неговото съзнание е свързано със съзнанието на Природата. В този смисъл той може да се ползва от промените в атмосферата дотолкова, доколкото съзнава тия промени – може да се ползва от годишните времена дотолкова, доколкото ги съзнава и се свързва с тях. Какво представлява пролетта – живот на детството, на веселието и на радостта. Лятото? Живот на възрастния, на работата. Есента? Живот на човек, който е орал, сял, жънал и събрал вече плодовете си. Зимата? Живот на човек, който почива. Зимата представлява още живот на banker, който е събрал стоката си, приготвил я е за продан и вече почива, чака клиенти да я продава. През трите месеца на почивка, които правят средно $3 \times 28 = 84$ дни, месеци, или години, човек свършва известна работа и си почива. Следователно след всяка усилена работа човек има право да почива.

И тъй, колкото повече центровете *A* и *B* в двата кръга се отдалечават, толкова повече елипсата губи своето равновесие. Изгуби ли равновесието си, отношението между съществата, които живеят в периферията на кръга, и тия, които живеят в центъра, не може да бъде вече еднакво,

вследствие на което става нужда разумните същества, които живеят на полюсите, да прехвърлят своята деятелност от един полюс на друг. Когато се чувства затворен, ограничен, човек не може да се прояви; това показва, че той е влязъл в кръга. Силите на полето, в което се намира, се уравновесяват помежду си, вследствие на което той не може да мръдне. За да излезе от това положение, в неговия център трябва да стане известна промяна; не стане ли никаква промяна, той ще се намери в положението на стълб. За зданието стълбът е намясто, но човек да се превърне в стълб – това е голямо нещастие; като стълб той нищо не може да постигне.

Какво означава думата *обхода*? Да имаш обхода значи да обхождаш, да обикаляш нещата, да ги наблюдаваш и изучаваш. Като ги обходиш, трябва да си взимаш бележка, да ги чертаеш. Най-после трябва да се проявиш. Какво представлява човек, ако не обхожда нещата, ако не си взима бележка за тях и ако не се проявява? Ще кажете, че сте млади, възрастни или стари, че сте богати, учени или силни. Каква младост е тази, която не ви е дала сила и подтик да работите и да се развивате? Каква старост е тази, от знанията на която не можете да се ползвате? Какво богатство е това, с което не знаете как да се справите? Човек може да умре и като млад, и като възрастен, и като стар. Той може да умре и като богат, и като сиромас.

Каква е разликата между младия и стария човек? Според някои млад е онзи, който има възможност да расте, да се развива, да живее; стар е онзи, който е минал през тези положения и отива към загасване на живота, към смъртта. Да умре човек, това значи да държи матура. Ако издържи матурата, ще му дадат свидетелство за завършен курс; ако не издържи, ще повтори класа, ще го върнат отново да учи.

Египтяните са употребявали за понятието *човек* знака У, с който започва думата *умира*. Казваме, че смъртта, умирането означава държане на матура; оттук вадим заключение, че само старият, който държи матура, е човек. Младият, който не е дошъл до това положение, само рас-

те и се развива – значи младият е в положението на животното, т.е. не е дошъл още до фазата на истинския човек. Докато младият не се е проявил, той е в кръга на живота, където всички сили са уравновесени; пожелае ли да излезе от този кръг, да си поживее така, както разбира, той нарушава равновесието, в което се е намирал, и където и да отиде, каквото и да направи, веднага го заставят да плаща. Той се намира в противоречие, не може да си обясни защо трябва да плаща. Много естествено – щом влиза в отношения с хората, плащането се явява като неизбежен процес; където има отношения, там съществува плащане. Може ли човек да влезе в гостилница, да се нахрани и да излезе вън, без да плати? Гостилничарят ще го посрещне на вратата и ще му каже: „Плащай сега!“. Ще започне той да се извинява, че сега нямал пари. Кога ще има пари? Когато спечели. Този човек мисли, че като работи известно време и остарее, ще спечели пари, за да плаща дълговете си; не, дълговете, задълженията се плащат своевременно. Днес съм ял – днес ще платя; Природата не позволява никакво отлагане.

Като разсъждават по стар начин, хората дохождат до криво разбиране на духовните въпроси. Слушате например мнозина да казват, че докато е млад, човек трябва да си поживее, а като остарее, тогава може да служи на Бога. Преведена на обикновен език, тази мисъл подразбира: докато е млад, човек може да яде и да пие, да не мисли за нищо; като остарее, тогава ще мисли за работа, за плащане, за служене на велики задачи и цели. Така мисли младият и така живее, но не излиза така. Природата, главният гостилничар в живота, държи сметка за всичко – на всяка негова стъпка тя му представя полиците, които е подписвал, и насила го заставя да плаща. Този млад човек се чуди защо му идват нещастия, болести, страдания. Не, Природата не се лъже.

Мисли ли човек, че като отиде на църква и се прекръсти няколко пъти, е служил на Бога? Истинското служене не се изразява в кръстене, в палене на свещи и в правене на поклони. Всяко движение в Природата има свой дъл-

бок смисъл. Тя изисква същото и от човека. Вдигне ли ръцете си нагоре и се изправи пред Бога, човек трябва да е готов да измени живота си, да тръгне в правия път и да изпълнява Волята Божия. Каквито и блага да получи от Природата, той трябва разумно да ги разпределя. Коленичи ли, човек трябва да е готов да сложи всяка енергия в себе си на работа.

Следователно каквито и да са външните прояви на човека, те трябва да се осмислят. Моли ли се, молитвата му трябва да е осмислена. Да се моли човек само външно и да мисли, че молитвата му е приета – това е детинско схващане за молитвата. Всяко нещо има свой външен и вътрешен смисъл. Ако начертаете кръг, елипса, като фигури, външно те имат един смисъл, но вътрешно – друг. Те имат живо отношение към човека. Когато се намери в областта на една от тия фигури, той трябва да знае как да разрешава въпросите си от гледището на силите, които те съдържат.

Съвременните хора изучават различни науки, но дойдат ли до вътрешния смисъл на явленията в тия науки, минават край тях, без да се спират. Но те се интересуват от въпроси, разрешението на които се крие в далечното бъдеще – например този за създаването на Вселената: те искат да знаят кой е създал Вселената. За да си отговорят на този въпрос, трябва да обхождат цялата Вселена, т.е. да посетят всички слънца и планети, всички системи. В края на краищата могат да имат задоволителен отговор на въпроса, но не абсолютен. Такива въпроси не се решават изведнъж. За да дойде до известна светлина по въпроса, човек трябва да мине през всички научни теории, през всички хипотези и пак няма да му се открие абсолютната истина. Има смисъл да дойде до разрешението на някой въпрос, но ако с това придобие нещо особено; не придобие ли това, което е очаквал, всички усилия са отишли напразно.

Някой казва, че обичал някого, а въпреки това любовта му не е произвела никаква промяна в него. Каква любов е тази, която не може да произведе никаква промяна

в човека? Това, което съвременните хора наричат любов, не е нищо друго, освен трошици на Любовта. Любовта на съвременните хора представлява частици от Великата любов. В този смисъл всеки човек носи парченце от кръста, на който Христос е бил разпнат. Той мисли, че е придобил Светия, честния кръст, а сам не е свят. Каква полза допринася това парченце от кръста на Христа? Има смисъл човек да носи в себе си по едно от качествата на Христа, но не и по едно парченце от Светия кръст. Понеже всички хора търсят парченца от дървото, на което Христос е бил разпнат, считат го за щастливо дърво, но същото дърво стана причина за страданията на Христа, вследствие на което го считаме за нещастно. Ако дървото не съществуваше, Христос нямаше да бъде разпнат. Ще кажете, че ако Христос не беше разпнат, човечеството нямаше да се спаси. Дървото трябваше да знае изкуството да се превръща във вода, във въздух, в светлина, за да не става причина за страданията на Христа; що се отнася до спасението на човечеството, щеше да се намери друг начин.

Съвременните хора трябва да изменят своите разбирания, да застанат на здрава основа. Когато видят, че някой обича много да философства, хората го наричат дървен философ – с това те искат да кажат, че философията му прилича на отсечено дърво, от което нищо не може да излезе: то не може да расте, не може да цъфти, да връзва плод. От такова дърво беше направен кръстът, на който разпнаха Христа. Този кръст представлява противоречията на живота. Наистина, когато се намери в големи противоречия, човек казва: „Голям кръст нося“.

Днес положението почти на всички хора е едно и също: бият ги, затварят ги, без те да знаят защо става това. Те се раждат, учат, умират, без да знаят защо; ядат, пият, летят, стават, без да знаят защо. Като не знаят какво е предназначението им, хората казват: „Човек е дошъл на Земята да поживее малко и да умре“. Чудно нещо! Може ли човек да държи матура, без да е учил? Да умре човек, това значи да държи матура. Ще каже някой, че ще се яви на матура само за да запази мястото си, да не пропусне

срока, макар че нищо не е учил. Но Природата е строга към ученика: види ли, че някой е подал заявление за матура, без да е учил, тя започва да го следи и ще му създаде ред изпитания, докато най-после го застави да учи. Ако учи, това още не значи, че веднага може да издържи матурата. Природата му дава право да се явява хиляди пъти, но докато не се приготви съвършено, не го пуска напред. Матура може да издържи само онзи ученик, който е развил в себе си всички добродетели, всички дарби и способности, които Природата е вложила в него.

Когато човек развива известна добродетел, Разумните същества му помагат да постигне желанието си; не се ли вслушва в техния съвет, той няма да постигне това, което желае. Например някой иска да развие милосърдието си; той търси случаи къде да го прояви, но не намира. Тогава нещо вътре в него му казва да помогне на една бедна вдовица, като посочва даже адреса ѝ. Тази вдовица се е молила на Бога да ѝ помогне по някакъв начин да се справи с материалното си положение. Едно от Разумните същества нашепва на този човек да ѝ се притече на помощ, но той не е готов да изпълни този съвет и си казва: „Нека ѝ помогне съседът, той е по-богат от мен“. Разумното същество се отправя до съседа на този човек със същата задача, но и той отказва – намира, че приятелят му е по-богат; при това той не е женен, няма деца.

В нежеланието си да помогнат, да проявят милосърдието си, хората отказват да изпълнят Волята Божия, а въпреки това искат да придобият добродетели. Искане ли да развие известна добродетел, човек трябва да работи, да се проявява в това направление. С риск да остане без пара в джоба си, той трябва да слуша вътрешния си глас. Има случаи, когато работите на човека се уреждат не когато не смее да даде нещо от джоба си, но когато прояви своята щедрост. Понякога богатството повече спъва човека, отколкото го въздига. Давайте щедро там, където Божият глас ви съветва; изпълнявате ли волята на този глас, и вашите работи ще се наредят добре.

Следователно, когато Природата иска да освободи човека от нещо, което не му е необходимо, тя го заставя да го даде на други, които се нуждаят от него; не го ли даде доброволно, тя ще го застави да го даде насила. Ако поетът има в ръката си перо, което скърца, Природата ще му го вземе – поетът трябва да пише със златно перо, което никога не се хаби.

Природата е крайно възискателна към всеки, който има отношение към нея. Ако някой ѝ напише едно писмо, то трябва да бъде съвършено; и най-малката погрешка в писмото я кара да се затвори за този човек. Докато не изправи погрешката си, тя ще бъде затворена за него. – „Няма ли милост в нея?“ Колкото е милостива Природата, толкова е и строга. Тя не обича подаянията. Към способния и разумен човек е строга и възискателна. Тя изисква от човека да прилага своето милосърдие – Бог е милостив, Природата е милостива и човек трябва да бъде милостив, за да не спъва проявите на Божественото в себе си, иначе всички негови усилия остават безпредметни.

Съвременните хора се оплакват, че въпреки големите усилия, които правят, нищо не постигат – защо не постигат нищо? Защото правят неразумни усилия. Какво ще допринесе усилиято на мухата, която цял ден се блъска в затворения прозорец? Какво ще допринесе и вашето усилие да гоните мухите, които влизат в стаята ви? Ако от вратата влизат десетки мухи, а от прозореца излизат по две-три, какво ще постигнете с това усилие? Вие постоянно ще отваряте и затваряте прозореца си, за да излизат две-три мухи, и ще губите времето си напразно – такъв род усилия са безполезни. Има смисъл човек да прави усилия, но за нещо, което ще му принесе някаква полза. Да се занимава с мухите – това не може да го ползва. Мухата е своенравно същество – от едно място я изгониш, на друго отива. Животът на мухата е живот на своенравните същества в Природата.

Мнозина ще кажат, че знаят тия неща, но искат да им се даде нещо ново. Кое е най-новото и важно за човека – да изпълнява Волята Божия във всички светове: физиче-

ски, Духовен и Умствен. Изпълнява ли този закон, работите му ще се нареждат добре: ако е слуга, господарят му ще бъде внимателен към него, ще влиза в положението му; ако е ученик, учителите ще му помагат, ще се отнасят добре с него. Не изпълнява ли този закон всичките му работи ще останат назад.

Като изучавам съвременните хора, виждам, че на всеки липсва нещо. Ако челото му е красиво, с добре развити центрове, носът му не е правилен; ако челото и носът са добре развити, брадата не е красива, липсва ѝ нещо. Ако челото, носът и брадата са правилни, ушите не са красиви. Няма човек в света, в когото всички черти на лицето, всички удова да са добре развити – това показва, че всеки трябва да работи върху себе си, да се усъвършенства. Започне ли да се извинява с лошите условия, с майка си и с баща си, с лошо наследство, човек е на крив път – никой не е виновен за неуспехите му, освен самият той. Добрият, разумният човек съзнава, че виновник за неуспехите в живота си е той, а не условията и родителите му.

Всеки човек е роден при условия да се развива, но той не ги е използвал както трябва. Във всеки са вложени дарби и способности, които не е развил. За да използва условията на живота си разумно, човек трябва да търси причината за неуспехите си в себе си и да работи, за да се изправи. Ако причината за спънките е вън от него, как е възможно тогава един съвършен и безгрешен човек да се спъва?

Човек трябва да мисли право, да не се спъва сам; кривата мисъл го спъва и го прави неспособен за работа. Ще кажете, че от години насам четете Свещената книга, работите върху себе си, прилагате, но злото, лошите хора ви пречат. Ако мислите така, човек ще бъде свободен от отговорност. Казано е обаче в Писанието: „Който яде плътта Ми и пие кръвта Ми, той има живот в себе си“. Ако вие сте яли плътта Христова и пили кръвта Му, защо не сте придобили Неговия живот? Значи вие сте яли плътта Христова и пили кръвта Му, без да сте ги използвали както трябва. Следователно, иска ли да изправи живота

си, човек трябва да съзнава, че причина за неуспехите в живота си е той сам, и да започне съзнателно да работи.

Какви условия са нужни за съзнателна работа? За да работи съзнателно, човек първо се нуждае от материал, който да обработва, т.е. да го използва, при това материалът трябва да бъде доброкачествен. Същевременно и външните условия трябва да бъдат благоприятни. Представете си, че имате свещ, направена от доброкачествен материал. Искате да запалите свещта, но не можете – защо? Защото външните условия са неблагоприятни: дъжд вали или силен вятър духа. За да запалите тази свещ, вие трябва да търсите сухо място или завет някъде. Но има свещи, направени от доброкачествен материал, които се палят и във влажно, и във ветровито време; тези свещи са за предпочитане пред първите, които минават за много известни.

Следователно за предпочитане е човек да следва такава учение, което дава светлина на неговия ум при всички условия на живота. Ама това учение не било известно на хората, или не го признавали; това не е важно. Какво допринася на човека едно учение, което е облечено в красиви форми, направено е от добър материал, а не свети?

Мнозина се хвалят със своите убеждения, със своето верую, но като се намерят в нещастие, не могат да си светнат с тях. Това е все едно да носиш свещ в ръка и да не можеш да си послужиш с нея, когато изпаднеш в тъмнина, или да носиш оръжие в ръката си, а когато те нападнат разбойници, да не можеш да се защитиш. Ако една идея е Божествена, тя трябва да свети на човека в тъмната нощ на живота му; тя трябва да го защитава от неприятелите му.

Същото се отнася и до постъпките на човека. Който живее в Божествения свят, лесно се справя с мъчнотиите и с греха; мине ли през ума му някаква грешна, нечиста мисъл, той я хваща, разтърсва я и я хвърля на земята. Който не живее според Божествените закони, често греша и после съжалява, че е изгубил всичко.

Грехът е бирник, който взима всичко, каквото човек е спечелил, и си отива. Той примамва човека, като му пред-

ставя фалшиви работи за истински. Като не разбира кои неща са истински и кои – фалшиви, човек лесно се поддава на греха. За да не греши, той трябва да има пробен камък, с който да изпитва чистотата на нещата. Златарят изпитва чистотата на златото с известни киселини, а праведният трябва да си служи с Божественото като пробен камък в своя живот.

Съвременните хора говорят за самообладание. Какво представлява самообладанието? То е подобно на ония борци, които излизат на арената да се състезават с противника си. – „Кой е най-големият противник на човека?“ Смъртта. Следователно, иска ли да се справи с противника си, човек трябва да е развил в себе си самообладанието, да се бори с него по всички правила на изкуството. Виждали ли сте как се борят пехливани? Те намазват тялото си с масло и започват борбата, като прилагат всички правила и методи на изкуството; не се ли придържат към установените правила, изгубват борбата. Изучавайте правилата и методите на самообладанието, за да се справяте с всички мъчности и страдания, с всички изненади в живота си.

Като се намери пред известна мъчнотия, човек се уплашва и се отказва да се бори. Не, той трябва да приложи всичките си сили в действие, да победи мъчнотията си. – „Ама аз съм човек от Новото учение, от Учението на Любовта, не трябва да се боря.“ Ти няма да се бориш по стар начин, но в борбата си ще приложиш всичко, което си научил от Любовта, от Мъдростта и от Истината. Някой се мисли за юнак, за човек с голямо самообладание, защото може да победи една малка мъчнотия; малките мъчнотии са деца, които срещате на пътя си, и ви причиняват малки пакости.

Човекът на Новото учение се бори с големи пехливани, които са признати за световни величини; ако успее да се справи с тях, само тогава могат да го признаят за силен човек. – „Ама могат да ме убият.“ И да те убият, пак да не те е страх. Силният човек казва: „И да умра, пак ще живея; и да осиромашея, пак богат ще стана; и знанието си да изгубя, пак ще го придобия“. Той не се страхува от нищо,

а знае, че във всички противоречия се крие възможност за придобиване на нещо. Той знае, че само невежиът има възможност да стане учен; само сиромашът има възможност да стане богат; само умрелият има възможност да оживее. Мъдрецът показва на невежеството, че и в него може да живее щастливо. Безсмъртният показва на смъртта, че и в нейните обятия има живот. Знание и невежество, смърт и живот, сила и слабост – това са контрасти в живота, от които човек трябва да се учи.

Като не могат да придобият онова, което търсят, мнозина казват: „Науката не е за нас“. Те са отчасти прави, но не изцяло. Булчинските дрехи не са за всички, но те не са смисълът на живота. Музиката не е за всички, но и тя още не е смисълът на живота. Учението не е за всички, но и в него не е смисълът на живота. Учението е само за трудещия се. За да може да учи, човек трябва да има специфичен стремеж към учението, за да събуди в себе си съответна мозъчна енергия. За да придобие някаква добродетел, човек трябва да е събудил в себе си съответна енергия, чрез която може да я придобие; има ли тази енергия, никаква сила в света не е в състояние да му противодейства. Ще кажете, че човек може да учи до известна възраст; не, човек може да учи на всякаква възраст: и като млад, и като възрастен, и като стар. На младия са дадени условия за придобиване на блага; на стария са дадени условия да използва вложеното в тия блага. Младият се готви за придобиване на плодове; старият се ползва от съдържанието на тия плодове.

Като говоря по този начин, някои от вас се обезсърчават, мислят, че нищо няма да излезе от тях. Защо се обезсърчавате? Защото се оглеждате в огледалото и намирате, че не сте добре облечени, че дрехите ви са нечисти, скъсани. Какво трябва да направите след всяка лекция? Идете на баня да се изкъпете, след това облечете нови чисти дрехи; така изчистени и облечени в нови дрехи, вие можете да се оглеждате във всяко огледало. Щом се видите чисти и с нови дрехи, ще се харесате; харесате ли се, обезсърчението ви ще изчезне.

Който разбира законите на Живота и на Природата, той не се страхува – знае, че в Природата няма страшни работи. Казвате, че в живота има комедия, драма и трагедия. Комедията се създава от неразбиране на нещата, драмата – от крива представа за тях, а трагедията – от непостигнати желания, или от разрушаване на нещо постигнато. Като се намери в трагично положение на живота си, човек се отчайва, хвърля всичко от себе си, не иска да живее; той не подозира, че трагедията му е причинена от някаква илюзия.

Млад момък обичал една мома толкова много, че бил готов да пожертва живота си за нея. Една вечер сънувал, че е получил от възлюбената си писмо, в което му пишела, че е нехранимайко, че не иска да продължава познанството си с него и т.н. Силно отчаян, той вдигнал ръце от нея, отказал се и в голямата си мъка ритнал близкостоящата до него маса и разпръснал всичките писма на възлюбената си. Като се събудил от тежкия сън, видял масата обърната и писмата на любимата си – разхвърляни на пода. Скоро след това получил отлично писмо от възлюбената си. Значи когато той имал тежък кошмар, тя му написала най-хубавото си писмо; нощната му трагедия се превърнала в илюзия и той се намерил пред красивата действителност на живота – пред едно от най-хубавите писма на своята възлюбена.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост, Бог е Истина.

*Божията Любов, Божията Мъдрост и Божията Истина
пребъдват в нас.*

16. лекция, 11 декември 1929 г., София, Изгрев

НАУКА ЗА ЕЗИКА

Тайна молитва.

Какво става със снега и с леда, когато се топят? Те губят своята красота и цвят. Под думите *сняг* и *лед* разбираме илюзиите, с които човек живее на Земята. Както снегът и ледът се топят и нищо не остава от тяхната форма, красотата и цвят, така и илюзиите се топят и изчезват. Като се намери пред такова положение, човек казва: „Животът няма смисъл, не си струва да се живее“. Защо животът няма смисъл? Защото илюзиите на човека изчезват. Снегът изчезва, топи се, но идеята за чистота, която се крие в неговия цвят, остава вечна. Белият цвят е символ на чистота; тази е причината, поради която хората се стремят към белия цвят. Те носят бели и долни, и горни дрехи, особено през лятото.

Съвременните хора имат задача да изучават целокупния живот, а не само неговите частични прояви. Те имат предвид изучаване живота на душата, нейното слизване и възлизане, т.е. раждане и заминаване. Раждането не е нищо друго, освен обличане със светли, с бели празнични дрехи. Раждането, младостта е обличане на душата с бели празнични дрехи, а остаряването и смъртта представляват събличане на белите, светли дрехи и обличане на стари, тъмни дрехи. Като се погледне в такива дрехи, човек казва, че е остарял, и тръгва по магазините да търси нови, светли дрехи, с които отново да се облече.

Не е лесно човек да съблече старите си дрехи и да се облече в нови. Колкото и да е недоволен от старите си дрехи, мъчно се отделя от тях – той е привикнал, не му се иска да ги сваля от гърба си. Ценни са старите дрехи на човека, защото върху тях е написан целият му живот, те са пълни със спомени и преживявания. За да облече нови, той трябва да препише на тях всички опитности, които е придобил на Земята. Това, което учените наричат преда-

ване на наследствени черти от едно поколение на друго, не е нищо друго, освен преписване върху новите дрехи на всичко онова, което е било написано на старите. В това отношение човек наподобява списък, в който са написани книгите на една библиотека. Има грамадни библиотеки, които съдържат около един милион и половина или два милиона книги. Който завежда тази библиотека, той си знае как се справя с нея. Не е лесно да се чисти праха на тия книги.

Във всички времена и епохи хората са се стремели да се домогнат до положително обяснение на живота и днес още се стремят към правилното му изясняване. Като не разбират благата и привилегиите, които имат над всички животни, хората казват за някого, че се е родил в щастлив момент на Земята. Всички хора са родени в щастлив момент. Какво по-голямо щастие може да търси човек от това, че се е родил човек, изправен на два крака, а не животно, което ходи на четири? Да има за основа добродетелта и на нея да стъпва – това е една привилегия за човека; да бъдат ръцете му свободни – това е друга привилегия. Животните са лишени от тези привилегии. Ръцете им, които символизират закона на Правдата, са превърнати в крака. Правдата у тях не е застъпена. Мозъкът на човека е поставен в съвсем различно от това положение, в което е поставен животинският. Засега човек представлява най-усъвършенстваната машина на Земята, снабдена със свое вътрешно радио, за да схваща вълните, които идат от Разумния свят.

Днес всички хора търсят щастието вън от себе си, без да подозират, че то се крие във върха на техния език – каквото каже езикът, всичко става, чудеса може да прави той! Езикът повдига човека, но може и да го събори – това зависи от огъня, с който е запален. Ако е запален от огъня на ада, човек се намира в голяма опасност – запали ли се с този огън, той се излага на големи страдания и ако не знае как да се справя с езика си, ще се намери в големи мъчности. За да избегне тия мъчности, човек трябва да познава науката за контролиране на езика.

Езикът на човека е един от органите, свързани с Висшия свят. Интелигентно същество е езикът. Милиони клетки работят в него, за да поддържат живота му. С езика си човек яде, опитва вкуса на храните, говори, пише като писател. Една лоша дума, казана с езика, с години не може да се забрави. Човек носи последствията на тази дума дълго време.

Думите, изказани чрез езика, крият голяма динамична сила в себе си; като знаете това, изучавайте езика си, както географът изучава земята, както астрономът – небето. Не мислете, че езикът е един безотговорен мускул в човешкия организъм. Всеки орган в организма крие в себе си велики тайни; езикът, затворен в устата на човека, също крие в себе си велики тайни, които трябва да се изучават.

Сега ви предстои изучаването на езика. Който разбира науката за езика, той е маг, всичко може да направи. Който разбира науката за окото, той всичко вижда, всичко може да направи. Хората говорят за възпитание и самовъзпитание, а не знаят откъде да започнат; те изучават френология, физиогномия, хиромантия и ред още науки, но не се спират върху езика. Те не подозират, че трябва да започнат от езика – от най-малкия уд в своя организъм.

Доброто и злото са написани на езика. При всяка добра или лоша проява на човека езикът започва да се движи: при доброто се движи по един начин, при злото – по друг. От човека зависи как да направлява езика си, но за да дойде до това положение, той трябва да изучава неговите движения. Голям маг е човешкият език. Той е израз на разумността в човека. Окото е наблюдател, вижда нещата отдалеч, а езикът прави познанства, посреща и изпраща хората – в това отношение той е голям дипломат.

Като говоря за езика, аз нямам предвид неговата външна форма т.е. мускула, от който е направен. Аз имам предвид силата, която се крие в него. Езикът е свързан със словото, а силата на човека е в словото. Като мисли за езика си, той се свързва със словото; като мисли за словото, той се свързва с Истината. Казано е в Писанието: „Гла-

ва на Твоето Слово е Истината“. Като мисли за Истината, човек се свързва със свободата; като мисли за свободата, свързва се с живота, защото животът се проявява само в свободата. Човек е дошъл на Земята именно за това – да изучава словото, истината, свободата и живота, в които е потопен. Дойде ли до това познание, той ще разбере, че и при най-големите си нещастия пак е щастлив. Който е дошъл до това познание, и в ада може да се чувства като на курорт. За разумния и мъчнотиите са благословение; за неразумния мъчнотиите са ад.

Съвременните хора се нуждаят от знание, но не книжно, а живо, проявено знание. Някой гледа линиите на ръката си и казва, че линиите на сърцето, на ума, на живота, на съдбата му са добре развити. Всъщност той не проявява нито ума, нито сърцето, нито живота си. Добре развити линии са ония, които имат живо проявление. Какво се ползва от красивите си пръсти, ако не проявява своята воля, справедливост, разумност, съобразителност? Човек се нуждае от живи линии, а не от мъртви. Когато Словото влезе в човека, тези линии напълно оживяват.

Казано е в Битието, че Бог е направил човека от пръст, после му вдъхнал живо дихание и той станал жива душа. Значи докато Бог не беше вдъхнал живо дихание, човек е бил безжизнено същество; щом вдъхнал живо дихание в него, т.е. щом вложил Словото Си, човек станал жива душа. Велик момент представлява създаването на първия човек; едва ли има по-велик момент за човека от този, както и за всички живи същества. Първият човек, като модел, и до днес още е изложен на показ, да го гледат всички живи същества, всички ангели.

Първият човек, т.е. оригиналът, е на Небето, а останалите хора, които съществуват по лицето на Земята, са копия на този оригинал, по-далеч или по-близо до него. Който иска да види какво представлява оригиналът на човека, трябва да отиде на Небето – там ще види какво значи изкуство. Който е видял този образ, той никога не може да го забрави. Откакто е създаден и до днес той е жив и продължава да живее. Исква ли да го следва, човек трябва

да работи върху себе си, всеки ден да изправя линиите си, да ги съживява. Ако човек не може да прави добро, ръцете му са мъртви; ако не може да мисли добре, умът му е мъртъв; ако не може да люби, сърцето му е мъртво; ако не може да движи очите си правилно и да вижда красотата на нещата, той е мъртъв за Истината. Ще кажете, че всички хора движат очите си. Не всички движения не са правилни; в движенията на хората има разлика: едни са механични, а други – живи, съзнателни.

Съвременните хора трябва да приложат мисълта си, да се освободят от механичния живот. Например като се натъкват на неблагоприятни условия, те търсят механични начини да се справят с тях. Ако е студено на ръцете им, слагат ръкавици, за да се стоплят, но понякога и ръкавиците не помагат – ръцете им пак са студени. Те не подозират, че с мисълта си могат да се изолират от студа – мощно нещо е човешката мисъл.

Ще кажете, че не е правилно човек да се бори със студа чрез мисълта си, т.е. не е правилно да изразходва енергията на мисълта си напразно; не, щом има мисъл, човек трябва да я прилага навсякъде. Човешкият организъм разполага с такава топлина, която може да му помогне да преодолее всички външни условия. Топлината на човешкият организъм и неговата мисъл са в състояние да преодолеят всички неблагоприятни условия в живота. Освен външния студ, в човека се явява и вътрешен, предизвикан от голяма скръб; за да се справи с него, той трябва да увеличи своята вътрешна топлина. Това са процеси, които стават постоянно в човека.

Когато живее правилно, човек запазва нормалната топлина на сърцето си и нормалната светлина и сила на ума си; не живее ли правилно, постепенно ги губи, вследствие на което прибегва към външни, спомагателни средства. Когато желанията на човека станат повече от възможностите за тяхното реализиране, той нарушава своя естествен живот, поради което се натъква на големи мъчности и противоречия. Всяко желание, всяка мисъл, всяко чувство трябва да се хранят – те са живи същества и животът им

трябва постоянно да се поддържа. Няма ли достатъчно храна, с която човек да задоволи желанията си, едно след друго те умират и му създават ненужни страдания. Лятно време и бедният овчар може да завъди много овце, защото има богати пасбища, на които ще се хранят; зимно време обаче условията са други – пасбищата са покрити със сняг, никъде няма трева и овчарят е длъжен да ги храни сам, да им купува храна. За неговите средства това струва скъпо и като не може да ги изхрани, една след друга овцете измират. И те страдат и той страда.

Следователно не раждайте повече желания, отколкото са възможностите ви за тяхното отглеждане. Няма ли възможност да храни много мисли и желания, човек трябва да се ограничи с една мисъл, с едно желание, но да ги изхрани добре, да станат самостоятелни, сами да поддържат живота си.

Следователно, дойде ли човек до положение неговите мисли, желания и постъпки да станат самостоятелни, да му помагат, това значи да бъде маг, да разполага с магическата пръчица по всяко време. Пожелае ли да яде, той ще тропне с пръчицата и яденето ще бъде пред него; нахрани ли се, пак ще тропне с пръчицата и яденето ще се вдигне. Докато дойде до положение да бъде господар на своите мисли и желания, човек първо ще им бъде слуга – те ще заповядват, а той ще изпълнява. В пътя на човешкото развитие това е неизбежен процес – за да бъдеш господар, първо трябва да бъдеш слуга; за да бъдеш учител, първо трябва да бъдеш ученик.

Като говоря за хора, които владеят магическата пръчица, мнозина се съмняват в това – те казват, че не са виждали такива и не вярват в съществуването им. Ако човек не вижда нещо, това не значи, че то не съществува; ако пък вижда нещо, това не значи, че е видял реалността на нещата. Той слуша по радиото много гласове, нищо не вижда, но тия, които пеят и говорят, съществуват някъде. Той вижда на платното на кинематографа хора, животни, дървета, слуша гласове, но всичко това е отражение на реалността, т.е. сенки, а не действителност. С тия, които го-

ворят и пеят по радиото, както и с тях, които виждате на платното, не можете да разговаряте – те минават за нереални величини. Всъщност едни от тях са реални, а други – нереални. Ще дойде ден, когато ще виждате хората, които говорят по радиото, ще разговаряте с тях и ще разберете кои са действителни лица и кои – недействителни.

Да се върнем към науката за езика. Като не познават тази наука, хората се чудят защо страдат. Ако я познаваха, те щяха да разберат, че много от страданията им се дължат именно на непознаването ѝ, на неспазване на нейните закони. Някой казва, че обича някого, но след известно време преставя да го обича – защо? Защото не прилага правилно законите на езика – той не знае кога каква дума да произнесе, вследствие на което е казал много думи на възлюбения си. И възлюбеният му, от своя страна, отговорил по същия начин. И двамата се обидили един друг и не искат повече да се видят.

Като изучавате науката за езика, приложете я първо към Бога: обикнете Бога с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила и се учете от Него. Той ще ви учи как да говорите, какви думи да избирате, как да движите езика си и т.н. Като обикнете Бога, тогава можете да обичате и хората. Постъпите ли обратно, постоянно ще губите любовта си. Ако Бог не е взимал участие в живота на човека, ако и до днес не продължава да се интересува от неговия живот, нищо не би излязло от него. Бог каза: „Да направим човека по образ и подобие Свое“; Той вложи в човека особена способност – да говори. Говорът е присъщ само на човека; никое друго живо същество не може да говори – само на човека е дадено разумното слово, да говори съзнателно. Затова е казано в Писанието: „По думите си ще се оправдаеш и по думите си ще бъдеш съден“ – от езика на човека зависи неговото щастие или нещастие.

Следователно, иска ли да говори с Него, човек първо трябва да очисти езика си. Ако при разговора си със своя ближен човек трябва да чисти езика си, колко повече трябва да бъде езикът му чист, когато отправя молитвата

си към Бога. Ще каже някой, че при Бога човек може да се яви такъв, какъвто е; не, човек ще застане на молитва само тогава, когато е изчистил и измил езика си добре. Трябва ли синът да се яви при баща си такъв, какъвто се е върнал от веселбите със своите приятели? Той е ял, пил, цяла нощ не е спал и мисли, че като се яви при баща си, последният ще му се зарадва. Не, първо трябва да си отспи, после да се измие, изчисти и така да се яви при баща си, разумно да разговаря. Трябва ли войникът да се яви при своя генерал ранен, с отрязани ръце, за да му засвидетелства своята обич? Види ли го в това положение, генералът първо ще го изпрати да се лекува и после, като оздравее, ще го приеме на разговор.

Истинска молитва е онази, която човек отправя към Бога след като се е изчистил, преоблякъл, т.е. след като се е върнал в състоянието, в което първоначално е бил. Човек трябва да се върне в първото си положение, както е бил създаден, и оттам да започне живота си. Той трябва да се яви при своя Създател в първоначалната си красота и чистота – в това седи достойнството му. Всяка домакиня, която сама чисти и нарежда къщата си, има достойнство за себе си, за своя дом; оставя ли всичко на слугите си и мисли само за обличане, за разходки, тя няма достойнство.

Достойнството на човека се заключава във владееенето на науката за езика. Владее ли тази наука, ще знае как да говори. Той никога няма да се оплаква от живота си, от положението, което заема в обществото; каквото и положение да заеме, лесно ще се справя с него.

Високото положение на човека се определя от умението му да го изпълни както трябва. Ето, князът на света имаше високо положение, но не можа да устои на него, вследствие на което слезе на Земята, за да изправи погрешката си. От княз на Небето той слезе на Земята като обикновен човек, лишен от всякаква власт и величие. Недоволството на всички хора се дължи на недоволството на този стар княз, който намира, че животът няма смисъл, че светът не е създаден както трябва. Каквото казва този

княз, това повтарят всички хора след него като папагали. Не се поддавайте на лъжите му! Слушайте го какво говори, но не следвайте неговия път. Борете се с всички сили срещу това, което той ви говори, без да се поддавате на неговото влияние. Ако някой път ви повали на земята, пак не се поддавайте на влиянието му; знайте, че краят решава борбата.

Не мислете, че всякога ще бъдете над мъчнотиите. Ще падате, ще ставате, но няма да отстъпвате от принципите на Божественото. Дойде ли страх, безверие, малодушие, обезсърчение, пак не се поддавайте! Знайте, че това са противодействия, които не са ваши. Дръжте в ума си мисълта, че ви е дадена сила, разумност, светлина, за да виждате нещата, да ги разбирате и да се справяте с мъчнотиите. Бог е на страната на ония, които се борят за Славата, за Името Му. Той никого няма да изостави, но трябва да минете през борби, през мъчнотии и изпитания. Каквито и противодействия да срещате, знайте, че те се дължат на вашите неприятели, които искат да ви спъват във великата цел на живота ви.

В какво седи великата цел на човешкия живот – да бъде свободен и да служи на Любовта, това е. Всички хора говорят за свобода, но не са свободни. Свободен е само онзи, който каквото каже, става. Свободният познава езика на Природата и разговаря с нея; той я слуша и ѝ се подчинява, но и тя го слуша. Каквото му изпратят Животът и Природата, всичко приема с радост и без страх. Той не се плаши от сиромашия, от болести и страдания, а ги приема с радост, защото знае, че ще научи нещо от тях. Те крият в себе си известни блага; който ги разбира, той се ползва от тях, а който не ги разбира, те минават край него, без да му дадат нещо.

Като не разбират законите на Живота, някои казват, че без да учат, Духът ще им каже какво да правят. Не е достатъчно само да ви говори Духът, но вие трябва да бъдете готови каквото ви каже, да го изпълните. – „Ами ако ни каже нещо, което не ще можем да направим?“ Каквото Духът казва на човека, той може да го направи. Чуете ли

да ви се казва нещо, което не можете да направите, ще знаете, че това не са думи на Духа. Духът спусна от Небето плащаница, пълна с различни животни, и каза на Петър: „Вземи и яж!“; той отговори: „Господи, не съм ял нищо нечисто, не мога да ям и сега“.

Това, което Бог е осветил, е чисто. Апостол Петър не разбра символа, който беше скрит в това видение. Ако на религиозния човек кажат, че трябва да изучава всички науки, той отговаря, че не се интересува от други науки, освен от Божествената. Това е неразбиране; за да стане силен, човек трябва да изучава всички науки. И не само да учи, но той трябва да сложи в действие своя ум, своето сърце и своята воля, като започне от най-малките работи.

Коя е най-малката работа, която човек може да свърши? Това е един от трудните въпроси. Като стане сутрин, трябва веднага да се изправи на краката си и да благодари за всичко, което му е дадено. След това ще наблюдава каква е първата мисъл, първото чувство и първата дума, които са минали през него, и да следи как ще прекара целия ден; те определят посоката на неговото движение. Като знаете това, стремете се да мислите за красивото в света, а не за неприятните работи, които са временни, преходни положения в човешкия живот. Станеш ли сутрин, отпрати една светла мисъл, едно красиво чувство и една сладка дума към Господа; постъпиш ли така, всичките ти работи ще се наредят добре.

Хората не успяват в живота си, защото очакват щастие си по начин, какъвто разбират. Това е невъзможно. Ако срещнете двама мъдреци, ще видите, че и те не действат по един и същ начин; те могат да имат еднакви цели и стремежи, но методите им са различни. Двама души в един и същ момент не могат да произведат едно и също явление.

Коя е първата дума, която човек трябва да произнася всяка сутрин, като стане от сън? Ще кажете, че е думата *любов*. Наблюдавайте се и вижте кой каква дума произнася. Първата дума, която човек произнася, е различна за

всеки, при това всеки ден той произнася различни думи. От начина и интонацията на изговарянето зависи силата, която е вложил. Например някой казва на възлюбената си, че я обича. Това не е достатъчно, за да я убеди в обичта си. Силата на обичта, на любовта на човека, се определя от интонацията, с която тия думи се произнасят.

Любовта е колективен, а не единичен акт – когато някой люби, цялото Небе и цялата Земя взимат участие. Някой иска да люби, но никой нищо да не знае за любовта му. Това не може да се избегне; Бог е Любов, следователно, любиш ли, всички знаят за твоята любов. Не е въпрос да криете любовта си от хората, но вие трябва да любите по всички правила на Великата Любов. Някой казва, че обича някого, а после съжالياва, че не е разбран, че не се е изказал право. Божествената любов не мисли за последствията; тя има предвид принципа – щом принципът е прав, и последствията ще бъдат добри. Приложи ли човек закона на Любовта правилно, този закон ще произведе в целия Космос малък подтик. Когато двама души се обичат, те внасят импулс към нещо велико в цялото човечество. Това прави и любовта на майката към детето, на богатия към сиромаша, на сиромаша към богатия и т.н.; всеки акт на Любовта, колкото и малък да е, е акт на целия Космос. В Любовта взимат участие всички живи същества, от най-малкото до най-голямото.

Често хората говорят, че този или онзи не заслужава да бъде обичан. Това е неразбиране на Любовта – Любовта не се дава по заслуга. Когато котката, кучето и другите животни обикалят около човека, причината за това е Любовта – тя ги заставя да отидат при него, за да ги нахрани, а той ги храни от Любов. Ще каже някой, че не иска да слуша мъркането на котката. Докато котката мърка, петелът кукурига, птичката пее, кучето лае, животът се изяснява; престанат ли животното или човекът да се изясняват по свой специфичен начин, и животът в тях престава. Радвайте се на всичко живо, докато има живот в него. Животът на всички същества е ценен; той крие в себе си известни тайни, които трябва да се изучават.

Като ученици, вие трябва да изучавате науката за езика, за да облагородите своя характер. Много от страдащите на хората се дължат на чрезмерното движение на езика им. Не е достатъчно човек да мълчи само външно – мълчанието е вътрешен процес. Той е в зависимост от самообладанието. Може да прилага самообладанието само онзи, който обича своите прояви, своите мисли, чувства и постъпки, своя език и словото, което излиза от него. Като обича себе си и е в хармония с всичко, което излиза от него, той ще обича и обкръжаващите: растения, животни и хора – своите близки. Като обича себе си и близките си, той ще обича и Бога, ще обича съществата в цялото Небе. Само при това положение може да си служи с магическата пръчица; като тропне с нея, каквото пожелае, всичко става. Той разбира дълбокия смисъл на стиха: „Аз съм алфа и омега на нещата“. Бог е алфа, начало на нещата, а човек – омега, т.е. край на нещата.

Днес всички хора трябва да разбират смисъла на търкането, на пеенето, на мисълта. Думата *мъркане*, започва с буквата *М* – закон на абсолютна жертва. Следователно всеки човек трябва да мине през закона на жертвата, през пеенето – като закон за реализиране на нещата, през мисълта – като условие за постигане на Божественото. Има ли всичко това, трябва да бъде доволен и в страданията, и в радостите си. Той трябва да стане маг, да понася всичко с радост и всякога да върши Волята Божия. Това значи да се свърже човек с Първата Причина на нещата.

Който е свързан с Първата Причина, той е човек на Истината – изнася фактите каквито са в действителност, без никакво преувеличаване или намаляване. Човекът на Истината е свободен. Той владее науката за езика. Тази наука е свързана с чистотата, с белия цвят; когато се говори нея, и Природата взима участие. Ето, вълн вали вече снегът който показва, че науката за езика е в зависимост от чистотата, от белия цвят. Снегът със своя бял цвят внася освежаване в човешките умове и разположение в духа им. Върху тази наука може да се говори само в снежно време, за да стане проявяване в умовете ви. За да приеме-

те тази мисъл, трябва да имате Вярa, която от нищо да не се разколебава, Вярa без съмнения, без страх.

Мнозина допускат теорията за прераждането и се успокояват, че ако в този живот не реализират желанията си, в друг живот ще ги реализират. Мислят ли така, те изпадат в заблуждение – програмата за сегашния живот сега трябва да се изпълни, не може да се отлага за друг живот. Всеки ден, всеки час, всяка година има своя програма, която трябва да се изпълни навреме. Който не я изпълни, остава да повтаря класа, както правят мързеливите и неспособни ученици. Никой не може да влезе в Небето, ако не е изпълнил програмата на живота си правилно. В човешкия мозък са вложени много сили, които още не са събудени; някои от тях трябва сега да се събудят и приложат. Като е дошъл на Земята, човек трябва съзнателно да работи за своето пробуждане, за да използва силите, скрити в неговия организъм.

Като ученици, вие трябва да изучавате действителния живот, който включва мислите, чувствата и постъпките на човека; всички заедно представляват наука за езика. Велика наука представляват мислите и чувствата на човека; те са динамика на живота и тази динамика се регулира от човешкия език. Може ли да си служи правилно с този регулатор, човек лесно се справя с противоречията на живота – той знае, че сиромашията и богатството, знанието и невежеството, слабостта и силата са условия за растене. Чрез богатството си човек може да влезе във връзка със сиромаша, да му помогне и да се обмени с него; чрез знанието си се свързва с невежия; чрез силата си се свързва със слабия. Това не са външни връзки, но връзки на души, които се пренасят и на онзи свят. Какво по-голямо благо може да очаква човек от това да го посрещнат приятелите му на онзи свят? Страшно е да бъде самотен било на Земята, било на Небето. Създавайте добри, здрави връзки помежду си, за да си помагате едни на други, защото казано е в Писанието: „Достатъчно е злото на деня“.

Мнозина се запитват защо съществува злото. Това е наука, достъпна само за боговете. Ако обикновеният чо-

век бутне тази наука, той ще се види в чудо. Срещнете ли злото на пътя си, не го пъдете, но поздравете го любезно и се оттеглете настрани.

Един селянин се връщал с кола в селото си. В колата била и жена му, с която разговаряли нещо. Недоволна от мъжа си, жената скочила от мястото си и го набила добре. Един от съседите им ги настигнал и като видял как жената бие мъжа си, казал: „Ако имам такава жена, щях да я смажа от бой, нямаше да се оставя да ме бие“. Жената чула тези думи, но замълчала. След това, без да я види съседът, слязла от колата си и се прехвърлила на неговата. Като се обърнал назад, той останал учуден как и защо тази жена е влязла в колата му.

– Какво искаш от мен?

– Нищо не искам, аз съм твоя жена и ще ме водиш у дома си.

– Слизай веднага от колата! Не те признавам за моя жена!

– Мълчи, че сега и тебе ще набия. Ще ме водиш у дома си, да ме види жена ти.

– Моля те, слез долу, не ми създавай безпокойства и тревоги!

Като започнал да се моли, тя му казала:

– Ще говориш ли друг път лошо по мой адрес? Ще се заканваш ли да ме биеш?

– Моля те, остави ме свободен! Втори път няма да говоря против теб.

Тя слязла от колата и стигнала своята, с която продължила пътя си до селото. Жената дала добър урок на съседа си – да не предизвиква злото.

Сега и на вас казвам: срещнете ли злото, поздравете го, без да разговаряте с него, без да се борите. Злото е сила, с която могат да се борят само велики, напреднали същества.

Тайна молитва.

17. лекция, 18 декември 1929 г., София, Изгрев

СТЕПЕНИ НА СЪЗНАНИЕТО

Тайна молитва.

Един важен социален въпрос е въпросът за придобиването на храната. Всички хора казват, че като живее, човек трябва да яде. Явява се въпрос колко трябва да яде – много или малко; при това трябва да се знае ако яде много или малко, какво ще придобие в единия и в другия случай. Дали някой е ял много, малко или никак – това зависи от работата, която върши, от здравословното му състояние, както и от условията, при които се намира; здравият и работещ човек яде повече от онзи, който не работи или не е здрав, но ако някой вън от вас определя колко храна да ви се дава, той ще вземе под внимание и взаимните отношения, които имате помежду си. Например ако сте в неприятелски отношения, ще ви дава по възможност по-малко храна, за да отслабнете, да нямате сили да го преследвате; ако отношенията ви са приятелски, ще ви дава повече храна – да имате сила за работа. Същото прави и Разумният свят: когато иска да помогне на някого, той му дава благоприятни физически и духовни условия; иска ли да възпитава някого, да не дава възможност на злото в него да се развива, той го ограничава и физически, и духовно.

Следователно, видите ли, че човек или животно не яде, вие се безпокоите – защо? Мислите, че като не яде, не може да работи. Когато слугата е болен и не яде, господарят му веднага взема мерки да му помогне да оздравее по-скоро. Когато волът не яде, господарят му също се безпокои да не се разболее и да не може да му служи – ако волът не работи, нивата на земеделеца остава неразорана.

За да поддържа здравето и силата си, човек трябва да се чисти външно и вътрешно – чистотата е първото условие за здравето на човека, на всички живи същества.

Чистотата е необходима и в науката. Например преди да се произнесете за свойството на дадено съединение,

вие трябва да го освободите от всички странични примеси, които нарушават неговата чистота – за да определите свойствата му, то трябва да бъде абсолютно чисто. Както животът е непреривен процес, така и всички негови прояви са непреривни процеси. Говори ли се за чистота, ние я разбираме като непреривен процес – не може днес да бъдеш чист, а утре – нечист. Говори ли се за горене, разбираме непреривен процес – ако огънят на живота ту изгасва, ту се запалва, проявите му ще се прекъсват, а това е невъзможно.

Като се говори за закони и за прояви на живота, някои мислят, че познават живота, знаят законите му и могат да ги прилагат. Истинско знание е това, с което човек може да си служи при всички случаи на живота; истинска добродетел е тази, с която може да си служи всякога. Който разполага с такова знание, той владее магическата пръчица и каквато и работа да започне, свършва я добре: ако проявява милосърдие, той знае къде и как да помогне; трябва ли му пари, и в празен джоб да бръкне, все ще намери нещо да даде.

Който не е милосърден, и в пълен джоб да бръкне, нищо не може да даде. Например срещате един богат човек, който се спира пред някой беден с намерение да му даде нещо; бръкне един-два пъти в джоба си, извади нещо и пак го върне назад – защо? Намира, че няма в джоба си дребни пари, които би могъл да даде на бедния. Най-после той продължава пътя си, а бедният с празни ръце остава на пътя да чака, дано мине някой друг, да му даде.

Ще кажете, че този човек е скъперник. Възможно е, но може би в джоба му няма това, което е специално за вас. Когато носи писма, пощальонът влиза от къща в къща, а някои къщи прескача – защо? В чантата му не е сложено това писмо, което е специфично за вас. Той носи много писма, но нито едно от тях не е за вас. Мислите ли, че парите в касата на банкера са за вас? Те могат да бъдат за мнозина, но не и за вас. Ще дойде ден, когато в касата ще има нещо и за вас; ако днес не ви се дава, това показва, че вашият ред още не е дошъл.

Следователно, когато се произнасяте за човека, вие трябва да имате знание, разбиране на нещата. Не е достатъчно само да кажете, че еди-кой си човек трябва да ви даде нещо. Този човек е пощальон – ако има писмо в чантата си на ваше име, непременно трябва да ви го даде; няма ли нищо за вас, ще задмине къщата ви, без да чувства някаква отговорност, че не е влязъл вътре и нищо не ви е дал.

Като ученици на Велика Школа, вие трябва да мислите право, да не се отклонявате от законите на истинската мисъл. За да разсъждава правилно, човек трябва да бъде здрав. Здравето може да бъде човешко, ангелско и Божествено. Човек може да бъде физически здрав – да има разположение да си хапне и пийне добре, но духовно може да не е здрав – да няма разположение да направи някакво добро; като прави добро, човек се храни духовно. Ако няма разположение да прави добро, това показва, че е духовно болен, т.е. в духовно отношение сърцето му не е здраво. Да бъде човек духовно здрав – това подразбира здрави и устойчиви чувства. Когато не е здрав физически, той взима очистително и неразположението му минава; когато не е здрав духовно, пак може да си послужи със специално очистително за освобождаване на сърцето от лоши и горчиви чувства, които внасят неразположение в духа му. И праведни, и свети хора изпадат в неразположение на духа – не е лесно човек да се справи с живота на сърцето.

Един ден гръцкият философ Диоген¹¹ излязъл да се разходи из града, за да си почине от честите посещения на хората, които отивали при него за съвет. Този ден решил да се отдалечи от тях, да не приема никого. В края на града той видял една круша и се излегнал под сянката ѝ. В това време един селянин се приближил към него и го помолил да му даде някакъв съвет. Диоген се ядосал, че и тук не го оставят на спокойствие, но дал съвета. Като си отишъл селянинът, философът започнал да размишлява: „Защо, наистина, изгубих разположението си? Трябваше ли за нищо и никакво да се гневя? Виновен ли е с нещо се-

лянинът – той има нужда от съвет, намерил ме е свободен и идва при мен; трябва ли да губя разположението си?“.

Мъчно е човек да запази разположението си. Има случаи, когато изпитва вътрешно неразположение и спрямо себе си. За да може във всички случаи да запази своето вътрешно равновесие, той трябва да бъде свършен, т.е. да бъде абсолютно здрав физически, духовно и умствено – това значи да разполага с Божествено здраве.

Като изучавате проявите на човека, виждате, че той е двойно същество, вследствие на което понякога се хвали сам, а понякога се кори сам. Може ли един и същи човек едновременно да се хвали и да се кори? Може ли този, който те мрази, да те хвали? Това е невъзможно. Който обича, той не вижда погрешките; който вижда погрешките на човека, той не е същият, който обича. Ще кажете, че пророкът изобличава хората. Пророкът изобличава грешните, а не праведните, следователно този пророк, който говори на грешните, е един, а този, който говори на праведните, е друг – това са двама различни пророци, които изпълняват две различни мисии.

Следователно и в човека има две различни същества, които изпълняват различни служби. Ако един ден виждате едни прояви в човека, а в друг ден – други, свършено различни на първите, ще знаете, че това са две състояния, предизвикани от две различни същества. Всеки човек е дошъл на Земята под чуждо име; той не носи истинското си име, което отговаря на неговото първично естество. Колкото повече е дал ход на Божественото начало в себе си, толкова повече проявява своето неизменно, първично естество; не го ли проявява, вие се натъквате на неговия псевдоним. Докато съзнанието на човека се раздвоява, той представлява пукната стомана.

Като наблюдават променливите прояви на човека, мнозина мислят, че това е естествен път в развитието му. Не, счупването на стомната не е естествен процес в развитието на живота; щом стомната на човека се пукне, това показва, че съзнанието му се е раздвоило, а където става раздвояване, т.е. пропукване на съзнанието, там никакъв

прогрес не може да се очаква – скъса ли се веднъж конецът, работата е свършена. Ама конецът щял да се завърже. Завързването на конца не може да радва човека – вътре възелът пак ще се скъса. Човек се развива правилно, докато конците му нямат възли; щом имат, енергиите в неговия организъм не текат правилно – при всеки възел става спиране и изтичане на част от енергията. Същото се забелязва и с електрическата енергия – когато жиците са здрави, електрическата енергия тече правилно; щом се яви прекъсване на жиците, и енергията прекъсва.

И тъй, човек е дошъл на Земята да работи, да примори онези две същества в себе си, които живеят два противоположни живота; докато не се примирят, те всякога ще внасят раздвояване в човешкото съзнание и в човешката мисъл. Съществата ще се примирят само когато се подчинят на Божественото начало в човека; примирят ли се, интересите им стават едни и същи – те стават едно цяло с Божественото.

Съзнателно или несъзнателно, човек се стреми към придобиване на вътрешен мир, на вътрешно равновесие в себе си. Това е задачата на алхимиците – те са търсили метод, чрез който да превръщат неблагородните метали в благородни. Учените отричаха този процес, но днес отново се връщат към идеята на алхимиците; те се убедиха, че това превръщане е възможно. Всичко, което става вътре в човека, става и вън от него. Доколкото е възможно облагородяването на човека, дотолкова е възможно и облагородяването на металите. Алхимиците са търсили някакъв философски камък, с помощта на който да става това превръщане; този камък е съществувал някога, съществува и днес – той е Божественото начало в човека, той е Любовта.

Само Любовта е в състояние да превръща нещата, да ги облагородява; където действа Любовта, там проявите са едни и същи. Когато изявяват Любовта си, и животното, и човекът имат едни и същи прояви – и животното става нежно, внимателно към възлюбената си, както и човекът. Колкото и жестоко и свирепо да е едно животно,

към възлюбената си то има особено поведение. Ще каже някой, че любовта му стои по-високо от тази на животните. В какво отношение е по-висока? Сърцето му горяло от любов. Изгарянето на сърцето не е качество на Любовта. Сърцето на човека изгаря само когато среща противодействие на пътя си; не срещат ли никакво противодействие, енергиите на Любовта текат правилно. Любов, в която става изгаряне на сърцето, е неестествена; в тази любов се извършват неестествени процеси.

Съвременните хора се страхуват от Любовта. Заговори ли се някъде за Любов, всеки казва: „Не ми говорете за Любов, не искам да чуя за нея, сърцето ми изгоря от любов“. Когато срещнете днес, всеки се оплаква от изгаряне на сърцето: господарят се оплаква от слугата си, че е изгорил сърцето му; бащата – от сина си; майката – от дъщеря си. Всички се страхуват от огъня на Любовта. Не, огън, който гори и изгаря, не е истинският огън на Любовта; огънят на Любовта е свещен – той вечно гори, без да изгаря, без да изгасва, той вечно свети, без да потъмнява.

Една майка разказваше горчива опитност от живота си. Тя имала четири момичета, но останала вдовица и на нея предстоял тежкия товар да ги отгледа и изучи. Понеже навремето нямала възможност да учи и останала неграмотна, решила да изучи дъщерите си, да им даде това, което липсвало на нея; ходила по чужди къщи да пере, да чисти, да тъче, само да им даде образование. С труд, с усилия постигнала целта си – дъщерите ѝ завършили гимназия. Тя се радвала и благодарила, че е могла да изпълни желанието си. Но каква била изненадата ѝ, когато дъщерите ѝ започнали да стават груби към нея, да ѝ казват, че е проста жена, че нищо не знае и т.н. Силно огорчена от тях, тя казваше: „Втори път да се оженя, зная какво да правя – имам ли дъщери, ще им дам мотика в ръце и хайде на нивата! Никакво образование няма да им дам. Толкова труд и грижи положих за тях, за да ме нарекат накрая проста – това не е човешчина!“.

Като наблюдавах тази жена, видях проявата на двете естества в човека: едното естество е мекото, любещото,

което е готово да направи всичко за дъщерите си; второто естество е коравото, жестокото, което, остане ли незадоволено, търси начин да си отмъсти. Ако тази жена знаеше причината за лошото отношение на дъщерите ѝ към нея, коравото ѝ естество би се смекчило.

Днес и майката, и дъщерите ѝ са пукнати стомни. Невъзможно е истинската майка да съжалява за това, което е направила за децата си от любов; невъзможно е истинската дъщеря да отговаря с неблагодарност за това, което майка ѝ е направила за нея от любов. Щом и едната, и другата постъпват неправилно, между тях се е вмъкнал някакъв чужд, страничен елемент, от който трябва да се освободят. Когато е била бременна, майката е постъпвала грубо, неправилно с някоя вдовица и тази нейна постъпка се е възприела от детето, което е било в утробата ѝ. Като знаете това, пазете се от лоши мисли, чувства и постъпки, за да не се отразят върху вашия плод.

Всеки човек минава през бременността. Когато някой се мъчи да реализира една своя идея, но среща мъчнотии и препятствия по пътя си, казват, че този човек е бременен. Единство се иска от човека – единство между животинското, човешкото и Божественото начало. Човек се стреми именно към това – да подчини животинското на човешкото, а човешкото – на Божественото; постигне ли го, той ще разбере Божиите пътища. Да разбере човек Божиите пътища и да им се подчини – това значи да има будно съзнание, да бъде носител на велики идеи.

Като слушат да се говори така, някои мислят, че трябва да бъдат въздържатели от всичко, да не смеят да се проявят. Човек трябва да се въздържа от неестествени неща, които предизвикват пропукване на съзнанието. Истинското въздържание е вътрешен процес; това въздържание наричаме самообладание. Да се владее човек – това значи да е разбрал смисъла на живота, да е познал Божиите пътища, да е познал проявите на Любовта. Който е развил самообладание, той гледа на всички прояви на Любовта с уважение, независимо от това дали се отнася до любовта на бръмбара или до любовта на човека; във всяка проява

на Любовта той вижда Божественото, проявено в малка или голяма степен, различието се заключава само в степента на съзнанието.

Който разбира езика на животните, придобива големи знания. Съвременният човек не разбира езика на подобния си, а още по-малко на по-нискостоящите от него. Че наистина днес хората не разбират своя език, виждаме от последствията на техните отношения – те разговарят на непознат език, вследствие на което не се разбират; външно си говорят сякаш се разбират, но въпреки това едни на други си създават противоречия. Много от противоречието на съвременните хора се дължат на факта, че често попадат в по-високо или по-ниско състояние от това, в което обикновено живеят, и като се върнат между подобните си, не могат да се примирят с това, което виждат. Изкуство е, като се върне човек между своите си, да се нагоди според техния живот, да не влиза като клин помежду им.

Като ученици, вие трябва да изучавате закона за превръщане на нещата, за да се справяте с условията на живота. Този закон има приложение и в Любовта; човек трябва да се стреми към превръщане на Любовта – от нисша към висша. Едно от качествата на Любовта е мекотата. Да бъде човек мек, но не мекушав, това значи да е дал път на Любовта в себе си. Който може да прецени Любовта на ближния си, той ще се ползва от нея; не може ли да я прецени, тя не го ползва и където и да се обърне, навсякъде намира затворени пътища.

Казано е, че Любовта отваря пътищата на човека. Наистина, когато Любовта посети някой дом, всички блага идват след нея. Горко на онзи, който не е обичан! Поне един човек трябва да ви обича, да се намирате под крилете на Любовта. Няма същество в света, на което да не е дадена любов. Колкото и малка да е, тази любов трябва да се цени; откъдето и да иде, тя крие в себе си алхимични свойства. От човека се иска умение да цени Любовта. Цени ли я, той има условия да се развива; не цени ли Любовта, която му се дава, завинаги остава невежа. Като не съзнава това, сам се лишава от благата, които Любовта носи.

Любовта представлява богата трапеза, на която са сложени всякакви блага. Обича ли те някой, т.е. покани ли те на тази трапеза, не отказвай – седни и яж! Ама щял си да ощетиш някого; не мисли за това – трапезата на Любовта никога не осиромашава. – „Достоен ли съм да се ползвам от благата ѝ?“ Щом минаваш край нея, имаш право да се ползваш от благата ѝ. Любовта не прави разлика между съществата – Слънцето еднакво изпраща благата си на добри и лоши, на учени и прости. Като несъвършено същество, човек не гледа еднакво на всички хора – към по-долностоящите от него поглежда с презрение. Който иска да учи, да работи съзнателно върху себе си, трябва да гледа и по-долу, и по-горе от себе си; на тия, които стоят по-долу от него, трябва да помага, а от по-горностоящите – да се учи.

– „Докога ще се учи човек? Няма ли учението предел?“ В Природата процесите са безпределни. Ако прилагаш разумните природни закони в живота си, човек никога не може да бъде нещастен. Каквото и да изгуби, Природата ще му го даде четирикратно. Някой се оплаква, че откраднали възлюбената му. Щом се обърне към Природата, тя веднага ще му върне благото, което са му отнели – вместо първата възлюбена, ще му даде друга, по-красива и разумна, с повече материални средства за добър живот. Изобщо, който живее в Любовта, не може да се оплаква от сиромашия, от лишения, от страдания; Любовта носи всички блага и богатства в живота.

И тъй, за да бъде доволен от живота си, човек трябва да придобие онова, което му липсва. Колкото и да е напреднал в духовно отношение, все се нуждае от нещо ново; той трябва всеки ден да придобива по нещо ново, което да се влива като струя в неговия живот, да го освежава. Кое е онова, което освежава и подмладява човека – Любовта.

И днес хората любят, но вместо да стават по-млади, те остаряват – защо? Защото методите и проявите на тяхната любов са стари. Старите прояви на любовта предизвикват пропускване на съзнанието. Дойде ли до тази любов,

човек трябва да измени мисълта си, да започне да мисли за Бога; достатъчно е да помисли за Бога, за да се разшири сърцето му, да се просвети ума му. А какво би било, ако би могъл да види Бога? Ако само веднъж види Бога, човек запазва този образ за цялата вечност; всички страдания и противоречия ще изчезнат от неговия живот; той ще се примири с всички същества. Дойдат ли сиромашията, болестта, страданието, злото при него, ще им каже: „Елате след мен; където отивам аз, елате и вие“. Той ще ги заведе при Бога, всеки да придобие това, което му е нужно; задоволяват ли се, те ще го напуснат. Кой не би желал да отиде при Бога? Всеки търси Бога, всеки търси Любовта.

Някой иска да бъде силен – той мисли, че със сила всичко се придобива. Не, с Любовта всичко се придобива. Любовта съдържа сила в себе си, Любовта закриля човека – има ли Любов, никой не може да го нападне. Който се е опитвал да се бори с Любовта, всякога е побеждаван. – „Едно време сърцето ми гореше от любов, но сега я изгубих.“ Любовта не се губи; не е било време и няма да бъде, когато Любовта да се изгуби. Къде може да отиде? Казано е, че Любовта е вечна и неизменна. Ако човек сам се оттегли от нея – това е друг въпрос, но Любовта е постоянна, тя не се мени, нито се губи. Любовта не може да напусне човека, но човек, поради своето непослушание, поради неразбиране на законите ѝ, може да се отдалечи от нея и да отиде в широкия свят; след дълго лутане из света пак ще се върне при Любовта, но вече с опитности – той знае, че Божиите пътища са съвършени и всяко отклонение от тях води към погибел.

Един от въпросите, които занимават всички хора, е въпросът за единството на съзнанието. Където има единство на съзнанието, там съществува органична, неразривна връзка. Днес хората се сближават и разделят лесно поради това, че връзката между тях е механична. Ще кажете, че връзката между братята и сестрите е кръвна и като такава, тя е здрава, непреривна. Какво виждаме обаче в света – братя и сестри не искат да се видят, карат се, разделят се. Каква връзка е тази, която може да доведе до такива резултати?

За да образува здрави връзки с хората, преди всичко човек трябва да бъде свързан с Бога; щом е свързан с Бога, и Любовта Му ще потече в него. – „Дали наистина Бог ме обича?“ Щом Слънцето те огрява, и Божията Любов е с теб. Невъзможно е да имаш връзка с Първата Причина на нещата, без да имаш Нейната Любов. При това положение когото срещнеш, ще те спре, ще разговаря с теб като истински брат и ще бъде готов да те последва: ако си учител или професор някъде, той ще тръгне след теб, за да чуе как преподаваш; ако остане доволен, ще разбере, че за да постигне нещо, трябва да се упражнява. Певецът, музикантът, поетът, художникът трябва да работят най-малко по три-четири часа на ден в своята област, за да придобият техника, чистота, сръчност в изкуството си. Ако са нужни упражнения в науката и в изкуствата, колко повече те са необходими за изучаване на изкуството да живее човек и да люби. Велика наука е животът. Велика наука е Любовта.

Мнозина се занимават с окултни науки, но не всички успяват – защо? Те бързат много, искат по външен, по механичен начин да придобият всичко; това е невъзможно. Някой прочел нещо по алхимия и веднага иска да превръща неблагородните метали в благородни. Той не знае, че преди да придобие това изкуство отвън, трябва да го е придобил в себе си; преди да борави с външни методи, трябва да е придобил Любовта, т.е. онзи философски камък, който превръща неблагородното в благородно. Всички хора правят опити, но те не винаги са сполучливи – всички домакини готвят, но яденето им не е еднакво вкусно. Вътрешна алхимия е нужна на човека; тя разполага с методи и правила, които не са писани в никоя книга – те са писани в самия човек, както и във Великата природа. Само който знае този език, той може да чете и да се ползва от тях.

Като ученици, вие трябва да изучавате Природата и да правите това, което тя прави. Великите хора са станали велики, защото са прилагали законите на Природата. Вървите ли по човешките закони, преждевременно ще оста-

реете. Старият се отличава по своите установени възгледи; той има толкова стари, установени възгледи, че трябва да ги кърти с длето. Старите възгледи правят човека стар, а не годините.

Не е въпрос да къртите възгледите на човека – те трябва да се стопят естествено. Когато Слънцето изгрява, старите възгледи се стопяват като лед; когато детското в човека вземе надмощие, старото ще си замине. В пътя на човешкото развитие стават ред вътрешни процеси, които самият човек не забелязва; тези процеси са тайни, скрити от окоето на външните хора. Така и скулпторът работи своите статуи – докато вае статуята си, той я закрива с платно; по цели часове чука, кърти, но никой не вижда какво прави. Когато завърши статуята, вдига платното и показва работата си на всички, които се интересуват от нея.

Следователно, видите ли, че някой се е скрил зад платното и работи, не вдигайте платното да гледате какво прави. Никой няма право да се меси в работата на своите ближни. Искате ли да има успех в работата си, човек трябва да се ограда, никой да не го смущава; докато работи, трябва да бъде на затворено.

- Какво работиш?
- Това е моя работа.
- Кога ще завършиш картината си?
- Това е моя работа.
- Не работиш както трябва.
- Това е моя работа.
- Как ще познаем, че си завършил работата си?
- Когато вдигна платното.

Днес всички хора се намират в процес на сериозна вътрешна работа. Докато я завършат, те минават през постоянно обезсърчаване и насърчаване – ту се обезсърчават, че нищо не могат да направят, ту се насърчават, че ще излезе нещо от тях; ту се считат за грешници, ту се мислят за праведни, но един вътрешен глас ги насърчава, подтиква ги да вървят напред. При всички случаи на живота – като богат и сиромаш, като способен и неспособен, като праведен и грешен, този глас постоянно нашепва на човека:

„Гледай си работата!“ . Дали го хвалят, или го корят, този глас казва: „Гледай си работата!“ .

Сега, като говоря върху гласа на Божественото в човека, това не значи, че трябва да се намирате под някакъв страх. И като ви говори Божественото, вие пак живеете както разбирате. Бръмбарът живее като бръмбар, рибата – като риба, птицата – като птица, млекопитаещото – като млекопитаещо, човекът – като човек. След време всяко живо същество ще мине в по-висок живот по естествен начин, а не чрез насилие. И човек ще мине в по-висока от тази фаза на живот, в която се намира днес.

Когато е на мястото си, всяко живо същество представява някаква сила. Лесно е да кажете, че бръмбарът е нищожно, дребно същество, но той може да върне престъпника от пътя му и да го предпази от известно зло. Ако един човек отива да убие някого, много бръмбари могат да го нападнат и да го върнат от пътя на престъплението; той ще хвърли пушката и ще бяга у дома си да се скрие. Милиони бръмбари могат да обсадят цял град.

Следователно, когато се съединява с подобния си, слабият увеличава силата си; това, което единицата не може да направи, колективът ще го направи. Който не може да използва малката сила в Природата, той не може да използва и голямата. Ако човек не може да се справи с малката мъчнотия, как ще се справи с голямата? Ако не може да изправи малката погрешка, как ще изправи голямата? Ако не може да се справи с малката скръб, как ще се справи с голямата? Всяка мъчнотия, всяка погрешка, всяка скръб съдържат в себе си известни блага, известни богатства, които трябва да се използват. Това не значи, че човек трябва съзнателно да ги търси, но като дойдат, той трябва да бъде разумен, съзнателно да ги използва.

И тъй, работете върху себе си, за да придобиете онази Любов, която разширява съзнанието, която дава подтик и импулс на човека да работи, да върви напред. Каквото и да правите, имайте предвид тази Любов. В каква форма ще се яви – не е важно; формата се мени, но съдържанието остава вечно и неизменно. Именно тази Любов помага на

човека при всички случаи в неговия живот. Тя е извор, който постоянно тече; мине ли пътник край този извор, той непременно ще спре да си налее вода. Изворът дава на всички, и то преизобилно.

В Любовта, т.е. в Живота на извора, няма никакво лицеприятие. Тя дава на всички според нуждите и според възможностите им да възприемат и обработват приетото. Едно се иска от човека – да приема и прилага. Ако приема, без да прилага, той се натъква на голяма опасност – в него се образуват наслоявания, които причиняват ред болезнения състояния. Каквото възприеме, човек трябва да го обработи и приложи.

Прилагайте Любовта в живота си, за да укрепнете и придобиете повече Вяра.

Тайна молитва.

Божията Любов да бъде с вас!

18. лекция, 25 декември 1929 г., София, Изгрев

ЛИЧНОСТ И ДУША

Съвременните хора искат да бъдат силни, лесно да се справят с мъчнотиите си, но силата на човека не се крие във външните условия, а в условията на неговата душа. Силата на душата пък не е в човешката личност – личността е нещо променливо, преходно, временно. В това отношение тя представлява живота на физическия свят – физическият живот е най-малката, най-ограничената проява на Целокупния живот. Следователно малките неща не разрешават въпросите; те са само условия за проявяване на Живота, началото на който не трябва да се търси в миналото, а в настоящето.

Съвременните хора още в настоящия момент трябва да си отговорят дали са личности, Азове или души. Животът на личността се отличава по това, че в него има радост и скръб, омраза и любов, завист и съревнование – този живот е изтъкан от контрасти. Дойде ли до проявите на личността, човек трябва да знае, че се намира на най-ниското стъпало на живота. Произходът на личността се крие в съзнанието, то е майка на личността; Азът пък е баща на личността. Значи съзнанието, низшето себе, и Азът, висшето себе, представляват двойката, която е родила личността. Над тази двойка стои Божествената монада, над Божествената монада – Божествената душа, а над Божествената душа – Божественият Дух.

В своето развитие окултната наука вече е достигнала до разбиране на проявите на Божествения Дух. Над тези прояви има още много, които тя не познава и не разбира. Много хора не разбират себе си даже като личност. Да разбира и да познава човек себе си в пълния смисъл на думата, това значи да се владее; ако не е господар на своята личност и не може да се владее, той още не владее себе си. Да се сърди – това е проява на личността. В сърденето, като проява на личността, се крие известно благо за нея: ако не се сърди, ако не скърби, личността ще умре; ако не се радва, тя пак ще умре.

Следователно личността живее само когато се радва и когато скърби, когато люби и когато мрази. Така че това, което е добро за личния живот, не е добро за съзнателния – други са положенията за съзнателния живот. Значи качествата на сина се определят от майката и от бащата, а не от сина. Синът не определя качествата на своите родители. Понеже се е родила от съзнанието, личността се е заблудила в своя път, вследствие на което и досега не е разбрала живота. И действително, личността не разбира живота: тя се сърди и примирява, обича и мрази, радва се и скърби и т.н. Защо се сърди – и тя не знае, но сърденето показва, че нещо липсва на човека. Детето се сърди на майка си – защо? То иска от нея пет ореха, а тя му дава четири. То ги взима, хвърля ги на земята, сърди се и казва: „Дай ми пет ореха!“. Защо детето иска непременно пет ореха? Защото са малки. Ако орехите бяха големи, щеше да иска само един, но понеже са малки, иска повече. Значи колкото повече предметите се намаляват, толкова по-голям брой ще иска детето и обратно: колкото повече се увеличават, толкова по-малко ще иска то. Ако детето иска диня от майка си, ще иска само една, а не пет; то знае, че дините са големи и не може да се справи с пет, и дори когато иска една диня, ще иска малка. Хората на личния живот са малки деца; желанията им са подобни на орехи, на лешници и т.н.

Човек трябва да се изучава, да прави анализ на живота си, да види колко е извървял досега от своя дълъг път и как го е извървял. Той трябва да види до кой клас е стигнал. Първият клас на великата житейска школа е животът на личността – той е подготвителният клас на училището; след него идват втори, трети, четвърти, пети и т.н. Как се учи, как разбира живота – учителят има думата по този въпрос. Всеки човек има свой вътрешен учител, който го напътства и коригира в живота.

Анализът и самоанализът са два метода, които се прилагат в училището. Когато започне да яде, едновременно с това човек прилага метода на анализа: той анализира от какви елементи са съставени оризът, житото, маслините,

хлябът, ябълките; след това проучва на какви места са расли всички тия продукти, кой ги е сял, откъде са купени, кой ги е варил, на какъв горивен материал – въглища или дърва, и т.н. Тия неща оказват влияние върху храните и дават своите добри или лоши резултати. Това е една от великите задачи на съвременния човек. Въпросът за храненето във физическо и духовно отношение е интересувал човечеството още в миналото, интересува го и днес, но въпреки това не е напълно разрешен.

Днес всички хора се намират пред изтичане на старата година и влизане в новата. Какво правят търговецът и банкерът пред настъпването на новата година? Баланс – те преглеждат своите приходи и разходи, проверяват състоянието на своите капитали. По същия начин всеки човек трябва да направи баланс на своя живот, да направи вътрешен отчет на всичко, което е спечелил и изгубил през изтеклата година. За да направи равносметка на своя живот, трябва да е живял на Земята, да имал взимания и давания с хората, да е преживял радости и страдания; като прави баланс, той вижда, че добрите сметки се обуславят от знанията му – колкото повече знания е имал и колкото по-умело ги е приложил, толкова по-добри са резултатите на неговия живот. Който има знания, той сам оправя сметките си, сам се лекува – ако ръката му е болна, ще постави здравата върху болната и ще се излекува. Няма ли знания, ще се принуди да търси външна помощ; ако няма такава, ще се намира под влиянието на болната ръка – ще страда, ще плаче, ще моли за помощ. Той не е свободен човек.

Свободен е онзи, който има знания и който може да ги прилага. Някой минава за учен, за човек с големи знания, а като се намери пред известно страдание, не може да си помогне. Знание, което не може да освободи човека от страдания и мъчнотии, или не е положително, или още не е приложено; който разполага с положителната наука, трябва да се лекува с нея и сам да плаща дълговете си. Истинско знание е онова, което човек носи със себе си всякога и прилага по всяко време. Новороденото дете

носи известни знания със себе си и щом отвори устата си, то знае вече какво да прави. Кой учи новороденото да яде, да суче от майка си? Кой учи току-що излюпеното пиленце да кълве? Следователно, като живее, човек трябва да се стреми към придобиване на знания, които ще му послужат през всички времена и епохи. Това знание наричаме Божествено.

Време е вече да отворите път на Божественото в себе си, да приемете Божествения живот. Този Живот е на стени, вследствие на което се проявява по различен начин: в личността се проявява по един, в съзнанието – по друг, в душата – по трети, в духа – по четвърти начин и т.н. Именно в това седи разнообразието на Божествения живот, който се проявява в различни форми; Божественото живее във всички форми – от най-малките до най-големите. Докато една форма живее по начин, специфичен за нея, и изпълнява законите, по които е създадена, тя всякога е жива; и като умре, пак продължава да живее. Наруши ли законите, по които е създадена, умира. В това се заключава философията на живота. От гледището на тази философия човек казва: „Докато Бог живее в мен, и аз живея. Престане ли Бог да живее в мен, умирам“.

Дръжте в ума си мисълта: Бог живее навсякъде и Неговата воля трябва да се слуша. Щом Бог е създал света, трябва ли да оставим малките същества да го управляват? Защо е създаден светът – това е Божия работа; щом е създал света, Бог е имал някаква велика цел. Нашата задача не се заключава в разрешението на въпроса защо е създаден светът, а да разберем защо сме дошли на Земята. Хората задават този въпрос и си отговарят различно. Някои казват, че човек е дошъл на Земята да яде и да пие. Отчасти този отговор е правилен, но яденето и пиенето не са единствената цел на човешкия живот; ако нямаше ядене, малцина биха дошли на Земята – без ядене животът тук е невъзможен. Едно от великите неща на Земята е яденето: чрез ядене хората се примиряват, чрез ядене те разрешават противоречия в живота си. Значи яденето определя смисъла на живота. Въпросът за яденето, за осигу-

ряването на храната, е един от важните социални въпроси на днешния век. Той стои на масата на съвременния човек като пръв и най-важен за разрешаване. Като се разрешава, трябва да се има предвид неговото тройко значение: физическо, духовно и умствено.

И тъй, всеки човек трябва да направи баланс на своите капитали, да знае с какво разполага през всяка нова година. Като има предвид крайния резултат на своите сметки, ще знае причините на този резултат, ще знае защо печели и защо губи. В този случай човек не се интересува толкова от резултата, колкото от причината, която го произвежда.

Богатството и сиромашията са резултат на правилната или неправилната дейност на човешкия ум и на човешкото сърце. Не е достатъчно човек да бъде богат, но богатството трябва да бъде за него благо, да се чувства доволен от него. Ако богатството е правилно разпределено между хората, богатият би се чувствал доволен. Днес богатите не са доволни от положението си – защо? Има нещо неправилно в тяхното забогатяване – те стават богати за сметка на много хора, вследствие на което носят тяхното неразположение. Богатството трябва да бъде така разпределено между хората, че да бъде едновременно благо за всички. Злото в света се ражда по причина на това, че благата на живота не са еднакво разпределени между всички хора. Всеки има право да се ползва от благата на живота, но ако има злато, а няма хляб, той пак ще бъде недоволен – значи златото е нужно на човека само като средство за доставяне на хляб; няма ли хляб, противоречията неизбежно го следват.

Къде има най-малко противоречия? В живота на личността. Тя заема най-високото място в човека, по-горе от него не може да отиде. Засега господарка на човека е личността. Видите ли, че някой се обижда, ще знаете, че той се проявява като личност. Съзнателен ли е, човек трябва да се качи по-високо от своята личност, да не се обижда. Можете ли да обидите силно разгорелия се огън, като му сипете няколко капки вода? Можете ли да обидите оке-

ана, като черпите от него вода? Можете ли да обидите с нещо Хималаите¹²? Човек се обижда, когато не е зачетена неговата личност, когато са пренебрегнати някои нейни права. За да бъде почитан, той трябва да почита другите; докато прави разлика между хората, докато поставя своята личност над личността на всички, никога няма да бъде почитан.

Съвременните хора не признават личния елемент на животните, вследствие на което не им отдават нужното внимание и ги третират като безлични същества. И животните имат личен елемент, само че личността на човека седи най-високо, като цар на всички личности. Мнозина придават на личността Божествен произход. Ако наистина Божественото начало е в човешката личност, никаква дисхармония не би трябвало да съществува в света; докато в човешкия живот съществуват ред отрицателни прояви, Божественото не е проникнало в личността. Човек не познава още своята личност; разбере ли я веднъж, той ще ѝ даде нужното място и ще се освободи от противоречията и страданията в живота.

Двама души се сдружили и тръгнали заедно на път. Единият бил дребен, нисък на ръст, а вторият – едър, здрав, силен човек. Първият взел за из път няколко хляба, а вторият, понеже не обичал да носи много товар, взел само един хляб и сложил хляба си в торбата на първия. За колко време ще им стигне този хляб? Вторият, като едър, силен човек, още в началото на пътуването изял своя хляб и започнал да яде от хляба на другаря си; това негово поведение породило недоволство в първия – пътят им бил дълъг, хлябът щял скоро да свърши. За да запазят добри отношения, вторият пътник трябвало да вземе два пъти повече хляб от първия.

Какво представляват двамата пътници? Първият пътник представлява Божественото в човека, а вторият – човешката личност, която живее за сметка на Божественото, което предвижда нещата. Дребният, малкият човек знае, че му предстои дълъг път, и взима повече хляб в торбата си. Грешката е там, че този човек се е сдружил с голям и

физически силен. Божественото може да върви паралелно с личността, но да не се сдружава с нея. Ама личността била голяма, богата, разполагала с много знания; който много знае, много трябва да прилага. Богатият трябва да дава повече, а сиромашът – по-малко.

Малката цев пуска малко вода, голямата цев – много; такива са законите на физическия свят. В Божествения свят законът е обратен: малкото ражда голямото. От малкото житно зърно се раждат великите неща в света; житното зърно ражда великите хора: таланти, гении, светии. Ще кажете, че житното зърно е мъртво, не може да създава велики хора; и през воденица да мине, и в пещ да се пече, то всякога остава живо – Божият Дух живее в житното зърно и показва на хората, че роденото от Духа дух е и никога не умира. Дойдете ли до живите неща, използвайте ги; дойдете ли до мъртвите, тях погребвайте в земята. Христос казва: „Който не яде плътта Ми и не пие кръвта Ми, няма живот в себе си“.

Личността в човека представлява живота на плътта, а Божественото – живота на Духа. Когато Духът заеме първо място в човека, плътта трябва да остане на последно; заеме ли плътта първо място, Духът отстъпва. Където живее Духът, плътта умира; където живее плътта, духът умира – защо? Храната им не е еднаква – Духът не може да поддържа живота си с храната на плътта и плътта не може да живее с храната на Духа. Ако плътта живее при Духа и не умира, това показва, че тя живее по свой начин, независим от този на Духа; ако и Духът живее при плътта, без да умира, това показва, че той живее свой собствен живот. Тази е причината, поради която виждаме два различни живота в един и същ човек; тези два живота създават борбите и противоречията в него.

Човек ще се справи с противоречията си само когато животът на плътта се подчини на живота на Духа, т.е. когато личността се подчини на Божественото начало в човека. Днес хората мислят върху въпроса защо Духът не живее в съгласие с плътта и защо плътта не живее в съгласие с Духа; много естествено – те са разменили местата

си. Един ден, когато всеки отиде на мястото си, плътта и Духът ще бъдат в пълна хармония и единство.

Често хората имат крива представа за себе си, вследствие на което се мислят за по-учени, по-силни, по-духовни, отколкото са в действителност, но когато изпитанията дойдат в живота им, те виждат истинската си стойност. Може ли да се нарече силен този човек, който от една дума се обижда? Може ли да се нарече дълбок извор този, който от най-малкия дъжд се размътва? Ако от най-слабото земетресение водата на извора се губи, това показва, че той няма голяма дълбочина.

Следователно в пълния смисъл на думата духовен човек е онзи, който остава неизменен при всички изпитания – каквито и бури и ветрове да срещне на пътя си, каквито и сътресения да го сполетят, той всякога остава тих и спокоен. При обикновените земетресения земята се разтърсва на дълбочина най-много 5-10 км; при големи земетресения, които рядко се случват, земята се разтърсва на по-голяма дълбочина. Земята представлява млада мома, която се движи около своя възлюбен – Слънцето. Когато Земята се разиграе силно, както е при земетресенията, това показва, че като млада мома, тя се е хванала на хоро и играе; застои ли се дълго време на едно място, без да тропне на хорце, започва да остарява – от млада мома постепенно отива към стара баба. Има страни, в които не стават никакви земетресения; те се намират в положението на баби, които си почиват.

Като се казва, че Земята е млада мома, мнозина искат да се докаже това по научен начин. И да се докаже, ако не е истина, пак недоказано остава. В сегашната наука много неща са доказани, но не всички са истинни. Изучавате един, втори, трети факт, виждате, че са доказани, но между тях пак няма никаква връзка. Каква наука е тази, която не може да свърже всички факти в едно неразривно цяло? Можете ли да наречете научни тия факти, между които не съществува никаква зависимост? Един научен факт е добре обоснован, когато между него и близките около него факти съществува известна зависимост, както меж-

ду живачния термометър, външната температура и подобряването или влошаването на времето. Например видете ли, че живакът в термометъра се повдига, вие знаете, че външната температура се увеличава; ако живакът слиза, температурата се понижава. В зависимост от повдигането и падането на температурата се определя времето – дали ще бъде топло или студено.

Зависимостта между тия факти е не само външна, но и вътрешна, т.е. психическа. Те оказват влияние върху характера и темперамента на човека. Например ако едно дете е заченато в момент, когато живакът в термометъра се е изкачвал, в характера на това дете ще има възход; то ще е любвеобилно, с открита душа. Ако пък е заченато в момент, когато живакът в термометъра е спадал, то ще бъде студено, затворено, хладнокръвно – ще минава за философ. Това е научен факт, за доказването на който се изискват ред наблюдения. Как ще се докаже фактът, че баща и син, които са родени в един и същ град, имат нещо общо в характера си? За да се докаже този факт, вие трябва да изучавате характера на бащата и на сина и да видете дали си приличат; ако си приличат, да разберете на какво се дължи приликата и не само това, но ако бащата и синът са заченати в момент, когато живакът в термометъра се е изкачвал, и двамата ще имат едно и също количество калории топлина и еднакъв род енергии.

Сега, като изучавате зависимостта между характера на човека и външните условия, вие си задавате въпрос съвпадение ли е това, или действителност. Ако е действителност, искате да знаете външните условия ли създават характера, или характерът оказва влияние на външните условия. Когато посетите приятеля си през някой студен зимен ден и намерите стаята му добре отоплена, какво означава това – това показва, че приятелят ви има добро разположение към вас. Той ви очаква, затова е изчистил стаята си добре, отоплил я е, иска да ви посрещне сърдечно. Ако този ден приятелят ви не е добре разположен към вас, той нарочно оставя стаята си нечиста и неотоплена – не иска да ви приеме, затова не ви е създал добри усло-

вия. Следователно, заварите ли стаята на приятеля си или на вашия познат нечиста, неотоплена, не влизайте вътре – студът показва, че в този ден не ви приемат на гости и вие трябва да останете у дома си, да размишлявате. Растенията разбират този закон и го прилагат разумно – щом е студено, те не излизат никъде, не подават главата си вън от своята стая. Нищо в света, както и в цялата Природа, не е случайно. Следователно не е случайна и зависимостта между външните условия и човешкия характер.

Представете си, че от върха на една планина, като от връх на триъгълник, извираат две реки, които текат в две различни посоки и образуват двете страни на триъгълника. Едната река тече към юг, другата – към север, вследствие на което произвеждат два различни резултата. Първата река е по-топла и производителна, втората – по-студена и по-малко производителна. Ако двете реки представяват краката на човека и ако при движението си с левия крак той възприема някаква отрицателна мисъл, в скоро време сърцето му ще изстине. Какво трябва да направи в този случай? Единственото спасение се заключава в това да продължава движението си – във втория момент той ще вдигне десния си крак. Ако съзнанието му е будно, трябва да образува повече топлина в организма си, с която да компенсира изразходваната; не може ли да направи това, в него ще се яви желание да се върне назад. Този закон съществува и в Природата.

Следователно човек не може да направи една след друга две стъпки, при които да става повдигане или спадане на живака в термометъра. Ако при първата стъпка температурата се повдига, при втората ще спада и обратно: ако при първата стъпка температурата спада, при втората ще се повдига. Изобщо, ако някъде в Природата или в живота става повдигане на температурата с единица, на противоположния полюс става понижаване на температурата с единица – това наричаме закон на смени в Природата. Който разбира този закон, разбира и своите състояния; като преживее някакво високо, повдигнато състояние, той знае, че неизбежно предстои понижаването му.

Като ученици, вие трябва да наблюдавате проявите на човешкия живот и да ги изучавате. Виждате например, че един човек се гневи; вие се приближавате към него и започвате да му говорите, че не трябва да се гневи. Това е неразбиране на живота. Оставете човека на свобода! Докато живее в личността си, той не може да не се гневи; ако не се гневи, ще умре; ако не се радва и не скърби, пак ще умре. Човекът на личността може да живее само при правилна смяна на състоянията, т.е. когато ту се радва, ту скърби. Че живее този човек се дължи на факта, че при минус един градус получава отрицателна, потенциална енергия, а при плюс един – кинетична, или положителна, вследствие на което става трансформиране на неговите енергии. Следователно, ако в десния си крак не даде ход на своята положителна, или кинетична енергия, а в левия – на отрицателната, или потенциалната енергия, човек е осъден на страдания и болести, на смърт. Това показва, че енергиите в човешкия организъм трябва правилно да се сменят, да се движат от десния крак в левия и от левия в десния.

Ако искате да знаете дали този факт е научен, направете следния опит: разделете нивата си на три части; в едната част посейте жито по пълнолуние, във втората – по време, когато Луната се изпразва, а в третата – когато Слънцето е в своята най-висока точка. При пълнолуние се забелязва възход, повдигане на температурата; при изпраждане на Луната – понижаване на температурата. Проследете какви резултати ще имате при трите случая.

Направете още един опит: съзнателно вложете положителна енергия в десния си крак, отрицателна – в левия, и с тази мисъл обиколете нивата си и сейте. Резултатът от този опит ще бъде различен от резултата на първите опити.

Всички промени в Природата, в нейните външни и вътрешни условия, говорят за дейността на Висши, Разумни същества. Повдигането и спадането на температурата не се дължи на човешката дейност. Повдигането на температурата, топлото време, показва, че Разумните същества

имат добро разположение към хората и по този начин им помагат; рязкото и ненавременно понижаване на температурата показва, че хората са нарушили някакви природни закони. Благоприятните условия в живота са израз на любовта и разположението на Разумните същества към човека; неблагоприятните условия са израз на неразположението към човека по повод на някаква негова погрешка – значи погрешката е била от такъв характер, че води към нарушаване на някой природен закон.

Често религиозните хора изпадат в заблуждение, като мислят, че щом е благ, Бог трябва да бъде снизходителен към човека, независимо от това дали живее правилно, или не. Ако е вярно, че Бог всякога трябва да бъде благ, защо човек умира? При това казано е в Писанието, че Бог не съизволява в смъртта на грешника. Не е въпрос защо грешният или праведният умират, но защо човек умира преждевременно. Когато умира преждевременно, той сам предизвиква смъртта си, сам се лишава от ония условия, при които животът му може правилно да се развива. Всяка преждевременна смърт е равна на самоубийство. Моментът, в който личността помисли, че е свободна, самостоятелна, напълно независима и може да прави каквото желае, смъртта настъпва за нея. Човек живее, докато мисли, чувства и постъпва правилно. Личността трябва да има предвид, че не живее за себе си – тя е свързана със съзнанието, а то – с висшето Аз. Значи между подсъзнанието, съзнанието, самосъзнанието и свръхсъзнанието съществува непреривна връзка. Самосъзнанието е живот на личността, свръхсъзнанието – живот на душата.

Следователно личността може да живее повече или по-малко – в зависимост от това доколко е в услуга на душата. Душата се нуждае от други източници, а не от тия, от които личността черпи своя живот. Продължителността на земния живот на човека зависи от отношенията, които той е създал с душата си: ако обича душата си, животът му се продължава; не я ли обича, животът му се съкращава. Невъзможно е човек да живее изключително за личността си и да стигне до дълбока старост – дългият живот е в зависимост от любовта на човека към душата.

Колкото повече душата изявява своя живот, толкова по-издръжлив е човешкият организъм. Искане ли да се лекува, човек трябва да потърси лекар и лекарства в душата си. Тя лекува по вътрешен път, но човек не може да се лекува, ако не обича душата си. Който обича личността повече от душата си, той е осъден на смърт – защо? Защото качествата на личността са страх, омраза, ревност и т.н. Казано е в Писанието: „Който мрази, той е осъден на смърт“. Същото се отнася и до останалите отрицателни качества. Кой човек мрази? Който няма любов към Бога. Има ли любов към Бога, той е придобил вечния живот.

Какво разбирате под думите *любов към Бога*? Да обичате Бога – това значи да бъдете извори, да давате изобилно. И чешмата дава на хората, и тя носи благо, но в края на краищата за това благо ще се счупят много глави. Докато посетителите на чешмата са малко, водата е благо за тях; увеличи ли се броят на посетителите, около чешмата започва спор, блъскане, бой – кой пръв дошъл, докато най-после борбата завършва с пукнати глави. От благо за хората чешмата се превръща в зло. За да се избегне това зло, количеството на водата трябва да се увеличи, за да се хване по-голяма част от планинския извор. Оттук вадим следния закон: когато броят на хората се увеличава, и количеството на благата, т.е. производителността трябва да се увеличи. Не се ли спазва този закон, в живота се явява известна дисхармония. Израсте ли повече, отколкото са средствата за поддържане на организма, човек е осъден на страдания; колкото повече расте и се развива, толкова повече трябва да увеличава своята дажба.

Същият закон се отнася и до човешките желания. Някой иска да стане учен, силен, виден човек. Преди да очаква това, той трябва да се опита и провери има ли условия за постигане на тези желания. Може ли при сегашните условия всички хора да станат учени? На всички се проповядва да станат силни, учени, богати, но малцина могат да постигнат това. За да живее човек дълго време на Земята, все трябва да има някой, който да поддържа този живот. Ако бащата носи в себе си условия за дълъг живот, и си-

нът може да живее дълго. За всеки може да се определи има ли условия за дълъг живот, или няма. Онези, на които е определен дълъг живот, се намират под влиянието на особени планетни съчетания; за тези хора са отворени и 12-те извора на живота. Онези, за които са отворени само пет извора на живота, ще живеят малко време на Земята. Това показва, че в света нищо не е произволно.

Мнозина искат да им се дадат дарби, да се проявят. Ако отсега нататък човек иска дарби, неговата работа е свършена; човек се ражда с дарби, които постоянно трябва да развива. Ще възразите, че във времето на апостолите Дух Божи ги е осенил и те започнали да говорят на 12 различни езика; ако това е станало в миналото, защо да не стане и сега? Това не е произволно явление; за да ги осени Духът, това показва, че в тях са били отворени всичките извори на живота.

Следователно, за да стане учен, човек трябва да се е родил учен. Може да се роди учен само онзи, който е работил в миналото – той има добре развити ум и сърце. Днес човек се нуждае от условия, които да му съдействат да се прояви. Така че за да бъде учен, силен, човек се нуждае от здрав организъм, от добре разработени ум и сърце, за да устоява на външните и вътрешните условия; такъв човек се отличава с голяма устойчивост. Не е ли придобил тия неща, трябва да бъде внимателен, за да си осигури сносен живот – каквото придобие днес, ще го складира като капитал за бъдещия си живот. Казват за него, че е добър човек, че е светия. Той може да е добър, свят човек, но за хората; по отношение на Бога обаче не е толкова добър. За Бога добър човек е този, който изпълнява Неговата воля; той може да се колебае за много неща в живота си, но стане ли въпрос за Волята Божия, там всякакво колебание изчезва. Когато върши Волята Божия, дълбоко в душата си той чувства правотата на своите действия и не се поддава на мнението на хората – какво говорят за него не го смущава. Той се държи за Волята Божия и с оглед на нея изправя постъпките си; не се спира върху външния изглед на нещата, а ги разглежда вътрешно.

Понякога човек външно може да бъде праведен, а вътрешно – не и обратно: вътрешно може да е праведен, а външно – не. Той трябва да има будно съзнание, да разбира и най-скритите си мисли и желания и да си дава отчет за тях. Има мисли в човека, които са в състояние да го умъртвят; има и такива мисли, които могат да го възкресят. Ако една ваша мисъл не може да изправи едно ваше чувство или желание или ако едно чувство не може да изправи една мисъл, вие сте осъдени на големи страдания.

На какво се дължат страданията – на вътрешна дисхармония между ума и сърцето, между мислите и чувствата на човека. Това разногласие между мислите и чувствата се дължи на факта, че той иска да вземе повече неща, отколкото може да носи. Например тщеславният иска всички хора да го хвалят; могат да го хвалят няколко души, но невъзможно е всички да го хвалят. Защо трябва да го хвалят всички? Христос казва: „Търсете слава от Бога, а не от човеци“. Може ли бедният, невежият да ви даде това, което искате? Може ли престъпникът да отговори на това, което душата ви желае? Какво може да даде престъпникът, освен своето престъпление? Какво може да даде болният, освен своята болест? Какво може да даде слабият, освен своята слабост? Какво може да даде невежият, освен своето невежество?

Като ученици, вие трябва съзнателно да работите върху себе си, да придобивате знания; като ги придобиете, трябва да ги приложите. Кажете ли ви някой, че можете да станете учен изведнъж, и повярвате на думите му, вие сте на крив път; човек придобива знания постепенно. Придобитите знания трябва да се приложат; не се ли приложат, те могат да уморят човека. Необработеното знание представлява лед или сняг, който, приеме ли се в стомаха, може да умори човека. Който е пил студена, ледена вода от планински извор, когато е бил изпотен, знае какви са нейните последствия. Ще кажете, че водата е чиста, слиза от планински извор и не може да причини никаква вреда. Ако температурата на водата е ниска, преди да се пие, тя трябва да се стопли.

Следователно откъдето и да иде знанието, за да се ползва от него, човек трябва да го асимилира и приложи; всяко необработено и неприложено знание не го ползва. Каквито и усилия да прави, с такова знание човек не може да стане философ – за да стане философ, трябва да има добре развит ум, да прониква в дълбочината на нещата. Според окултната наука, философът трябва да е развил своето причинно тяло, да вижда и разбира причините и последствията на нещата. Поет може да стане онзи, който е влязъл в областта на нирвана. Значи философът трябва да има философски ум, поетът – въображение, добрият човек – Любов. Без Любов човек не може да прави добро; за да направи добро, той трябва да вложи в него част от себе си. Доброто има смисъл само тогава, когато може да пресъздаде човешкия характер. Именно затова човек трябва да върши Волята Божия – като върши Волята Божия, той се свързва с Неговата Любов и тогава Божието дело ще бъде и негово. Това означават думите: „Бог да живее в човека, а човек – в Бога“.

Някои мислят, че като живее в Бога, човек се изгубва. Той се изгубва толкова, колкото детето, което след години става старец. Губи ли се детето изобщо? Не се губи нито в юношата, нито във възрастния човек, нито в стареца – това са фази на живота, през които неизбежно минава. Старецът често си спомня за своето детство; на кое място в него живее детето не може да се определи, но слушаме дядото да казва: „Едно време, като бях дете, направих това и това“. Детето не се вижда в образа на дядото, но то съществува в неговия ум. И дядото съществува в ума на детето – играе ли, приказва ли, детето си представя, че ще израсте, ще стане момък, възрастен човек и най-после старец, с побеляла глава, с бяла брада и мустаци. Детето символизира Любовта, а старият човек – Мъдростта. Стариот от време на време хваща космите си, с което иска да каже: „Виждате ли тия бели косми на брадата ми? Това са закони, по които човек трябва да живее“.

Ангелите нямат бради и мустаци, което показва, че живеят без правила и закони; те не се нуждаят от прави-

ла и закони като хората, защото живеят в светлина. Като срещнете един ангел, ще видите, че от цялото му тяло излиза светлина във вид на лъчи; те светят като слънце. Космите на главата, брадата и мустаците в човека представят растителното царство. Като знае това, човек трябва да пази главата си от оголяване. Космите служат за регулиране на енергиите в човешкия организъм, а оттам и при кръвообращението. Всеки косъм е център на динамична сила, която помага за разпространение на кръвта по повърхността на тялото. Ако всички косми по тялото на човека се отнемат, той ще се натъкне на големи нещастия.

Космите са толкова необходими за човека, колкото растенията – за земята; ако растенията изчезнат, земята ще се превърне в суха и безжизнена пустиня. Корените на растенията и на дърветата играят роля на помпи за извличане на вода от дълбочината на земята – когато водата потъне дълбоко, корените на дърветата със своята магическа сила я извличат на повърхността. Поради това, че се секат горите, почти в цяла Европа се забелязва намаляване на водата. И в България изсичат горите. Ако и в бъдеще продължават да ги секат, много от сегашните извори ще изчезнат. За да не става това, на мястото на изсечените гори трябва да посадят нови.

Следователно, за да не пресъхvat изворите на човешкия живот, всеки ден човек трябва да посажда по една добра мисъл и по едно добро чувство в своята почва; само по този начин мисълта на човека ще се засили, а чувствата му ще се облагородят. Преди всичко той трябва да развива самообладанието си – при всички условия на живота да бъде тих и спокоен. За да развива самообладанието си, той трябва да знае, че един Бог съществува в света и към Него да определи отношенията си – отношения на Любов и самоотричане. Законът на себеотричането не подразбира загуба. Да се отречеш от себе си, от своя живот, това значи да придобиеш Вечния живот; затова е казано, че от онзи, на когото е много дадено, много се иска. Много е дадено на праведния, но ако той падне, голямо е падението му. Ако грешникът се повдигне, голямо е въздигането му. С

други думи казано: големи са спънките на добрата мисъл, когато попадне при лоши, неблагоприятни условия за реализирането си и обратно: всичко разумно се притича на помощ на слабото, за да го превърне в силно, а лошото – в добро.

Да се говори на човека за доброто и красивото в света, за наука и култура, това значи да му се даде подтик към тия неща. Като се стреми към наука, човек вижда какво поле се открива пред него. Съвременната наука е още в детството на своето развитие, но въпреки това има области, които са добре разработени – такава област е например анатомията. Във физиологията има много въпроси, които впоследствие ще се изяснят. Теоретично много въпроси са обяснени, но дойде ли до практиката, те не се покриват; истинско знание е това, в което има пълно единство между практика и теория. Истинско наследство е това, при което едновременно със съобщението за него дават парите на наследника и той веднага го пуска в обращение. Който разполага с положително знание, той може да го приложи във всички области на живота. Това знание става плът и кръв за човека.

Какво трябва да прави човек, за да се помогне до положителната наука? От него се иска само едно: да разработва своята почва и да знае какви растения могат да виреят в нея. Що се отнася до останалите условия – това не е негова работа. Например знаете, че житото вирее в умерения пояс. Какво ще правите, ако попаднете в студен климат? Колкото и да разработвате и подобрявате почвата, при студения климат житото може само да покълне, но не и да израсте, да цъфне и плод да даде. Ще кажете, че можете да отглеждате житото под стъкла, при изкуствено отопление. Това е невъзможно. Щом знаете, че житото не вирее в студен климат, ще се заемете с обработването на други култури, за които дадените условия благоприятстват. Същият закон се отнася и до човешките мисли и чувства – хранете в себе си такива мисли и чувства, за развитието на които вашата температура и почва благоприятстват.

Оттук вадим следните правила за живота: отглеждай само такива семена, които могат да виреят в твоята почва; не отглеждай в почвата си такива семена, за развитието на които трябва да употребиш всичката си енергия, всичките си средства и време. За някои това са противоречиви мисли, но способният учен намира правия път чрез противоречията в живота. Витлото, което движи аероплана, прави хиляда обръщания в минута, но въпреки това картечницата в аероплана е така нагодена, че когато действа, куршумите ѝ минават през междините на витлото, без да го засягат.

Следователно искате ли да реализирате една мисъл, тя трябва да се движи с такава бързина, че да излиза през междините на ограничителните условия, без да ги засяга; в този случай ограничителните условия могат да се уподобят на витлото. Може ли да се нарече човек онзи, който не е в състояние да излезе от ограничителните условия на гнева, омразата, съмнението, малодушието и да ги превърне в благотворна енергия? Малодушният е ленив; той не вярва в силите си, затова очаква помощта на хората. Каквато и работа да започне, преди всичко човек трябва да разчита на себе си, а после на другите. Каквото предприемеш, върши го за себе си, а после за другите: учиш ли, учи добре за себе си, а не за хората; ако живееш добре, живеи за себе си, а не за това какво хората мислят за теб; прилагай доброто за самото добро, а не за похвалите на хората; развивай и прилагай силата си за самата сила, от любов към нея, към ползата, която тя допринася, а не от тщеславие да покажеш пред хората, че си силен. Важно е желанието на човека да постигне нещо красиво в живота си; има ли това желание, той трябва да употреби всички усилия да го постигне. Който види тия усилия, може да му се притече на помощ, но не прави ли усилия, никаква помощ няма да дойде отвън.

Като ученици, прилагайте тази година закона за превръщане на енергиите. Мине ли някаква лоша мисъл през ума ви и лошо чувство през сърцето ви, веднага ги превърнете в добри! Ако видите някой болен, не казвайте в

себе си, че нищо няма да излезе от него, но го насърчете, кажете му няколко утешителни думи! Ако мислите да се скарате с някой ваш близък, да му кажете няколко строги думи, откажете се от намерението си и помислете, че и този човек е толкова добър и благороден, колкото сте и вие; какво сте направили за него, за да имате право да го съдите? Мислите ли, че като съдите човека, служите на Бога? Който иска да служи на Бога правилно, трябва да се откаже от своите стари навици – от критика и одумване. Не мислете, че ако се откажете от старите навици, от слабостите си, изведнъж ще станете светии, ангели; усилената работа се иска от човека, за да постигне онова, което душата му желае.

Думата *ангел* подразбира Божи служител. Не служи ли на Бога, човек служи на себе си; който служи само на себе си, той е ангел без криле. Да не мисли човек за себе си не означава да престане абсолютно да се интересува от своя живот, но знаейки, че съществува Велик Промисъл, да знае, че каквото и да прави, има Един, Който се грижи и за него. Щом има предвид тази мисъл, той ще излезе от положението на своята личност, която мисли само за себе си, и ще започне да се грижи за ближния си. Щом мисли за ближния си, човек се повдига по-високо и се свързва с Първата Причина на нещата. Промисъл съществува за всеки, който изпълнява Волята Божия; който не я изпълнява, не се намира под защитата на Великия Промисъл. Той трябва да се мъчи, да се труди и да работи – само по този начин може да се спаси, да забогатее.

Всички хора се стремят към придобиване на знания, за да се осигурят. Много знания не спасяват човека. Колкото повече знания придобива, толкова повече неприятелите печели – в този случай знанието е подобно на голям капитал, който човек не може правилно да разпредели; щом не може правилно да го разпредели, той ще му създаде много неприятели. Знанието е енергия, която, щом се събере в голямо количество в мозъка, трябва да се впрегне на работа за доброто на човечеството и за слава Божия. Не е достатъчно само да се търкат две тела, за да произведат

топлина и светлина, но тази енергия трябва да се впрегне на работа. Не е достатъчно човек да придобива знания, но той трябва да впрегне тия знания на работа.

Човек може да се занимава с всички отрасли на науката и изкуствата, но преди всичко той трябва да използва тия придобивки за самата Природа, която му е дала всички благоприятни условия за работа. Музикантът, поетът, художникът трябва да работят поне по един час на ден само за себе си. Как ще познае поетът, че работата му е добра? Като напише едно произведение, трябва да го остави настрана, поне един месец да не го пипа; след това да го прочете и коригира. След един месец пак да го прочете и ако не намери никаква грешка, това показва, че работата му е добра и ще задоволи всички хора. Човек не трябва да изнася изведнъж всички свои работи пред света; ако изнесе пред света всичко, което знае, даже и най-силният ще се обезсили. Искате ли да помогнете на някого, дайте му нещо от себе си, но само тогава, когато знаете, че ще го употреби за добро; не може ли да го употреби за добро, той нищо не печели, а вие губите.

Следователно човек трябва да работи така, че всякога да има поне микроскопична придобивка. За да работи по този начин, трябва да разбира основните закони на самообладанието – той трябва да прилага този закон в погледа, в движенията, в чувствата, в постъпките си. За такъв човек казваме, че има установен поглед – като гледа някого, той гледа спокойно, без никакво трепване или колебание на очите; чрез такъв поглед Божествената светлина се предава от един човек на друг. Когато казват на някого, че лицето му е озарено, това показва, че той е приел Божествената светлина от ближния си. Не можете ли чрез очите си да предадете тази светлина на своя ближен, това показва, че не сте го погледнали правилно. Как трябва да погледнете човека? Тихо и спокойно.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да знае, че очите, ушите, устата не са само негови удове и не може да разполага с тях така, както пожелае; те са му дадени, за да работи с тях и не само за свое благо, но и за благото

на своите близни, на цялото човечество. Когато иска да свърши някоя работа с един от своите удове, човекът на самообладанието се отправя за позволение там, откъдето са му дадени; щом получи позволение, пристъпва към работата си, която завършва с пълен резултат. Този е пътът, по който след време и обикновеният човек може да стане гениален.

Мнозина се стремят към придобиване на дарби по механичен път. Каквито и усилия да правят, те трябва да знаят, че чрез външни, физически усилия никакви дарби не могат да се развият. Например колкото и поклони да прави човек, колкото и молитви да чете, щом няма съдържание в тях, те не дават никакви резултати. Искане ли да постигне нещо възвишено и благородно, той трябва да приложи самообладание. Физическите усилия не развиват дарбите. За развиване на ясновидството например се изисква голямо самообладание и усилената работа върху ума, сърцето и волята. Ясновидецът трябва да има буден, развит ум и чисто сърце, за да тълкува правилно образите, които Невидимият свят му представя в будно и в сънно състояние. Ако човек види насън вълк, змия, лисица, ще знае, че скоро ще срещне човек с характер на вълк, на лисица, на змия; ако сънува, че една птичка иска да влезе в дома му, това показва, че скоро ще срещне една страдаща душа. Това са символи, с които си служи Невидимият свят – това е неговият език. Вместо да говорят с часове, Разумните същества си служат с образи, които съдържат в себе си някакви идеи. Вълкът има нещо добро в характера си – той се привързва като куче; привърже ли се веднъж, нищо не може да го застави да се отдели от човека. Лопшата черта на вълка е, че дави овцете – влезе ли в една кошара, може да удуши всички овце.

Като изучават проявите и характера на вълка, хората намират, че е свиреп, жестоко същество. Наистина, жестоко същество е вълкът, но не прави ли същото и престъпникът? Като влезе в някой дом, той убива всички, които му попаднат на пътя, обере, каквото намери, а отгоре на това запали къщата и бяга. Не е ли жестока постъпката

на някой учен, който за една обидна дума търси начин за отмъщение? Като се вземе предвид степента на развитието му и знанието, което има, постъпката на този човек е равна на тази на вълка към овцете; в бъдеще постъпката на този учен ще има такива последствия, каквито и тази на вълка. Причината, която кара вълка да дави овцете, е желанието му да се нахрани. Че е удушил една овца, престъплението му не е толкова голямо – той е гладен и трябва да се нахрани; голямо е престъплението му, когато наведнъж удавя цяло стадо – престъпна е лакомията, която проявява. Като иска да се осигури, той напада цялото стадо, а всъщност за момента му е нужна само една овца.

Лакомията е качество, присъщо на много животни. Те искат да се осигурят, но какво придобиват с това желание? Какво са придобили вълкът и лисицата със своята лакомия? С нея те са намерили капана – нищо повече; след това плащат с кожата си. Особено много се цени кожата на лисицата. Не само лакомията на животните води към капана, но и всяка лоша постъпка на човека води към капан. Дойде ли до човека, законът е по-строг. Това показва, че не му е позволено да допуска в себе си лоши мисли и чувства, да проявява лоши постъпки.

И тъй, който иска да живее добре на физическия свят, той трябва да води добър, разумен, трезв живот. Първоначално ще има големи спънки и мъчности, но с усилие на волята всичко ще преодолее. Разколебае ли се в Божиите закони, нищо няма да придобие. Може ли да живее вълкът без овца – не може. Всяка овца, изядена от вълка, помнява, а вълкът скъсява живота си. Вълци, които нападат овце, не живеят дълго време. Овцата, изобщо, има доверие на вълка, но когато я нападне, тя изпитва голям страх и омраза към него; тези чувства внасят отрова в организма на вълка, вследствие на което животът му се съкращава. На същото основание всяка лоша мисъл, всяко лошо чувство и всяка лоша постъпка внасят отрова в човешкия организъм и намаляват дейността на неговия дух.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си – от една страна, за да пазите своята вътрешна чистота, а от

друга – да се чистите от наслояванията на миналото. Тази чистота не се постига само с физически пост, както мнозина мислят; истинският пост подразбира умерено ядене и спане, умерен живот и т.н. Чистият живот изключва всичко онова, което скъсява живота. Има блага, които, ако придобие преждевременно, човек може да изгуби много ценни неща. Например богатство, придобито не навреме, става причина той да изгуби чистотата, добротата, знанието си и др. Защо му е това богатство? Богатството крие в себе си сили, които могат да провалят всеки слаб, неустойчив човек.

Значи във всеки човек има една тъмна зона, в която се крият всички отрицателни качества, които могат да го унищожат; не работи ли съзнателно върху себе си, той всякога ще бъде роб на тази тъмна зона. Който е силен, който има морален устой, може да бъде господар на тази зона. Слабият обаче, докато се засили, трябва да заключи тази зона и да не дава ухо на това, което иде оттам – минава ли през тази зона, той трябва да бъде глух и спял, да не чува и да не вижда.

Особено силно тази зона се проявява в човека, когато той се стреми към чист, възвишен живот, към нови, светли идеи. Ето защо новото е само за силни хора, които искат да работят, да се справят с мъчноотиите и противоречията си; ония, които се чувстват слаби, които не са си отживели, нека си поживеят, докато придобият опитности, които ще им помогнат в бъдещия живот. – „Ама трябва да живеем добре, да си помагаме.“ Как? Като проповядвате? Не учете човека как трябва да готви, но съгответе добре и го поканете у дома си да хапне; като опита яденето, той сам ще разбере как се готви и какво значи добре приготвено ядене.

Сега, като ви наблюдавам, виждам, че като ученици имате добри качества, но сте особено слаби в самообладанието. На най-силните по самообладание може да се постави тройка. Изобщо самообладанието е слабо развито в българина. Липсата на самообладание в него може да се вземе като дефект на целия народ. Самообладанието

е необходимо за всеки човек, а особено много за окултния ученик – без самообладание ученикът не може да се развива правилно. Като работи върху себе си, той трябва да се пази от слабостта да преувеличава или да намалява нещата – разказва ли нещо, трябва да го предаде както е станало, без никакво преувеличаване или намаляване на фактите. Българинът обича да преувеличава нещата, затова, като разказва нещо, после се извинява, да не би да е преувеличил някой факт. Преувеличаването на фактите не е грях, но не е условие за точност. Точен трябва да бъде човек.

Преувеличаването се дължи на желанието в човека да усилва ефекта. Например някой казва, че видял някъде чешма, която течала много силно, воденица можела да кара. Като отиде човек на същата чешма, какво ще види – обикновена чешма, която тече като всички чешми, но далеч от възможността да кара воденица. Изкуство е да се предават фактите каквито са; това значи да се говори истината. Някой се укорява с цел да получи някаква похвала; друг се хвали, за да получи потвърждение на думите си. И единият, и другият не говорят истината; изкуство е и като се укорява човек, и като се хвали, да говори истината.

Като ученици, вие трябва да развивате в себе си чувство на благоговение, което се изразява във взаимна почит и уважение помежду ви. Който е развил в себе си Любов към Бога, той има силно развито чувство на благоговение. В това отношение българинът не може да се вземе за образец – той не е развил в себе си Любов към Бога. В българина това поле е кораво, твърдо, трудно се поддава на обработване; мъчно се възприемат семената на Божественото учение от българската почва. Неблагоприятни са условията за Новите, Божествените идеи в България; като знае това, българинът трябва да работи съзнателно върху себе си, да развие тъкмо това качество – Любов към Бога, за да даде път на Божественото начало в своя живот. Той трябва да развие в себе си Любов към Истината – този е единственият път за неговото спасение и самоусъвършенстване.

Съвременният човек, бил той българин или от каквато и да е друга нация, се намира в свят, поставен между Доброто и злото; за да се справи с този свят, той трябва съзнателно да изучава и Доброто, и злото. Доброто и злото представляват два вида енергии, необходими за живота на личността. Като енергия, Доброто слиза от Слънцето, а злото излиза от Земята. Човек живее, докато е свързан с Доброто; прекъсне ли тази връзка, умира. Прекъсне ли връзката си със злото, животът отново дохожда. Значи животът се крие в Доброто, а смъртта – в злото. Като знаете това, не се стремете да премахнете злото от пътя си, но увеличавайте Доброто в себе си, като му давате широк простор.

Доброто не се изиявява чрез добри постъпки, но чрез Любовта – Доброто е резултат на Любовта; човек не може да прави добро, докато не обича. Любовта пък произтича от благостта – който е благ, той има Любов в себе си. Следователно изучавайте Любовта като мирова, космическа сила, която ражда целокупния живот. Дайте път на Любовта в себе си, а това какво представляват Доброто и злото оставете настрана; достатъчно е да знаете, че злото е остатък от вашия минал живот, а Доброто – продължение на миналия ви живот. Злото има начало, а Доброто е без начало и без край – то е съществувало в миналото, съществува и днес, ще съществува и в бъдеще.

Съвременните хора говорят, четат, пишат, работят много, но за да се ползват от всичко това, трябва да придобият нещо, което да остане с тях през вековете – те трябва да придобият такова знание, което да ги ползва в живота. Колкото и малко да е семето, което се посажда в земята, все трябва да знае нещо – например трябва да знае на каква дълбочина да пусне коренчетата си и на каква височина да се издигне над земята. Какво трябва да знае реката – тя трябва да знае посоката, към която тече, и дали ще отиде в морето, или няма да отиде. Какво трябва да знае светлината – трябва да знае пътя и към най-малката дупчица, за да влезе там и да освети всичко, каквото среща на пътя си. В действията на водата и на светлината има нещо про-

тивоположно: тия места, които светлината огрява първи, водата залива последни; местата, които светлината огрява последни, водата залива първи. Значи водата слиза първо в ниските места, а само в големи дъждове залива и високите; при светлината е обратно: тя огрява първо високите планински върхове, а при залез слънце огрява ниските места – долините. Следователно, ако човешкият ум не се стреми да слиза и в долините, да ги огрява, човек нищо не може да свърши; и ако човешкото сърце не се стреми да се качва по високите планински върхове и оттам да се стича надолу, човек нищо няма да свърши.

Днес всички хора говорят за култура, за наука, за изкуства и т.н. Какво означава думата *култура*? В широк смисъл културата подразбира обработване на нещо. Например говори се за житна култура, за култура на лозови пръчки, на различни плодни дървета, на животни, на хора и т.н. Следователно всичко онова, което човешкият ум и човешкото сърце могат да посадят в своята почва, да му дадат условия да израсте, да цъфне, да даде плод и този плод да узрее, представлява култура на човека. Той култивира, т.е. обработва нещата в себе си с цел да види един ден техния плод. За да дойде до известна култура, човек се нуждае от импулс; този импулс е вложен в човешката душа. Всички дарби и способности са вложени в душата във вид на семена, които чакат своето време за посяване. Щом се посеят, те се нуждаят от специфична енергия, която слиза от високите светове; за да се домогне до тази енергия, човек трябва да влезе във връзка с Възвишени същества, които да му дадат начин за работа.

Казано е в Писанието: „Когато Духът на Истината дойде, Той ще ви научи какво да правите“. Като знаете това, трябва да работите така, че да предизвикате Духа да дойде във вас, да отвори сърцата и умовете ви. Духът постоянно слиза и възлиза, но се спира само при ония, които са отворили сърцата и умовете си за Него. Светлината се спира само при ония пъпки, които се готвят да цъфнат – тя обича ония пъпки, които крият в себе си условия за разцъфтяване. Учителят обича ония ученици, които учат, които

се трудят и работят. Човек се обича не само за външните си черти, но и за вътрешните – вътрешните качества го определят като човек. Те се отразяват и върху външността му: например ако устата му е красива, това показва устойчивост на чувствата му. Ако на челото има две успоредни, напречни линии, те показват добре развита съвест – този човек никога не лъже. Следователно човек се обича само за нещо красиво.

Само красивото в човека се обича, не и лошото. Когато казваме, че Бог обича и грешния, Той обича доброто, което е вложено в него. Чрез Своята Любов Бог въздига грешния, чрез Любовта Си Той корени злото в него. Злото е потребно дотолкова, доколкото служи на Доброто. Вземем ли връх над Доброто и пожелае да го погълне, то ражда смъртта. Бог забрани на първите човеци да ядат от Дървото за познаване на Доброто и на злото, за да не допуснат злото, отрицателното в света. Допуснат ли злото в себе си, те никога няма да се домогнат до Вечния живот.

За да придобие Живота, човек трябва да работи в съгласие с Доброто, с положителното в света. Животът изисква от човека будно съзнание, отговорност за всички негови постъпки. Като живее, той не трябва да търси лесния път. Съзнателният не се страхува от работа; колкото по-трудна е работата му, толкова повече го задоволява. Човек се изпитва в мъчните работи, не в леките. Ако посетите някой американски пансион, ще видите, че цялата работа се върши от бедни ученици и студенти – срещу труда си те получават храна, квартира и по този начин сами се издържат. Човек трябва да работи, да преодолява инертната материя в себе си; не прави ли усилия, той дава път на мързела. Отидете ли на гости в някое американско семейство, ще ви отдадат внимание като на гости, но само за три дни; останете ли и четвъртия ден в дома им, те ще ви дадат някаква работа.

Един млад американец отишъл на гости при баща си, където прекарал един месец. На заминаване бащата казал:

– Синко, вземи тази бележка, според която ще заплатиш сумата за едномесечното си прекарване в моя дом.

– Добре, татко, но ще извадя от тази сума това, което се пада за два дни, в които съм отсъствал от дома ти.

И бащата, и синът постъпили по американски. В този случай славянинът постъпва другояче – той никога няма да каже на госта си, че е прекалил с гостуването си и трябва да плати, а оставя този въпрос на него, сам да се сети трябва ли да плати, или не.

И тъй, който иска да успява в живота си, трябва да спазва следните неща: да не се произнася върху работи, които сам не е чул и видял; да не разгласява неща, достоверността на които сам не е проверил; първо да анализира нещата, а после да действа. Който прилага тия правила в живота си, той всякога печели. От правилното им приложение зависи колко светлина може да приеме човек. Светлината не изменя естеството нито на човека, нито на растението; всички растения се осветяват, всички приемат светлина, но пелинът си остава пелин, трънът – трън, ябълката – ябълка и т.н. Когато обвиняват тръна за бодилите му, той казва: „Аз не съм виновен, че бода – такова е моето естество. Вие, които сте разумни, трябва да се пазите от мен“. Щом съществува в Природата, и трънът е потребен; той научи хората да си правят игли за шиене – ако трънът не съществуваше, игли нямаше да има. Ако лютиите чушки не съществуваха, и гневът нямаше да съществува; хора, които ядат лютивии храни, лесно се гневят.

Съвременните хора апелират към доброто в света, към правене на добро изобщо. Те не знаят, че условията на някого за правене на добро не всякога са благоприятни; за всеки даден човек Природата е определила специфично време за правене на добро. Не само това, но определено е и времето кога можете да посетите известен човек. Отидете ли при него в определеното от Природата време, той ще ви приеме както трябва; не спазите ли това време, няма да ви приеме както трябва. Като знаете това, трябва да бъдете внимателни, да пазите законите на Природата и правилно да ги прилагате.

Човек трябва да знае дали навреме започва една работа, навреме ли отива някъде, или не. За да познаете кога

постъпвате според законите на Природата, наблюдавайте състоянията си, следете какво става с вас. Ако решите да започнете някаква работа, наблюдавайте състоянията на ума и на сърцето си: щом останете тихи и спокойни в себе си и състоянието на вашия ум и на вашето сърце не се измени, започнете замислената работа – вие сте попаднали в благоприятни условия, т.е. във времето, което Природата е определила за тази работа. Стане ли някаква промяна в състоянието ви, не започвайте тази работа; отложете я за известен срок, докато попаднете в определеното за нея време. Този закон работи навсякъде в живота: при учене, при женитби, при пътуване и т.н. Например искате да пътувате за Америка, но вътрешно сте раздвоен. Имате ли някакво раздвояване, това показва, че трябва да отложите пътуването си; ако въпреки това тръгнете на път, непременно ще ви сполети някакво нещастие. Всичко в света става по известни закони, т.е. нищо не е произволно; като знаете това, изучавайте живота, изучавайте себе си, Природата и живеете според нейните закони.

Като ученици, вие трябва да се ползвате от своите опитности, но без да пренебрегвате опитностите и на другите. Ако не се ползвате от опитностите на хората, живели преди вас, защо ви е науката тогава? Светът се нуждае от разумни хора, от добри работници. Всеки народ, всяка държава се нуждае от добри граждани, проводници на Божественото, носители на Новата култура. Като живее на Земята, човек трябва да се кали, да стане твърд като диамант; има ли свойствата на диаманта, каквито и мъчнотии да среща в живота си, той ще запази своя вътрешен мир, температурата на ума и на сърцето му ще остане постоянна. Така са живели великите хора. Не живее ли по този начин, човек не може да приложи своите идеи, нито може да очаква някакво постижение.

Новото подразбира нов начин на хранене, на мислене, на чувстване. Не се ли храни по нов начин, външно и вътрешно, човек не може да очаква големи постижения. Ще кажете, че храненето не пречи на човека да бъде нов, с нови идеи и разбирания – той може да яде месо и пак

да бъде нов човек, със стремеж към велик морал. Не, покрай другото месоядецът внася злото в себе си и с месната храна; който не може да се откаже от месната храна, той не може да се освободи и от злото. Който не е влязъл в Причинния свят, той не е истински вегетарианец.

Някои вегетарианци се отказват от употребата на всякакви масла с цел да пречистят кръвта си. Кръвта не се пречиства само чрез храната. За да пречисти кръвта си, човек трябва да има чисти мисли и чувства, широки разбирания, да може лесно да трансформира нещата. Всеки се нуждае от храна, съответна на неговото развитие. Следователно, ако месото не е вредно за някого, той може да го яде; вреди ли му, трябва да се откаже от него. Друг е въпросът, ако човек доброволно се откаже от месото, без да му вреди, по високоморални съображения. Пълен вегетарианец може да бъде онзи, чиито деди и прадеди от четири-пет поколения насам са били вегетарианци. Съвременното човечество се намира пред задачата да развие своето причинно и будическо тяло. Който е развил своето причинно тяло, той е станал вече господар на себе си, владее силите на Доброто и на злото; който живее в Причинния свят, той може да се нарече Божествен човек, човек на Новото в света.

Когато на съвременните хора се говорят неща, по-високи от техните разбирания, те се запитват реално ли е всичко това. Питам: реално ли е всичко, което ясновидецът разказва? Той казва, че вижда красиво, обширно поле, изпъстрено с различни цветя, но още докато говори, картината изчезва пред него; вижда красиви, величествени планини пред очите си, каквито никога в живота си не е виждал, но скоро и те изчезват. И той сам се чуди реално ли е това, което вижда, или не е реално. Ако ясновидецът вижда само картини, без да може да стъпи на тия места, той се намира пред символи, които трябва да тълкува, но ако едновременно вижда красиви полета и планини и може да ходи по тях, той се намира в реалността на Живота. Ако ясновидецът види през деня звезда, която внася в ума му една светла идея, тя е реална; той се свързва със светлината на тази звезда и започва правилно да мисли.

Като ученици, вие трябва да изучавате себе си, да проявявате нещата, за да се домогнете до реалността на Живота. Например някой ученик се явява на изпит, очаква да получи шестица, а всъщност свършва изпита си едва удовлетворително; друг път се колебае в себе си, а свършва добре. Той трябва да се вслушва в себе си, за да не изпада в противоречия. Реалността изключва всякакви противоречия. Като развива своята интуиция, човек постепенно навлиза в Реалния живот.

Изучавайте Природата, за да разбирате езика ѝ. Като наблюдавате изгрева и залеза на Слънцето, вие ще знаете какъв ще бъде утрешният ден: дали ще вали, ще има ли вятър и т.н. Природата учи човека чрез символи, те са нейният език. Като работи съзнателно върху себе си, той трябва да развива и своя вътрешен барометър, според който да определя както външните, така и своите вътрешни промени. Всяко вътрешно неразположение в човека говори за известна дисхармония в неговите мисли и чувства; щом ги изправи, и хармонията му се възстановява – при това положение той става господар на своите мисли и чувства. Светът, който е в самия човек, действа върху парахода му, т.е. тялото, с което пътува; не е ли добре построен, параходът му ще се разбие от вълните на неговия вътрешен свят.

Следователно, искате ли да стабилизирате знанието си, трябва да правите ред опити. Не прави ли човек опити, знанието му ще остане само теория, а всички знаете, че теория без практика не ползва човека. Дългият път, през който минава, му създава семейни и обществени опитности, които трябва да използва като знание – по този начин ще се предпази от излишни страдания.

Човек не е дошъл на Земята да се мъчи и да страда, но да изпълни Волята Божия и да развие в себе си Любов към Бога. Ако мъжът и жената не обичат преди всичко Бога, те не могат да имат Любов и помежду си. Щом майката и бащата нямат Любов помежду си, и децата им не могат да ги обичат и почитат. Детето е плод на Любовта на родителите си и на почитта на майката към бащата. Какви

ще бъдат умът и сърцето на човек, ако Духът не обича душата и ако душата не почита Духа? Отношенията между ума и сърцето се определят от отношенията между Духа и душата. Трябва ли човек да се съмнява в Духа и в душата си? Ако се съмнява в Духа и душата си, той се съмнява в Божественото.

Казано е в Писанието, че никой не е видял Бога. Пророците пък казват, че виждат Бога. Христос казва: „Отец Ми живее в Мен, а Аз живея в Него“. Как ще примирите тези противоречиви наглед мисли? Как ще познаете Бога? Човек може да познае Бога само тогава, когато върви по Неговите стъпки. Стъпи ли там, където Бог е минал, умът му ще се просвети, сърцето ще се облагороди, душата ще се разшири, духът ще укрепне – ще настане коренна промяна в него.

Бог постоянно подобрява съдбата на човека. Ето защо, за да излезе от своята лоша съдба, човек трябва да даде път на Божественото в себе си, да очаква някакво щастливо бъдеще; да очаква на бъдещето, това значи да очаква момента на своето пробуждане. Пробуди ли се Божественото съзнание в него, работите му моментално се оправят. Това пробуждане не става изведнъж. Време, усилена работа се иска от него, докато дойде до своето пробуждане. Няма по-велик момент в живота му от този да почувства Божието присъствие в себе си.

Бог посещава само тия души, които Го търсят, които са готови да Го видят. Почувстват ли Божието присъствие в себе си, животът им коренно се изменя. Ако ангел посети човека, последният ще се уплаши, но от Бога никой не се плаши – защо? Защото Той се изявява на човека според степента на неговото развитие. Който е почувствал Божието присъствие в себе си, разбрал е своето предназначение на Земята – той казва: „Аз дойдох на Земята, за да изпълня Волята Божия“.

Казано е в Писанието: „Молете се един за друг“. И аз казвам: когато забележите, че някой ваш брат или ваша сестра се обезсърчат или заболяят, съберете се на едно място и се помолете за тях. Колективната молба е сил-

на. Общата работа не изключва свободата на човека; ако някой мисли, че в общата работа губи свободата си, той е на крив път. Докато е в плът, човек не може да живее без хляб и ядене; докато е в плът, той не може да бъде свободен от хлебаря и от гостилничаря. Докато е слуга, човек не може да бъде свободен от господаря си и докато е господар, той не може да бъде свободен от слугата си. Господарят е длъжен да храни и да облича слугата си, както и редовно да му плаща.

Свободен, силен човек е този, който върши Волята Божия; докато Любовта не цари в сърцето му, той не може да бъде свободен. Любовта изисква издръжливо сърце, светъл ум и силна воля, с които да се устоява на всички мъчнотии и препятствия. Човек трябва да координира силите си, да има светли мисли като на ангелите, чисти чувства като на херувимите и силна воля като тази на светията.

И тъй, новата година изисква от всеки известно постижение; за тази цел тя носи на човека благоприятни условия и от него зависи дали ще използва тия условия, или не. Използва ли разумно условията, човек може да реализира своите планове и добри желания. Той може да разплете и обърканите си работи. Бог е изпратил в света велики и силни хора, за да изчистят пътищата ви. Стъпите ли на чисти пътища, вие трябва да поддържате чистотата им – това се изисква от вас. В духовно отношение 1930 година е добра; тя носи добри условия, но от вас се иска работа. Работите ли съзнателно върху себе си, вие ще се ползвате от плодовете на своите усилия.

19. лекция, 1 януари 1930 г., София, Изгрев

ПРОЯВА НА ЛЮБОВТА

Размишление върху пътя на светлината.

Пишете върху темите: *Отличителната черта на ученика* и *Отличителните черти на умрелия и на живия човек*.

Защо умира човек? За да възкръсне. Който никога не е умирал, той не може да възкръсне. Който не е умирал, не може и да се роди. Една характерна черта на умрелия е тази, че колкото и да го хвалят или корят, той нито не се смущава, нито се радва; на живия обаче не е безразлично дали ще го хвалят, или ще го укоряват. Умрелият е зает с важна работа, вследствие на което не се интересува дали някой ще го хвали, или ще го укорява; той е глух за всичко, което става вън от него, но буден за всичко, което става вътре в него. За живия не е така – за него е важно дали ще му кажете няколко сладки думи.

Като четете Библията, задавали ли сте си въпроса коя книга от Стария Завет минава за най-важна. Според мнозина най-важна книга от Стария Завет е *Песен на песните*¹³ – философията на Соломон¹⁴. След като учил и живял известно време, Соломон написал тази книга, в която възпял Любовта. Тази книга е минала през строга цензура и едва е била допусната; и до днес още тя не е приета както трябва. Като я четат, мнозина се произнасят за нея, че не е подходяща за млади хора – те намират, че моралът ѝ не е съобразен с днешното разбиране на хората. Книгата *Песен на песните* не е канонична. Днес срещате и религиозни, и светски хора, които мислят, че само старият може да чете книгата на Соломон; чете ли я някой млад, той ще се съблазни. Дали ще се съблазни човек, или не, това се определя от идеала, който го ръководи в живота – съблазнява се само онзи, който няма висок идеал. Заблуждава се в гората само онзи пътник, който няма светлина, която да

го ориентира; обърква пътя си в морето само онзи паракход, чийто фар на брега е загаснал. Следователно, докато човек има фар в живота си, т.е. докато има висок идеал, който осветява пътя му, той никога не може да се загуби, нито да се съблазни. Съблазънта не е нищо друго, освен отклоняване от правия път на живота; тя иде всякога, когато между идеите на човека няма съответствие.

Кои хора се съблазняват? Съблазняват се обикновено слабите, болните, а най-много децата. Докато детето е малко, майка му го поставя в строги закони: тя му забранява да прави това или онова, да яде тази или онази храна, да не бърка в гърнето със сладко и т.н. Значи всички хора, които се съблазняват лесно, живеят под строги правила и закони. Докато детето е малко, много неща му забраняват. Щом човек се закрепи, щом придобие устойчивост, забраната се вдига от него и той се чувства свободен да постъпва както намира за добре. Както недобре асимилираната храна произвежда обратни резултати в храносмилателната система, така и криворазбраните или недоразбрани идеи внасят съблазън или противоречия в живота. Идеите са живи неща, следователно човек не може да глътне нещо живо, без да го е раздробил и асимилирал предварително.

Всяко същество, което влиза в стомаха на човека, трябва да умре; ако остане живо, човек умира. С други думи казано: всяко същество, което влиза в човешкия организъм, трябва да се подчини на реда и порядъка, който намира там; не се ли съгласи с този ред и порядък, в организма настъпва дисхармония, разбъркване, при което непотребното ще се изхвърли навън. Всяка идея, която прониква в човешкия ум, трябва да е в съгласие с основните идеи на човека; не е ли в съгласие с тях, тя произвежда обратен резултат.

Същият закон се отнася и до чувствата – ако едно чувство влезе в сърцето на човека и не се подчини на основния ред и порядък, който съществува между останалите чувства, сърцето непременно ще го изхвърли навън. Хората наричат *любов* много от чувствата, които влизат в

сърцето им като неканени гости; това не е Любов, това са особен род чувства, които минават през сърцето и заминават, като оставят следи от себе си. Любовта не е преходна, тя е нещо постоянно. Малцина са готови за нея.

Днес повечето хора заминават от този свят, без да се пробудят за Любовта – както са дошли, така си отиват. Като не разбират Любовта, като не са я опитали, те наричат *Любов* всяко временно чувство, всяко разположение, което изпитват. Едно от качествата на Любовта е, че не познава злото; Любовта никога не прави зло – където тя присъства, там всякакво зло и престъпление отсъстват. Животът на любещия е подведен под особена гама: каквото и да му се говори, каквито и неща да гледа, той навсякъде чува и вижда красивото. На всички неща той гледа особено, не както обикновените хора; той има особени очи, особено вижда нещата. На пръв поглед изглежда, че този човек не прави разлика между Добро и зло; тъкмо там е особеното в него – че той всичко вижда, но си обяснява нещата от гледището на Любовта. Как може да вижда отрицателното в света, когато няма достъп до него? Пред Любовта злото и престъплението се стопяват. Която види някой умрял, тя казва: „Няма нищо, този човек ще възкръсне“. Еди-кой си бил ранен, кръвта му изтекла. – „Няма нищо, кръвта ще потече известно време и ще спре.“ Живата кръв никога не изтича. Кръв, която изтича, е мъртва – тя тече и изтича, но благодарение на живата кръв в човека има възможност постепенно да се възстановява.

Като не разбират дълбокия смисъл на живота, хората се плашат да не се случи нещо лошо с тях. Няма защо да се плашат. Като живее, човек има една задача в живота си – да събуди чувството на Любовта в себе си; събуди ли това чувство, всякакъв страх в живота му изчезва. Любов и страх са две несъвместими неща. Едно се иска от човека: да не пропусне времето, когато се събужда чувството на Любовта; за всеки човек това време е различно, няма определена възраст.

Събуждането на това чувство съвпада с момента на новораждането в човека. Когато чувството на Любовта се пробуди, животът му вече не изгасва; той влиза в по-висока гама на живота, откъдето разглежда нещата. Светлината на това място е голяма, вследствие на което той вижда нещата ясно; следователно светлината на Любовта осмисля както физическия свят, така и Духовния, и Умственият. Докато светлината на Любовта не огрее сърцето и ума, т.е. върха и долината, човек не може да бъде буден, вследствие на което не вижда ясно.

Съвременните хора гледат особено на Любовта. Те считат, че тя е достойние само на младите; ако чуят, че някой възрастен или стар човек люби, взимат го за посмешище. Те не правят разлика между *Любов* и *влюбване*. Докато е жив, човек трябва да люби; стане ли въпрос за влюбване, това е друга работа. Между влюбването и пианството има нещо общо. Чувате, че някой се е влюбил, запалил се е от четири страни, но след известно време изтрезнял. Любов, която запалва сърцето и в скоро време изгасва, не е истинска. Запали ли се огънят на човека, той трябва вечно да гори.

Срещате един учен, на преклонна възраст вече, но виждате, че огънят на Любовта в него продължава да гори. Той живо се интересува от науката, работи, прави научни изследвания; каквото и да говори, каквато и работа да върши, все за науката мисли – той е влюбен в нея. Светът се нуждае от влюбени хора, т.е. от хора на Любовта.

В обикновения живот хората на Любовта минават за смахнати. Разумната природа гледа на въпроса по друг начин – тя счита за истински човек онзи, който люби. Сегашният живот изисква от всички хора дълбока, вътрешна мисъл, която да служи като филтър на обикновените мисли; без филтър на мисълта и на чувствата животът е пълен с опасности. Като живее, човек постоянно трябва да филтрира мислите и чувствата си, да знае кое е ценно и кое не е. Човекът на Любовта се отличава от обикновените хора именно по това, че филтрира нещата. Тази е причината, поради която той никога не се разочарова. Както

ясновидецът никога не се заблуждава, така и любещият никога не се разочарова – и двамата виждат ясно. Където да отидат, те са добре приети, на тях гледат с разположение както обикновените, така и напредналите същества.

Невидимият свят се интересува от всеки човек, в когото чувството на Любовта се е пробудило. Възвишените същества полагат особени грижи за него: те го поливат, осветяват, както вие постъпвате с цветя, които обичате. Кой градинар не се грижи за своите красиви цветя? Кой бижутер не се грижи за своите скъпоценни камъни? Кои родители не се грижат за своите добри деца? Родителите трептят за добрите си деца като за скъпоценен камък, защото от тях зависи семейният им живот. Когато децата са добри, и родителите живеят добре; лоши ли са децата, семейният живот на родителите се разваля. Родителите и децата трябва да имат общ идеал, към който да се стремят.

Следователно, докато в индивидуалния, в семейния, в обществения живот съществува общ идеал, животът на всички хора ще бъде хармоничен; внесе ли се раздвояване в идеала на човека, животът му се обезсмисля. Щом животът на хората се обезсмисли, те започват да се карат, да спорят помежду си, вследствие на което идват страданията; затова е казано в Писанието: „Всеки дом или общество, разделено против себе си, не може да устои“. Идеалът, както на отделния човек, така и на цялото човечество, трябва да бъде Любов към Бога; тази Любов включва в себе си и любов към ближния. Мнозина казват, че могат да обичат ближния си, но как ще обичат Господа, Когото никога не са виждали? Според мен по-лесно е Бога да обичаш, отколкото хората – защо? Защото единственото същество, което виждате в света, това е Бог. Що се отнася до човека, виждате само външната му страна, но какво всъщност представлява – не знаете. Днес познавате баща си, казвате, че той има брада, мустаци, сини очи, висок ръст. Как ще познаете баща си, когато замине за другия свят? Отиде ли на онзи свят, веднага ще хвърлят брадата и мустациите му; те ще кажат: „Щом си дошъл между нас, ние веднага

ще те преобразим – тук не се приемат дегизирани хора“. Брада, мустаци – всичко това ще оставите настрани и ще дойдете съвсем преобразен. Като знаете това, как ще се познавате в онзи свят?

Като говорим за познаване на Бога, ние имаме предвид познаването на Любовта – който познава Любовта, познава и Бога; ето защо всеки човек трябва да се стреми да развие в себе си чувството на Любовта. Ще кажете, че има време, няма защо да бързате. Не е въпрос да бърза човек; въпросът е да не пропуснете времето, т.е. момента, който благоприятства за развитието на това чувство. Всеки може да плати дълга си, но важно е, че има срок, в който трябва да го изплати. Дойде ли срокът за плащане, никакво отлагане не се приема; който е взимал, трябва да плаща. – „Ама аз мислех, че има много време до срока.“ Така мислиш, защото не виждаш правилно. За да виждаш правилно, трябва да застанеш от страната, от която гледа твоят кредитор. Ти гледаш от друга страна, вследствие на което линиите на твоя и на неговия интерес не се съвпадат. От мястото, от което гледаш, линията се продължава; от мястото, от което кредиторът гледа, линията се скъсява. Всъщност линията нито се скъсява, нито се продължава, но перспективно изглежда, че се продължава или скъсява. Длъжникът има желание да продължи срока за изплащане на полицата си, кредиторът има желание, ако не да получи по-скоро парите си, поне да бъде в определен срок. Това е естественият процес в живота – когато един бърза, друг трябва да спира процеса. Изобщо, който бърза много, той не печели. Човек не трябва да бърза, но да се стреми да върши всичко с импулса на Любовта. Работи ли всякога и навсякъде с Любов, може да очаква добри резултати.

И тъй, докато чувството на Любовта не е развито в човека, той не може да разбере проявите ѝ. Който е развил това чувство в себе си, той го познава и в другите хора – как? Достатъчно е да докосне ръката на човека, за да познае дали той има Любов, или няма. Като хващате ръката на своите познати, вие изпитвате приятно или не-

приятно чувство. Неприятно чувство се предизвиква от това, че ръката на някого е много суха или много влажна. Ръката трябва да има приятна топлина, да не е нито много суха, нито много влажна. Голямата влага на ръката може да се уподоби на влажно време. Дойде ли голяма влага, земеделецът е недоволен, но той е недоволен и от голямата суша. Следователно, ако ръката на човека е много суха, това показва, че растителността в него е изложена на загиване. Човек трябва да наблюдава, да изучава състоянията си по температурата на ръката. Има една хладина, която е естествена – това показва, че теченията на силите в организма стават правилно и такъв човек обикновено е здрав. Нормалното състояние на организма се нарушава, когато в човека се събудят много желания или когато се натъкне на противоречиви мисли и чувства в себе си; освободи ли се от някои желания, внесе ли хармония в мислите и чувствата си, и състоянието му се подобрява.

Кои мисли и чувства са естествени? Всяка мисъл и всяко чувство, които не причиняват дисхармония в човека, са правилни; те са хармонични със законите на Природата. Същото се отнася и до музиката – два тона са хармонични, ако спазват законите на музиката. Когато пее, човек трябва да се съобразява с основния тон. Той не се определя от камертона – в човека има едно вътрешно чувство, с което може да схваща основния тон, и за да развие това чувство в себе си, трябва да се упражнява. При това, ако певецът пее сутрин, по-лесно може да схваща основния тон; пее ли на обяд или вечер, условията за музика са по-трудни. Който иска да стане добър певец, трябва да пее сутрин; след това може да пее и преди обяд, и преди вечеря. Той трябва да пее най-малко по три часа на ден: сутрин, преди обяд и преди вечеря.

Каквито са законите на музиката, такива са и на мисълта: за да бъде мисълта правилна, хармонична, човек трябва да се упражнява да мисли право. Мисълта трябва да се излива гладко, плавно, без напрежение. Някой се мъчи, напъга, не може да реши известен въпрос; няма защо да се напъга – достатъчно е да запее, да отклони

мисълта си от своята мъчнотия и разрешението на въпроса ще дойде. Който има музика в себе си, лесно разрешава въпросите си. Новото възпитание и самовъзпитание трябва да започне с музика.

Съвременните педагози, майки и учители, си служат с ред правила и закони, чрез които определят дали дадена постъпка е добра, или е лоша. Коя е мярката за преценката на добрите и лошите постъпки? Трябва да съществува една мярка, която да бъде обща за всички хора. Природата има правилна мярка, чрез която определя правите и кривите постъпки. Домогне ли се до тази мярка, човек става господар на себе си; не я ли е придобил още, постоянно греши, вследствие на което нарушава хармонията на своя вътрешен живот. Дисхармоничното състояние в човека показва, че той е изправен пред своите криви постъпки, за които трябва да плаща. Природата е строга и взискателна към всеки, който нарушава нейния ред и порядък – тя веднага му поднася полица, да плати дълга си.

И тъй, иска ли да бъде здрав, човек трябва да прилага в живота си мярката, с която Природата си служи. За да знае дали я прилага правилно в постъпките си, той трябва да се изучава вътрешно – при всяка своя постъпка трябва да следи какво е разположението му. И най-малкото неразположение, скрито дълбоко в човека, показва, че той е нарушил тази мярка, като я е продължил, или я е скъсил. В това отношение сам може да преценява постъпките си: ако не е доволен от себе си, и хората няма да бъдат доволни от него. Ако музикантът е доволен от свиренето си, и слушателите му ще бъдат доволни. Невъзможно е човек да е доволен от себе си, а хората да са недоволни от него; невъзможно е също той да е недоволен от себе си, а хората да са доволни. Като казвам това, имам предвид онзи човек, който прилага мярката на Природата към себе си; този човек има вярна преценка за нещата и не се лъже нито в себе си, нито в другите.

Съвременните хора страдат, мъчат се, искат да се освободят от противоречията на живота си. Докато мислят по стар начин, те винаги ще се натъкват на противоречия.

Какво се иска от човека? Като е дошъл на Земята, трябва да разбере откъде иде, сам ли е дошъл, какво трябва да прави и т.н. Като мисли върху тия въпроси, той ще се домогне до разрешението на въпроса – че е дошъл да изпълни Волята Божия, т.е. Волята на своя Баща. Отговори ли си на този въпрос, ще разбере, че не е сам на Земята и не живее само за себе си – той е заобиколен от своите братя и сестри.

Всички хора са братя и сестри помежду си. Разреша ли този въпрос в себе си, човек трябва да се определи в отношенията си към хората като техен брат; почувства ли се брат на човечеството, всички противоречия в живота му ще изчезнат. Сегашните хора са забравили своя произход, забравили са, че са братя и сестри, вследствие на което са се отдалечили един от друг. Днес всеки мисли за себе си; що се отнася до неговия ближен, той го счита за чужд, а често гледа на него и като на враг. Започне ли да гледа на ближния си като на душа, която познава, никой не може да му причини зло. Време е вече хората да започнат да гледат на себе си като на братя, родени от един Баща. Когато братът срещне сестра си, ще я прегърне и целуне със свещен трепет в своята душа; той ще познае сестра си, която ще го заведе при своя Баща. При това положение и братството, и сестринството имат смисъл. Истински брат и сестра са ония, които отиват заедно при своя Баща и получават Неговото благословение.

Мнозина се питат как трябва да разрешат въпроса за женитбата. Този въпрос е разрешен още с идването на човека на Земята. Човек е свързан с материята; щом е слязъл на Земята, той се е венчал за материята. Бил е дух, а се е свързал с материята; ако при това положение не е доволен, отвън нищо не може да го задоволи. Външната женитба, която става между мъже и жени, не е нищо друго, освен сдружаване между хората с цел да свършат заедно дадена работа. Търси ли щастие в женитбата, човек е на крив път. Женитбата е учредителен акт за свършване на определена работа. Че е така, вие проверявате в самия живот. Женят се млади, красиви, богати хора, но все са

недоволни, липсва им нещо – какво? Божественото. Докато даде път на Божественото, човек всякога ще бъде недоволен, всякога ще му липсва нещо. Ето защо, дали ще се жени, или не, човек всякога трябва да съзнава, че живее, за да реализира Божия план, да се пробуди в него Любовта, да даде предимство на Божественото в себе си.

Като ученици, вие трябва да синтезирате явленията в живота и в Природата, да правите връзка между миналото и настоящето; като правите тази съзнателна връзка, ще разберете, че това, което днес преживявате, е резултат на вашето далечно минало. Невъзможно е да има последствия без причини. Следователно, искате ли да се освободите от болести или недъзи, обърнете се към миналото си, където се крият причините на нещата; като намерите причината и я премахнете, ще се освободите и от последствията ѝ. Дойде ли до това разбиране, човек започва да живее съзнателно, защото знае, че сегашният му живот определя бъдещия.

Някои очакват още днес да бъдат щастливи; човек може да бъде щастлив дотолкова, доколкото е приготвил условия за щастие. Причините за сегашното му щастие или нещастие се крият в неговото минало. Невъзможно е човек да бъде богат, ако не е приготвил в себе си условия за богатство; не е ли приготвил условия за богатство, и да стане богат, в скоро време той ще го изгуби. Преди да стане богат, трябва да е бил господар на сиромашията; който може да управлява сиромашията, може да управлява и богатството.

Сега, да се върнем към главния въпрос – проява на Любовта. Къде се проявява Любовта – в живота; животът представлява сцената, на която Любовта се проявява. Не е ли приготвил тази сцена, човек не може да очаква никакво проявление на Любовта. Любовта се проявява в живота, но извън времето и пространството. Моментът, през който се проявява, е кратковременен, но внася пълно единство в живота. Любовта примирява всички противоречия; излезе ли вън от нея, човек отново се разгласява. Любовта внася единство, а безлюбието – разногласие. Докато влезе в

областта на абсолютната хармония, човек ще пада и става, непрекъснато ще се движи между Любовта и безлюбието. Като се движи от един полюс на друг, ту се разширява, ту се свива – това са процеси, през които неизбежно трябва да мине, за да излезе от своето тесногърдие.

Физическият живот представлява движение между полюси, между крайности, но самият живот не е в крайностите, т.е. в полюсите. Ако единият полюс представлява *А*, начало на нещата, другият полюс е *В* – край на нещата; животът се движи между *А* и *В*. Следователно, ако кажем, че богатството и сиромашията са полюси, ще знаем, че животът не е в тях – те представляват само възможности за човека да живее. Ако в ума на някого влезе само една идея – или само идеята за богатство, или само идеята за сиромашия, той непременно ще умре; държи ли в ума си едновременно и двете идеи, непременно ще живее.

Следователно, докато човек държи в себе си идеята, че ще живее, той непременно ще умре; поддържа ли само идеята, че ще умре, той пак ще умре; поддържа ли едновременно идеите, че ще живее и ще умре, той ще живее. Който не може да умре, той не може и да възкръсне. Като възкръсне, човек минава в по-висока фаза на живота, откъдето разбира нещата с по-голяма яснота.

Сама по себе си смъртта не е страшна, страшно е, когато човек умира и не може да възкръсне. Като знаете това, живеете съзнателно, за да заминете от този свят навреме, за да можете да възкръснете. Не живеете ли правилно, ще умрете преждевременно; щом умрете преждевременно, и възкресението няма да дойде. Когато земеделецът не сее навреме, и плодът не узрява навреме; същият закон се отнася и до желанията на човека – сей навреме, за да пожънеш плодовете си навреме.

Мнозина не успяват в живота си, понеже отлагат реализирането на своите желания за благоприятни времена. Вземете пример от Орфей¹⁵, безсмъртният певец на вълшебната песен, който със свирката си превръщаше цялата природа в слух. Той не търсеше благоприятни моменти за свирене, но свиреше между овцете – пасеше овце и сви-

реше; овцете му спираха, за да го слушат с благоговение. Следователно, ако със своя живот човек не може да застави овцете да престанат да пасат, лошите хора да се откажат от престъпленията си, а добрите да го последват, той не живее добре. Вълшебната свирка на Орфей представлява Божественото начало в човека. Всеки трябва да извади тази свирка вън от себе си и да започне да свири с нея; засвири ли веднъж, всички, които чуят това свирене, ще се съберат около него: ще пеят, ще скачат, ще играят. Който гледа как скачат, ще ги нарече луди. Не са луди тия хора, но Божественото в тях се пробужда. Няма по-велик момент за човека от този – да се пробуди Божественото начало в него, да го посети Любовта.

Следователно, когато Божественото в човека започне да свири, добрите хора ще се спрат, за да слушат, а лошите ще започнат да играят. Това, което става вън от човека, става и в самия него: доброто естество съзерцава тихо и спокойно, а лошото скача, играе; лошото естество е в постоянно движение, а доброто съзерцава, размишлява, внася красиви подтици в човека. Значи докато човек живее, едно естество в него трябва да съзерцава, а друго – да работи; едни идеи трябва да бъдат в покой, а други – в движение, в непрекъсната работа. За да поддържа хармонията на своя живот, човек трябва да сменя състоянията на своето естество: това, което е прекарало известно време в покой, трябва да работи, а онова, което е било в движение, да почива. Човек трябва да знае кога да мълчи и кога да говори. Той трябва да знае кога да отваря и кога да затваря очите си – дойде ли до красивото и доброто в света, трябва да ги отваря; дойде ли до злото, до грозното, трябва да ги затваря. Който отваря очите си за злото, а ги затваря за доброто, той е на крив път.

Мнозина се запитват какво е Доброто. Ако човек отсега нататък иска да разбере какво представлява Доброто, неговата работа е свършена. Днес и децата знаят какво нещо е Доброто. Човек трябва да знае какво представляват Любовта, Мъдростта, Истината, Добродетелта и Правдата – това са петте стълба, върху които е поставен чо-

вешкият живот. Без Любов никакъв живот не съществува; без Мъдрост никакво знание, никаква светлина не може да се прояви; без Истина никаква свобода не съществува; без Правда кръвообращението не може да става правилно; без Добродетел никаква къща не може да се съгради. Значи Доброто влиза в строежа на живота. Човек е потопен в средата на добродетелите, но въпреки това не ги разбира. Какво нещо е Любовта – не знае, но въздиша и мечтае за нея; какво нещо е Истината – не може да определи, но се стреми към Свободата. Истината е онази сила, която освобождава човека от всички окови и ограничения, били те физически, сърдечни или умствени.

Съвременните хора се оплакват от мъчнотии и страдания, без да търсят причините за това. Една от причините е пресилването – те пресилват нещата, вследствие на което става изгаряне на жиците в тяхната инсталация. Например двама души се обичат, имат хармонични отношения помежду си. По едно време единият взима голяма сума назаем от другия и не мисли да я плати – той счита, че като се обичат, може да мине без плащане, но остава излъган; той не разбира Любовта. Наистина, Любовта изисква жертви, но доброволно; и най-малкото насилие в нея разваля отношенията, т.е. прекъсва инсталацията ѝ. Тя се храни с жертви, но дадени без насилие. Следователно заслужава човек да пожертва живота си, за да познае Любовта.

Като ученици, вие трябва да се ползвате от всичко, което преживявате. Не се оплаквайте от мъчнотиите си, но вижте какво богатство се крие в тях и го използвайте. Ще кажете, че еди-кой си ви обрал. Не само вие страдате – и добрите хора, и светиите ги обират; кражбата е социално зло, което съществува навсякъде в живота.

Има два вида кражби: материална и духовна. Човек трябва да се пази от крадци и разбойници, които погубват душата му; що се отнася до материалната кражба, там той ще бъде изпитван, за да познае себе си, да види кое е неизменното в него. Добрият човек има нещо определено, устойчиво в характера си, на което всякога може да раз-

чита. И той е изложен на противоречия, но издържа; знае, че като излезе вън, когато температурата е десет градуса под нулата, непременно ще усети студ, но същевременно знае как да посрещне студа. Студът е противодействаща сила, която регулира енергиите на човека; от него и най-лошият става мек, снизходителен към ближните си, готов на всякакви отстъпки. Ако искате да не ви хапе змия, служете я на студено.

Следователно студът е за лошите хора, а топлината – за добрите; сиромашията е за лошите хора, а богатството – за добрите. Всеки човек има две страни – тъмна и светла. Тъмната страна ще възпитавате по един начин, а светлата – по друг; тъмната страна е лошото естество в човека, а светлата – доброто. В пътя на самовъзпитанието си човек трябва да разбира какво представлява сиромашията и какво – богатството. Той трябва да осиромашее за старото, а да забогатее за новото. Старият живот представлява книжни пари, които се късат, горят, губят цената си; новият живот представлява златни пари, които във всички времена и епохи запазват своята цена.

Коя е онази идея в човека, която при всички условия запазва своята цена? Това е идеята за Бога. Докато носи в себе си идеята за Бога като нещо свещено, човек всякога ще бъде здрав и богат; да носи тази идея в себе си, това значи да живее като Бога, да прави това, което и Той прави. На физическия свят Бог се изявява чрез даване, следователно бъдете и вие щедри като Бога. Доколко трябва да дава човек? Има един вътрешен закон, който определя степента на даването. Едно трябва да знаете: никой не може да бъде богат, ако не е щедър. Щедростта подразбира отношение към всички: към себе си, към ближния и към Бога. Не е ли щедър, човек сам затваря крановете си за богатството, за източниците на Живота.

Съвременните хора се плашат от живота, вследствие на което търсят начин за оправяне на света. За да се оправи светът, всеки трябва да обича работата си. Днес повечето хора заемат разни служби не от любов, а от желание да получават големи заплати. За да се разбере кои

са истинските работници, нека се направи следният опит: на разсилния да дадат голяма заплата, а на директора на някое учреждение – малка. Който обича работата си, той ще остане на поста си, без да се стреми към положението на разсилния; който работи за пари, веднага ще напусне своята висока служба и ще заеме положението на разсилен, за да получава голяма заплата. Но по този начин светът не се оправя; той се нуждае от истински работници, които обичат работата си и живеят с нея. Що се отнася до богатството и сиромашията – това са две възможности, от които човек се учи.

Знанието и невежеството също крият известни възможности в себе си. Сиромашът може да стане богат и богатият може да стане сиромаш. Ученият може да стане невежа и невежата може да стане учен. Като живее, човек трябва да се учи от всичко; в каквото и положение да се намира, той трябва да съзнава, че е ученик, дошъл на Земята да учи.

Мнозина бързат, искат веднага да станат светии. Това е невъзможно. За да стане светия, човек трябва да мине през ред изпитания и мъчности. Светията е човек, който разполага със силите на Природата. Всеки може да стане светия, но време се изисква за това. Не е въпрос да се стремиш към светийство; достатъчно е при положението, в което се намиращ, да обработиш онзи материал, който ти е даден.

Сега ще ви дам едно упражнение за 40 дни. Който се заеме да го изпълни, само той да го започне; ако го започнете и прекъснете, не е добре нито за вас, нито за ония, които са го започнали. Не искате ли да постанете, по-добре не започвайте. Упражнението е следното: в продължение на 40 дни всяка сутрин преди закуска ще изпивате по една чаша студена вода, на глътки. Ще пиете водата спокойно, концентрирано, без да бързате. Ще знаете, че вършите велика работа за стомаха си. Ония, които имат стегнат стомах, ще почувстват голямо облекчение, стомахът им ще се регулира; ония пък, които имат редовен здрав стомах, и те ще придобият нещо.

Това упражнение има значение и за каляване на волята. Не може човек да се моли добре, ако не е калил волята си. Молитвата подразбира концентриране на мисълта. Като се моли, човек се свързва с всички, които се молят – по този начин той влиза в техните нужди, в тяхната радост и благодарност, отправени към Бога. Той се свързва с радостта и благодарността на майката, която е родила здраво дете; свързва се с радостта на болния, който става от леглото си, на което е прекарал тежка болест; свързва се с радостта на сиромаша, който след неколкодневен глад е получил един добър обяд. Като се моли по този начин, човек разбира какво значи молитва, каква е Божията милост и благодат, отправена към всички живи същества – малки и големи, в момента на техните нужди и затруднения.

Божията Любов носи пълния живот.

20. лекция, 8 януари 1930 г., София, Изгрев

СВЕТЛИ И ТЪМНИ ДЕЙСТВИЯ

Размишление върху Божия Промисъл.

Чете се темата *Отличителните черти на ученика.*

Съвременните хора се нуждаят от прави разбирания; нямат ли прави разбирания, те са осъдени на страдания. Като говоря за страданията, нямам предвид великите разумни страдания. Колкото по-неправилни са разбиранията на човека, толкова по-неразумни са и страданията му. Когато тия страдания намаляват, това показва, че разбиранията му се подобряват; колкото по-мъдър става човек, толкова по-малко страда. В този смисъл ние можем да кажем, че мъдрецът не страда – той разбира причините и последствията на нещата, вследствие на което не може да се натъква на такива страдания, на каквито се натъкват обикновените хора. Философията на мъдреца се различава коренно от философията на обикновения човек.

Каквато и да е философията на човека, той трябва да дойде до нейните основни положения, които да изучава и практически, и теоретично. Приложи ли своята философия в живота си, все ще се натъкне на Доброто или на злото, но трябва да ги разглежда като сили въвн от себе си. Колкото и да се стреми да ги избегне, те ще окажат известно влияние върху него: Доброто внася разширяване на чувствата и на мислите, а злото внася свиване. При злото човек се ограничава, т.е. лишава се от условията да се прояви. Ако върви съзнателно в пътя на злото, каквото спечели, в скоро време ще го изгуби. Какво се ползва вълкът, който напада овцете – днес ще изяде една-две овце, но на другия ден ще плати с живота си. Пътят на злото води към смърт, ето защо, дойде ли до злото, човек трябва да вземе обратния път – пътят на Доброто. Пътят на злото е покрит със сняг и лед. Каквото и да прави, щом попадне в този път, човек е изложен на големи мъчности; опасно е да не замръзне, да не изгуби условията за живот.

Като ученици, вие трябва да знаете как да се справяте със злото. Ако питате религиозния как се справя, той ще каже, че молитвата е един от методите за справяне със злото. Какво всъщност представлява молитвата? Да се молиш значи правилно да мислиш, да дишаш и да се храниш. Каква храна трябва да употребява човек? Някои поддържат мнението, че човек трябва да се храни с месо, а други – с растителна храна. Едни поддържат, че за да бъде здрав, човек трябва да пие вино, а други отричат виното – те казват, че трябва да се пие само вода. След това се явява въпрос каква вода да се пие – гореща или студена, и в какво количество. Някои хора пият вода повече, отколкото трябва; други пък пият малко вода. Първите употребяват повече солени или сладки храни, вследствие на което пият много вода. Някои пък казват, че човек трябва да пие малко вода. За да бъде здрав, човек трябва да употребява определено количество вода, която, от една страна, е нужна за смекчаване на храната, а от друга – за промиване на вътрешните органи.

Каквото е значението на водата в Природата, такова е значението и за организма. Никаква реакция не може да стане без вода. За всеки организъм е точно определено колко вода трябва да употребява всеки ден. При това водата, която употребява, трябва да бъде доброкачествена; ако наблизко няма хубава вода, човек трябва да отиде на два-три километра от дома си, но непременно да намери чиста вода.

Като не може да си достави доброкачествена вода, човек се оправдава с нямане на време. Нищо не е в състояние да оправдае човека! Има ли желание да направи някакво добро за себе си или за ближните си, времето за него се продължава; не желае ли да направи добро, времето му се скъсява. От човека зависи да продължи или да скъси времето си; той има възможност и условия каквото каже, да го направи. Що се отнася до Доброто, в това отношение е маг – каквото пожелае, може да го направи.

Доброто в света е закон на Светлината, а злото – закон на тъмнината. Докато е в светлината на Живота, чо-

век всякога ще различава Доброто от злото; изпадне ли в тъмнината, изгубва мярка за нещата и престава да ги различава – той изгубва границата, където свършва едното и започва другото.

В живота Доброто и злото се преплитат така тънко, че мъчно се различават границите им. Например ако влезете в дюкяна на човек, който си служи със закона на тъмнината, вие трябва да познавате похватите му; не ги ли разбирате, всякога ще останете излъгани – той ще ви представя добрата стока за долнокачествена, а долнокачествената – за добра, за да я продаде скъпо. Видите ли, че постъпва по този начин, вземете от стоката, която представя за долнокачествена. Щом хванете лъжата му, вие ще си излезете доволен, че не са ви излъгали, а този бакалин скоро ще фалира.

Водете се от правилото: срещнете ли човек, който много говори за морал, за своите добри качества, той е търговец, който иска скъпо да продаде долнокачествената си стока. Влезете ли в дюкяна на търговец, който служи на закона на Светлината, знайте, че той никога не лъже; каквото каже, вярвайте – той всякога говори истината. Каквато и стока ви препоръча, вземете от нея. Следователно вярвайте на думите на човека, който живее според закона на Светлината. Обикновено той не говори за своите добри качества, но каже ли нещо за себе си, думите му са истинни. Той е готов по-скоро неговите интереси да пострадат, отколкото да оцети някого.

И тъй, щом е слязъл на Земята, човек трябва да бъде буден, да знае в каква бакалница влиза и с какъв човек има взимане-даване. Ако влиза в бакалница на тъмнината, трябва да отваря очите си, сам да си избира продукти; влиза ли в бакалница на Светлината, трябва да вложи всичкото си доверие в търговеца, да остави на него да избере от най-доброкачествените си продукти. Дете ли ще се ражда – човек пак трябва да избира благоприятен момент на неговото зачеване: когато едно дете се зачене в момент на Светлината, то ще носи в себе си благоприятни условия и възможности; зачене ли се в момент на тъм-

нината, ще носи в себе си неблагоприятни условия и възможности. Също така от значение е и моментът на раждането. Човек, който се е родил вечер, се различава коренно от този, който се е родил сутрин, по обяд или през деня. Който се е родил вечер, има известно количество стока от бакалина на тъмнината, която трябва да обработи в себе си. Натъкне ли се на търговец на тъмнината, човек сам трябва да избира стоката. С бакалина на тъмнината трябва веднага да урежда работите си – там никакво отлагане не се позволява; дойде ли до бакалина на Светлината, там е свободен – ако не може веднага да уреди сметките си, ще ги отложи за година, две, три и повече.

В широк смисъл на думата уреждането на сметките подразбира изправяне на грешките. Следователно, ако човек не изправя грешките си веднага, те стават навик, от който мъчно се освобождава. Вземете например навика на човека да плюе навсякъде, откъдето минава. Ако отидете в Англия и плюете където попадне, веднага ще ви глобят. Какво ще придобиете, ако плюете безразборно, където минавате? Не само че нищо няма да спечелите, но отгоре на това всичко ще изгубите. Ако плюете десет пъти на ден, ще ви глобят десет пъти. Англичаните казват: „Законите на Англия са закони на Природата“. Знаете ли какво нещо са законите на Природата? Те глобяват човека безпощадно. Ако си позволи да плюе навсякъде, откъдето минава, той няма да се освободи от тия глоби, вследствие на което ще остане неин вечен длъжник, а не е лесно да бъдеш длъжник на Природата.

Като не разбират законите на Природата, хората се запитват защо светът е създаден по този начин. Колкото и да се запитват, отговор няма да получат. Човек може да си отговори на този въпрос само след като живее съобразно разумните природни закони. Като прилага тия закони в живота си, той ще се учи от тях и постепенно ще дойде до разрешаване на великите житейски проблеми.

Като живее разумно, човек ще различава всички свои положителни и отрицателни прояви, ще знае кои откъде идват. Като се натъкне на някоя отрицателна проява, ще

знае, че тя е остатък от неговото далечно минало, и ще намери начин да се освободи от нея. Отрицателните прояви са утайки, наслоявания от миналото, които лесно могат да се отстранят – достатъчно е да се приложи към тях филтъра на ума, за да се сложат далеч, като непотребни. Както земеделецът обработва почвата на своята градина, така и човек трябва да обработва почвата на своето сърце и на своя ум, за да се освободи от непотребните елементи. Като обработи почвата, т.е. твърдата материя на своя ум и своето сърце, той ще се домогне до изучаване на силите и законите на течната и въздухообразна материя и най-после ще дойде до изучаване на законите на светлината и на топлината. Това са четири области, при които животът се проявява; който не познава законите на тия области, животът му не може правилно да се прояви.

Разумният живот не се дава по наследство, а се придобива. Като не разбират това, някои казват, че искат да бъдат добри. Човек се ражда с възможности да бъде добър, но да прояви добротата си – това е задача на живота. Човек се ражда с възможността да мисли, но мъдрец не се ражда; за да стане мъдрец, трябва да е работил, да придобие мъдростта. Следователно човек може само да се ползва от добродетелите и силите на своите близки, но не може да ги наследи. Добродетелите на майка ти и на баща ти са техни; ти можеш да се ползваш, да се учиш от тях, но не можеш да ги присвоиш. Можеш ли да присвоиш книгите на една библиотека? Книгите на библиотеката можеш само да ползваш, но по никой начин нямаш право да ги задържиш за себе си. Каквото човек придобие сам, това остава негова собственост, от която може да се ползва. Работите му се оправят от онова, което той сам е придобил чрез ума, сърцето и волята си.

И тъй, който не изпълнява Божиите закони, той носи последствията на своето непослушание. Мнозина мислят, че могат да живеят както искат, да нарушават Божиите закони, без да носят никаква отговорност. Ако това е вярно, как ще си обясним страданията? Страданията се резултат на нарушаване на Великите Божии закони. Някой

се е качил на една скала, откъдето иска да се хвърли. Той запитва хората около себе си ще бъде ли наказан в другия свят, ако си позволи да се хвърли от канарата. Няма защо да чака наказание в другия свят, още сега ще бъде наказан – като скочи от канарата, ще плати или с главата, или с краката си. Всяко възмездие иде точно навреме. От човека зависи да си създаде карма или да я избегне.

Разумно разбиране трябва да имате. Щом разбира правилно живота, човек е в състояние да примири всички противоречия в себе си. – „Ама защо хората са лоши? Защо светът е създаден по този начин?“ Да мислиш право, да имаш прави разбирания, това значи да гледаш на света от светлата страна. Бог е създал света, а всичко, което Бог е създал, е добро. Хората са създадени от Бога, следователно са добри. Дойдеш ли до себе си, приеми, че ти си последният, на когото предстои да изправи живота си; щом изправиш живота си, веднага ще видиш, че светът е добър. Докато мисли, че светът не е създаден добре, че хората са лоши, човек е на крив път – той живее с мисълта на миналото. Миналото трябва да се изправи. Казвате на някого, че е лош човек; защо е лош – защото не ви е дал пари назаем, а преди отказа да ви даде пари минаваше за добър. Така не се разсъждава.

Съвременните хора грешат, като изискват от ближните си повече от това, което те сами могат да направят за себе си. Човек не е услужил правилно на своите близки, които живеят в него, а иска чуждите хора да му се притичват всякога на помощ. Кой е дал на своето сърце, на своите дробове, на своя стомах, на своя мозък точно такава храна, каквата е необходима за тяхното здравословно състояние? Когато човек се научи да задоволява своите вътрешни органи – своите близки, както трябва, тогава ще получи и от хората това, което му е нужно. За да дойде до положение да познава истинските нужди на своите органи, той трябва да вземе нова посока в живота си. Новата посока подразбира права мисъл, прави чувства и прави действия. Ще кажете: „Не сме ли мислили, чувствали и действали досега?“. Човек всякога е мислил, чувствал и

действал, но сега се иска от него права мисъл, право чувство и действие. Правите неща подразбират Божественото в света.

Поеме ли Божествения път, човек е придобил това, което душата му желае. Това не може да стане изведнъж, а постепенно. Някой иска да бъде добър и всички хора го признават за такъв. Ако е богат, той раздава големи суми на бедни с цел да пишат във вестниците за него, че е благодетелен човек; вестниците пишат за неговите благодеяния, но с това той не става по-добър, отколкото е в действителност. Добротата е Божествено качество, което почива на разумността в човека. Разумният може да бъде добър, но неразумният – не. Някой иска да прояви добротата си, но когато го помолят да направи някаква услуга, веднага отказва – защо? Той се оправдава с това, че имал работа и не може да я прекъсне. Този човек не може да направи разлика коя от двете работи е по-важна: да обслужи на онзи, който страда, или да свърши своята работа. Ако той би услужил на страдащия, и неговата работа щеше да се нареди добре. Човек трябва да бъде разумен, да различава нещата: когато срещне бакалина на тъмнината, трябва да различава кои неща са за правене и кои не са; когато срещне бакалина на Светлината, там трябва да бъде готов на всичко – каквото и да му каже този бакалин да направи, всичко е намясто.

Съвременните хора са се объркали в съзнанието си по единствената причина, че не могат да употребяват намясто знаците *плюс* и *минус*. Ако пред известни величини, с които работите, имате знака минус, това показва, че дължите на някого; щом дължите, вие сте в пътя на загубите. Ако знакът пред тия величини е *плюс*, това показва, че имате да взимате или в дадения момент разполагате с известни суми. Следователно благосъстоянието на човека се определя от знаците *плюс* и *минус*, които стоят пред величините, с които той работи. Какво се ползва човек, ако има къща, ниви, лозя на разположение, а пред тях стои знакът *минус* – цялото му богатство ще се изпари. Ще кажете, че къщата, нивите, лозята са твърди вещества, не

могат да се изпаряват; ние казваме, че твърдите вещества изветряват – значи имотът на богатия човек може да изветрее, да се стопи, както снегът се топи пролет.

В Природата всеки знак, плюс или минус, означава мисъл. Минусът означава разтопяване, изветряване на едно вещество; той представлява механичен процес. Плюсът означава събиране, растене и узряване на плодовете; като знак на събирането, той представлява знак за извършване на органични процеси. Който работи с механични процеси, има един вид резултати; който работи с органични процеси, има друг вид резултати. Без да знае това, човек едновременно работи и с двата метода: с механичния и с органичния. При първия метод работите стават бързо, но и бързо изчезват; при органичния метод работите стават бавно, но са трайни. Механичните методи са стари, отживели времето си, затова трябва да се изоставят. Служете си с новите методи, т.е. с органичните; те съществуват от паметивека, но хората търсят бързи резултати, затова ги избягват. Който си служи с органични методи, той е мъдър и добър.

Истински старият наричаме мъдър човек, а истински младият – добър. Затова на мъдрите препоръчваме да добруват, а на добрите, т.е. на младите – да благуват. Под думите *мъдрите да благуват* разбирам, че те трябва да почиват. Почивката е необходима за всички живи същества като обновителен процес. Щом се наспи, човек се обновява в мисли и чувства и е готов за работа; чрез съня човек влиза във връзка със силите на Живата природа, които го обновяват.

Като ученици, от вас се иска известно почитание и уважение един към друг, да не коригирате Божественото в себе си, нито в своите близки. Всеки човек е предметно учение, от което можете да се поучавате; следователно дали ви харесва, или не ви харесва, не го съдете, нито го хвалете, а се учете от него. Първо вижте какви знаци е поставил той пред величините, с които работи; след това вижте как е извършил действията, има ли някаква грешка и каква е грешката му. Гледайте на тия неща, както гледа

математикът, а не като обикновен човек – математикът преглежда работите си и търси резултата им. Ако резултатът е неверен, той търси къде е грешката: в реда на единиците, на десетиците, на стотиците, на хилядите и т.н.; колкото по-наляво е грешката му, толкова е по-голяма. Така постъпва и Разумната природа – тя следи човека във всеки момент, за да види прави ли грешки, или не. Ако прави грешки, Природата иска да знае в коя редица са неговите грешки; ако е готов да изправи грешките си, тя веднага му се притичва на помощ. Така че като ученици, вие трябва да изучавате математиката и да я прилагате в живота си. Без математика работите на човека всякога ще бъдат неуспешни.

Следователно, не се критикувайте, но вглеждайте се в доброто, което всеки човек има, и него дръжте в ума си. Лошите работи са временни, преходни; те представляват външна страна на живота, т.е. опаковка на нещата. Добрите работи са съдържанието на живота; те представляват капитал, без който човек не може да живее. Ако външните условия, при които живеете, не са добри, потърсете начин да ги смекчите. Какво прави железарят, когато иска да смекчи желязото – той запалва огън и поставя желязото вътре, докато се стопи и омекне. Когато домакинята иска да изчисти къщата си, тя знае как да постъпи. Защо вие не знаете как да подобрите условията на своя живот? За да подобрите условията му, трябва да знаете законите за това подобряване; ако не ги знаете, трябва да учите.

Съвременните хора още не са готови сами да изменят условията си. Заемат ли се преждевременно да ги изменят, сами ще си напакостят. Едно време Буда¹⁶ решил да помага на хората, заради което преждевременно напуснал Школата. Като влязъл в света, той забравил много от това, което учил, и изнесъл малка част от знанията си; след това отново се върнал в Школата, за да придобие още знания.

Светът не е готов нито да му се проповядва, нито сам той да проповядва. Който не разбира законите на Природата и не работи съобразно с тях, всякога губи. Например десет души искат да помогнат на един беден човек и все-

ки от тях обещава да даде една сума. Ако обещанието им е искрено, така ще се нареди, че те ще спечелят от някъде – било от работата си, било от някакво наследство; ако при това положение не изпълнят обещанието си, ще изгубят това, което са придобили. Човек трябва да бъде честен и изпълнителен в обещанията си.

Един от великите закони на Природата гласи: човек успява, ако работи разумно и с постоянство. – „Ама нали е казано, че човек трябва да хлопа, да търси и да проси?“ Хлопането, търсенето и просенето са вътрешни процеси. Това не значи, че човек трябва да спре пред вратата на ближния си и с часове да хлопа. Добрият ученик не хлопа на вратата на учителя си, а учи; хлопа ли на вратата му, това показва, че е празен, нищо няма в главата си и постоянно ще пита кое е вярно и кое не е. За да разбере кое е вярно и кое не е вярно, ученикът трябва да учи, да има Разумна вяра, да изпитва нещата. Той трябва да вярва абсолютно в това, което Природата е вложила в него. Ако не може да постигне едно свое желание по един начин, трябва да приложи втори, трети метод. В постигане на своите желания човек има възможност да приложи много методи; доброто желание трябва да бъде неизменно, а методите могат да се менят – това е красивото в човешкия живот. Например желанието на човека да яде е неизменно, а какво ще яде, как и къде ще се нахрани – това са неща, които постоянно се изменят.

Изпейте сега новата песен на зората.

Само светлият път на Мъдростта води към Истината.

21. лекция, 15 януари 1930 г., София, Изгрев

ОПИТНА ШКОЛА

Размишление.

Като ученици на велика Школа, вие трябва да се занимавате с двете значения на числата – с абсолютното и с относителното им значение. По отношение на философията трябва да се занимавате с реалните и с нереалните величини, да ги разграничавате. Като изучавате живота, трябва да се занимавате с човешкия и с Божествения живот. Дръжте в ума си мисълта, че Абсолютната реалност не може да се проявява на Земята; например човек яде, храни се добре, но не може да каже, че се е нахранил абсолютно – след три-четири часа отново огладнява, пак яде, после пак огладнява и т.н.

Какво представлява гладът? Той е дълбок, вътрешен стремеж в човека, чийто произход е неизвестен. Мнозина питат: „Не може ли без ядене?“; щом гладът съществува, не може без ядене. Като гладува известно време, човек има възможност да изпита Божията благодат върху себе си; когато жадува, също има възможност да изпита Божията благодат – във всички свои нужди и лишения има възможност да опита Божията милост и благодат. Докато живее в изобилие, той не познава благодатта на Бога; може да я познае и тогава, но ако е разумен.

Разумният, добрият човек изпълнява Волята Божия съзнателно и доброволно, за него не съществува пръчица, тояга, закон. Когато не слуша баща си, детето опитва неговата тояга на гърба си. Когато тоягата се сложи за пръв път на гърба му, противоречието веднага изпъква пред него – то се чуди как е възможно баща му, който го обича, същевременно да го наказва. Човек представлява голямо дете, в ума, в сърцето и във волята на което влизат ред противоречия, като задачи на неговия живот, с които то неизбежно трябва да се справи.

Съвременните хора се питат как да се справят с противоречията. Това е най-лесната работа. Противоречието не е нищо друго, освен цапване. Следователно, щом изцапа ръката си, човек трябва да отиде при някой чист извор, да гребне от водата му и да полее с нея ръката си; като я полее няколко пъти, всякаква нечистота ще изчезне. Така той ще опита свойствата на водата и ще благодари, че е могъл по този начин да научи поне едно от нейните ценни свойства.

Ще попитате защо човек трябва да се цапа; докато е на Земята, той неизбежно ще се цапа – докато живее, все ще греша. Някой иска да стане светия – ако не е грешил, не може да стане светия. При това, ако няма грешници в света, и светии няма да има – невъзможно е в света да съществуват само светии или само грешници. Грешниците и светите са два полюса, две различни категории хора: грешникът е необходим, за да се прояви светията; злото е нужно, за да се прецени Доброто. Казва се, че първият човек, който е живял в Райската градина, се е изкушил от един плод и е сгрешил. Преди човека други същества, понапреднали от него, са сгрешили, в сравнение с тях човек е дете; те сгрешили поради гордостта, която била силно развита в тях. Как са сгрешили никой досега не знае.

Сега ще прочета 12. глава от Деяния на Апостолите, а вие ще си правите заключенията. *А от Църквата ставаше усърдна молба към Бога за Петър* (ст. 4). Ще кажете: „Щом Бог знае, че Петър е в тъмница, защо трябва другите да се молят за него?“. Какво знае Бог – това е едно нещо, а какво хората трябва да правят – това е друго. Човек трябва да се моли при всички случаи на живота си – и за себе си, и за своите ближни. Че учителят знае много неща – от това ученикът не се ползва, той трябва да учи.

Петър спеше между двама воина, вързан с две вериги; и стражари пред вратата вардеха тъмницата (ст. 6). Какъв беше резултатът на тяхната молитва? *Ето, ангел Господен престана, и светлина осия стаята; и ангелът, като побута Петър по ребрата му, разбуди го и рече му: „Ставай скоро!“*. И паднаха веригите от ръцете му.

И рече му ангелът: „Опаши се, обуи сандалите, облечи дрехата си и ела след мене!“. И Петър излезе и отиваше след него, и не знаеше, че е истинно това, което ставаше от ангела, но мислеше си, че видение вижда. И оттам като излязоха, изминаха една улица и тутакси ангелът отстъпи от него. И Петър дойде в себе си. И когато похлопа Петър на пътните врата, пристъпи една слугиня да послуша кой е. И щом позна Петровия глас, извести на другите, че Петър стои пред вратата. А те ѝ рекоха: „Ти си луда!“, но тя потвърждаваше, че това, що им казва, е така. А те думаха: „Неговият ангел е“. Защо трябваше Петър да бъде хвърлен в тъмница? Кога поставят човек в тъмница – когато извърши някаква голяма пакост. Значи като проповядвал, Петър причинявал големи пакости – на кого? На евреите – понеже неговите проповеди не били съгласни с тяхното учение, те го смятали за опасен човек и го преследвали. На какво може да се уподоби ангелът, който спасил Петър? Ангелът, който бил изпратен от Небето, представлява Божественото начало в човека; в каквото и положение да се намери, щом се обърне към Божественото в себе си, то всякога му се притичва на помощ – освобождава, спасява, успокоява човека. Когато знае, че има някой да се грижи за него, той се успокоява.

Това, което наричаме чудеса, не е нищо друго, освен изявление на Бога, чрез което Той показва Своята грижа както към отделния човек, така и към цялото човечество. Ще кажете, че чудесата са само за безверниците, а не за вярващите. Безверници е имало всякога – в миналото е имало, има и днес. И сегашните хора не са от силно вярващите – ако чудесата са били нужни в миналото, нужни са и сега. Стънцето, което е изгрявало в миналото, изгрява и в настоящето, ще изгрява и в бъдещето; звездите, които са изгрявали в миналото, изгряват и в настоящето, но ще изгряват и в бъдещето.

Невъзможно е човек да живее и да не вижда Божието проявление. За да го види, той се нуждае от опитности. Не е нужно всички хора да имат еднакви опитности, но

каквито и да са те, малки или големи, всеки трябва да мине през тях. – за ония, които могат да ги изкачват; има и обикновени опитности, които се отнасят до всички. Без да измери силата си, някой иска да има големи опитности. Да има човек една голяма опитност, това значи да се качи на Хималаите – колко души са се качили досега на Хималаите? Значи между опитностите на човека и височините на планините има известно съотношение. При това може да стигне някой висок връх само онзи, който разполага с вътрешни и външни условия и възможности. Понеже нещата в Природата не се повтарят, именно затова и опитностите на хората не се повтарят. Вие не можете да срещнете еднакви планини в Природата – всяка се отличава от другата с няколко стотици или хиляди метра.

Най-високата планина в света е Хималаи. От нея постепенно се слиза, докато дойдете до най-ниската. Същото нещо можем да кажем и за добродетелите и способностите на човека – всички не могат да бъдат еднакво свети, еднакво даровити, еднакво учени. Казано е: „Свети бъдете!“, но това не значи, че всички могат да бъдат еднакво свети или че в даден момент всички могат да бъдат свети – за всеки е определено каква способност или каква дарба може да прояви. Като учи, даровитият има условия да прояви своите дарби; ако не е даровит, човек пак трябва да учи, да придобие поне малко знание. Не пренебрегвайте малкото знание заради голямото – мнозина грешат, като пренебрегват малкото заради голямото.

Един руски музикант виртуоз слушал по-виден виртуоз от себе си и се обезсърчил толкова много, че дошъл до пълно отчаяние, вследствие на което се самоубил. Защо трябва да се самоубива? Той е слушал по-виден виртуоз от себе си, но от него има по-слаби музиканти. Трябва ли ония, които стоят по-долу от него, да се самоубиват? Колкото по-високо стои човек, толкова по-големи отговорности носи, толкова по-голям е неговият. Грешникът носи хомот на врата си, но хомотът на светията е несравнимо по-голям от неговия. Светията работи много, няма човек в света, който да работи като него – ден и нощ, почти не

почива, ако спи един-два часа, това му е достатъчно.

Като ученици, вие трябва да поддържате връзката си с Невидимия свят, да черпите сили от него; не поддържате ли тази връзка, скоро ще се превърнете в . И като такива, пак ще имате живот в себе си, но все ще очаквате да завали дъжд, да напълните щерната си, за да не пресъхне до втория дъжд. Държете ли връзката си с Невидимия свят, ще се превърнете на извори, които постоянно ще дават от себе си.

Задачата на всеки човек е да стане извор, да дава на всички. Обезсърчи ли се, това показва, че водата му е подпушена някъде. Трябва да се смири, да извика няколко братя и сестри да се помолят за него – колективната молитва е силна и като такава дава добри резултати. . Само светията може да се моли за себе си. Казано е в Писанието: „Молете се един за друг!“.

Молитвата е разговор на човека с Бога, с Възвишените същества; като разговор, той се учи. Когато иска да изучава музика, рисуване, скулптура, ученикът посещава един, втори, трети професор, разговор с тях; в разговорите си с тия учени се ориентира в областта, от която се интересува, и постепенно навлиза в нея.

И тъй, за да учи, човек трябва да дойде до положението на малкото дете, което има пълно доверие към обкръжаващите. Казано е в Писанието: „Станете като децата“. Когато дават нещо на детето, то взима, без да пита защо му дават. Така трябва да постъпвате и вие – когато Бог ви дава нещо, взимайте, без да питате защо ви се дава; питате ли, ще се натъкнете на обратния процес – ще ви заставят да давате. И без това човек трябва да дава, но да се пази да не дойде този процес, преди да е готов за него.

В каквото и положение да се намирате, през каквито и изпитания и радости да минавате, навсякъде ще опитвате Божиата благост – дали минавате през областта на Любова, на Мъдростта или на Истината, навсякъде ще опитвате Божиите блага. За да се ползва разумно от тия блага, човек трябва да е готов да изправи грешките си. Мъчно се изправят грешки, особено тия, които не се виждат. Има

грешки, които се виждат, има и добродетели, които се виждат; видимите грешки не са грешки и видимите добродетели не са добродетели – това е една противоречива мисъл, но всъщност е така. Истински добродетели са ония, които само с микроскоп можеш да уловиш.

Друга противоречива мисъл е следната: от знайното излиза незнайното и от незнайното излиза знайното. Като мислите известно време върху това изречение, вие ще придобиете малка светлина, ще разберете неговия дълбок смисъл. В незнайното се крият малките величини, а в знайното – големите. Ако не започне с малките величини, човек никога няма да дойде до големите и ако от великите работи не върви към малките, никога няма да дойде до истинското знание. Истински опитности придобива само онзи, който може да слиза от великото до най-малкото и да се качва от най-малкото до великото; той се движи от реалното към относителното. Реалното е незнайното, а относителното е знайното.

Съвременните хора се стремят да се домогнат до незнайното, като си служат с ред опити и наблюдения. Като изучават явленията в живота и в Природата, стигат до заключение, че има нещо незнайно, нещо велико, което само по физически начин не може да се разбере. Като изучава законите на Живота, човек стига до познаване на физическите и духовните закони и вижда, че когато губи на физическия свят, в Духовния свят печели. Такъв е законът и за радостите и скърбите – когато страда, човек слиза надолу, в сянката на живота, и видимо губи; когато се радва, той се качва нагоре, където Слънцето грее най-силно. Физическият свят представлява долината на живота, а Духовният – високите планински върхове. Като живее на Земята, човек ту слиза, ту се качва, като придобива опитности и знания.

Като ученици, вие трябва да работите съзнателно върху себе си, да усилвате вярата си. Вие имате вяра, но тя не е дошла до онази степен на развитие, че да вършите чудеса с нея. Вярата на някого е толкова силна, че се равнява на силата на един конец; вярата на друг се равнява

на силата на два конаца. Какво може да направи човек с такава вяра – с нея той не може да извади даже една кофа вода от кладенеца. Колкото по-силна е вярата на човека, толкова по-големи тежести може да носи с нея. Като не знаят силата на своята вяра и на своята мисъл, мнозина се наемат с големи работи и като не могат да ги изпълнят, те се разочароват. За да не изпада в разочарования, човек трябва да познава силите си.

Искате ли да познаете силата на мисълта си, направете : опънете един тънък конец между две пръчици и опитайте чрез мисълта си да го скъсате. Видимо този опит е лесен, но в действителност малцина могат да го направят. Ако можете да скъсате конца, вие можете да насочвате мисълта си като творческа сила където искате.

Вътрешните изпитания на човека представляват подобен конец, обтегнат между две малки колчета. Ако може вътрешно да скъса този конец, човек ще може и външно да го скъса; не може ли вътрешно да го скъса, и външно няма да го скъса. Всяко препятствие, което среща на пътя си, не е нищо друго, освен конец, обтегнат между две колчета; конецът трябва да се скъса. Ако поискате да го прескочите, не може – конецът се повдига нагоре; да се провретe под него – пак не може, конецът слиза надолу; ако искате да го развържете, много време ще отнеме. Най-бързо и практично е да скъсате конца.

Опитът със скъсването на конца е опит за усиляване на вярата. Вярата помага на човека да издържа във време на обезсърчаване. Като е дошъл на Земята, той неизбежно ще мине през обезсърчения; в този случай само Любовта и Вярата могат да му помогнат. Без Любов нищо не се постига. Като люби и вярва, човек се учи как да къса конците, които среща на пътя си. Като се учи, постоянно се променя, понеже минава ту от човешкото в Божественото, ту от Божественото в човешкото.

Когато беше в пустинята, Мойсей видя една къпина, която гореше, но в този момент чу глас от Небето: „Събуй общата си, защото мястото, на което стоиш, е свещено“. Когато влезе в тъмницата да освободи Петър, ангел Госпо-

ден му каза: „Стани, препаши се, обуи се, облечи дрехата си и ела след мене“. Защо на Мойсей се каза да събуе обувките си, а на Петър – да се обуе и облече? Мойсей влизаше от човешкия свят в Божествения, затова трябваше да бъде бос; Петър излизаше от Божествения свят и влизаше в човешкия. За да влезе в човешкия свят, човек трябва да бъде обут, облечен и с джобове, пълни с пари.

И тъй, когато казваме, че човек може да живее без пари, имаме предвид, че той отива при Бога. Щом отива при Бога, нищо не му трябва – той не се нуждае нито от дрехи, нито от обувки, нито от пари; ще отиде при Бога гол и бос. Когато влиза в света между хората, ще се облече добре, ще се обуе добре и ще напълни джобовете си с пари. Каже ли човек, че не може да живее без пари, това показва, че се движи в човешкия свят; каже ли, че и без пари може да живее, той се движи в Божествения свят.

Като ученици, вие трябва да бъдете разумни, да не постъпвате като онзи турски, който отишъл на баня без пет пари в джоба си – мислел си, че като служи на Бога, може да не плаща; но баняджията не мислел така, защото е направил банята, за да се прехранва. Той набил дервиша и му дал добър урок – да се научи да мисли право.

Какво показва това? Условиата за живот при Бога са едни, а при хората – други. Бог дава благата Си даром, но човек иска за всичко да му се плаща. Когато се намирате пред Доброто, ще постъпвате по един начин; когато сте пред злото, ще постъпвате по друг. Ако сте в затвор, Само Любовта е в състояние да скъса веригата на злото. Любовта е вложена в душата на човека като сила; той трябва да прилага тази сила разумно, за да се ползва от нея.

За да развива своите сили и способности, човек трябва да прави опити да скъса малкия конец, който е изпречен на пътя му и му пречатства да върви напред. Трябва да прави опити всеки ден, да не очаква на хората, те да късат конеца, нито пък постоянно да се оплаква. Човешкият живот се нуждае от нещо ново, което всеки ден да се влива в душата му като струя; живее ли с едни и същи неща, той е изложен на страдания, обезсърчения и противоре-

чия. Всяко нещо, което не се подновява, постепенно отслабва; ето защо човек трябва всеки ден да внася по една нова мисъл в ума си и по едно ново чувство в сърцето си. Колкото и млади да са новата мисъл и новото чувство, те ще произведат известен резултат. Не е ли внесъл нещо ново в ума или в сърцето си, човек не трябва да излиза вън от къщата си, защото работите му през целия ден ще вървят наопаки. Старото убива човека, а новото дава дух, подем, разположение.

Съвременните хора се нуждаят от вяра в положителното, в новото. Има ли тази вяра в себе си, човек може да говори красиво и убедително. Надеждата стимулира човека, Вярата проправя пътя му, а Любовта реализира нещата. Влезете ли в опитната школа на живота, трябва да бъдете готови да правите каквото ви кажат; започнете ли да питате защо трябва да правите този или онзи опит, не сте готови още за школата. Който влиза съзнателно в нея, той знае, че всички задачи, които се дават там, са разумни. Ако учителите могат да поставят ученика в положения, които да го унижат, те не са разумни; ако задачите, които дават, имат за цел да повдигнат ученика, тия учители са разумни.

Разумните същества всякога имат предвид повдигането на човечеството. Ако княжески син влезе в опитната школа на живота, първата работа, която ще му дадат, е да мие чинии. Той ще бъде поставен в същите условия, в каквито е и най-бедният ученик. От това как ще измие чиниите ще се определи неговото бъдеще. Пособията, с които ученикът прави своите опити, трябва да бъдат чисти. Същият закон се отнася и до мислите и чувствата на човека – всяка мисъл и всяко чувство, с които ученикът оперира, трябва да бъдат чисти; в чистотата се крие тяхната сила.

Сега дръжте в ума си мисълта, че един ден, когато сте в затвор, ангел Господен ще дойде при вас, ще ви бутне по ребрата, ще разкъса оковите ви и ще каже: „Ела след мене!“. Той ще ви остави на някоя улица, но свободен. Оттам вие сами ще намерите дома на вашите близки и кога-

то не се надяват, ще им се представите, ще им разкажете своята опитност.

Изпейте сега песента *Зора се светла зазорява*.

Помнете : никога не се ровете в миналото си, никога не чоплете раната си – превържете ли я веднъж, оставете я свободно да нараства. Като я превързвате по един път на ден, това е достатъчно. – „Ама не съм способен човек, грешен съм.“ Не мисли за това, но благодари, че си грешен, че си неспособен. Ти си дошъл на Земята, за да познаеш Божията благодат; като я познаеш, тогава ще познаеш и себе си. Докато не познае Бога, човек нищо не може да направи; познае ли Го веднъж, той ще стане велик. Когато дойде до това положение, трябва да благодари за всичко, без разлика от това дали е слаб или силен, учен или невежа, богат или сиромаш; всяко положение, в което човек се намира в даден момент, е намясто. Като знае това, той трябва да се радва на ония, които са силни, богати, учени – те са работили някога, за да придобият тези качества. Ще дойде ден, когато и вие ще ги придобиете. Ония пък, които са придобили тия качества, трябва да се отнасят с внимание към слабите, невежите и сиромасите, защото те са причина за тяхното проявление – ако няма слаби, невежи и сиромаси, няма да има и богати, силни и учени. Ако всеки момент се упрекват, че сте грешни, неспособни, вие ще приличате на мухите, които постоянно се блъскат в затворените прозорци; като се блъска в прозорците, мухата ще се осакати, но по никой начин не може да счупи прозореца и да излезе навън.

Следователно и на вас казвам: не мислете, че ще можете да счупите прозорците с главата си, за да излезете навън – прозорците са по-здрави от вашата глава. Щом се намерите в затвор, не се блъскайте в прозорците, а наблюдавайте какво прави господарят на затвора; щом видите, че отваря прозорците, не се бавете много, а се приближете спокойно към прозореца и излезте навън, на свобода.

Разумност се иска от човека. Не съжалявайте, че сте невежа или че никога не ви идва наум какво ще кажете на онзи, който ви е обидил. Може би, ако и вие му кажете

някоя обидна дума, вместо да се успокоите, ще произлезе по-голяма разправа. . Докато Божественото не посети човека, той всякога ще живее в оскъдност и лишения; щом Божественото го посети, ще живее във вечно изобилие.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си, да придобивате знание и сила. Имате ли онова вътрешно, положително знание, ще превръщате енергията, която събирате от Природата, във валута, с която работите на Земята, и всякога ще бъдете богати. Днес много хора се оплакват от лишения, защото се намират в положението на петела, който изровил на бунището един скъпоценен камък, но го подхвърлил настрани и казал: „Да беше поне едно житно зрънце вместо този лъскав камък!“. Той не знае, че ако продаде скъпоценния камък, с него ще се нахранят не един петел, а хиляди.

Мнозина се занимават с дребни зрънца – с дребни идеи, и като се натъкнат на скъпоценни камъни, т.е. на велики идеи, подритват ги като непотребни вещи. Неуспехите на хората се дължат именно на това, че подритват най-красивите и светли идеи, които достигат до техните умове. Всеки ден носи на човека известно благо, чрез което може да се повдигне, но като не разбира това, той го подритва.

Бъди благодарен на малкото, което ти се дава, и разумно го използвай. В него се крие велико благо. Хвани най-малкия възел; хванеш ли го, всичко друго ще върви напред.

Божията Любов носи пълния живот.

22. лекция, 22 януари 1930 г., София, Изгрев

МАХАЛОТО

Размишление.

Когато изучавате Природата, вие се натъквате на различни сили в нея – положителни и отрицателни. С помощта на специални уреди можете да измервате тия сили, да ги различавате и по този начин да избягвате ония, които действат вредно. Същите сили действат и в човека. С помощта на специален уред, в който има махало във вид на стрелка, можете да познавате какъв е човекът – нервен или спокоен, песимист или оптимист, горд или смирен. Махалото се движи по един циферблат, разделен на градуси, по които познавате състоянието на човека. Както по израза и позата познавате дали някой е горд или смирен, така и по силното и по слабото отклоняване на махалото познавате характера и състоянието му. От позата на ученика към учителя познавате неговия характер; от позата на войника към офицера познавате неговия характер. Следователно достатъчно е човек да стисне уред в ръката си, за да се определи състоянието му в дадения момент.

В живота на човека има преходни неща, които се отразяват върху неговите вътрешни състояния. Като знае това, той трябва да се изучава, да различава състоянията си – да знае кои са съществени, кои не са съществени, кои са негови, кои идват от отвън по отражение. Кажете ли, че е разположен или неразположен, че е радостен или скръбен, той трябва да знае откъде идват тия състояния – негови ли са, или ги получава чрез отражение. Ако състоянията, които преживява, не са негови, човекът прилича на стъкло, покрито с калаена амалгама – и най-малкото търкане на тази амалгама е в състояние да открие отново стъклото. Той започва да се чуди какво е станало с него, как се е освободил от неразположението си; неразположението не е било негово, нито е било нещо съществено.

Като изучавате закона на махалото, ще видите, че две еднакви състояния, но с различна интензивност, произвеждат обратен резултат – например ако един скръбен човек се приближи при друг, който е по-скръбен от него, той става радостен; или ако двама радостни се срещнат, по-малко радостният ще стане скръбен. С помощта на махалото или на стрелката в специалния уред може да се познае кои сили преобладават в човека: на ума, сърцето или волята. Ако сложите апарата върху дланта на ръката, ще забележите, че махалото се отклонява към тази посока, в която силите са най-интензивни. Ако в човека преобладават умствените енергии, махалото ще се отклони в посоката на умствената линия. Всеки има такова махало в себе си, с помощта на което може да определя състоянията си. Щом стане от сън, добре е да провери накъде се отклонява махалото му, за да знае как да се справи.

Всеки човек трябва да се познава, да знае с какъв капитал разполага в живота си. Като познава себе си, той ще познава и ближния си, няма защо да го подлага на изпитания. Днес хората не се познават, вследствие на което се изпитват. Срещате някой, който ви пита: „Колко пари имаш в джоба си?“. Защо се интересува от вашия джоб – за да знае може ли да вземе нещо назаем. Някой влиза в едно общество и веднага пита кой е най-почетният член в обществото. Защо иска да знае кой е най-почетният член – защото има някакъв интерес да използва това общество. Друг дойде в това общество и веднага пита кой е най-силният член в него – той се интересува от силата на тия хора, защото мисли да предприеме някаква работа. Всеки човек в света търси това, което отговаря на неговите намерения; въпреки това той често попада на неща, които не отговарят на желанията и разбиранията му, вследствие на което се натъква на големи противоречия.

Вие сте дошли на Земята, за да работите, да учите и да съзнавате, че нищо не можете да получите даром. Като работи съзнателно върху себе си, човек може да създаде мощна мисъл, мощни чувства, които да потекат през ума и сърцето му, да го превърнат в извор – значи той може

лесно да превърне сухите извори на своя живот в живи, течащи, около които растенията цъфтят, а птичките пеят, изливат своята радост. Като погледнете човека, вие може да се произнесете способен ли е той да направи това превръщане в себе си. Как ще познаете това? Достатъчно е да приложите върху лицето му линията на Природата. Природата има една линия, с която мери нещата; тази линия е нормата на правилния живот. Ако чертите на човешкото лице падат под линията или излизат над нея, този човек не е дошъл още до нормалната мярка – той или се е разширил много, или се е свил и трябва да работи още върху себе си, докато дойде до нормата, с която Природата си служи.

Линията на Природата е пророческа, тя може да предскаже дали даден човек ще успее в своите предприятия, или няма да успее. Някой е започнал едно предприятие и иска да знае ще успее ли в него, или не. Слагам линията на Природата върху лицето му и меря. Виждам, че силите на ума и на сърцето му остават под линията, още не са добре развити – тогава каквото и да прави, какъвто и вътрешен подтик да изпитва, каквато и радост да го движи, няма да успее в предприятието си. Защо – защото силите, с които разполага, не отговарят на изискванията на предприятието. Той ще направи едно движение напред и едно назад; каквото спечели, ще го изгуби.

И тъй, докато човек се раздвоява, всичките му работи ще бъдат наполовина верни и резултатни; ако спечели две, ще изгуби две и в края на краищата както е влязъл, така ще излезе – с нула е влязъл, с нула ще излезе. Нулата в живота на човека показва, че той трябва да подобри лешите условия. Как? Чрез подкуп. Подкупът е метод, чрез който и Природата си служи. В широк смисъл на думата подкупът разбира внасяне в човека на такива елементи, които отсъстват в неговия организъм. Значи думата *подкуп* може да се замести с думите *внасяне, даване, смекчаване, разтопяване* и т.н. Как ще стане подкупът зависи от материята и силата, с която ще се справяте: ледът се подкупува чрез топлината, твърдото вещество – чрез во-

дата, въздухообразното – чрез налягане, течното – чрез изстудяване. Като ученици, вие трябва да изучавате вътрешната страна на химията, да знаете как да се справяте с различните видове материя и с различните сили в Природата. Както можете от безопасното вещество глицерин да получите взривното вещество динамит, така можете да превръщате опасните вещества в безопасни.

Природата постоянно изпитва ученика, за да види доколко е разумен. Тя му дава на разположение елементите на Любовта и отдалеч следи какви реакции ще образува от тях. Каквито съединения образува, такива ще бъдат и последствията. Като говорим за Природата, ние имаме предвид химията, с която тя работи – тя прави различни реакции, образува различни съединения, които се отличават по това, че не експлодират. В любовта на човека често стават експлозии; в Любовта на Природата обаче експлозии не съществуват – там може да се говори за активна и пасивна Любов, но не и за любов с експлозии.

Когато люби, човек има предвид своето благо, но не и благо то на онзи, когото люби; на физическия свят човешката любов започва с плюс, който скоро се превръща в минус. Божествената Любов започва с минус, който скоро се превръща в плюс; Божията Любов внася в човека разширяване, подмладяване, осмисляне на живота, а човешката – точно обратно. В началото човешката любов повдига, разширява човека, а накрая той свършва с разочарование. Който е живял по закона на човешката любов, в края на живота си започва да съжалява, че не си е поживял както трябва: ако е бил вегетарианец, съжалява, че не е ял месо; ако е живял добър живот, съжалява, че не се е отпуснал да поживее, както хората живеят. Не, и в младини, и в стари човек трябва да живее така, че никога да не съжалява.

Като се натъкват на противоречия и страдания, мнозина се запитват защо светът е създаден така, че хората трябва да страдат. Светът, който виждате отвън, не е този, в който Бог живее и който някога ще видите. Сегашният свят още не е завършен, той не представлява замисъла на Бога, но постепенно върви към реализиране на Неговата

идея. Като е дошъл на Земята, човек е внесъл някои свои елементи, които не са присъщи на Природата. Можете ли да кажете, че спиртът е присъщ елемент на гроздовия сок? Гроздето се състои от гроздова и плодова захар, соли, вода и други примеси, но спирт няма; когато влязат в него ферменти, тогава гроздовата и плодовата захар се разлагат на спирт и въглероден двуокис.

Един турчин отишъл в дома на български чорбаджия. Чорбаджията го угостил добре, почерпил го със старо вино, което подействало силно на турчина. Той се развеселил, започнал да пее.

- Чорбаджи, пее ми се.
- Пей, ефенди, свободен бъди!
- Чорбаджи, играе ми се.
- Поиграй си!
- Чорбаджи, дай още една чашка от червеното!

Отначало турчинът бил сериозен, но щом пил от старото вино, изгубил сериозността си и започнал да пие и да играе. Кой внесе това разположение в него – виното.

Следователно човек е внесъл много неща в света, които Бог не е предвидил. Всяко нещо, което човек приема отвън, като елемент, който не е присъщ на неговото естество, създава ред реакции в него. Мнозина приемат някои нови идеи, нови учения, но ако между тях и идеите им няма нищо общо, те скоро се разочароват.

¹⁷, виден английски реформатор на Църквата, се оженил, но на третия ден след сватбата си казал на свой приятел: „Не си струва човек да се жени“. По-късно дошъл при него един млад момък, член на неговата Църква, и му казал, че е харесал млада мома, добра последователка на Христа, и желае да се ожени за нея. Младият момък дошъл за съвет, но Джон Уесли веднага му казал да не предприема тази работа.

– Момата е много добра, ще живея с нея според Любавта на Христа.

– Момата е добра, с Христа може да живее, но не и с тебе. По характер вие не си подходате.

- Ще се нагодим, ще правим взаимни отстъпки.

Хората мислят, че като правят усилия да се нагаждат едни към други, ще постигнат нещо. Докато привикнат едни на други, те ще минат през големи страдания, които ще ги заведат на онзи свят. . Това, което хората наричат страдания, не са още истински страдания. Има страдания, които не са намясто. Истински страдания са ония, от които човек расте, повдига се и изправя живота си.

Как може да се изправи животът? Каквото и да правите, животът не може да се изправи – защо? Защото е изправен, няма какво да се изправя. Единственото нещо, което можете да направите, това е да извадите от него ония елементи, които произвеждат взрив. Вие сте внесли тия елементи, вие трябва да ги извадите. Сам по себе си глицеринът е безопасно вещество; прибавите ли към него азотна киселина, превръщате го в динамит – силно експлозивно вещество. Експлозивността не е присъщо на глицерина свойство, но изкуствено му го придадоха, като го превърнаха в динамит.

Следователно говорим ли за света, създаден от Бога, ние разбираме свят, в който Слънцето постоянно грее, птичките весело пеят, цветята растат, цъфтят и разнасят благоуханието си далеч; плодовете зреят, изворите бликат и напояват треви, цветя, дървета и животни. Влезете ли в свят, в който Слънцето изгрява и залязва, облаците покриват хоризонта, изворите пресъхват, цветята се коренят, знайте, че в този свят са внесени чужди елементи, с които човек трябва да се справи.

Като изучавате хората и отношенията си към тях, вие ще разберете кои хора са Божии и кои не са: ако в дома ви дойде човек, изпратен от Бога, този ден вие ще бъдете в Рая; посети ли ви човек, който не е изпратен от Бога, той непременно ще внесе в дома ви някаква сянка. Това се отнася не само до отношенията ви към хората, но и до всичките ви работи: дали ще се жените, дали ще изучавате някаква наука, дали ще ви назначават на служба, следете какво е състоянието ви от деня на замислянето на дадена работа до деня на свършването ѝ – така ще познаете от Бога ли е дадена тази работа, или от хората.

Съвременните хора говорят за религия, за наука, за морал, но самите те още не са се изправили. Като изучавам френологически човешката глава, на българина специално, разбирам защо хората не успяват. Като виждам слабостите им, търся причините в тяхното далечно минало и като ги намеря, вадя закони как могат да се изправят. Много причини има за човешките слабости: едни от тях се крият в храната, други – в начина на живот, трети – в тяхната мисъл и т.н. Например една от характерните черти на българина е неговата твърдост. Много причини са повлияли за развиване на твърдостта му, много причини са повлияли и за спиране на религиозното чувство в него. Знае ли причините, той лесно може да си въздейства. Мъчно може да се превъзпита цял народ, но отделният човек лесно може да излезе от влиянието на своя народ и да се превъзпита, за което се изисква съзнателна работа. Кръвта, която тече в един народ, създава известни елементи, общи за всички хора от този народ; при това кръвта на различните народи е различна – кръвта на българина се различава от кръвта на всички останали народи.

Като ученици на Новото учение, вие ще задържите доброто, което имате като българи, и върху него ще градите. От слабостите на българина ще се освободите. Задачата ви, като ученици, е да създадете убеждение в себе си; имате ли убеждение, ще се освободите от заблужденията, които съществуват в този и в онзи свят. Какво убеждение се иска от човека? Убеждение, което да устоява на бурите и ветровете на този и на онзи свят.

Мнозина мислят, че като отидат на онзи свят, ще придобият голяма светлина. Каква светлина ще придобият зависи от степента на тяхното развитие: фанатикът на Земята остава фанатик и на онзи свят, затова е казано: „Каквото развържеш на Земята, развързано ще бъде и на Небето; каквото завържеш на Земята, завързано ще бъде и на Небето“. Ако отидете на онзи свят като православни, протестанти или католици, такива ще си останете. Вие ще влезете във връзка със същества, които имат вашите разбирания, и нищо няма да разберете от Божествения свят;

ще минете и заминете през онзи свят, без да придобиете нещо от него.

Като се намерят в известно затруднение, хората се питат какво трябва да правят, как да се освободят от мъчнотията, в която са изпаднали. Не е там въпросът, важно е кои методи трябва да приложат, за да се освободят от затруднението. Един от методите, с който и Природата си служи, е пеенето – чрез пеенето хората се тонизират, примиряват, улесняват; пеенето помага за здравословното състояние на чувствата. Който пее, той нарежда живота си добре. Всички хора, светски и духовни, пеят. Без песен животът няма смисъл.

Като говоря за необходимостта от пеене и музика, мнозина остават доволни – защо? Защото обичат музиката, за тях тя представлява благодатен дъжд. Каквото представлява този дъжд за нивата, такова нещо представлява пеенето за човешката душа, но падне ли върху някоя книга, този дъжд ще заличи написаното върху нея. Значи всяко нещо има смисъл само когато пада на своето място. Ако човек няма къде да подслони главата си, за него дъждът не е намясто; той се нуждае от светла, здрава и суха къща. Къщата, в която човек живее, представлява неговото тяло; иска ли правилно да се развива, трябва да има здраво тяло.

Днес малка част от хората имат здраво тяло. Здравото тяло подразбира здрави, положителни мисли и чувства; положителна, светла мисъл е онази, която повдига човека не само по дух, но и по тяло. Наистина, хора, които имат силна мисъл, могат да се повдигнат на няколко метра от земята. Колко хора могат днес да се повдигнат на известна височина чрез мисълта си? Не е лесно да се повдигне човек от земята. Да се повдигне духа на човека е лесна работа, но да се подигне тялото му само на един сантиметър – това е мъчно.

Едно се иска от човека: да съзнава, че светът, създаден от Бога, е добър, и да благодари за всичко, което му е дадено. Спазва ли тия две положения, той ще прояви своята доброта – такъв човек наричат добър. Стремете се да запазите добротата си, а същевременно и да я проявявате.

И тъй, основната мисъл, която трябва да остане в ума ви, е, че онова, което Разумната природа е вложила във вас, е повече от това, което вие сте в състояние да обработите и да оцените. Който го е оценил, той работи за него – да се прояви и реализира.

Размишление върху стиха: *Озарил Си ни с любовта Си и ние виждаме чудните Ти дела.*

23. лекция, 29 януари 1930 г., София, Изгрев

НОВИТЕ ВЕЯНИЯ

Ще прочета Втора глава от *Послание на апостол Павел към Солуняните*.

Като четете тази глава, виждате, че от времето на Павел досега светът не се е изменил много. В живота се забелязват явления, подобни на тия в природата – например топенето на снега, изпаряването на водата са преходни явления, такива явления съществуват и в живота. Въпреки това, както в природата, така и в живота има явления, които непрестанно се развиват.

Съвременните хора трябва да развиват съзнанието си, да дойдат до правилно разбиране на Божиите пътища. Мнозина разглеждат нещата по механичен начин: едни казват, че човек може да се спаси чрез вяра; други казват, че спасението иде чрез усилията на духа, чрез еволюция. И едното, и другото твърдение са теории; чрез еволюция нещата не се постигат лесно, чрез усилия също няма големи постижения. Например някой казва, че прави усилия да бъде добър; по естество човек е добър, няма защо да прави усилия да бъде добър. Какви усилия може да прави изворът, който непрестанно тече? Какви усилия трябва да прави здравият, за да ходи? Болният прави усилия – за да стане от леглото си, той трябва да прави усилия. Праведният прави ли усилия да живее добре? Грешникът прави усилия да подобри живота си, а не праведният; доброто в праведния тече непреривно, както водата в планинския извор.

И тъй, искате ли да дойдете до правилно разбиране на великите закони в Битието, разглеждайте явленията в живота в техните естествени прояви. Например естествена проява на човека е да бъде добър; не е ли добър, това е неестествена проява, която поставя човека в противоречие, а всяко противоречие е резултат на неестествените прояви в човешкия живот. Ако двама души не се разби-

рат, причината за това неразбиране се крие в техните прояви, в техните неестествени действия. Ако членовете на дадено общество не се разбират, причината за това се крие в семейния живот – ако майката и бащата не се разбират помежду си, не можете да очаквате разбиране и между членовете на обществата. Сегашните общества са построени върху началата на семейството – всеки член на обществото е преди всичко член на семейството, по-малката единица от обществото.

Следователно, ако някой не живее добре в семейството, и в обществото не може да се прояви добре. Невъзможно е да има съгласие между децата на едно семейство, ако между родителите отсъства съгласие и разбирателство. Какво виждаме днес? Майката и бащата спорят за нищо и никакво и този спор се предава на децата; при това положение не може да става въпрос за възпитанието им. Ако се вгледате в живота на птиците, ще видите, че когато мътят яйцата си, те живеят в пълна хармония. Докато наредят гнездата си, докато изберат място за жилището си, може да се яви някакъв спор помежду им, но започнат ли да мътят, всякакъв спор изчезва; когато мътят яйцата си, те непрекъснато пеят.

Животът на съвременните хора е построен върху семейството. Ако основата на семейството е добра, целият човешки живот ще бъде добър. Ако майката и бащата нямат високо съзнание за своята роля в живота, и децата, които родят, ще приличат на тях. Обикновено децата приличат на родителите си, само в редки случаи е обратното – например Каин не приличаше на баща си. Адам беше кротък, добър човек, беше вегетарианец – не ядеше месо. Синът му Каин беше жесток, груб човек; за нищо и никакво той уби брат си от завист към него. Какво е виновен Авел, че димът на Каиновата жертва не възлизал нагоре, а пълзял по земята? Същата причина внася раздори и в семействата, между мъжа и жената – и те спорят, негодуват, сърдят се защо димът от жертвеника на единия отива нагоре, а на другия – надолу. Този спор не разрешава въпросите. Майката и бащата трябва да родят такива деца,

които да бъдат в услуга на семейството си, на обществото, както и на цялото човечество.

Светът се нуждае от благородни и възвишени души. Днес той е пълен с хора, които чакат наготово да дойде Царството Божие на Земята, да ядат и пият, да се удоволстват. Земята е училище, а не място за удоволствия. Не съзнава ли това, човек е изложен на ред страдания и противоречия; всяко удоволствие води след себе си наказание. – „Нали трябва да се живее?“ Животът и удоволствията са две различни неща. Не можем да кажем, че човек живее, ако мисли само за удоволствия. Също така не можем да наречем майка онази, която ражда престъпници; жена, която ражда престъпници, наричаме кърмилница на злото и престъплението, а не майка. Жената трябва да ражда добри синове и дъщери, възвишени души, които да оправдаят идването си на Земята – само такива жени наричаме майки. Можете ли да наречете извор онзи източник на вода, от който извира мътна, нечиста течност? Извор наричаме онова, от което извира чиста, кристална вода.

Бъдещото семейство ще се различава коренно от днешното. Майката ще бъде налице, а бащата ще бъде далеч от семейството си – той ще се явява по един път в месеца, като гост, като приятел и децата ще гледат на него като на приятел. Като идва при тях, той ще им носи нещо ново, а те ще го очакват с радост и нетърпение. Стане ли въпрос за баща им, ще имат в душата си свещен образ за него, без да го познават. Като не го познават, те ще се стремят към него, ще чувстват желание да го видят, но и като го видят, пак няма да знаят, че този, когото наричат свой приятел, е техен баща – именно това създава в тях импулс в живота. Майката пък, която е в постоянен контакт с децата си, ще се ползва с голям авторитет сред тях. Тя трябва да роди най-много две деца, с високи качества и способности, а не да роди няколко, между които да излезе Каин, престъпник-син. Роди ли син като Каин, майката не само че не може да се повдигне, но ще остане назад в развитието си.

Бъдещите синове и дъщери ще почитат майка си, няма да бъдат като сегашните. Много от съвременните синове и дъщери казват на родителите си: „Щом сте ни родили, вие сте длъжни да ни поддържате“. Бъдещите синове и дъщери, като същества от високо развитие, малко ще учат и много ще знаят. Те ще помагат на родителите си, ще работят заедно с тях.

Днес всички хора изучават числата, но не влизат в техния дълбок, вътрешен смисъл, както ще ги изучават в бъдеще. Сега всеки работи с числата, извършва различни действия с тях, но какво е значението на тия числа – не знае. Например единицата представя личността, т.е. човек, който живее в личния си живот. Като прибавите към първата единица още една, получавате числото две, което представя женски принцип. Влезете ли в това число, вие се натъквате на известно противоречие, на борба, която се разрешава само с числото четири. В своята школа Питагор¹⁸ е дошъл до числото четири; по-горе от него не е отишъл.

Докато е сам, човек лесно изпада в противоречия, но щом го посети някой приятел, противоречието му постепенно изчезва. Това се забелязва, както в децата, така и между възрастните. Докато е само, детето се инати, не иска да работи, нито да учи; щом му дойде някое другарче, в него се заражда желание за работа и двете заедно започват да работят. Такива приятели човек може да намери вън и вътре в себе си. Всяка клетка в човека е негов добър другар. Клетките са микроскопични, но разумни същества; човек може да разговаря с тях като с разумни хора. Не постъпва ли с тях както трябва, той ги излага на големи опасности. За да не пострадат, те се обявяват против него, докато един ден го напуснат, но това е естествен процес. Като познава естеството на клетките, човек трябва да си създава приятели от тях, за да избегне противоречията, на които се натъква.

Като изучавате човека и неговите прояви, вие дохождате до разбирането, че Азът не е израз на човешката мисъл, нито съзнанието му е израз на неговите чувства – зна-

чи нито Азът създава мисълта, нито съзнанието създава чувствата. Мислите и чувствата имат свой специфичен произход. Например един стар човек върви по улицата, подпира се с тояжка и мисли за онзи свят. Срещу него иде млада красива мома. Изведнъж сърцето му трепва и той я поглежда крадливо. Като почувства трепването на сърцето си, веднага започва да се осъжда – как е посмял да погледне красивата мома. Няма нищо лошо в поглеждането ѝ, но той намира несъответствие между възрастта си и чувството, което е трепнало в сърцето му. Старецът не трябва да се съди, но трябва да учи, да разбере откъде иде това чувство в него; като започне да мисли, да изучава себе си, ще разбере, че това чувство иде от самата Природа, която изпраща към него особен род космическа енергия – тази енергия съществува в Природата и от време на време обхваща всеки човек, всяко живо същество, независимо от това каква е възрастта му. Колкото и да се вглежда в себе си, най-после човек достига до убеждението, че чувствата и мислите съществуват вън от него. Ако ги търси в себе си, той ще прилича на петел, на когото подхвърлят житни зрънца да яде – щом ги види, петелът започва да рови с крака, като мисли, че сам ги е изровил; той не подозира, че земята е доста твърда и с ровенето си нищо няма да извади от нея.

Следователно не ровете във вашата земя, в която няма нищо. – „Ама искам да изрова нещо.“ Няма какво да ровиш – това, което търсиш, не е заровено в земята, то се намира в пространството; от теб се иска само едно – да отвориш ума и сърцето си, за да възприемеш правилно.

Като нямат работа, мнозина започват да ровят върху въпроса съществува ли Бог, или не. Този въпрос не се разрешава външно, а по вътрешен път. За да си отговорите, първо си задайте въпроса съществува ли Слънце, или не – за да се разреши този въпрос, трябва да започнете от видимото към невидимото. Какво забелязваме в природата? Сутрин Слънцето изгрява, а вечер залязва; като залезе, то пак съществува, само че в другия край на Земята, т.е. в другото полушарие. Ако е лято, това Слънце, което е за-

лязло, рано сутринта, в четири часа, отново ще изгрее; вечерта пак ще залезе, а на другия ден пак ще изгрее. – „Докажи това!“ Отвори часовника си и чакай да изгрее: като мине определеното време, Слънцето отново ще се покаже на хоризонта, с нова светлина.

Които не разбират какво става със Слънцето, защо изгрива и защо залязва, питат къде отива, откъде иде и т.н. Каквито и отговори да се дадат, това са философски разсъждения; важен е фактът, че то изгрива и залязва. Този факт е интересен за всеки, който пита съществува ли Бог, или не; чрез него той може да си обясни защо едни хора вярват в съществуването на Бога, а други не вярват. Ония, които вярват, живеят във фазата, в която Слънцето изгрива; които не вярват, живеят в залеза, т.е. в нощта, и щом изгрее, те имат вече представа за него.

Мнозина си представят Бога като човек. Бог не е в човешка форма, Той не може да прилича на своите създания. Грънчарят прилича ли на гърнето? Коларят прилича ли на колата си? Жената, която тъче, прилича ли на платното? Следователно, говорим ли за Бога, ние ще имаме за Него неограничена идея, вън от всякаква позната за нас форма. Какво е всъщност Бог – това ще остане завинаги една от великите тайни на Битието. Да искате да определите какво нещо е Бог, това значи да бъдете по-големи от Него; това е невъзможно, Бог всякога ще остане една неопределена величина за нас, следователно и по-голяма и неограничена.

Като не могат да си отговорят на въпроса какво представлява Бог, хората отправят вниманието си към въпроса за бъдещото общество – за неговия строй. Бъдещото общество ще следва строя на онова общество, което съществува вече; то е обществото на светиите, на напредналите същества, на ангелите и архангелите. Обществото на тия същества почива на пълна хармония – те живеят във взаимно разбирателство помежду си.

Като искат да се освободят от противоречията, хората на новите вярвания работят за създаване на нова религия; добре е да се създаде нова религия, но тя не трябва да

внося спор между членовете си – започнат ли да спорят помежду си къде е истината, те са на крив път. Истината е неограничена – никаква религия, никаква форма не може да я включи.

Днес православните, католиците, протестантите спорят кои са на правата страна. Който счита себе си за прав, той трябва да живее като светия. Ако православните са на правата страна, те би трябвало да живеят като светии, но не е така. Днес и православни, и католици, и протестанти спорят за нищо и никакво: кой седнал на първо място, кой бил повече почитан и уважаван. Ако членовете на едно общество или на една религия са прави в разбиранията си, те биха могли да се смаят толкова, че всички да седнат на един стол.

Религиозните, хората на различните общества, спорят още и за яденето – кой ял повече и кой – по-малко. Природата дава изобилино храна; тя може да отгледа не само тия същества, които живеят днес, но и още толкова. Злото не е в недоимъка на храната, но в неправилното ѝ разпределяне. Когато споровете между хората престанат, когато благата на Природата се разпределят равномерно между тях, тогава ще настъпи истинско приятелство между слуга и господар, между последния служител и патриарха. Когато отношенията на хората се поставят на базата на приятелството, светът ще се оправи.

Защо иде смъртта между хората? Защото не разбират Великия Божи закон и не му се подчиняват. Каквито и блага да получават, те все са недоволни, искат все повече, но вместо да получат това, което искат, смъртта дохожда да ги вземе; и след това хората се утешават, че което не са получили на Земята, ще го получат на Небето. Те са на крив път – невъзможно е да се отдаде почитание и уважение на човек, който на Земята не е бил почитан. Невъзможно е да благува на Небето онзи човек, който на Земята е разплаквал бедни вдовици и сирачета, който е онеправдал брата си. Видят ли на Небето, че такъв човек иде, те веднага взимат мерки да не го допуснат между Възвишените същества. Невъзможно е човек да е живял

зле на Земята, а на онзи свят да бъде добре – мястото не изменя условията на живота. Положението, което човек заема, се определя до известна степен от съзнанието.

Кога ще се оправи светът? Светът ще се оправи, когато хората научат закона на смаяването. Този закон е основа на приятелството. Смаяването подразбира раздробяване. При този закон цялото, т.е. единицата, се раздробява на малки части, наречени дробни. Ако единицата не би могла да се раздробява, нещастията щеше да остане завинаги в света. Значи дробите представляват метод за изправяне на грешките, за спасяване от нещастия.

Представете си, че на гърба на един човек са закачени 50 куки, на всяка от които виси по един килограм злато. Този човек е доволен, че е осигурил живота си. По едно време той пада в морето, където е осъден на потъване. Докато цялото тегло е на гърба му, ще види дъното на морето. Какво трябва да прави, за да се спаси – трябва да приложи закона на смаяването, на раздробяването: да раздробява цялата единица. Той трябва бързо да откача кука след кука от гърба си и да ги хвърля във водата, докато дойде до уравновесяване на своето тегло с това на водата; щом дойде до това тегло, ще се задържи над водата и ще се спаси.

Следователно, искате ли да излезете от относителното разбиране на живота и да влезете в абсолютното, вие трябва да изхвърлите всичко излишно от себе си; остане ли излишното в душата ви, то произвежда спор и противоречия. Който спори за правата си, той воюва; който воюва, той не е на правата страна – като воюва, ще излезе със счупен крак, със счупена ръка или глава и въпросите пак остават неразрешени. Природата е дала право на човека да разрешава най-малките мъчности; те се разрешават без война и с най-малко разходи. За големите въпроси тя има грижата.

Човек трябва да си зададе въпроса майка ли е, баща ли е, или син. Ако е майка, ще бъде господарка в дома. Като разумна и добра господарка, синът и дъщерята ще изпълняват съветите ѝ без никакво противоречие, а бащата ще

бъде настрани и ще идва по един път в месеца, като приятел на дома, който ще носи нещо ново със себе си.

Не пренебрегвайте малките величини, защото в тях се крие такова богатство, каквото и в големите. Представете си, че нещо отвътре ви казва да станете в четири часа сутринта, да се помолите, да помогнете малко на жена си. Вие лежите, не се поддавате на този глас и не само това, но даже намирате, че е безсмислено да ставате толкова рано и да мръзнете. Като не изпълните това, което ви се подшуща, целият ден сте недоволни от себе си. Кажете ли ви някой да станете рано, не отлагайте, веднага станете! Откъде да знаете – може би в този час ще дойде някой отвън и ще ви донесе една голяма сума. – „Ама защо трябва да стана толкова рано?“ Стани и после разсъждавай! Стани, вземи торбата с парите и после мисли как ще ги разпределиш. Всяко послушание от страна на ученика носи в себе си малка или голяма торба с някакво благо. Не се отказвайте от благото, което ви се предлага.

Като ученици, вие трябва да съградите в себе си истинска представа за семейството. Ако майката и бащата не внесат в душата на детето свещен образ за Бога, те не са изпълнили своето предназначение както трябва. Децата трябва да запазят в душата си свещен образ за майка си и за баща си, като заместници на Бога. Всъщност така ли е? Много синове и дъщери очакват родителите им по-скоро да си заминат за онзи свят, да ги наследят. Слушате някой син или някоя дъщеря да казват: „Време е вече старите да си отидат на онзи свят“; казват ли така за майка си и за баща си, те не са истински майка и баща.

Първото нещо, към което трябва да се стремите, е да повдигнете чувството към майката и бащата на онова ниво, на което са били някога. Каквото и да правите, както и да се отнасяте към майка си и баща си, те съществуват във вас по всяко време. Каквото и да прави, човек не може да се освободи от майка си и от баща си, те съществуват в самия него. Майката символизира Любовта, а бащата – Мъдростта; следователно човек трябва да има свещен образ за Любовта и за Мъдростта. Спомни ли си за майка си и за баща

си, той трябва да забрави всички неволи и страдания, да се освободи от всички скърби и недоволства. Ако не може да се освободи от мъчнотиите си и да се зарадва, или баща му и майка му не са това, което трябва да бъдат, или той не ги е разбрал. Това са новите повеи, към реализирането на които човек трябва да се стреми.

Сегашният живот на хората е преходна фаза към съвършения живот, който постепенно настъпва. Ако и в бъдеще хората прилагат сегашния ред и порядък на нещата, ако и в бъдеще създават семейства като сегашните, това е губене на време. Това могат да правят и невежите, но разумните хора на бъдещата раса, на новите течения се отказват да раждат деца като Каин. Децата на новите хора трябва да се отличават с чистота и святост; дойде ли едно такова дете в някой дом, то трябва да носи благословение както за дома си, така и за своите близки.

Разправят един интересен случай от живота на Христа. Бащата на Исус бил добър дърводелец. От царския двор му била дадена една доста мъчна работа, която трябвало в скоро време да свърши. Макар и опитен, той се натъкнал на известна мъчнотия, с която не могъл да се справи за времето, което му било дадено. Като минавал покрай баща си и видял затруднението му, Исус се приближил, започнал да работи и в кратко време направил това, което бащата за повече време не могъл да направи. От този момент бащата започнал да гледа на сина си с по-голямо уважение – той разбрал, че синът му носи в себе си особен дарби и способности. Наистина, щом слиза от Света на Любовта, човек носи благословение за човечеството.

И тъй, искате ли да придобиете знание, не го очаквайте от обикновените хора, нито от обкръжаващата среда; ако някой може да ви даде знание, т.е. да отвори пътя на знанието към вас, това са Съществата от Възвишения свят. Затова е казано, че знанието иде от горе – от Слънцето и от звездите. Казано е в Битието: „И създаде Бог небето и земята; земята беше неустроена и пуста. И Дух Божи се носеше над бездната“. Материалите, които бяха нужни за съграждане на земята, се носеха от далеч и до днес още тя

не е съвършена – всеки ден се прибавя по нещо ново към нея.

Всяка епоха носи със себе си нещо ново, което преустройва Земята, дава ѝ нов вид, ново направление. Нов живот трябва да се приложи на Земята. Ако новото не се приложи, животът ще си остане такъв, какъвто е бил досега; новият живот ще измени формите, като внесе в тях Божествена красота и сила.

Помнете следното: прилагате ли Великия Божи закон в живота си доброволно, без никакво насилие, вие първи ще се ползвате. Трябва да приложите този закон доброволно, без никакво насилие. Приложете ли го така, ще изразходвате малко енергия – защо? Понеже съпротивлението е малко – колкото по-малко е съпротивлението, толкова по-малко енергия се изразходва. Като знаете това, вие можете да си обясните защо е допуснат грехът. Ако направи опит да ограничи греха и злото, Невидимият свят ще изразходва повече енергия, отколкото ако ги остави да се проявят. Като допускат злото и греха в живота, Разумните същества използват техните енергии за добро.

Ако се противи на злото и на греха, човек непременно ще се зарази от него. За да не се зарази, трябва да се справя с него по пътя на най-малкото съпротивление: срещнете ли злото, проявено в някаква форма, не говорете лошо за него; поздравете го и продължете пътя си. Чуе ли ви, че говорите лошо за него, то ще се подразни и ще търси начин да ви отмъсти.

Един ден, когато съветът на боговете се събрал на съвещание, поканили и дявола да даде мнението си по различните въпроси, които били поставени на разискване. Бог се обърнал към дявола с думите:

– Познаваш ли Моя раб Йов? Като него няма подобен на Земята.

– Верни са думите Ти – отговорил дяволът. – Йов е добър, праведен, понеже е поставен при добри условия – той има на разположение камили, говеда, овце, ниви, лозя, добри синове и дъщери. Който и да бе на негово място, нямаше да бъде по-лош от него. Опитай да му отнемеш

всичко това и тогава ще го познаеш. Остави на мен, аз да го изпитам.

Бог предостави тази работа на дявола. Наистина, Йов бе поставен на големи изпитания – той изгуби всичко, което имаше. Като издържа изпита си, всичко му се върна отново.

Какво представлява дяволът? Той е един от главните членове на изпитната комисия, пред която се явяват всички хора. Помнете, че във всеки момент и вие се намирате пред тази изпитна комисия – следователно не говорете лошо по адрес на дявола. Какви са неговите качества не е ваша работа. Неговата задача е да ви прекара през сериозни изпити и тогава да ви пусне готови в живота.

Каквито и максими да има, човек трябва да ги приложи в живота си; щом ги приложи, той пръв ще се ползва от тях. Човек трябва да бъде готов да прилага, а не само да събира знания, които могат да се наслоят в съзнанието му и да го обременят. Малкото, което ви се дава, трябва разумно да използвате и да бъдете благодарни от него. Можете ли да използвате малкото, което ви се дава, ще използвате и големите опитности и знания.

Когато бъдете готови, ще ви дадат свободен билет да се разходите по всички планети. Това става по особен начин, със специална колесница. Като се върнете отново на Земята, хората ще ви посрещнат с големи почести. Вие ще носите някъде на главата или на лицето си особен белег, по който ще се познава, че сте ходили по другите планети, както Мойсей, който слизаше от планината и носеше нещо със себе си – когато слезе от планината, т.е. от Небето, той носеше нещо особено със себе си, белег за отиването му на Небето.

Божията Любов носи пълния живот.

24. лекция, 5 февруари 1930 г., София, Изгрев

СЪЧЕТАНИЯ НА ЧИСЛАТА

Размишление върху пътят на разумния живот.

Чете се темата *Отличителни черти на живия и на умрелия човек.*

Като пишете някоя тема, вие се стремите да изнесете нещо научно. Като пише върху известен въпрос, преди всичко човек трябва да има ясна представа за това, което пише. Например преди да изнесе разликата между мъртъв и живия, човек трябва да има ясна представа какво нещо е смъртта и какво – животът. Първоначално смъртта е съществувала в Битието като една възможност, без да се прояви; смъртта излиза от живота. Като живее и греши, човек дава възможност на смъртта да се прояви.

Следователно, където има живот, там има и смърт, но обратното не можем да кажем: където има смърт, там има и живот – това е невъзможно. Животът не може да роди смъртта, а смъртта никога не може да роди живота – това е опитано и в него няма никакво изключение. Един принцип е верен не само когато се докаже теоретично, но и когато се приложи в живота.

Когато изучава законите и принципите, с които Природата си служи, човек не трябва да се задоволява само с теоретичното им познаване, но и с методите на тяхното прилагане. Например хората изучават числата, работят с тях, но не познават техния вътрешен смисъл. Числата представляват богата почва, но разумният човек трябва да обработи тази почва, за да не даде бодили и тръни. Числата играят важна роля при изграждане на човешкия характер. Хора, които работят съзнателно с числата 2, 5 и 8, са богати. Числата 3, 6 и 9 създават големи неприятности на човека. Всички хора се страхуват от числото 13 – дойдат ли до това число, те бягат далеч от него. Ако от 13 извадите 3, остава числото 10, което не е опасно – значи тройката

е правила числото 13 опасно. Числото 11 е разумно. Ако разумен човек отиде с това число при Бога, ще получи голямо благословение; ако неразумен отиде с него при Бога, отново ще го пратят на Земята, за да учи. Числото 14 е число на жертва, на даване – срещне ли някой скъперник, то го хваща за врата, разтърсва го и го заставя да дава; 14 не позволява на хората да слагат бентове на благата, на които е определено да се раздават. Числото 17 е трезво, то обича хора, които разсъждават; срещне ли хора, които не разсъждават, то им причинява големи нещастия с цел да започнат да мислят върху всичко, което предприемат.

В числата 12, 15 и 18 имате единица, свързана с числата 2, 5 и 8. Последните числа, 2, 5 и 8, са отрицателни – те обещава много, но малко изпълняват. Като се натъкнете на отрицателни числа, вие трябва да ги преобразувате, да ги впрягате на работа. Например знаете ли как можете да превърнете числата 12, 15 и 18 в 21, 51 и 81? Не е лесна работа да впряга човек числата на работа.

Числата играят важна роля в човешкия организъм. Няма уд в човека, който да не е построен върху известно съчетание на числа. Например дали е хармонично устроена главата, или не е съдим по съчетанието на числата, които получаваме при измерването ѝ. По числата съдим още и за трудностите, през които даден човек е минал – ако човек е бил поставен при големи мъчности и трудности и се е борил да ги преодолее, напречният диаметър на главата му е голям. Ако човек с широка глава поставите при благоприятни условия на живота, нищо няма да излезе от него – той ще се отдаде на широк, разпуснат живот; поставите ли го при неблагоприятни условия, от него човек ще излезе. Чрез неблагоприятните условия енергията, която се намира в задната част на главата, ще мине отпред, към челото, и ще помогне за развиване на умствените способности.

Има ред научни методи, чрез които човек може да си създаде тяло, глава, ръце, крака – каквото иска, но това могат да направят майката и бащата, преди детето да е дошло на Земята. Човек може да се оформи и след ражда-

нето си, но по-мъчно – за това се изискват големи знания; веднъж слязъл в гъстата материя, условията вече са трудни, нужни са чук и наковалня, т.е. големи страдания.

Съвременните хора са предоставили своето изправяне на Природата. Като метод за това тя е избрала огъня. В миналото Природата си е служила с вода – избрала потоп като метод. Днес хората са станали толкова твърди, че никаква вода не помага, само огънят може да ги изправи. Енергията, която действа в Природата, е огън, който пече съвременните хора и нервността им се дължи отчасти на него. Мнозина се оплакват, че нещо ги пече – това е огънят, през който минават.

Като се намерят в известни затруднения, хората отричат всичко и дохождат до заключение, че животът няма смисъл, че смисълът седи в яденето и пиенето, но видят ли, че животът им е застрашен, веднага започват да викат, да търсят помощ. Ако наистина смисълът на живота е само в ядене и пиене, защо искат да запазят живот, който няма никакъв смисъл? Не, смисълът на живота не е само в ядене и пиене.

Като живее, човек трябва да яде и да пие, но важно е каква храна да употребява. Всеки трябва да употребява такава храна, която съответства на неговия организъм. Много хора ядат месо, но страдат – това показва, че месото не подхожда на техния организъм и в такъв случай трябва да намерят коя храна му съответства, за да употребяват нея. Ако някой прави насилие над организма си и употребява храна, каквато му дават, той върши престъпление. Не само това, но човек трябва да се изучава, да знае, ако се храни с месо, какво месо отговаря на неговия организъм: говеждо, овче, свинско, козе и т.н. Някои актьори, които трябва да играят любовна сцена, преди да се явят на представление, два-три месеца наред употребяват овче месо. Крайно безстрашни хора пък са употребявали заешко, за да познаят какво нещо е страх. Хора, които искат да живеят много години, са употребявали козе месо. Оттук можем да извадим заключението, че всяка храна съдържа известни елементи в себе си, които се предават на онзи,

който я употребява. Това са твърдения, които са извадени от опити, но те се нуждаят от научно доказване.

Съвременните учени изучават растенията, животните, хората от анатомично и физиологично гледище. Бъдещите учени освен това изучаване ще отидат по-далеч – те ще изучат строежа на растенията и животните в математично и геометрично отношение, в плоскости и линии, от една страна, и в числа – от друга. Те ще се интересуват да намерят при какви плоскости и линии, при какви числа какви енергии действат и няма да се интересуват само от материята на телата, но и от енергията, която действа в тях. Намерено е, че различните елементи внасят различни енергии в организма – например златото внася един вид енергия, среброто – друг, а желязото – трети вид. Оттук можем да кажем, че хората се различават според различните видове материя и енергия, както и според различното им количество.

Това са научни въпроси, които днес не могат да се разрешат, но поне заставят човека да мисли. Като мисли върху ред явления, той се натъква на особени факти в живота. Забелязва например, че различните хора обичат различни животни: едни обичат кучета, други – котки, трети – коне, четвърти – крави и т.н. Коя е причината всеки човек да отправя обичта си към специални животни? Това се дължи на енергиите, които те съдържат в себе си – значи между енергията на даден човек и любимото му животно има известно съответствие, или допълване.

Така човек предава обичта си и към своите подобни: някой обича някого, понеже прилича на кон – спретнат, висок, пъргав; друг обича някого, защото прилича на куче по своята привързаност и вяност. Като изучава явленията в живота, човек трябва да се освобождава от непотребните елементи в тях, за да им даде истинска преценка. Непотребни елементи са ония, които не са нужни на духовния живот. Как може човек да се освободи от тях? Достатъчно е да промени своите механични разбирания за живота в съзнателни, органични разбирания, за да се освободи от всичко онова, което е чуждо за духовния живот.

Следователно задачата на човека и на науката е да изучава живота така, както първоначално е създаден; като започне оттам, постепенно ще върви към всичко онова, което се е развивало отначало и досега. Така работи и човешкият дух.

Когато човешкият дух работи в съгласие с Божия Дух, всичко е намясто; при това положение всички учени, философи, религиозни, музиканти, художници са благословение за човечеството. Но ако човешкият дух не работи в съгласие с Божия, всички учени, философи, религиозни не само че не са благословение за човечеството, а са спънка. Ако разчита само на обкръжаващата среда, човек е на крив път – обкръжаващата среда не може да го повдигне; тя представлява само условие за неговото повдигане. Кое повдига растението – Слънцето, Луната, звездите, те влияят върху растението, помагат му да расте.

На Земята главният фактор е Слънцето. То може да се уподоби на Разумните същества, които помагат на човечеството. Те могат да му помагат, защото го обичат. И хората, от своя страна, обичат Разумните същества. Изобщо човек обича само онова, което стои по-високо от него, той не може да обича онова, което стои по-ниско. Към понискостоящите от себе си човек чувства разположение, готовност да им помага, да ги повдига; към по-високостоящите от себе си той чувства любов.

Любовта на човека е различна в различните му възрасти: на детето е една, на младия човек – друга, на възрастния – съвсем различна от първите две, а на стария – още по-особена. Каквато и да е любовта на човека, тя все пак трябва да расте. Никой не може да каже за себе си, че любовта му е пълна. Ние разглеждаме любовта на здравите хора, а не на болните. Като говорим за любовта на детето, на младия, на възрастния и на стария, имаме предвид здрави хора, в които всички процеси се развиват правилно. Същевременно ние разглеждаме Любовта в нейните възходящи степени. Чистата Любов, откъдето и да изтича, представлява чиста, кристална вода, която излиза от планински извори. Ако сте пътник и задоволите жаждата

си с такава вода, вие сте внесли нещо ценно в организма си, но ако се напиете с мътна, нечиста вода, състоянието ви ще се влоши. Така се отразява и нечистата любов върху всеки организъм; нечиста любов наричаме онази, в която животинският, човешкият и Божественият елемент са така преплетени, че мъчно могат да се отделят.

Като говорим за Любовта, вие можете да я търсите там, където я няма, и да се разочаровате – защо? Защото Любовта не е нещо материално, тя не може да се улови. Ако я търсите в някаква форма, ще се излъжете. Любовта няма определено и постоянно място; ако сте будни за нея, ще я срещнете в някоя хубава книга, в някоя красива мисъл, в някоя блага дума, в някаква благородна постъпка. Любовта е нещо идейно, а идейните работи не са преходни – те са точно обратни на материалните.

Мнозина мислят, че Любовта представлява някаква привързаност. Не, привързаността не е Любов; при това тя не трае дълго, защото е толкова силна, че човек не би могъл да издържи нейните вибрации – достатъчно е да се намира само един момент под влиянието ѝ, за да носи последствията ѝ цял живот.

Влезе ли в общество на хора на Любовта, човек коренно се изменя. Хората на Любовта са високи планински върхове, до които малцина достигат; стигнат ли ги, те могат да останат там само един момент и веднага трябва да слязат долу. Човекът на Любовта носи в себе си Божествена енергия, на която мъчно се издържа, и не е лесно да се справиш с тази енергия. Ако си разумен, ще черпиш по-малко от нея и постепенно ще я обработваш.

За да влезе във връзка с Любовта, човек трябва да бъде умен. Затова казват, че Бог е недостъпен – Бог е недостъпен за глупавите хора, а достъпен за умните. Апостол Павел казва, че докато невежеството се е ширило в света и хората не са търсили знание, Бог се е оттеглил от тях и ги е оставил свободни, всеки да върви по своя път; в момента, в който потърсили знанието, Бог им изпратил пророци и проповедници, за да ги поучават. Чрез знанието човек дохожда до познаване на Бога; дойде ли до познаване на Бога, той се ползва от благата, които Природата дава.

Който не разбира тия неща, иска доказателства. Какви доказателства ще дадете за радостта на онзи, който е нарисувал една хубава картина, или на онзи, който е написал едно хубаво съчинение? Щом картината е хубава, щом съчинението е добре написано, техният автор непременно ще се радва. Цялата картина, цялото съчинение са пропити с радост – всяка тяхна молекула лъха радост. Как мислите, тази радост няма ли да се предаде на самия автор? Както авторът предава радостта си на своето произведение, така и произведението му предава своята радост. Например ако носите един пръстен със скъпоценен камък с радост, и скъпоценният камък ще се радва. Вие ще познаете радостта му по неговия блясък. Тъжките ли за нещо, не се ли радвате на пръстена си, или престанете ли да го носите, блясъкът на камъка постепенно изчезва. Бижутерите са проверили този закон. Когато някои от техните златни предмети, върху които има скъпоценни камъни, стоят дълго време в магазина, те ги дават временно на разположението на здрави хора, пълни с живот и енергия. Като ги носят известно време, скъпоценните камъни възстановяват своите блясък и лъчепрекупване. Същият закон има приложение и в човешкия живот: когато да е, човек трябва да срещне същество по-високо от себе си, за да възприеме от него онази енергия, която да възстанови силите му, да му даде нова насока в живота.

Сега, като говорим за идейното, ние имаме предвид онези идеи, които човек възприема от висшите светове, а не онези, които хората създават. Например идеите, които хората имат за Живота, за Природата, се различават коренно от ония, които представляват същината на Живота и на Природата. Последните човек ще научи само след като се стълкнови с действителността. Например някой казва, че хората са добри, без да ги е изпитал. Той мисли и за себе си, че е добър, без да се е познал. Добър е човек по естество, но не и по прояви. Като мисли, че хората са добри, човек предприема някаква работа, но после се разочарова. Той става търговец и започва да дава на кредит на всички, които нямат възможност да си платят – на един

дава, но той не мисли за плащане; на друг дава, и той не мисли да плаща; в края на краищата този търговец фалира и казва, че всички хора са лоши. Всеки, който взима и не дава, е добър само за себе си; който взима и дава, е добър и за себе си, и за своите близни.

Днес всички религии проповядват закона на жертвата, според който се казва, че човек трябва да е готов да пожертва всичко. Преди да дойде до закона на жертвата, човек трябва да е дошъл до закона на правилната обмяна, според който ще дава правилно и ще взима правилно; научи ли този закон, лесно ще научи и закона на жертвата. Този закон се отнася до Божествения свят. Живее ли по Божествен начин, човек може вече да приложи закона на жертвата. За да жертва, човек трябва да бъде разумен – само разумният знае как и кога да жертва. Жертва ли правилно, той никога не се разочарова. Каква жертва е тази – днес да си готов да дадеш всичко, а на другия ден да съжаляваш? Който живее според Божиите закони, поставя нещата на мястото им: той не може да постави сламки или върбови пръчки за мост на някоя дълбока река; не може да внесе енергиите на обикновения човек в себе си и да очаква велики резултати; не може да замести своя мозък с мозъка на някое нисше животно и да очаква велик резултат.

Като сравнявате човешкия мозък с този на животните, на коня специално, виждате разликата между единия и другия по вещество, по строеж, по сили, които действат в тях и т.н. Това различие съществува не само между човека и по-нискостоящите от него животни, но даже между мъжа и жената: в усилията, които е правила в известно направление, жената е дошла до положение да се освободи от космите на лицето си; мъжът и до днес още носи брада. Като се е освободила от космите си, жената е развила голяма чувствителност, вследствие на което интуицията ѝ е силна. Чувствата в жената са по-добре развити, отколкото в мъжа; откритото лице на жената показва, че е обработила по-голямо поле. В бъдеще и мъжът трябва да се освободи от космите си. Но като се е освободила от кос-

мите на лицето си, жената е изгубила своята твърдост и увереност в законите, вследствие на което прилича повече на дете, отколкото мъжа. Тя не разбира някои закони, поради което често греши, но и лесно изправя грешките си. В любовта жената е по-смела от мъжа – тя по-лесно решава въпросите на сърцето си. Дойде ли до любовта, мъжът повече мисли – той се ръководи от ред правила и закони. Космите на брадата в мъжа представляват правила и закони, които той всякога има предвид; жената няма брада, следователно няма такива правила и закони, които да я ограничават. Космите на брадата, на мустаците в мъжа представляват външен израз на нещата, който има свои вътрешни причини.

Като работи върху себе си, човек трябва да постави силите на своя организъм в пълна хармония, чрез която да си въздейства. За да изправи своя череп, за да се освободи от слабостите и недъзите на миналото си, той трябва да поддържа хармонията на силите на своя организъм. Като погледнете черепа на съвременния човек, на мъжа или на жената, ще видите, че му липсва нещо, както в къщите на съвременните хора – като разглеждате къщата на някой човек, ще видите, че някъде има слаби греди; няма къща днес, която да издържа на всички условия, на външен и на вътрешен напор. Като разглеждате черепа на човека, ще видите, че някъде не издържа смелостта, някъде – разумността, някъде – любовта към Бога, някъде – справедливостта, някъде – твърдостта и т.н.

Следователно, за да се справи с неустойчивия елемент в себе си, човек се нуждае от Вяра, от дълбоко разбиране и познаване на законите на Живота. Не е въпрос да учи тия закони наизуст, но той се нуждае от конкретно знание. Като дойде до конкретното знание, човек трябва да прилага, както художникът прилага знанието си в картини, музикантът – в свирене, поетът – в писане и декламираше на стихове. В този смисъл всеки трябва да изработи нещо в себе си, което да приложи в своя живот. Мнозина не работят и очакват да придобият всичко наготово в онзи свят. Онзи свят е на Земята. Разумният живее едновременно

менно и на този, и на онзи свят, а глупавият никъде не живее. За да живее някъде, човек трябва да е изработил нещо, на което сам да е собственик; ето защо трябва да се спре върху някоя своя черта или добродетел и съзнателно да работи върху нея, да изкара нещо, на което да разчита във всички времена и при всички условия.

За да изработи нещо ценно в себе си, човек трябва да приложи търпение и постоянство. Малко хора се отличават с търпение. Нетърпението е резултат на силно развити лични чувства. Когато личните чувства в човека са силно развити, той иска бързо да успява, да се прослави в света, всички да говорят за него; казано е обаче в Евангелието: „Търсете слава от Бога, а не от човеците“. Можете ли да очаквате от хората слава, ако те не разбират това, което сте постигнали? Ако искате да получите одобрение от някого за ваша придобивка, можете да го получите само от онзи, който разбира тази работа. Всеки е силен в известна област: например силата на банкера е в парите му, силата на военния е в неговата сабя, силата на писателя е в неговото перо. Наистина, всеки може да събира пари, да бора-ви със сабя, да пише с перо, но за да упражнява тия сили, трябва да има съответни качества. Няма ли тия качества в себе си, във всеки момент може да изгуби и парите, и сабята, и перото си.

Като стане въпрос за работа, някои религиозни казват, че Бог ще промисли за тях, няма защо да се безпокоят за утрешния ден. Така не се разсъждава; Бог е промислил, но и вие трябва да използвате този промисъл, да не изкушавате Бога. И сатаната се опита на няколко пъти да изкуси Христа, като Му обещаваще всичките богатства на света, но Христос му каза: „Махни се, сатана, оттук! Не искам да изкушавам Господа“.

Като живее съзнателен, разумен живот, човек се домогва до закона на паралелизма – той вижда, че съществува един паралелизъм в света, при който привидното и същинското добро вървят паралелно. От друга страна, привидното и същинското зло пак вървят паралелно и от човека не се иска нещо друго, освен да ги различава – като

ги различава, той ще поеме пътя на същинското добро и ще се учи от привидното, а що се отнася до злото, точно обратно: ще се откаже от същинското зло и ще се учи от привидното.

Да се върнем към числата, като към живи величини в Природата. От числата 12, 15 и 18 най-добро е числото 12. То играе важна роля в живота: имаме 12 месеца, т.е. един зодиак, 12 израилски племена, 12 врати, за които се говори в Откровението. Единицата представя мъжа, т.е. братя, а двойката – жената, т.е. сестрата; те представляват една двойка, чиста и благородна в проявите си. Числото 18 пък е съставено от три шестици. Числото 666 е число на човека на греха; то трябва да се превърне в 999, за да може човек да излезе от греха.

Като ученици, вие трябва да работите върху себе си, да постройте организма си върху ония числа и мерки, които Невидимият свят е определил – това са мерките на идеалния човек, на човека от шестата раса. Като говорим за бъдещия човек, за човека на шестата раса, това не значи, че трябва да отложите работата си за някакво далечно бъдеще; още днес трябва да работите – остане ли да работите в бъдеще, вие ще закъснеете. За да придобие нещо в бъдеще, човек още сега трябва да си постави основа.

Ще кажете, че косата ви е побеляла вече, че няма защо да работите; именно сега можете да работите. Бялата коса е признак на мъдрост, на поумняване; черната коса пък говори за горещи чувства, за силата на човека в Астралния свят. Този човек удря с чук върху наковалнята, вследствие на което понякога удря където не трябва – значи той не е научил добре изкуството да кове. Хора, които имат руси коси, заемат средно място между тия с белите и с черните коси. Бъдещият човек ще има особен цвят коса. Той ще се отличава не само по цвета на косата си, но и по устройството на тялото си, както и на всички свои удове, външни и вътрешни.

За да се пригответе за бъдещия човек, трябва да работите усилено върху себе си и теоретично, и практически. Като се домогне до известни теоретични познания,

ученикът ще бъде поставен пред задачи, които трябва да реши на практика. Например някой пожелае да влезе във Вътрешната школа – веднага му дават задача да измени температурата: ако вън е студено, температурата е -15 градуса, той трябва да я повдигне до $+15$ градуса; успее ли да направи това, веднага ще го приемат във Вътрешната школа.

Засега вие сте ученици на външната школа, но не и на Вътрешната. За да мине от външната във Вътрешната школа, ученикът трябва да отговаря на известни условия, да има известен ценз. Следователно иска ли някой да влезе във Вътрешната школа, той трябва да отговаря поне на това условие – с мисълта си да повдигне температурата от -15 градуса до $+15$.

Божията Любов носи пълния живот.

25. лекция, 12 февруари 1930 г., София, Изгрев

НОВОТО В ЖИВОТА

Размишление.

Чете се темата *Разлика между живота и смъртта.*

Като се говори за смърт, хората се страхуват от нея, но все трябва да има нещо хубаво в смъртта, заради което те често я пожелават. Когато страданията стават непоносими, хората искат да умрат – значи смъртта е процес на освобождаване. Животът, както днес се явява, води към страдания. Необходимо ли е човек да страда? Който се е родил по сегашния начин, той непременно ще страда. Като се ражда, всеки човек се ползва от известен кредит, който рано или късно трябва да изплати; плащането на дълговете не е нищо друго, освен страдание.

Животът и смъртта са два важни въпроса, които човек познава отчасти. Как може да знае какво е смъртта, когато не е умирал? Или как може да знае какво е животът, когато не е живял? Човек отчасти е умирал и отчасти е живял, затова отчасти знае нещо за живота и за смъртта. Той всеки ден умира и всеки ден оживява; непрестанно живее и въпреки това често казва, че трябва да се живее. Като казва, че трябва да се живее, човек иска да подчертае факта, че трябва да живее правилно. Необходимо е да живее правилно, защото животът е условие за растене – без живот няма никакво растене. Докато не се научи да живее както трябва, човек не може да има никакви постижения.

Сега, като говорим за живота, ние имаме предвид всички форми, в които той се е проявил досега. Най-високата форма, в която се е проявил на Земята, е човешката. Всяко живо същество се стреми да мине в по-висока от тази форма, в която днес се намира; понеже и човек има същия стремеж, това показва, че има и по-високи форми от човешката. Всяко живо същество се стреми да мине в

нова форма. Докато не влезе в нова форма, никое същество не може да разбере условията на новия живот. Що се отнася до стария, всички го познават – всеки знае как да яде, как да мисли, да чувства, да постъпва. Формата, в която е поставено живото същество, диктува и начина, по който може да изяви живота – и най-малките същества знаят как да хванат жертвата си, как да се хранят и т.н.

Що се отнася до храненето, съзнанието на всички същества е будно. Понякога едно и също насекомо се храни с различни храни в зависимост от формата, в която се намира – например гъсеницата се храни с листа, а пеперудата, която излиза от същата гъсеница, се храни със сокове, с нектара на цветята. Затова казваме, че от това, от което гъсеницата живее, пеперудата умира и от това, от което пеперудата живее, гъсеницата умира. Оттук можем да извадим заключението: колкото по-чиста и фина е храната на някое същество, толкова по-възвишен е неговият живот. Това не се отнася до пеперудата, защото в нейния живот има постепенно слизване и качване: като снесе яйцата си, от тях не се излюпват пеперуди, а гъсеници – значи пеперудата пак се връща в стария живот.

Това се дължи на известно отклонение, което става в живота на всички живи същества; разликата между тях се заключава в степента на това отклонение. Ето защо в ранната си възраст синът не прилича на баща си, нито дъщерята – на майка си; в морално отношение те стоят по-ниско от родителите си, впоследствие изработват качества им. Изобщо всички хора в проявите си са деца, а в стремежите си – възрастни. Като деца, те често правят пакости, но като възрастни грешат по-малко; гъсеницата прави ред пакости на дърветата, но пеперудата не причинява толкова пакости.

Съвременните хора, хората на петата раса, в пътя на развитието си минават през всички ония състояния, през които са минавали, докато дойдат до днешното си положение. С това се обясняват престъпленията и грешките, които вършат – те са резултат от атавистични състояния. Попадне ли в една по-ниска от тази фаза на развитие, в

която днес се намира, каквото и да говорите на човека, както и да му проповядвате, той ще извърши някаква грешка, ще постъпи според своя морал. Намери ли се пред отворена каса, веднага ще се изложи на изкушението да бръкне вътре; без голяма борба и колебание той бърка в касата, изважда една сума и се оправдава с думите: „И аз трябва да живея“. В това отношение той е подобен на гъсеница. Сложете една копринена буба на черничев лист и ѝ кажете да не яде от него; без никакво колебание тя ще се нахвърли на листа и спокойно ще започне да яде.

Има ли закон в Природата, който да ограничава постъпката на бубата или на човека, който се е намерил пред отворена каса? Такъв закон не съществува. Тя не ограничава нито гъсеницата да яде листа, нито човека, който бърка в чужда каса – човешките закони ограничават гъсениците, които нападат листата на дърветата, както и хората, които бъркат в чужди каси.

Човешкият живот е последствие на нещо и води след себе си друго последствие. Следователно, докато не се освободи от условията на гъсеницата, човек не може да мине в живота на пеперудата. За тази цел трябва да работи върху себе си, да превъзмогне една форма и да мине в друга, по-висока от нея. Той прилага ред възпитателни методи върху себе си, но въпреки това все още не може да дойде до познаване на Истината. При възпитанието и самовъзпитанието човек трябва да се ръководи от правилото: благото, към което се стреми, да бъде благо и за неговия ближен. Тогава при каквито и трудности да се натъква за постигане на известно благо, и другите хора ще имат сила да го следват, защото виждат, че и той сам се натъква на изпитания и мъчности.

Казано е в Писанието: „Повярвай в Господа Исуса Христа и ще бъдеш спасен ти и дома ти“. Мъчното е как да повярва човек. Това положение е подобно на положението на уморения и жаден пътник, който иска да пие вода, а хората около него му казват да отиде на три-четири километра нагоре, където ще намери чиста планинска вода. Той пита как да отиде. Като си почине малко, ще

отиде. Човекът знае как да отиде, но като задава въпроса, има друга мисъл предвид – иска да каже: „Как да отида, като съм много уморен!“. Той мисли, че като е уморен и отслабнал, няма да може да се справи с мъчнотиите, които ще срещне на пътя си.

Днес хората се нуждаят от една основна мисъл, с която да се справят при всички случаи в живота си; имат ли такава мисъл, тя ще им дава импулс да се справят с всички мъчнотии. Някои хора лесно се справят с мъчнотиите си, а други – трудно. Например циганите се справят доста лесно – те са привикнали да просят и колкото и да ги пъдят, ходят от къща на къща и си казват: „Говорете колкото искате, само хляб ни дайте!“. Наистина, този метод не е правилен, но все пак те си служат с него и донякъде успяват. Ако някой благородник бъде поставен в положението на циганката – да проси, щом го изпъдят от една къща, на втора няма да посмее да похлопа; той счита просията за нещо срамно, недостойно за човека. Циганката не гледа на просията като на недостойно нещо. Има случаи в живота, които заставят и благородника да преодолее срама и да тръгне от къща на къща. Кое е заставило циганката да изгуби срама си и да проси? Ще кажете, че е сиромашията. Сиромашията сама ли иде при човека, или човек я е поканил?

Едно трябва да се знае: никой не се ражда нито сиромаш, нито богат; човек става богат или сиромаш по-късно. Като не може да се справи със сиромашията, сиромашът отива при богатия. Как трябва да постъпва богатият? Ако е извор, богатият трябва да тече – никаква друга философия няма. При това той трябва да тече толкова, колкото извира. Ако е черна, той може да даде толкова, колкото вода събира – тя съдържа само известно количество; щом и последната кофа излезе навън, черната престава да дава.

Същевременно водата на черната не може да бъде толкова прясна и свежа, както водата на извора. Слушат някой да казва, че човек трябва да бъде всякога разположен. Ако си извор, ще бъдеш всякога разположен, ще

пееш, отдалеч ще те чуват; ако си щерна, ще бъдеш тих и спокоен, без особено разположение на духа. И учениците в училищата са тихи като щерната или пъргави и подвижни като извора. Кажете ли човек, че иска да бъде тих, подразбирам тих като щерна. Красив е животът на щерната, но за предпочитане е животът на извора, който постоянно блика, напоява треви, растения и дървета, уталожва жаждата на уморени и жадни пътници, оросява голямо пространство около себе си.

Съвременните хора говорят за права мисъл, за красива обхода. Какви са формите на правата мисъл и на красивата обхода мъчно може да се каже. Те се познават от резултатите: правата мисъл внася мир, тя разрешава противоречията; красивата обхода пък хармонизира нещата. Всеки народ, всеки човек има специфична обхода. Като дойдете до животните, и те имат обхода. Когато двама души се срещнат, какво трябва да си кажат? Ако са светски хора, те ще се запитат какво правят, как са домашните им и т.н. Ако в една тъмна гора срещнете пътник, който е обърнал пътя си, какво трябва да му кажете? Каквото и да му говорите, нищо не помага – той не знае пътя, пък и нищо не вижда; единственото нещо, с което можете да му помогнете, е да запалите фенерчето си и да осветите пътя му. Следователно истинска и красива обхода е тази, при която можете да осветите пътя на човека чрез своята мисъл. Ако срещнете гладен, най-добрата обхода, която можете да проявите към него, е като му дадете парче топъл пшеничен хляб. Жадния пък ще посрещнете с чаша, пълна с чиста свежа вода. А тъй – да говорите, да се запитвате как сте, как прекарвате – това е механично отнасяне.

Искате ли да създадете правилна обхода помежду си, обърнете се към Природата – тя разполага с естествени методи, които са общи за всички хора и народи. Тия методи ще срещнете в разумните отношения между хората. Разумните отношения подмладяват хората, разширяват ума и сърцето им, вследствие на което те се чувстват вътрешно богати. Да бъде човек богат – това не значи да трупа богатства, да осигури старостта си. Каква осигуровка

е тази, когато човек не може вече да се движи, не вижда добре, не може да се храни? Той гледа парите около себе си, но нищо не помага. Някой събира пари за черни дни и се ограничава в ядене, в обличане, в придобиване на знания, за да може на стари години да живее добре. Щом на младини не може да живее добре, на старини още повече не може да поддържа този живот. Старият е подобен на влюбения – той разправя за миналото, за младостта си, за своите подвизи; срещнете ли някой стар човек, ще чуете да говори какъв е бил едно време, а какъв е сега. Какво е придобил от събраното богатство?

Новият живот изключва външните осигуровки – защо? Защото човек сам по себе си е осигурен – в него са вложени ред дарби и способности, които представляват капитал за обработване; обработи ли този капитал, той осигурява и бъдещия си живот. Човек е дошъл вече до положението на пеперудата, т.е. до новия живот, който изисква нов начин на хранене, на мислене, на чувстване, на постъпване. Разликата между старото и новото е подобна на разликата между стара и нова дреха. Искат ли да облече нова дреха, да влезе в новия живот, човек трябва да съблече старата си дреха, да се изкъпе и след това да облече нова; облече ли веднъж нова, той не трябва да се връща към старата – щом е съблякъл старата си дреха, това подразбира пълна ликвидация със старото.

Мнозина се държат здраво за старото, не искат да се откажат от него, като мислят, че могат да го примирят с новото. Не, старото и новото са непримирими; някога старото е било намясто, но днес то е изиграло ролята си, не е потребно вече. Човек във всеки момент трябва да използва новите условия, да върви напред. Който може да използва новите условия, той ще решава задачите си лесно; който не може да ги използва, постоянно ще се натъква на противоречия.

Велика наука е да живее човек правилно. Днес от всички се иска приложение – не е достатъчно човек само да разбира нещата, но той трябва да ги прилага. Някой казва, че докато не види нещо, докато не го разбере, не може да

го приложи. В известни случаи е така, но понякога виждането на нещата е придружено с големи неприятности; в такъв случай по-добре е човек да не ги вижда. Например нужно ли е първо да опита милосърдието на хората върху себе си, а после да го приложи? Да познаеш милосърдието на хората, това значи да си бил при условия, при които да го опиташ. Кой опитва милосърдието – слабият, болният, немощният. Значи ти трябва да си бил слуга при жесток господар, за да предизвикаш милостта на обкръжаващите; трябва да си бил слаб, болен, немощен, за да предизвикаш милостта на своите близни. Не е ли по-добре в тези случаи човек да проявява милосърдието, без да го опитва на гърба си? Каквото да прави, човек не може да избегне условията да види милосърдието на хората, проявено към самия него; като живее, той ще бъде и беден, и слаб, и немощен и ще види как се отнасят хората.

Чрез страданията човек, от една страна, изучава хората, а от друга – възпитава себе си. Чрез страданията се култивират добродетелите. Страданието прави човека милосърден; щом придобие милосърдието, страданието се оттегля. Следователно, пита ли човек защо страда, трябва да знае, че не е приложил този метод, чрез който страданието се смекчава и бяга. Само милосърдието е в състояние да се справи със страданието. Злото пък се лекува с Доброто, но то може да се лекува и с Любов, с Милосърдие, с Истина и с ред още добродетели.

Като ученици, вие трябва да изучавате силата на добродетелите, да знаете как и къде да ги прилагате; по този начин ще си въздействате при самовъзпитанието. Всяка добродетел съдържа в себе си специфичен вид лъчи, които действат лечебно. Отрицателните чувства, противоречивите мисли също отделят специфични лъчи, които се отразяват вредно върху организма; като знаете това, вие трябва да бъдете внимателни, да не се поддавате на вредното влияние на тия лъчи. Попаднете ли под тяхното действие ще си помагате с благотворните лъчи на добродетелите.

За да се предпази от разрушителното влияние на отрицателните сили в Природата, човек трябва да има велик

морал като противодействаща сила на злото. Той трябва да има топлина в сърцето си, да има любов към всичко живо, за да може да разтопява онази твърда черупка около себе си, която отрицателното създава. Тази твърда обвивка е подобна на леда в реките, в езерата, в моретата. Където има лед, топлината е малка; увеличи ли се топлината, ледът непременно ще се стопи.

Човек не трябва да се страхува от отрицателните сили в Природата и от неблагоприятните условия в живота, но трябва да бъде разумен да ги избягва. Не може ли да ги избегне, трябва да знае как да се справя с тях. Има ненужни страдания и изпитания, които трябва да избягва, но има специфични страдания, които са нужни за неговото развитие. Дойде ли такова страдание, човек трябва да благодари, че го е посетило; такива страдания идват само по един път в живота. Същото се отнася и до специфичните радости – и те идват само по един път в живота на човека.

Друг метод за самовъзпитание е приложение на музиката и на пеенето. Човек трябва да пее за себе си поне по половин час на ден; не пее ли, работите му няма да вървят добре. Стари и млади – всички трябва да пеете. Според мене, младият трябва повече да мисли, а старият – да пее. Външно или вътрешно, човек трябва да пее; по-добър метод за трансформиране на състоянието от музиката не съществува. Дали сте неразположени, скръбни, обременени, вие трябва да пеете! Без песен човек мъчно разрешава задачите си. Една българска поговорка казва: „Който пее, зло не мисли“. Музиката може да стопи и най-коравата обвивка около човека. Тя може да се уподоби на Слънцето в живота. Човек трябва да бъде свободен, да пее за себе си, да не мисли да се харесва на другите. Човек за човека не може да бъде идеал; всеки трябва да търси своя идеал вън от обикновения живот, вън от обикновените форми. Като пее за себе си и е доволен от своето пеене, човек може да задоволи и своите ближни; като пее, трябва да мисли за своя идеал, за възвишеното, него да задоволи.

Съвременните хора се стремят към новото, но живеят по стар начин – те искат да вложат старото съдържание

в нови форми. Това е невъзможно – новите форми, които се отличават с голяма пластичност, изискват ново съдържание. Новият живот се нуждае от нови разбирания, от нов морал, от нови религиозни системи и убеждения. Не е достатъчно само да кажете, че това е ново, а онова – старо, но трябва да сте ги опитали, да ги различавате добре. Нещата не се определят от имената им, от техните външни форми, а от тяхното съдържание и от техния смисъл. Новото не търпи никакви примеси в себе си. Облече ли се в старата си дреха, човек трябва да знае, че е със стара дреха; облече ли новата си дреха, и това трябва да знае. Но да облича старото върху новото или новото върху старото – това не е позволено. Хората щели да се смеят на този, който е облечен със стари дрехи; нищо смешно няма в старите дрехи. Който е облечен със стара дреха, той е работник, отишъл на нивата и на лозето да копае; като свърши работата си, ще облече новата си дреха и ще излезе с нея пред света.

Каквото и да се случва в живота на човека, той трябва да се учи от него, да го използва за добро – дали е богат или беден, учен или невежа, болен или здрав, всичко е за добро. Защо някой е богат, а друг – сиромаш? Богатият представлява река, която тече през такива места, че събира много притоци. Притоците увеличават водата и я правят широка и пълноводна – защо е така? Пътят ѝ е такъв; ще дойде време, когато ще измени пътя си, притоците ѝ ще я изоставят и тя ще се намали, ще осиромашее. Защо е станало така – пътят ѝ се е изменил.

Като живее, човек трябва да мине и през сиромашията, и през богатството, за да се поучава. Дали днес е богат, а на другия ден – сиромаш, той трябва да си каже: „Такава е Волята Божия“.

Божията Любов носи пълния живот.

26. лекция, 19 февруари 1930 г., София, Изгрев

ДОБРОТО ЗНАЧЕНИЕ

Размишление.

Ще прочета Псалом 119.

Като чета този псалом, разбират ли го всички? Ако онзи, който е писал псалома, е между вас, ще го разбере ли? И той като вас ще слуша и ще си каже: „Какво ли е искал да изнесе псалмопевецът с този псалом?“. Значи псалмопевецът е писал нещо, от което се ползват повечето другите, отколкото той. И портокалът, и лимонът, и ябълката са изработили онова, което са искали и разбирали, но други се ползват от тяхната работа, а не те сами. Следователно, когато човек се стреми да направи нещо така, както той разбира, в края на краищата други ще се ползват от неговата работа. Някой иска да постигне нещо велико, да стане богат, учен, силен; той прави ред усилия, за да постигне това, което желае, но в края на краищата други се ползват от неговото постижение – те изяждат постижението му, както ядат плода на някое дърво. Дървото яде ли само плодовете си? Следователно, искате ли да придобиете нещо, ползвайте се от това, което е неразбрано за вас, а разбрано за другите; ползвайте се от това, което е лошо за вас, а добро за другите.

Съвременният човек си служи с две мерки в живота: едната прилага към себе си, а другата – към обкръжаващите. Според първата едни неща са добри, а според другата – не са. С други думи казано: това, което е добро за даден човек, за друг не е добро. Или ако нещо е добро за човека, не е добро за животните. Например за някой човек е добре да заколи една кокошка, да я изчисти, да я изпече и да седне около някой студен планински извор, да си хапне и пийне; но за кокошката това не е добре. Понякога ученият казва, че молитвата не е за него, само децата, само простите хора трябва да се молят. Не минава много вре-

ме и работата се обръща – ученият, който не е признавал молитвата, започва да се моли. Защо се моли – защото се е намерил в трудно, безизходно положение. Той се моли на всички, които го ограничават и измъчват. Като види, че те не влизат в положението му, най-после се обръща към Бога; щом Бог го освободи от трудното положение, той изменя вече мнението си за молитвата. Има думи, съдържанието на които за едни хора е обидно, а за други не е. Ония, които се обиждат от някои думи, не ги забравят през целия си живот.

Всяка дума крие в себе си известна сила, с която човек трябва да се справя. Ако силата, която се крие в някоя дума, е отрицателна, човек трябва да знае как да я преобразува. Изкуство е човек да знае как да преобразува отрицателните енергии в положителни. Като ученици, вие трябва да различавате силите, които са скрити в думите – има думи, които привидно са приятни, сладки като захарта, но вземете ли ги вътрешно, ако не причиняват вреда, поне полза не принасят. Например външно захарта е приятна, на вкус е сладка, но според някои учени, вътрешно взета, тя не храни човека – значи захарта крие в себе си някаква лъжа. Има постъпки, съдържанието на които е подобно на това в захарта. Отивате някъде на гости, приемат ви любезно, с разположение; но едва мръднете крак да си отидете, веднага чувате зад себе си да се говори: „Защо дойде този човек да ми отнеме толкова време? Съжалявам за изгубеното време. Дано втори път не ми дойде!“. Искрен прием ли е този? Вие не можете да му кажете истината в очите – да знае, че сте заети, да не отнема времето ви. Понеже не можете да кажете истината в очите му, вие я казвате зад гърба му – това не е морал. Лошият човек е смел, всякога може да каже истината в очите на човека.

Следователно, когато казва истината, човек става лош; когато заобикаля истината, той е добър. Като отидете някъде на гости и ви почерпят с кафе и сладко, вие сте доволни, казвате, че тия хора са добри. Почерпването още не е израз на доброта – то представлява външно отно-

шение, което може да има съдържание, а може и да няма. Това още не представлява истинско гостуване. Да отидеш някъде на гости, това значи да стане правилна обмяна. Да отиде човек на църква – това значи между свещеника и него да е станала правилна обмяна. Да отиде ученикът на училище – и това означава правилна обмяна между учителите и него; стане ли тази обмяна правилно, през целия си живот човек остава ученик. Където не става правилна обмяна, там няма живот, няма движение, няма мисъл, няма никакви чувства. Опитва ли човек да задържи живота, мисълта и чувствата изключително за себе си, той се намира в дисонанс на живота; този дисонанс показва, че обмяната не е станала правилно, течението на силите е подпушено някъде.

За да дойде до прави разбирания, до права мисъл, човек трябва да бъде абсолютно здрав, да не стават в него никакви подпушвания – при това положение той ще разбира правилно Любовта и нейните прояви, ще разбира живота във всичките му прояви, външни и вътрешни. Не е ли здрав, ще мисли криво: какво са Доброто и злото в техния дълбок смисъл – той няма да разбира; какво представлява Любовта – също няма да разбира. Той ще живее както му попадне и ще казва, че всичко е позволено, че човек е свободен да върши каквото намира за добре.

Какво разбираме под думата *позволені неща*? Позволені неща са относителните. Значи това, което е позволено за здравия, не е позволено за болния; това, което е позволено за болния, не е позволено за здравия. Следователно, ако някои блага се отказват на човека, това показва, че те не са за него. Ако той не разбира някои неща и не му дават възможност да ги разбере, това показва, че умът му е слаб, не са за него. Ако някои постъпки се забраняват на човека, това показва, че той няма морален устой. Ако забраняват на някого известна храна, това показва, че той е болен: стомахът му не може да асимилира тази храна; щом оздравее, може да яде от забранената храна. Ако днес не може да се говори на хората за онзи свят, това показва, че те не са готови да го разберат; каквото и да им се го-

вори, те ще си го представят като живота на Земята – не могат да имат друга представа. Ето защо не е позволено да се говори за Духовния свят на хора, които не са готови да го разберат; влезе ли някой неподготвен в него, никой няма да му обърне внимание, но влезе ли готов да го разбира, всички ще станат прави, ще го посрещнат с голямо уважение.

Същият закон действа и в света. Когато престъпникът се явява пред съдията, последният седи на стола си спокойно, няма намерение да му става на крака – защо? Защото престъпникът носи нещо лошо в себе си. Той е изопачил характера си толкова много, че е изгубил човешкото си достойнство. Влезе ли при съдията човек, в жилите на когото тече царска кръв, съдията веднага става на крака, предлага му стол и любезно разговаря с него. Каквито са отношенията на хората към нас, такива ще бъдат и отношенията на Бога, на всички Разумни същества. Ако характерът ни е подобен на този на престъпника, никой няма да ни обърне внимание; ако в жилите ни тече царска кръв, всички Разумни същества ще ни приемат с радост, ще ни окажат своето внимание.

Сега, като ученици, от вас се изисква чист живот, да облагородите кръвта си, да станете царе, господари на себе си. Това значи всеки ден да се влива в човека Божествена енергия; дойде ли до това положение, човек започва да разбира добре нещата и е готов вече на всички жертви, които животът изисква от него. Без жертви животът не може да се прояви.

Следователно, не живее ли според законите на Разумната природа, човек е осъден на катастрофи. Вследствие на това някои от пластове на неговата земя ще се разместват, теченията на водите му ще се оттеглят и той ще бъде изложен на големи лишения и страдания. Не върви ли в правия път, човек неизбежно ще бъде изложен на големи промени в съзнанието си; тия промени пък разклащат изцяло неговите разбирания. Крайно материалистичните разбирания на много от съвременните хора се дължат именно на отклоняването им от правия път. Те са

изгубили онова духовно гледище за нещата, поради което свеждат всичко към обикновения земен живот. Не, животът не е само физически, т.е. материален; животът е органичен и психичен. Поради сложността на живота казваме, че да живее човек правилно, разумно, е велика наука.

Като говорим за добър, за разумен, за възвишен живот, мнозина се отказват от него, считат го за невъзможен. Казано е обаче, че невъможните за човека неща са възможни за Бога. Следователно, даде ли ход на Божественото начало в себе си, невъможните за него неща ще станат възможни. За новия живот невъможни неща не съществуват; там всичко е възможно – защо? Защото човек е проявил всичките си добродетели. Защо страдат хората, защо ги болят зъбите – за това има ред причини. Да изнасяме причините за страданията и нещастията им, това значи да ги освободим от едно зло, а да ги натъкнем на друго. Има смисъл да се казва истината на хората, но само тогава, когато абсолютни ги освобождаваме от злото. Затова е казано, че истината прави човека свободен; не е ли готов да чуе тази истина, по-добре да се отложи този момент. Като живее, като греши и се изправя, човек сам ще дойде до закона за причини и последствия на нещата.

Светът се нуждае от разумни хора. Такива трябва да бъдат учениците на Окултната школа. Разумността на човека се изразява в правилното разглеждане на нещата. Като срещне някого, разумният първо вижда доброто в него; що се отнася до отрицателни му прояви, той гледа на тях като на преходни неща. Благодарение на своята разумност той се ползва от благата на живота правилно. Разумният разбира законите на живота и ги прилага в отнoшенията си към хората. Които не разбират законите на живота, те се делят на млади и стари, на учени и прости. Всеки може да бъде млад, от него зависи – младостта е в съзнанието на човека. Достатъчно е да се чувства млад, за да бъде такъв; щом се чувства млад, той има силата и духа на младия и проявява неговите качества. Едно от качества на младия е неговата работоспособност.

Съвременните хора остаряват преждевременно, защото бързат във всичко: в ядене, в движение, в учение; те искат да успяват бързо: като започнат една работа, скоро да я свършат. Ако не успеят, се обезсърчават, изгубват разположение за по-нататъшна работа. Те се поддават повече на чувства, отколкото на мисъл; ако мислеха повече, нямаше да остаряват толкова скоро, а същевременно щяха да се ползват от красотата, която Природата е вложила във всяко нещо.

Например като вземете един плод, не бързайте да го изядете изведнъж, а го разгледайте внимателно: спрете се върху формата, цвета му и вижте какво ще почувствате. Като го подържите известно време в ръката си, вие ще възприемете ония сили и енергии, които са работили за неговото създаване; след като го изядете, не хвърляйте семките му, а ги посадете. Постъпвате ли по този начин, вие си въздействате върху самовъзпитанието. Всяка форма, създадена от Природата, съдържа известни енергии, които човек трябва разумно да използва; те ще помогнат както за физическото, така и за духовното му развитие.

Изпейте песните: *Зора се светла зазорява* и *Ще се развеселя*.

Тайна молитва.

27. лекция, 26 февруари 1930 г., София, Изгрев

ТЕРМОМЕТЪРЪТ НА ЧОВЕКА

Размишление.

Мислете върху следните изречения:

Малката стая събира малко въздух, голямата стая събира много въздух. Малката стомна събира малко вода, голямата стомна събира много вода.

Кое от двете положения е за предпочитане – човек да има голяма или да има малка стомна? Ако водата е чиста, свежа, за предпочитане е да има голяма стомна; ако водата е нечиста, за предпочитане е тогава да има малка стомна. Защо? Защото като нечиста, водата оставя утайки. Следователно малката стомна, която събира малко вода, има и малко утайки. Същият закон се отнася и към знанието – добре е човек да има много знания, но да са чисти; не са ли чисти, по-добре е да има малко знания.

Съвременните хора се ползват малко от знанието, от силата, от богатството, които придобиват, защото мислят повече за себе си. От момента на раждането си до смъртта си човек постоянно мисли за себе си. Добре е да мисли за себе си, но трябва да знае, че колкото и много да мисли, себе-то не може да стане по-голямо, отколкото са неговите възможности. Първоначално детето е малко, слабо, ниско, но като израсте, като стане голям човек, на височина 160–170 см, колкото и да мисли за себе си, по-висок не може да стане. Преди да е дошъл до 21-годишна възраст, може да мисли за растенето си, но след това трябва да престане да мисли за своята височина – той се е оформил вече, трябва мисли за други работи. От 21 до 33-годишна възраст човек трябва да мисли за здравето си, да се закрепи и усили. От 33 до 60-годишна възраст трябва да мисли как да стане умен, да придобие знания. От 60-годишна възраст нататък може да мисли за плодотворна работа: малко да работи, но правилно, с Любов – дали ще

копае, оре, жъне, чете, пише или учи, навсякъде да прилага закона на Любовта.

Сега, като говоря за годините, нямам предвид това буквално разграничаване. Преди всичко младостта и старостта са непостоянни неща; те са фази в живота на човека, които нямат външен израз. Срещате някого, знаете, че е млад, но намирате, че е преждевременно остарял. Къде отиде младостта му? Скрила се е някъде. Днес нито младите са истински млади, нито старите са истински стари – защо? Защото при днешните условия на живота нито младостта, нито старостта имат условия да се проявят на Земята. В умерения пояс младостта трае само три месеца: от март до юни; след това тя вдига пособията си и заминава. Едва човек се почувства малко обновен и повдигнат, отново започва да губи силите си и да остарява.

За да се развивате добре, вие трябва да работите съзнателно. Дали сте млади или стари – не е важно; ще работите като разумни млади и като разумни стари. Младият представлява начало на нещата, а старият – край. За да се свърши известна работа, старият трябва да влезе в главата на младия; старият може да укроти младия само когато влезе в главата му като мисъл. Представете си, че младият е глава на змията, а старият – нейна опашка. Какво ще бъде положението ви, ако срещу вас излезе змия? Тя непременно ще ви ухапе. За да не ви ухапе, старият, във вид на опашка, трябва да влезе в устата на змията. Каквото и да правите със змията, каквото и да ѝ говорите, щом е свободна, тя всякога ще хапе.

Човешкият живот може да се уподоби на термометър. Понеже на човека е определено да живее 120 години, всяка година представлява един градус – значи животът на човека е разделен на 120 градуса. Както живакът в термометъра се повдига при известно атмосферно налягане или при висока температура, така и при растенето на човека жизнените сили се повдигат нагоре. От деня на раждането си до 21-годишна възраст човек постепенно расте, по-силно или по-слабо, в зависимост от условията. Човешкият термометър обаче не спира действието си само до 21 го-

дина, а продължава до 120 години; по-нагоре от 120 човек не може да живее. Има изключения и от това правило, но те са редки. От тази възраст нагоре силите на човешкия организъм се оттеглят и душата му излиза от цевта на неговия живот. Цевта е неговото тяло, в което душата временно пребивава, докато един ден окончателно го напусне и ние казваме, че умира. Ако живее правилно, човек може да стигне до 120-годишна възраст, т.е. до 120 градуса, след което започва да се топи и изчезва. Някои хора се топят в ранната си възраст, около 30-40-50 градуса, а други – към 60 градуса. Малко хора издържат до 120 градуса температура на своя живот.

И тъй, искате ли да изучавате живота, спрете вниманието си върху промените, които стават в тялото ви; вън от тялото си не можете да го изучавате. В това отношение всеки човек е специфичен уред за измерване на своята енергия. Занимавате ли се с другите хора, вие ще изучавате техните уреди, но не и своя. За да се справя с мъчнотии-те си, преди всичко човек трябва да изучава себе си. Какво ще се ползвате от доброто свирене, говорене, отношение на някого към вас, ако сте сляп и глух, не виждате и не чувате? Какво ще ви ползва красотата на природата, ако не можете да я видите? Какво ще ви ползва светлината, ако не можете да я възприемете? За да се ползва от благата на живота и на Природата, човек трябва да знае с какви сили, с какви дарби и способности разполага, за да може да ги развива. Той трябва да познава себе си; за да познае себе си, трябва да изучава своите мисли, чувства и постъпки. Ако са хармонични, тази хармония ще се предаде на всички негови удове, на цялото му тяло; не са ли хармонични, дисхармонията ще се отрази на тялото му.

Защо хората се обличат? Защо покриват тялото си? Една от причините, поради която хората се обличат, се дължи на неблагоприятните природни условия; от друга страна, те се обличат, за да прикрият дефектите на своето тяло. Днес почти всички хора имат повече или по-малко дефекти по тялото си: голяма пълнота, голяма сухота, изкривяване на раменете, на врата, на гръбнака, на ръцете,

на краката и т.н.; малко хора ще срещнете, които са нормално развити. Днес хората откриват само лицето и ръцете си, но който разбира, ще види дефектите на човека и по лицето. Например дебелите устни говорят за човек, който обича да яде много, да се удоволства, но и крайно тънките устни показват някакъв дефект, главно на сърцето. Дебелите устни показват животинското в човека, а тънките – змията. Истинският човек има нормална линия на устните – нито много дебела, нито много тънка; тази линия не може да се определи с думи, тя се чувства.

Като дойдат до добродетелите, мнозина мислят, че те произхождат от тях – мислят, че Любовта, Мъдростта, Истината са в самите тях, но се лъжат. За да разберете заблуджението, в което се намирате, ще си послужи със следния пример. Вие отивате при един майстор гърнчар и му заръчвате да ви направи едно гърне от най-чист и добροкачествен порцелан. За да изпълни поръчката ви, той трябва да потърси отнякъде първокачествен материал, най-чиста глина – каолин. Като намери глината, счуква я на ситно, пресява я и залива с чиста вода, за да образува глинено тесто; след това взима форма, каквато искате, и излива в нея тестото или пък го туря на гърнчарското колело и го формира според модела, който желаете. Като пригответи гърнето, майсторът го слага в пещта да се пече. Както виждате, за да се пригответи гърнето, гърнчарят си служи с глина, вода, огън – материали, които са въвн от него; единственото нещо, което излезе от него, беше формата.

Следователно добродетелите на човека са въвн от него, само формата, т.е. тялото му, е негова. В тази форма се втичат добродетелите и когато потрябва, изтичат, или се изявяват навън. Търсите ли добродетелите, като неща, съществени за вашия живот, ще ги намерите в Бога; свържете ли се с Него, те ще потекат и към вас. Христос казва: „Аз Съм Пътят, Истината и Животът“; това значи: „Аз Съм Пътят, по който Животът иде. Животът пък иде от Бога“. На друго място Христос казва: „Както Ме Отец възлюби, така и Аз ви възлюбих“. Оттук виждаме, че и Любовта иде

отнякъде. Откъде иде Любовта – откъдето иде Животът.

Какво представлява човекът? Човек е гърне, което трябва да се изпече добре, за да не се пука лесно. Колкото по-равномерно и при по-висока температура е печено гърнето, толкова е по-издръжливо. Преди да се сложи в пещта, то се пече на Слънце. Докато се пече на Слънце, то е доволно, няма страдания; сложат ли го в пещта, започва да плаче, да вика, да търси помощ. Колкото и да вика, няма да го извадят от пещта – то трябва да се нагрее до 33 градуса, най-високата температура, която определя неговото бъдеще. Ако издържи на тази температура, ще продължат да го пекат до 120 градуса; не издържи ли, ще се спуква. Грънчарят взима пукнатото гърне, слага го на страни и след време от него прави нова форма. Ако не се пукне, изважда го от първата пещ и го излага на показ. Който го хареса, той плаща скъпо за него и го взима за своя употреба.

Мъчнотиите и страданията, от които съвременните хора се оплакват, не са нищо друго, освен процес на печене в пещ, през който всички хора неизбежно трябва да минат; не минат ли през печене, пръстта, от която са направени, ще се разсипе и от тях нищо няма да излезе. В този смисъл страданията са необходими – без страдания няма живот, без страдания никаква форма не съществува. Страданията се уравновесяват с радостите. Колкото страда човек, толкова и ще се радва.

Страданието представлява необработен материал, даден на човека за работа. Той е подобен на вълна, остригана от овцете; за да я използва добре, човек трябва да я чисти, пере, преде и тогава да си служи с нея за различни цели. Радостта е обработен материал, т.е. звонков капитал, предоставен на човека за лично ползване, когато и колкото пожелае. – „Не може ли да се избегнат страданията?“ Абсолютно не може. Ако искаш да станеш човек, непременно ще страдаш, при това колкото повече страдаш, толкова по-добре за теб. – „Опекоха ме, нищо не остана от мен.“ Лъжеш се – колкото повече те пекат, толкова повече ще се калиш и изчистиш. Силата на човека се крие в издръж-

ливостта му. Колкото повече издържа на огъня, толкова по-чиста е материята, от която е направен.

– „Докога ще ме пекат?“ Докато дойдеш до положение да отговаряш на известни условия. Като извади гърнето от пещта, майсторът го чука оттук-оттам и ако е опечено, изважда го навън; ако не е добре опечено, пак го слага в пещта. По чукането той познава дали е готово, или не е. Който не иска да го пекат, той не е трябвало да става гърне. Колкото и да вика, трябва да знае, че майсторът е по-умен от него – той разбира от работата си и знае колко време трябва да пече всяко гърне. Ако е разумно, през време на печенето гърнето трябва да търпи. Някого едва го напекли до 10 градуса и започва да вика; ако не може да издържи на 10 градуса, какво ще прави по-нататък, когато температурата се увеличи на 120, 500, 1000 градуса? Какво ще прави, като го нагреят до един милион градуса? Човек трябва да знае, че докато е в разумния живот, няма от какво да се страхува; в този живот всичко е строго определено.

Сега, като говоря за страданията, аз имам предвид разумните страдания, а не ненужните, които човек сам си създава. Влезе ли в стълкновение с естествените процеси на Природата, той се натъква вече на неразумни страдания. – „Ама защо съм беден?“ Това е философски въпрос. – „Защо съм богат?“ И това е философски въпрос. Ти не си нито беден, нито богат – ти си гърне, което трябва да се пече. Докато страдаш и се радваш, още не си опечен, пекат те в пещта; щом те изпекат, скръбта ти ще се превърне в радост и радостта ти ще бъде постоянна.

Като те изпекат, ще те занесат на пазар, за да те продават. Който мине, ще спре да гледа. Много гърнета има на пазара. Тук се стичат благородници, добри хора, светии, а понякога от Небето слизат ангели, арахангели, даже и богове, за да гледат какво има на пазара и да си купят нещо. Като си харесат някое гърне, те го взимат, слагат го под мишца и го занасят на Небето. Тия гърнета, които отиват на Небето, представляват напреднали души. Останалите гърнета съжаляват, че не ги е харесал някой светия или

ангел, но най-после се примиряват с положението си. За тях дохождат обикновени хора и като ги купят, употребяват ги за домашни нужди.

Като ученици, вие трябва да имате ясна представа за всичко, което става с вас, да се познавате. Като се изучава, като анализира мислите, чувствата и постъпките си, човек лесно може да види грешките си и да ги изправи. Който не мисли за изправяне на грешките си, той само се изобличава, нарича се грешник. Не е важно защо греши, важно е да се изправя; като изправя грешките си, той се учи.

Ако не изправя грешките си, човек не може да се ползва от богатата на Живота и на Природата. Същевременно той трябва да познава добре устройството на своето тяло – то е инструмент, с който свири. Ако знае как да управлява тялото си, човек ще може да даде израз на всичко онова, което става в него. Както цигуларят трябва да знае да управлява лъка си, така всеки човек трябва да знае как да управлява силите на своя организъм, да им бъде господар. Мнозина мислят, че това може да се постигне с един замах, по механичен начин. Не, това е невъзможно – в един момент човек не може да стане учен, богат, силен, здрав; работа, усилия, упражнения, учене се иска, за да придобие онова, което душата му желае. Това са задачи, които той трябва да реши. Не е важно дали ще ги реши правилно. Добре е да ги реши правилно, но както и да ги реши, ценни са усилията, които е правил – усилията помагат за развитието му.

Като ученици, вие трябва да се стремите към всичко онова, което е в състояние да ви възпита – дали ще учите, пеете, свирите или рисувате, всякога имайте предвид самовъзпитанието си. Не може ли дадена наука или известен инструмент, на който свирите, да ви възпита, оставете ги настрана.

За да успява в работата си, човек трябва да работи за себе си, да задоволи своя вътрешен стремеж; задоволи ли себе си, той ще задоволи и своите ближни. Дали свири на някакъв инструмент, или не свири – това не е важно. Най-

добрият инструмент, на който всеки може да свири, това е животът; като свири на този инструмент, той трябва да се стреми да излезе майстор музикант.

Колкото по-добре и разумно живее човек, толкова по-добре и правилно свири. Като свири, т.е. като живее, той трябва да знае, че във всеки момент има кой да го слуша – все някое същество от Невидимия свят ще даде ухо на неговото свирене. Ако свири добре, ще му ръкопляска; не свири ли добре, ще запуши ушите си и бързо ще отmine. Не само Разумните същества възприемат тази музика, но и вие можете да я чувате – достатъчно е да имате добре развит вътрешен слух, за да чуete музиката, която излиза от всеки добър, любещ човек. Добрият човек е цигулка, от тоновете на която всеки се възхищава. Засега тази цигулка издава само тонове, но ще дойде ден, когато ще проговори. Днес Доброто издава само музикални тонове, но един ден то само ще проговори. Не само Доброто ще проговори, но и науката, и изкуството. Внесе ли се тази придобивка в културата, казваме, че човечеството е направило вече крачка напред към Царството Божие.

По какво се познава доброто свирене? Ако слушате някой цигулар да свири и решите в себе си да направите някакво добро, това показва, че цигуларят е свирил добре; не сте ли готови да направите добро, цигуларят не е свирил добре. При това, като слушате някой добър цигулар, вие сте готови да му платите повече, отколкото той е искал.

– „Не може ли да слушаме даром?“ Това зависи от онзи, който свири. Който много дава, той всякога е готов да дава даром. Бог дава даром, понеже работи със закона на Любовта. Пък и този, който взима даром, също трябва да е готов да дава даром. Сърце се иска за това. Колкото и да плащат на добрия цигулар, в края на краищата изразходваната от него енергия с нищо не може да се плати. Докато публиката не престане да критикува цигуларя, той всякога ще чувства, че е изразходвал много енергия, вследствие на което се изтощава. Ето защо, като свири, цигуларят трябва да омагьоса слушателите си, за да прес-

тане всякаква критика в тях. Като се унесе сам в музиката, той забравя критиците си. На същото основание казваме: като се унесе в живота, човек забравя критиците. Следователно, докато критикува живота, човек не може да бъде музикант – тогава обкръжаващите имат влияние над него. За да се освободите от влиянието на обкръжаващите, поставете си задача да не критикувате живота.

За да разреши тази задача, човек трябва да пее и да свири. Който има добър глас, трябва да продължава да пее, да развива гласа си; и който няма добър глас, също трябва да се упражнява в пеенето. Без пеене и музика никой не може да се домогне до музиката на Висшите светове. Кой се стреми да отиде на концерт – който донякъде поне знае да пее и да свири или който обича музиката. Ако това е условие за посещаване на концертите на физическия свят, колко повече се изисква от човека, за да може да слуша концерт в Невидимия свят! Някои ще кажат, че са стари, че пеенето и музиката не са за тях; не, стари или млади, всички трябва да пеете и свирите!

С музиката са свързани ред дарби и способности. Не пее ли човек, никакви дарби не могат да се развиват. Външно или вътрешно, т.е. мислено, човек трябва да пее. Жената домакиня стои цял ден пред тенджерите и мисли, че не ѝ трябва музика; колкото да отрича музиката, тя пак се движи в нея – когато яденето ври в тенджерите, и това е музика, но еднообразна, уморителна. Ще дойде ден, когато тази музика ще се замести с нещо ново.

Днес хората не вярват, че сегашният начин на хранене ще се замести с нов, съвършено различен от този, на който са привикнали. И гъсеницата е привикнала да се храни с листа, но като се превърне на пеперуда, храната ѝ коренно се различава от първата. За да подобрят яденето, сегашните жени трябва да внесат в него музикален елемент. Това се постига с музика: като готви, жената трябва да пее. Ако няколко жени се съберат и започнат да пеят и свирят през време на готвенето, яденето ще бъде много по-вкусно и здравословно от онова, което е готвено без музика и песен.

Идеята, която искам да ви оставя, е да внасяте Божествен елемент във всичко, каквото правите. Божественият елемент се изразява в чиста, възвишена мисъл, в благородни чувства и постъпки. Тези мисли и чувства се подхранват с музика и пеене. Който пее, зло не мисли. Когато плодовете узреят, в природата всичко пее и се весели. Колкото повече са пели на един плод, толкова по-сладък е той. Същият закон се отнася и до човека – човек, който е откърмен с музика и песен, има светла мисъл и широко, отворено сърце, радва се на всичко и каквото срещне в живота си, той го разглежда от добрата му страна.

Иска ли да придобие красивото и великото в себе си, човек трябва да отправи погледа си към Природата. В нея се крие всичко велико: и музика, и песен, и знание, и красота; иска ли да придобие тези качества, човек трябва да следва пътя ѝ. Да се следва пътя на Природата, това означава да изучават законите и ѝ да се прилагат. Като прилага законите на Разумната природа, човек дохожда до положението, което някога апостол Павел е преживял – той изразява това състояние със стиха: „Око не е видяло и ухо не е чуло това, което Бог е приготвил за онези, които Го любят“.

И тъй, работете съобразно законите на Природата, да се самоусъвършенствате. Не спазвате ли тия закони, вие ще бъдете изложени на големи страдания. Който не работи върху себе си, ще се намери в пещта, при високата температура; като се пречисти и опече, той ще бъде готов да живее според великите закони на Природата. Каквото и да правите, както и да работите, все ще придобиете нещо – в Природата няма загуба; там всичко се преработва и видоизменя.

Не е далеч времето, когато човек ще придобие онова, към което се стреми. Тогава той ще има по-красиво, по-здраво и усъвършенствано тяло. Днес човек живее в постоянна борба между плътта и духа. Когато изработи своето ново тяло, той ще живее в мир и равновесие, ще излезе от живота на борбата, от двойствения живот.

Основната идея, която трябва да остане в ума ви, е да работите за развиване на своите дарби, за да се ползвате от благата на живота. Като работи за развиване на своите дарби и способности, човек се освобождава от своите слабости и недъзи. Достатъчно е да е готов да изправя недъзите си, за да има поне малък резултат. От усилията, които той прави, зависи дали по-скоро или по-бавно ще се освободи от някой свой недостатък.

Ще кажете, че условията за работа са неблагоприятни. Мислите ли така, вие сте на крив път. Днешните условия, добри или лоши, са дадени за развиване на сегашните ви дарби; изгубите ли тия условия, заедно с тях изгубвате и възможностите. Бъдещите условия ще се дадат за постигане на други дарби. Следователно, ако трябва да свирите днес, не отлагайте работата си за друг ден – свирете още днес.

Как се познава човекът на Любовта? Любецията внася в обкръжаващите мир, равновесие, доволство. Любовта изключва всякакво съмнение и безверие. Който живее в света на Любовта, той има всичко на разположение; тази е причината, поради която в света на Любовта никакви кражби и престъпления не стават. Ако апаш или крадец влезе в този свят и се опита да открадне нещо, докато протегне ръце към някой предмет, предметът изчезва пред очите му.

Човекът на Любовта никога не се опетнява – нито външно, нито вътрешно. Неговата дреха е всякога чиста; що се отнася до душата му, там въпрос даже не става – душата е всякога чиста, никаква сила не е в състояние да опетни човешката душа. Обикновеният, слабият човек може да се опетни външно, но душата му никога не се опетнява. Като знаете това, разчитайте на чистотата на душата си и престанете да говорите за вашите грехове.

Ако е въпрос за грехове, светът е пълен с такива, но същевременно той е пълен и с добри дела. Грехът представлява руда, която трябва да се сложи в пещта, да се стопи, за да отделят от нея ценното – метала, който ще се използва в живота. Доброто пък представлява съвкупност

от всички условия, необходими за изваждане на ценното, което се съдържа в рудата.

И тъй, вие трябва да знаете, че във всеки човек са вложени дарби и способности, които трябва още сега да развива. Някои питат къде трябва да работят – на този или на онзи свят. Този и онзи свят са на едно място. Като сте дошли на Земята, вие ще работите едновременно и на този, и на онзи свят – между ангелите и между хората.

– „Можем ли да виждаме ангелите?“ Човек във всеки момент може да срещне някой ангел, но като се усъмни в него, веднага ще го изгуби. Зад всяко добро дело, зад всяка светла мисъл, зад всяко възвишено чувство се крие един ангел; усъмните ли се в добрата постъпка, в светлата мисъл и в благородното чувство, ангелът моментално изчезва. За да го задържите по-дълго време при себе си, вярвайте във всичко възвишено и благородно, в когото и да сте го видели.

Вярвайте във всичко, което ви повдига, и благодарете за всичко, което ви се случва. Дали сте здрави или болни, богати или сиромаси, учени или прости, благодарете, че ще научите нещо. Боли ви крак – благодарете, че не ви болят двата. Боли ви глава – благодарете, че краката и ръцете ви са здрави. Като благодарите за всичко, няма да забележите как ще изчезне болестта ви. Много примери има в живота, когато човек заболява изведнъж и оздравява изведнъж.

Какво представляват болестите и страданията? Те са пробен камък, чрез който Невидимият свят изпитва вярата, търпението, любовта и мъдростта на човека. Човек може да се лекува чрез мисълта си – колкото по-силна и съсредоточена е мисълта на човека, толкова по-лесно може да се излекува от известна болест: достатъчно е да каже една дума, за да се излекува. Има думи, които действат магически върху човека, но затова се иска знание. Той трябва да знае кога да каже думата – всяко нещо трябва да става на своето място и време. Например можете ли да посадите лозови пръчки в благо? За всяко нещо се изискват специални условия. Лозовите пръчки виреят при специални за тях условия.

Мнозина се запитват какво трябва да работят. Много работи има за човека. Срещнете ли болен, помолете се за него. – „Дали ще ме послуша Бог?“ Това не е ваша работа. Вие виждате на земята един камък; ваша работа е да го отместите от пътя, за да не спъва хората, а кой го е сложил – не е ваша работа. Срещате човек, който критикува хората; помолете се за него, Бог да обърне неговото красноречие в друга посока, да проповядва за славата Божия. Срещате двама души, които се бият; помолете се техният удар да се превърне в музикален такт и двамата да станат добри приятели.

Изкуство е да се бият, а ти да стоиш тих и спокоен, да запазиш пълно самообладание. Такъв пример даде Христос – след като Го биха и разпнаха на кръста, Той запази пълно самообладание и се обърна към Господа с думите: „Господи, прости ги! Те нямат нужната светлина, за да видят и разберат какво правят“. Ако Христос не беше се помолил за евреите, страданията им щяха да бъдат по-големи от тия, през които минават днес.

Христос показва на човечеството как трябва да се живее.

Тайна молитва.

28. лекция, 5 март 1930 г., София, Изгрев

ИДЕЙНАТА ОБИЧ

Размишление.

Ще прочета 5. глава от Посланието към Солуняните.

Прочетената глава от Посланието е писана приблизително преди две хиляди години. Като я четете, вие виждате, че съзнанието на тогавашните хора не е било по-далеч от съзнанието на сегашните. Разликата между тогавашните и сегашните е в културата – сегашните хора са по-културни. Разликата между едните и другите е такава, каквато е между бедния и богатия човек: бедният е просто облечен, понякога със скъсани дрехи и обувки; богатият е облечен с нови, скъпи дрехи и обувки, с пръстени на ръцете, с копринена риза и т.н.

Разликата между тогавашните и сегашните хора е такава, каквато е между учения и простия. Съвременният учен се е специализирал по известен отрасъл от науката, носи титла доктор по математика, по естествени науки, по физика, по химия и т.н. Ако някой от тогавашните хора живее днес на Земята, ще мине за прост човек, но по онова време той е бил учен. Тогава са изучавали Кабала¹⁹. Учените са били кабалисти, пророци, гадатели; светът е бил пълен с гадатели и пророци, които са тълкували какво говорят боговете. И днес има много пророци и гадатели в света – те тълкуват значението на слънчевите петна за Земята. Едни от тълкуванията на миналите пророци се сбъдваха, други не се сбъдваха. И днес е същото – обясненията на някои учени за значението на слънчевите петна излиза вярно, а на други не излиза вярно. И в миналото, и днес Земята се върти около Слънцето и около оста си, а заедно с нея и хората се въртят. По онова време радиото не беше известно, но много хора имаха свое вътрешно радио, чрез което виждаха и чуваха това, което ставаше в пространството – те бяха ясновидци и ясновещи.

Какво представляват ясновиждането и яснослушането? Те са подобни на радиоапарата, с който съвременните хора си служат. Всеки иска да има радио, да слуша какво става по света. Не е достатъчно само да има радио, но трябва правилно да се инсталира – не е ли добре инсталирано, хората се оплакват от него, че ги заболяла глава, и търсят лекар да им помогне. От какво страдат? От главоболие – радиото им бръмчи силно в главата. С други думи казано: когато в главата на човека дойде някаква идея, от която не може да се освободи, той веднага търси лекар; лекарят дойде със своята спринцовка, направи няколко инжекции и по този начин прекъсва инсталацията.

От две хиляди години насам хората работят старателно да прекъснат инсталацията на своето вътрешно радио – не искат да бъдат ясновидци и яснослушачи. С помощта на сегашното радио някои учени опипват пулса на човека отдалеч. Например това правят с авиаторите – като опипват пулса им отдалеч, те познават състоянието на авиатора. Такова свойство има и вътрешното радио.

Сегашните хора извадиха вътрешното радио отвън. Понеже мястото му в главата е малко, те не можаха да изтърпят шума му и го извадиха отвън. Като не могат да издържат шума на радиото, някои хора полудяват. Някой нагласил радиото си, слуша музика от далече някъде и казва, че била ангелска; музика, която предизвиква главоболие, не е ангелска. Наука и религия, които причиняват главоболие и разстройват човека, не са ангелски – те са опити само, които не са дошли още до положението на истинските наука и религия. Истински учен е този, за когото Природата оживява: канарите, планините, земните пластове му проговарят, той чете по тях живота на миналите поколения като по книга.

Който знае да чете по земните пластове, канари и планини, той може да се домогне до човешката реч и мисъл от хиляди години насам – на земните пластове е написана цялата история на Земята от началото на създаването ѝ до днес. Съвременните геолози четат по земните пластове, по техните огъвания и наклонявания, през какви пе-

рипетии е минала Земята, но тия данни не са абсолютно верни. Как са наредени пластовете отвън – това е едната страна на науката; важно е какво е тяхното вътрешно положение. Една книга е ценна отвън, но още по-ценно е нейното съдържание. Да цените книгата по външността ѝ – това е все едно да се произнасяте за онзи свят по това, което знаете за физическия.

Като не могат да проникнат в онзи свят, мнозина мислят, че като умрат, тогава ще знаят какво представлява той. Те не знаят, че ако нямат духовна светлина, като умрат, няма да виждат нищо, слепи ще бъдат. За да вижда нещата в онзи свят, човек трябва да е изработил своето духовно тяло, а същевременно да има приятели, които да го обичат. Духовното тяло представлява инструмент, с който човек може да си служи на онзи свят. Някои мислят, че като умрат, ще се освободят от мъчнотиите и страданията, които са имали на Земята. Те са прави само когато са развили своето духовно тяло; не са ли го развили, ще се намерят в положението на инвалиди.

Съвременните хора хора живеят на Земята и мислят главно за земния живот; малцина се замислят за онзи свят. Освен за своето физическо тяло, малцина работят съзнателно и за духовното си тяло. Като живее на Земята, добре е човек да мисли за физическото си тяло, но след като живее 50–60 години и замине за другия свят, няма ли да се намери в положението на търговец, който е работил усърдно с капитала си цели 60 години и един ден фалира и остава без стотинка? Човек трябва да живее съзнателно, за да изработи своето духовно тяло, с което да продължи живота си на онзи свят – именно затова е дошъл на Земята. Като съзнава задачата си на Земята, той може да работи спокойно, без тревоги и безпокойства. Ако се тревожи, няма да постигне нищо. Какво дете ще роди онази майка, която през цялото време на своята бременност постоянно се тревожи и безпокои? Детето, което се ражда от такава майка, ще бъде слабо, хилаво, не ще може да издържа на мъчнотиите в живота. Съмненията, тревогите, обезсърченията са условия, които пречат на развитието на човешка-

та душа и на човешките идеи. Всяка идея, която се е зачела и расла при такива условия, не може да устои; тя ще бъде плод, преждевременно паднал на земята и изгнил.

Същият закон се отнася и до чувствата и постъпките на човека. За да не се осакатява, той трябва да храни мислите, чувствата и желанията си с чиста храна, която да помага за тяхното правилно растене и развиване. Докато е млад, човек обича хората, радва се на техните успехи, вярва в Бога; щом остарее, започва да се обезверява, да се съмнява в Доброто и счита, че онова, в което е вярвал и на което се е надявал, е било празна работа. Не, и в младини, и в старини човек трябва да има едно положително верую, да не се обезверява. Дали е млад или стар, беден или богат, човек трябва да има една основна идея в живота си, в която никога да не се разколебава. Какво печели богатият, ако вярва в своето богатство? Той вярва, че богатството му дава условия да постигне всичко, което желае. Какво ще стане с неговата вяра, когато изгуби богатството си? Бедният пък вярва, че като сиромаш постоянно ще живее в ограничения. Какво ще стане с неговата вяра, ако някога забогатее?

Добре е човек да вярва, но така, че никога да не се разколебава. Не всеки човек може да вярва – защо? Органът на Вярата не е добре развит в него; няма ли този орган в себе си, тя може да го спъне. Ако млад, но сиромаш момък се влюби в царската дъщеря и вярва, че може да се ожени за нея, тази вяра ще го спъне – защо? Защото, като не може да постигне желанието си, той ще се разочарова. Защо този момък не обича царската дъщеря, без да желае да се ожени за нея? Защо не е готов да ѝ стане слуга?

Трябва ли човек да пожелава любовта само за себе си? Когато види Бога, когато почувства Любовта Му, човек трябва да е готов да Му служи, а не да Го обсебва. Никой не може да задържи Любовта за себе си, никой не може да я обсеби! – „Ама не мога да живея без Любовта.“ Наистина, човек не може да живее без Любовта, но никой не му дава право, като види, че тя се изявява чрез някоя форма, да я пожелае за себе си. Любовта ражда живота, но

животът трябва да бъде осмислен. Да познаете Любовта само отвън – това е едно, а да я познаете и вътрешно, като живот, който е вложен във вас – това е друго.

Следователно, помогнете ли се до Любовта, вие трябва да се освободите от всякакво користолюбие. Може да ѝ служи само онзи, който е дошъл до пълно самоотричане в живота. Какво значи да се самоотрече човек? Самоотричането подразбира отказване от онова, което е неестествено в живота: пияницата трябва да се откаже от пиянството, скъперникът – от скъперничеството, безверникът – от безверието, крадецът – от желанието си да краде. Какво трябва да постави човек на мястото на изхвърлените желания в себе си? Той трябва да ги замени с естествени, положителни желания. Пиенето на вино, на ракия трябва да се замени с пиене на вода; скъперничеството – с готовност за даване, за жертви; безверието – с Вярa, желанието да краде – с желание за даване.

Користолюбието се крие в неестествените желания на човека. Защо човек да не се вдъхнови от Любовта, а трябва да пожелае да я обсеби? Разбрал е Любовта само онзи, който се вдъхновява от нея и работи за нея; посети ли го веднъж, тя остава при него завинаги. Започне ли човек да страда, че не може да обсеби Любовта, да я задържи само за себе си, той е на крив път. Да пожелава Любовта за себе си – това значи да я направи слугиня. Как е възможно Любовта да стане слугиня на когото и да е, когато тя е в състояние да изпрати най-малко десет слуги да му служат? Всички слуги служат на Любовта. Доброволно тя може да служи, но насилствено – никога.

Сегашните богати някога са били влюбени в Бога, слугували са Му, затова сега Той ги е направил богати, да разполагат с пари, за да помагат на хората. Следователно, искате ли да станете богати, влюбете се в Господа, отворете сърцето си за царската дъщеря, т.е. за Любовта, и тя ще ви даде пари, имоти, слуги; любите ли царската дъщеря, ще имате каквото желаете.

И тъй, две теории съществуват за обяснение на богатството. Според едната теория човек може да стане богат,

ако се влюби в Господа; според индуската теория човек може да бъде богат само ако живее добре. За да живее добре, все трябва да има някого предвид и тогава, ако живее за Бога, от Любов към Него, тази теория се слива с първата. Човек обича Бога и Бог го обича, защото е израз на Неговата мисъл и на Неговите чувства. На същото основание човек обича ближния си дотолкова, доколкото той отразява неговата мисъл. Човек обича ближния си, докато може да се оглежда в него – значи ближният ви е огледало, в което вие се оглеждате; потъмнее ли това огледало, т.е. престане ли да отразява вашия образ, любовта ви към него изчезва. Обичате ли по този начин, вие сте намерили своя приятел. Всеки търси приятели, които да бъдат отзвук на неговите мисли, чувства и желания.

Законът е верен и по отношение на Бога: човек е любим на Бога, докато може да отразява Неговите мисли и желания; той трябва да бъде огледало, Бог да се оглежда в него. Щом Бог обича човека, и той Го обича; в този смисъл човек е огледало за Бога и Бог – за човека. Като се оглежда в лицето на Бога, човек трябва да бъде красив; не е ли красив, той сам ще Го отбягва. За да могат свободно да се оглеждат в лицето на Бога като в огледало, хората трябва да бъдат красиви.

Сега, като говоря за Любов към Бога, аз имам предвид проявата на Любовта като принцип, а не като чувство, което само по себе си е преходно. Като обичате някого, вие сте готови на големи жертви за него: храните го, обличате го, изпращате го на училище да учи, но това още не е Любов. Казано е, че Любовта ражда живота; значи да любиш някого, това значи да го освободиш от смъртта, от всички ограничения.

Ограниченията, от които човек страда, са резултат на човешкия живот. Ето защо, докато не излезе от човешкия живот и влезе в Божествения, човек няма да разбере какво представлява идейната Любов; щом не може да я разбере, той не може да се ползва от благата на живота – ще бъде потопен в тях, без да може разумно да ги използва.

Какъв човек е този, който е потопен в блага, а не може да се ползва от тях? Той е човек, който не обича да работи и да учи; за да придобие известни блага, човек трябва да работи. За да придобие нещо, той трябва да има Любов в себе си. Слугата може да придобие нещо от господаря си, ако го обича. Какво правят хората, когато обичат някого? Те му се радват, посрещат го добре; ако получават писма от него, те ги четат и препрочитат по няколко пъти. Не обичат ли някого не го приемат вкъщи, не му се радват; получат ли писмо от него, веднага го изгарят. Като изгарят писмата му, с това искат да кажат, че неговите чувства се нуждаят от огън, т.е. от пречистване. Когато се изгори, любовното писмо отива в Невидимия свят, между Разумните същества; те разглеждат праха на това писмо, анализират го и се чудят защо хората на Земята приемат една любов, а друга не приемат. От Божествено гледище на любовта трябва да се отговаря с любов; не се ли отговаря на любовта с любов, това показва, че има някакви причини. Човек трябва да изучава тия причини, да си обяснява правилно явленията в живота.

Днес иде новата раса – шестата раса, в която мъжете и жените ще се разбират. Колкото повече промени претърпяват, толкова по-добре ще се разбират. Идеите на хората трябва коренно да се изменят. В сърцата им трябва да влезе Любовта; влезе ли тя в сърцата им, ще изхвърли навън всякакво користолюбие. Любовта не търпи никакво користолюбие на пътя си; и най-малкото користолюбие в човека е в състояние да произведе голяма реакция в света на Любовта. И най-малкото отрицателно чувство: омраза, завист, безверие, съмнение, е в състояние да прекъсне пътя на Любовта. Щом Любовта изчезне от човека, неговият живот е неестествен и като резултат в този живот се явяват ред болести и страдания. И днес, когато се натъкват на мъчнотии и нещастия, на страдания и болести, ще знаете, че причината за това е отсъствието на Любовта в живота. Където отсъства Любовта, там владее пълна анархия и безпорядък; влезе ли Любовта в живота, редът и порядъкът се възстановяват.

Ние говорим за безкористната Любов, защото тя прави човека силен. Ако има нещо забележително в характера на Христа, това са Неговите смирение, търпение и безкористие. Той слезе на Земята, за да приеме най-долното положение; трябваше да слезе от Своето величие, да приеме човешка форма, за да покаже на хората какво значи смирение, и в този образ трябваше да понесе най-големите поругания, докато най-после Го разпнаха. Тук Той показва велико търпение – без да пороптае, без да се усъмни, търпеливо понесе Своите страдания. През целия Си живот Христос даде пример на пълно безкористие – Той лекуваше, учеше хората, без да очаква нещо от тях. Благодарение на това безкористие Христос може да понесе такива страдания, каквито никой човек досега не е изпитал. Христос е проповядвал на света велик морал. Христовото учение – Учението на Любовта, е ценно за всички времена и епохи.

Съвременните хора казват, че Учението на Христа е неприложимо. Защо е неприложимо? Защото им липсва нещо. Благодарение на живота на своите деди и прадеди те са изгубили нещо ценно в себе си. Днес почти всички страдат от известен недоимък в мозъка. Мъчно се набавя мозъчното вещество. Съвременното поколение и бъдещите поколения трябва да работят съзнателно върху себе си, да водят добър живот, за да придобият това, което са изгубили.

Като наблюдавам хората, виждам, че на някои от тях носовете не са правилни, на други – ушите, на трети – очите, на четвърти – веждите. От тази неправилност съдя кой къде се е отклонил в миналото. Казано е в Писанието: „Когато дойде Духът на Истината, Той ще ни научи какво да правим“; това значи: когато Божественото в човека се събуди, той ще знае как да работи и какво да изправя в себе си. Сегашните хора имат различни слабости, вследствие на което постоянно се изкушават. Дайте на някого да занесе някъде една кошница зрели, хубави череши и вижте дали няма да вземе поне една. Като носи черешите, той ще каже: „Ще си взема една, да ги опитам какви са“.

Няма нищо престъпно в това, че е взел една череша, но по-добре би било, ако не беше се изкусил. Според закона на Любовта, като занесе черешите на определеното място, той ще получи цяла чиния череша, добре измити.

Какъв ще бъде моралът на хората от шестата раса? Като носи кошница с череша, новият човек ще ги занесе на определеното лице, без да хапне по пътя от тях. Бъдещият морал изключва всякакво изкушение. Изкуство е човек да пренася Божиите блага от едно място на друго, без да се изкушава. За да не изпада в изкушение, трябва да работи върху себе си, да не се връща към атавистичните състояния на миналото. Той трябва да приложи мисълта, чувствата и волята си, за да преодолява всички свои слабости и недъзи. Трябва ли човек за своите слабости да се оправдава с възпитанието си, с лошите условия, или с лошото си наследство? Щом има ум, за да мисли, сърце, за да чувства, и воля, за да прави добро, човек с нищо не може да се оправдае.

Днес повечето хора прилагат кражбата и на физическия, и в сърдечния, и в умствения свят и след това се оправдават, че имали слабости. Ако се оправдавате със слабостите си, защо носите името човек? Кражбата е насилие, а като хора, които се стремят към свобода, вие трябва да се откажете абсолютно от кражбата, в каквото и поле да е извършена. Хората на шестата раса ще имат пълно доверие помежду си. Който и да влезе в дома им, те ще се радват, че ги е посетил; а той, както и да намери къщата – отворена или затворена, еднакво ще се радва. Той посещава един дом с цел да внесе нещо ново, красиво в него, а не да изнесе.

Новият живот изисква жертви. Човекът на шестата раса живее повече за другите, отколкото за себе си. Да живееш за другите, това значи да виждаш проявлението на Бога в множеството. Но Бог се проявява и в единството. Като люби Бога, човек ще Го вижда и в едно лице, и в много лица. Понякога Бог се оттегля и от единицата, и от множеството. Божественото в човека го прави обичен. Оттегли ли се Божественото от него, и хората се оттеглят.

Човек постоянно се пълни и празни – днес го виждате пълен с красиви и възвишени чувства, а на другия ден е вече изпразнен. Това е човекът на промените, на приливите и отливите. Истинският човек трябва да бъде извор, постоянно да дава.

Едно от качествата на Великата любов е даването. Придобийте ли това качество, вие ще запазите Божественото в себе си. Без него всичко ще изгубите и в края на краищата животът ви ще се обезсмисли. Когато Божественото посети човека, той трябва да бъде готов да забрави всичко: задължения, омраза, неразположение, недоволство; сърцето му трябва да се разшири и да приеме всички в себе си. Само по този начин той ще разбере какво представлява идейната Любов.

Като се говори на хората за тази Любов, те се страхуват да не стане някаква промяна в живота им – да загубят своята личност. Нищо няма да загубят. Защо? Защото идейната Любов е Божията Любов и като такава, тя включва всичко в себе си. Направете опит да дадете място на тази Любов в душата си и ще видите, че целият свят ще се открие пред вас. Тогава братът и сестрата няма да бъдат форми, лица за вас, а ще бъдат души, с които всякога ще се разбирате. Мойсей каза на евреите да възлюбят Господа, но те не изпълниха този закон, заради което и до днес страдат. Христос каза на тогавашните вярващи да възлюбят Господа, но и те не изпълниха закона. Днес и на вас се казва да възлюбите Господа; ако и вие не изпълните този закон, страданията ви ще бъдат по-големи от тия на миналите поколения.

Сега нека се явят няколко души кандидати, които да приложат Божията Любов без страх. Кандидатите трябва да бъдат нито много млади, които да са влюбени в света, нито много стари, които да напускат света разочаровани. Онези, които се решат да приложат Божията Любов, трябва да знаят, че не ги очаква щастие. Да живеете с Великата любов – това значи да живеете на Небето. Който отива на Небето, той не може да бъде щастлив – защо? Защото трябва да съблече старите си дрехи, които са здраво сра-

снали за кожата му. Щом съблича тия дрехи, той неизбежно ще изпита големи болки – не може човек да не страда, щом дерат кожата му. Кажете ли, че можете да отидете на Небето, без да събличате старите си дрехи, вие ще останете в света, привидно щастливи. Така че сега искам от вас трима души кандидати. Те трябва да бъдат герои, да носят Земята на гърба си. Ако при това положение те не се колебаят, задачата им е свършена – човек успява в работите си, когато не се колебае.

Двама царе имали по един добър приятел. Те се хвалели с приятелите си, че били готови да направят за тях всичко, каквото и да им се заповяда. Един ден царете решили да подложат чувствата им на изпит. Първият цар казал на приятеля си: „Качи се тази канара и се хвърли оттам“. Той чул думите на царя, но си мислел: „Възможно ли е моят господар да ме подлага на такова изпитание? Не знае ли, че като се хвърля от канарата, ще се убия?“. Той тръгнал към канарата, но постоянно се обръщал назад, за да види няма ли царят да му заповяда да се върне. Като видял това, царят му казал: „Спри! Достатъчно е толкова“. Вторият цар направил същия опит с приятеля си. Като чул заповедта, приятелят веднага се отправил към канарата, без никакво колебание, и се хвърлил от нея. В подножието на канарата стояли двама души, слуги на царя, които веднага го поели. Вторият приятел издържал изпита си, защото не мислел за себе си; той не мислел и за крайната цел на своя господар.

На същото основание казвам и на вас: възлюбете Господа с всичкото си сърце, с всичкия си ум, с всичката си душа и с всичката си сила и не мислете за крайната цел на живота. Като живеете, ще страдате, ще се мъчите, ще воювате, ще падате, ще ставате, но не се стремете да си обяснявате защо става това. Много философи, учени, поети са писали върху смисъла на живота, но никой нищо не е могъл да открие. Какъв е замисълът на Бога никой не знае. Смисълът на живота се заключава в това да възлюбиш Господа и да бъдеш едно с Него и в множеството, и в единството; постигнеш ли това, ти ще разбереш поне донякъде крайните цели на битието.

И тъй, искам трима души кандидати, които са готови да изпълнят всичко, каквото им се казва, без да се колебаят, без да питат защо трябва да направят това или онова, без да се обръщат назад. Това, което предлагам, е лотария, в която печелят само трима души.

Божията Любов носи пълния живот.

29. лекция, 12 март 1930 г., София, Изгрев

ПРАВИЛНИ ФОРМИ

Размишление върху понятието служене.

Тема за следния път: *Каква представа имам за Бога.*

Тази тема е доста отвличена, защото хората нямат ясна представа за Бога. Стане ли въпрос за Него, всеки си Го представя по различен начин, както децата рисуват човека различно. Някое дете рисува лицето на човека във вид на кръг, с две чергички за очите, една перпендикулярна на тях за носа и друга, перпендикулярна на нея – за устата; тази рисунка дава представа за човека, но не е истински човек. Така и хората говорят за дух, за материя, без да имат точна представа за тях. Под *дух* едни разбират нещо въздухообразно, други – същество, което мисли, трети го свързват с понятието *ангел* и т.н. За да бъде дух, човек трябва да има в себе си живот, движение, мисъл. Чувствата пък подразбират усет, направление, посока към нещо. Мисълта и чувствата, проявени заедно, представляват разумността в човека.

Следователно, ако искате да пишете нещо за Бога, трябва да мислите и да чувствате правилно. Където мисълта, чувствата и постъпките са прави, там разумността действа; където е разумността, там е Бог. Някой казва, че известна постъпка е благородна. Благородството е свързано с разумността. Думата *благороден* е съставена от думите *благо* и *род*. Значи човек трябва да ражда блага, сладки неща, за да бъде благороден; от устата му трябва да излизат сладки думи. В този смисъл одумването е сбор от горчиви, кисели думи – да одумваш някого, това значи да го хокаш, да го ругаеш. Благородният човек никога не одумва. Човек може да хока вълка, но не и своя ближен. Ако вълкът не бъде хокан, той непременно ще задигне някоя овца от стадото.

Ако художникът разглежда човешкото лице, рисувано от някое дете, ще каже, че това е механична представа за човека. Лицето никога не може да представлява идеален кръг – защо? Защото всички негови точки са в постоянно движение. Според вътрешния и външния живот на човека лицето му е в постоянно движение, вследствие на което формата му не може да остане идеално кръгла. Правилни форми са ония, които Природата създава. Художникът трябва да изучава тия форми и да ги копира.

Природата учи и хората, и животните какво да правят. Когато е сама, птичката мисли само за ядене. Започне ли да снася яйца и да мъти, тя проявява своите строителни способности – започва да строи гнездо, да го нарежда. Кой е научил птичката да строи? И тя, както всички живи същества, има свой вътрешен учител. Значи за всяко живо същество е определено друго, което да се грижи за него. Дали това същество е видимо или невидимо – не е важно; важно е, че всяко същество дохожда до идеята за онзи велик Промисъл в света, Който има предвид нуждите му. Човек разбира проявата на този Промисъл по-добре от всички живи същества на Земята, вследствие на което има по-добри условия за развитие. Като мисли право върху нещата, във всеки момент човек вижда проявата на този Разумен Промисъл. Той се проявява чрез хората и чрез животните. Понякога едно животно може да помогне на човека, както хората взаимно си помагат.

Казано е в Писанието, че никой никога не е видял Бога. Как можете тогава да си Го представите? Човек има представа само за онова, което е видял; за невидимите неща той не може да има реална представа. Ние казваме, че само глупавите хора не могат да видят Бога, разумните Го виждат. Когато искат да рисуват Бога, хората си Го представят в човешка форма. След като мислят известно време, те казват, че има нещо, по което човек прилича на Бога, и по тази причина си представят Бога в човешка форма.

Казано е в Битието, че Бог е вдъхнал дихание в човека и той станал жива душа – значи диханието в човека пред-

ставява Божия Дух. Този Дух не присъства постоянно в човека, вследствие на което той се стреми към Него, да го посети и да го учи, защото Духът на Истината учи човека. Той не се влива в човека по механичен начин. Отношенията на човека към Духа са такива, каквито са между ученика и учителя. Където работи Духът, там са силата, здравето, знанието.

За да бъде здрав, човек трябва да се храни правилно, да мисли, да чувства и да постъпва хармонично. Всяка дисхармонична мисъл и всяко дисхармонично чувство създават ред болезнени състояния. Каквито са мислите и чувствата на човека, такъв е и той. Някой вижда една пресъхнала чешма и постоянно мисли за нея; държи ли тази мисъл в себе си, не минава много време и той заболява: в организма му става някакво подпушване, в резултат на което жизнените сили в него пресъхват.

Съвременните християни се наричат християни, но въпреки това се съмняват дали ще свършат живота си добре, или не. Откъде е дошло това съмнение в тях? Да е тяхно – не е; да е на баща им и на майка им – не е, защото те, както и родителите им, желаят доброто. Значи това е мисъл, дошла отвън. Ако сте в гората и чуете гръм, ще знаете, че той иде от някой разбойник.

Следователно всички отрицателни мисли, всички съмнения и колебания в човешкия ум са подобни на гръм, който излиза от пушката на разбойника. Каква е целта на разбойника – това не е важно. За вас е важно да видите дали сте ранени; ако сте ранени, ще вземете мерки да превържете раната си, за да не се яви някакво усложнение. Следователно, натъкнете ли се на някаква отрицателна мисъл, ще знаете, че тя е куршум от пушката на някой разбойник, който се е прицелил към вас.

Като се намерят в трудно положение, хората се успокояват с това, че Бог ще помисли за тях. Като е дал ум на човека да мисли, да учи, да живее правилно, Бог е помислил вече за него – повече от това какво може да иска? Същевременно Той му е дал сърце, с което да чувства, да различава Доброто от злото. И най-после, Той му е дал воля,

чрез която да прилага Доброто в живота си. Мисълта е мощна сила, с която човек може да си служи. Не знае ли как да я направлява, той нищо не може да постигне. Ако не може да направлява мисълта си както трябва, освен че няма да има постижения, но може да изгуби всичко, каквото е придобил: знание, богатство, сила.

Който е завършил гимназия, знае столиците на всички държави – той помни какво е учил. Питате ли този човек коя е столицата на ума, на сърцето, на духа и на душата, той нищо не може да отговори – защо? Не знае човекът. Някой е изучавал и тия столици, но днес не помни. Защо не помни? Защото е обременил мисълта си с ненужни знания и е изгубил правата посока на нейното движение. Коя е столицата на Любовта – и това не знае.

Мнозина се хвалят със знанието си, но като дойдат до известна мъчнотия, не могат да си помогнат. Знание, с което човек не може да си помогне в трудните моменти на живота, и с което не може да даде израз на своя живот, не е истинско, не е реално. Какъв туризъм е този, при който човек обикаля планини и долини, реки и гори, а не знае забележителностите на местата, през които е минал? Какъв смисъл има човек да следва в странство – в Париж, Лондон, Берлин, Рим, и да не знае какви са забележителностите на тия градове? Днес хората си служат с думи, с понятия, значението на които не знаят. Какво означава думата *Париж*? Париж е място, населено с много хора с цел да работят разумно. Какво означава думата *мъж*? Мъжът е същество, което мисли. Какво означава думата *съпруг*? Съпруг е онзи, който се е впрегнал на работа; съпругът и съпругата са се впрегнали да работят заедно.

Българите казват: „Не е мъж онзи, който не може да опасва пояса си“. Опасването на пояса подразбира разумност, мисъл; значи не е мъж онзи, който не може да мисли. Поясът представя човешкия ум. Щом поясът се влачи, човек не може да си служи с него; с други думи казано: когато умът на човека е разсеян, той не може да работи. Друг някой пък слага шапка на главата си и я накривява на една или на друга страни. Дали ще вървят рабо-

тите на човека, или не, ще познаете по начина, по който носи шапката си – видите ли, че някой намръщи вежди и нахлупи шапката си, ще знаете, че от него мъчно можете да получите нещо. Човек трябва да оставя челото си отворено. Човек със закрито чело по-скоро може да обере някого, отколкото да даде нещо от себе си. Обирането не всякога подразбира нещо лошо – човек обира плодовете на една круша и угощава ближните си. Но и богатият има нужда понякога да бъде обран като крушата; като го обера, той олеква и с това тегло може по-лесно да преплава океана.

Едно от качествата на Природата е пълното разнообразие. Тя не обича еднообразието и застоя. Роди ли едно дърво плодове, те трябва да се обера; останат ли на дървото, ще презреят и окапят, а паднат ли на земята, те ще изгният. Природата обича също така изобилието. Тя щедро дава, за да се ползват от богатата ѝ всички живи същества. Кой бере плодовете на дърветата Природата не се интересува; за нея е важно като дойде човек при дървото, да знае, как и откъде да бере плодовете му. За нея е важно и който отива на извора, да знае как и откъде да пълни съда си; не знае ли това, ще остане с празен съд.

Като се натъкват на противоречия, мнозина се запитват: „Господ не знае ли нуждите, трудностите ни? Защо не ни се притече на помощ?“. Господ знае всичко, но човек сам трябва да разреши задачите си. Учителят преподава на ученика си, но той сам учи. Работата, която е за мъжа, сам трябва да я свърши. Като не му се работи, той очаква на жена си, тя да свърши всичко за него, а другаде жената оставя работата на мъжа си, той да я свърши вместо нея. И едното, и другото положение не се позволяват. Мъжът не иска да слугува и жената не иска да слугува, поради което започват да спорят – те искат друг да им слугува. Като се родят деца, родителите очакват от тях да им слугуват, да ги гледат на старини, но не излиза така. И децата поддържат философията на родителите си, и те търсят слуги. В края на краищата всички се разочароват едни от други и казват, че животът няма смисъл.

Какво представлява слугата? Да бъдеш слуга, това значи да бъдеш служител на нещо по-високо от себе си. Слугуването е израз на правата мисъл; който знае да служи, той има права мисъл. Който не може да служи правилно на себе си и на обкръжаващите, той нищо не може да постигне. За онзи, който разбира живота, слугуването е приятна работа.

В този смисъл и молитвата е работа. Да се молиш съзнателно – това значи да отправяш енергиите си към Разумното в света. Накъде е Разумното: нагоре, надолу, на изток или на запад? Където е Разумността, там е истинската посока, която може да бъде изток, запад, север, юг – безразлично.

Ние не държим на външната посока, а на смисъла на нещата. Дълбоката, истинската молитва се приема всякога, независимо от това как и откъде иде. Когато молитвата на човека се приема, това показва, че телефонът за Горния свят е бил отворен; не се ли приема молитвата му, телефонът е бил затворен.

Мнозина казват, че и без молитва може да се живее. Не, без молитва не може. Колкото е възможно без дишане, без ядене, без мисъл, без чувства, без работа, толкова е възможно и без молитва. Спре ли един от тия процеси, целият живот спира. Човек е сложна машина, за поддържането на която са нужни различни енергии. Следователно, като живее, човек се нуждае от въздух, от храна, от мисъл, от чувства, от действия, от молитва; отнемете ли му едно от тия неща, той се осакатява.

Като работи съзнателно върху себе си, човек трябва да прилага всички сили, които са вложени в него, да се упражнява. Ако се упражнява постоянно и с Любов, той може да развие мисълта си така, че чудеса да прави с нея. Ще кажете, че искате доказателства да видите силата на мисълта. Като работи в тази област, всеки сам ще провери това, няма защо да му се доказва отвън. За всяко нещо има различни начини за доказване. Как ще докаже богатият, че е богат? Ако е щедър, ще подпише един чек от няколко хиляди лева и ще каже: „Идете с този чек в Народната

банка и си послужете с тази сума както искате“. Чекът не е ли доказателство за богатството на този човек?

Следователно всяко нещо, всяка идея може да се докаже, но по специфичен начин. Как ще докажете например какво нещо е Бог? Идеята за Бога е отвлечена. Единственият конкретен образ за Бога е Слънцето. Всеки знае какво носи Слънцето за човека, а същевременно и за всички живи същества; чрез светлината и топлината си то носи живот, радост, подем на духа. Слънцето осмисля нещата. Какви са научните теории за него – това е друг въпрос; важно е как се отразява върху човека в този вид, в който той го вижда и възприема. На същото основание казвам: за човека е важно каква идея той сам има за Бога, непосредствено съградена в него, а не какво казват учените и философите. Ако човек би приел в себе си идеята за Бога, както философите я развиват, умът му би се разстроил. Кой каквато идея има за Него, нека я държи в ума си; ако тази идея един ден се разшири, толкова по-добре за него. Кажете ли някой, че Бог не съществува, подразбирам, че неговото небе е облачно, Слънцето е скрито и той не го вижда; щом облаците се разпръснат, Слънцето ще блесне на хоризонта и човек ще го види. Така и Бог ту се скрива, ту излиза на човешкия хоризонт. Ще дойде ден, когато слънцето на човешкия живот ще грее постоянно, няма да залязва и да изгрява. Бог е първият, Който е промислил за човека; Той постоянно го държи в ума си, има предвид неговите нужди и ги задоволява.

Задачата на човека е да съзнае защо е дошъл на Земята, кой го е изпратил. Той е дошъл, за да бъде проводник на Божествените мисли; не е ли проводник на тия възвишени мисли, спира в себе си течението на живота. Без тия мисли той е подобен на човек без дробове, без стомах, без мозък. Както храната е необходима за стомаха, въздухът – за дробовете, мисълта – за мозъка, така и Божествените мисли са необходими за изграждане на духовното тяло в човека. Без духовно тяло той е осакатен. Животът се предава чрез въздуха, чрез водата, чрез храната, чрез мисълта и чрез чувствата. Разбере ли живота, човек ще разбере и

Любовта; разбере ли Любовта, ще разбере и Мъдростта, и Истината. Щом разбере тия неща, човек може да живее разумно. Каквато и работа да предприеме разумният, добре ще я свърши. Той познава езика и на приятеля, и на неприятеля и знае как да се справя; дали е търговец, свещеник, учител, дипломат, държавник – той знае как да постъпва.

Мнозина отричат дипломацията, намират в нея нещо неискрено. Те казват, че човек трябва да бъде искрен, пряк в отношенията си. Човек трябва да бъде пряк, но разумен, да знае кога и как да говори. Разумността изключва злото, грубото, нечистото. Разумният цени хората като себе си; той знае, че неговото благо е благо и на ближния му, затова е внимателен и предвидлив в постъпките си; той разбира смисъла на живота и го цени.

Не само разумният, но всеки човек разбира какво нещо е животът. Думата *живот* е съставена от две срички: *жи* и *вот*. Ударението пада на втората сричка, но силата е в първата.

Като ученици, прилагайте пеенето в живота си. Каквато и работа да предприемате, пейте! Който пее, той има условия да мисли добре; като мисли добре, и работите му ще се нареждат добре.

Божията Любов носи пълния живот.

30. лекция, 19 март 1930 г., София, Изгрев

СЪЗНАТЕЛНИЯТ ЖИВОТ

Размишление върху съзнателния живот.

За какво страда човек? Човек страда за това, което е изгубил. Какво най-много цени в живота си? На този въпрос мъчно може да се даде отговор – защо? Защото в различни случаи човек цени различни неща. Ако е отишъл на концерт, да слуша някой цигулар, може да цени цигуларя, свиренето или цигулката. Като изучава тоновете при свирене на различни музиканти, специално цигулари, човек вижда, че тонът трябва да има освен чистота, още и мекота, сила и да произвежда мисъл. Всяка мисъл, всяко чувство, всяка постъпка представляват тонове на цигулката или на какъвто и да е инструмент, по който се определя човешкият характер. В музиката се говори за чисти, правилни тонове, а в живота – за хармонични и нехармонични действия. Където има хармония, там има право; същевременно всяка правилна форма съдържа в себе си известен морал.

Днес всички говорят за морал, но малцина го имат в себе си. Да имаш морал, това значи да виждаш нещата правилно. Сегашните хора не виждат правилно, вследствие на което се натъкват на ред противоречия. Например слушат бащата и майката да казват за сина си: „Голям нехранимайко е нашият син, няма да излезе човек от него“. Младата мома казва за същия момък, че е отличен човек. Професорът казва, че е даровит, способен момък. Кой от тримата е най-прав: бащата, младата мома или професорът? Всички имат право, но най-голямото право се пада на бащата – той разбира сина си най-добре. Пък и човек сам се определя от своите мисли, чувства и постъпки. Ако не постъпва добре със себе си, не може да постъпва добре и с другите. При това положение той не може да има никакво верую.

Ще каже някой, че има достойнство, че не иска да го тъпчат. Който има достойнство, трябва да се отнася правилно с всички разумни същества. Какви трябва да бъдат отношенията между две разумни същества? Първото, което се изисква в отношенията им, е искреността – щом са искрени помежду си, отношенията им всякога ще бъдат правилни. Освен това трябва да имат поне три допирни точки помежду си и тогава, като говорят, лесно ще се разбират. Докато са на Земята, те разглеждат и изучават нещата по един начин; отидат ли в Духовния свят, там ги изучават по друг начин. Докато е на Земята, човек трябва да учи много, за да се домогне до известно знание; в Духовния свят обаче за кратко той придобива много знания – там светлината е голяма, вследствие на което изведнъж вижда всичко. Там лесно се придобиват знания, но и лесно се губят. Разумните същества знаят разликата между двата свята и лесно се ориентират; тази е причината, поради която лесно се разбират. Между тях не произлизат такива противоречия, каквито между обикновените хора.

Следователно, щом сте дошли на Земята, вие трябва да работите, за да се ориентирате в Духовния свят, защото той направлява физическия. Отношението между Духовния и физическия свят е такова, каквото е между клоните и корените на дървото – от състоянието на клоните ще познаете състоянието на корените и обратно: от корените ще познаете състоянието на клоните. Ако корените се повредят, и клоните ще започнат да страдат.

Често в човека се явява желание да отиде в Духовния свят. Това е невъзможно. Защо? Защото човек е корен и за да отиде в Духовния свят, коренът трябва да измени естеството си – да стане клон; и обратно: ако някое същество от Духовния свят пожелае да слезе на Земята, също трябва да измени състоянието си, да стане корен. Какво ще стане с дървото, ако коренът му пожелае да посети клоните – дървото ще изсъхне. Или какво ще стане с дървото, ако клоните пожелаят да посетят корена – ще изсъхне. Искат ли да останат на мястото на корена, клоните трябва да претърпят видоизменение, да се превърнат в корени.

Религиозните хора се стремят да влязат в Духовния свят с цел да видят онова, което на Земята не са могли да видят. От друга страна, те се стремят да станат любимци на Бога. И това е възможно, но при следното условие: от деня на раждането до деня на заминаването си човек да не е отпразнил нито една лоша мисъл, нито едно лошо чувство и нито една лоша постъпка към което и да е същество, създадено от Бога. Това не значи, че Бог не обича човека. Казано е в Писанието: „Възлюбил Си истината в човека“, значи Бог обича човека, но не специално, както той изисква – да се занимава изключително с него. Колко животни, колко хора човек е пренебрегнал! Като мине покрай някоя жаба, той я подритне и смаже; като види змия, вдигне тояга и я убие; види ли вълк, насочи пушката си и го застреля. Защо убива вълка – защото нападал овцете. Защо убива лисицата – защото нападала кокошките. Какво ще кажете за човека, който напада и овцете, и кокошките? Трябва ли да дойде някой по-силен от него да го убие? Като говори и върши някои неща, човек трябва да бъде справедлив. Ако той има нужда от храна, и вълкът, и лисицата се нуждаят от същото.

Като се намерят в затруднения и противоречия, като падат и стават, мнозина се утешават с това, че последният момент определя тяхното бъдеще. Не, човек определя бъдещето си от първия и последния момент на своя живот; като съедините тия два момента, ще образувате кръга, в който той се е движил. Този кръг представлява част от неговия живот – защо? Защото целият живот на човека е съставен от много първи и последни моменти.

Човек се ражда много пъти, а не само един. Той се ражда всяка година, всеки месец, всяка седмица, всеки ден, всеки час и всяка минута – това показва, че се е родил, но не окончателно. Промените, през които минава, показват тъкмо това – че човек не е завършил още процеса на своето раждане. Само по себе си раждането е завършен процес, в който не стават никакви промени. Като излезе от утробата на майка си, детето минава през всички радости и страдания, каквито майката е преживяла през периода на своята бременност.

Промените в живота на човека са неизбежни. Той трябва постоянно да се ражда, докато дойде до положение, при което да стават промени, без да се изменя. Днес всички хора са бременни и трябва да родят. Казваме, че човек трябва да живее. За кого? За детето в себе си. Няма човек на Земята, който да не е бременен. Намерите ли един, който да не е бременен, ще знаете, че нож виси над главата му. Защо колят яловата крава? Защото не може да се тели. В преносен смисъл на думата под „ялов човек“ разбираме онзи, който няма никаква мисъл, никакво чувство, никакво желание в себе си. Този човек не е бременен.

Като ученици, вие трябва да имате широки възгледи за живота, да се освободите от дребнавостите. Кой какво е направил – това не е ваша работа. Стремете се към възвишеното в света, към отношения, каквито Разумните същества имат помежду си. Гледайте на земния живот като на преходен. Докато сте на Земята, ще учите, ще вярвате, за да изработите нещо ценно, което да занесете със себе си на онзи свят. – „Съществува ли онзи свят?“ Сами ще проверите. Много хора са виждали своите близки покойници, но едни от тях вярват на очите си, а други – не. Който вярва, той може да се ползва; който не вярва, той ще провери нещата в бъдеще.

Съвременните хора вярват в много неща, но не вярват, че животът не се прекъсва. Живот има и на Земята, и на другия свят. Вярата на съвременните хора е лишена от обекта, който може да ги ориентира в живота; те знаят само, че са страдали много, че главите им са побелели от страдания. Какво от това, че са страдали? Поумнели ли са от страданията? Ако човек страда и поумнява, страданията са намясто. Като поумнее, човек трябва да приложи Любовта. Само разумният знае как да люби. Когато люби, глупавият върши ред грешки, за които после съжaliaва.

Любовта дава и никога не съжaliaва. Проявява ли Любовта си, човек трябва да бъде чистосърдечен, искрен към себе си и към ближните си, да бъде готов всякога да изправя грешките си. Щом е искрен, той вижда грешките си и лесно ги изправя. Защо сте грешили – не питайте. Кой е причината да грешите също не питайте – защо? Защото

причините на нещата се крият в далечното минало, където човек не може лесно да проникне.

Като греши, човек разполага с възможности да се изправя и да учи. Ако греши в Любовта, човек има възможност да я разбере по-добре, иначе той не би могъл да я разбере. Колкото по-нагоре се качва, толкова по-малко ще греши и ще изучава причините на нещата. Като дойде до Причинния свят, той ще види грешките си и ще се усмихне на себе си, че е бил толкова глупав да страда за нищо и никакво.

Казано е в Евангелието, че Бог е Огън всепояждащ. Това е крив превод. Бог е Огън, наистина, но Огън, Който носи живот в себе си. Сам по себе си Божественият огън не разрушава. Човешкият огън гори, разрушава нещата. Понеже хората не познават Божествения огън, те приписват на Бога качества, които не притежава. Невъзможно е огънят на Божествения свят да изгаря нещата – този огън чисти, възраства и съгражда; той е всепояждащ за онзи, който се противи. Казва се още, че този огън ще дойде от облаците някъде. Не, той ще се яви в умовете на хората, в техните мисли. Ако Христос не влезе в умовете на хората, хиляди години още могат да Го чакат, но Той няма да се яви. В 1845 г. американците очакваха явяването на Христа. Милиони вярващи бяха облечени в бели дрехи и рано сутринта, преди изгрев слънце, те очакваха Христа да дойде на Земята; така са предсказали тогавашните пророци, но предсказанието им претърпя крах. Впрочем Христос дойде и тогава, но не в плът, а като идея; Той влезе в умовете на хората, след което спиритизмът се яви в света.

В 1915 година религиозните пак очакваха слизането на Христа на Земята, но Той не дойде така, както Го очакваха – Той дойде във форма на нови идеи, които се зародиха в умовете на управници, учени и философи, ала пак не Го разбраха. Ако умовете на цялото духовенство, на всички учени, философи се съединят в едно, те ще възприемат новите идеи и ще отворят пътя на Христа към Земята. Той ще дойде и славно ще бъде Неговото посрещане: учени и прости, богати и сиромаси, млади и стари ще си подадат ръка и ще се възлюбят. Духовенството ще хвърли своите

стари, черни дрехи и ще се облече в нови бели дрехи. Царете и князете ще отворят дворците си, всички да влизат свободно да ги посещават. Професорите ще отворят широко вратите си, безпрепятствено да влиза всеки, който търси светлина. Търговците ще отворят магазините си и даром ще дават. Кой каквото има, даром ще дава. Няма човек в света, който да не отвори сърцето и ума си при идването на Христа на Земята.

Съвременните хора не могат още да отворят сърцата и умовете си, защото единият или двата им крака са изкълчени. Някой изкълчил крака си, а близките му казват да върви право.

– Не мога, кракът ми е изкълчен.

– Намести го!

– Не мога сам.

Прав е човекът, не може сам да намести крака си. Ако искаш да ходи право, помогни му! Наместиш ли крака му, той ще върви право, стройно като войник.

Искълчените крака на много от съвременните хора представляват техните изкривени идеи; с такива идеи не може да се върви напред, те трябва да се изправят. Изправят ли се идеите на човека, и ходът му се изправя. Новото учение има задача да намести изкълчените крака на хората, т.е. да изправи идеите им. Новото учение е несъвместимо със стария ред и порядък на нещата – Царството Божие не може да дойде при стария ред и порядък на живота.

Днес всички хора се оплакват от страданията си, защото не разбират техния смисъл. Те не знаят, че в страданията се крият блага, каквито другаде мъчно могат да се намерят. За да извлече благата, които се съдържат в страданията, човек трябва да бъде маг. Разумното страдание не е нищо друго, освен пръчица в ръката на любещия баща, на добрия учител; тази пръчица прави човека истински човек. Който е опитал тази пръчица върху гърба си, той е станал човек; който не я е опитал, той е останал глупец. За да поумнее, от време на време пръчицата трябва да играе върху неговия гръб. Като съзнаете значението на тази пръчица, вие трябва да благодарите на всеки, който си е послужил разумно с нея, а не да се оплаквате,

че са ви измъчвали. Човек трябва да благодари, че е минавал и минава през страдания, защото те представляват перо, с което той пише придобитите знания и опитности. Без страдания няма наука, няма знания и опитности, няма живот.

Казано е в Писанието: „Блажени нажалените, защото те ще се утешат“. Значи не може човек да се утеши, докато не е страдал, докато не се нажали. Привилегия е човек да страда. Ще каже някой, че не иска да бъде жена, не иска да ражда, да отглежда деца, да страда. Едно трябва да знаете: човек ще страда и като мъж, и като жена – страданията са неизбежни. Щом е жена, ще ражда; не ражда ли, ще бъде ялова крава, над главата на която ножът ще виси всеки момент. Щом си мъж, непременно ще градиш и твориш; не твориш ли, ножът ще виси и върху твоята глава. С други думи казано: сърцето ще ражда, ще приготвя материал, а умът ще гради, ще обработва този материал. Ако мъжът и жената, ако умът и сърцето не изпълняват великите Божии закони, те ще се превърнат в пустини, в безводни планини и неплодородни полета. Като живее на Земята, човек трябва да бъде герой. Като страда и като се радва, като се обезсърчава и насърчава, като губи и печели, той еднакво трябва да е доволен. Светът се нуждае от герои. И ученикът трябва да бъде герой.

Да бъде човек герой – това подразбира да понася всичко с любов. Любовта е сила, която осмисля нещата. Който носи Любовта в себе си, той е готов да целуне ръка на онзи, който му е ударил плесница.

Един мъж ударил плесница на жена си. В този момент тя се обърнала към него и целунала ръката му. Изненадан от тази постъпка, мъжът се трогнал и започнал да иска извинение от нея. Плесницата била предизвикана от някакво малко недоразумение между мъжа и жената, но ефектът от нея бил отличен. Жената се готвела да разстрои една добра работа, но от плесницата съзнанието ѝ се пробудило и тя се отказала от намерението си.

Ако ръката на твоя ближен е проводник на Божествената любов, целуни тази ръка, която те е ударила! Тази плесница е намясто – тя ще събуди съзнанието ти и ще те

върне от опасния път, по който си тръгнал. В този смисъл разумните страдания не са нищо друго, освен Божествени плесници, които имат предвид да върнат човека от опасния път на злото, към който е тръгнал. Върнеш ли се от пътя на злото, целуни ръката на този, който те е ударил.

Който разбира вътрешния смисъл на страданията, той понася геройски всички мъчности и страдания. Мнозина не успяват, защото очакват благоприятни условия. Те приличат на онези ученици, които разчитат на учителите си да ги спасят и извадят от безизходното положение. Добрите учители ще дойдат, но те искат способни ученици, добре да разбират и прилагат учението им. Нима Христос, един от Великите Учители, не дойде преди две хиляди години на Земята? Нима Той не донесе най-великото Учение на света? Приложи ли се това Учение? Христовото учение и до днес не е приложено – защо? Хората още не са готови за него. Някои са го приложили, но това не е достатъчно; всички, които се наричат християни, трябва да приложат Учението на Христа в живота си. Не желаят ли да го приложат, колкото и пъти да дохожда Христос на Земята, Учението Му ще остане непримено.

Преди всичко вие трябва да се освободите от своя вътрешен страх. За това ще ви помогне Любовта. Казано е в Писанието, че Любовта изпъжда страха въвн от човека. Страхливият не може да влезе в Царството Божие, в Царството на Любовта. Да любиш – това значи да се примириш с Бога, с всички живи същества. Който люби, той вижда и външната, и вътрешната страна на живота; който не е приел Любовта в себе си, вижда само външната страна на живота, вследствие на което се натъква на големи противоречия.

Като ученици, вие трябва да имате взаимно уважение и почитание помежду си. Не може да бъде ученик онзи, който няма нужното уважение и почитание към своя ближен; не може да бъде приет за ученик в окултна школа онзи, който не е в състояние да превърне желязото в злато и обикновения камък – в диамант. Това са изпити, през които всеки неизбежно трябва да мине. Чрез изпитанията

човек придобива търпение, което му е необходимо, за да преодолява мъчнотиите в живота си.

За да бъде приет за ученик в Божествената Школа, т.е. в школата на Великия живот, човек се изпитва в търпение, милосърдие, Любов и знание. Като изпитва човека, Невидимият свят проверява какво може да излезе от него. От успеха, който е показал при изпитите си, зависи неговото място в света. Както вие определяте мястото на всяко животно, така и Невидимият свят определя мястото на всеки човек в живота. Вие слагате кокошката в курник, свинята – в свинарник, коня – в конюшня и т.н. Мястото на човека се определя от неговата мисъл.

Когато говорим за Рая, ние разбираме общество на хора с висока мисъл и просветено съзнание. Следователно всеки човек, който има възвишена мисъл и пробудено съзнание, ще живее в Рая. Искан ли да влезе там, първият изпит, на който подлагат човека, е да изсвири или изпее едно класическо парче. Вторият предмет, по който ще го поставят на изпит, е да напише едно стихотворение. Не може ли да издържи изпитите си, ще му кажат, че като се пригответи добре, тогава ще го приемат в Рая.

Съвременните хора не успяват в живота си, защото живеят повече за себе си. За да имат успеха, те трябва взаимно да си помагат. Видят ли някой болен, трябва да му се притекат на помощ, кой с каквото може: един ще му помогне с пари, друг ще му направи някакъв компрес, трети ще му прислужва в приготвяне на храната и т.н. Ако пък някой е слаб в уроците си, ще му изпращате своите добри пожелания, да се насърчи. Каквото и да правите, ръководете се от принципа: който дава, и на него се дава; който помага, и на него се помага.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да разчита първо на себе си, а после на другите. Ако не знаете къде има чиста изворна вода, ближният ще ви покаже, но вие сами трябва да си донесете чаша и да си гребнете колкото искате. Учителят ще ви даде светлина, но вие сами трябва да я използвате, да придобиете знание. В това се заключава Новото учение.

И тъй, искате ли да успявате, разглеждайте живота от неговата добра страна, чрез която Бог се проявява. Ако чувалът ви е празен, не се обезсърчавайте – потърсете онзи хамбар, в който житото е в изобилие. Този хамбар е Божествен, от него всичко излиза даром. – „Как ще го намеря?“ Запали свещта си. Запалената свещ представлява човешкия ум, който трябва да се приложи в действие.

Търсете изобилие в Бога, а не в човека. Дърветата, които Бог е посадил, дават изобилно; взимайте от техните плодове и благодарете за всичко, което получавате. Как ще изкажете благодарността си? Като полеете дървото и посадите семките му. Човек трябва да дойде до съзнание да благодари за всичко; дойде ли до това съзнание, той се е повдигнал над обикновения живот, над обикновените условия.

Днес от всички хора се изисква права, чиста мисъл. Каквото и да се случи в живота им, те трябва да имат будно съзнание, да пазят чистотата на своята мисъл. Като живее на Земята, човек неизбежно ще се натъква на лоши мисли, които идат отвън или пък се зараждат в самия него, но ако съзнанието му е будно, той лесно може да се справя с тях. Не е въпрос да ги пъди от себе си, но да им даде нещо, с което да ги задоволи; щом ги задоволи, те сами ще си отидат. Христос изпъждаше лошите духове от хората с Любов, а не с насилие. Приложите ли насилието по отношение на лошите мисли и чувства в себе си, вместо да се освободите от тях, те ще се стремят още повече да се закрепват.

Насилието ражда насилие. Като знаете този закон, служете си с Любов – Любовта е единствената сила, която може да освободи човека от всички противоречия и ограничения.

Чиста мисъл е нужна на човека. Щом мисълта е чиста, и чувствата му ще бъдат чисти; щом мислите и чувствата са чисти, и постъпките му ще бъдат чисти.

Божията Любов носи пълния живот.

31. лекция, 26 март 1930 г., София, Изгрев

ПРАВА МИСЪЛ

Размишление.

Чете се темата *Каква представа имам за Бога.*

Един пътник минавал през гъста гора. В торбата си той носел хляб и шише, пълно с мед. Като се уморил, седнал под едно дърво да си почине. На дървото седяла една маймуна. Пътникът извадил хляба и меда от торбата, за да си хапне. През цялото време маймуната го наблюдавала какво прави. Като се нахранил, той бръкнал с пръст в меда и започнал да маже с него дрехите си – с това той искал да залъже маймуната, да я привлече при себе си. По едно време пътникът задрямал. В този момент маймуната скочила ловко от дървото, взела шишето с меда, започнала да ближе от него и да маже тялото си с пръст, потопен в мед. Не минало много време и пчели накацали маймуната. С това глупаво подражание тя намерила своето нещастие.

Често хората изпадат в положението на маймуната и се чудят защо идат нещастията върху тях. Много просто – когато човек не знае как да употреби нещо, нещастията се сипят върху главата му; когато подражава на другите хора, нещастията пак го следват.

Същият пътник разправя по-нататъшната история с маймуната. Като видяла, че той още спи, тя извадила от джоба на дрехата му часовника и го закачила на себе си. Какво ще ѝ допринесе този часовник? За да вземе часовника си назад, пътникът измислил една хитрина – той събул обувките си, намазал ги отвътре с мед и се престорил на заспал. Маймуната слязла от дървото и обула обувките, но като започнала да се катери по дървото, видяла че не може – обувките я спъвали. Пътникът веднага скочил, хванал маймуната здраво, вързал я и я занесъл със себе си някъде в Европа, като особен екземпляр.

Съвременните хора често изпадат в положението на маймуната – те възприемат такива идеи, които нито могат да приложат, нито знаят къде да ги употребят, вследствие на което стават смешни, а понякога се натъкват и на страдания. Какво означава думата *маймуна*? Маймуната е същество, което не разбира истинските отношения на нещата. Тя има почти толкова заложби, колкото и човекът, но няма съответни органи, за да ги прояви; един ден, когато тия органи се развият, ще ги прояви.

Сега, аз правя сравнение между маймуната и човека, за да покажа, че и човек, от своя страна, има такива заложби в себе си, каквито имат и разумните същества. Като знае това, от него не се иска нищо друго, освен работа. Като е работил, той е станал гениален. Без работа нищо не се постига. Някой казва, че е грешник, че никога не може да стане гениален и завинаги ще си остане грешник. Човек може да умре като грешник, но грешник не може да остане. Дървото, сложено в огъня, изгаря, но не остава дърво. Значи като умре, грешникът изгаря, не остава същият. Казват някои, че грешниците ще горят във вечния огън. Тези, които казват така, нямат ясна представа за нещата – защо? Защото огънят има край.

Какво се разбира под думите *вечност*, *вечен*? Вечността е граница на вечното; вечността представлява дълъг, непреривен период, но не вечен. В Стария завет някъде Бог е казал: „Ще ви изхвърля от очите Си завинаги, за вечни времена“. Някои богослови тълкуват този стих в смисъл, че човек ще бъде наказан от Бога, ще бъде подхвърлен на вечно мъчение. На друго място обаче е казано: „О, Израилю, обърни се към Мене!“. Как е възможно тогава Бог да наказва един човек за вечни времена и същият Бог да го зове към Себе Си? Значи тълкуването на богословите не е право. Думата *вечност* е образувана от думата *век* – значи вечността подразбира век: един, два или повече, според нуждата. Сегашните съдии наказват някой престъпник на десетгодишен затвор, а богословите го осъждат на толкова годишен затвор, колкото се получава от числото 10100. Не е въпрос за продължителност на страданията и нака-

занията, но за тяхната интензивност. В една година човек може да изживее толкова страдания, колкото в десет години.

Следователно, когато проповядват на човека, че има вечни страдания, богословите имат предвид да вложат в ума му идеята за отговорност на неговите постъпки. Като знае, че има големи страдания в света, той държи сметка за своя живот и се счита отговорен за делата си. За разумния не са нужни много страдания – като му ударят една тояга, той разбира вече какво се иска от него.

Един френски капитан искал да се противопостави на един закон. За да реши може ли да се противопостави на закона, той отишъл при свой приятел, съблякъл дрехите си и му казал: „Вземи сабята и започни да удряш с тъпата част върху гърба ми. Удряй, докато ти кажа да спреш!“. Приятелят му взел сабята и започнал да удря. Още при първия удар капитанът казал: „Спри, стига толкова!“ – той разбрал колко може да издържа и дали има смисъл да се противопоставя на закона.

Разумният човек лесно се учи от страданията; глупавият страда много и пак не научава урока си – като започне да страда, той вика, плаче, разправя за страданията си, но не взима урок от тях.

Страданията на хората могат да се разделят на две категории: нужни и ненужни, или полезни и безполезни. Например кажат на някого една обидна дума и той не може да я забрави цял живот – където ходи, каквото прави, все за тази дума мисли. Каква обидна дума са му казали? Някой му е казал, че е магаре. Какво лошо има в думата *магаре*? Най-лошата черта на магарето е неговата упоритост – каквото му се каже да направи, то се противопоставя. Каквото и да говорите на пианицата, и той не е готов да отстъпи от своя навик. Ако пианицата, с усилие на волята си, не може да се откаже от своята слабост, тоягата може да го застави да не пие. Тоягата в ръката на човека не е нищо друго, освен страданието в ръката на Природата. Когато иска да възпита човека, Природата го подлага на ред страдания. За да се освободи от ненужните

страдания, той трябва да има права мисъл, да е готов на отстъпки. Например двама души се срещат на един тесен мост. За да се разминат, единият трябва да отстъпи. Кой ще отстъпи? Разумният. Ако и двамата не отстъпват, ще се сблъскат, ще се натъкнат на ненужни страдания.

Някои казват, че за да не страда, човек трябва да вярва; не, Вярата не може да спаси човека от страданията. За да вярва, човек трябва да е изработил в себе си права мисъл – Вярата се проявява само при права мисъл. Само разумният може да бъде истински вярващ. Като не искат да мислят, някои хора търсят причините на нещата; като ги намерят, те си обясняват последствията. Разумният не търси причини и последствия на нещата, но търси началото и края. И Бог се интересува от началото и края на нещата, а не от техните причини и последствия. Казано е, че краят увенчава всяка работа – ако краят е добър, оправдават се причините и последствията.

Ако човек вярва, че може да стане учен, музикант, художник или писател и става такъв, вярата му е била на място. Като вярва в нещо и работи в това направление, човек все ще го постигне. Но ако само вярва, без да работи, той изпада в суеверие. Вярата се нуждае от работа, а суеверието почива на илюзии, на фантазии. Как може грешникът да вярва, че ще стане праведен? За да стане праведен, човек трябва да работи. За да стане учен, трябва да вярва, но вярата му трябва да се подкрепя с работа. Като вярва, че има в себе си заложби, човек трябва да работи, да използва условията за развиване на тия заложби; не работи ли, условията не могат да се използват, но и заложбите не се развиват.

Какви заложби носи човек в себе си се вижда по неговата глава. Онзи, на когото главата отзад е тясна, обича да се облича добре, да има доброто мнение на хората; той е спретнат, всякога чист и добре нареден. Когато това чувство е чрезмерно развито, ражда се тщеславието. Ако главата отзад е тясна и сплесната, тщеславието в човека е силно развито; той има голям стремеж към придобиване на пари с единствена цел да се облича хубаво, да носи ук-

рашения, златни пръстени с диаманти, че който го види, да се учудва. Онзи, у когото тщеславието никак не е развито, не се стреми към външен блясък, вследствие на което минава за скромен; всъщност той не е скромен, но горд. Понякога е за предпочитане човек да бъде тщеславен, отколкото горд. Защо? Защото тщеславието е чувство, което се изявява навън, по отношение на хората, а гордостта – навътре, към самия човек.

Като живее на Земята, човек трябва да се облича добре. Както облича тялото си с чисти, хубави дрехи, така трябва да облича ума си със светли мисли, сърцето си – с благородни и възвишени чувства и желания, а волята си – с красиви постъпки. Човек трябва всеки ден да се облича с нови дрехи, които ще помогнат за неговото растене, но облича ли се само външно, той нищо няма да постигне. Някои хора с прекаленото си външно докарване предизвикват подигравките на обкръжаващите.

Като учени, вие трябва да дойдете до положението да представяте нещата такива, каквито са в действителност. Каква скромност е тази, която има само външен израз? Срещате един човек, скромно облечен, а вътрешно е горд, мисли, че стои по-високо от обкръжаващите. В такива заблуждения изпадат някои от учениците на Окултната школа – те мислят, че са окултисти, а всъщност са едва кандидати за окултни ученици. В такива заблуждения се намират и мнозина православни, протестанти и католици.

Православните се считат за правоверни. Евангелистите, от своя страна, мислят, че те са на прав път, а другите са заблудени. Католиците също имат високо мнение за себе. Какво означава думата *православен*? Православен е онзи, който право слави Бога. Всеки счита своята вяра за права, защото я е наследил от баща си, от дядо си и прадядо си. Истинска и права вяра е тази, която изтича от дълбочината на човешката душа; тази вяра е неизменна. Всяка друга вяра или религия, която изхожда от човешкото сърце, е изложена на постоянни промени. Религия, която е изложена на постоянни промени, внася известни заблуждения

в хората. Ще дойде един религиозен да описва баща ви. Какво описание ще бъде това? Ако става въпрос за баща ви, вие го знаете по-добре от него и не само това, но вие приличате на баща си, вие сте негов портрет – огледайте се в огледалото и ще видите баща си.

Следователно кой може да опише Бога така, че да ви даде истинска представа за Него? Ако е искрен, всеки може да има някаква представа за Бога, по-вярна от тази, която другите ще му дадат. И най-отрицателният човек познава Бога в себе си. Колкото и да е отмъстителен и жесток, той знае, че Бог е всеопрощаващ и благ. Той знае, че отмъщението не е някакво високо качество; то е по-скоро животинско, отколкото човешко. Има кучета, които са много отмъстителни – ако ги ударите или се отнесете зле с тях и не могат на момента да ви отмъстят, те ще помни обидата и след две-три години, когато не очаквате, ще се хвърлят и ще ви ухапят. Всички животни са отмъстителни, което показва, че това чувство е животинско.

Задачата на възпитанието и самовъзпитанието се свежда към освобождаване на човека от всички животински качества, които е придобил от животинското царство. На времето си тези качества са имали смисъл, но днес те остават безпредметни. Страхът, безверието са остатъци от животинското състояние на човека. Всички животни са безверници. Ако се опитате да погалие един заек, ще видите, че той бяга – защо? Не вярва, изгубил е вяра във всички, даже и в човека – той има опитност и от него, знае, че човек го преследва за месото му, за кожата му; не вярва вече на никого. Голям атеист е заекът. И човекът е безверник, и той е изгубил Вярата си, тъй че сега трябва да работи, за да я възстанови. Има смисъл човек да вярва, но в абсолютното, в положителното, в което няма никаква измама; придобие ли тази Вяра, човек ще стане здрав, весел. Всички болести, всички мрачни състояния на човека се дължат на отрицателния мироглед, който си е съставил за света; щастието и нещастията на човека се определят именно от неговия мироглед.

Мнозина проповядват, че трябва да се вярва. На кого да се вярва? На човешкия език може ли да се вярва? Той е губерка, която бode където трябва и не трябва. На губерката може ли да се вярва? За да не изпитвате действието ѝ, бъдете внимателни едни към други. Говори ли ви някой, слушайте го, дайте му възможност да се изкаже. – „Ама не мисли като мене.“ Всички хора не мислят по един начин. – „Криво мисли.“ Кой мисли право днес? Почти всички хора мислят криво. Като правите сравнение между един и друг човек, все ще намерите някой да мисли право, но сравните ли този човек с някой светия или ангел, и неговите възгледи са криви.

По отношение на Възвишените същества съвременните хора са деца, които имат нужда да се люлеят в люлките си. Като видите едно дете в люлка, вие пожелавате да го полюлеете; така и Невидимите разумни същества пожелават понякога да ви полюлеят. Вие знаете, че някой ви е полюлял, но кой е този човек – не знаете. Има случаи, когато човек пада от голяма височина и отскача като топка, без да се удари; как е станало това – не знае. Значи някое Невидимо същество го е подкрепило.

Това може да ви се види невъзможно, но колкото и да е невъзможно, факт е. Както акробатите падат от големи височини в спасителни мрежи и не ги убиват, така и в Духовния свят поемат човека, който пада, в спасителни мрежи и той остава неповреден. Ако човек пада от петшестетажна къща, без да се уплаши, и отпрати мисълта си към Бога, силите на организма му се поляризират, тялото му олеква и той пада на земята като парашут. После сам се чуди как е станало така, че не се е ударил. Който не вярва, може да направи опит, но затова се иска голямо съсредоточаване на мисълта. Не може ли да съсредоточи мисълта си, човек може да падне само от един метър височина и да се убие.

В Писанието е казано, че грешните ще погинат. Кои са тия грешни? Това са яловите крави. За свое оправдание човек казва, че условията са го направили грешник; наистина, има външни неблагоприятни условия, но има и

вътрешни условия в човека, за които сам е отговорен. От него зависи да подобри или да влоши своите вътрешни условия. Например ако в периода на своята бременност майката е минала през неблагоприятни външни условия, те ще се отразят и върху детето, но това дете разполага с вътрешни възможности и условия, с които може да преодолее външните. Добрият артист не казва, че обществото е некултурно, грубо, а се съобразява с него и преодолява условията. Добрият земеделец не казва, че почвата е слаба, но преди да я използва, я наторява; той не казва, че растенията, които ще посажда, са слаби, а знае какво им трябва и го доставя. Добрият учител не казва, че учениците му са неспособни, но работи върху тях с любов, да им помогне. Добрият майстор разглежда нещата външно и вътрешно. Понякога нещата външно изглеждат слаби, грозни, а вътрешно са силни и с големи възможности. Външно човек може да е богат, силен, учен, но ако няма вътрешни възможности, чрез които да разработи и задържи тия неща в себе си, скоро ще ги изгуби. Какъв смисъл имат красивата цигулка и лък, ако човек не е музикален? Това не значи, че ако не е надарен, той не трябва да работи – човек трябва да работи при всички условия и възможности.

Като ученици, от вас се иска работа. Ученикът трябва да ликвидира със своя мързел. Мързеливият е изложен на голяма опасност; той може да затлъстее толкова много, че да се намери под тежестта на своите тлъстини. Всички хора, които не мислят, не чувстват и не действат правилно, са изложени на затрупване. Мислите, чувствата и постъпките на човека са тонове, които трябва да бъдат правилни; не изправи ли един от тия тонове, човек е осъден на заравяне. Има тонове, които са крайно динамични; не ги ли взима правилно, човек може да развали целия си живот.

На съвременните хора не се позволява да свирят и пеят неправилно. Всеки неправилен, нечист тон носи нещастие за човека. Който иска да бъде музикант, трябва да има вътрешно желание да учи, да свири и пее, да обича

музиката. Той не трябва да гледа на музиката само като на външно изкуство, а като на изкуство, което внася живот. Ако не пее и не свири правилно, човек не може да подобри живота си; без песен и музика той не може да направи и крачка напред. Който не иска да пее и да свири, не може да бъде добър човек. Ако реката не иска да се втича в морето, тя е осъдена на пресъхване. Какво ще кажат другите реки, ако една от тях се влее в морето? Да казват каквото искат, реката ще тече, ще пее своята песен и ще се стреми към морето, към дълбокия живот.

И тъй, да пее и да свири човек правилно, това значи да даде израз на своя живот. Щом този израз е правилен, той е доволен от живота си. Като не живее правилно, човек започва да се отегчава и пожелава да замине за другия свят. Къде ще отиде – и той не знае, пък и билет няма за свободно пътуване. Като иска да замине за другия свят, той трябва предварително да направи опит да излезе вън от тялото си, да види какво има в този свят може ли да направи съзнателно този опит, той ще види има ли смисъл да желае преждевременно да замине там. Всяко преждевременно заминаване за другия свят е свързано с ред мъчности и изпитания. Преждевременната смърт е нещастие за човека, а навременната – благословение. За да не се отегчава от живота, да не желае преждевременно да замине за другия свят, човек трябва да проявява доброто в себе си, да подслажда живота си.

Добрият живот е неразривно свързан с човека както доброто свирене – с неговите мисли и чувства; добрият живот се определя от мислите и чувствата. Добрата, права и чиста мисъл предизвиква добри и чисти чувства. Кой добър музикант или артист не е предизвикал добри и възвишени чувства в слушателите си? Добрите музиканти и артисти са любимци на публиката. Когато Любовта засяга земни, материални работи, тя представя външната страна на живота. Истинската, Божествената любов събужда възвишена мисъл в човека.

Любовта е сила, която се движи между два полюса; тя започва отдолу и постепенно възлиза нагоре, към високи-

те върхове – съединява долините с високите планински върхове. Сама по себе си Любовта не слиза, нито се качва, но като проявява чувствата си, човек ту слиза, ту се качва. Искате ли да живеете в полето на Любовта, качвайте се по високите върхове на живота. Човек, на когото съзнанието е будно, може да се ползва от благата, които Любовта дава на високите места; няма ли будно съзнание, той не може да се ползва от тия блага, вследствие на което веднага слиза долу, в любовта на долините, оттам да придобие нещо. Има смисъл да се качва и да слиза по линията на Любовта, но ако може да придобие нещо. Има смисъл да обичате великите хора – музиканти, художници, скулптори, философи, поети, ако придобивате нещо от тяхното изкуство. Който носи изкуството в себе си, той всякога бива оценен.

Мнозина се оплакват, че нямат работа, че никъде не ги приемат. Защо? Изкуство нямат в себе си. Представете си, че имате изкуството и знанието да превръщате желязото в злато. При това положение няма ли да ви приемат за слуга? Където отидете да предложите услугите си, веднага ще ви приемат. Всеки се нуждае от слуги, които носят в себе си някакво велико изкуство или занаят. Ако слугата може да превръща обикновения камък в диамант и желязото – в злато, и най-обърканите работи на господаря му ще се оправят. Господарят е доволен от своя слуга и казва: „Откакто дойде този слуга в дома ми, всичките ми работи се оправиха“.

Ученикът трябва да има качествата на този слуга. Той трябва не само да разправя за своята любов към учителя си, но и да владее изкуството да превръща желязото в злато и обикновения камък – в диамант. Кажете ли ученикът, че обича учителя си, последният ще го запита:

– Можеш ли да превърнеш желязото в злато и камъка – в диамант?

– Не мога още.

– Когато можеш, тогава ще говориш за любовта си.

– Ама много се мъча, условията и хората са лоши.

– Това не те извинява.

– Ама аз съм последовател на новите идеи.

– Щом не можеш да превръщаш нещата, ти си човек от старото учение, ти носиш от старите идеи в главата си.

Докато е на високо място, човек мисли и чувства добре; слезе ли в долината, мисълта му се помрачава, облича пак черната, стара дреха. Истинският човек не се влияе от условията, той мисли право и на планината, и в долината.

Новото учение изисква нови форми, нови движения, нови прояви. Какъв нов човек е този, който ходи с наведена или с изкривена глава? Има едно естествено движение на главата, естествена посока, които отговарят на разумните движения и посоки на силите в Природата. Главата на човека трябва да бъде в права посока, в молитвено положение, да може да се тонизира. И болен да е, заеме ли това положение, непременно ще оздравее.

Днес всички хора се стремят към придобиване на знания, заради което изучават различни науки. Много науки изучават, но все недоволни остават – никоя наука не може да им помогне да се справят с мъчнотиите и трудностите в живота. Истинска наука е тази, която определя положението на човека, като му дава права насока, учи го на ония правилни геометрични форми, каквито Природата създава. Ако всяка планета се движи по своя орбита, ако всеки атом се движи по свой строго начертан път, и човек, като разумно същество, ще се движи по свой определен път. Достатъчно е със ставането си от сън да знае как да застане, какво положение да заеме тялото му, за да се свърже с ония Разумни същества, които управляват Вселената, и да възприема направо от тях. Има ли разположението на Разумните същества, човек ще улесни живота си; при това положение той няма да се безпокои какво ще стане с него. Помисли ли, че може да живее и да работи сам, той прекъсва връзката си с Разумния свят; щом изпадне в това положение, вижда, че работите му започват да се объркват. Не само обикновеният човек, но и светията не може да работи сам. Светията се радва и на малките си придобивки, както на големите.

Казано е в Писанието: „Верният в малкото е верен и в голямото“. Това проповядва и Новото учение. Някой мисли, че е дребна работа какво положение да даде на тялото си, къде да сложи ръцете си и т.н. Външно тия неща са дребни, но всъщност те са от голяма важност за човека. Не е безразлично как и къде слагаш ръцете си. Някой застава на молитва, но не знае къде да сложи ръцете си. Най-естественото положение е ръцете да бъдат спуснати надолу, в състояние на покой. Преди да започне да се моли, човек трябва да се изправи, със спуснати надолу ръце, и така да прекара десетина минути в съзерцание, свободен от всякакви вълнения и грижи. Това положение на ръцете помага и за правилното кръвообращение.

Мнозина казват, че са остарели вече, че не се интересуват от живота. Щом са могли да остарееят, те могат и да се подмладят. Казват, че са религиозни, а същевременно остаряват. Каква религия е тази, която не може да подмлади човека, нито може да даде подтик на неговите дарби и способности да се развиват? Ако въздухът, който диша, не може да внесе живот в него, защо му е той? Ако светлината и топлината, които възприема от Слънцето, не внасят живот в него, защо са му те? Ако православният се кръсти и не може да се освободи от злото, защо трябва да се кръсти? Има един начин на кръстене, при който човек се магнетизира, т.е. внася магнетизъм в организма си – така той се лекува. Хората и до днес не правят кръста както трябва и дохождат до пълно механизирание. Какво означава кръстът? Когато се кръсти, човек слага пръстите си първо на главата, което значи, че трябва да мисли; после слага ръката си на корема, което значи, че трябва да яде малко; най-после слага ръката си на дясното и на лявото рамо, което значи, че трябва да работи. Следователно да се кръстиш – това значи, че трябва да мислиш много, да ядеш малко и да работиш повече. Работата е от Бога, трудът – от хората, а мъчението – от дявола.

Как може да се подмлади човек? Как може да направи косите си черни? За да боядиса косата си, трябва да внесе в ума си светли мисли, а в сърцето си – благородни, въз-

вишени чувства. Същевременно нека употребява цяла година или година и половина коприва – като яде коприва, косата му ще почернее. Всички възможности се крият в мисълта – тя регулира функциите на органите в човешкото тяло, тя регулира всички системи в човека. Щом човек изправи мисълта си, и функциите на неговите системи се оправят. Когато всички функции на човешкия организъм бъдат в изправно положение, работите му се нареждат ментално – в една година той може да постигне толкова, колкото за 20 години и обратно: не са ли в изправно положение, в една година, даже и в един момент, той може да изгуби това, което е спечелил за 20 години.

Натъквате ли се на известни болести, знайте, че това са задачи, които трябва да разрешите правилно. Болестите са състояния, които съществуват извън времето и пространството. Отрицателната мисъл може да създаде ред болезнени състояния, хармоничната мисъл пък може да махне тези състояния. Мощно нещо е човешката мисъл.

Една американка боледувала 12 години, вследствие на което станала инвалид. Един ден тя чела в една медицинска книга, че човек може да се лекува с вяра и мисъл. Тя веднага скочила от леглото си и казала: „И аз мога да приложа вярата си. В името на Господа Исуса Христа ставам от леглото“. Както казала, така и направила. Като я видял вън от леглото, мъжът ѝ се почудил какво е станало с нея.

Когато влезе в човешката мисъл, Любовта върши чудеса. Любовта е начало и край на нещата, Мъдростта е причина и последствие. Любовта и Мъдростта вървят заедно. Сега имайте предвид две важни неща: условия и възможности. Условията представляват външния живот – те не зависят от човека; възможностите пък са вътре в човека – те са свързани с неговия вътрешен живот. Условията всякога се подчиняват на възможностите, както външният живот се подчинява на вътрешния. Като знаете това, занимавайте се главно с възможностите, които се крият във вас, но не и с условията, които са вън.

Да не се занимавате с условията, това значи да отхвърлите външния свят. Каквото и да правите, вие не можете да се освободите нито от външния свят, нито от условията, но ще знаете, че те не трябва да спират вашето развитие. Не се борете със света, а се ползвайте от него; изучавайте го, за да го разбирате, да не ви подчини със своите условия. И тъй, искате ли да се ползвате от условията, вие трябва да приложите възможностите, които се крият във вас; не приложете ви възможностите си, няма да се ползвате и от външните условия на живота. Готов ли е да приложи възможностите си, човек всякога ще има помощта на Бога. – „Ама ще остарея, ще стана инвалид.“ От човека зависи да стане инвалид: ако не прилага възможностите си и греши, той преждевременно остарява; работи ли разумно и с любов, не може да стане инвалид. В програмата на съзнателния човек не е предвидено да бъде инвалид.

Да мисли човек, че от него зависи бъдещето му, е право; но да мисли, че всичко може да превъзмогне сам – това е крайност. Каквито и знания и възможности да има, ако не е свързан с Разумния свят, не може да се ползва нито от възможностите си, нито от външните условия. Какво се ползва човек от добрите условия, ако съзнанието му е заспало?

Мнозина мислят, че като знаят астрология, като разбират съчетанията на планетите, могат да изменят настоящето си и да подобрят бъдещето си, но въпреки всичкото си знание не успяват да подобрят живота си. За да си помогне сам, човек трябва да разбира условията и възможностите, които се крият във физическия, в Духовния и в Божествения свят – значи той трябва да разбира хороскопите на физическия, на Духовния и на Божествения свят. Ако се ползва само от първия хороскоп, човек може да подобри положението си с една трета; ако познава хороскопите на двата свята, той ще подобри положението си два пъти повече; най-последно, ако познава трите хороскопа, ще подобри живота си изцяло.

Който разбира астрология, лесно ще се справи с планетните влияния върху себе си. Като види, че Юпитер за-

почва да му заповядва, той ще апелира към неговото благородство и ще каже, че и без закон е готов да изпълни заповедите му. Като дойде до разсъжденията и критиката на Сатурн, ще му каже, че е готов на критика, но само по отношение на човешкото – започне ли да критикува Божественото, той се излага на големи страдания и противоречия. Дойде ли до Венера, богинята на любовта, човек трябва да е готов да я постави на мястото ѝ – той трябва да ѝ каже: „Не искам само да паля чергите на хората, но да любя, както Бог люби“. Венера трябва да внесе мир и радост в човешката душа; тя може да постигне това, като запали свещения огън в олтара на човешката душа.

И тъй, искате ли да се домогнете до положителната наука, изучавайте условията на здравето, на доброто в света. Какво представляват болестите, греха – това е отживяло времето си; ние не се интересуваме от живота на Адам и Ева, не се интересуваме нито от живота на Давид²⁰ и Соломон. На времето си те са живели по един начин, но ако дойдат при новите условия, ще живеят по друг начин. Ако ескимосът живее при нови условия, той няма да се облича и храни, както се е обличал и хранил на север, а ще се ползва разумно от благоприятните условия на живота. Неблагоприятните условия на живота не могат да бъдат идеал за човека.

Като ученици, от вас се искат следните неща: много да мислите, малко да ядете, повече да работите. Да мислиш много, това подразбира да имаш чиста мисъл. Каквото предприеме с мисълта си, човек трябва да го изчисти от всички примеси; остане ли нещо нечисто в мисълта му, без да иска опетнява и себе си, и своите ближни. Човек трябва има чисти мисли и чисти чувства като вътрешен морал в себе си; има ли този морал, ще има предвид благото на ближните си като свое благо. Да яде човек малко, това значи да не преяжда нито в мисли, нито в чувства. Всяко преяждане във физическия, Духовния или Умствения свят води към пресищане; пресищането пък е причина за ред болезнени състояния. Казва се, че човек трябва да работи повече, но не чрезмерно – и в работата не се

позволява пресищане. Човек трябва да работи, докато му е приятно. Истинска работа е онази, която организира силите на човека.

Като се намерят в известно затруднение, хората казват: „Господ да оправя работите!“. Бог е направил работите добре, няма каква да ги оправя. Своите лични работи вие сами ще оправите, като бъдете съработници на Бога. Работете на Божествената нива с Любов, с Радост и с Чистота в мислите и в чувствата си. Това приближава човека към новия живот – живот на Любов, на работа и на свобода.

Проявената Божия Любов носи пълния живот.

32. лекция, 2 април 1930 г., София, Изгрев

ЗНАЧЕНИЕ НА ЧИСЛАТА

Размишление.

Съвременните хора се стремят повече към големи работи, отколкото към малки. Големите работи представляват големи числа – хиляди, милиони, а малките работи – малки числа, повече дробни. Всеки човек има свои любими числа, с които работи в живота си. Същевременно има и свои любими работи – например някой обича да яде повече плодове, да се облича със светли дрехи, а друг обича повече месни храни, пъстри дрехи и т.н. И Любовта има нещо любимо – това е човешката уста. Любовта обича човешката уста, защото чрез нея се проявява – достатъчно е човек да отвори устата си, да каже една дума, за да разберете живее ли в него Любовта, или не. Устата е орган, от който излизат сладки, благи неща; тя представлява човешката разумност. Понякога от устата излизат горчиви думи, но това не е в реда на нещата – то показва, че устата се отклонила от истинското си предназначение.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да знае конкретно какво обича и какво не обича. Каже ли веднъж в себе си, че обича нещо, той не трябва да го разлюбва. Дъщерята обича майка си, синът обича баща си, но след известно време дъщерята престава да обича майка си и синът престава да обича баща си – защо? Защото са влюбени в друг човек: дъщерята обикнала някой момък, а синът – някоя мома. Те не са на прав път – защо? Да обичаш някого – това значи да го облечеш с дреха, изтъкана от твоите най-хубави мисли и чувства. Да разлюбиш този човек – това значи да съблечеш тази дреха от него и да я дадеш на друг. Правилно ли е това? Защо не оставиш дрехата на гърба на първия, а трябва да го съблечеш? Щом обичаш друг, облечи и него с нова дреха.

Който иска да обича едновременно няколко души, той трябва да има богато сърце, да облича своите възлюбени

с дрехи, изтъкани от мислите и чувствата му. В колкото хора се влюбиш, толкова нови дрехи трябва да изработиш. А така – да съблечеш един, за да облечеш друг, това е неразбиране на Любовта; това е влюбване, а не Любов. Влюбването е непостоянен процес – процес на прекъсване. Когато се влюбва, човек слага образа на своя възлюбен близо до очите си, вследствие на което не вижда другите образи и предмети; като не вижда нищо друго, освен един образ, той прекъсва връзката си с хора, които по-рано е виждал и обичал.

Казано е в Писанието: „И направи Бог човека по образ и подобие Свое“. В този стих се говори за образ и подобие. Кой е образът и кое – подобие? Човек, който се намира под ръководството на Божията Мъдрост, е образът Божий; човек, който се намира под влиянието на Любовта, е подобие на Бога. По лицето на човека виждате, какво е състоянието му – дали е радостен или е скръбен. Радостта иде от Любовта, а красотата – от Мъдростта. Видите ли истински красив човек, ще знаете, че той живее с Мъдростта – само мъдрите хора могат да бъдат красиви; тяхната красота е пластична, подвижна, а не статична.

Всички велики Учители, Които са дохождали на Земята, са били красиви. Формите, които Природата създава, са красиви, но човек трябва да знае как да гледа. Когато гледате човека, също трябва да знаете къде да гледате – ако го гледате право в очите, във веждите, в устата или в брадата, той ще се безпокои. Има едно място на човешкото лице, където можете свободно да гледате човека, без да се безпокои; кое е то – сами ще намерите. Кажете ли ви се наготово, няма да го научите. Лесно се изучават ония неща, до които човек сам се домогва; очаква ли да научи нещата наготово, той става ленив. Какви деца са тези, които очакват да получат вода от майка си и баща си? Разумните родители оставят децата сами да си взимат вода. Бог е дал и дава деца на хората, но те трябва да знаят как да ги възпитават.

Кое число в дома играе важна роля при възпитанието на детето? Майката и бащата оставят детето вкъщи, да иг-

рае, да скача, а те излизат на разходка. В стаята, където то играе, има един долап, пълен със сладка, но добре затворен, да не може лесно да се отваря. На една от стените на стаята бащата закача една пръчица. Като излизат, бащата казва на детето: „Ще те оставим да играеш свободно, но да не пипаш в долапа. Бутнеш ли без позволение, ще знаеш, че пръчицата ще играе по гърба ти“. Докато детето е малко, до 7-годишна възраст, те прилагат върху него закона на единицата, т.е. пръчицата; от 7 до 14 години прилагат друг закон; от 14 до 21 години прилагат трети закон. Когато бащата остарее, синът му отговаря със същото – и той затваря долапите от баща си и му казва, че няма право да бутва без позволение. Сега бащата опитва закона върху себе си – защо? Защото законите, които родителите създават, трябва да бъдат еднакви и за децата, и за тях; те нямат право да поставят децата си на изкушения и след това да ги наказват. Стаята, в която децата играят, трябва да бъде съвършено празна, без никакви долапи, пълни с изкушения, иначе какъвто закон създават, след време сами ще го опитат върху гърба си. Какво трябва да прави човек, за да не опита закона върху себе си? Трябва да го промени, преди да е дошло времето да го опита върху себе си.

За да разберете значението на числата, вижте с кои числа си служи Природата. Ония числа, с които най-много си служи, са нейни любими. Тя е поставила единицата на човешкото лице – една уста. Двойката е поставила като горни и долни членове на тялото му: две ръце и два крака. Двойката е творческо число; когато двама души искат да станат приятели, те се ръкуват с десните си ръце: единият дава своите пет пръста и другият – своите пет, и се образува числото десет, число на приятелство.

Като ученици, вие трябва да се ползвате разумно от числата, с които Природата е писала върху тялото ви. Който иска да придобие знание и мъдрост, трябва да разбира значението на числата. За да се ползва от силите на своя организъм, трябва да знае значението поне на тия числа, с които Природата е писала върху неговото тяло. Тя е поставила по десет пръста на ръцете и на краката му, но той и до днес не знае значение на числото десет.

Числата са живи величини. Всяко число е свързано с известни разумни сили, същевременно на всяко живо число отговаря едно разумно същество. В този смисъл няма свободни числа в Природата; големите числа може да са свободни, но числата от милион надолу не са. Човек работи повече с малките числа. Като работи с тях, той трябва да знае как да се ползва от техните сили. Например ако работи с числото сто и допусне в ума си една нечиста мисъл, ще се натъкне на някакво нещастие – без да иска, той ще предизвика известно сътресение в Невидимия свят: всички сили, които са свързани с числото сто, ще се раздвижат. Ако е разумен, човек може да се справи с тия сили; ако не е разумен, ще се намери в чудо и ще търси външна помощ.

Това, което говоря, прилича малко на приказките от *Хиляда и една нощ*. Един пътник седнал край един извор да си почине и изпъшкал – казал: „Ох“. В този момент от извора излязло едно същество и попитало пътника:

– Защо ме викаш?

– Не те викам. Аз седнах тук да си почина, а ти кой си? Не те познавам.

– Аз се казвам Ох и ти ме извика.

– Друг път ще зная да не пъшкам, като седам при извори.

Следователно човек трябва да се научи да не пъшка, нито да се оплаква. Някой се влюби в една мома и постоянно пъшка и охка; щом охка от любовта, той се оплаква от Бога. За да се научи да не охка, Бог ще го направи жена; ако пък жената охка от мъжа, Бог ще я направи мъж.

Човек трябва да дойде до съзнанието да не се оплаква от това, което Бог е създал. Чрез жената ще изучавате Любовта, а чрез мъжа – Мъдростта, без да се оплаквате, без да се произнасяте за тях. Който ги е създал, само Той има право да се произнася за тях. Защо човек не трябва да се произнася за мъжа и за жената? Защото няма същинска мярка за Доброто и за злото. Това, което той счита зло, не е зло за Природата, за Целокупния живот – например за дървото, което изгаря, огънят е зло, но за хората, които се топят, огънят е голямо благо.

За да дойдат до абсолютни знания и разбирания за живота, хората трябва да се освободят от всички подозрения. Те трябва да работят усилено върху себе си, за да гледат на всичко, което става, чисто, без никакви подозрения. Искат ли да се освободят от подозрението, трябва да обърнат вниманието си към себе си, да започнат да се изучават. Човек има една уста и не знае колко е голяма, какви са устните му – дебели или тънки, какво устройство имат и т.н. Днес хората виждат само големината на устата и казват, че е голяма или малка, но какво е значението на голямата и на малката уста – не знаят. Ако чешмата има малко отверстие, малко вода ще дава; ако отверстието е голямо, много вода ще дава. Същото се отнася и до устата: от малката уста излиза малко енергия, от голямата – много. Ако от малката уста излиза много енергия, има опасност да стане някакво пропускане. Ето защо между количеството на енергията и големината на формата, през която енергията минава, трябва да има известно съответствие. Ако пияницата види крана на бурето отворен, той познава, че бурето е празно, и е недоволен. Където има отверстие, човек очаква нещо от него; не излиза ли нещо от там, отверстието е безпредметно.

Един стар турчин срещнал млад пиян момък и му казал:

– Синко, нали знаеш, че Коранът забранява пиене на вино и ракия? Ако продължаваш да пиеш, знай, че ще бъдеш в ада. Там ще окачат на врата ти много бъчви и ти постоянно ще ги носиш със себе си.

– Какви ще бъдат бъчвите – празни или пълни?

– Пълни, разбира се, да тежат.

– Щом са пълни, аз съм доволен, цял живот ще пия.

По аналогия на това казваме, че и устата на човека трябва да е пълна, т.е. да има какво да изтича от нея. Това не значи, че устата трябва постоянно да дава. Колкото е правилно непрекъснато да дава, толкова е правилно никак да не се дава. Ако на физическия свят нищо не дава, в Умствения свят дава много. Наистина, срещнете ли човек, който говори малко, ще знаете, че той мисли много. Уста-

та, като единица, може да изрази творчеството на Духа в човека. Тази единица е поставена в хоризонтално положение, като преграда. Докато Духът не е свършил работата си, устата трябва да мълчи; щом Духът свърши работата си, устата се отваря и единицата, т.е. преградата на мълчанието, се вдига. Щом устата се отвори, ние казваме, че човек говори.

Отворената уста има форма на кръг. От горната устна се познава много ли ще говори човек, или малко. От дебелината на устните съдят за силите, за теченията, които минават през човека. Ако някой държи устата си малко отворена, казват за него, че е смахнат; ако я държи затворена, казват, че е мъдър. Човек не трябва да държи устата си много отворена или много затворена – това са крайности. Той трябва едва да докосва устните си, но не непрекъснато; от време на време трябва ту да отваря, ту да затваря устата си със слабо докосване на устните си – само по този начин теченията на организма стават правилно.

Който държи устата си дълго време затворена, той си причинява известно болезнено състояние, което мъчно се лекува. Не иска ли да боледува, човек трябва да държи устата си в естествено положение, с едва докосващи се устни, за да могат теченията в организма да стават правилно. Езикът може да контролира движението на единицата, т.е. на човешката уста. Природата е създала правата линия, а човек е поставил две прави линии в перпендикулярно положение една на друга и по този начин е създал кръста – знак на противоречие.

За да се справи с известно противоречие, човек трябва да знае как да поставя устата си. Някой може да е философ, учен, писател и поет, но ако не знае как да отваря и затваря устата си, как да я поставя, може сам да си създаде големи мъчнотии. Както и да отваря и затваря устата си, щом движенията не са правилни, човек не може да разреши своите мъчнотии.

Като наблюдавате хората, виждате, че те правят неестествени движения ту с главата, ту с ръцете си. Щом са неестествени, движенията не са красиви; не само това, но като повтаря тия движения, човек си създава лоши нави-

ци, от които мъчно се освобождава. Срещате някой, който държи главата си наклонена надясно, друг – наляво; това се дължи на факта, че тия хора много пъти са наклонявали главата си надясно или наляво, вследствие на което са придобили навик да държат главата си в неестествено положение. Кога човек наклонява главата си надясно – когато се учудва на нещо. Някой се учудва на богатството, на хитрината на хората и наклонява главата си надясно. Когато пък съжaliaва някого, наклонява главата си наляво.

Няма защо човек да се учудва на богатството на хората. Види ли някой богат, по-добре нека се запита как е спечелил това богатство. Като разбере, че богатството е спечелено с труд и работа, той трябва да се зарадва и усмихне само с очите си – тази лека усмивка придава на лицето красота и приятност. Ако съжaliaва някого, пак няма нужда да наклонява главата си наляво, да си създава лош навик – достатъчно е вътрешно да изпрати своето съчувствие към пострадалия, за да изкаже онова, което е преживял; това вътрешно съчувствие към ближния придава на човешкото лице мекота и благородство.

Да знае човек какви движения да прави – това е наука, до която може да се домогне чрез ред упражнения и работа. Мнозина искат знания, но да ги придобият без усилия и работа, по механичен начин; това е невъзможно. Мнозина искат да придобият сила, богатство, но да не се мъчат, да не страдат, на ръце да ги носят; и това е невъзможно. Майката носи детето си на ръце, защото го обича; като го носи, тя изпитва известна трудност и мъчнотия, но я понася от любов към детето си, с надежда, че един ден и то ще и отговори с любов. На какво отгоре възрастният изисква същото от ближните си? Защо той сам не иска да страда, а създава страдания на другите? Да носиш голям човек на ръце – това е голямо страдание, при това може ли един ден и той да отговори със същото на онзи, който го е носил, или на някой друг? Защо този човек не уповава на собствените си крака, а уповава на другите? Когато е създавала човека, Природата не е предвиждала други съобщителни средства, освен краката. Всичко, с което хората днес си служат – файтони, автомобили, тренове, пара-

ходи, аероплани, са човешки изобретения. Разчитайте на изобретенията на Разумната природа, а не на човешките.

И тъй, що се отнася до човешките изобретения – съобщителни и разменни средства, дръжте ги далеч от ума си; ползвайте се от тях, когато трябва, но не ги дръжте в ума си. Парите ще държите в касата си, а не в своя ум; те са зараза, която причинява ред болезнени състояния. – „Ама искам да бъда богат.“ Ти искаш да си богат, за да се разхождаш с файтон, с автомобил, слуги да ти услужват. Това иска и болният. Щом е така, можем да извадим заключение, че богатият и болният си приличат – и двамата са взискателни към храната, искат другите да им услужват, не обичат да работят. Ръцете и на двамата са меки, гладки.

Има смисъл човек да бъде богат, но ако знае как да се ползва от богатството. Богатството трябва да направи човека здрав, силен, учен; изнежва ли го, губи ли силата и знанието си, това богатство не е намясто. Ръката на човека трябва да бъде мека, пластична, пъргава, способна за работа. Такава е ръката на добрия, на щедрия, на любещия човек. Който носи Любовта в сърцето си, той е здрав. Казано е, че Бог е Любов. Невъзможно е Любовта да мине през човека и той да остане болен – Любовта носи със себе си живот, сила, здраве, радост, мир и веселие.

Сегашните хора страдат, мъчат се, боледуват, защото не разбират Любовта. Някой казва, че обича някого, но намира, че той не заслужава любовта му. Ако ти вярваш, че Бог е Любов, как можеш тъй авторитетно да се произнасяш, че този човек не заслужава твоята любов? Ако някой казва, че неговият възлюбен не заслужава любовта му, друг ще каже същото за него. В заключение ще излезе, че никой човек не заслужава Любовта. За кого е тогава тя? Любовта се дава на всеки, който я заслужава. Следователно, щом обичате някого, той заслужава вашата любов и има нужда от нея. На кого дават пари – на сиромасите. На bankerите, на милиардерите, дават ли пари? И на тях можете да дадете, но те не се нуждаят. Значи Любовта е за бедните, за страдащите, за немошните, за слабите, за

грешните. Праведните носят Любовта в себе си, те не се нуждаят от външна любов. Праведният живее в Любовта, а грешникът я търси отвън; щом е така, грешникът има право да се топли на огъня и да се грее на Слънцето, както и праведният. Грешникът и без това е измръзнал; не се ли грее на огъня, той съвсем ще измръзне. И да не се грее, праведният пак е топъл; той не е изложен на такива опасности, на каквито грешникът е изложен. Като слушат тия работи, някои искат магическата тояжка, че като ударят с нея, да получат каквото желаят. Добре е да придобие човек магическата тояжка, но за да се ползва от нея, той трябва да бъде разумен; не е ли разумен, той ще направи ред пакости, за които един ден ще съжалява.

В древността живели цар и царица. Царицата била много красива, но горда и тщеславна жена. Един ден тя настояла пред мъжа си да ѝ даде царството си, да управлява известно време. Това желание на царицата показва, че тя не обичала мъжа си. Царят се съгласил, дал ѝ власт да управлява три дни. Като поела властта в ръцете си, още първия ден царицата заповядала да арестуват царя. На третия ден тя заповядала да го освободят и след това му предала царството отново.

Така управлява всяко същество, което живее само в плътта, а не в Духа. На такива същества власт не се дава. Власт може да има само Духът, само Бог. Човек може и трябва да се подчинява на Онзи, в чиито ръце е властта. Ще кажете, че не искате да бъдете слуги. Ако сте слуга на Господа, вие заемате най-почетното място в света. Ето защо, слугувате ли на някого, знайте, че слугувате на Господа; Той ви изпитва, как ще свършите работата си.

Кой човек е богат? Богат е онзи, в сърцето на когото Любовта живее. Богат е онзи, в ума на когото Мъдростта живее. Богат е онзи, в постъпките на когото Бог живее.

Проявената Божия Любов носи пълния живот.

33. лекция, 9 април 1930 г., София, Изгрев

ХВАЛЕНИЕ

Размишление.

Сега ще прочета 147. Псалом.

Като четете Свещената книга, вие не разбирате всичко, което е писано в нея. Неразбирането се дължи на известно прекъсване на съзнанието. Прекъсване на съзнанието става в човешкия живот, но не и в Божествения. То става в живота на стария, но не и в живота на младия. Аз взимам думите *млад* и *стар* в този смисъл, в който хората ги разбират, но не и в Божествен смисъл. Ако разглеждаме младия и стария в Божествен смисъл, съзнанието не се прекъсва нито в младия, нито в стария. Под думата *младост* ние разбираме още и начало на всяка съзнателна епоха, а под *старост* – край на тази епоха. Страстта приготвя плодове за нова епоха. Като не разбират младостта и старостта, някои хора преждевременно се товарят със законите на старостта и мислят, че имат големи знания и опитности, но ако опитат да използват своите знания и опитности, едва ли ще могат да си приготвят от тях ядене за един обяд.

Хвалете Господа, защото е добро да пеем на Бога нашего. (1. ст.) Защо трябва да се пее на Господа? Зададе ли се този въпрос, следва въпросът защо човек трябва да скърби.

Защото е приятно; хвалата е прилично нещо. (2. ст.) Много неща са приятни на човека – например приятно е да яде, да пие, да се облича добре, да се разхожда, да учи. Защо тогава не му е приятно да хвали Господа?

Господ гради Йерусалим. Защо са нужни градове на Господа? Защо са нужни дрехи на хората – не могат ли да ходят голи?

Изцелява съгрешените в сърце и обвързва раните им. (3. ст.) Сърцето на човека трябва да бъде здраво, защото е източник на живот. Заболее ли, веднага търси-

те лекари да ви помагат. Сърцето не трябва да боледува. Мнозина се оплакват, че нямат сърце. Чудна работа! Бог е дал сърце на хората, а те казват, че нямат сърце. Други пък се оплакват, че нямат ум. И това е чудно – Бог им е дал ум, а те го отричат. След като имат сърце, ум, тяло, хората отричат тия неща и създават в умовете си една философска каша. Добре е човек да прави каши, но от прясно и доброкачествено брашно и масло; направи ли каша от горчиво брашно и гранясало масло, той пръв ще разстрои стомаха си. Мнозина имат такива гранясали мисли, горчиви чувства, вследствие на което разстройват стомасите си и страдат. Започнат ли да страдат от своите мисли и чувства, те трябва да вземат очистително, да се освободят от тях. За да не страда, човек трябва да се храни само с чисти мисли и чувства.

Брои множеството на звездите; нарича ги всички по име. (4. ст.) Под думата звезда ние разбираме разумното в света. В Божествения свят всеки разумен човек представлява звезда. Всяка звезда носи специално име.

Приготвя дъжд за земята. (8. ст.) Значи Бог се интересува от облаците и от дъжда.

Господ благоволява в онези, които Му се боят; и на онези, които се надяят на Неговата милост. (11. ст.). С други думи казано: Бог благоволява в онези, които Го любя. Божията милост пак е закон, върху който почива еволюцията на човека. Единственото нещо, на което можем да разчитаме и в което можем да призоваваме Бога, това е Неговата милост, а не Любовта Му. Защо? Защото Любовта сама по себе си е непрерывна. Освен това Любовта е за здравите, а не за болните хора. Болният постоянно се съмнява. Каквото и да му се говори, той постоянно роптае, съмнява се в истинността на думите. Трябва ли човек да се съмнява в задачата, която решава? Щом я реши правилно, щом резултатът е верен, няма право да се съмнява. За да не се съмнява, човек трябва да има мярка за нещата, както бакалинът има везни, с които точно мери: сложи ли мярката на едното блюдо и стоката на другото, той гледа да ги уравни; щом ги уравни, не се съмнява дали е дал повече или по-малко.

И тъй, иска ли човек да има вярна преценка за нещата, да не се съмнява в тях, той трябва да се ръководи от това, което носи живот, светлина и свобода в себе си. Където са животът, светлината и свободата, там е разумният живот. Ако една мисъл съдържа живот, светлина и свобода в себе си, приемете я; ако едно чувство носи живот, светлина и свобода в себе си, приемете го. Чувство без мисъл, без светлина внася мрак в съзнанието на човека; изпадне ли в това състояние, той започва да се сгъва. Искате ли да помогнете на този човек, внесете светлина в съзнанието му. Чувство без мисъл води човека в крив път.

Докато не познава законите на Разумния живот, човек не познава и себе си. Той мисли, че знае много неща, че мисли и чувства правилно, че разбира от музика, от изкуство и т.н. Какво разбиране е това, когато същият човек се оплаква от неразположение и постоянно е недоволен? Карате го да изпее нещо, но той казва, че е неразположен, не може да пее. Истински гениалният музикант пее и свири по всяко време, той не се оправдава с неразположение. Същият закон се отнася и до молитвата. Човек не може да каже, че е неразположен да се моли. Молитвата е непреривен процес; и като скърби, и като се радва, човек трябва да е готов да се моли. Молитвата, ученето, Любовта са непреривни процеси – не може днес да обичате някого, а на другия ден да не го обичате.

Днес всички хора говорят за Любов, за обич, но как изразяват Любовта си? Това, което те наричат любов, не е истинска любов; никъде в Природата няма да срещнете такава любов. Хората наричат любов много от изопачените си чувства, но се разочароват от своята любов. Човешката любов се изявява чрез прегръдки и целувки, но това не е любов, това са човешки изобретения. Истинската любов носи всички блага в живота.

Докато обича, човек е радостен, вдъхновен; престане ли да обича, всичко се обезсмисля за него. С изгубването на любовта си човек престава да живее – той ходи, яде, говори, но всичко му е празно. Някой се оплаква, че хората не го обичат. Той не говори истината. За да не го обича

никой, причината е той сам – затворил е сърцето си, не пропуска един слънчев лъч в него. Щом отвори сърцето си, много слънчеви лъчи ще проникнат в него и при това положение мнозина ще го обикнат. Където е светлината, там е и Любовта. Както музикантът знае как и къде да поставя пръстите си на пианото или на цигулката, така всеки човек трябва да знае как да разтваря сърцето си за слънчевите лъчи.

Като ученици, вие трябва да изучавате съзнанието си, да можете лесно да се справяте с всички свои прояви. Какво представлява съзнанието? Ние уподобяваме съзнанието на един от най-мощните, сложни и големи инструменти, какъвто досега не е изнамерен. Веднъж има ли този инструмент, човек трябва да го изучава, да знае кога какъв клавиш да натисне – какъвто клавиш бутне, това ще се прояви. Ако бутне клавиша на съмнението, човек започва да се съмнява където трябва и не трябва. Като клавиш на съзнанието, съмнението е необходимо, но човек трябва да знае кога да го натисне; не го ли натисне навреме, съзнанието му потъмнява и след това той трябва да натисне клавиша на Вярата, за да дойде отново светлина. Клавишите на съзнанието са ред възможности, които човек трябва от време на време да натиска, за да възприеме впечатления и образи от външния и вътрешния светове. Изгуби ли този инструмент, сам се ограничава. Такова ограничаване настава, когато изгуби един от своите удове: ръка, крак, око, ухо и т.н. Ако всички удове на човешкия организъм откажат да служат, човек се ограничава напълно. Къде е тогава човекът?

Сега става ли въпрос за Любовта, не очаквайте хората да ви обичат, но вие обичайте! Бъдете проводници на Божията Любов. Ако всеки очаква да бъде обичан, светът би се обърнал на мъртвило. Когато сте били малки, майките са ви къпали, обличали и събличали, носили на ръце, но днес, когато сте станали на 21 години, трябва ли да изисквате същото? Щом сте станали пълнолетни, вие ще помагате на майка си, вие ще проявите любовта си към нея. Щом сте израсли, щом съзнанието ви се е пробудило, вие

не трябва да очаквате другите да ви обичат, да ви носят на ръце, но сами трябва да се грижите за себе си.

Като се натъкват на противоречия, хората се запитват кое е правото в света. Ако е въпрос за личното право на човека, в света съществуват толкова лични права, колкото са хората на Земята. Всеки има специфично разбиране на правото, но правото на един не е право на всички. Търсили човек абсолютното право в света, това е правото, което изтича от Бога – то е единствено и абсолютно право; това право не предизвиква никакви противоречия и недоразумения между хората. Който живее според Божественото право, той лесно решава задачите си; който живее според човешкото право, всякога остава недоволен.

Трима мъдреци, които боравили с човешкото право, се събрали заедно пред една печена кокошка и започнали да философстват как трябва да се раздели кокошката. След дълги разисквания те дошли до заключение, че кокошката не трябва да се дели, но да се изяде цялата. Сега се явил въпросът кой от тримата трябва да я изяде. За тази цел те решили да заспят и като се събудят, всеки да разкаже съня си. Чийто сън се окаже най-чуден и интересен, сам ще изяде кокошката.

Тримата легнали да спят. Двамата заспали веднага, а третият не могъл да заспи. Като нямал какво да прави, той се приближил тихо до кокошката и я изял. След малко двамата мъдреци се събудили и започнали да разправят сънищата си. Първият казал, че в съня си се повдигнал високо в пространството, където видял необикновени неща; като се разхождал известно време, най-после разбрал, че е на Небето. Вторият казал, че бил дълбоко в Земята, към центъра някъде, където видял небивали работи.

– Ами ти какво сънува? – запитали третия си другар.

– Едва се унесох, и видях, че единият от вас отива на Небето, другият – към центъра на Земята. Веднага се стреснах и не можах повече да заспя. Останах сам да ви чакам. След много чакане разбрах, че вие няма да се върнете скоро, затова реших да изям кокошката.

Една българска поговорка казва: „Докато мъдрите се намъдруват, лудите се налудуват“; значи докато единият мъдрец се разхождал по Небето, а вторият – към центъра на Земята, третият се приближил към кокошката и я изял.

Право ли са разрешили задачата тримата мъдречи? Не са я разрешили право. Те трябваше да оставят кокошката да живее, да снася яйца. Като снася яйца, и тримата мъдречи щяха да се ползват от нея. Според мен, възникне ли въпрос за делене на кокошката, най-правилното разрешение на въпроса е да оставят кокошката жива; щом е жива, тя ще може да снася яйца, от които мнозина ще се ползват. Разумният човек оставя своята мъдрост на свобода, за да произвежда все по-нови и нови форми.

Разумният не поставя на разрешение въпроса какво нещо е Бог. Този въпрос е неразрешим, т.е. неделим. Казано е в Писанието: „И създаде Бог човека по образ и подобие Свое“. Има нещо, по което човек е подобен на Бога, но поради отклонението си от правия път, човек значително е загубил подобие то с Бога. Например той се съмнява в своя Създател, а Бог никога не се съмнява в Своите създания – Той знае, че рано или късно човек ще се върне в пътя на своето отклонение, и като знае това, всякога е готов да помага. Той дава изобилно от Своите блага на всички същества, без да си задава въпроса заслужават ли те, или не.

Няма същество на Земята, на което да не е дадено изобилно от благата на Живота, и ако при това положение човек се счита за сиромас, причината е в самия него – той не е готов да възприеме и обработи получените блага, вследствие на което си остава сиромас. Всеки цвят, който се отваря, възприема Божиите блага; не се ли отваря, нищо не може да възприеме. Следователно достатъчно е човек да излезе вън, да направи усилие да отвори устата си и да започне да говори, за да получи нещо; не може ли да отвори устата си, нищо не може да получи. При всяко вдишване човек поглъща въздух – 20 вдишвания в минута; значи за една минута той получава 20 подаръка. Като

издишва погълнатия въздух, човек се освобождава от непотребните вещества в дробовете си. При всяко вдишване приема нещо; като издишва, той дава и на другите от това, което е получил. По този начин човек приема и изявява Любовта си. Любов, която се изявява само с взимане, без даване, не е истинска Любов.

В едно предание се разказва за любовта на комарите към една царска дъщеря. Комарите се влюбили в нея и един след друг започнали да я посещават, да взимат нещо от нея за спомен. Като се изредили десетки комари, всички кацали на лицето ѝ и взимали по малко кръвчица. Като се погледнала в огледалото, царската дъщеря се ужасила: лицето ѝ било надупчено от комарите. Кой би желал да има такава любов? Най-после дошло друго същество, кацнало на лицето на царската дъщеря и загладило всичките ѝ рани.

Ако със своята любов ти не можеш да загладиш раните на своя брат, това не е Любов. Любовта внася живот в човека; влезе ли някъде, Любовта трябва да заличи поне най-малката рана. Всеки, който те обича, трябва да даде нещо живо от себе си и ако си бил болен, слаб, недъгав, ти непременно ще оздравееш и ще се засилиш. Това е реалната придобивка от Любовта.

Мнозина се интересуват от въпроса какво представя Бог, какви са Неговите атрибути. Колкото и да разискват по тия въпроси, те няма да дойдат до никакви заключения – защо? Отвлечени въпроси са това. Важен въпрос е този за Любовта, за да можете още днес да се ползвате от нея. Ако на гладния предложите една прясна пита със сирене и един чек за няколко хиляди лева, кое от двете неща ще предпочете? Ще предпочете прясната пита със сирене пред парите, които ще получи в бъдеще. Важно е семето, което сега се сее.

Любовта трябва да се опита сега, още в момента, а не в далечното бъдеще; остане ли да чакаш на обещания, нищо няма да постигнеш. Любовта действа в настоящето и прави човека щастлив. Но Любов без Мъдрост не може да се прояви, те вървят заедно. Любещия човек е същевре-

менно и разумен. Където е Любовта, там е и Мъдростта. Съединят ли се, те раждат Истината. Истината върви по мъжка линия, затова е казано, че Истината ще ни направи свободни. Истината иска да освободи човека от ненужния товар, а той седи и разисква въпроса кой го обича и кой – не, дали ще бъде щастлив и т.н. Когато пожелае, човек може да бъде щастлив; от него зависи да бъде щастлив или нещастен.

Нещастieto на хората произтича от факта, че искат сами да наредят живота си и мислят, че могат да направят това. Те се заблуждават, никой не може сам да нареди живота си. Преди да се явил човек, Бог е съществувал. Христос казва: „Преди Авраам Аз бях“. Това е красивото – че Бог е съществувал от началото и като Любов, и като Мъдрост. Следователно, като се проявява в Любовта и в Мъдростта на Бога, човек не трябва да се плаши, че ще бъде нещастен. Може ли при това положение да се говори за нещастия, за болести, за сиромашия? – „Ама не мога да се примиря с мъчнотиите си.“ Ако доброволно не се примириш, насила ще те заставят.

През време на Европейската война руските параходи бомбардираха Варна. Една голяма бомба се пръснала близо до църквата. Всички богомолци заедно със свещеника избягали навън и всеки поел накъдето очите му виждали. Свещеникът разказва своята опитност. Той бил слаб, болнав, едва отивал до църквата, за да изпълнява службата си. Но като чул гърмежа от бомбата, изплашил се много и в страха си ударил на бяг. Като се успокоил, спрял да си почине. Каква била изненадата му, като видял, че се намира на няколко километра вън от града! До този момент той се чувствал слаб, немошен, не можел да ходи, а под влиянието на страха могъл да извърви няколко километра път с тичане. След това той се окуражил, разбрал, че не е толкова слаб, колкото си мислил. Една граната го заставила да излезе вън от града. Той си мислил: „Чудно нещо! Защо не направих опит да изляза вън от града без тази граната?“

Какво представлява гранатата? Гранатата, бомбата не е нищо друго, освен страданието, от което хората се оплакват. Като дойде голямото страдание, човек стъпва на краката си и бяга вън от дома си. Ако е въпрос човек да излезе вън, на открито, далеч от ограничителните условия на живота, защо трябва да дойде страданието, за да го застави да направи това? Не може ли и без страдание да излезе вън, на свобода? Станеш ли от сън, съблечи старите дрехи на недоволството, благодари на Бога, че живееш, и излез вън. – „Ама нямам достатъчно знания.“ Не ти трябва повече товар. За днес ти имаш точно толкова, колкото е потребно.

Всеки човек има известни дарби и способности, но иска нещо повече – всеки иска да бъде виден музикант, художник, учен, философ, да говорят за него. Ако работи за развиване на своите дарби, той ще постигне това. Всеки човек е бил виден, знаменит артист или учен, но ако днес не е такъв, той е на почивка. Когато някой голям артист даде няколко концерта, той се отделя някъде в уединение, да си почине. По време на почивката той замисля нови планове, които след време ще постигне.

Следователно всеки човек, който не се е проявил още, трябва да знае, че е на почивка някъде, където замисля известен план; след време той ще реализира своя план, но работа се изисква. Видните музиканти, от които днес се възхищаваме, са свирали с часове; те са работили усилено върху своя инструмент по седем-осем часа на ден, а понякога и повече. Ако човек ще работи за развиване на своите способности или добродетели, той трябва да знае, че работа, усилия се искат от него. Например за да бъде добър, човек е работил върху ума и сърцето си хиляди години наред. Казваме, че човек се е родил добър – защо? Защото е работил върху доброто. В един ден той не може да стане добър.

И тъй за да развие доброто в себе си, човек трябва да живее добре. Добрият живот пък е основа за развиване на човешкото сърце и на човешкия ум с всички негови способности. Като се говори за дарби и способности на

човека, мнозина се запитват какво представлява човек. Като не могат да си отговорят на въпроса, те казват, че човешкият живот има смисъл, докато сърцето бие; спре ли биенето му, човек изгнива. Не, това, което гние, не е човекът – това е дреха, с която се е облякъл; дрехата не е човекът. Истинският човек живее на друго място. Това, в което човек живее, не гние, нито умира. Клетките на тялото са живи, затова, като съблече дрехата си, клетките се освобождават и всяка отива на своето място. Докато клетките се разпръснат извън пространството, тялото минава през процеса гниене, който показва, че човек плаща дълговете си; докато не плати дълговете си, докато не разреши въпросите на взимане и даване, гниенето не престава, но щом разреши тия въпроси, гниенето спира. Човек пък, заедно с духовното си тяло, излиза от стария живот, съблича старата си дреха и влиза в Божествения свят, за да ремонтира съзнанието си. В този смисъл смъртта не е нищо друго, освен ремонтиране на човешкото тяло. Къде ще го ремонтират – това зависи от човека: тялото на едни се ремонтира в ада, на други – на Небето, а на трети – на Земята, където се дошли да живеят.

И тъй, който иска да умре, той трябва да си вземе билет за ада, където мъчението ще бъде неговото възнаграждение. Който иска да живее, трябва да остане на Земята, където скръбта ще бъде неговото възнаграждение. Който иска да възкръсне, ще отиде на Небето, където го очакват радост и веселие.

Следователно, ако искаш да изследваш мъчнотиите, трябва да умреш, да отидеш в ада; ако искаш да изследваш скръбта, трябва да останеш на Земята, между хората; ако искаш да изследваш радостта, трябва да възкръснеш, да отидеш на Небето. С други думи казано: ако не се мъчиш, не можеш да разбереш ада; ако не скърбиш, не можеш да разбереш хората; ако не се радваш, не можеш да разбереш ангелите. Мъчението подразбира лошите условия на живота – ада; скръбта подразбира условията на Земята, а радостта – условията на Небето. Кажете ли някой, че не иска да живее, той не говори истината; щом е дошъл на Земя-

та, човек ще живее, ще се храни и облича, ще учи. Друг казва, че не иска да бъде жена, трети – че не иска да бъде мъж. И жена ще бъде, и мъж ще бъде, докато стане едно цяло, единица, в която мъжът и жената живеят заедно. В този човек Любовта и Мъдростта се проявяват правилно; той може да се нарече човек, в пълния смисъл на думата.

Сега, пазете съзнанието си будно, да не се раздвоявате, да не се запитвате защо някои от вас са жени, а други – мъже. За вас е важно да знаете, като сте жени и мъже, с какво трябва да се занимавате: ако сте жени, ще се занимавате със сърцето си; ако сте мъже, ще се занимавате с главата си, със своя ум. Когато жените престанат да се занимават със сърцето си, а мъжете – с ума си, всичко е изгубено. Българите често употребяват поговорката: „Къща без жена и мъж без пари огън да ги гори!“. Ние правим следния превод на тази поговорка: жена без сърце и мъж без ум огън да ги гори. Жената трябва да урежда сърцето си, а мъжът – ума си.

Иде време, когато мъжът и жената трябва да гледат по друг начин на живота, на отношенията помежду си. Докато не обичаш човека, ти мислиш по един начин за него; щом го обикнеш, мислиш вече другоаче. Докато си вън от светлината, ти виждаш нещата по един начин; щом влезеш в областта на светлината, виждаш по друг начин.

За да дойде до правилно разбиране на живота, човек трябва да се вгълби в себе си, да бъде доволен и разумен при всички условия на живота си, добри или лоши. Какво трябва да прави, докато дойде до това положение? Той трябва да прилага музиката като метод за тонизиране. Ще каже някой, че не може да пее или да свири; колкото и каквото може, но трябва да прилага пеенето. Силният човек се познава по това, че и при най-голямата скръб пее – може ли при скръбта и недоволството си да пее, той е силен. Ако във време на болестта си тежкоболният може да пее, той непременно ще оздравее; не може ли да пее, оздравяването му е проблематично.

Следователно, където ходите, каквото правите, каквито и скърби да имате, пейте в себе си и хвалете Господа.

Да пее човек не значи да бъде певец – всеки ще пее както и колкото може. Никога в света не е имало и толкова много певци и музиканти, както днес. Това е добър признак – говори за съзнанието на човечеството. Пеенето и свиренето не са достигнали още до онази степен на развитие, до която трябва да дойдат, но постепенно се развиват, вървят напред.

Съвременните хора се натъкват на старите навици, които ги спъват и в пеенето, и в науката. Например те мислят че трябва да пеят, да свирят само ако са добри певци или музиканти; не са ли добри певци, не се решават да пеят. В това отношение са на крив път. Всички хора не могат да бъдат добри певци. Когато един пее, другите трябва да бъдат готови да слушат. Ако няма кой да го слуша, той не може да пее. Ако не мисли за някое живо същество, човек не може да пее. Пеенето подразбира реализиране на нещо, иначе е безсмислено. Когато хората наредят работите си, те си хапват, пийват и пеят.

Пеенето и мисълта са два процеса, които вървят паралелно. Който мисли, той може да пее и който пее, той може да мисли. Музиката крие в себе си магическа сила, която трябва да се използва разумно. Колкото по-съзнателно пее човек, толкова повече може да се ползва от магическата сила на музиката. Без да подозира, той се свързва с всички Възвишени същества, които му се притичат на помощ. Те се интересуват от музиката и взимат участие в пеенето или свиренето на певеца или музиканта. За да се свърже с Разумния свят, човек трябва да пее с разположение и да съзнава, че не пее само той – цялата Природа пее.

Хвалете Господа, защото е добро да пеем на Бога нашия.

34. лекция, 16 април 1930 г., София, Изгрев

ДОБРОТО ОРЪЖИЕ

Размишление върху мира.

Ще прочета 75. Псалом.

Не възвишавайте рог! (ст. 4).

Не повдигайте нависоко рога си! (ст. 5).

Какво представлява рогът в цитираните стихове? Той е средство за защита. Волът знае цената на рога повече от човека; що се отнася до рога, волът има думата. Човек за какво има думата? Той трябва да познава Любовта, а всъщност едва е започнал да я изучава.

Съвременните хора говорят за Любовта, за Мъдростта, за Истината, за Доброто, без да са проникнали в дълбочината на тия понятия. Да познава човек Любовта, това значи да знае, че има майка, която го е родила. Да познава Мъдростта, това значи да знае, че има баща, който е работил за него, да го отгледа и изучи. Да познава Доброто в света, това значи да знае, че има основа в живота си, върху която може да стъпва; Доброто е начало на живота, т.е. раждане. Ако не развива Доброто в себе си, човек не може да прояви любовта си, защото Майката на живота е вложила качествата си в Доброто. И Мъдростта, т.е. Бащата на живота, е вложила своите качества в Доброто.

Следователно, докато не се роди, човек не може да говори нито за Любовта, нито за Мъдростта. Дойде ли до Истината, той трябва да гледа на нея като на свой брат. Истината, братът на човечеството, иде да го освободи от заблужденията му. Без Истината човек остава в ограничителните условия на живота. Следователно, ако човек в Любовта не намери своята майка, в Мъдростта – своя баща, в Истината – своя брат и в Доброто – своята сестра, той не е разбрал смисъла на живота.

Като не разбира смисъла на живота, човек казва, че щом се е родил на Земята, нищо друго не му остава, освен

да умре. Това е неразбиране на живота, на принципите, които действат в него. Който е роден в Доброто, той никога не умира; щом излезе от закона на Доброто, непременно ще умре. Да изгуби човек Доброто в себе си – това значи да се изложи на закона на смъртта, т.е. на закона на промените.

Като влиза в живота, човек се натъква на числата и започва да брои: едно, две, три и т.н. Какво представлява единицата? Проста величина ли е, или е сложна? От колко части е съставена? Това не може да се определи точно. Например пръстът като единица е съставен от три части, от три фаланги. Ако говорите за ръката като единица, тя е съставена от няколко части: пет пръста по три единици, или 15 части. Числото 15 е число на промени, на разклащане, на разколебаване на основите на нещата.

Когато пияницата попадне в числото 15, основите на неговото пиянство започват да се разколебават. Много причини са действали в живота му, за да стане пияница. Кои са тия причини? Като погледне към червения цвят на виното, очите му стават причина да се събуди в него желание да пие; след това на помощ иде дясната ръка, която подава чашата да се напълни. После иде разсъждението: „Червеният цвят е цвят на живот и сила. Ще възприема този цвят в себе си, да стана смел и решителен“. Наистина, като изгуби разположението на духа си, човек започва да се стреми към чаша, пълна с вино. Щом изпие една-две чаши, разположението му се възстановява. Ако пие повече, главата му увисва надолу като узрял плод, след което заспива. Кога заспива човек? Когато не може да преодолее известно напрежение. Кой не е изпитвал напрежение? Да заспи човек, това не значи, че е пил – заспиването е процес, подобен на изгубване на съзнанието. Когато известно преживяване или болезнено състояние стане много тежко, човек трябва да заспи или да изгуби съзнание, за да понася по-лесно.

И тъй, като говорим за числата, ние ги разглеждаме като цели и дробни. Дробните се получават при делене на единицата на десет или на произволно число равни части.

Ако единицата се дели на десет равни части, получаваме десетични дробни; ако я делим на повече или на по-малко части от десет, получаваме прости дробни.

Всеки пръст е разделен на три части. Едната представя Божествения свят, втората – Духовния, а третата – физическия. С други думи казано: едната фаланга представя света на формите, втората – съдържанието на нещата, а третата – техния смисъл. Ако познава формата, съдържанието и смисъла на нещата, човек никога не би си позволил да критикува. Щом не критикува, той ще бъде свободен от всякакви противоречия. Човек има право да критикува, да разглежда нещата и да се произнася за тях, ако са човешки. Дойде ли до Божественото, няма думата. Ако си позволи да критикува Божественото, преди всичко той критикува себе си; при това положение нищо не може да постигне.

Сега, да се върнем към числата. Всяко число представлява форма, съдържание и смисъл на нещо. Искаш ли да се ползваш от известно число, трябва да знаеш каква е неговата форма, какво е съдържанието му и какъв смисъл крие в себе си. Не знае ли скритите сили на числата, човек може да си създаде ред нещастия. Например ако някой не знае каква сила се крие в старото вино, може да пие от него и да се напие; като го пие често, може да си създаде лош навик, с който мъчно ще се справи. Не е лесно човек да се освободи от силата, която се крие в лошите навици. Срещате някой, казвате му една дума, която веднага произвежда силна реакция в него – защо? Този човек има взривни вещества в себе си, които лесно експлодират – той е избухлив. Човекът не е виновен за това – такова число съдържа в себе си. Достатъчно е да драснете клечка кибрит, за да се възпламени избухливото вещество в него, а заедно с това и вие да хвъркнете във въздуха.

Разумният човек, който има будно съзнание, никога не предизвиква ненавременни реакции. Той знае как и кога да бута. Ако има предвид да произвежда реакция, ще я произведе тогава, когато може да я използва за свършването на някаква разумна работа.

Езикът на човека е склад от експлозивни. Драсне ли невнимателно клечката, подхвърли ли я небрежно някъде, той се натъква на големи нещастия. Кибритените клечки не са нищо друго, освен думи, с които човекът си служи. Едни от тях лесно се запалват и произвеждат взрив, други не се палят лесно, вследствие на което не произвеждат никаква реакция; трети вид клечки са тия, които по естество са незапалими. Като знаете силата на словото, трябва да бъдете внимателни, да избирате думите, с които си служите. Някоя майка е недоволна от детето си и постоянно му се кара, закана му се и най-после го проклина; не минава много време и клетвата постига детето. Като знае това, човек трябва да бъде внимателен и в думите, и в мислите, и в чувствата, с които си служи.

Благодарете, че всяка дума, всяка мисъл и всяко чувство не се хващат. Благодарете, че всяка клечка кибрит не се запалва – ако всяка клечка кибрит би могла да се запали, светът би се унищожил. Дойде ли това време, ние казваме, че е дошъл краят на света. Ако човек пали по сто клечки на ден, знаете ли каква енергия би произвел в себе си? Изобщо, ако всеки ден човек драска по една клечка в мозъка си, за да произведе светлина, в една година той би произвел грамадно количество енергия.

Съвременните хора се разрушават от чрезмерно палене на клечки. Не знаете ли по колко клечки трябва да палите във всеки момент, съдебният пристав ще дойде да ви глоби. Ще кажете, че сте свободни да палите колкото клечки искате. Дали сте свободни, или не, това е друг въпрос; важно е, че за всеки даден случай човек трябва да пали само толкова клечки, колкото е необходимо.

Каквото прави, човек трябва да бъде отговорен за делата си. В ума на някой влезе едно малко съмнение и той бърза да запали всички мозъчни клетки, да вижда добре. Не е позволено да се изразходва много енергия за едно малко съмнение. Ако срещнете един ангел, заслужава да направите голямо осветление, да го разгледате от всички страни. Но за едно съмнение, за една дреболия не е позволено да се изразходват грамадни количества енергия.

Следователно, иска ли да хармонизира силите на своя мозък, човек трябва да допуска в ума си само възвишени и чисти мисли. За такива мисли си заслужава да се изразходва енергия – те повдигат духа и правят човека мощен. Като живее по този начин, той дава възможност на всички клетки в себе си да се развиват добре. Като живее, човек трябва да се отнася с уважение и почитание към клетките си, като към разумни същества; спазва ли това правило, ще бъде вътрешно силен.

Светът днес се нуждае от силни и разумни хора. За да бъде разумен и силен, в живота си човек трябва да се ръководи от принципите на Любовта, на Мъдростта, на Истината, на Правдата и на Добродетелта; тези принципи трябва да служат на човека като оръжия, с които да се защитава. На което и поле да се намира, той се нуждае от отбранителни средства. Когато изпраща своите поданици на бойното поле, държавата ги въоръжава с пушки и топове; войниците насочват тия оръжия срещу своите неприятели, за да се бранят от тях. Ако на стария дадат пушка в ръка, той ще се откаже от нея под предлог, че е неспособен за война; ако на младия дадат пушка, ще я вземе. Какво ще каже старият, ако в ръцете му поставят основните принципи на живота и го заставят да се брани с тях? Трябва ли пак да се оправдава със своята старост? Дали е стар, или е млад, човек трябва да бъде смел, да се сражава със злото. Дойде ли злото срещу вас, не го нападайте, а само се отбранявайте. За да се пазите от злото, да не ви побеждава, вие трябва да държите в ръцете си мощно оръжие.

Кое е мощното оръжие срещу злото? Казано е в Писанието: „Възлюбил Си Истината в човека“ – значи Истината се намира в човека. Ето защо, нападне ли ви зло, кажете си следната формула: „Бог е Любов, Бог е Мъдрост. Аз съм Добро, аз съм Истина“. Тази формула ще ви послужи при всички нещастия, противоречия и злини в живота ви. Доброто е една от проявите на Битието, с която можете да се защитавате от всякакво зло. Злото носи в себе си сили, противоположни на Любовта, Мъдростта, на Исти-

ната и Доброто, вследствие на което става неутрализиране на тези сили. Човек може да живее съзнателно дотолкова, доколкото проявява Доброто и Истината, които са вложени в него.

Какво представляват Доброто и злото в света? Доброто и злото са два ключа с различни служби: Доброто е ключ, който отваря всички врати към чистия, светъл и възвишен живот; злото е ключ, който затваря всички врати към възвисяния, светъл живот. Доброто внася светлина в човешкото съзнание, а злото води към тъмница. Следователно, който не ходи в Доброто и Истината, той е в тъмнина – защо? Защото е изгубил ключа на светлината. Където е светлината, там е животът, там е знанието; където е животът, там е и Любовта.

Без Любов животът няма смисъл. Който има Любов в себе си, той проявява волята си, благодарение на което може да постигне всичко, което желае. Човек е направил и прави най-велики и славни подвизи в Любовта. Изгуби ли Любовта си, той нищо не може да постигне. Любовта дава импулс, подтик в живота на човека.

Любовта е колективен акт, а не единичен. Цялата Природа взима участие в Любовта. Като се влюби в някого, човек мисли, че само той извява Любовта си, ала не подозира, че всички живи същества отправят Любовта си към неговия възлюбен или към неговата възлюбена. Когато се влюби в някой ангел, човек пожелава да отиде при него. Да отиде при ангела, т.е. при своя възлюбен, това значи да заmine за другия свят. Като не знаят защо е заминал за другия свят, хората казват, че този човек е умрял. Когато видите, че някой човек заминава за другия свят доброволно, ще знаете, че отива при своя възлюбен в другия свят; не умира ли доброволно, ще знаете, че възлюбеният му е на Земята – той временно се разделя с него, вследствие на което страда.

И тъй, говорите ли за Любовта, ще знаете, че тя е творчески акт, в който цялата Природа взема участие. Който люби истински, той излива Любовта си в песен и музика. Ако някой люби и плаче, ще знаете, че той не е намерил своя възлюбен или своята възлюбена, а е попаднал на слу-

гата или на слугинята на Любовта, вследствие на което е останал много изненадан и огорчен.

Като слиза на Земята, човешкият дух иска да намери своята възлюбена, но остава излъган – защо? Защото се вижда облечен и заробен от материята. Материята го обгръща добре в себе си, като в дреха, и му казва: „Сега ще влезеш в живота на Земята, за да учиш“. Изненадан от условията, човек започва да плаче. Тази е причината, поради която при раждането си детето заплаква.

Добре е човек вечно да търси своя възлюбен. Съвременните хора наричат влюбените смахнати, но те се лъжат. Истински влюбени са светията, мистикът, ученият, богатият. Те са концентрирани в мисълта си и непрестанно се стремят да постигнат своя възвишен идеал.

Съвременните хора говорят за Любовта, стремят се към нея, но като я придобият, не могат да я задържат за дълго време. Защо? Защото Любовта вирее само в чистота – наруши ли човек чистотата на своите мисли, чувства и действия, Любовта моментално го напуска. Дойде ли някакво изкушение, за да запазите Любовта си, изговорете тихо в себе си формулата: „Бог е Любов, Бог е Мъдрост. Аз съм Добро, аз съм Истина“. Затова е казано в Писанието: „Побеждавайте злото с Добро, а лъжата – с Истина“.

Дайте път на Бога в себе си, Той да прояви Своята Любов и Мъдрост. Не дадете ли път на Великата Любов в себе си, ще видите, че това, което наричате любов, не е нищо друго, освен любовна каша. Любовната каша на хората е старият живот, а Великата Любов е новият живот. Човек не трябва да прави компромис с новото. Той трябва да постави старото за почва, а с новото да гради. Новият живот е живот на изобилие. Любовта ражда изобилието. Да живеете в изобилие – това значи да живеете при Вечния Извор, откъдето можете да черпите колкото искате.

Като ученици, вие трябва да имате права мисъл, прави чувства и прави действия. Какво сте били в миналото, какви ще сте в бъдеще – това не е важно; какви сте в настоящия момент – това е важно. Щом се намерите в известно противоречие, кажете си: „Аз съм Добро, аз съм Истина“. Щом сте Добро и Истина, вие трябва да проя-

вяват живота на Доброто и на Истината. Като съзнавате това, вие всякога ще можете да палите своя огън, както и огъня на своите ближни. Достатъчно е да запалите една от своите клечки, за да запалите своя огън.

Така постъпват и ангелите – със своята Любов, със своята светла мисъл те палят Слънцето, на чиито лъчи ние се греем. Ако ангелите не палят Слънцето, хората щяха да живеят във вечен мрак. Тогава те щяха да разберат какво представлява тяхната мисъл. Мисъл, която не може да осветява пътя на човека, не е още истинска мисъл. Някога и Земята е била светла като Слънцето, но като я населили, със своя живот хората постепенно я изгасвали, докато най-после я обърнали в тъмно тяло. Разликата между ангела и човека се заключава в това, че ангелът пали огъня, а човек го гаси. Кой човек не се оплаква, че е загасил своите светли мисли? Мине ли някоя светла мисъл през ума му или някое светло чувство през сърцето му, той казва: „Не е време сега за светли мисли и чувства. Не е време за светли и благородни постъпки“. Днес изгаси една светла мисъл в ума си, утре изгаси едно светло чувство в сърцето си, докато най-после стане тъмен като Земята и започне да страда за изгубеното щастие.

Това са фигури на речта, които трябва да превеждате, за да ви станат ясни. Настанало е време, когато всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка трябва да се превърнат в запалена свещ, която никога да не изгаря. Когато дойде това време, светлината на Слънцето ще стане седем пъти по-ярка от сегашната. Причината за това ще се крие в мислите на бъдещите хора – със светлината на своите мисли те ще увеличават светлината на Слънцето. Който погледне към Земята, ще види, че тя свети като слънце. Отдалеч ще изглежда, че Земята гори.

Невидимият свят се интересува от хората дотолкова, доколкото излиза светлина от умовете им. Колкото по-силна е светлината им, толкова по-голям е интересът на Разумните същества към тях. Където има мисъл, там има светлина. При това положение виждаме, че животът на хората заслужава интерес и внимание.

И тъй, искате ли да се справяте с мъчнотиите, нещастията и противоречията в живота си, прилагайте дадената ви формула – било в единствено, било в множествено число. Кажете си: „Бог е Любов, Бог е Мъдрост. Ние сме Добро, ние сме Истина“. Произнасяйте формулата съзнателно и следете да видите какви резултати ще имате. Дали сте гладен, болен – слаб, произнасяйте формулата смело, без колебание. Където минавате, произнасяйте формулата и мислете върху съдържанието и смисъла ѝ.

Мисли за Бога, за ближния си и ще намериш своето благо. Мислиш ли първо за своето лично благо, ти ще станеш нещастен. Бог е предвидил твоето благо, няма защо да мислиш за себе си. Когато ви канят на гости в дома на някой граф или княз, трябва ли вие да носите хляба си? Той е предвидил всичко, което е необходимо за вашето гостуване при него. Следователно, отидете ли при Бога, ще се облечете с най-хубавите си дрехи, но хляб няма да носите – Бог е предвидил всичко, което е нужно за вас. Докато мисли какво ще яде, как ще се облича, как ще свърши живота си, човек е роб на условията. Едно се иска от човека – работа; като работи, всичко ще му се даде.

Ползвайте се от формулата, която днес ви дадох, при всички трудни случаи на живота си. Произнасяйте я с всичкото уважение и почитание. Дръжте тази формула в ума си като добро оръжие, с което можете да се защитавате. Ако държите оръжието си чисто, каквото желаете, можете да постигнете; оставите ли го да ръждяса, други ще го вземат от ръцете ви. Щом изгубите оръжието си, с него ще изгубите и свободата си.

Човек е дотолкова свободен, доколкото носи в себе си оръжие, на което да разчита при всички трудни моменти в живота си. Свободен човек е онзи, който признава Бога за Любов, за Мъдрост, а себе си – за Добро, за Истина. Дойде ли до това съзнание, той е придобил онази свобода, която търси.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост. Ние сме Добро, ние сме Истина.

ПОЛОЖИТЕЛНО ЗНАНИЕ

Ще прочета част от началото и края на 119. Псалом.

Блажени, които са непорочни в пътя си. (ст. 1) Всяко нещо в началото си е непорочно.

Които ходят в закона на Господа. (ст.1)

Блажени, които пазят свидетелствата Му и търсят Го с все сърце. (ст. 5)

В първо време човек търси знанието, но като го намери, престава да търси. Така и децата в първо време търсят знанието, но като станат възрастни, престават да го ценят и вместо да се повдигнат от него, те се възгордяват. Ако не може да използва знанието както трябва, човек се възгордява, а гордостта покварява човешката душа.

Тогаз няма да се посрамя, когато погледна всичките Твои заповеди. (ст. 6) Кога човек се срамува? Когато е нарушил нещо. Щом изпълнява Божиите заповеди, той не се срамува.

Да приближи викането ми пред Тебе, Господи! (ст. 169) Днес всички хора викат към Господа: децата викат пред Господа; генералът, който води стотици хора на полесражението, вика към Господа. Докато не е влязъл в сражение, генералът заповядва, обикаля фронта; щом преживее някаква авария, всички започват да бягат. Мине ли катастрофата – ново настъпление, ново викане пред Господа.

Избави ме според Словото Си! (ст. 170) Всички хора, грешни и праведни, искат избавление. Защо и праведният вика към Господа за избавление? Защото не е много силен. Има нещо страшно в света, от което и праведният иска да се избави. Той се обръща към Господа да го избави.

Защо идват страданията в света? Страданията се явяват като метод за развиване на мекота в човека. В човешкото естество има нещо грубо, което трябва да се смекчи. Колкото и рязка и груба да е гамата, в която даден човек жи-

вее, тя е необходима за самия него; влезе ли в отношение с хората, този човек трябва да прояви известна мекота. За да прояви мекотата си, нужни са страдания; той трябва да прави ред отстъпки в себе си, докато прояви онази мекота, свойствена на Божествената Любов. Само при големи страдания човек може да прояви мощта на своя дух.

Съвременните хора, мъже и жени, са силни в мъжкия принцип. Колкото повече се засилва мъжкият, грубият принцип в човека, толкова повече лицето му се покрива с косми – космите, с които е покрито тялото на животните, говорят за голямата им грубост; чрез страданието те постепенно отпадат, за да се прояви мекият принцип.

Някои хора се показват външно меки, разположени, усмихнати, но зад усмивката им се крие нещо кисело и горчиво; достатъчно е да ги засегнете малко, за да се прояви тяхната грубост. Киселият, горчивият елемент не влиза в човешкото съзнание; той е външен дисонанс, какъвто срещаме при съчетанието на известни тонове. Ако двама души изпеят тона *до*, непременно ще има известно различие в тембъра, в силата, в чистотата. Тоновите се различават един от друг по броя на трептенията. Както те се различават по броя на трептенията, така и числата се различават по енергията.

Представете си, че получавате от трима души по четири лева или от двама по шест лева. И в двата случая получавате числото 12, но от различни числа. Числото 3 е пасивно, число на равновесие, а 4 е активно. Тройката представя детето – синът или дъщерята, а четворката – майката или бащата. Ако синът и бащата, или дъщерята и майката, работят заедно, какво ще създадат? Ако умножите числата $2 \times 3 = 6$, ще имате двойката – бабата, и тройката – внукът; когато бабата и внукът работят заедно, ще се получи числото шест – произведение. Коя работа ще бъде по-резултатна – тази на бабата и внука или на бащата и сина? Кой резултат ще бъде по-мощен – този, който се получава от 3×4 , или този, който се получава от 2×6 ? Мислете върху съчетанията на числата, да проникнете в техния смисъл, в тяхната философия. Както външният и

вътрешният живот на човека предполагат известна философия, така и в отношенията на числата има известна философия, която трябва да се изучава.

Следователно, дойде ли до философията на своят вътрешен живот, човек трябва да наблюдава какви са мислите и чувствата му през различните часове на деня, в зависимост от изгряването и залязването на Слънцето. Ако следи мислите и чувствата си, човек ще забележи, че сутрин те имат един характер; на обяд, когато Слънцето се намира в зенита, имат друг характер и вечер, при залязването на Слънцето – трети. Изгревът внася в човека едно нещо, а залезът – друго. При изгрев слънце човек изпитва радост; при залез слънце – скръб. Изгревът може да се уподоби на радост, залезът – на скръб. Кой са причините, поради които изгряването на Слънцето прави човека радостен, а залязването – скръбен? Когато се качва по планински върхове, човек става радостен; когато слиза в долини, става скръбен.

Човек е подложен на различни промени, резултат на различни причини. Не само човек, всички тела претърпяват промени. Ако вземете прясно, току-що издоено мляко, и започнете да го удряте, след половин час то ще се превърне на масло; като отделите маслото, ще остане мътеница. Мътеницата е мляко, от което е отнето маслото. Когато човек се оплаква, че е изгубил нещо от себе си, той прилича на мляко, от което е извадено маслото.

Кой вади маслото от човека? Страданията. Те не са нищо друго, освен буталото, с която бият млякото, докато извадят маслото от него. Ако остане само мътеницата, човек започва да страда, че е изгубил Любовта, радостта, разположението на духа си и т.н. Срещате един човек разположен, любезен. На другия ден го виждате неразположен, скръбен – защо? Очукали го, обрали маслото му и оставили само мътеницата. В това отношение някои хора приличат на скъперника на Молиер²¹, който се оплаквал, че са го обрали. Кой го е обрал? Всички хора, целият свят го е обрал.

Мнозина казват, че всички хора са лоши, че целият свят е лош. Това са разсъжденията на Молиеровия скъперник, с такива разсъждения нищо не се постига. Като живее, човек трябва да знае определено защо се радва и защо скърби, защо обича и защо мрази, кой го обича и кой не го обича; само по този начин той ще дойде до вътрешната наука на живота.

За да се домогне до вътрешната наука на живота, човек трябва да бъде свободен. Може ли да се нарече свободно магарето, което има юлар на главата си, и господарят му всеки момент го тегли за юлара? Колкото е свободно магарето от юлара си, толкова е свободен и човек.

Седи човек и мисли какво да направи, как да се прояви, да се прочуе, да стане знатен, но като опита да се прояви, вижда, че не е свободен. Защо? Юлар има на главата си, не може да се освободи от него. Силен човек е онзи, който няма юлар на главата си, т.е. който не е вързан; вържат ли го веднъж, той е изгубил свободата си. Като вързан, нищо друго не му остава, освен да учи. За да се освободи от юлара си, човек трябва да приложи закона на смаляването.

Веднъж Буда направил една погрешка, за която се измъчил много. Той имал будно съзнание, вследствие на което виждал и най-малките си погрешки. Един ден, когато бил в добро разположение на духа, той легнал под едно дърво да си почине. В това време голямата змия на света се увила около ребрата му и започнала да го души. Той не се борил с нея, но започнал да се смалява и се смалил толкова много, че се освободил от веригите на змията.

Ако обикновен човек попадне във веригите на змията, ще се напъва, ще се бори с нея, за да я победи. Змията на света представлява злото. Не е лесно човек да се бори със злото. Няма някой в света, който да не е бит от злото и да не е опитал неговата сила. Като знаете силата му, не му се поддавайте, не ставайте негов проводник! Станете ли проводник на злото, няма да мине много време и ще го опитате върху гърба си. Даде ли път на злото в себе си, човек разваля отношенията си със своите близки. Често виждате как двама приятели или две приятелки се сбиват за нищо и никакво. Боят между приятелите не е нищо

друго, освен игра на билиард, където топките се удрят една в друга. Като разсъждавате по този начин, вие ще се домогнете до Истината.

Две деца играят с пясък, правят си къщички. Едното взима пясък и хвърля в очите на другото. Разсърдено и недовошно, и второто дете прави същото. В резултат и двете деца се разплакват и отиват при майките си. Майките се скарват помежду си, разказват случката на мъжете си и двете семейства взимат участие в разправията на децата и се скарват. Трябва ли възрастните хора да вървят по ума на децата?

Като не могат да разрешават въпросите правилно, хората дохождат до големи противоречия и казват: „Животът е лош, светът не е добре създаден“ и т.н. Питам: Бог ли е виновен за изопачения човешки живот? Бог ли създаде този свят, пълен с недоразумения и противоречия? Някой пътник минава през една местност и в крака му се забива трън. Кой е виновен за това – човекът или трънът? Трънът е влязъл в крака на човека, защото или е бил бос, или обувките му са били тънки. Като е знаел това, пътникът е трябвало да бъде внимателен, да гледа къде стъпва. Колкото и да философства защо са тръните в света, защо бодат, човек нищо няма да разреши. Какво трябва да прави, ако се е убол? Той трябва да вземе игла, да бодне с нея в крака, където е влязъл трънът, и внимателно да го извади.

Какво представлява трънът? Трънът е злото в света, с което човек мъчно може да се справи. Защо е дошло зло в света не питай; кажи си: „Да спи зло под камък!“. Продължаваш ли да се запитваш много, ще те дадат под съд и ще те осъдят – как си могъл без позволение да нарушиш целостта на тръна. Ти си взел нещо от него, следователно нищо друго не ти остава, освен да се примириш с тръна, т.е. със злото в света. Както Доброто съществува, така и злото има право на съществуване. Като се убежда на тръна, с това човек нарушава неговото спокойствие. Трънът не е нищо друго, освен бодлива тел, поставена на пътя му. Бодливата тел показва, че хората живеят във военни времена. Те не са толкова добри, колкото си представят,

вследствие на което навсякъде се натъкват на бодлива тел, чрез която се възпитават.

Като изучават ботаника, естествена история, мнозина считат тръна за болезнено растение. Други обаче казват, че трънът е толкова необходим, колкото и ябълката. И трънът може да се използва за нещо добро, както и плодните дървета. Мисли или чувства от рода на тръна понякога могат да изиграят по-важна роля от мисли и чувства от характера на ябълката. В този смисъл понякога светският човек може да контролира мисълта си повече от духовния.

Слушате някой духовен да казва, че Бог ще промисли за всичко, и оставя работите си на Него, Той да ги нарежда; той казва: „Достатъчно е, че се моля на Бога. От мен повече не се иска“. Този човек не разсъждава право. Той трябва да се моли, но и да работи, да разчита на себе си.

Ако не разсъждава правилно, човек изпада в заблуждение. Например някой се чуди защо работите на грешните хора се уреждат, а на праведните не вървят добре. Работите на грешните хора се нареждат толкова, колкото и на забитите колци. Има случаи, когато един забит кол от голямата влага може да изкара няколко листа, но в никой случай той не може да цъфне, да даде плод и плодът му да узрее; дойде ли сушата, покаралите листенца изсъхват и колът си остава пак кол. Другояче се нареждат работите на праведните. Работите на праведния се нареждат както върви развитието на зеленото дърво – посадите ли едно дърво в земята, то пуска листа, клончета, започва да цъфти, да връзва плодове. Бавен е процесът на развитието на зеленото дърво, но сигурен. Посади ли се веднъж, то се закрепва здраво в земята, от която черпи храна, и издържа на всички условия; при това животът на това растение или дърво не е кратковременен.

Съвременните хора се нуждаят от положителни знания и разбирания за живота. Като не разбират нещата правилно, мнозина се запитват защо понякога Природата изменя отношенията си към тях, а не се запитват защо те изменят отношенията си към нея. Къде е причината за промяната

на тия отношения – в човека или в Природата? Ако времето се изменя, кой е виновен за това? Трябва ли да мислите, че времето е лошо разположено към вас, защото вятърът духал или дъжд валил? И вятърът, и дъждът, и Слънцето имат своите добри страни. Някой се оплаква, че хората не го обичат. Ако вятърът духа, той пак се оплаква. Когато вятърът духа, благодарете, че се е намерило същество, което ви милва, което гали косите ви; когато дъждът ви мокри, благодарете за естествената баня, която Природата ви създава; ако Слънцето грее силно и се изпотявате, благодарете за хубавите потни бани, които правите. Когато някой се оплаква, че е изгорял от Слънцето, той не разбира законите; невъзможно е Слънцето, което стои на милиони километри от човека, да изгаря. Почерняването не става от него. Чернотата се дължи на лошото, което се крие в самия човек. Слънцето изтегля нечистото, лошото, което е скрито в човека; ако то не излезе навън, той ще се изложи на големи страдания и нещастия. Когато почернява, човек трябва да се радва, защото Слънцето го лекува. Хора, които не почерняват, не могат да се лекуват от него.

Мнозина се оплакват от Слънцето, но те се лъжат – то не причинява никакви повреди. Казват, че някой пострадал от слънчев удар; слънчевият удар се дължи на известна дисхармония между човека и Земята. Когато се движи, човек трябва да регулира своя ход с движението на Земята; щом се хармонизира с нея, той ще се хармонизира и със Слънцето, защото между Слънцето и Земята има известно отношение – при това положение човек никога няма да пострада от слънчев удар.

Човек трябва да знае, че материята на неговото тяло може да се уподоби на материята, от която е направена Земята; всяка частица от човешкото тяло има свойствата на материята на Земята. Следователно, ако не може да се хармонизира с тази материя, човек усеща едно разбъркване, колебание между частиците на тялото си и в резултат на това колебание той се усеща физически неразположен. При това положение не може да мисли, да чувства и да постъпва добре. За да се хармонизира с материята на Зе-

мята, трябва да спре движението си за една-две минути – това спиране ще му помогне така, че работите му през целия ден ще вървят добре. За да се справи със силите и теченията на Природата, човек трябва да познава себе си, но трябва да изучава и Земята с всички сили и закони, които я управляват. Като се изучава, човек забелязва, че между промените, които стават в Природата, и тия, които стават в него, има известно съотношение.

Съвременните хора работят много, а придобиват малко, защото разглеждат въпросите от тяхната аномална страна. Ако се произнасят върху мислите, чувствата и постъпките на човека, те ги разглеждат така, както днес се проявяват, без да изключват аномалните прояви. Всяко нещо трябва да се разглежда в неговото здравословно състояние и след това да се вади заключение. При това преценката на хората още не е абсолютно вярна – например това, което за един човек е добро, за друг е зло.

Човек трябва да познава Доброто и злото като основни мерки в живота – само при това положение може правилно да расте и да се развива, само при това положение Невидимият свят може да разкрие на човека ония скрити закони на Битието, към които душата му се стреми. Само при това положение човек може да разбере смисъла на числата. Вие пишете числото 12, но не знаете какво е значението на това число. Ако вземете 12 във втора степен, ще получите число, което представлява важна формула – с тази формула можете да разрешавате важни въпроси. Дойдете ли до 13, вие се натъквате на някакво нещастие или на някаква изненада.

Разправят следния случай за един герой. С един нож той убил 12 души, след това сложил ножа в ножницата си. Като намислил да убие 13-ия човек, посегнал към ножа си, но останал изненадан – ножът ръждасал. Значи след 12 убийства той се натъкнал на последствията на своите дела.

За да избегне лошите последствия на делата си, човек трябва да бъде внимателен, да знае какво прави. И при най-малкото невнимание той може да изгуби своето добро разположение. Ако е невнимателен в храненето, в

мислите, в чувствата, в постъпките си, той непременно ще пострада: приеме ли една мисъл или едно чувство не навреме, непременно ще разстрои своята нервна система; същият закон се отнася и към храненето. Например крас-тавицата действа благотворно върху нервната система, но ако се яде сутрин и на обяд. Яде ли се вечер, тя се отразява зле върху стомаха. Изобщо вечер човек трябва да се храни преди залез слънце; не е ли ял до това време, по-добре да не яде. Нека пие една чаша гореща вода или чай и да си легне с празен стомах – така ще спи леко и приятно.

Каквито разстройства преживява светският човек, през такива минават и религиозният, и духовният, само че в други области. Светският човек разстройва стомаха си, а религиозният – мисълта си. Докато дойде до истинското разбиране на живота, той минава през ред заблуждения. Например мисли, че като вярва в Бога, изведнъж ще стане чист и свят. Не се постига лесно чистота и святост, при това мъчно се познава кой човек е свят. Светият човек външно не може да се познае. Той е естествен в отношенията си, смирен, минава незабелязано; макар че се храни със специална храна, никога няма да разберете какво яде – ако го поканите с храна, каквато не яде, той никога няма да ви каже, че това или онова не яде, но деликатно ще се извини, че се е хранил, и ще вземе само няколко хапки хляб, да не откаже на поканата ви. Влезе ли в ня-кой дом, той не се взира как е наредено, но се занимава с мисълта си. Стане ли въпрос за отношенията между мъжа и жената в този дом, каквото и да види, разглежда го от красивата страна и ако го питат какви са впечатленията му за характерите им, той ще каже, че и двамата са добри хора, на които са дадени известни въпроси за разрешава-не. Той ще им пожелае Бог да ги благослови, да решават правилно задачите си.

Светият човек вижда всичко, но в ума и в сърцето си задържа само хубавите неща. Докато не се научи да вижда само красивите неща в живота, да чува само хармонич-ните тонове и да яде чиста и здравословна храна, човек никога не може да стане свят. Това значи да живее човек в правия път – в пътя на Любовта, в пътя на Христа.

Тесен е пътят на Любовта, но разнообразен. Някои мислят, че тесният път е път на страдания; не, тесният път е път на учене, на придобиване знания. Само в тесния път човек познава себе си, ближния си и Бога. Само в тесния път човек разбира откъде е дошъл, защо е дошъл и как трябва да живее.

Да се върнем към числата. Какво число ще получите, като повдигнете 12 на втора степен? $12^2 = 144$. Като съберете цифрите на числото 144, ще получите числото 9. Като работите с числата, ще забележите, че при умножаване на девет с кое да е число, винаги сборът от цифрите на полученото число дава пак девет. Например:

$$2 \times 9 = 18 = 1 + 8 = 9;$$

$$3 \times 9 = 27 = 2 + 7 = 9;$$

$$4 \times 9 = 36 = 3 + 6 = 9;$$

$$5 \times 9 = 45 = 4 + 5 = 9;$$

$$6 \times 9 = 54 = 5 + 4 = 9;$$

$$7 \times 9 = 63 = 6 + 3 = 9;$$

$$8 \times 9 = 72 = 7 + 2 = 9;$$

$$9 \times 9 = 81 = 8 + 1 = 9;$$

$$144 = 1 + 4 + 4 = 9;$$

$$1296 = 1 + 2 + 9 + 6 = 18 = 1 + 8 = 9.$$

Какво заключение можете да извадите от това съчетание на числата? Оттук можем да извадим следния закон: благоприятните условия всякога дават добри резултати. Земеделецът знае този закон и се съобразява с него. Той знае кога и при какви условия какви семена да сее – това подразбира благоприятни условия. С този закон се обяснява защо едни хора са богати а други – бедни: богатият е роден при условия да стане богат – при благоприятни условия; бедният е роден при неблагоприятни условия, затова не може да стане богат.

Каквото да правите, вие не можете да станете богати, ако сте родени при бедни, неблагоприятни условия. Някой се ражда в бедно семейство, но условията на раждането му са благоприятни. Не минава много време, случва се, че неговият богат чичо умира и му оставя всичкото си наследство. Друг се ражда в богато семейство, но случва се,

че бащата изгубва всичкото си богатство, и синът, вместо да наследи нещо от баща си, нагърбва се да изплаща дълговете му.

Като живее на Земята, човек минава от благоприятни в неблагоприятни условия и обратно – от неблагоприятни в благоприятни, за да се учи. Йосиф²² беше продаден, след това лежа в затвор две години и най-после зае високо място в двореца на фараона. Добра беше зодията на Йосиф. Каквото да прави, човек трябва да мине през противоречията на живота, да мине от едни условия в други; на окултен език казано: за да подобри съдбата си, човек трябва да се роди отново. Може ли да се роди отново, той може да измени условията на живота си; не може ли да се новороди, ще остане при старите условия, където ще се мъчи, ще страда, ще пада и става и в края на краищата нищо особено няма да постигне.

Казано е в Писанието: „Ако не се родите изново, не можете да влезете в Царството Божие“. Следователно, ако не се родите изново, сиромашията, грехът, мъчението, страданието ще вървят след вас; родите ли се изново, вие ще се съблечете от всички несгоди, както змията съблича кожата си. Не може ли да се освободи от несгодите на живота, човек ще остане в стария живот.

Мнозина искат да знаят родени ли са изново, или не. Това сами си знаят. Някои са едва заченати и трябва да прекарат цели девет месеца при неблагоприятни условия – в утробата на майка си. Те са изложени и на помятане. Ако майка им е разумна, ще ги роди, ще им даде условия за нов живот; ако е неразумна, може да ги пометне. Когато се зачене, човек трябва да се моли да не го пометне майка му, но да го роди благополучно. И Христос прекара три неблагоприятни, тежки дни в утробата на Земята, но след това възкръсна, роди се изново.

Какво представлява помятането? Човек може да бъде пометнат от утробата на майка си, но може да изскочи и от файтон, от трен, от аероплан, от прозорец и т.н. – и това е помятане. За да не бъде пометнат, трябва постоянно да се моли, но трябва да знае как да се моли. Понякога

една дума може да произведе такъв резултат, какъвто произвеждат сто думи – зависи как е казана. Някой се моли по цели часове и молитвата му не се приема; друг се моли десетина минути и молитвата му се приема.

Една светла мисъл може да даде по-големи резултати от най-дългите молитви, но при условие човек да прилага законите на Любовта, на Мъдростта, на Истината, на Доброто. Който работи по този начин, той има помощта на Разумния свят, на всички Възвишени същества. Дали тази помощ ще дойде отвън, или отвътре, не е важно; важно е човек да я използва. Малка ли ще бъде помощта, или голяма – и това не е важно; важно е да е дадена от Любов. Колкото и малка да е, щом е дадена от Любов, тя е благословена.

Мнозина обичат да обобщават нещата и като им се говори, казват, че знаят и разбират всичко. Щом разбират всичко, нека кажат какво знаят за Божията Любов. Всички говорят за Любовта, но въпреки това тя остава неразбрана. Казано е, че Любовта ражда живота; за да разбере Любовта, човек трябва да разбере живота във всички негови прояви. Божията Мъдрост пък създава условия за растене и развиване на всички живи същества. Животът и условията, които са дадени на човека, представляват торба, пълна със злато, която той не е използвал. Някои хора съзнават, че носят в ръцете си торба, пълна със злато, и съжаляват, че не могат да я използват – не знаят как и къде да приложат това злато. Други пък даже не подозират, че носят злато в торбата си. Малцина са тия, които съзнават какво богатство им е дадено и разумно го използват. Всеки човек носи в ръцете си Книгата на живота, но не може да чете от нея; той я отваря и затваря, без да знае какво съдържа. Един ден, когато Мъдростта го посети, той ще отвори Книгата и ще чете, ще разбира написаното в нея.

И тъй, когато се домогне до истинската наука, човек ще разбере нещата и ще ги приложи: пише ли книга, той ще я пише с чистотата на своята мисъл; шие ли дреха, ще я шие с чистотата на своето сърце. Каквата работа вземе, човек трябва да я изработи с чистотата на своя ум и на своето сърце. Който се докосне до тази работа, той ще

усети чистотата, която е вложена в нея; от всяка нейна клетка ще лъха радост и веселие. Не работят ли с Любов и чистота, хората създават около себе си голяма дисхармония; тази дисхармония се дължи на тяхното неразбиране.

Често хората се запитват защо не успяват в живота си. Много естествено – те сами влизат в ограничителните условия на живота; щом условията ограничават човека, той никога не може да успява. Искате ли да успява, казвам: не приемайте условия, които могат да те ограничат; не се поддавай на мисли, чувства и постъпки, които ограничават. За да успява в живота си, човек трябва да разбира своите чувства на материята, с която работи. Същевременно той трябва да разбира и законите на ума и на сърцето си, както и ритъма, на който те се подчиняват. Човек не може да успява, ако не познава всички закони, на които се подчиняват неговото физическо, духовно и умствено тяло. Той трябва да знае, че до голяма степен успехът му се дължи на неговата чиста кръв.

Сега вие сте влезли в практическата школа на живота, която изисква от всички хора знания. Да говорите за нещата – това още не е знание. Истинското знание е това, което е приложено – знанието подразбира приложение. Кажеш ли, че трябва да бъдеш добър, веднага прояви добротата си; кажеш ли, че трябва да бъдеш красив, веднага стани красив!

Човек не може да бъде добър, красив и разумен, ако още не е роден. За да се одухотвори, мъртвата материя трябва да мине от едно състояние в друго, т.е. да се новороди, да се внесе живот в нея. Мъртвата материя е изгубила живота си, вследствие на което се нуждае от нов живот. Ако не може да придобие живот в себе си, тя ще произведе голям дисонанс в Разумната природа. Тази е причината, поради която човек прави големи усилия да мине от смърт в живот.

Бог е Любов, Бог е Мъдрост. Аз съм Добро, аз съм Истина.

36. лекция, 30 април 1930 г., София, Изгрев

ПРЕТРЪПВАНЕ И ПРИТЪПЯВАНЕ

Размишление.

Често хората се натъкват на особени психични състояния – претръпване и притъпяване. Например когато изпитанията се трупат върху някой човек едно след друго, отначало той страда, но после претръпва, или изтръпва. Каквито и страдания и изпитания да му се случват, той стои като изтръпнал, сякаш не чувства нищо. Ако пък човек повтаря едни и същи мисли по няколко пъти наред, най-после той се механизира и дохожда до състояние на притъпяване – нищо не помни. Притъпяването показва, че е преминал предела, до който нервната система може да понася; щом мине този предел, настава претръпване. Преди да дойде до него, човек трябва да измени посоката на своето движение. Ще кажете, че той трябва да се движи по права линия, да върви в правия път. Това е човешко разбиране, разбирането на Разумната природа не е такова – според нея правият път не означава права линия.

Влезете ли в някое религиозно общество, там ще чуете да се разисква върху въпросите: Кой път е прав? Какво представлява Любовта? Какво може да направи тя за човека? От човека зависи какво може да направи Любовта за него. Какво може да направи един човек, като влезе в бакалницата – той може да извади кесията си и да купува; от кесията му зависи много или малко неща ще купи. Но отношенията между бакалина и клиента са още механични – те подразбират условно отношение на взимане и даване. Дойдете ли до Любовта, и там има отношения на взимане и даване, само че всичко става доброволно: който дава, не мисли да взима; който взима, мисли да дава. Говори ли за Любовта, човек трябва да я разбира в нейните тънки прояви; говори ли за музиката, трябва да я чувства вътрешно.

За да разбира нещата правилно, човек трябва да ги схваща и външно, и вътрешно. Външното разбиране е едно, а вътрешното – друго. Следователно не е достатъчно само да кажем, че трябва да обичаме или че трябва да пеем и да свирим, но да дадем дълбок вътрешен израз на Любовта, на музиката и на пеенето. И Природата започва с музика и пеене, и Природата започва с Любов и с живот; тя е жива, разумна, но човек трябва да я разбира вътрешно и външно.

Много музиканти и певци има в света, но повечето свирят и пеят механично. Истински музикант е онзи, на когото тоновете изразяват нещо; всяко движение на този музикант е свързано с движенията на Разумната природа; всеки негов тон, всяко движение изразява известна идея.

Всяко нещо, което събужда някаква идея в човека, е живо. Например щом видите един портокал, в ума ви веднага се ражда някаква идея: да го посадите или да изстискате сока му. Каквото и да направите с портокала, все ще придобиете нещо. Ако изпиете сока, ще имате един резултат; ако посадите портокала, ще имате друг резултат. Ценни са резултатите, ако в тях има движение; където има движение, там всякога има растене.

Следователно и животът, като движение, е подложен на растене. Растенето пък се поддържа от идеите, били те умствени или сърдечни. Умствените идеи имат отношение към мислите на човека, а сърдечните – към чувствата му. Където има чувства, там има религия – религията, в тесен смисъл на думата, е свързана с чувствата. Но ако умът не взима участие в религията, човек е изложен на големи опасности; остане ли само с чувствата си, човек изпада в гъста среда, в тежка атмосфера, която причинява болезнени състояния.

Големи промени, добри и лоши, стават с човека, когато влезе в Духовния свят. Физическият и Духовният свят са противоположни един на друг. Докато се нагоди към условията на Духовния, човек минава през големи изпитания. Той влиза в идеен свят, но като не е готов да реализира тия идеи, започва да страда.

Където и да е човек – на физическия или в Духовния свят, той все ще има страдания. И ловецът, който е нарамил пушката си, страда. Защо? Че не е могъл да убие заек или друг дивеч. Всички хора, светски и духовни, са въоръжени; всеки носи пушка на рамо, иска да вземе нещо. Не е лошо да бъде въоръжен, но да не си служи с насилие.

В който и свят и да влезете, вие трябва да спазвате неговия ред и порядък, неговите правила. Не спазвате ли реда в света, в който влизате, не очаквайте никакви постижения. Като влезете в Умствения свят, за да придобиете някаква идея, не е нужно да прилагате насилието, чрез което да нарушите реда и порядъка в този свят; достатъчно е да попаднете в тона на дадена идея, за да я възприемете. Приложите ли насилието, вие не сте готови за този свят.

Същият закон се отнася и до света на чувствата, до Духовния свят – искате ли да постигнете някакво чувство, трябва да попаднете в линията на неговото движение, т.е. в неговия тон. Чувствата и мислите в човека растат, цъфтят, дават плод както растенията. Всяко добро разположение е плод на някакво чувство в човека. Колкото по-съзнателно работи върху себе си, толкова по-доброкачествени плодове раждат неговите мисли и чувства. Ще кажете, че имате достатъчно знания. Знания, които не се прилагат, представят стока, която пълни магазина, без да допринася нещо; стоката трябва да се превърне в звонкови монети. Ако човек не впрегне природната сила на работа, той нищо не е придобил. Какво ще се ползва от това, че знае законите и силите, които действат в Природата? Щом знае нещо, той трябва да го приложи. Едно време, когато нямаше електрическо осветление, хората осветяваха домовете си с малки газени лампички – газеничета. Като ставаха сутрин от сън, дълго време трябваше да кашлят, за да очистят дробовете си от саждите на своите газеничета. Много от мислите и чувствата на съвременните хора представляват такива газеничета, които дават малка светлина и малко сажди. Всяко недоволство, всяко неразбиране в човека, не е нищо друго, освен малкото газениче, с което той си служи.

И тъй, иска ли да се справи с недоволството си, човек трябва да се свърже с Разумната природа, да придобие широки, правилни разбирания за нещата. За да постигне това, той се нуждае от повече мисъл. Какво е нужно на газеничето, за да свети по-силно и с по-малко дим? Да преустроите формата му и да вкарате повече въздух. Въздухът ще помогне на саждите да изгорят, да се превърнат във въздухообразно тяло, което ще излети. Вложете и вие повече светлина в мислите си и повече топлина в чувствата си, за да се освободите от недоволството. Където има недоволство, там има тъмнина и дим.

Гледайте широко на света, на всичко, което става около вас. Не мислете, че вашите разбирания са най-правилни, не се стремете да обърнете хората да мислят като вас – не е нужно всички хора да мислят по един и същ начин. Вложете в човека импулс, да се свърже с Разумната природа, която носи принципите и законите на Вечността. Стремете се към великите закони на Битието, а не към личните разбирания на хората. Стремете се към Великата доброта, а не към добротата на човека, която ту намалява, ту се увеличава. Истински добрият човек остава верен на себе си, той не се поддава на външните условия.

Един от учениците на древните окултни школи отишъл при своя Учител да го пита какво представлява животът и какви закони го управляват. Учителят не отговорил направо на зададения въпрос, но казал на ученика си: „Иди в света, където ще срещнеш трима души – военен, брамин и адепт. И на тримата ще удариш по една плесница. След това ще се върнеш при мен“. Ученикът срещнал военния, ударил му една плесница, но докато се готвел да се отдалечи, военният му ударил две плесници и го повалил на земята. След това срещнал един брамин, който се молел на Бога. Ученикът се приближил към него и му ударил една плесница; в първия момент браминът вдигнал ръката си с намерение да го удари, но веднага я свалил долу и продължил молитвата си. Най-после ученикът срещнал адепта, на когото също ударил плесница. Адептът бил толкова вгълбен в мисълта си, че даже не усетил плесницата; нито един мускул на лицето му не трепнал.

Ученикът се върнал при Учителя си и разказал своята опитност от дадената задача. Тогава учителят му отговорил: „Военият представлява законът, който действа с две срещу едно. Брамият представлява разумното сърце в човека, което не търси правото си; то се стреми към разрешаване на въпросите по нов начин. Адептът представлява Любавта, която не се смущава от нищо. Който живее в областта на Любавта, той не се смущава от външните условия, от преходните отношения, а живее в чистата и възвишена мисъл, в която няма никакви сенки, никакви облаци.

Като се говори за духовния живот на хората, в ума ни изпъква идеята за музика, песен и танци, т.е. за движения. Всяка песен подразбира движение. Ако човек не може да изрази движението правилно, и тонът на песента не може да вземе правилно – значи на всеки тон отговаря съответно движение. Човек не може да се настрои духовно, ако няма антена, чрез която да възприема движенията, т.е. трептенията от Духовния свят. Истински духовен човек е онзи, който разбира трептенията на Духовния свят и правилно ги възприема; не може ли да приема тия трептения, не може да възприема и картините на Духовния свят, а щом не може да възприема тия картини, той не разбира езика на този свят.

Духовният свят си служи с образи, с картини. Ако не можеш да възприемеш и разбираш образите му, ти не можеш да чувстваш. Ако двама приятели не могат да разговарят и да се разбират, те не са приятели. Да бъдеш приятел на някого подразбира да имате пълно вътрешно разбиране по мисли и по чувства. Да се разбирате с един човек означава в негово присъствие да се чувствате свободен да изказвате своите мисли и чувства. Това не значи, че той трябва да мисли и чувства като вас, но в присъствието на приятеля всички тревоги, безпокойства и смущения изчезват.

Днес всички хора – светски и религиозни, учени и прости, се смущават. Защо се смущават? Липсва им нещо. Каквото и да правят, докато не придобият вътрешна хар-

мония, те нищо не могат да постигнат. Ще слушат да им се говори върху различни въпроси, ще правят опити, но резултатите им ще бъдат слаби. За да постигне нещо, човек трябва да се проникне от силно желание към него и тогава, ако влезе в някое духовно или научно общество, той ще се приобщи към средата, ще придобие нещо и ще излезе обновен тъй, както планината обновява човека; качи ли се на планината, човек се обновява от чистия въздух, от светлината и топлината на планинското Слънце.

И религията, и науката са в състояние да обновят човека, да внесат в него радост и веселие, да му дадат подтик към великото и красивото в света; по този начин човек ще осмисли живота си, ще го направи разумен. Кой каквото може да направи, да се заеме да го направи: дали ще свиря, пее, учи – това не е важно, от човека се иска работа.

Някои религиозни четат Библията по два-три пъти в годината и са дошли до големи постижения. Като четат Библията, човек трябва да я разбира, иначе дохожда до механизизиране на нещата. Една 90-годишна американка прочела Библията 90 пъти. Ако четете живота на пророците, на апостолите и светиите, вие трябва да се свържете с тях, да разберете техните опитности. Йезекил, Данаил, Йоан, както и всички останали пророци и апостоли, са имали големи постижения, заради което заслужават да се изучават.

Мнозина казват, че не се интересуват от стари неща; днес има много нови неща и постижения, които заслужават по-голямо внимание. Наистина, много нови неща има днес, но в духовно отношение човек не е много напреднал. Има хора, които не знаят нищо за Духовния свят; те даже не признават съществуването на друг свят, освен физическия, и на други същества, освен човека.

Какво представлява човек? Същество, чрез което се проявява Разумността. Разумността обхваща цялата Природа. Следователно ние не можем да отделим човека от Природата, от Великата разумност, която обхваща всички живи същества, от най-малките до най-големите. Над човека, като разумно същество, живеят други Същества, с

по-голяма разумност и интелигентност; един ден и те ще се проявят в своите форми, ще станат видими за човека.

Ако човешката форма не подлежи на развитие и усъвършенстване, животът на Земята се обезсмисля. Съзнателно или несъзнателно, човек се стреми към нещо велико. При това той има желание каквото постигне, да го предаде на ония, които остават след него. Докато е на Земята, човек трябва да работи усилено, за да постигне нещо, че като замине за другия свят, да бъде готов за работа. И там има нужда от добри работници, Небето не е място за удоволствие и почивка. На Земята ще учите, ще пеете, ще свирите, а на Небето ще прилагате наученото. Който не може да свири, поне да мисли – всеки може да мисли. Ако всички хора не могат да бъдат художници, архитекти, всеки може да работи поне върху себе си – всеки може да чука и вае върху себе си, да изработи красива статуя. Човек има много необработени и неприложени идеи, които чакат своето време, и след всичко това той се чуди какво да работи.

Религиозните и вярващите съзнават, че трябва да проповядват Словото Божие. Добра е тази идея, но какво ще проповядват? Не е достатъчно само желание да проповядват, но и приложение се иска. Да проповядваш – това значи да си родил дете, но това дете трябва да се отгледа. Колко безсънни нощи, колко грижи и тревоги е прекарала майката, докато отгледа детето си! Но и с това не се свършва. След като порасне, майката и бащата се намират пред нови грижи и задължения: да го възпитат, да го изучат. Едва след 20-годишен труд и работа върху детето те могат да кажат, че донякъде са свършили задачата си. Не само родителите работят върху детето си, но и то работи върху себе си.

Като работи върху себе си и върху близките си, човек всеки ден трябва да прибавя по нещо ново в живота си, да се освобождава от старите си разбирания. Казвате, че има неморални работи в живота. Неморални неща са тия, които спират развитието на човека; всяко чувство, всяка мисъл, всяка постъпка, които спират човешкото развитие,

са неморални. Щом е дошъл на Земята, човек трябва да се развива. Всяко нещо, което дава подтик към развитие, е морално.

Ние заместваем думите *морално* и *неморално* с *разумно* и *неразумно*. Всяка храна – физическа или духовна, която не внася подтик в човека, трябва да се остави на страни. Като дойде до чувствата си, които също са храна, човек вижда, че освен качване, предстои и слизване. Той трябва да познава законите на слизането, да може правилно да слиза, без големи сътресения. Като слиза и се качва, човек се обогатява, придобива големи опитности и преживявания.

Подтикът, който иде отвън, е запалка, но тази запалка се нуждае от материал, който може да гори, да развива светлина и топлина. Хлебарят меси и пече хляб, но знанието си не влага в него. Като ядете хляб, вие сами трябва да вадите от него това, което Природата е вложила. Тогава ще разберете стиха, в който Христос казва: „Аз Съм Живият хляб, слязъл от Небето. Който Ме яде, той има живот в себе си“. Ако можете да влезете в съприкосновение с този Хляб и да извадите от Него това, което Бог е вложил, вие ще станете едно с Него и той – едно с вас. Един ден и вас ще опека и изядат, както вие ядете хляба. Изяждането на човека не е нищо друго, освен умиране.

Какво представлява смъртта? Смъртта представлява преливане на един живот в друг, преминаване на едно съзнание в друго. Обикновено нисшият живот се прелива във висшия, нисшето съзнание – във висшето. Заслужава човек да умре, за да мине в по-висок живот от обикновения. За предпочитане е хлябът да влезе в човешкия стомах, отколкото да се подмята във фурната. За предпочитане е човек да живее в свещената стая на някое Възвишено същество, отколкото да остане при обикновените условия на живота, да го подмятат на една и на друга страна.

Като ученици, вие трябва да чистите мислите и чувствата си, да се освободите от всички външни примеси. Какво нещо е Любовта не говорете! Колкото по-малко говорите за нея, толкова по-добре. Вие разбирате живота

по-добре от Любовта. Любовта подразбира вътрешен стремеж към Бога. Следователно, докато не обича Бога, човек не може да обича хората. Въздухът в стаята има отношение към външния въздух. Ако внесеш някакъв нечист елемент в Любовта си към Бога, трябва или да го изхвърлиш навън, или да го обработиш по някакъв начин. Когато количеството на въглеродния двуокис във въздуха се увеличи повече, отколкото трябва, въздухът става вреден. Какво трябва да направиш? Или да пречистиш въздуха, или да обработиш въглеродния двуокис. За да го обработиш, трябва да придобиеш свойствата на растенията.

Когато казвам, че човек трябва да се приспособи към лошите условия, имам предвид да намери начин да ги трансформира. Хората заспиват от въглеродния двуокис, както и от страданията. Щом дойдат страданията, за да не заспиват, хората трябва да се обърнат за помощ към растителното царство в себе си, да заставят растенията да обработят излишния въглероден двуокис. При процеса асимилация, или хранене, растенията приемат въглеродния двуокис и го обработват в сложни органични съединения, от които се ползват и хората. Като понася страданията разумно, човек се усилва, става по-здрав.

Следователно здрав е онзи човек, който носи страданията с благодарност. Страданията определят силата на човешката душа, а радостите – нейните възможности. С други думи казано: чрез страданията се изпитва силата на човека, а чрез радостите – това, което може да направи; страданията и скърбите са пробният камък за човека – чрез тях той се изпитва. И обикновените, и великите хора страдат. И Христос, Който казваше, че с Вяра могат планини да се преместват, като се намери в големи страдания, отиде да се моли на Господа, ако е възможно, да отмени тази чаша. Като видя, че не може да се отмени чашата, Той разбра, че трябва да преживее страданията, да се опита силата Му, и каза: „Господи, в Твоите ръце предавам Духа Си. Аз дойдох да изпълня Твоята воля, а не Моята“. Силата на Христа се вижда в търпението, с което издържа страданията.

И тъй, намерите ли се пред мъчнотии и страдания, вие трябва да се молите, но да знаете как да се молите. Ще получите ли отговор на молитвата си – това не е важно, вие трябва да се молите, да бъдете във връзка с Разумния свят. Христос се моли, но не получи отговор на молитвата Си. Господ наложи на Христа големи страдания, срещу които получи голямо благословение – възкресението; отговорът на Христовата молитва донесе възкресението Му.

Като знаете това, не се стремете да избягвате страданията, а ги понасяйте с благодарност, за да получите възкресението. Това е красивото и великото, което всеки човек очаква. Всички ще минете през страдания. Най-страшното страдание – смъртта, ще дойде за всички; рано или късно всеки човек ще мине през смъртта. Кога ще дойде тя – не е важно; за човека е важно да бъде готов да я посрещне, че като дойде, да мине през нея и да придобие вечния живот.

Смъртта представлява минаване на човека от един свят в друг. Младата булка не минава ли от едни условия в други? Щом облече булчинската си рокля, тя е готова, с радост очаква момента да излезе от бащината си къща и да отиде в дома на онзи, когото обича. Тя се радва, но не знае, че я очакват по-лоши условия. Бащиният дом е раят за момата, но тя го напуска и отива във външния свят.

Щом се ожени, човек отива да оре, да копае и да сее. Значи женитбата не е нищо друго, освен излизане на човека от Рая. Когато казват за някоя мома, че трябва да се ожени, това значи, че дошло е времето да я изпъдят от Рая. Това е физическото разбиране на женитбата. Духовното разбиране на женитбата е противоположно на физическото – излизане от света и влизане в Рая, в Бащиния дом. Следователно не е въпрос да не се жени човек, но като се жени, трябва да излезе от света и да се върне в Рая, откъдето някога е излязъл. Христос е изказал идеята за духовната женитба в притчата за блудния син, който разкаян и смирен се върна при баща си, за да направи с него нова, здрава връзка. Като чуят думата *духовен*, някои хора я разбират криво – под *духовен живот* те разбират едно-

образен живот, т.е. отричане от всичко външно. Думата *духовен* е изгубила своето първично значение. Духовният живот е най-красивият и разнообразен по форма, по съдържание и по смисъл.

За да дойдете до духовното начало на нещата, вие трябва да мислите и да чувствате по нов начин. Каквото предприемете, във всичко влагайте нов елемент. Ако четете Свещената книга или беседите, вложете ново разбиране. Гледайте на всяка притча, на всеки пример като на особена формула, която трябва да разберете и приложите. Човек се мъчи и страда, докато живее с физически, земни разбирания за нещата; в тези разбирания влизат съмнение, подозрение, които спъват човека. Дойде ли до Божествените разбирания, работите се нареждат добре.

Сега, колкото да се говори на хората, не може да им се помогне, докато всеки не започне да работи върху себе си. Малко хора могат да работят както трябва. Като пороботят половин или един час, те мислят, че много са работили. Някой вярващ се моли половин или един час и мисли, че много се е молил. Казано е в Писанието: „Непрестанно се молете“. Каквото и да работи, където и да ходи, човек трябва да държи съзнанието си будно, да бъде непрестанно свързан с Разумния свят – това значи молитва. Ако човек мисли, че за да се моли, трябва да се изправи на крака и с часове да шепне молитви, това е механична молитва, която не дава никакви резултати. Духовността в човека не е външно качество; истински духовният е духовен и в клетките си.

Следователно казвам: непрестанно се молете, за да не прекъсвате връзката си с Възвишения свят. Щом сте свързани с този свят, вие постоянно ще се обновявате. Непрестанно се радвайте, за да разкривате възможностите на своята душа. Колкото и малка да е радостта, тя всякога допринася нещо ценно на човека.

Тайна молитва.

37. лекция, 7 май 1930 г., София, Изгрев

ДОБРИЯТ ДЕН

Божията Любов и Божията Мъдрост носят пълния живот.

Всички хора се стремят към нов живот, към нов морал. За да постигнат своите стремежи, те се нуждаят от няколко основни идеи, които да прилагат във всекидневния си живот. Ако продължават да живеят по стар начин, със стари разбирания, нищо няма да постигнат. Реката тече в посока, каквато ѝ е дадена; заекът бяга според устройството на тялото си; птицата лети според условията, които са ѝ дадени. Но човек, който е подложен на развитие, не може да живее по един и същи начин. Животът му е подложен на постоянни промени.

Докато детето е малко, родителите му го носят на ръце; после то започва да пълзи, пристъпва бавно, докато един ден се изправя на краката си и започва свободно да ходи. Човек минава през същите фази и в духовния си живот: първо го носят на ръце, после започва да пълзи и щом краката му заякнат, той ходи вече самостоятелно.

За да запази своята самостоятелност и устойчивост, човек трябва да има една опорна точка, откъдето да започне. Опорната точка в човека е Божественото начало. Едно отличително свойство на това Начало е неговата неизменност. Изгуби ли Божественото в себе си, човек губи всичко. Докато се държи за Божественото, като за център, човек представлява кръг; изгуби ли този център, в него става особена промяна – удължаване, вследствие на което той придобива два центъра и се превръща в елипса.

Сегашният човек представлява елипса, същество с два центъра, т.е. с два морала, с две посоки на живота – нагоре към Бога и надолу към земята. Когато Божественото начало в човека вземе надмощие, животът му постепенно се изменя, елипсата се приближава към кръга. Да премине човек от елипса в кръг, това значи постепенно да реали-

зира възможностите на Божественото начало в себе си. Всяка точка от неговия живот има право отношение към Божественото, като към централна точка, еднакво отдалечена от всички точки на окръжността. Точките на окръжността са еднакво отдалечени от центъра на кръга, но те се различават по интензивност и по възможности, които са вложени в тях.

Ако разгледате тази идея от положението на геометрията, това е невъзможно, защото, като механични, всички точки на окръжността са еднакви; но ако всяка точка на окръжността е жива и представлява човек, тогава те се различават, както се различават всички хора. Ако си представите дължината на окръжността толкова голяма, че на всяка нейна точка да застане по един човек, тя ще бъде съставена от два милиарда точки. Божественото начало в Битието ще бъде център на този голям кръг. При това положение наистина всяка точка на окръжността ще се отличава с различни възможности и с различна интензивност.

Това виждаме навсякъде в живота: всички хора се проявяват и развиват различно. Всеки човек забелязва промяната, която става с него, но не може сам да си обясни защо става тази промяна. Докато мисли, че е самостоятелен, независим, той вижда, че е изложен на постоянни промени. Не е лошо, че се мени човек, но всеки ден той трябва да придобива по нещо ново и красиво. Човек може да бъде самостоятелен дотолкова, доколкото спазва отношенията си към Божественото; наруши ли тия отношения, всяка самостоятелност изчезва. Ако човек измени отношенията си към Божественото, и Божественото изменя своите отношения към него. Не е достатъчно човек да мисли, но мисълта му трябва да бъде права. Права мисъл е тази, която се отразява върху сърцето. Всяка мисъл, която не се отразява добре върху сърцето, не е права; сърцето е мярка за ума, а умът – за сърцето.

Като изучавате човешкия организъм, виждате четири важни уда, които го управляват: мозък, дробове, сърце и стомах. Най-тясно свързан с физическия свят е стомахът.

За да поддържа своя живот, той се нуждае от човека. Човек трябва да работи и с главата, и с ръцете, и с краката си, за да го изхрани. Но и човек е в зависимост от стомаха – ако стомахът откаже да работи, той ще фалира. Колкото по-горе отиваме, толкова повече тази зависимост намалява. И дробовете се нуждаят от човека, но по-малко. Когато той вдишва и издишва, дробовете се пълнят и празнят. Средата, в която живее, е готова храна за дробовете. Като приемат въздуха, те хранят и мозъка – така пряката зависимост на мозъка от човека се намалява. Но все пак, ако човек не диша, ако не приема въздух, дейтелността на дробовете и на мозъка се прекратява. Сърцето обаче в своята дейтелност е свършено независимо от човека, то има автономно управление.

Понеже е представител на Божественото начало в човека, сърцето представлява държава, напълно независима и свободна. Божествените закони са написани на човешкото сърце, благодарение на което умственият и физическият свят имат отношение към него. Ако спазва тия закони, човек ще живее така, както Бог изисква, но в желанието си да завладее сърцето си, той се е отклонил от своя нормален път на развитие. Днес всички хора се стремят към завладяване: майката и бащата искат да завладеят сърцето на децата си; момата иска да завладее сърцето на момъка; момъкът иска да завладее сърцето на момата; свещеникът иска да завладее сърцата на своите пасоми, професорът – на студентите си и т.н. Всеки иска да завладява, да печели последователи.

Човек не е дошъл на Земята на завладява, а е дошъл да създава правилни отношения с умовете и сърцата, с дробовете и стомаха на хората. Среещнеш ли някой гладен човек – нахрани го; така ще си създадеш добри отношения с него на физическия свят. Ако го нахраниш с цел да го привържеш към себе си, ти си на крив път.

Значи сърцето остава автономно при всички случаи на живота. Всеки, който се е опитал да завладее сърцето, т.е. Божественото в човека, се е разрушил и развратил; тази е причината и млади, и стари хора да се развращават. Всеки,

който се е опитвал да завладее сърцето на своя близен, е пострадал заедно с ближния си: единият ставал на каша, а другият – на въглен. За да не изгаряте и да не ставате въглен, не се занимавайте със сърцето си! Дайте сърцата си на разположение на Бога, Той се занимава с тях. Ако искате работа, занимавайте се с умовете си, с ушите си, с очите си, с ръцете си, с краката си, с всичко, каквото пожелаете, но не и със сърцето си. Оставете сърцето си свободно! Не се месете в Божиите работи!

Съвременните хора искат да бъдат обичани. Това не е тяхна работа. Ученикът отива на училище да учи, а не да бъде обичан; ако учи добре, учителят непременно ще го обича. Любовта е резултат. Ученикът е длъжен да учи, да възприема и обработва уроците и щом ги обработи и приложи, учителят ще бъде доволен от него и ще го обича.

Бог държи сърцето на човека в ръцете Си. Той държи източниците на живота в ръцете Си, защото в тях се крият тайните на Битието; в сърцето се крият източниците на живота. Ако Бог би оставил сърцето в ръцете на човека, всичко би било разрушено. Ако светът не е разрушен, причината за това е, че Бог държи сърцето на човека в ръцете Си. Хората смесват Любовта с чувствата; това са две различни неща, два различни свята. Бог е господар на Любовта, човек – на чувствата, а животното – на страстите. Следователно, ако оставиш да се проявяват страстите, ти си дал ход на животинското в себе си; ако проявяваш чувства, ти си дал ход на човешкото; ако проявяваш Любов, ти си дал път на Бога в себе си, Той да се проявява. Любовта съдържа и мислите, и чувствата, но не е нито мисъл, нито чувство; тя се проявява независимо от тях.

Като не се познават, хората искат да управляват сърцето си и казват, че могат да бъдат негови господари. Мислят ли така, те създават злото. Това е криво разбиране. Човек не се е научил да управлява ума си, че сърцето си ще управлява! Ако момата даде сърцето си на един момък или момъкът даде сърцето си на една мома, ще видят какво ще стане след една-две години. Каквото прави малкото дете с цветето, това ще направят момата и момъкът със

своите сърца. Като вземе едно цвете, детето първо го мирише, радва му се, докато най-после го скъса и захвърля настрана. Какво се постига със скъсването на цветето – нищо. Детето не знае какъв труд, усилия и енергия са употребени за създаване на едно цветенце. Дайте една книга в ръката на детето и вижте какво ще стане с нея: първо детето ще я разлиства, ще я гледа, докато започне да къса листите ѝ един след друг. Вижте какво прави вълкът с овцата: първо започва да я души, после я тегли, дърпа, докато я изяде. Какво печели от това? Не само че нищо не печели, но той си създава карма с овцата, която и след хиляди години не може да изплати. Страшно е днес да наречете някого вълк, лошо име си е създал вълкът.

И тъй, не правете опит да владеее сърцето – нито вашето, нито това на вашите близни. Стане ли въпрос за Любовта, не се занимавайте нито с вашата, нито с любовта на своите близни. Любовта сама ще уреди работите си, няма защо вие да ги уреждате. Трябва ли като отидете при някой цигулар, за да уреждате въпроса за неговото свирене? Щом знае да свири, той взима цигулката и свири – нищо повече. Който знае да копае, той сам ще уреди работите си – ще вземе мотиката и ще отиде да копае. Всеки човек е център в своята работа. Следователно Любовта, като център във великия кръг на живота, урежда не само своите работи, но и работите на всички хора. Вън от този център човек не може да придобие нищо.

Ще кажете, че искате да бъдете самостоятелни. Да бъдете самостоятелни, това значи да си създадете своя вселена. Какво ще спечелите от тази вселена? Няма самостоятелни хора в света. Ако философът мисли, че е самостоятелен, той се лъже. Каква самостоятелност е тази, при която търси друг философ, за да каже няколко похвални думи за него? Някой музикант минава за самостоятелен, но и той разчита на публиката, да чуе нейното мнение. Днес светът е пълен с учени – недоучени хора, които развалят всичко. Обикновените хора са хората от народа, които не мислят, че знаят много. Но има талантиливи хора, които постоянно живеят в спорове, в тщеславие и гор-

дост; понеже са културни, те мислят, че знаят всичко, но се лъжат. Единствената заслуга на талантливите се заключава в това, че приготвят почвата за гениалните хора. Шестата раса ще бъде раса на гениите. Седмата раса е раса на светиите, след светиите иде вече расата на Учителите. Когато мине през фазата на Учителите, човек напуска Земята, напуска Слънчевата система, понеже минава в друга еволюция.

Съществуват четири категории хора: обикновени, талантливци, гениални и светици. Обикновените и талантливите са познати на всички, те се срещат често. Малко са гениалните и светиите, а още по-малко – Учителите. Обикновените хора възпроизвеждат онова, което гениалните и светиите казват и правят. Талантливите се отличават от обикновените по това, че дават коментари на всичко, което са направили гениалните и светиите. Докато възпроизвеждат нещата, можете да ги слушате; започнат ли да дават свои коментари, стойте настрана. Гениалните хора и светиите се отличават по това, че сами творят. Талантливите са недоволните хора, а гениите и светиите са се справили с недоволството. Талантливият трябва да използва недоволството като подтик да излезе от положението, в което се намира, да мине във фазата на гения. Той трябва да запази талантите си и да ги изяви в творчество, а не само в изпълнение.

Като ученици, вие трябва да определите отношенията си към Бога. За да направите това, трябва да гледате на тялото си като на уд от Божествения организъм; гледате ли на него по този начин, вие ще го запазите от ония разрушения, на които днес е подложено. Как ще почиташ човека, ако не почиташ тялото му, т.е. къщата, в която живее? Какво ще кажете за онзи, който взима тесла и удря с нея върху добре построената, измазана и изчистена къща на своя ближен? Като разрушава къщата му, той нарушава хармонията във вътрешния живот на своя брат. Това, което той прави, не е почтено. Трябва ли да драскате върху произведенията на някой писател и да правите свои бележки и коментари? Ако има нещо в неговите произ-

ведения, с което не сте съгласни, напишете нещо самостоятелно, по-хубаво от неговото, но не драскайте върху работите му.

Следователно, срещнете ли някой човек, погледнете на него като на нещо ценно, върху което Бог е работил и още продължава да работи. Сегашният човек не е свършен; той е суров материал, от който Великият майстор ще изработи нещо свършено, на което ще отдадете своето уважение и почитание. Докато Бог работи, стойте настранни. Внимавайте и се учете от Неговата работа без никаква критика.

Уважавайте тялото на човека, за да уважават и васето. Когато хората дойдат до съзнание да уважават телата си, войните ще изчезнат. След това може да се очаква уважението и на сърцето на човека. Като почитате тялото, което Бог е създал, вие ще почитате всичко, което Той е създал, ще почитате всичко, което живее в това тяло.

Хората още не дават нужната цена на Божественото; те си играят с него, вследствие на което го развалят. Какво ще стане със статуята на великия скулптор, ако всеки, който мине край нея, си отчупи парченце за спомен? Сегашните хора – мъже и жени, нямат правилно отношение към Божественото, поради което сами себе си рушат; щом разрушават себе си, те разрушават и своите близки. Когато срещнете днес, виждате, че преждевременно е остарял и огрубял. Човек е изгубил онази първична девственост, с която е излязъл от Рая.

За да се оправдаят, хората казват: „Човек трябва да има чисто сърце“. Оставете този въпрос настрана, Чистотата е Божествено качество; само Бог може да чисти човешките сърца. Що се отнася до чистене на сърцето, никой човек досега не е могъл да го очисти. Кой чисти извора? Сам се чисти. Ще кажете, че трябва да бъдете внимателни, да не цапате извора. Не се смущавайте. Идете при него с всичкото си уважение и почитание, напийте се от водата му, благодарете и продължете пътя си.

Ще кажете, че сърцето ви е нечисто. Не говорете против Божественото. Само по себе си по произход сърцето е

чисто, но от усилията на човешкия ум да го завладее то се е наслоило и сега трябва да се освободи от тия външни наслоявания и примеси. Понеже сърцето принадлежи на Бога, никой не може да го завладее. Казано е в Писанието: „Сине Мой, дай Ми сърцето си!“. Всяко завладяване на чуждото води към смърт.

Като говоря за завладяване, аз нямам желание да морализирам никого, но казвам, че трябва да мислите правилно. По какво познавате правата мисъл? Правата мисъл внася живот и обновяване в човека. Христос казва: „Аз дойдох да дам живот, и то преизобилно“ – значи Любовта носи живот. Бог е Любов; като Любов, Той внася живот във всички живи същества. Ангелите внасят интелигентност в чувствата, хората внасят желанията в света, а животните – страстите. Следователно животът, интелигентността, желанията и страстите представляват стъпала на целокупния живот.

Колкото и да се говори на съвременните хора, в края на краищата те казват: „Човек е грешен и непоправим, защото в грях е заченат“. За да мисли човек така, причината са неговите стари разбирания, неговото непослушание. Бог каза на човека да не яде от плодовете на Дървото за познаване на Доброто и злото. Защо не трябваше да яде от това Дърво? Защото в него имаше нещо нечисто, което се предава на кръвта, която пък петни сърцето. Така и стана – първите хора ядоха от плодовете на Забраненото дърво и опетниха сърцето си.

Каквото е храната на човека, такива ще бъдат и резултатите. Затова е казано на човека да се храни с чисти мисли и чисти чувства, за да не поквари ума и сърцето си, а оттам и цялото си тяло. От храната на човека можете да съдите за неговата мисъл. Видите ли, че някой учен яде по няколко пъти на ден свинско месо, предварително може да знаете каква ще бъде неговата ученост.

Храната, която употребява човек, трябва да отговаря на неговата мисъл. Между него и храната, която употребява, трябва да има известно отношение. Той трябва да обича храната, но и храната трябва да има разположение към него – това наричаме ние жива храна, жив хляб.

Христос казва: „Аз Съм Живият хляб“. Вие ще намерите този Хляб във всички храни и плодове. Търсите ли Божественото, ще го намерите в храните, в плодовете. За да се свърже с Божественото в храната, човек трябва да яде всичко с благодарност и Любов – в това се крие философията на храненето. Който е могъл само един път в живота си да яде с Любов и благодарност, той е разбрал смисъла на храненето. Не е въпрос да яде човек разнообразна храна, но трябва да яде с Любов и да благодари на Бога за великото благо, което му е дал – тогава и най-простата храна е благословена.

Съвременните хора искат да знаят Истината; във всичко, каквото им се говори, те търсят Истината. За да говори Истината, човек трябва да бъде прям. Истината се изразява не само с говор, но и с движение; всяко движение я съдържа в себе си. Който разбира смисъла на движенията, той може да чете по тях. Като играе на хорото, младата мома има предвид някой момък; тя тропва, върти се на една и друга страна, но има предвид момъка. Като се ожени за него, навежда глава, замисля се, вижда, че работата не е излязла така, както е очаквала. Тя е недоволна, че е тропала на хорото. Защо е недоволна – че не е могла да реализира желанието си, както е мислила.

Значи всеки поглед, всяка усмивка, всяка сладка дума представляват части от едно желание, от една определена идея. Желанието или идеята могат да бъдат благородни или неблагородни. Като съберете всички желания и идеи на човека на едно място и ги свържете в последователен ред, виждате, че те представляват съзнателното или несъзнателното стремление на човека да се приближи към Цялото, към Бога. Има ли човек предвид тази цел, всичките му постъпки и отношения ще бъдат правилни.

Ако отношенията на човека не са правилни към Цялото, те няма да бъдат правилни и към частите. За да бъде изправен към Цялото, той трябва да бъде благодарен за всичко, което му е дадено. Дали е болен или здрав, беден или богат, трябва да благодари за всичко; като благодари и за негодите, и за неблагоприятните условия, той всеки ден ще получава по нещо ново, всеки ден ще се обновява.

Ако не благодари за негодите, не може да благодари и за добрите условия, които ще му се дадат. От човека се изисква да благодари още сега, в момента, а не в бъдеще.

Всеки иска да бъде красив, но той трябва да отговаря на изискванията на красотата. Всеки иска да бъде обичан, но той трябва да отговаря на известни условия. Какво иска господарят от слугата? Работа. Като му работи добре, той ще го обича. Какво изисква слугата от господаря си? Да му плаща редовно. Щом му плаща редовно, той ще го обича. Любовта се явява като резултат на известни отношения.

Като ученици на Велика Школа, вие искате да работите върху себе си, да имате нови постижения. Щом е така, изберете си един ден през седмицата, през който да работите изключително с Любов. Когато срещнете на пътя си, помолете се за него, поздравете го вътрешно за това, което до този момент има. Благодарете мислено на Бога за работата, която е приложил върху него. Ако видите някакъв дефект, не го съдете, защото той още не е завършена статуя, много има да се работи върху него. Когато не е доволен от ученика си, учителят му поставя слаба оценка, с което иска да му каже, че не е свършен още; постави ли му шестица, учителят показва, че е доволен от него. Слабите оценки показват, че учениците вървят по стария път.

Когато се намерят пред мъчнотии, хората казват: „Нашата работа се свърши вече, но да помислим за възпитанието на бъдещото поколение“. Не е въпрос за бъдещото поколение. Докато живее, човек непрестанно трябва да работи. Друг казва, че ако в този живот не може да постигне нещо, поне в друг живот да го постигне. Щом е дошъл на Земята, човек трябва още в този живот да изпълни програмата, която му е дадена – всеки момент носи своя програма и задача; като знаете това, не отлагайте днешната работа за утрешния ден. Ще кажете, че трябва да обмислите работата добре, да не направите някаква погрешка. И като я обмислите, пак можете да сгрешите – кой човек не греша? Като сгрешите, ще поправите грешката си. Единственото същество, което не греша, това е Бог.

Като казвам, че човек не може без погрешки, аз не поощрявам грешките, но обръщам внимание на това, че човек не е дошъл още до свършенството, което изключва грешките. Например някой казва: „Днес ходих с кобилица за вода“. Това изречение не е пълно; котлите липсват, но се подразбират – кобилица без котли не може да носи вода. Както виждате, човек говори понякога непълно, но се подразбира, макар и от гледище на точния израз той да прави погрешки. Значи от гледището на обикновените разбирания една човешка постъпка е права, но от по-високо гледище в нея има нещо криво, неправилно.

И тъй, колкото по-неразумен е човек, толкова повече греши. Разумният е досетлив, лесно се ориентира, съзнанието му е будно. Само да го погледнете, той разбира вече какво трябва да прави и как да го направи. Казваме за този човек, че има разумно сърце. Неговият ум се ръководи от сърцето му. Наистина, ние виждаме, че човек учи с удоволствие това, което обича; щом не обича нещо, не може да го изучава – значи сърцето подтиква ума. Колкото по-разумно е сърцето, толкова по-велики са проявите на ума.

Сега, като говоря за Божественото начало в човека, нямам намерение да влагам нещо ново във вас, но обръщам вниманието ви върху това, което е вложено вече. Божественото е вложено във всеки човек и негова задача е да работи върху себе си, да Го събуди и да се ползва от онова, което То носи в себе си. Работете върху себе си, за да се прояви у вас онова, което Бог е вложил още от създаването на човека. Дошло е време вече да го проявите. Знайте, че днешният ден е най-добрият ден за работа, не отлагайте за друг ден. Дошло е време вече за правилно разбиране, затова казвам: почитайте ума на своя ближен, почитайте тялото му, благоговейте пред неговото сърце, защото Бог е в него. Щом гледате на човека така, вие ще взимате участие във всички радости и скърби. Когато някой плаче пред вас, не плачете заедно с него, но вижте от какво се нуждае и му помогнете. Плачът е дъждът в човека; без дъжд няма растене, значи дъждът е в реда на не-

щата. Когато някой въздиша, не въздишайте и вие с него; влезте в положението му и му помогнете. И въздишките са намясто – когато въздиша, човек уравновесява силите на своя организъм.

Въздишането е свързано с дълбокото дишане. Докато диша, човек живее; престане ли да диша, умира. Когато въздиша, той има някаква неопределена идея – копнее за нещо, което не може да постигне, копнее за някакъв далечен идеал. Ще кажете, че въздишането е присъщо на влюбения човек. Това са стари разбирания. Когато някой чете с разположение една книга, влюбен ли е в книгата? Ще кажете, че е влюбен в автора на книгата. Авторът не е между живите хора – тогава как може да бъде влюбен в него?

Всеки човек е книга, върху която Бог е писал и продължава да пише. Като изразява написаното, човек изявява Бога в себе си. Не трябва ли тогава да уважаваме, почитаме и обичаме човека заради свещените мисли, чувства и постъпки, които Свещеният е вложил в него? Следователно, като любиш човека, ти любиш Онзи, Който е скрит в него. Ако не любиш Бога, по никой начин не можеш да любиш човека. При това вие не знаете защо обичате един човек повече от друг; ако бихте могли да вдигнете завесата на миналото, щяхте да разберете причината за отношенията между хората.

Щом се породят известни отношения между двама души, хората наричат това *любов*. Те говорят за Любова, без да я познават. Колкото и да се говори за Любовта, никой не може да си представи какво нещо е тя, какъв е светът, в който тя царува. Казано е в Писанието: „Ние няма да умрем, но ще се изменим“. Кога ще се измени човек – когато Любовта дойде в света. Тогава и умовете, и сърцата, и хората ще се изменят; нови отношения ще съществуват между тях – отношения на Любов.

Сега, ще ви дам една задача на добра обхода. В продължение на три седмици определям по един ден за добра обхода към всички, които срещате. Първият ден от първата седмица ще бъде неделя; вторият ден от втората

седмица – сряда; третият ден от третата седмица – петък. През тези три дни ще бъдете особено внимателни, с нищо да не нарушите добрата и идеална обхода. Каквото и живо същество да срещнете този ден на пътя си – цвете, дърво, буболечка, птица, животно, човек, ще го поздравите вътрешно, ще му отстъпите то да мине първо и ще го благословите в себе си, като Божие творение. Ще се стремите поне един ден през седмицата да благословите Името Божие по нов начин. Този ден наричам *добрият ден*.

Този ден трябва да бъде за вас свещен. Никаква критика, никакво мнение не се позволява в него, само Бог има право да се произнася за този ден. Вие ще бъдете като войници, които изпълняват своята длъжност, без да казват мнението си. Този ден е най-добрият ден през живота ви. За да изпълните задачата си добре, вие трябва да бъдете като новородено дете, което не мисли за нищо – то се е родило в един дом, където бащата и майката се грижат за всичко, за него всичко е наредено и предвидено.

Следователно в този ден ще станете рано, преди изгряването на Слънцето, и ще започнете работата си. От вас не се изисква нищо друго, освен будно съзнание, да не пропуснете някои моменти от дадената ви работа.

Проявената Божия Любов и проявената Божия Мъдрост носят пълния живот.

38. лекция, 14 май 1930 г., София, Изгрев

СТОЙНОСТ НА НЕЩАТА

Като четете шестата глава от Посланието към Ефесяните, вие подразбирате ония лоши същества, които са възплътени на Земята с цел да поддържат неправдата.

Като четете Стария и Новия завет, виждате, че се говори за неща, които не остаряват, които не губят цената си; такива неща ние наричаме истинни или истини. Те нямат определена възраст и определено време, а се случват през всички времена и епохи и всякога минават за нови. Затова казват, че няма стара или нова Истина – Истината е една и съща през всички времена. Например влиянието на храната, на въздуха, на светлината, на водата е едно и също върху организмите през всички времена. Каквото представляват светлината, въздухът, водата и храната за физическия човек, същото представляват и за духовния. За да разберете стойността и значението на тия елементи за духовния човек, трябва да ги преведете, да видите всеки елемент на какво отговаря в човека: например въздухът отговаря на човешките мисли, водата – на човешките чувства.

Според някои, волята има отношение към храната. Наистина, храната дава устойчивост на организма. Характерът, устойчивостта на човешките убеждения се определят от храната, която човек употребява. Мнозина мислят, че ако употребяват месна и разнообразна храна, ще станат физически силни, здрави, пълни. Те са на крив път. Преди всичко, пълнотата не показва, че човек е здрав. От друга страна, пълнотата не зависи само от храната.

Добра за човека е онази храна, която е в състояние да организира силите на неговия организъм; не може ли да направи това, колкото и да пълнее, човек само трупа материя, без да я организира. Всяка клетка в човешкия организъм трябва да бъде организирана, жива, за да взима съзнателно участие във функциите на неговите органи; не взима ли такова участие, тази клетка е мъртва, а щом е мъртва, тя е вредна за организма.

Това, което се иска от физическата храна на човека, се изисква и от духовната му храна. Духовният човек се храни с мисли, чувства и постъпки. Следователно, ако мислите, чувствата и постъпките на човека не взимат участие в съграждане на неговото духовно тяло, те са мъртви; щом са мъртви, те са вредни. Какво добро на човека може да допринесе една отрицателна мисъл? Много религиозни хора се безпокоят за живота си, за материалното си състояние и мислят, че въпреки тези безпокойства ще постигнат нещо духовно. Мисли, които внасят смущение и тревога, не са творчески; те остават за тор в организма. Други пък се страхуват от хората, предпазват се от тях – защо? Лоши били. Как познават кой човек е добър и кой – лош? Ако разглеждат хората от свои лични разбирания, те вървят в крив път.

Един болен, с изкривена челюст, отишъл на лекар, за да търси помощ. Щом влязъл в стаята на лекаря, последният го погледнал и веднага му ударил една плесница. Болният се възмутил и се почудил как е попаднал при такъв лош човек. Като видял, че болният стои като зашеметен, лекарят го хванал за дрехата и му казал: „Хайде, върви у дома си!“. Болният излязъл от стаята и като се окопитил, забелязал, че челюстта му била наместена. Тогава си казал: „Благодаря на този лекар, че ме удари. Наместо бие, при това не ми взе пари – добър човек е той“. Лекарят започнал зле, свършил добре – това е правилният метод на работа; не е правилно да се започва добре и да се свършва зле.

В Природата съществува закон на последователност и постоянство. Ако човек прилага този закон в живота си, работите му ще свършат с успех. Който не го прилага, очаква да получи всичко наготово: знание, богатство, сила; това е невъзможно. Знание, богатство, сила, придобити по лесен начин, не могат да оправя света; те не носят щастие нито на самия човек, нито на обкръжаващите. Колко глави на американски милиардери са пострадали от крадци и апаши! От така спечелени милиарди никой не е станал щастлив.

Не само светските хора се молят за пари, но и някои религиозни четат молитви, посещават събрания с цел да получат отнякъде някакви суми, да подобрят материалното си положение. Те ходят от един приятел на друг, за да искат пари, и разправят какви нужди имат. Добре е да има човек приятел, на когото да разкаже своите трудности. Представете си обаче, че при вас дойдат десетина ваши приятели и всеки ви разправя своите мъчности, всеки иска да му помогнете. Това е все едно да те посетят десет души и да ти показват раните си – ти не разбираш от медицина, не знаеш как да им помогнеш. Следователно, имаш ли рана, покажи я само на специалист, на вещ човек – само той ще ти помогне; видиш ли, че някой не разбира от медицина, не му говори за раната си, нито я показвай.

Като заболее, хората веднага търсят лекар, да им даде някакво лекарство или да им направи инжекция. И това е добре, но те не са опитали силата на добрата мисъл. Една добра мисъл произвежда по-големи резултати от лекарствата и от инжекциите на лекарите. Отпразвете съзнателно и с Любов една добра мисъл към някого и вижте какъв резултат ще даде; мисъл, приложена правилно и намясто, всякога лекува. Мощно нещо е мисълта. Ако някой страда от треска, той може да се лекува само с мисълта си. Например нека вземе известна сума със себе си, отиде в една аптека и мислено поиска от аптекаря десет сантиграма хинин; след това да се върне у дома си, да вземе чаша гореща вода, да изсипе хинина вътре, да изстиска няколко капки лимон и да изпие водата с мисълта, че в нея има хинин. След няколко часа треската ще изчезне. Но за този опит се иска Вяра и силна мисъл, без никакво раздвояване.

За да успява в живота си и да си служи правилно със своите мисли, човек трябва да прилага закона на равновесието, да уравновесява силите си. Бакалите прилагат този закон – те имат везни, с които мерят стоката си. На едно-то блюдо слагат стоката, на другото – грамовете, и докато не уравновесят и двете блюда, не дават покупката на клиента си. И човек има такива везни в себе си, с които може

да мери мислите си, докато ги уравни. Дойде ли една мисъл в ума на човека и започне да го смущава, той трябва да я сложи на везните и да я премери; щом сложи на едно-то блюдо мисълта, на друго – мярката, веднага ще познае права ли е мисълта, или не е. Всеки човек носи в себе си Божествената мярка, с която определя коя мисъл е права и коя не е. Когато дава път на криви мисли в себе си, това показва, че той не е приложил Божествената мярка към тях. При тази мярка, вложена дълбоко в душата на човека, е невъзможно да мисли криво. Кривите мисли нарушават вътрешния мир в човека и го изкарват от равновесието на живота му.

Като ученици, вие трябва да се стремите към изправяне на мисълта. Чиста, права трябва да бъде вашата мисъл, без никакво петно. Вие се стремите към Духовния свят, където не се позволява никаква нечистота; видят ли и най-малкото петно на вашата мисъл, веднага ще ви върнат назад. Пред тях всичко е открито. Ако видите човек, облечен с бели дрехи, вие ще се радвате на чистотата, която го обгръща; забележите ли и най-малкото петно на бялата му дреха, веднага ще го спрете и ще го накарате да се върне у дома си, за да се изчисти. Ако на физическия свят не се търпи нечистотата, колко повече тя е нетърпима в по-високите светове – Духовният и Божественият.

Като е дошъл на Земята, човек трябва да започне от физическата чистота. Дрехите, обувките, тялото трябва да бъдат идеално чисти. Човек трябва да мие лицето, ръцете, зъбите си по десет пъти на ден. Зъбите не трябва да се мият всякога с четка, да се изтъргват; достатъчно е да ги миете с топла вода и сапун или с малко спирт. Много болести се дължат на микробите, които се развиват в зъбите. Чист трябва да бъде човек във всяко отношение. Ако човек не е готов да поддържа физическа чистота на тялото си, как ще поддържа своята духовна чистота? И след всичко това той иска да стане велик, гениален човек.

Кой човек е гениален? Гениалният се отличава с голяма разумност. Той има големи знания, които прилага в живота си. Какъв смисъл имат знанията, ако са непри-

ложими? Ще каже някой, че знае как е създаден светът, какво е било първоначалното състояние на Земята, а като се намери пред една мъчнотия, не може да я понася. Гениалният разбира смисъла на нещата и ги използва. Като види овца, той разбира какво представлява тя и гледа на нея като на символ в цялата Природа.

Ако някой е недоволен от живота си, нека се спре пред една овца, която пасе тихо и спокойно зелената трева. Той има на разположение две-три яденета, има къща, удобства, а овцата по цял ден яде само трева и стои на открито – на дъжд, на вятър, и пак е доволна. Добре е човек да се стреми нагоре, но той трябва да се поучава и от по-долните и малки същества под себе си. Ще кажете, че овцата не се развива. И овцата се развива, но много бавно; превозните средства, с които тя пътува, са много слаби, вследствие на което развитието ѝ е почти незабелязано. Голямо търпение се иска от овцата, но още по-голямо – от човека. Само разумният и гениален човек може да бъде търпелив. Обикновеният носи неволята, той търпи по необходимост.

Как се изразява разумността? Едно от качествата на разумността е това, че тя си служи със закона на свободата, а не с насилието. Когато крокодилът гълта цели жабчета, той прилага насилието. Какъв е резултатът тогава? Който прилага насилието, сам го опитва на гърба си. В река Нил има особени жабчета, които крокодилът гълта цели; като влязат в корема му, те започват да гризат, докато направят дупка вътре, водата влиза в тази дупка и крокодилът се обръща с корема си нагоре и умира. Жабчето дава добър урок на крокодила – то му доказва, че който прилага закона на насилието в реката, т.е. в живота, сам ще опита последствията на този закон. Не желайте неща, които не са за вас, защото ще прегризат корема ви и преждевременно ще заминете за онзи свят! Натъкнете ли се на някое желание, подобно на малкото жабче, затворете устата си, докато се размине; щом жабчето ви отмине, отворете устата си и продължете своя път.

Един турски дервиш носел торба с барут. Той минал край едно дете, което носело запалена главня в ръката си.

Дервишът веднага спрял, направил път на детето да мине и след това продължил своя път. Малко е детето, но дервишът му отстъпил да мине първо – разумен е бил; той знае, че барут и запалена главня не могат да стоят наблизко.

Това са примери, сравнения, които можете да използвате за вашия вътрешен живот. Често човек се натъква на свои вътрешни състояния, които не може да разреши сам. Той трябва да се обърне към мъдреците в живота. Къде ще ги срещнете? Вие ще ги срещнете между хората, в книгите, в песните – те са оставили своите съвети навсякъде в живота. Човек се нуждае от помощта на мъдри и велики хора. Светът е пълен със същества, изостанали в своето развитие, които влияят на човека. Много от тия същества нямат нищо общо с даден човек, но го нападат със своите лоши мисли; някои пък имат роднински връзки с него – те са деди, прадеди на даден човек и като не могат сами да се ориентират в Невидимия свят, обикалят около своя близък и започват да му влияят със своите мисли. Често една тяхна мисъл може да произведе цяла пертурбация в ума на човека; в такъв случай той се нуждае от помощта на някой опитен, който да му даде начин да се освободи от тази чужда, отрицателна мисъл.

Дали вярвате в тия неща – това не е важно; вярвате ли, или не, независимо от това нещата си съществуват. Дали вярвате в тона *до* – не е важно, този тон съществува в Природата. В нея съществува и мажорна, и минорна музика, независимо от това дали вие я признавате. Вашият дядо и прадедо съществуват някъде в пространството, макар вие да не признавате тяхното съществуване; като започнат да ви влияят с мисълта си, искате или не, ще ги признаете. Ако можете да им помогнете, ще помогнете и на себе си; ако не можете, ще ги посъветвате да си отидат, да потърсят някой друг, който ще им помогне. И в единия, и в другия случай трябва да бъдете искрени, да не ги залъгвате. Никога не говори това, което не знаеш.

Човек трябва да говори истината. Малко знаеш – малко говори, но каквото знаеш, да бъде истина. И малкото знание е толкова благословено, колкото и голямото. Мал-

кото знание, което човек е опитал и приложил, е благословено, защото има условия да расте и да се развива. Ако човек има много знания, но неприложени и непроверени, нищо не се ползва. За предпочитане е да имаш сто златни лева, отколкото хиляда книжни.

Много от идеите на хората са подобни на книжните пари и са осъдени на остаряване. Идеи, които остаряват, нищо не ползват. Ще каже някой, че идеите му били мистични; идеите му били мистични, но остаряват, а щом остаряват, не са мистични. Мистични идеи са ония, които остават през вечността; такива са идеите на гениалните хора, на светиите, на Учителите. Като погледне към онова, което Бог е създал, мистикът се изпълва с благоговение. И за него има неща непонятни, които изпълват душата му със свещен трепет и Любов към Бога.

Ще кажете, че човек трябва да знае всичко. Това е повърхностно заключение. Има неща, които трябва да разбира, но има неща, които не трябва да разбира и знае. Вие имате един приятел, когото обичате. Един ден научавате, че той е извършил някакво престъпление и веднага се отдръпвате от него. Не е ли по-добре да не знаехте за престъплението, което е извършил? Вървите с един човек, за когото казват, че бил голям мистик. Срещате на пътя си слаб, беден човек. Мистикът, който обикновено е въоръжен от главата до краката, удря болния и го поваля на земята, набързо изважда ножовете си и го оперира: разрязва гърдите, корема, изважда вътрешните органи и ги слага настрана. Вие гледате, чудите се какво прави този човек – нищо не разбирате. След това мистикът налива в един съд чиста вода и измива всички органи, които после слага на мястото им и ги намазва с някакво масло. След операцията виждате слабия човек възстановен, подмладен, бодър, свеж, сякаш е възкръснал. Първоначално, докато не знаехте какво ще излезе от операцията, считяхте, че мистикът е лош, жесток човек; после, като разбрахте какво направи, изменихте мнението си за него – казвате, че е добър. Има смисъл човек да разруши нещо, но ако може от него да съгради друго, по-добро и по-здраво; такъв чо-

век наричаме добър. Не може ли да съгражда нещата от-ново, той е лош – лошият руши и разваля, но не може да съгражда и обновява.

Съвременните хора се въоръжават, но като не знаят как и къде да прилагат оръжията си, те се страхуват. Като се намерят пред някой недъг, започват да се плашат от него, да не ги зароби. Оръжието е в ръката им, а се страхуват от своите недъзи. Натъкнете ли се на някой свой недъг, извадете оръжието си, ударете недъга в сърцето, повалете го на земята и започнете да мушкате с ножа си; мушкайте, режете, извадете вътрешността му и след това измийте всичките му части с чиста вода. Съберете частите му, сложете ги на местата им, намажете ги отгоре с масло, духнете един път и всичко ще се преобрази – недъгът ще се превърне в нещо ново, годно за работа и живот. Той е бил недъг, докато имал чужди вещества, нечистотии в себе си; щом се изчисти, се превръща в добро. Не се страхувайте от операцията; колкото и да е сериозна, тя ще допринесе нещо добро.

Следователно не се страхувайте от операции, които носят благо за човека. Направете такава операция на ония ваши мисли, чувства и желания, които са слаби и хилави, от които нищо не можете да направите; направете им операция и ги раздайте на ония същества, които се нуждаят от тях. Както котките се нуждаят от червата и шкембетата, така и във вас има същества на нисък умствен и духовен уровень, които се хранят с вашите недъзи; дайте недъзите си на тия същества, да се нахранят с тях.

Като се разхождате по улиците на някой малък град, вие срещате търговци на черва и шкембета. След тях вървят котки и мяукат. Всеки, който види своята котка след шкембетата, ще каже на търговеца да ѝ отреже едно парче. Каквато и работа да има, той ще я остави, за да задоволи котката си и да престане да мяука. Кой човек няма в себе си по една-две котки, които по цели часове да мяукат за шкембе? Дайте им едно парче от шкембето, което търговецът продава, за да престанат да ви безпокоят. Шкембетата представляват недъзите в човека. Отрежете

тия недъзи от себе си и ги дайте на ония низши същества, които се хранят с тях.

Следователно всичко, което става вън от човека, става и в неговия вътрешен живот. Като не знае причините на нещата, т.е. връзката между външния и вътрешния живот, той само констатира нещата, без да разбира техния дълбок вътрешен смисъл.

Някой казва, че е неразположен; защо е неразположен – и той не знае. След това отива в една гостилница, където си хапва от две-три яденета, и след това казва, че е добре разположен. Защо е бил неразположен? Защото е бил гладен. Защо е разположен? Защото се е нахранил. В разсъжденията си той спира дотук. Защо му се е дала възможност да се нахрани той не се запитва. Като върви по улиците, вижда на едно място стара баба, която счупила краката си и не може да мръдне от мястото си. Ако я вдигне на ръце и занесе у дома ѝ, той е разбрал предназначението на храненето – нахранил се е, придобил е сила и разположение с единствената цел да помогне на старата жена. Една от задачите му е да вдигне бабата на гърба си и да ѝ услужи. Изпълни ли задачата си както трябва, той е влязъл вече в рай; ако не изпълни задачата си и се откаже да услужи на старата жена, с това е подписал своята смъртна присъда. Такава задача е дадена и на обикновения човек, и на ангела. От всички се иска правилно разрешение на задачата.

През тази година всеки трябва да реши задачата си с бабата. Бабата представлява слабото, хилавото в човека, което всеки трябва да вдигне на гърба си и да занесе на мястото му. Може ли да направи това, той ще влезе в Рая, където ще получи наградата си. И бабата, от своя страна, ще му благодари. Като направите тази услуга на бабата, вие ще разберете какво значи да повдигнеш слабия и немощния; само по този начин ще разберете, че всеки човек, колкото и да е грешен, заслужава вниманието на Бога – и той е в състояние да изпълни Волята Божия.

Един ангел, като гледал от Небето как живеят хората, казал в себе си: „Не трябва Бог да им помага – ако ги изо-

стави, те ще си научат уроците“. Като разбрал мисълта на ангела, Бог го изпратил на Земята – да живее като човек, да види трябва ли наистина Бог да се откаже от хората. През една зимна, студена нощ ангелът се връщал от работа, но толкова много измръзнал, че не можел да се движи. Спрял на пътя, цял треперещ, и гледал откъде ще му дойде помощ. В този момент край него минал един пиан, който се клатушкарал на една и друга страна. Като видял, че на пътя стои човек, цял трепери от студ и не може да се движи, той му казал: „Братко, и ти си закъсал като мен. Я се качи на гърба ми, да те занеса до някое място“. Ангелът се качил на гърба на пиания, който го занесъл до дома му и го оставил. Значи пианият, който минава за грешник, изпълнил Волята Божия.

Някой мисли, че за да изпълни Волята Божия, трябва да стане светия. Не е така. В каквото и положение да се намира, човек трябва да е готов да я изпълни. Като се видял на гърба на пиания, ангелът разбрал, че е мислил криво. Всякога и при всички случаи трябва да се помага на човека заради Божественото, което е в него. Във всеки човек има нещо красиво, което се проявява и изпълнява Волята Божия.

Ето, днешният ден – сряда, е денят, в който трябва да приложите идеалната обхода. Защо трябва да бъдете недоволни? Недоволството показва, че има някакво неразбиране на нещата. Колкото по-голямо е недоволството, толкова по-голямо е и неразбирането. Изчезне ли недоволството, човек е дошъл до известно равновесие в себе си. Изчезне ли недоволството, въпросите се разрешават. Когато човек попадне при условия да прояви недоволството си, нека се вгълби в себе си и се свърже с великия Божи Промисъл. Направи ли това, той ще разбере, че зад всяко явление в живота и в Природата се крие някаква разумна причина, която регулира нещата.

Колкото и да са противоречиви известни явления, ако резултатът им е възходящ, това показва, че те са допуснати като уроци за човека. От тези уроци той се повдига – те представляват известно посвещение, през което човек

неизбежно трябва да мине. Какво ще кажете за войните? Ако резултатът на войните е възходящ, те са допуснати с някаква разумна цел. Човек трябва да се учи от всичко; дали нещата стават вън, или вътре в него, той трябва да вади от всичко поука. Ако след една война убитите оживеят и възкръснат, хората вървят по възходяща линия; не оживяват ли, има нещо неразумно във войната.

Като ученици, вие искате да разберете своя личен живот. За тази цел вие трябва да вървите от общото към частното. Това, което става в целокупния живот, става и в живота на отделния човек. Кой не е преживял войната вътре в себе си? Кой не е преживял падане на духа, отчаяние и обезсърчение, след като е видял бойното поле в себе си, осяяно от убити и ранени? Защо се отчайва човек? Защото неговото слънце е залязло. Щом залезе слънцето му, той трябва да запали свещ или огън на огнището си, да не остане в пълен мрак. След това нека се опита да съживи убитите и да излекува своите ранени. Любовта е единствената сила, която може да лекува и възкресява. Колкото и малка да е любовта, тя е в състояние да стопли и повдигне човека. Следователно никога не загасвайте огъня на огнището си, никога не загасвайте своята свещ.

Какво представлява огънят? Огънят не е нищо друго, освен топлина в сърцето на човека. Тази топлина наричаме Любов. Като люби ближните си, човек помага и на себе си. Ако никого не люби, той е осъден на замръзване. Отвън има голям студ, който замразява всичко живо. За да не замръзнете, запалете огъня на вашето огнище; колкото и слаб да е, той трябва постоянно да гори. Силата на човека се познава по неговата Любов. Силен човек е онзи, който люби, без да очаква другите да го любят. Който очаква на любовта на другите хора, той живее на чужд кредит. Който иска да стане силен, да прояви Божественото в себе си, той трябва да обича. Радвайте се, когато хората обичат, защото могат да станат силни, но стремете се да проявите и своята любов, за да станете и вие силни.

И тъй, прилагайте Любовта в живота си, за да станете силни. Любете не както хората любят, но както Бог люби.

Дадете ли път на Божествената Любов в себе си, вие ще придобиете две неща: светлина в мисълта си и топлина в чувствата си. Щом дадете място на тази Любов в себе си, ще впрегнете своите желания и страсти, ще станете господаря на човешкото в себе си. Ако не разбира желанията и страстите си и не може да ги управлява, човек не разбира елементите, от които е създаден неговият свят; той не трябва да се страхува от своите желания и страсти, но трябва да знае къде и как да ги впрегне на работа.

Една от основните мисли на лекцията, която трябва да задържите в ума си, е следната: щом залезе Божественото слънце във вас, запалете свещта си и огъня на своето огнище. Свещта представлява светлината на ума, а огънят – топлината на сърцето. Настанало е време да запалите свещта на вашия светилник и огъня на вашето огнище. Разумният свят следи какво правите. Разумните същества искат да знаят можете ли да мислите и чувствате, вие пък очаквате да получите Любов от тях. Ако те ви любят, ще покажат силата си. Вие сте опитвали и всеки ден опитвате тяхната сила, важно е да проявите своята. Докато детето е малко, го носят на ръце; щом започне да расте, първа майка му го сваля на земята, оставя го свободно да се движи, да пълзи, да пристъпва, да прояви силата си. Ако постоянно го държат на ръце, то ще стане инвалид.

Не желайте вашите деца да стават инвалиди. Не оставяйте вашите желания неприложени. Впрегнете ги на работа, за да видите техните плодове. Детето, което се е ползвало от любовта на майка си, на близките си, трябва да стъпва самостоятелно на краката си, да покаже, че е силно, че и то може да обича. Като израснат, синът и дъщерята трябва да покажат какво могат да направят за своите родители, за своите по-малки братя и сестри.

Днес всички хора, искат да бъдат обичани. Те искат Бог да ги обича. Когато Бог обича хората, това е за Него самия, но и те трябва да Го обичат. Мнозина искат да знаят дали ще се оправят работите им, като обичат Бога. Едно трябва да знаете: само Любовта е в състояние да оп-

рави обърканите работа на хората, но не както те мислят и изискват, но както Бог разбира.

– „Като обичам Бога, ще се оправят ли работите на жена ми, на децата ми?“ Не, само твоите работи ще се оправят. Всеки за себе си трябва да обича Бога, и то не с мисъл да получи нещо, но с чиста, света, безкористна Любов; обича ли по този начин, трябва да бъде сигурен, че работите му ще се оправят.

– „Как да обичаме?“ Това не се казва. Учите ли човек как трябва да обича, вие го лишавате от възможността да обича. Представете си, че някой ви даде една череша. Ако не знаете как се яде череша, ще намерите някой да ви научи – той ще изяде пред вас черешата, вие ще научите как се яде, но вкуса ѝ няма да знаете. – „Ще ми дадат втора череша.“ Не, само една череша се дава. Следователно, дадат ли ви една череша, вие сами трябва да направите опита, сами да я вкусите; дойде ли някой да ви показва как се яде, откажете се от всякакви обяснения.

Следователно, иска ли да придобие Божественото знание, човек трябва да се вглежда първо в себе си, във възможностите, които са вложени в него, и да търси причините първо в себе си, а после в обкръжаващите. Външният обективен свят е създаден от Бога, вследствие на което там владее пълна хармония. В човешкия и в Ангелския свят обаче съществува известна дисхармония, която хората и ангелите сами могат да изправят.

Като изучава Божиите закони, в които няма никаква дисхармония, човек се домогва до ония правила и методи, чрез които може да се справи с недоволството и мъчнотията на своя живот. Защо идат мъчнотията и страданията? За да освободят човека от греха. Като греши, той охлузва кожата си; щом кожата е охлузена, както и да го пипат, непременно ще му причинят болка. Ще кажете, че хората трябва пипат внимателно. Не е там въпросът, важно е кожата ви да бъде здрава, че както и да ви пипат, да не ви причиняват болка.

Някои казват, че за да не греши, за да понася нещата правилно, човек трябва да бъде мистик. Мистикът е онзи,

който живее в реалността на нещата, който сам опитва работите, който се радва еднакво и на малките, и на големите придобивки – той се радва на една череша толкова, колкото и на стотици череша; той живее в закона на благодарността. Никой не е в състояние да отнеме радостта на мистика. Мистикът знае, че и малките, и големи усилия дават еднакви резултати; и малките, и големите удари причиняват еднакви резултати.

И тъй, искате ли да успявате в живота си, впрегнете вашите неразумни желания на работа. Ако упорстват, хванете ги за опашката. Искате ли да вкарате магарето в обора, хванете го за опашката; опашката в животното е свързана с мисълта му – щом го хванете за опашката, то започва да мисли. Следователно, натъкнете ли се на някое неразумно желание в себе си, хванете го за опашката, да започне да мисли. Щом започне да мисли, то ще влезе в правия път на живота.

Тайна молитва.

39. лекция, 21 май 1930 г., София, Изгрев

ПРАВИЛНО РАЗБИРАНЕ

Тайна молитва.

За следния път всеки от вас да извади от беседите, които досега е чел, десет важни мисли.

Често се говори за установени и неустановени неща, както и за изменяеми и неизменяеми. Кои неща са установени – които не се изменят. Кои неща са изменяеми – които не могат да се установят. Какво е морал – правата посока в живота. Какво наричаме права линия – най-късото разстояние между две точки. Това определение е математическо, но от морално гледище права постъпка е тази, която има едно последствие, а крива – тази, която има две противоположни последствия. Следователно права мисъл е тази, която има един резултат, крива мисъл е тази, която има два различни резултата. Ако си служи с криви мисли и постъпки, човек гради живота си върху основа, която всеки момент може да се измени и разколебае. Ако вярата, надеждата и любовта на човека всеки ден се менят, те не могат да се поставят за основа на неговия живот.

Мнозина основават своето верую върху това, което е писано в Свещените книги, и върху това, което казват хората. Верую, което се основава на писано или на казано, не е истинско – то се мени всеки ден. Днес хората казват едно, утре – друго, а веруюто се мени според казаното. Това не е установено верую. Истинското казване или писане седи в самото Битие. Това, което Битието е казало или писало, е неизменното верую на човека. В него се вижда проявата на Бога. Истински прояви на Бога са тия, които произвеждат в човека един и същ резултат. По външни прояви Бог се мени, но вътрешно, по същина, Той всякога остава един и същ. Черешата, като дърво, през зимата представлява едно; през пролетта, накичена с цветове, представлява друго; през месец май, увиснала от зрели плодове, тя представя трето нещо. Всъщност тия три прояви на че-

решата представляват само фази на нейното проявление, но черешата си остава една и съща.

Следователно Истина наричаме това, което произвежда в човека само един резултат. И като дърво без листа, и като дърво с цветове и плодове, черешата си остава череша. Каква дума носи Истината в себе си? Такава, която отнема скръбта или неразположението на човека. Всяка дума, която отнема радостта или внася неразположение в него, не носи Истината. Коя Любов е права? Права, или идеална Любов, е тази, която дава и не мисли да взима. Да обичаш някого означава да даваш. Ако искаш и той да те обича, това значи да ти върне онова, което си му дал, заедно с лихвите – това не е идеална Любов.

Когато хората не се обичат, това показва, че никой нищо не е дал за другия. Някои казват, че обичат душата на човека. Къде са видели душата му? Един ще каже, че я видял в очите, друг – в сърцето и т.н. Не минава много време и любовта изчезва – защо? Излъгал се в този човек. Как е възможно да обичаш някого, да виждаш душата му и да се излъжеш в него? Ама нямал душа. Къде отиде душата, която по-рано виждаше в него? Значи докато взимате нещо от човека, вие го обичате и виждате душата му – той е стомна или извор, от който можете да черпите; щом престане да дава, не го обичате вече и казвате, че този човек няма душа – щом няма душа, той е пресъхнал извор, не можете да черпите от него.

Често слушате да се говори за стар и млад човек. Това са противоположни понятия, които трябва да се изяснят. Казват още *стара и нова книга*. Библията например е стара книга – защо? Защото е написана вече. От тази книга можете да ползвате, да си вадите бележки, да се поучавате, но нищо ново не можете да прибавите към нея – пълна е вече. Вземете ли някоя чиста, нова книга, можете да пишете много неща в нея – тя е още празна. Казват, че някой е млад, а друг – стар. Каква е разликата между младия и стария? Младият играе, старият седи на едно място – защо? Младият е житно зърно, което е още в хамбара, на широко, движи се от едно място на друго, оставено е

на свобода; старият е житно зърно, което е вече посято в земята – той седи на едно място, затрупан отгоре с пръст, и пъшка под нейната тежест. Млад и стар – това са фази, които трябва да разбирате. От разбирането на тия фази зависи разбирането на проявите на Бога. Той не се налага, но оставя човек сам да учи, да разглежда нещата във всички техни прояви. Ако сте убедени, че Бог е навсякъде, търсете Го във всички прояви на живота – малки и големи, видими и невидими.

Казано е в Писанието, че човек трябва да възлюби ближния си като себе си. Защо трябва да обичате? Да обича човек, това значи да вложи капитала си, който Бог му е дал, в своя ближен. Този капитал постоянно расте и се увеличава. Не обича ли, той сам изяжда капитала си и ще дойде ден, когато ще остане без стотинка. Който обича, постоянно забогатява и живее с радост и веселие; който не обича, постоянно осиромашава, вследствие на което страда. В този смисъл страданието не е нищо друго, освен губене на капитала, а радостта – увеличаване на капитала. Да страда човек, това значи да не е вложил капитала си в обращение. Когато страдащият отива при мъдреца, той иска да вземе нещо от богатствата му. Когато радостният посети мъдреца, иска да вложи нещо от богатството си в неговата банка и когато му потрябва, да го вземе. За да не се разправя с взимания и давания, мъдрецът всякога приема по двама души заедно: радостен и скръбен. Тогава обмяната става между двамата, а не между мъдреца и посетителите: радостният дава от своя капитал на страдащия с условие един ден да върне каквото му е дал, даже с лихвите; страдащият, понеже се нуждае от пари, взима това, което му се дава. При тази обмяна и двамата излизат доволни, а мъдрецът остава чист и свободен от всякакви човешки сделки.

Сегашните хора не са доволни от живота, защото не го разбират. Преди да са го изучили, преди да познават законите му, те искат да станат светии. Това е невъзможно. За да стане светия, човек трябва да познава великите принципи на живота, да бъде учен, художник, музикант.

Какъвто художник е този, който рисува един човек, без да прилича на действителния образ? Следователно, когато се опитвате да правите характеристика на някой човек, това е все едно да го рисувате. Портретът, който сте нарисували, прилича ли на дадения човек? Който го погледне, вижда, че не прилича; щом не можете да нарисувате истинския образ на човека, това показва, че не сте добър художник. Щом не сте го нарисували добре, той няма да купи портрета и тогава всички разноси за платното, за боите остават на ваша сметка.

На физическия свят, платното, четките, боите са евини, но в Духовния свят са много скъпи – в Невидимия свят едно парче платно с големината на човешки ръст струва един милион. Като се опиташ да нарисуваш образ на даден човек и излезе сполучлив, ще получиш десет милиона лева възнаграждение; не го ли нарисуваш добре, десетте милиона ще пропаднат. Ако днес изгубиш десет милиона, утре – десет милиона, ще дойде кармата, с която ще се разправяш хиляди години.

Какво представлява кармата? Кармата е дълг, натрупан от несполучливо рисувани картини. Кой се е опитвал сам да се рисува? Някой се опитва да рисува своя образ и се мъчи да си придаде най-красиви черти – защо? Защото бил душа. Кой са отличителните качества на душата? Едно от тях е възможността ѝ да обича. Следователно, който може да обича поне едно същество, той има душа; не обича ли нито едно същество, няма душа. Само душата крие в себе си възможността да обича Бога – Единият и Вечен принцип в живота. Или, казано в широк смисъл, само душата има възможност да люби. Щом люби, душата познава Онзи, от Когото е излязла. Не познава ли своя Създател, човек не може да люби – той не е отворил още душата си за Божествените лъчи, т.е. за лъчите на Божественото слънце.

Като се говори на хората за Любовта, за Истината, за Мъдростта като Божествени принципи, някои от тях правят движения с главата си, махат я на една или на друга страна – защо? Не са съгласни с това, което им се говори.

Какво трябва да правят? Да мислят. Понякога и клоните на дървото се движат, но причините за движението са външни, а не вътрешни. Следователно, за да осмислите движението на главата си, пренесете го вътре в себе си – нека стане вътрешно движение в главата. Вътрешното движение в главата наричаме мисъл.

Ще каже някой, че човек не трябва да мисли много. Откъде знае това – от опитност. Опитностите на един човек не са меродавни за всички хора. При това каква опитност е тази, при която мисълта не взима участие? Ще каже някой, че от опитност е дошъл до заключението, че не може да намери човек в света, когото да обича. Защо? По две причини: или той сам няма душа, или хората, които се движат около него, нямат душа. Резултатът на неговия живот ще бъде $0:0=0$. Каква философия има в това? Какво знание е придобил този човек? Той знае само това, че едно празно гърне и още едно празно гърне дават две празни гърнета. Празните гърнета не дават нищо, но ако имате две пъпки от някое дърво или растение, вие ще придобиете нещо. Ако пъпките са от карамфил, ще цъфнат; вие можете да се радвате на красивите цветове, но можете и да ги продавате. Ако имате две семки от ябълка и ги посадите, те ще цъфнат, ще вържат плод и след няколко месеца ще откъснете от дървото няколко хубави, сладки ябълки.

И тъй, за да се ползва от проявите на живота, човек трябва да има вътрешно отношение към тях. Искане ли да се ползва от една идея, самата идея трябва да има вътрешно отношение към него. Ако идеята няма никакво отношение към човека и ако човек няма никакво отношение към идеята, всяко взимане и даване помежду им остава безпредметно. Всяка проява трябва да има свой център, към който да се съсредоточават всички сили. В този смисъл човек представлява равноностранен триъгълник с общ център, към който се стремят всички негови енергии. С други думи казано, човек е сбор от енергии, които се стремят към общ център и обратно: човек е сбор от енергии, които излизат от общ център и се разпръскват в различни посо-

ки. И при едното, и при другото положение получаваме един и същи резултат. Кой е резултатът на човешкия живот? Любовта. Любовта е вътрешен процес, т.е. движение на сили от вътре навън. Понеже това движение излиза от един център и се връща към същия център, ние го наричаме Любов към Бога.

Следователно да любиш Бога и да бъдеш човек – това са две еднакви понятия. Кажете ли някой, че е човек, това значи, че люби Бога; отрича ли тази Любов, той се самозаблуждава, не е още човек. Казват, че човек е същество, което мисли. Мисъл без Любов не съществува – Любовта действа преди мисълта. Следователно, за да мисли върху всичко онова, което Бог е създал, човек трябва да люби Бога; щом Го люби, той мисли и като мисли с Любов, нещата му се откриват. Преди да види малките неща, човек трябва да види големите – първо трябва да видиш големия камък пред себе си, а после ще видиш малката игла, поставена на известно разстояние.

Сегашните хора мислят непрекъснато за своите незавършени работи и недоучени уроци. Какво показва това – че когато е било време за учене, те са яли и пили, не са мислили за уроците си; учителят е преподавал, а те са ходили на угощение. Днес всички се намират пред матура, а виждат, че не са готови. Питат ги нещо по математика – не знаят, пропадат на изпита; питат ги нещо по геометрия – не знаят; питат ги нещо по естествени науки – също не знаят. Те се виждат в чудо, не знаят какво да правят. Вие се намирате пред прага на Духовния свят, искате да влезете вътре, но не ви пускат без изпит – непременно трябва да държите матура, а знанията ви са оскъдни. Ще кажете, че за Духовния свят е нужна Любов. Вярно е, че Любовта разрешава всички въпроси, но какво разбирате вие под думата *любов*? Ако сте търгували и сте изгубили всичкия си капитал, какво се придобили с тази търговия? Ако сте учили десет години наред и сте станали безбожник, какво знание сте придобили? Ще кажете, че сте завършили геология, познавате земята и промените, през които е минала. Ако знаете геология, а отричате съществуването на

Бога, вие нищо не сте придобили – това не е геология, но нещо подобно на анатомията, която изучава мъртвия човек, т.е. човека без живота в него. Човек изучава органите и техните функции, но за истинския човек, който живее в тия органи и ги управлява, нищо не знае. Всяко знание е осмислено, когато може да се приложи навреме и да даде резултат. Всяка постъпка, всяко чувство са ценни, когато имат съдържание в себе си.

Млад учен човек отива на планина да се разходи и носи със себе си торба, пълна с храна. На пътя среща млада красива мома, която се е объркала в гората. Той я спира и запитва къде отива, как е изпаднала сама на това място. Тя разказва всичко, което е прекарала, но не може повече да ходи, чувства се крайно уморена. Пътникът влиза в положението ѝ, разбира, че нищо не е яла, и веднага ѝ предлага парче хляб; тя взима хляба, изядва го, благодари на Бога, че е подкрепила силите си и след това благодари и на младия момък. От своя страна и той благодари, че е могъл да срещне красотата на пътя си. След това я изпраща до дома ѝ. И двамата остават доволни от това, че са се срещнали в планината. Това значи да дадеш на човека нещо навреме и да знаеш как да благодариш. Това значи правилна постъпка, в която има съдържание и смисъл.

Следователно всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка, които имат вътрешно съдържание и смисъл, са ценни. Те никога не губят значението си. Можете ли да говорите лошо за човек, който постъпва с една мома толкова добре? Той става светъл образ за момата, а момата – за момъка.

Никой не е в състояние да раздели двама души, свързани помежду си с Любов. Любов, в която няма правилна обмяна, лесно изчезва. Обичайте хората с чистота и святост на вашето сърце, без да ги ограничавате, без да изисквате нещо от тях. Поискате ли да им се налагате, да изпълняват вашите желания, Любовта ще се отдалечи от вас и тогава ще се яви гневът. Причината за гнева е незадоволеното човешко желание – щом желанията ви не се задоволяват, вие се сърдите. За да не се гневи и да не из-

разходва енергията си, човек не трябва да си поставя желания, изпълнението на които зависи от други хора. Вие можете да обичате Слънцето, звездите, Земята, дърветата, растенията, животните и хората, но не можете да им се наложите. Никой на никого не може да се налага. Човек и на себе си не може да се налага. Само Бог може да изменя и изправя нещата.

Ако външният свят, т.е. отношенията между хората един към друг, могат да произведат пертурбация в техния организъм, това показва, че те нямат правилни отношения към живота. Същевременно нямат правилни отношения и към Бога. За да не си създава излишни страдания, човек трябва да спазва следния закон: в един и същ момент да не се проявят две мисли, две чувства, две постъпки. Например в един и същ момент двама души не могат да черпят вода от една чешма. За проявата на всяко нещо е определен специфичен момент. Като знае това, човек трябва да спазва момента за проява на своите мисли, чувства и постъпки. Срещнат ли се две мисли, две чувства и две постъпки, едната непременно трябва да отстъпи. Коя от двете ще отстъпи? Между двама души всякога разумният отстъпва, глупавият никога не отстъпва. Любовта всякога отстъпва, но не става нужда да отстъпва, защото никога не се натъква на противоречия. Тя знае момента кога трябва да се прояви. Любещият знае, че за всяко нещо е определен специфичен момент на проявление. Соломон казва: „Всяко нещо си има своето време“. Какво ще каже старият, ако го накарате да дойде с вас на разходка или ако му дадете твърда храна? Той ще ви отговори: „Синко, защо не ме покани на разходка, когато краката ми бяха здрави? Защо не ми донесе тази вкусна храна, когато имах зъби?“.

Сега, като ви се говори по този начин, вие трябва да се научите да превеждате нещата; без вътрешен превод вие ще изгубите възможността да разбирате Божествения език. Какво означават думите *млад* и *стар човек* в широк смисъл? Млад е онзи, който сега търси Истината; стар е този, който я е намерил вече. И двете положения

са намясто. Но какво е придобил старият, ако, след като е намерил Истината, не я е оценил? Какво е придобил младият, който търси Истината без Любов? Като търси Истината, младият трябва да трепти за нея; като намери Истината, старият трябва да я оцени – при това положение и двамата са на прав път. Ще каже някой, че след като е намерил Истината, не се е ориентирал. Това показва, че я е намерил, но не я е разбрал.

Какво означава думата *ориентиране*? *Ориент*²³ означава *изток*. Значи ориентирането подразбира намиране на единствената права посока на дадено желание. Всяко желание, всяка мисъл, всяко чувство имат само по една права посока, както имаме само един изток, един запад, един север и един юг.

Четири точки на света са четири кардинални посоки за ориентиране на човека. Изток представя главата на човека; запад – краката, а според някои – стомаха; юг представя дробовете на човека. Изток представя още и права посока на движение. Изток и запад показват отношението на човека към Бога и към всичко създадено от Него. Север и юг определят какво трябва да извърши човек в живота си. Изток подразбира още Божествения свят, юг – човешкия свят. Човек започва живота си с търсене на Истината. Казано е в Писанието: „Глава на Твоето Слово е Истината“. Тук се явява една малка загадка: коя е тази глава на Словото, която наричат Истина? Изток наричаме още първопричина на нещата; запад – отношение на човека към създаденото.

Защо човек се стреми към Истината? За да познае Битието; ако не го познава, не може да познае Истината. Ако не я познава, той не може да познае Любовта; ако не познава Любовта, не може да познае Мъдростта. Любовта, Мъдростта и Истината представляват живи сили в Природата, с които човек трябва да се обмени. Познаването е вътрешен процес. Следователно да познаеш човека означава да си готов да направиш за него това, което той иска. Същевременно и той трябва да бъде готов да направи за теб това, което ти искаш. Тук не може да се яви никакво

противоречие, защото познаването е свързано с разумността – само разумният познава нещата. Когато човек се моли на Бога и не получава отговор на молитвата си, едно от двете е вярно: или той не познава Бога, или Бог не го познава.

Един беден човек се молел на Бога да му изпрати малко пари, да посрещне нуждите си. Край къщичката на бедния минал един богат човек. Той чул молитвата му и оставил на прозореца на бедния една кесия, пълна с пари. Като видял кесията, бедният веднага я взел и благодарил на Господа, че толкова скоро отговорил на молитвата му. Богатият, който бил скрит зад къщичката, чул благодарността на бедния, отправена към Бога, и му казал: „Слушай, братко, аз чух молитвата ти, а не Бог. Кесията с парите е моя, аз ти помогнах“. Бедният отговорил: „Аз благодаря на Бога, че те е накарал да ми помогнеш. Ако Той не беше те накарал, ти никога нямаше да направиш това“. Богатият продължил пътя си, но през цялото време си мислел: „Нима това не беше моя идея – да помогна на бедния човек?“. Като размишлявал известно време, най-после се убедил, че наистина е станал проводник на Волята Божия, и благодарил на Бога, че му се е дал случай да изпълни Неговата воля.

Сега аз искам да остане в ума ви идеята за правилно разбиране на Божията Любов. Задръжте в ума си определението за права мисъл, право чувство и право действие. Това е предмет на Новото учение. Щом е така, ще знаете, че Новото учение има само един резултат; то говори само за една Любов – Любов към Бога.

Много е любил човек, но любовта му всякога е имала два резултата: тя е започвала с живот, а завършвала със смърт. Но когато възлюбите Бога, ще имате само един резултат – животът: ще започнете с живот и ще свършите с живот. Който люби Бога, никога не умира. Прекъсне ли връзката си с Любовта, човек умира. Докато е свързан с Любовта, т.е. с Бога, човек не умира, затова и Христос казва: „Това е живот вечен – да позная Тебе Единного, Истинного Бога“. Познаването подразбира готовност в човека да направи всичко, каквото неговият възлюбен желае.

Следователно, ако обичате Бога, вие можете да направите за Него всичко, каквото Той желае; и ако Бог прави за вас всичко, каквото желаете, и Той ви обича. Това са максими на Новото учение, които трябва свещено да пазите в душата си. Ако прилагате тия максими в живота си, ще имате едно начало без край, едно велико блаженство, непостижимо за обикновения човек. Само при това положение ще се оправдае стиха от Евангелието: „Каквото попросите в Мое име, ще ви се даде“. Докато хората търсят Бога в Свещените книги, в свещените образи на света, никога няма да Го намерят. Бог е вън и вътре в света, а Свещените книги и свещените образи представляват резултат на нещо. В Свещените книги намирате мисълта на велики хора, но те са извън тези книги. Човек прави доброто, но не е в самото добро. Човек мисли, но не е в мисълта си. Хората са свързани по мисъл и по чувства едни с други, но сами те не са в мислите, нито в чувствата си; мислите и чувствата им показват само техните правилни отношения.

Когато отношенията между двама души са правилни, те живеят в пълна хармония и единство, между тия хора никога не се поражда съмнение или колебание. Такова трябва да бъде отношението между човека и Бога. Започне ли да разглежда дали Божествената мисъл е права, човек се намира на крив път. Човек има право само да проверява дали една мисъл е Божествена; щом се убеди, че е Божествена, той трябва да знае, че тя е права. Всички Божествени мисли са прави – нищо повече. Те имат само един резултат. Божествените мисли носят живот, а човешките – смърт; за да не умира, човек трябва да свърже мисълта си с Божиата. Когато свърже мисълта си с Божиата, той ще се освободи от всички нещастия и мъчности и по този начин ще се справи и с кармата си; тогава ще разбере смисъла на стиха в Писанието: „Ще залича всичките им грехове и никога няма да ги спомена“.

Като ученици, вие сте дошли на Земята да учите. На какво трябва да разчитате на физическия свят? Докато сте на физическия свят, вие трябва да разчитате на краката си,

с които се крепите – те са основа на вашия живот. Трябва да разчитате на ръцете си, с които влизате в отношение с обкръжаващите. Вие трябва да разчитате още на очите си, на ушите си, на носа си, на устата си. Това са пособия, които трябва да държите в пълна изправност. Дойдете ли до Духовния свят, трябва да разчитате на своите чувства и на своето сърце. В Умствения свят вие трябва да разчитате на своите мисли. В Божествения свят пък трябва да разчитате на Любовта.

Които чуят гласа на Бога, ще станат и ще оживеят. Да станеш – това значи да бъдеш здрав, значи да бъдеш добродетелен, значи да имаш Любов към Бога. Да станеш – това значи да съзнаваш, че с Бога всичко можеш да направиш. Ставате ли сутрин от сън, дръжте в ума си идеята, че сте станали, за да направите всичко, което ви се дава като задача на деня. Запитвате ли се: „Защо станах, какво да правя днес?“, вие не сте станали още.

Как сте мислили досега? Колко от вас са мислили тъй, както аз ви говоря тази сутрин? Ако не сте мислили така, причината за това е, че се намирате в черупката на яйцето. Тази сутрин аз ида при вас да счупя черупката на яйцето и да ви освободя от ограничения живот. Какво може да постигне човек в една черупка? Черупката на яйцето е затвор за човека. Ако на 20-ия ден не дойде някой да го освободи, той е осъден на смърт. Кой ще ви освободи от черупката? Който знае законите на Любовта, на Мъдростта и на Истината. Казано е, че Истината ще ни направи свободни; значи дойде ли човекът на Истината при вас, ще ви освободи. Той владее магическата пръчица – достатъчно е да удари с нея, за да придобие всичко, каквото му е нужно. Който знае законите на магическата пръчица, той може да бъде здрав, добър, любещ, учен и т.н. Който знае тия закони, ще разговаря приятелски със скръбта, с нещастieto, с мъчнотията и вместо тях ще поставя радостта, надеждата, насърчението.

Срещате един човек, който веднага ви казва, че е скръбен. За какво скърби? Той трябва да определи специално за какво скърби. А тъй – да казва само, че скърби, това е

много неопределено. Младата мома скърби, въздиша, но не казва защо скърби. Давам ѝ едно писмо от нейния приятел, тя отваря писмото, чете го и скръбта ѝ се превръща в радост. Срещам един млад момък – и той скърби и пъшка. За какво скърби – и той не казва. Давам и на него едно писмо от приятелката му и скръбта изчезва.

Едно е нужно на човека, за да се превърне скръбта му в радост. Какво? Дай на човека писмото, което носиш от неговата възлюбена или от неговия възлюбен, и скръбта му ще се превърне в радост. За да живее в радостта и в изобилието на живота, човек трябва всяка сутрин да отива при своя възлюбен, да получи писмото си и да се върне у дома си, за да започне работата, която му е определена за деня. Така трябва да живее ученикът, така трябва да живее всеки човек; живее ли така, където и да се намира, при каквито и условия да бъде, животът му се осмисля. Бог е възлюбеният на човешката душа.

Човек е дошъл на Земята да се освободи от скръбта и да влезе в радостта. Той е дошъл на Земята да се освободи от смъртта и да влезе във вечния живот. Това значи правилно разбиране на Живота и на Любовта.

Ние сме проявената Любов на нашия Небесен Баща.
Така да бъде!

40. лекция, 28 май 1930 г., София, Изгрев

ТОЧНОСТ

Тайна молитва.

Едно правило, което човек трябва да спазва на физическия свят, това е точността. Сегашният човек проявява точността, когато има някакъв интерес; няма ли интерес от нещо, той не е точен. Всяко явление в Природата се извършва на точно определено за него време; закъснее ли една секунда или прибърза с една секунда, с това се нарушава нейният ред и порядък. Ще кажете, че нищо не представляват една минута, две минути, даже и десет минути. За човека е така, но не и за Природата. В една секунда светлината изминава 300 000 км – знаете ли какво грамадно разстояние е това? Човек даже за една година не може да измине пътя, който светлината изминава за една секунда.

Сега, като разбира значението на точността в Природата, човек трябва да бъде точен. Всеки, който е решил да следва Божиите пътища, трябва да бъде абсолютно точен. Това не значи, че трябва да изпадне в педантизъм, но да се стреми да бъде точен, да следва точността на Природата. Да следва човек точността на Природата значи да ляга и става навреме, да яде и гладува навреме, да се облича и съблича навреме, да люби и мрази навреме и т.н. Да намразиш някого, т.е. да го замразиш, това значи така да го изстудиш, да го поставиш на такава температура, че да не се разваля, да не се разлага и гние. Да мразиш някого, това значи да му дадеш нещо. Като кажеш една лоша дума на някого, ти му даваш нещо. Казваш: „Лош човек е този“. Кажете ли за някого, че е лош, хората започват да се вглеждат в него и намират, че не е толкова лош, има нещо добро и в него. Лошият човек не лъже. Като го хванат в някакво престъпление или намерят, че е направил някаква погрешка, питат го:

– Ти ли направи тази погрешка?

– Аз я направих.

Онзи, който минава за праведен, като види, че не са забелязали грешката му, мълчи, на никого не казва, че е сгрешил. Лошият човек, който лежи в затвор за престъплението си, но говори истината, всякога се повдига пред Невидимия свят. Праведният, който се спотайва и мисли, че грешката му с време ще се изглади, се проваля пред очите на Невидимия свят.

И тъй, лошият човек, който лежи в затвора за някакво престъпление, е безпощаден към лъжата. Той разговаря с нея: „Ти ще отидеш на работа, няма да чакаш наготово, както е било досега. Аз съм работник, с труд изкарвам прехраната си, но и ти ще работиш като мен“. Онзи, който минава за праведен пред хората, той сам се лъже. Той приема лъжата за Истина и добре я посреща.

Като говоря за лъжата, аз я разглеждам в нейните широки прояви. Където отсъства точността, там лъжата взима широки размери. Ставаш сутрин от сън и се чудиш да вдигнеш ли ръцете си нагоре, да клекнеш ли надолу, искаш да избегнеш известни задължения към тялото си. Като не искаш да правиш упражнения, започваш да извърташ, да се отклоняваш от Истината. Щом е въпрос за упражнения на тялото, ще правиш упражнения: ще ставаш, ще клякаш, ще вдигаш и сваляш ръцете си. Когато техникът работи, непрекъснато кляка и става – пари ще получи за работата си. Железарят непрекъснато вдига и слага чука си – пари ще получи. Ти не можеш ли без пари да клякаш и ставаш? Великите хора се кланят навсякъде, където трябва. Като види някое цветенце, великият човек се навежда, за да го разгледа и помирише; като срещне някое животно, той се навежда, за да го помилва; като срещне човек, той се покланя и го поздравява като последно Божие творение на Земята. Глупавият не обича да се покланя, но Природата насила го заставя да се преклони – като счупи крака си, иска-не иска, той започва да се покланя.

Една българска поговорка казва: „Преклонената глава остра сабя не сече“. В тази поговорка липсва нещо,

тя има друг смисъл: „Преклонената, но пълна глава, остра сабя не сече“. Дойде ли до празната глава – въпросът е поставен малко по-другояче. Преди всичко празната глава не може да бъде наведена. Кога се навежда житото? Кога то узрее – житният клас натежава и започва да се навежда. В реда на нещата е узрелият житен клас да се навежда. В реда на нещата е изворът във всеки момент да дава от себе си; не дава ли, не блика ли, той не е извор. В реда на нещата е човек във всеки момент да прави добро; не прави ли добро, той не е човек на добродетелта. Само едно добро дело не може да направи човека добър. Божественото подтиква човека всеки момент към добро; престане ли то да извира от човека, и връзката му с Божественото се прекъсва.

Както извирането е многократен процес, така и проявата на Божественото в човека е многократен процес. Не поставяйте граници на Божествените прояви в себе си, за да не запушите източниците на вашия живот. Човек не трябва да подпушва енергиите на своя организъм. Ама щял да сгреша; като сгреша, ще изправи грешката си. И като греша, и като прави добро, той се учи. Радвайте се, че имате условия да се учите.

И тъй, щом живее на физическия свят, човек трябва да бъде точен. Точността е качество, което човек занася със себе си и в Духовния, и в Божествения свят, но там се изразява по друг начин. На физическия свят човек трябва да бъде точен. В Духовния свят той трябва да пее. В Божествения свят пък трябва да мисли, да съзерцава, да се моли, да люби – поет да бъде. Значи само точният човек може да бъде в съгласие с хората и Земята; само певецът може да се хармонизира с Духовния свят; само любещият и молящият се може да се хармонизира с Божествения свят. Молитвата е велика сила. Тя представлява език на Божествения свят – значи като се моли, човек разговаря със Съществата от Божествения свят. Знаете ли една буква или една дума от този език?

Първата дума на Божествения език е Любовта. Следователно, станеш ли от сън, първата ти работа е да отвориш

сърцето си за всички живи същества, да обикнеш всички и да виждаш навсякъде Доброто – това значи да говориш на Божествен език. После ще слезеш в Духовния свят, където ще пееш; чрез песента ти разговаряш със Съществата от Духовния свят. Най-после ще слезеш на физическия свят и ще бъдеш точен във всички свои прояви; чрез точността ти се свързваш с хората – тя е език за разбиране с хората. Който е точен, той всякога започва работата си навреме и свършва навреме, затова всякога обира каймака на млякото.

Точност се изисква навсякъде: в отношенията на хората – за физическия свят; в пеенето – за Духовния свят, в Любовта – за Божествения свят. Който люби, той е точен. Влюбеният не спи по цели нощи, само да не закъснее: той става, ляга, гледа часовника, да не закъснее за срещата със своята възлюбена. Красиво качество е точността. Като започне да остарява, човек намира, че не е нужно да бъде точен, и постепенно се отпуска – дойде ли някакво добро желание в него, той го оставя настрана и казва: „Моята работа се свърши вече“. Не, щом желанието ви е добро, не го пропускайте, без да го реализирате. Дойде ли някое чуждо желание, пуснете го да мине през вашата държава, без да го реализирате. Например ако имаш един чифт волове, не пожелавай воловете на съседа си; ако имаш едно златно перо, не пожелавай и второ – ако можеш да пишеш, и с едно перо ще пишеш. Пожелава ли повече неща, отколкото ти са дадени, това са чужди желания, на които не трябва да даваш път в себе си. Ако имаш едно оръжие, не търси второ – едното оръжие ще те запази толкова, колкото и двете.

Един пътник, въоръжен с два револвера, минавал през една гъста гора. Разбойници го хванали и започнали да го претърсват. От страх той не могъл да употреби нито един от револверите. Разбойниците го запитали:

– Защо носиш два револвера?

– За защита, в случай на някакво нападение от разбойници.

– Ами какво по-голямо зло от сегашното очакваш?

Разбойниците го обрала, набили го добре и го пуснали. Навътре в гората те срещнали друг пътник, когото също нападнали. Той не бил въоръжен, но се обърнал приятелски към разбойниците:

– Слушайте, аз нямам нищо в себе си, с което да ви задоволя. Заповядайте с мен в дома ми, ще ви нагостя добре.

– Защо не носиш револвер със себе си?

– Аз вярвам на доброто в хората, няма защо да се пазя от своите близни.

Какво показват тия примери? Добрият човек вярва в доброто на хората и не се въоръжава. Добрите хора не се нуждаят от револвери. Лошите обаче се нуждаят от външна защита – те носят по два револвера в себе си.

Човекът на точността не се нуждае от револвер. Когато изпълнява всичко навреме и точно, човек не греши; грешките се явяват като изключение в неговия живот. Всяко правило има по едно изключение, това е допуснато и в самата Природа, но човек трябва да се ръководи от правилата, а не от изключенията. Води ли се от изключенията, той живее в изненадите на живота. Например казват на някого, че еди-коя си банка фалирала, и той веднага трепва; отива да провери, оказва се, че не е вярно, и той се успокоява. Ако е ученик, казват му, че са го скъсали на изпита; като провери, оказва се, че е издържал изпита си. Друг път му казват, че издържал отлично, а всъщност са го скъсали. Той ту трепва, ту се успокоява. Има ли нещо лошо в скъсването, т.е. в пропадането на ученика? Често скъсването на нещо е благо за някои същества. Ако чувалят с жито се скъса, мравките се радват.

Като не разбират законите на живота, хората са го механизирани, а с това са го обезсмислили. Колкото и да е отмерен в постъпките си, човек все ще направи някаква погрешка; много естествено, той не върви по гладка плоскост. Ако плоскостта, по която се движи, е отмерена, стъпките и движенията му също ще бъдат отмерени. Щом започне да се изкачва нагоре, човек изгубва своя отмерен ход и своето отмерено движение, крачките му стават не-

равномерни и той се спъва тук-там, не може свободно да се движи.

Светът, в който живеем, е съставен от гладки места и от големи възвишения, вследствие на което човекът се натъква на големи мъчности и изпитания. Мислите ли, че при мъчнотиите и изпитанията в живота той може да има отмерени движения и постъпки? Който се качва по високи места, непременно ще се изпоти. Който работи много, също се изпотява; който не работи, няма условия да се изпоти. Ако не работи и се изпотява, човек е болен. За предпочитане е да е здрав, да работи, макар и да се изпотява, отколкото да не работи и да не се изпотява.

Мнозина искат да имат блага, без да работят; те искат да се ползват от благоволенieto на Господа, без да направят нещо за Него – това е невъзможно. Дали човек е добър, или е лош, работен или мързелив – това е за самия него. Във всички случаи Бог остава един и същ спрямо човека.

Човек сам спира благата, които идват от Божествения свят. Като не си дава отчет за своя живот, той изпада в противоречие и се чуди защо е изоставен. Сам е причина за положението си. Щом види, че има нещо, което не върви както трябва, нужно е да измени посоката на своя живот. – „Ама аз правя големи усилия, напрягам се много.“ Не е нужно да се напрягаш много. Има определен предел, до който човек може и трябва да прави усилия и да се напряга. Вижте какво прави цигуларят: когато свири, настроява цигулката си, завърта струните до известен предел – мине ли го, струните се скъсват; същото се отнася и до лъка. Щом престане да свири, той отпуска малко струните и лъка, да не стоят напрегнати. Следователно, иска ли да живее правилно, и човек трябва да прави същото: вечер, като свърши работата си, той трябва да разхлаби някои ключове, да ги освободи от напрежението, а други да остави в същото положение, в което са били през деня.

И тъй, човек трябва да бъде точен. В какво? В любовта си. Той трябва да обича както Бог обича. Може ли да обича един човек по такъв начин, той ще обича всички хора.

Да обичаш значи да даваш, без да държиш сметка, че си дал. Например носиш пълна кошница с череши и където минеш, на всички даваш: на деца, на мъже, на жени, на млади и на стари. Докато стигнеш до дома си, кошницата ти се изпразва. Но някой те настига и напълва кошницата ти с череши и ти влизаш в дома си пак с пълна кошница. Следователно, когато обичаш, кошницата ти се празни; когато те обичат, кошницата ти се пълни. Ако кошницата ти нито се празни, нито се пълни, това показва, че ти не обичаш, но и тебе не обичат.

Всяка вечер, като се върне в дома си, човек трябва да си даде отчет в какво положение се намират кошниците му. Всеки носи по две кошници: от едната дава, в другата получава. Ако и двете кошници са пълни, това показва, че е получил, а нищо не е дал – той е нарушил закона на точността. Правилно е едната кошница да е празна, а другата – пълна. Понякога може и двете кошници да са празни; това показва, че този човек е изгълнил своето задължение, но хората, между които се движи, не прилагат закона на Любовта.

Ако се движиш между хората и кошницата ти всякога остава празна, това показва, че те не изпълняват Волята Божия – те взимат, а не дават. Като отидете на онзи свят, свети Петър веднага ще погледне в ръцете ви – дали носите кошници и в какво положение се намират. Ако кошницата в лявата ви ръка, която е близо до сърцето, е празна, а кошницата в дясната ръка е пълна, свети Петър ще ви пусне в Рая. Той вижда, че всичко, каквото сте имали, сте раздали от Любов и каквото сте получили, пак е от Любов. Ако отидете на онзи свят с две пълни кошници, по никой начин няма да ви приемат в Рая; поне едната кошница трябва да бъде празна, и то кошницата, която е в лявата ръка.

Религиозните хора говорят за онзи свят, без да го познават. Те говорят за светии, но не ги познават – защо? Защото спират вниманието си на външността. Те мислят, че светията трябва да бъде слаб, жълт, всякога сериозен, замислен и просто облечен. Търсите ли светостта във външ-

ността на човека, всякога ще се заблуждавате; светостта е вътрешно качество. Вие ще познаете светията по начина на неговия живот, по неговите прояви, по вътрешните му способности. Светските хора пък говорят за учения човек, без да го познават. Истински ученият не се познава отвън, и учеността е вътрешно качество. И светията, и ученият имат големи знания и възможности, които можете да видите при специални случаи. И светията, и ученият живеят в радостта. Те първи се ползват от своите знания и като ги опитат, тогава ги предлагат на света. Не прави ли същото и фурнаджията? Като извади хляба от печта, той пръв го опитва. Не прави ли същото и готвачът? Като наготви, той пръв опитва яденето. Не прави ли същото и домакинята? Преди да сложи яденето на масата, тя го е опитала, знае какво е приготвила.

Като ученици, вие трябва да изучавате закона на различаването, да не се заблуждавате от външните форми. Много от сегашните форми на живот трябва да се изменят. Казваме например, че домакинята трябва да е опитала яденето, преди да го сложи на трапезата. Какво трябва да направи онази жена, която е вегетарианка и готви на мъж месоядец? Трябва ли да опитва яденето? Не трябва. Оттук се явява въпросът: какво трябва да направи някоя жена, която не обича мъжа си? Да остане ли при него, или да го напусне? Мъжът представлява човешкия ум, а жената – сърцето. Ако сърцето не обича ума, те не са в съгласие и не могат да работят заедно. За да се ползва от благата и условията на живота, за да се развива човек правилно, сърцето и умът му трябва да бъдат в хармония; не са ли в хармония, това показва, че между тях е влязло нещо чуждо. Докато не се освободят от чуждия елемент, те не могат да работят заедно. Същият закон се прилага и при отношенията на човека към Бога: докато обича Бога, човек е готов на всички жертви за Него, но и Бог отговаря на неговите молитви – каквото поиска, дава му се; прекъсне ли се тази връзка, и отношенията се прекъсват.

Как се молите, когато искате нещо от Бога? За да бъде молитвата ви приета, вие трябва да знаете езика на Бо-

жествения свят. Коя е първата буква на този език? Коя е първата дума, с която започвате вашата молитва? Вземете този въпрос за тема и пишете за следния път: Първата буква и първата дума на Божествения език. Темата е мъчна, но нека всеки помисли малко, да види какво ще се роди в ума му.

За да напише нещо, човек трябва да бъде свободен, да не се влияе от това, което е чул или чел някъде. За да бъде свободен, човек трябва да чисти ума и сърцето си от ония тежки мисли и чувства, които носи от миналото си. От миналото си човек носи и добри, и лоши неща – той е минал през различни положения, които са оставили отпечатъци в неговия живот. Задачата в сегашния му живот е да се освободи от лошите отпечатъци на своето минало и да продължи по-нататък нов, чист живот. Мнозина запитват какви са били в миналото – богати или бедни, учени или прости. Това не е важно, за човека е важно като е живял, какво е придобил и какво носи в себе си.

Като изучавате живота на хората, виждате, че някой се движи в кръг, а друг – в елипса. Ако човек се движи в кръг, всичките му постъпки са отмерени; ако се движи в елипса, постъпките му не са отмерени, а движенията му са неравномерни. Когато приближава към фокусите, движението му става по-бързо; щом се отдалечава от тях, то му става по-бавно. С това се обяснява неравномерното движение на човека, който се движи в елипса. Като изучавате човешкото лице от гледището на геометрията, по линиите му вие познавате как са се проявили неговият ум и неговото сърце.

Съвременните хора приличат на децата, които, като се облекат с нови дрешки, отиват между другарчетата си да се похвалят. Това е естествена проява. И детето, и възрастният искат да чуят нещо добро за себе си. Религиозният отива на църква, моли се и от време на време поглежда виждат ли другите как се моли. Проповедникът държи проповед и като слезе от амвона, поглежда към хората, за да разбере доволни ли са от проповедта му. Ученият, който е написал някаква научна книга, постоянно носи

книгата със себе си, иска да чуе мнението на хората за неговия труд – той мисли, че всички хора знаят за неговата книга. Не е лоша тази черта. Всеки очаква да чуе поне една добра дума за себе си, но трябва да има търпение да му кажат тази дума навреме и намясто.

Първото нещо, което се иска от човека, е да има вътрешна свобода – никого да не ограничава: нито себе си, нито ближния си. Исква ли да чуе мнението на някого, трябва първо да се вслуша в себе си – най-добрият авторитет за човека е самият той. Като свърши проповедта си, нека се обърне към себе си и се запита: „Добре ли проповядвах днес?“ и ще чуе гласа на своя вътрешен слушател, който ще му каже: „Днес говори добре“ или „Днес не говори добре“. И ученият може да чуе собственото си мнение за своята книга. Не е нужно да чакаме някой отвън да се произнася за нас.

За да разчита на своето мнение, човек трябва да бъде искрен в себе си: нито да се подценява, нито да се надценява. Като човек, ти не можеш да бъдеш нито най-добър, нито най-учен, нито най-свят. Каже ли някой за себе си, че е най-добър, това подразбира, че е дал път на Божественото начало в себе си да се прояви. Иначе, като обикновен човек, оставен на своите собствени сили, той не може да се прояви като най-добър. Защо е нужно човек да бъде най-добър? Знаете ли какво е положението на най-добрия човек? Той е изложен на големи страдания. За да ги понесе, той трябва да носи в себе си качества на най-добрия човек. И най-лошият човек е изложен на големи страдания. Добрият трябва да има сили в себе си да отговаря на нуждите и изискванията на хората. Като дава непрестанно, най-после и той се уморява и се отдръпва. Естествено е човек да се умори и да пожелае да си почине. Само Бог, само Божественото в човека не се уморява. Щом човек престане да дава, хората казват, че е станал лош; не е лош, но е изморен. Виждате, че някой носи друг на гърба си. Докато го носи, той минава за добър; свали ли го, вече минава за лош. Това не е прав начин на мислене, това са криви заключения. Не е лесно да се определи кой човек е добър и кой – лош.

Сега, като говорим против критиката и одумването, имаме предвид запазване на чистотата на човешката мисъл. За да бъде здрав, човек трябва да пази чистотата на ума и на сърцето си. Който се занимава с Възвишената, с Божествената мисъл, той трябва да бъде далеч от обикновените одумвания. Всяко одумване е мътна вода, която нарушава чистотата на планинския извор, следователно не пускайте мътна вода в него. И мътната вода има мястото си, но само там, където животът е прекъснат. Ако видите една суха чешма, пуснете мътната вода да тече през нея; за предпочитане е през сухата чешма да тече вода, макар и мътна, отколкото да няма никакъв живот. Ако човек не може да обича, поне да мрази; за предпочитане е сърцето да се движи, отколкото да се намира в застой. Както Любовта може да се превърне в омраза, така и омразата може да се превърне в Любов – човек живее в контрастите на живота и каквото и да прави, той не може да ги избегне.

Като се натъкват на противоречия и страдания, хората искат да се освободят, да напуснат земния живот. Те не подозират, че животът, който им е даден, е най-голямата привилегия, с която се ползват. Какъвто и да е животът, за предпочитане е човек да живее, отколкото да не живее. Някой се оплаква, че гладувал, че нямал къща, облекло. Какво от това? Ето, Христос гладува 40 дни, след което ангели от небето Му донесоха най-вкусното ядене в света. – „Ама кога ще се оправи светът?“ Това не е ваша работа. Онзи, Който е създал света, има грижа за него. Задачата на човека е да живее съобразно с Волята Божия. След като мина през големи изкушения, Христос каза: „Не само с хляб може да живее човек, но и с всяко Слово, което излиза от устата на Бога“.

Като ученици, вие трябва да се ползвате от всички положения. Знайте, че всеки човек има възможност да бъде учен и прост, богат и беден, добър и лош – от него зависи да бъде в едното или в другото положение. Докато обича, никога не може да бъде лош; щом Любовта го напусне, той е в състояние да даде път на тялото в себе си.

Любовта е непреривен процес, който действа извън времето и пространството. Тя е многократен процес. Следователно с право може да се каже, че където е Любовта, там зло не съществува. Това, което се явява и прекъсва, не е Любов. Следователно, когато кажем, че някой човек е лош, ние разбираме, че той живее в любовта на промените. Каже ли, че не може да обича, той е изложен на голяма опасност – злото влиза в него.

За да се освободят от злото, хората трябва да мислят, да намерят причините на нещата. Като не мислят много, и религиозните, и светските хора говорят само за миналото си и казват: „Какви бяхме едно време! Какви бяха времената едно време! Как се обичахме едно време!“. Казвам: каквото е сега, това е било и едно време.

Божията Любов носи пълния живот.

41. лекция, 4 юни 1930 г., София, Изгрев

ДВАТА ПРИНЦИПА

Размишление.

В миналата лекция се каза, че първата дума на Божествения език е Любовта. Това е твърдение, което не е доказано, а трябва да се докаже. За да избягнат доказателствата, някои ще кажат, че това е аксиома – като аксиома то не се нуждае от доказателство. Човек трябва да диша – това е аксиома. Щом някой отрече тази аксиома, ще го хванем за врата и ще го стиснем силно; като започне да се задушава, той веднага ще признае аксиомата, че без въздух не може да се живее. Значи аксиомата е такова научно твърдение, за което всички хора във всички времена и епохи имат едно и също мнение и от което всички хора едновременно имат нужда. Аксиомата е достъпна за всички умове. Без доказване всички хора я разбират. Дойдете ли до теоремата, там въпросът е поставен по друг начин – за да приемете известна теорема като твърдение, тя непременно трябва да се докаже

Апостол Павел казва: „Първият плод на Духа е Любовта“. Духът е разумното начало в света, следователно, ако въз основа на думите, казани от апостол Павел, приемем, че първият плод на Разумното начало е Любовта, ние имаме едно становище. Но ако търсим първата дума, която произлиза от Любовта, въпросът е друг. Сега трябва да мислите върху първата дума на Любовта.

Казано е в Писанието: „Бог е Любов“. Значи когато Любовта действа между двама души, всякога единият люби, а другият приема неговата любов – и двамата едновременно не могат да любят. Единият ще застане на мястото на Бога и ще люби, а другият ще приема Любовта и ще благодари за нея; единият ще бъде проводник на Божията Любов, а другият ще бъде човекът, когото любят.

Човек не може да люби, той само приема Любовта. Когато посети човека, Любовта го повдига, дава му под-

тик да върви напред, възкресява го. Само Божественото възкресява човека. Когато възкръсне, той трябва да целува ръцете и краката на Божественото, да Му благодари; не благодари ли, осъден е на смърт. За да живее, човек трябва да благодари. Не благодари ли, той не е човек; щом не е човек, не заслужава да живее.

Божественото люби, а човек благодари; така са разпределили ролите си двете начала в човека – Божественото и човешкото. На Божественото не можете да поставите никакви граници, никакви предели – Божественият свят е безграничен. Опитва ли се някой да забие един кол в Божествения свят, като граница на нещата, той веднага се намира в човешкия – колове съществуват само в човешкия свят, само там се позволява ограждане с колове и плетове.

Като изучаваме живота на хората, ние можем да го разделим на няколко категории: живот на обикновения човек, на талантливия, на гениалния и на светията. Дойдете ли до живота на обикновения, ще видите, че през каквито и положения да минава, все обикновен ще си остане, навсякъде ще носи своите качества: и генерал да стане, и учен, и светия – все обикновен ще бъде. Същото можем да кажем и за останалите категории на живота. Каквото и положение да заеме талантливият, навсякъде ще се прояви като талантлив; по-далеч от себе си не може да отиде. Обикновената постъпка всякога си остава обикновена, постъпката на талантливия всякога си остава със своите специфични качества, постъпката на гениалния всякога си остава гениална, постъпката на светията всякога си остава света. Външно човек може да обърка проявите на хората, да придаде на обикновената постъпка по-високи качества, но вътрешно, по същина, проявите на всеки са строго разграничени. Онзи, който различава нещата, никога не може да предаде на обикновената постъпка по-високи качества от тия, които тя притежава. Можете ли да кажете на онзи, който ви е обрал, че е постъпил като светия?

Какви са постиженията на обикновения живот? Обикновени. И при Бога да отиде, в края на краищата обикнове-

ният човек ще има обикновени резултати – защо? Защото и отношенията на Бога към него ще бъдат обикновени. Като човек, свързан повече със Земята, Бог ще заповяда да му дадат всичко в изобилие: хляб, къщи, ниви. Като се върне у дома си, ще започне да се суети, това да направи, онова да направи, докато дойдат крадци и го оберат. После ще отиде да се оплаква, че са го обрили. Даде ли му се по-голямо богатство, той ще пълни хамбара си с жито, но после ще съжалява, че житото е мухлясало. Какво придобива обикновеният човек от усилията, които прави в живота си? Има нещо красиво в живота на обикновения, на талантливия, на гениалния човек, както и на светията, но всеки от тях трябва да се подигне едно стъпало по-горе от положението, в което се е намирал. Като човек, безразлично в коя категория на живота се намира, всеки трябва да проявява Божественото в себе си. Не проявява ли Божественото начало в себе си, ние го считаме за мъртъв; той ходи и се движи между живите, но е мъртъв.

Жив човек е онзи, който проявява едновременно и двете си естества: първо Божественото, а после човешкото. Всяка работа започва с Божественото, значи на пръв план е Божественото. Например в света първо се е явило изобилието, а после е дошъл недоимъкът. Като се е видял в лишения, човек започнал да краде, т.е. той проявил своето човешко естество. Когато отнемат на човека единствения хляб, който си е изработил, това наричаме кражба; но ако от хиляда хляба отнемат един, това не е кражба. Така е в Природата. Ето защо, имаш ли два хляба в торбата си и срещнеш човек, който няма нито един, дай му един от своите. Не чакай той да ти го вземе. Ако имаш само един хляб, бъди уверен, че няма да срещнеш човек, който може да те обере – това е закон. Следователно, чуete ли някой да казва, че са взели единствения му хляб, че са отнели хапката от устата му, знайте, че този човек си служи с теореми, които трябва да се докажат; докато не се докажат, те не могат да се приемат за научни твърдения. Ако наистина са взели хапката от устата на някого, това показва, че той е изял вече десет хапки – значи взели са

единадесетата хапка от устата му, а не първата. Първата хапка е право на човека и никой не може да му я отнеме.

Като слушат да им се говори, някои казват, че знаят тия неща, че няма нови работи за тях. Наистина, има неща, в които хората са специалисти, могат да държат лекции. Например те казват, че знаят как да живеят, да се хранят, да се обличат, не се нуждаят от никакви лекции. Те знаят да живеят, но въпреки това умират; знаят как и с какво трябва да се хранят, но въпреки това боледуват; знаят как да се обличат, но въпреки това са недоволни от облеклото. Птиците научиха изкуството да се обличат сами. Техните дрехи изникват от тялото им, те ги изпъстрят със специални бои, които никога не губят цвета си, но по-далеч от това изкуство не са отишли. И човек, като птицата, не е отишъл по-далеч от изкуството, което е постигнал като човек. Сега той трябва да даде път на Божественото в себе си, да прояви изкуството, което Божественото носи.

Като ученици, за вас е важно да знаете основното качество на човека. Ако дойдете до растенията и до птиците, ще видите, че те разрешиха въпроса за цветовете – в гамата на цветовете те работят по-добре от човека. За тях цветовете представляват азбука. Защо въпреки това не са станали културни? Защото не знаят да сливат тези букви в срички и думи; те нямат реч, слово, както по-напредналите от тях същества. В това отношение цветовете представляват външната страна на една жива идея. Растенията и птиците са дошли до външната страна на тази идея, без да проникнат във вътрешната ѝ страна. Ако проникнат във вътрешната ѝ страна, ще излязат от ограничения живот на растения и животни и ще влязат в категорията на хората.

Сега, да се върнем към основната мисъл. Дайте ход на Божественото в себе си. Дойде ли Божественото в теб, ставаш господар на себе си. Ти вече можеш да обичаш, без да мислиш дали те обичат. Ако искаш непременно да отговарят на любовта ти, живееш в човешкото. Ти стани господар на положението – ти обичай! Ако не те обичат, това показва, че хората около тебе не са проявили още Божественото. Кажете ли някой, че няма кой да го обича,

не говори истината. Веднъж е създаден, значи Бог пръв го е обичал; после той се е родил – майка му и баща му са го обичали; цял живот е ял ипил, обличал се е – хиляди същества са станали жертва за него от Любов. И след всичко това се осмелява да казва, че никой не го обичал. Да мисли и да говори човек по този начин, това значи израждане. Това е най-голямата лъжа, от която той трябва да се освободи. Ако наистина няма кой да те обича, ти обичай, твой е редът – сега ти трябва да проявиш Любовта си. Като проявиш Божественото в себе си, хората непременно ще те обикнат. Ако наистина няма кой да те обича, ето, пред тебе стои едно сираче, без майка и без баща, без братя без и сестри. Вземи това сираче и го осинови. Ти си богат човек, разполагаш с милиони. Вземи това сираче при себе си, то ще ти бъде син и слуга; ще ти помага, ще ти услужва във всичко. Ти започваш да мислиш, да се колебаеш да го вземеш ли при себе си, дали заслужава тази жертва и т.н. Щом мислиш толкова много, ти не можеш да му бъдеш баща. То ще си намери друг баща, който ще го приеме веднага, без големи разсъждения.

Едно се иска от човека – всяка сутрин, като става от леглото си, той трябва да се запитва: „Обичал ли съм, т.е. дал ли съм възможност на Божественото в мен да се прояви?“. Ако си обичал, и тебе ще обичат – това е закон за цялото Битие. Невъзможно е човек да обича и да не го обичат; невъзможно е да е дал и да не е получил. Това е правило без изключения, защото е валидно за всички светове. Любовта е закон без никакви изключения. Много хора очакват на родителите си, на учителите си, те да направят всичко за тях – значи очакват да бъдат осиновени. За да бъдеш осиновен от някого, трябва да бъдеш готов да му станеш син и слуга. Искаш да станеш син и слуга на някого, а си вирнал глава нагоре, сложил си ръце отзад и вървиш гордо. Не, ще сложиш ръцете си напред, а не назад; ще засилваш умствената, а не животинската си природа. Работа се иска от човека, а не само ядене и пиене.

Съвременният човек се нуждае от една основна идея, която при всички условия на живота му да остане една и

съща, да не се мени. Основната идея на парахода е котвата – ако параходът не е завързан за котвата, вълните ще го отнесат сред морето, където бурите ще го разрушат. Основната идея за човека е Вратата му в Божественото; докато се държи за Божественото, и в ада да влезе, пак жив ще излезе. С Божественото ли си, навсякъде си добре – и в Рая и в ада, и в живота, и в смъртта. Щом се държиш за Божественото, колкото и пъти да падаш, пак ще ставаш; колкото и да се обезсърчаваш, пак ще се насърчаваш; колкото и да скърбиш, пак радостен ще станеш. – „Ами ако изгубя Любовта си?“ Любовта никога не се губи. Бог е Любав – може ли Бог да се изгуби? Той може да се оттегли от теб, за да те изпита, но никога не може да се изгуби.

Като изучавате живота, вие трябва да го изучавате от кабалистична гледна точка. В математиката изучавате числата и действията с тях. Всяко число, пренесено в живота, означава сбор от живи сили, от енергии. Например числото едно, т.е. единицата, означава мъжкия принцип, бащата; числото две, двойката – женския принцип, майката; числото три – детето. Когато вземете 2, вие казвате, че двете се е умножило само на себе си. Като умножите 2×2 , ще получите четири, но за вас и четворката е толкова разбрана, колкото и двойката. Двойката представлява пътя, по който дадено тяло се развива; тройката – процесът на самото развиване. Когато се намери в противоречие, човек се мъчи да разреши противоречието си в единицата; ако не може да го разреши в единицата, отпрати се към двойката; ако и в двойката не може, отива към тройката; ако и в тройката не може, отива към четворката, петицата, до девет. Числото девет означава резултат. Значи като дойде до деветте, човек постига известен резултат.

В пътя на развитието си човек прави различни движения, които външно, сами по себе си, могат да бъдат неразумни, но по отношение на друго съзнание те са разумни. Например за самото перо движението му по хартията е несъзнателно, но за онзи, който пише с него, колкото и каквито и разнообразни движения да прави, в края на краищата написаното крие в себе си известно съдържание и смисъл.

Научете се да превеждате нещата, да ги осмисляте, иначе животът става безсмислен и безсъдържателен. Някой иска да го обичат. Това не е безсмислено; фактът, че се нуждае от любовта на някого, показва, че иска да види проявите на Божественото. Щом иска да бъде обичан, той трябва да е готов да благодари. Щом дойде онзи, който ви обича, вие ще отправите ръцете си към него, ще го прегърнете и ще му благодарите. Аз разглеждам прегръщането в най-красив и чист смисъл. Какво правите, когато искате да пиете вода от някой планински извор? Вие се навеждате, слагате шепата си в извора, гребвате с нея вода и я приближавате към устата си. Пиенето не е нищо друго, освен целуване на водата. Водата представлява Божествения принцип, който влиза в човека и утолява жаждата му. Щом жаждата му се уталожи, той се успокоява. Следователно, успокоите ли се, вие трябва да благодарите на Божественото благо – водата, с което показвате, че сте приели, разбрали и оценили Любовта.

Следователно, дойде ли Божественото при вас, да ви донесе своята Любов, бъдете готови да го приемете както трябва и да му благодарите. С ръцете си ще го пипнете и прегърнете, с очите си ще го погледнете, с носа си ще го помиришете, с устата си ще го целунете. Всички удове, с които си служите, са разумни. Ръцете, краката, очите, ушите, носът, устата на човека са разумни, защото чрез тях той възприема Божественото и му благодари. Това значи жив човек. Може ли по този начин да приеме Божественото и да му благодари, той може да влезе в Рая; не е ли готов да се отнесе по този начин с Божественото, човек не може да влезе в Рая.

Така постъпвайте и със себе си: целунете и помилвайте ръката си, която върши разумни работи; целунете и прегърнете краката си, които пренасят тялото от едно място на друго, за да върши разумни работи. Как благодарят хората? Ще целунат ръката на някого, който я е сложил в ръкавица. Не, ще целувате голата ръка на човека! Голи дойдохте в света, голи ще се явите и пред Бога. Нищо срамно няма в голотата, с която Бог ви е изпратил. Това, което се срамува в човека, е животното, животинската кожа, която

ви дадох да облечете, за да слезете на Земята. Ще съблечете животинските си дрехи и ще облечете ония хубави, красиви дрехи, създадени от Божественото във вас; останете ли само с тях, вие ще светите като слънце. Нищо нечисто няма в дрехите, които Божественото е изработило. С тези дрехи ще се явите пред Господа, ще паднете пред нозете Му и ще ги прегръщате и целувате. Какво по-велико от това да прегръщате и целувате ръцете и нозете на своя Баща? От очите ви ще потекат няколко сълзи, но те ще бъдат сълзи на благословение, сълзи за възкресение на човечеството.

Днес религиозните и духовните хора говорят за Бога или слушат да им се говори, а не знаят какво положение да заемат. Видят ли, че някой не знае какво положение да заеме, когато му се говори за Бога, Разумните същества му дават първия урок по смирение и го изпращат да отиде при своя Баща, да прегърне и целуне нозете Му. Като види, че са го били, Бог ще го погледне с Любов и болката му се изчезне. След това при Бога ще се яви онзи, който е дал първия урок на смирение на своя ближен и ще го заставят да прояви към него Божествения принцип, т.е. да го обикне; щом го обикне, той ще започне да го учи, ще му даде всички добри условия за развитие. Така ще изкупи своята погрешка.

Следователно всеки, който ви обича и се жертва за вас, по някакъв начин изкупва някоя своя погрешка в миналото. Знайте, че в отношенията на хората има нещо Божествено, следователно, натъкнете ли се на Божественото, застанете пред него със свещен трепет, както жадният пред водата, и благодарете, че ви се е отдал случай да го изучавате.

Вие трябва да изучавате проявите на Божественото и да ги различавате от обикновените човешки прояви. Където се проявява човешкото, там има тревоги и безпокойства. Не е лошо понякога да се разтревожи човек, но ако цял живот се тревожи, ако цял живот се проявява като обикновен, той не е разбрал смисъла на нещата. От сутрин до вечер той трябва да минава през четирите състояния:

състояние на обикновен, на талантлив, на гениален и на светия. И вечер, като спи, също трябва да минава през четирите състояния: ще легне като обикновен човек, ще спи като талантлив, ще сънува като гениален и ще се пренася във Възвишените светове като светия.

Сега аз ви навеждам на мисълта за Божественото в човека, за да влея нова струя във вашия живот. Без тази мисъл вие ще дойдете до безизходно положение. Намерите ли се в това положение, трябва да направите крачка напред, да излезете от областта на човешкото и да влезете в областта на Божественото, където има развитие. Който не може да мине в тази област, той ще се откаже и ще пожелае да умре, да свърши с живота си. Няма защо да умира – ще се пожертвате, ще се откажете от човешкото за сметка на нещо по-високо. Само егоистичните хора искат да умрат, за да не дадат нещо от себе си. Доброволно или насила, човек непременно трябва да даде нещо от себе си. За предпочитане е да даде доброволно.

Смъртта, която иде преждевременно, показва, че е дошло време за човека да даде нещо; тя го мушне оттук-оттам, вземе от него каквото ѝ е нужно, и си заминава. Глупавите хора умират насилствено и преждевременно. Гениалните хора не чакат да дойде смъртта и да ги застави да дават; през целия си живот те дават доброволно, вследствие на което не умират, а заминават.

Мнозина се оплакват, че са остарели. Дали човек е млад, или е стар, това не трябва да го смущава – това са временни положения, през които всеки трябва да мине. Важно е при всички случаи на живота си да запазите в себе си онова, което не се изменя: това е истинският човек, който не може да бъде нито млад, нито стар – при всички условия той остава един и същ. Дръжте се за него и не се страхувайте.

И тъй, човек трябва да обича и да го обичат. Първият, Който е възлюбил човека, е Бог. За тази Любов човек трябва да благодари във всеки момент. Като стане сутрин и види изгряващото Слънце, като усети неговата благотворна топлина, като види около себе си цветя, птички,

животни, хора, той трябва да се изпълни с благодарност към всичко живо. Може ли да благодари по този начин, всичко в живота му ще се осмисли, от най-малкото до най-голямото. Нещата се осмислят само когато Любовта и благодарността взимат участие в живота. Там, където те не взимат участие, нещата се обезсмислят и тогава хората се питат какво трябва да правят. Много просто: ако сте обикновени хора, пясък ще копаете; ако сте талантиливи, цимент ще правите от пясъка; ако сте гениални, ще циментирате; ако сте светия, ще градите. Това са работи за човека на Земята. За Учителите са определени по-високи работи.

Един е Великият Учител в света. Той има много ученици, но малцина от тях Го познават. Те мислят, че като им говори, познали са Го вече. Лъжат се. Учителят е толкова видим, колкото и невидим. Той е навсякъде: в светлината, във водата, във въздуха, в земята, в Слънцето, в камъните, в растенията, в животните и в хората – това е на Земята. Същевременно Той е и в другите светове.

Много неща не знаят хората, но разискват върху въпроса кокошката ли е съществувала по-рано, или яйцето. Те казват, че първо е съществувало яйцето и от него е произлязла кокошката. Според мене, кокошката е съществувала първа, а после – яйцето. Кокошката се движи, а яйцето не може – следователно това, което не може да се движи, е родено от онова, което се движи. Да се твърди, че кокошката е излязла от яйцето, това значи да се мисли, че Бог е произлязъл от човека. Не е така – човек е яйцето, което чака времето си да се излюпи. Първоначално Животът е съществувал, а всички форми в него са създадени от Разумната Причина на нещата. Същото се отнася и за човека – първо е съществувало Божественото, а после се явило човешкото. Божественото се явява като малка светлинка и топлинка, които го придружават във всички случаи на неговия живот.

Представете си, че през една тъмна, студена зимна нощ успеете да се скриете в един подслон на завет. Вие сте доволни, че сте на завет, но около вас е студено и тъмно.

Случайно намирате една кутия с кибрит. Запалвате първата клечка и веднага се ориентирате: намирате дръвца, талаш и запалвате огън. Щом огънят се разгори добре, изпитвате голяма приятност – имате вече светлина и топлина. Първата клечка кибрит спаси положението.

Каквото представлява клечката кибрит за измръзналия пътник, такова нещо е Божественото във всички трудни моменти на човешкия живот. Ако в трудни моменти на живота си не можете да намерите първата клечка кибрит – Божественото, и да я запалите на огнището, вие сте изгубени. Огнището представлява човешкото сърце, на което огънят трябва постоянно да гори, без да загасва. Загасне ли, вие сте изгубени – тогава трябва да дойде някой отвън, да запали огъня ви, да ви спаси. Огънят на огнището и свещта на светилника трябва постоянно да горят.

Някой се обезсърчил и казва, че иска да напусне Земята. Където и да отиде, една идея трябва да носи със себе си – да обича и да го обичат. Ако отиде на Небето и спре пред вратата на Рая, веднага ще го попитат:

- Обичаш ли?
- Обичам.
- Обичат ли те?
- Обичат ме.
- Влез вътре!

Райската врата ще се отвори и той ще влезе в Рая.

Който излиза от ада и отива при Христа, също трябва да отговаря на формулата *Обича ли и обичат ли го*; разликата е само в това, че който иска да влезе в Рая, ще отговаря отвън, а който иска да излезе от ада, ще отговаря отвътре.

Докато е на Земята, човек много пъти ще влиза и ще излиза от ада. Щом влезе, той веднага хлопа на вратата – иска да излезе вън.

- Кой е там?
- Аз съм, еди-кой си, затворен съм, искам да изляза!
- Обичаш ли?
- Обичам, Господи.

- Обичат ли те?
- Обичат ме, Господи.
- Излез тогава навън!

Това е една свещена формула, която постоянно трябва да носите със себе си. И при най-страшното положение да се намирате, къщата ви да отнемат, пак не се страхувайте! Да отнемат къщата ви, това значи да отнемат тялото ви – това е смъртта. Наистина, по-страшно нещо на Земята от смъртта не съществува. Каквото и да се случи в живота ви, бъдете вътрешно свободни. Знайте, че във всеки момент сте на изпит, проверяват ви обичате ли, обичат ли ви. Ако ви обичат, изпитват вашата благодарност. Благодарността ви трябва да бъде такава, че да сте готови да прегръщате и целувате като водата, а не като паяка, който прегръща мухата, за да изсмуче кръвта ѝ.

Сега аз говоря за Божествените прояви, за Божията Любов, а не за човешката. Как се обичат хората – това не е моя работа, любовта на хората не ме интересува. Грешките на хората не ме интересуват. Ние се интересуваме от хора, които не грешат, които си помагат едни на други – на такива хора ние разчитаме, за тях се отнася стиха: „Дето са двама или трима, събрани в Мое име, там Съм и Аз. И каквото попросят в Мое име, ще им се даде“. Щом Божественото се изявява към човека, той трябва да прояви човешкото в себе си и да благодари. От своя страна и той трябва да проявява Божественото в себе си – да люби и да помага на другите.

В една от най-богатите английски църкви се събрали видните ѝ членове, заедно със своя проповедник, за да решат въпроса как да намерят няколко милиона стерлинги за едно благотворително дело. Всички предложили да се помолят на Бога да отвори сърцата на богатите, да помогнат на делото. Като изслушал всички мнения, проповедникът казал: „Братя християни, защо сме се събрали да изкушаваме Господа? Ние, всички присъстващи тук, сме богати. Нека всеки от нас даде от себе си известна сума и работата ще се нареди. Аз давам хиляда стерлинги“. След думите на проповедника всеки дал една голяма сума и в

един час те събрали повече от един милион стерлинги.

Нека всеки последва примера на проповедника и ако има сто лева, да даде десет; ако има хиляда лева, да даде сто и т.н. След това, когато видите събрана голяма сума пред себе си, благодарете на Бога, че Божественият принцип е проработил. Ще кажете, че човек трябва да се отрече, да даде всичко. Не, въпросът трябва да се постави в следната форма: когато ме обичат, аз трябва да проявя човешкото; когато обичам, трябва да проявя Божественото. Докато Божественото не се прояви, човешкото не може да се прояви – то се проявява на втори план. Ако Божественият и човешкият принцип не се редуват правилно, човек не може да направи и крачка напред.

Мнозина се хвалят с вярата си, че някога били много усърдни в молитвите си, че някога се обичали много. Това са въпроси на миналото, които вече не са важни. За нас е важно какви сте днес, каква е вярата и любовта ви днес. Ще дойде някой учен и ще започне да описва как е произлязъл човекът: според него човек е произлязъл от клетка, която постепенно се е развивала и минавала през всички форми на растителното и животинското царства. За мен това не е важно. Аз знам, че съм произлязъл от едно Велико, Разумно начало, което съдържа в себе си всички съществуващи досега форми, както и още много, които не са проявени. Следователно аз трябва да обичам всички форми, които се съдържат в това Начало – растения, птици, животни, хора. Само тогава мога да кажа, че Божественото и човешкото се проявяват в мене едновременно.

Не гледа ли широко на нещата, човек всякога ще бъде недоволен и нещастен. Не очаквайте само на любовта на един човек – очаквате ли само на един, вие сте пътник, който носи едно шише вода с вместимост един литър. Какво ще направите с един литър вода – през целия път ще мислите само за един литър, ще се страхувате да не свърши и ще останете без вода. Смешно е да изисквате от човека да обича само вас. В Любовта такъв закон не съществува. Никой не може да ограничи Любовта, освен тя сама. Искате ли някой да обича само него, аз ще го на-

карам да ми даде пример как да обичам само един. Ако някоя баба иска да обичам само нея, аз разбирам, че тя има нужда от мен – иска да ѝ услужвам; ако болният иска да обичам само него, това показва, че има нужда от мен – да му помагам; ако жадният иска само него да обичам, аз разбирам, че има нужда от моята вода.

Две неща се искат от човека: да обича и да му благодарят; да го обичат и да благодарят. Това са два велики принципа, с които трябва да работите. Като работите с тях, вие ще станете красиви, ще се подмладите и животът ви ще бъде светъл и чист. Аз се интересувам от човека дотолкова, доколкото прилага тия два принципа. А това дали е обикновен, талантлив, гениален или светия не е важно; важно е да прилага двата велики принципа в живота си.

За да придобиете тия принципи спазвайте правилото: абсолютно никаква лъжа; абсолютно никаква кражба! Всички погрешки на човека могат да се извинят, но лъжата – никога! Който злоупотребява с доверието, което му е дадено, той злоупотребява с Любовта. Този човек сам се излага на смърт. За да се избави от смъртта, трябва да бъде искрен в себе си. Направиш ли една погрешка, признай я в себе си. Не е въпрос да се окайваш, но да признаеш грешката и да я изправиш. Среещ ли човек, който е проявил Божественото, прегърни краката му, целуни ръцете му, както водата целува. Ако не е проявил Божественото, няма защо да го целуваш и прегръщаш – той е умрял човек, ти не можеш да му помогнеш. – „Не трябва ли да целуваме умрелите?“ Ако с целувка можеш да съживиш умрелия, целуни го; ако не можеш да го съживиш, не го целувай, за да не го измъчваш – целувката измъчва умрелия.

За да успявате в живота си, спазвайте следното правило: в шише за вода наливайте само вода; в шише за масло наливайте само масло; в шише за газ – само газ и т.н. Разбърквате ли ги, ще нарушите гъстотата на това, което сте сипали. Значи сърцето е само за Любовта; освен Любовта нищо друго не слагайте в него. Умът е само за мисълта; сложите ли друго нещо в него, освен чиста, светла мисъл,

вие ще се разстроите. Сърцето е място за чиста планинска вода; сложите ли масло в него, всичко е свършено с вас. Където е Любовта, там е Животът. Вложете Любовта в сърцето си, за да имате Живот в себе си, като велико благо, дадено от Бога.

Приложите ли тия правила, вие сте се домогнали до магическата пръчица, посредством която можете да се подмладите. Какви са методите за подмладяване не казвам; те могат да се дадат само на онзи, който е спечелил доверието на Разумния свят, който си служи правилно с Божествения и с човешкия принципи. Не прилага ли тия принципи разумно, колкото и каквото и да обещава, нищо не може да му се даде.

Докато не се е научил да дава доброволно, човек не се ползва с доверието на Разумните същества. Вместо да дава, той ще гледа оттук-оттам да вземе нещо. В Божествения свят не се позволява никаква кражба. Който влезе в този свят, трябва да има търпение да му се даде, без да иска. Ако открадне нещо или направи някаква погрешка, човек трябва ли да чака да го бият, за да признае, че е извършил нещо неправилно? Щом се провини, трябва да бъде готов веднага да признае вината си.

Като ученици, вие трябва да прилагате търпението си, да чакате времето, когато Бог – Великият, Всезнаещият, мине край вас и ви даде това, от което имате нужда. Не бързайте сами да взимате каквото ви е нужно; бързате ли, ще направите някаква погрешка – ще вземете нещо чуждо, което няма да ви отговаря.

Когато Великият мине край вас, ще намести сърцата и умовете ви и вие ще се зарадвате; тогава ще започнете да работите с нов импулс, в нова гама на живота. Какво трябва да правите, докато дойде това време? Докато дойде времето на вашето обновяване, трябва да се справите със старото: сложете на изгаряне всички стари разбирания, всички стари дрехи; пригответе новите си дрехи, че когато дойде моментът да срещнете своя възлюбен, да сте готови. Кой млад момък или коя млада мома отиват на среща с възлюбените си със старите си дрехи? Момата и момъкът обличат новите си дрехи и така се срещат.

Ще кажете, че това са глупави работи. Не, това са свещени работи. Според мен глупави работи няма, но има неправилно поставени в живота на хората неща. Неверните работи трябва да се изправят, разбърканите неща трябва да се поставят на местата им – това значи да живеете правилно. Велико изкуство е човек да знае как да живее.

Като живее, човек трябва да носи своята свещена идея със себе си. Където и да отива – в университет, на служба, на работа, той трябва да носи свещената идея със себе си; за нищо в света не трябва да отстъпва от нея. Пазете своята свещена идея като зеницата на окото си и за нищо не я продавайте! Където и да ходите, каквото и да правите, навсякъде носете своята свещена идея. Ако разбойникът отива да убива и краде и носи със себе си своята свещена идея, накрая тя ще го спаси; но ако светията не носи със себе си своята свещена идея и разчита на това, което е придобил вече, той скоро ще изгуби светостта си. Дръжте здраво своята свещена идея – така, че нищо в света да не е в състояние да я отнеме.

Като греши, човек трябва да изправя грешките си. Какъвто и да е – обикновен, талантлив, гениален или светия, всеки трябва да изправя грешките си. Грешките никога не се прощават. Да изправиш една погрешка – това е човешко; да проявиш една добродетел – това е Божествено. Когато Божественият и човешкият принципи се съединят в едно, ражда се нещо красиво и възвишено.

Проявената Божия Любов, проявената Божия Мъдрост и проявената Божия Истина носят пълния живот.

42. лекция, 11 юли 1930 г. София, Изгрев

АБСОЛЮТНА ВЯРА

Тайна молитва.

Ако в едно гнездо видите яйца, вие се интересувате от тях дотолкова, доколкото могат да ви послужат за храна, но Природата, която ги е създала, се интересува за тях дотолкова, доколкото може да ги запази, за да използва съдържанието им за нов живот. За нея всяко яйце е живот, създаден с големи усилия; за нас яйцето не струва много, но за Природата не е така. Понеже в нея всичко е процеси, следователно и яйцето е сбор от процеси. За пиленцето, което излиза от яйцето, важна е майката – то се интересува къде е отишла, кога ще дойде и какво ще донесе; щом я види, веднага отваря устата си и чака да му сложи нещо вътре. Кой научи пиленцето на изкуството да отваря устата си?

Какво означава отворената уста? Минавате край една котка, виждате, че тя мяука, отворила е устата си. По-нататък виждате, че един вол е отворил устата си и преживя. Срещате един човек, и той е отворил уста. В едно гнездо виждате пиленце, което също е отворило устата си. Какво ще кажете за отворената уста? Ако вървите замислен, обременен, с глава, наведена към земята, вие нищо няма да постигнете. За да постигнете нещо, вземете пример от пиленцата в гнездото: докато стоят със затворена уста, майката нищо няма да им даде, но отворят ли устичките си, тя непременно ще им пхне нещо вътре. На същото основание, искате ли да получите нещо, и вие, като пиленцата, трябва да вдигнете главите си нагоре и да отворите устата си. Майка ви непременно ще пхне нещо в нея – някаква мисъл ще слезе отгоре и вие ще я приемете. Щом се обезсърчите, вие отричате онзи велик закон, върху който е построен вашият живот. Не се обезсърчавайте, но вземете пример от растенията: когато някой човек отреже клон от едно дърво или насече кората му, дървото не

се обезсърчава, но започва да изправя грешката. По какъв начин? Ако един клон е отрязан, нов израства; ако кората му някъде е насечена, дървото отделя особени сокове от себе си, с които заварява наранените места.

Оттук вадим заключението: не коригирайте Божественото в себе си, но го оставете свободно да се проявява. Щом се проявява свободно, то само ще коригира всички погрешки. Като не разбират Божиите закони, хората казват, че човек трябва да бъде добър. Те мислят, че ако е добър, няма да има никакви мъчнотии и изпитания. Какво нещо е Доброто? Каквито и определения да дадете за Доброто, те ще са относителни. Досега никой философ не е дал абсолютно определение за понятието *добро*. И нашето определение ще бъде относително – ние казваме: Добро е това, което при всички случаи остава едно и също; то не се огъва – както и да въртиш, накъдето и да обръщаш, Доброто не се огъва. Добрият човек е извор, който постоянно дава. Казвате му: „Дай!“ – и той дава, без да мисли колко е дал, защо е дал, заслужено ли е дал. Това не значи, че добрият човек не разсъждава, но като цени времето, той предпочита да даде, отколкото да изгуби онова, което не се връща. Колкото искате от добрия човек, толкова ще ви даде. С добрия човек никой не злоупотребява – всеки иска от него толкова, колкото той е в състояние да даде. И най-малкото, дадено от добрия и праведния, има тежест – то крие в себе си нещо Божествено, а Божественото се отличава по това, че има вътрешен смисъл и съдържание.

Следователно дръжте се за Божествените идеи в себе си, защото в тях е вашето спасение. Те съдържат мощна, велика сила. Откажете ли се от една Божествена идея, вие губите силата си. Когато първите човеци сгрешиха, те изгубиха онази основна идея в себе си, върху която се крепеше техният живот – Абсолютната вяра. Докато не бяха сгрешили, Адам и Ева имаха Абсолютна вяра в Бога. Той им каза да не ядат от плодовете на Дървото за познаване на Доброто и на злото, и те послушаха, но когато учителят на тъмнината влезе в Рая, облечен в черен костюм, с черни гerdани и с черен жезъл, и ги запитва защо не ядат

от Дървото, което е всред Рая, те се разколебаха и не знаеха какво да отговорят. Когато новият учител им каза, че ако ядат от Забраненото дърво, ще станат като Бога, те се раздвоиха и изгубиха Вярата си. С изгубване на Вярата си в Бога те сгрешиха и решиха да ядат от плодовете на Забраненото дърво – значи яденето на Забранения плод се яви като последствие на разколебаване във Вярата.

След всичко това някой пита какво да прави, за да стане истински човек. Ако си загубил Вярата си в Бога, ти не можеш да станеш човек. Бог е първият човек в света, а ти – вторият. Ако си изгубил Вярата си в Първия човек, твоята съдба е подписана вече. Каква вяра е тази, която от най-малкия ветреца се разколебава? Ако видите, че една запетая, точка или удивителна, не е поставена на мястото си, вие се разколебавате; това се предизвиква от мъртви точки и запетаи. Какво ще правите, ако видите една жива точка или запетая, която не е сложена на мястото си? Знаете ли къде се слагат живите точки и запетаи? Според българския правопис точките, запетаите, двоеточието се слагат на едни места, а според английския – на други. Според строежа на българския език членът се слага в края на думите, а в английски и в други езици – в началото на думите, пред самата дума. Защо в едни езици членът е отпред, а в други – отзад, за нас не е важно; ние само констатираме фактите. На български език пишем *човекът*; членът *-ът* накрая показва преодоляване на известни мъчнотии.

Човек е същество, което се движи в две противоположни посоки, но преодолява всички мъчнотии, които среща на пътя си; човек е същество, което мисли, което дава и което не лъже. Няма ли тия качества, не можем да го наречем човек. Който си позволи да лъже, той непременно ще понесе и последствията на лъжата. Лъжата е нарушение на известен закон, а всеки закон е свързан с динамичните сили на Природата, следователно Природата държи отговорен всеки, който лъже. Не е позволено на човека да изменя хода на природните сили; който си позволи да направи това, плаща с живота си. Всяка дума

съдържа в себе си известен род сили; като знае това, човек не може да употреби една дума вместо друга – той не може да купи азотна киселина вместо глицерин и да я употреби за същото, за което е употребил глицерина. Всяко нещо трябва да се постави на своето място. Всяка дума, всяка мисъл, всяко чувство и всяко действие трябва да се поставят на мястото си; не поставяте ли нещата на техните места, можете да създадете цяла катастрофа в своя организъм.

Като ученици, вие трябва да изучавате свойствата на всички неща, с които оперирате: трябва да изучавате свойствата на храната, на въздуха, на водата, на светлината, на мислите и на чувствата си. Като изучавате тия елементи, заедно с тях изучавате и системите, с които са свързани: с храната изучавате стомашната система, с въздуха – дихателната система, с мислите – нервната система, с чувствата – сърцето и кръвообращението. Съвременните учени и физиолози говорят за сърцето, но не знаят какви са ония вътрешни сили, които го карат да се свива и разпуска, да тласка кръвта из целия организъм. Да познаваш един орган, това значи да си свързан със силите, които го управляват, и да им бъдеш господар. Учените говорят за дробовете, без да са свързани със силите, които ги управляват. Човек трябва да бъде господар на своето знание. Той трябва да влезе в хармония с всички сили, за които говори – говорите ли за въздуха, вие трябва да влезете в хармония с него.

За да бъдете физически, сърдечно и умствено здрави, пазете следното правило: дишайте всякога чист въздух. Ако влезете в стая, където въздухът не е чист, веднага отворете прозорците, за да влезе чист въздух. Ако влезете в едно религиозно общество и намерите, че въздухът не е чист, веднага отворете прозореца на своето сърце и проветрете своята стая. Ако влезете в някое научно общество и намерите, че въздухът не е чист, веднага отворете прозореца на своя ум. Ама другите щели да бъдат недоволни – това не е важно. Проветрявайте стаите, в които живеете; проветрявайте мислите и чувствата, с които се храни-

те. Когато видят, че проветрявате стаите си, за да влезе чист въздух, Разумните същества казват: „Ето един човек, който знае да живее“. Въздухът, който влиза в човешките дробове, в човешкия ум и в човешкото сърце, трябва да бъде чист, да внася в човека радост и веселие, да повдига мисълта му, да облагородява неговите чувства.

Следователно, влезете ли в клас, веднага отваряйте прозорците: отваряйте широко прозорците на вашия ум, на вашето сърце и на вашето тяло, за да влезе чиста, нова струя въздух, да ви преобрази. Само чистият въздух е в състояние да произведе коренен преврат в човека. Сега вие не разбирате буквално ли говоря, или преносно. И буквално, и преносно. Понякога човек мъчно разбира нещата. Някои казват, че не разбират великите принципи на Живота и не могат да ги приложат; не разбират какво представляват Любовта, Мъдростта и Истината, вследствие на което не могат да се ползват от тях. Те трябва да се радват, че не ги разбират; ако ги разберат, ще бъдат нещастни. Принципите трябва да се прилагат, без да се разбират. Трябва ли да разбереш Любовта, за да я приложиш? Майката прилага Любовта към детето си, без да я разбира.

Мнозина мислят, че ако знаят истината за нещата, ще бъдат щастливи. Представете си, че отворите черепа на някой човек, за да видите какво нещо е мозъкът и как работи. Вие ще видите едно особено вещество, на едно място бяло, на друго – сиво. Като спрете вниманието си върху това вещество, ще забележите, че в него стават особени повдигания и снишавания, някакво пулсиране. В случая вие знаете истината повече от онзи, който не е видял мозъка на човека в процеса на неговата дейност, но станали ли по-щастлив? Но за разумния човек това не е нужно, защото той познава дейността на мозъка не по издиганията и снишаванията, които стават в него, а по промените на лицето.

Всяка мисъл се отразява върху човешкото лице и е достатъчно да погледнете лицето на някого, за да разберете какви мисли и чувства го вълнуват. Виждате един човек, който повдига очите си нагоре – някаква идея има той.

Друг гледа надолу – и той има някаква идея. Вие трябва да се научите да четете каква е идеята на първия и каква – на втория. С една дума: човек трябва да бъде тънък познавач на човешките мисли, да чете по тях и да разбира. Има хора, които четат мислите и на животните.

Когато котката мяука, знаей какво иска. Ако някоя котка мяука пред мен, тя иска да ми каже: „Научи ме сега какво да правя. Едно време лесно намирах прехраната си, но днес, като приех новото учение, не намирам храна. Според него мишки и плъхове не трябва да ям, птички – също; тогава нищо друго не остава, освен ти да ми дадеш хляб и сирене“. Когато котката се оплаква, аз ѝ отговарям: „Ти си възприела новото учение отчасти, не си го разбрала както трябва. За да заслужиш хляб и сирене, трябва да хващаш мишките и плъховете, да ги повъртиш малко, да им дадеш добър урок, за да не влизат в къщата на господаря ти, и тогава да ги пуснеш далеч от къщите“. Като казвам, че разговарям с котката, аз имам предвид езика на животните, а не човешкия.

Това, което котката казва, е мисъл, каквато съществува и във вас. Някой казва: „Едно време бях смел и решителен, никой не можеше да излезе срещу мен, но откакто приех Новото учение, изгубих смелостта си, изгубих силите си и всеки ме тъпче“. Ако Новото учение те е направило слаб, страхлив, ти не си го разбрал както трябва. Човекът на Новото учение трябва да бъде силен, смел и решителен; той не трябва да прилага силата си за унищожаване и разрушаване, нито за убиване на хората, а за тяхното повдигане. Видиш ли някой, който иска да те напада, хвани го за краката и го вдигни във въздуха, като свещ. Като го подържиш няколко минути, той ще разбере, че силен човек стои пред него, и ще отстъпи.

Духовният човек трябва да бъде силен. Както борецът всеки ден прави упражнения, за да увеличи силата си, така и духовният човек трябва постоянно да увеличава силата си. Губи ли силата, която дава устой на мислите и чувствата, човек не върви в правия път. Какво знание е това, което може да се изгуби? Изгуби ли знанието, паметта си,

човек трябва да търси начин да ги възстанови. Един от начините за възстановяване на умствените и физическите сили на човека е храненето.

Има специална храна, чрез която човек може да възстанови паметта си; има храна, чрез която може да възстанови центъра за възприемане на красивото, за развиване на изкуство, поезия, музика, наука и други. За да дойде до ония храни, чрез които може да възстанови онова, което е изгубил, преди всичко той трябва да развие съответни мисли и чувства. Например какви мисли отговарят на черешата, на сливата, на ябълката, на крушата? Всеки плод е свързан с една Божествена мисъл. Знае ли мислите, които са свързани с плодовете, човек може да се ползва от силата на тия плодове – достатъчно е само да произнесе името на крушата, за да му се притече тя веднага на помощ. Ето, Мойсей вдигна тоягата си, удари канарата и вода потече от нея. С тоягата си, като с магическа пръчица, Мойсей постигаше всичко, каквото желаше. Защо той можеше да си служи с тоягата толкова сполучливо? Ако тази тояга попадне във ваши ръце, ще има ли някаква сила? Няма да има. Значи силата беше в Мойсей, а не в тоягата – той предаваше силата си в нея и по този начин вършеше чудеса.

Следователно, ако имате Любов в себе си и знаете как да произнесете думата *любов*, вие ще вършите по-големи чудеса от тия, които Мойсей правеше. Правете опити, за да видите каква е силата на вашата любов. Ако сте разгневен и мислите да биете някого, преди да сте го набили, произнесете думата *любов*. Можете ли да я произнесете така, че да измените решението си, вие имате Любов. Някой се разгневи, набие брат си, а после казва, че се е разкаял за постъпката си. „След дъжд качулка“ – като се счупи гърнето, мъчно се поправя вече. Друго нещо е, ако сте майстор и можете на направите ново гърне, но тъй – счупил си гърнето и съжаляваш, че си го счупил, а не можеш да направиш ново, това не е никаква наука. Като направи някаква погрешка, човек започва да се моли да изправи грешката си. Ако молитвата му е силна, той може да призове на помощ Разумните същества, които ще му

помогнат; ако молитвата не е силна, грешката ще си остане неизправена, както счупеното гърне.

Като ученици, вие трябва да правите опити да проверявате силата на мисълта си. Например вземете една стъклена чаша и я пуснете от високо, да видите дали ще се счупи. Първият път хвърлете чашата на тревата, вторият път – на земята, а третият – на камък, и вижте кога ще се счупи чашата и дали ще се счупи. Правете опити с мисълта си, за да я усилвате; щом я усилите, вие можете да се справяте с всички мъчности и препятствия в живота си.

Всички препятствия, които срещате на пътя си, показват, че сте стеснили канализацията на вашите мисли; разширете тръбите на канализацията си и препятствието ще изчезне. Не търсете причината за препятствията и мъчнотиите си във външната среда; причините са в самите вас – във вашите мисли и чувства. Разширете каналите на своите мисли и чувства, за да потече през тях повече енергия, и препятствията ще се махнат от пътя ви. Хората, които се движат около вас, се настройват от вашите мисли и чувства. Колкото по-обилни и широки са мислите и чувствата на човека, толкова и обкръжаващите са по-добре разположени. Щом обкръжаващите са разположени, те не му създават никакви препятствия.

За да се справя лесно с мъчнотиите си, човек трябва да внася всеки ден по нещо ново в мислите и в чувствата си – новото е приток на живота. Колкото повече и по-големи са притоците в човешкия живот, толкова по-големи са и благата му.

И тъй, правете опити да усилявате мисълта си. Мнозина се оплакват, че са сиромаси. Според мене няма сиромаси в света; има хора, които не са разработили талантите си, но те не са бедни. Докато развие талантите си и стане богат, човек може да работи и с мисълта си. Когато има нужда от пари, той може да проектира мисълта си към някой богат човек в света да му изпрати известна сума. Обърне ли се направо към този банкер, банкерът непременно ще иска трима души поръчители; малко хора дават днес пари без поръчители.

Като се намерите в трудно положение, вие започвате да се молите на Бога да ви помогне някак да подобрите материалното си положение. Молите се ден-два, но не получавате отговор на молитвата си – защо? И тук се иска някой поръчител: за да ви даде известна сума, Бог търси някой добър, праведен човек, чрез когото да ви я предаде; значи и Бог иска поръчители. Когато дава, Бог никога не губи. Ако този, на когото е дал нещо, не е в състояние да плати дълга си, вместо него плаща онзи, който му е станал поръчител. Докато праведният не се подпише за поръчител на някого, Бог не му отпуска никаква сума.

Казвам: и до днес Невидимият свят отпуска пари само срещу подписа на някой праведен. Това, което става в Невидимия свят, става и на физическия. Като не успяват в работите си, мнозина се оплакват, че всички дяволи са се опълчили срещу тях. Какво от това? Тяхна работа е да се опълчват, а вашата работа е да се справяте с мъчнотиите си. Ако дяволите излязат по-силни от вас, вие временно ще отстъпите, докато се засилите; щом се засилите, ще настъпите, а те ще отстъпят. Щом сте дошли на Земята, вашата задача е да гледате с радост на живота, да бъдете всякога поетично настроени, да вярвате в Доброто.

Съвременните хора искат да имат резултати на Земята, преди да са научили законите на мисълта, преди да са проявили своите чувства – това е невъзможно. Какво виждате в семействата? Влизате в едно семейство, където майката и бащата са строги, а децата обикалят около тях, не смеят да поискат нещо, страх ги е. Те не могат да се доберат до някакво физическо благо от родителите си, докато не се отворят вътрешно към тях. Най-малкото дете отива полека при баща си, поглежда го в очите, милва го по главата и се усмихва; с тази постъпка отваря сърцето му, той взима детето си на ръце, целува го, милва го, става весел и разположен. Щом отвори сърцето си за малкото дете, бащата се отваря и за другите деца; всички деца въздъхват свободно и започват да пеят и да скачат, целият дом е радостен. Малкото дете има вяра в баща си. Между бащата и него има отворени прозорци за съобщение, те имат отношения помежду си.

Казано е в Писанието: „Ако не станете като малките деца, няма да влезете в Царството Божие“. Сега и аз ви казвам: станете като децата, за да направите връзка с вашия велик Баща. Каква връзка може да направи онзи, който няма никаква вяра в Бога? Какви отношения можете да имате с даден човек, ако постоянно го подозирате и нямате никакво доверие в него? Ето защо първата работа на човека е да възстанови своята Вяра в Бога; може ли да направи това, той всякога ще се ползва от Божиите блага без никакви поръчители, без никакви посредници. Без Вяра в Бога вие не можете да направите крачка напред. Вярата дава устойчивост на човека, с нея той може да стои здраво на краката си, да разчита на всичко, което му е дадено.

Като ученици, от всички се иска пълна Вяра в Бога. Каквито и мъчности да имате, не губете Вярата си; и сто пъти да се молите за нещо, не губете Вяра в Божественото – когато и да е, вие ще получите отговор на молитвата си. Ако искате да станете поет, музикант или художник, не губете вяра в постигане на вашето желание; много ще пишете, много ще рисувате, много ще свирите, докато един ден постигнете желанието си. Бог всякога помага на ония, които работят с постоянство.

Не слагайте граници на Божественото. Дойдете ли до Божественото, оставете Го да се проявява свободно. Не губете Вярата си! Каквито и препятствия да срещате, не се обезсърчавайте. Хората могат да ви се смеят – това нищо не значи. Знайте, че Невидимият свят цени усилията на човека и в края на краищата ще го възнагради. За да опита Вярата ви, Разумният свят съзнателно ви поставя на изпитания. От вас се иска Вяра, а не вярване или суеверие; Вяра в Бога, а не в хората. Това се дава като задача на всички хора, пред които стои сериозна работа.

Ще дойде ден, и близо е този ден, когато хората ще минат през голям огън. За да издържат на този огън, те трябва да имат непоколебима Вяра в Бога. Които имат тази Вяра, ще минат през огъня, ще се пречистят и живи ще останат; които нямат Вяра, ще изгорят, ще се превърнат на въглен. Не е въпрос в смъртта на човека, но той

трябва да се измени, да мине от едно състояние в друго. Никой не може да се избави от този огън, защото той е определен за чистене – ще пречисти всички човешки мисли, чувства, желания и постъпки; всичко човешко ще изгори, а ще остане само Божественото. Няма да остане същество на Земята, което да не мине през този огън. Който издържи, ще влезе в новия живот; който не издържи, ще остане за следната епоха, за бъдещи времена. Когато и да е, в настоящето или в бъдещето, човек неизбежно трябва да мине през огън.

Сегашните хора се оплакват, че не успяват в живота си. Защо не успяват? Защото още живеят със стари разбирания. Например слушате някои да казват: „Един ден, когато баща ни умре, ще ни остави някакво наследство“. Откажете се от всякакво наследство. За предпочитане е баща ви да живее, да му се радвате, отколкото да очаквате неговото наследство. Откажете се от всякакво завещание за бъдещо богатство. За предпочитане е да разчитате на онова богатство, което Бог е вложил в главата ви, отколкото да очаквате на някакво външно богатство.

Едно нещо мога да ви посъветвам: уповавайте на главата си, уповавайте на дробовете си, уповавайте на стомаха си и след това уповавайте на всички разумни закони, чрез които работят Възвишените и Разумни същества. Свържете се с тия Същества, за да се ползвате от живота; изучавайте техния характер и техните прояви, за да познавате и своите ближни. И тогава, като срещнете един човек, не гледайте на неговите отрицателни прояви; търсете Доброто във всеки, за да се ползвате от него. Вие ще намерите Доброто и благородното в човешкото лице, но затова се иска специално изучаване и наблюдаване: например благородството на човека е написано в средата на долната устна във вид на малка вдлъбнатина. Благородството на човека стои по-високо от човешката любов. Човешката любов подразбира отношения на взимане и даване. Който има в себе си силно развито това чувство, той може да ви бъде приятел; на такъв човек, бил той учен или прост, богат или беден, всякога може да се разчита.

Стане ли въпрос за приятелство между двама души, ние всякога разбираме разумни хора – приятелство съществува само между разумни хора. Разумният човек има добре оформена глава. Има хора, на които главата едва сега се оформя и те не са способни на приятелство, но след време и това може да се постигне. Черепът на човека е подложен на постоянни промени, благодарение на непреривната дейност на мозъка. Има ангели, които работят изключително върху развиване на приятелското чувство в човека; свърже ли се с тия Същества, човек се ползва от тяхното благословение. Може да бъде свързан с тях и да се ползва от тяхното благословение само онзи, който съзнателно и с Любов работи за развиване на това чувство в себе си; същевременно, за да се свържете с тия Същества, вие трябва да имате поне един приятел на Земята, чрез когото те да работят.

Като се говори за Разумния свят, хората искат да знаят къде е този свят, какво представлява. За да имате правилно разбиране за него, трябва да го съпоставите със земния свят, където живеят обикновените хора. Ще си послужи с един пример, за да имате ясна представа за Разумния свят и за неразумния свят.

Двама господари пазарили по един работник да копае нивата им. И двамата работници били пазарени за по сто лева на ден. Първият работник свършил работата си навреме и добре, но вечерта, вместо да получи уговорената надница, господарят му дал 50 лв., а отгоре на това го наругал и изпъдил, като му казал втори път да не се явява пред очите му. Вторият работник работил усърдно, но заедно с него работил и господарят му. През цялото време разговаряли за нивата, за лозето и се разделили другарски. Господарят сложил парите в джоба му и го поканил и друг път да му работи. Като погледнал в джоба си, вместо 100 лева, работникът намерил 200, а като отишъл втори път на работа, господарят му дал 400. Отношенията на първия господар към работника представят неразумния свят; отношенията на втория господар представят Разумния свят. И двата свята, които наричаме видим и неви-

дим, се намират на Земята. Неразумните хора се водят по законите на неразумния свят, а разумните – по законите на Разумния свят.

Сега всички вие трябва да отворите сърцата си за Разумните същества, да влезете във връзка с тях. Това може да стане само ако възстановите Вярата си в Бога; направите ли това, вие ще отворите всичките си прозорци, през които ще прониква Божествената светлина. Дойде ли тази светлина у вас, ще се ползвате от благословието на Божествения свят – вие ще бъдете в положението на царския син. Може ли царският син да бъде гладен и гол? Докато е свързан с баща си, той има на разположение всичко, но ако ходи гладен, гол и бос, това показва, че е скъсал връзката си с баща си, а оттам – и с източниците на Живота.

И тъй, човек трябва да има Вярa в Бога, а Бог – доверие в човека. Когато се спазват тия отношения между човешката душа и Бога, човек може да постигне всичко, каквото желае, и се ползва с подкрепата и защитата на Разумния свят. Той владее магическата пръчица както флейтистът – своята флейта. Постава ли пръстите си на флейтата, всички се възхищават и ръкопляскаат; не знае ли да свири, колкото и да се движат пръстите, нищо не излиза. Да владееш магическата пръчица, това значи да поставяш разумно и съзнателно пръстите си на флейтата. За това се изисква участието и на ума. Когато останете без работа, поставете пръстите си на флейтата и започнете да ги движите, макар и да не знаете да свирите; за предпочитане е да мърдате пръстите си по флейтата, отколкото да мислите за работи, които нищо не ви ползват.

Казано е в Писанието: „Ние няма да умрем, но ще се изменим“. Как ще се изменим: по-красиви ли ще станем, или по-грозни? По-красиви, по-съвършени. Само Новото може да внесе красота в човека; само Новото, изразено в мисли, чувства и постъпки, прави човека красив. Нова обхода, нови, съзнателни движения се искат от човека. Като се моли, някой вдига ръцете си нагоре, с което иска да каже, че е готов с ум, със сърце, с воля да служи на Бога.

Докато държи ръцете си нагоре, той всичко обещава; щом спусне ръцете си надолу, мисълта му коренно се изменя. Значи промяната на движението изменя мисълта, както и целта на човека. Новото, което сега иде, изисква единство в човешките мисли и стремежи; в каквато и посока да се движи, човек трябва да държи съзнанието си будно, да не изменя посоката на своята мисъл.

Като ученици, вашата работа е да учите, да се занимавате с уроците и със зададените задачи. Какво прави учителят не е ваша работа. Учителят се интересува от вас дотолкова, доколкото решавате задачите си. В този смисъл отношенията между учителя и ученика са строго определени. Каквито и препятствия да среща на пътя си, ученикът трябва да постоянства; той трябва да бъде като гумена топка: колкото и пъти да се удари в препятствието, всякога да е готов да отскочи, да се върне назад и пак да настъпи. Ученикът трябва да настъпва и отстъпва, без да се обезсърчава – само по този начин той може да се домогне до новата мисъл, която се основава на Абсолютна вяра в Първата причина; само така човек вижда, че може да направи всичко, каквото неговите възможности позволяват.

Кога човек може да реализира своите възможности – не е важно; важно е, че може да ги реализира. Той се учи и на Земята, и на Небето. Каквото прави на Земята, ще го види на Небето: като замине за другия свят, преди да определят мястото му, пред него като на филм се изреждат всички негови мисли, чувства и постъпки и той сам дава преценката им като добри и лоши и се поучава от тях. Филмът на вашия земен живот ще определи можете ли да останете на Небето, или ще ви върнат на Земята, за да приложите онова, което сте научили на Небето.

Докато е на Земята, човек трябва да изпълни всичко, което е обещал. Ако не може да изпълни обещанията си, той започва да се срамува, вижда, че се е подписал под обещанията си, а днес не може да ги реализира – защо? Защото среща големи препятствия на Земята. Но като преодолява препятствията, той става по-силен.

Дръжте в ума си основната мисъл: Абсолютна вяра в Божественото, без никакво съмнение и подозрение. Във всеки човек има нещо благородно и възвишено, въпреки това той може да сгреши. Никой не желае злото, но понякога му се поддава. И спортистът не желае да падне, да счупи крака си, но понякога пострадва по невнимание – без да иска, подхлъзва се, изгубва равновесието си. Когато се движи върху глетчерите на живота, човек непременно ще изгуби равновесието си, затова е казано: „Не съдете, за да не бъдете съдени“. Всеки, който съди и критикува, ако го сложат на мястото на падналия, и той ще сгреши по същия начин.

Разумност се иска от хората. Само разумният може да възстанови своята първоначална Вярa в Бога. Вярата в Бога – това е магията на живота.

Проявената Божия Любов, проявената Божия Мъдрост и проявената Божия Истина носят пълния живот.

43. лекция, 18 юни 1930 г., София, Изгрев

ЗАКОН И ПРИНЦИП

Размишление.

Съвременните хора страдат и търсят причините за страданията въвн от себе си. Всъщност причината се крие в техните криви разбирания. Често те говорят за закон, за принцип, без да се спират върху отношението на закона и принципа към самите тях. Законът и принципът са общи положения за всички хора, но приложението на закона не се отнася до всички – то зависи от условията, при които индивидът живее. Например съществува закон за движение. Всички живи същества се движат, но те не са заставени да се движат по един и същ начин: човек се движи по един начин, птицата – по друг, светлината – по трети, мислите и чувствата – по четвърти и т.н. Всеки човек, всяко живо същество има свой специфичен начин на движение. Казвате, че всичко си върви по пътя, който Бог е определил. След като веднъж е създаден светът, нещата са неизменни. Какво разбирате под думите *Бог създал света*? Как е създал света Той: като някой майстор или като жена, която преде? Създаването на света подразбира велика разумност. Само Разумното начало създава, а всички по-малки от Него същества правят нещата. Майсторът прави, но не създава. Затова, като разглеждаме света, създаден от Бога, виждаме, че всичко, от най-малкото до най-голямото, е съвършено.

За да дойде до правилно разбиране на нещата, човек трябва да има вътрешна свобода; няма ли тази свобода, и като духовен, и като светски, той иска да подведе нещата под един закон, под общ знаменател. Нещата могат да се подведат под общ знаменател, но не и под общ числител. Какво значи да подведете нещата под общ знаменател? Това значи да ги подведете под действието на един принцип. Наистина, принципът е общ за всички, но приложението му е различно. Всеки човек прилага принципа по

своему, не можете да заставите всички хора да прилагат известен принцип по един и същ начин. Можете ли да заставите всички да ходят еднакво? Даже двама братя не ходят по един начин. Изучавайте хода на хората, за да видите как се движат. Всяко движение е под специфичен закон.

Като говоря за движението като закон, някои мислят, че това е проста работа, че всичко знаят. Какво знае човек – това само животът показва. Музикантът може да казва, че знае да свири, но като излезе на сцената, там ще се провери неговото знание. Някой казва за себе си, че има права мисъл; като го поставят на изпитания, тогава ще се изпита неговата права мисъл. Като се провери знанието, силата, разумността на човека, той вижда своето невежество и безсилие. Слушате някой да казва за себе си, че е бос човек. Какво означава думата *босота*? Невежество. Босият е невежа.

Днес хората разглеждат въпроса бос ли трябва да ходи човек, или с обувки – някои поддържат идеята, че трябва да ходи бос, а други, че трябва да бъде винаги обут. Но Природата не обича крайности. Добре е от време на време човек да бъде бос, защото чрез краката, като антени, той влиза в непосредствен контакт със земята и между енергиите на земята и неговите става правилна обмяна; но има часове през деня и часове и дни през годината, когато тази обмяна не е нужна. Както денонощието е съставено от ден и нощ, така и въпросът за босото ходене се решава в зависимост от дните и часовете – има дни и часове, когато човек може да ходи бос, но има такива дни и часове, когато по никой начин не се позволява да бъде бос.

Човек трябва да познава законите и силите на Природата и след това да се произнася по един или друг въпрос. Без да мисли, някой казва, че хората трябва да бъдат праведни. Добре е това, но колкото и да иска, човек не може всякога да бъде праведен; в будния си живот може да бъде праведен, но в съня си често изневерява на своята праведност. Слушате някой вегетарианец да ви разказва, че в съня си ял месо и е недоволен от себе си; друг някой, миролюбив човек, сънувал, че е убил някого; друг, който

живее чист и свят живот, сънувал, че се забавлява с млади моми. Едно трябва да знаете: когато греша в будния си живот, човек отговаря за грешките си пак в будния си живот; когато греша в съня си, отговаря за прегрешенията си в друг свят – като спи, човек се пренася в Астралния свят, където отговаря за своите погрешки. Друг е въпросът, ако човек е развил своето висше съзнание – тогава той не греша нито в будния си живот, нито в съня си. Това значи свободен човек.

Свободният има свои възгледи и на никого не ги налага. Той знае, че ако възгледите му са верни, те сами по себе си ще се наложат – защо? Защото са необходимост за хората. Кой налага светлината, въздуха, водата и храната на човека? Те сами се налагат, защото са елементи от първа необходимост – без тях никое живо същество не може да живее. Свободният човек живее без страх и с Любов.

Мнозина казват, че са готови да направят много неща, но ги е страх да се проявят. Защо? Любов нямат; където е страхът, там Любовта не може да се прояви. Страхът е дошъл в света заедно със закона – щом се явил законът, заедно с него се явил страхът. Където има закон, там има и страх; където е страхът, там е и законът.

Защо се страхува човек? За да не изгуби свободата си. Като се наложи закон, човек започва да се страхува – защо? Защото законът всякога ограничава. Ето защо, за да не се ограничава, да не губи свободата си, човек трябва да работи, да се освободи от своите криви разбирания. Още с идването си на Земята, той попада под силата на закона. Още като малко, новородено дете, човек попада под закона на пелените – майката веднага повива детето, слага го в закона и докато не заякне, не го освобождава от ограничителните условия. Като израсте, детето се освобождава от пелените, но влиза в друг закон. През целия си живот човек минава от един закон в друг, не може да се освободи от него; докато живее на Земята, той все още се намира под влиянието на закони, физически или духовни. За да се справя разумно със законите, човек трябва да има широко сърце, т.е. широки възгледи.

Какви са възгледите на човека, широки или тесни, това се вижда при изпитанията – само при тях се познава докъде е достигнал в развитието си. Изпитът е мярка, чрез която познавате доколко човек е разбрал Божията Любов. Едно от качествата на Божията Любов е всепощаването, Любовта прощава всичко. Тя не се занимава с греховете на хората, тя изключва греха от Космоса. Грехът е кал, която, колкото и много да е, не може да опетни Космоса. Грехът може да предизвика само частично опетняване на нещата – например той може да изцапа една чиния, един човек, един бряг, но в никой случай не може да опетни цялото. При това, ако вярвате в силата на греха, опетняването ще бъде по-голямо; колкото по-малко вярвате в греха, толкова по-малко ще се опетните.

Човек може моментално да се освободи от калта на греха – това зависи от неговите мисли и чувства. Като се заговори за греха, хората се чудят как се е родил той. Грехът не се ражда, нито се появява. Какъв е поводът за него? Понякога и най-малкият повод може да стане причина за греха – малкият повод може да стане причина за най-големия грях. Най-големият грях в света е убийството. Ние имаме такъв пример в Библията²⁴.

Двама братя отиват да принесат жертва на Господа. И двамата служат на Бога, но димът от жертвеника на единия отивал нагоре, към Бога, а димът на другия се разстилал по земята. Недоволен от това защо и неговият дим не отива нагоре, той взел тояга и убил с нея брат си. Външният повод е малък, грехът е голям, а истинската причина за греха се крие в самия човек – в неговото каменно сърце. Казано е в Писанието: „Ще им отнема каменното сърце и ще им дам ново“.

Днес всички хора се борят със злото и с греха, искат да се освободят от тях. Това е невъзможно, грехът и злото съществуват от началото на Битието. Щом живее, човек непременно ще греши – грехът е естествено последствие на живота. Всяка мисъл, всяко чувство и всяка постъпка, които не са в съгласие с великия закон на Битието, опетняват човека. Както се храни физически, така се храни и

с чувствата, с мислите и с постъпките си. Каквато и храна да употребява, докато е на Земята, човек неизбежно греши; в този смисъл грехът се явява като естествено последствие на храненето. Ето защо, за да греши по-малко, човек трябва да яде по-малко; колкото повече яде, толкова повече греши. Представете си, че влизате в гостилница, ядете много, но нямате пари да платите. Какво ще правите? Вие започвате да се извинявате на гостилничаря, но той не е доволен от вас, даже може и да ви набие. Без да искате, вие започвате да грешите: лъжете, крадете, насилвате другите. Яденето е станало причина за много грехове и престъпления.

Сега ние говорим за отрицателните прояви в света – грях, зло, недоволство, неразположение и т.н. Защо съществуват тия прояви – не е важно; как са произлезли – и това не е важно. Човек трябва да си зададе въпроса: „Защо съм неразположен, защо съм недоволен?“. Слънцето, звездите, добрите хора са разположени и доволни. Защо тогава ти, човекът, си неразположен и недоволен? Неразположението, недоволството в човека са паразити, които трябва да се извадят с гребен или с щипци, както се вадят паразитите от човешкото тяло. Щом се извадят паразитите, всички работи се нареждат добре. Паразитите не са присъщи на човешкото естество, нито имат нещо общо с неговия характер.

За да стане силен, човек трябва да се освободи от отрицателните прояви в себе си. Като се освободи от тях, лесно се справя с мъчнотиите и изпитанията си. Отрицателните сили в Природата са подобни на апаша, които всякога могат да изненадат онзи, който се е захласнал. Щом срещне такъв човек, апашът бръква в джоба му и изважда кесията му. За да не ви нападат апаша, бъдете всякога будни. Апашите са големи психолози – те знаят кога да нападат. Ето защо от всеки човек се иска будно съзнание, да не губи своето вътрешно разположение и своя мир; не е ли буден, той изгубва силата си, богатството си, знанието си, доброто разположение на сърцето си, своята мисъл и т.н.

Следователно, иска ли да запази своите външни и вътрешни богатства, човек трябва да влезе в закона на правата мисъл; този закон наричаме *предпазен закон*. Искате ли да запазите своите богатства и скъпоценности, оставете ги на гарата, където има специални каси за пазене на такива вещи. Като пътувате от една гара на друга, можете да си ги вземете, когато ви потрябват. Вие пътувате спокойно, със сигурност, че никой не може да ви обере. Такива каси има в големите гари, главно в Америка и в някои големи държави. Такива каси има и във всеки човек; ние ги наричаме *каси на правата мисъл в човека*, или *Божествени каси*. Законът на правата мисъл показва на човека как трябва да постъпва, за да не губи.

Някой казва за себе си, че е отстъпчив и лесно решава задачите си. Зависи кога трябва да отстъпва. Той трябва да бъде разумен, да знае кога да отстъпва и кога да настъпва. Ако настъплението е външно, вътрешно трябва да отстъпва; ако не може да отстъпва, трябва да държи поне отбранително положение. Христос казва: „Не противи се на злото“; това значи: когато кармата е назряла и тропа на вратата ти, ако си умен, трябва да отстъпиш – отстъпиш ли, ще спечелиш, а ако не отстъпиш, ще изгубиш. Щом видиш, че си обсаден отвън, искаш или не искаш, трябва да отстъпиш.

Каже ли някой, че не иска да отстъпи, всичко е свършено с него. Ще каже, че готов да се самоубие, но не и да отстъпи. С убиване въпросът не се решава. Ония, които са обсадили човека, продължават да го гонят и в другия свят – обсадно положение съществува и на този, и на онзи свят. Каквото и да прави, колкото и да рита, човек не може да се освободи от закона – на парчета ще го накъсат, но ще го хванат.

Има един начин, по който човек може да се освободи от закона; този начин седи в приложение на правата мисъл. Ще поставите една мисъл срещу друга според правилата и законите на хармонията; това значи съпоставяне на нещата. Съпоставяйте мислите и чувствата си според законите на хармонията и не се страхувайте. Например

имате ли някакво неразположение, изпейте му една песен; неразположението не е нищо друго, освен обсадно положение. Ако сте взели правилно основния тон, неразположението ви ще изчезне; не сте ли го взели правилно, то ще си остане.

Изобщо, може ли да взима правилно основния тон на живота, човек ще се освободи от всички психически и физически болки. Чрез основния тон на живота той може да лекува всякакви болести – например всякакъв вид ревматизъм. Има физически ревматизъм, но има и психически – в сърцето, в ума и във волята на човека. За да се справи със своите ревматични състояния, казано в широк смисъл на думата, човек трябва да има Вяра, с която да преодолява. Станете ли сутрин от сън с известно неразположение, първата ви работа е да се измиете, изчистите и поставите всичко в пълен ред и порядък. Намокнете косата си, срещете се добре – космите ви да не стърчат, измийте добре ръцете си, изчистете ноктите си, преоблечете се, обуйте обувките си, които също трябва да бъдат чисти, направете си молитвата, размишлявайте, дишайте дълбоко, за да напълните дробовете си с чиста, свежа струя въздух, и тогава започнете работата си. Ако при всяко неразположение се напуснете и физически, неразположението ви ще се удвои.

Що се отнася до здравословното състояние, първата ви работа е да подобрите кръвообращението си. Едно от условията за подобряване на кръвообращението е освобождаване на мисълта от всички наслоявания на миналото, от всички стари, криви разбирания. Човек трябва да има свободна мисъл; ако мисълта му не е свободна, той изпада в песимизъм. Песимизмът показва, че в ума и в сърцето на човека има известни утайки, чужди вещества, от които той трябва да се освободи. За да се освободи, трябва да диша дълбоко; затова се препоръчват екскурзии, качване по планини. Ако при изкачване или при тичане човек се задъхва много, това показва, че кръвообращението в него не става правилно.

Иска ли да възстанови своите красиви мисли и чувства, човек трябва да прави физически движения: гимнастика, екскурзии, спорт; може и мислено да прави тия упражнения, но за това се иска голяма сила. При физическите упражнения разходите са по-малко, отколкото при умствените. Като е дошъл на Земята, човек трябва да се съобразява с методите на Природата. Той няма право да спре движението на силите, които действат в нея, нито да ги коригира.

Съвременните хора си задават въпроса защо е допуснато злото в света. Днес този въпрос не може да се реши. Защо съществуват Доброто и злото заедно – това е философски въпрос, на който разрешението е в далечното бъдеще. Дойдете ли до злото, оставете този въпрос настрани; започнете ли да разисквате върху него, с това предизвиквате всички отрицателни сили в Природата. Не пипайте тия сили – занимавате ли се с тях, все едно че им хвърляте камъни. Ако вие хвърлите един камък, злите сили ще хвърлят върху вас хиляди. – „Ама трябва ли злото да съществува?“ Оставете този въпрос. Единственият, Който знае защо съществуват Доброто и злото, е Бог, а всички хора могат само да предполагат, да търсят причините на злото и Доброто, но пак не могат да разрешат въпроса.

Ще каже някой, че Каин е родил злото в света. Той бил ли е на мястото, където двамата братя са принасяли жертвата си? За да се произнесе върху известен въпрос, човек трябва да познава Абсолютната истина, иначе, каквото и да каже, ще бъде относително вярно. Например казвате за двама души, че са влюбени. Как познавате това? Ще кажете, че ходят постоянно заедно, рамо до рамо или хванати под ръка. Виждате, че два вола са впрегнати в една кола, рамо до рамо, но не са влюбени.

Какво представлява влюбването? Какво значи да се влюби човек? Влюбеният носи своята възлюбена на главата си като запалена свещ и постоянно мисли за нея. Колкото повече мисли за нея, толкова повече свещта се разгаря. Момата е свещта, момъкът – пламъкът; щом се срещнат и започнат да говорят, пламъкът се усилва и

свети отдалеч. Ако момъкът разлюби момата, пламъкът изгасва, а свещта престава да гори. Докато се обичат, и двамата се ползват от светлината на свещта; разлюбят ли се, и двамата остават в тъмнина. Когато се обичат, между тях става правилна обмяна, вследствие на което понякога момата е свещ, а момъкът – пламък; понякога момъкът е свещ, а момата – пламък. Ако свещта и пламъкът не са на едно място, никаква светлина не може да има – това е Божествен закон. Когато срещнете двама души, които се обичат, радвайте се, защото те могат да ви светят в тъмната нощ да намерите пътя си. Изчезне ли любовта между тях, и те, и вие ще объркате пътя си.

Днес повечето хора говорят за своята изгубена любов, за разочарованията в любовта си. Това е любовта на изгасналите свещи. Оставете тази любов настрани и говорете за Любовта на запалените свещи. Където гори свещ, където има светлина, там никога не се вършат престъпления. За Любовта човек трябва да има свещено разбиране, но без да знае какво е Любовта, без да я е опитал, той се произнася за нея. Любовта с думи не се изказва. Който може да стане свещ и да образува пламък, той има Любов в себе си – това значи, че Бог действа в него като светлина. За да се прояви Божията Любов, нужни са два полюса: единият полюс ще бъде свещ, а другият – пламък.

Следователно, като ученици, вие трябва да се отнасяте със свещен трепет към Любовта. За да дойдете до това свещено отношение, трябва да пречистите мисълта си от всички криви разбирания; благодарение на вашите криви разбирания тя ту се явява, ту изчезва. Докато гледа чисто и свято на Любовта, човек се ползва от нея; в момента, в който допусне нещо нечисто в мисълта си, Любовта го напуска. Където е Любовта, там всичко цъфти и връзва. Който люби, както Бог люби, той е в състояние да възкреси умрелия, той е в състояние и да изправи всичките си погрешки.

Който изправя грешките си, той има Любов. Някой се оплаква, че му дотегнало да изправя грешките си. Той трябва да се радва, че има какво да изправя. Като изправи

своите погрешки, ще му дадат задача да изправи грешките на ближните си. Който не е изправил своите погрешки, той не може да изправи грешките на другите. Следователно, докато не изправите своите погрешки, не се занимавайте с изправяне на чуждите.

Съвременните хора се нуждаят от положителна наука. Положителна наука е тази, която открива на човека вътрешния смисъл на явленията в живота и Природата. Например някой се оплаква, че на окото, на носа или на ухото му излязла някаква пъпка. Понеже минава за учен, казва, че тази пъпка се дължи на нечиста кръв. Това обяснение не е достатъчно; той трябва да знае защо пъпката е излязла на окото, а не на носа или защо е излязла на носа, а не на ухото. Ако пъпката е излязла на окото, с това Природата му обръща внимание да бъде изправен към Истината; ако пъпката е на носа, той трябва да се научи да мисли право; ако е на ухото, да слуша добре, да бъде мъдър. Пъпката се мести от едно място на друго, движи се по целия организъм, докато човек научи урока си. Не го ли научи, Природата го тръшва на леглото и той започва да вика за помощ. Видите ли своя ближен в такова положение, притечете му се на помощ, не чакайте да дойде друг да му помогне. Всеки от вас може да стане лекар, да помогне на един страдащ. Нека всеки опита силата си, да види колко знае – именно в такива случаи той може да провери знанията си.

Защо идват болестите и изпитанията в живота? За да приложите търпението си. Ако търпението ви е слабо, ще го развивате. Мнозина се оплакват от ревматизъм – ето една възможност да приложите търпението си и постепенно да се лекувате. Считайте, че ревматизмът ви е даден като научна теза за разработване. Ще пъшкате, ще страдате, но ще пишете тезата си и ще благодарите, че имате възможност да оставите на света своя научен труд. Това значи да има човек разположение на духа. Като болен и здрав, като сиромас и богат, като прост и учен, той трябва да има разположение на духа си; в каквото и положение да се намира, човек трябва да е доволен.

Всяко състояние, през което минава човек, е временно. Това е естествено положение на нещата. Превърне ли се в нещо постоянно, то е неестествено. Ако направите една малка погрешка, благодарете, че е малка; ако направите голяма погрешка, благодарете, че чрез нея сте избягнали злото, което ви е дебнало. Като направите голяма погрешка, обкръжаващите спират вниманието си върху тази погрешка и се стремят да не изпаднат в същото положение; в такъв случай вие трябва да благодарите, че по този начин сте избавили близките си от същата погрешка. Разумният свят всякога компенсира нещата; той разпределя тежестите на живота върху всички хора: един ден ще сложи една погрешка, т.е. една тежест, върху гърба на един; на другия ден – върху гърба на друг и т.н. Следователно благодарете, че Природата ви е удостоила с известно внимание; тя разчита на вашия гръб, на вашите сили, затова ви товари. Какъв лекар викат при сериозни болести – най-видния и способния. Следователно, ако те сполети голямо зло, знай че ти си един от видните лекари, на когото е дадена задача да се справи с това зло. Казвате, че лесно се говори, но мъчно се правят нещата; наистина, мъчно се правят някои неща, но могат да се направят.

Каквото и да говорите, хората обичат да слушат, но не обичат да ги морализират. Наистина, морализирането е най-тежкото забавление. Неприятно е цял ден да слушате: „Това не прави, онова не прави!“. Майката пипа в долапа, а детето не трябва да пипа – защо? Да не счупи нещо. И майката може да счупи нещо. Майката гази в реката, а детето не трябва да гази – защо? Да не се удави. И майката може да се удави. Майката слиза сама по стълбата, а детето не трябва да слиза само – защо? Да не падне. И майката може да падне. Детето иска да слезе само от стълбата на втория етаж, но майката не позволява. Докато майката е около детето и внася страх и смущение в сърцето му, то може да падне; остане ли само в къщата, детето може да слезе по стълбата, без да падне; оставено само на себе си, то слиза внимателно, стъпало след стъпало. Като види запалена свещ, детето иска да я пипне. Ако майка му е при

него и му забранява да пипа свещта, детето непременно ще сложи пръста си и ще се изгори; ако е само в стаята, ще разглежда свещта, ще я обикаля, но няма да сложи пръста си в нея.

Светът е пълен с Разумни същества, които предпазват и децата, и възрастните от опасности. Не са само майката, бащата, братята и сестрите, които предпазват детето от опасностите в живота – хиляди Разумни същества изпълняват роля на пазители в света. Има едно разумно ръководство в света, в което всички хора трябва да се вслушват; това разумно ръководство наричаме Божия Промисъл. Остави съдбата си в ръцете на Божия Промисъл. Щом не можеш да решиш една задача, кажи в себе си: „Има Божия Промисъл в света; той ще се погрижи за това, което не е по силите ми да направя“. Това не значи, че не трябва да работите и да чакате всичко от Бога. Божият Промисъл се проявява чрез Божественото, което е във всеки човек. Обърнете се към Божественото в себе си, направете връзка с него и задачата ви ще се реши по-лесно, отколкото с помощта на някоя външна сила.

Сега ви говоря за Божия Промисъл, но и без да говоря, вие ще го проверите по един начин; ако пък ви говоря, ще го проверите по друг начин. Светът е училище, в което всички сте поставени да учите. Светът е създаден като разумен метод за възпитание и самовъзпитание на човечеството. Не се занимавайте с обкръжаващите. Не желайте да бъдете като другите хора, нито те – като вас. Не мислете, че хората са по-добри или по-лоши от вас. Ако са по-добри, те знаят това; ако са по-лоши, пак го знаят. Дойдете ли до човека, поставете го на същото ниво, на което сте и вие.

Не желайте да постигнете всичко изведнъж. Изучавайте се всеки ден, да видите докъде сте достигнали и какво ви предстои да направите. Какво ще придобиете, ако знаете къде има заровено в земята злато? Хората преди вас извадиха много злато от земята, но какво направиха с него? Вместо да го претопят, да го използват за своето облагородяване, да проникне в кръвта им, те го превърна-

ха в пушки и топове, с които днес се убиват едни други. Може да се ползва разумно от златото само онзи, който владее магическата пръчка – достатъчно е да я завърти два-три пъти във въздуха и златото ще излезе на повърхността на земята; без да копае, той ще има злато в ръцете си и ще знае как да го използва. Той не се нуждае от много злато. Днес има нужда от една златна монета – толкова му се дава; на другия ден има нужда от две златни монети – толкова изважда от земята. Това е една съблазнителна мисъл, но вярна. Тази мисъл е опитана и дава резултат, но за онзи, който е придобил изкуството на магическата пръчица.

Мислете сега върху двете основни положения от лекцията: закон и принцип. Законът и принципът са общи за всички, но приложението им в живота е различно. Всеки човек се движи, но му е дадена свобода да се движи по начин, какъвто той си е избрал. Всички хора мислят, но всеки мисли по свой специфичен начин. Всички хора чувстват, но всеки чувства по свой специфичен начин. Всички хора работят, но всеки работи по свой специфичен начин. Красотата на живота е в разнообразието, но законът и принципът при всички условия са едни и същи.

Божията Любов носи пълния живот.

44. лекция, 25 юни 1930 г., София, Изгрев

МОРАЛНИ ПРАВИЛА

Тайна молитва.

Съвременните учени и философи говорят за морала, като дават различни определения. Какво разбираме под думата *морал*? Моралът представлява сбор от такива правила за живота, които са общи за всички хора. Ако начертаете няколко концентрични кръга, заедно те представляват основния морал на живота – значи всеки кръг отделно не е нищо друго, освен едно от правилата за живота. Например външният, най-голям кръг, представлява правило за хранене. Общо правило за всички живи същества, от най-голямото до най-малкото, е да ядат. Как, кога и колко ще ядат – това зависи от самите същества, никой няма право да се меси в тяхната работа. Гладът е вътрешен импулс в човека, който определя кога трябва да се яде – щом сте гладни, яжте; не сте ли гладни, не яжте. Ядете ли, когато не сте гладни, вие вършите престъпление по отношение на своя организъм. Освен това човек трябва да избира храната си – той не трябва да яде всичко, което окото му пожелае, а само такава храна, която се отразява добре на организма му. Не яжте храна, която разстройва стомашната ви система, в нея има нещо неестествено. Който ви даде такава храна, той ви деморализира. Всеки човек, който посочва правилния начин на хранене, носи велик морал в себе си; този човек има предвид вашето добро.

Като ученици, вие трябва да започнете от морала на храненето. Ако този морал не можете да разберете, никакъв друг няма да разберете. Ако не можете да разберете и приложите правилото за храненето, как ще приложите другите житейски правила? Ще кажете, че еди-кой си човек е добър. Добротата на човека е храна, от която мнозина се ползват. Разберете ли добротата на човека, вие можете да се храните с нея така, както се храните физически.

Като изучавам живота на съвременните хора, намирам, че много от тях, млади и стари, вървят по наклон, вследствие на което губят и това, което имат. Днес губят, утре губят, докато се провалят съвършено. Щом се провалят, те започват да си служат с лъжа и още повече загазват. Какво представлява лъжата? Тя не е нищо друго, освен нечиста храна. Който лъже, той се храни с най-нечистата храна. Който говори истината, той употребява най-чистата храна. Христос казва: „Ако не ядете плътта Ми и не пиете кръвта Ми, нямате живот в себе си“. Плътта и кръвта на Христа представляват най-чистата храна; ако не употребявате тази чиста храна, нямате живот в себе си.

Да се храни човек с чиста храна – това е едно от правилата на живота, едно от условията на основния морал. Не спазвате ли този морал, вие сте осъдени на смърт, на изгнание и при това положение каквито и дарби да имате, всичко ще изгубите. Природата е строга към всеки, който не изпълнява нейния морал; тя превръща в прах всички, които нарушават нейните закони. Който се е превърнал от човек в пращинка, той е станал за смях и поругание пред света.

Някои мислят, че като умрат, всичко се свършва; не е така – изпитанията и страданията следват човека и след смъртта. Не е лесно да умре човек. Най-страшното нещо в света е смъртта. Когато беше в Гетсиманската градина, Христос се моли дълго време и от напрежение кръв излезе от порите Му. Мнозина се запитват как е възможно Христос, Син Божи, да изпадне в такова положение? Той сам казва за Себе Си: „Имам власт да положа душата Си, имам власт да я взема“. Въпреки тези възможности, Христос мина през нечовешки страдания. Дойде в света, светът не Го прие; дойде между своите си, но те не Го познаха.

Като четат историята за живота на Христа, хората си правят различни заключения, много от които криви – като тия на вълка: като нападне овцата, той казва, че е правилно да я разкъса докато е жива и така да я изяде. Човек намира, че вълкът върши престъпление към овцата като я разкъсва, но когато разкъсва ябълката, това не

било престъпление. Прав е човекът – ако ябълката е зряла, няма никакво престъпление в това, че я разкъсва със зъбите си; ябълката иска само едно: да посадите семките ѝ. Но ако ядете зелена ябълка, преди да е узряла, вършите престъпление; ако вълкът яде зелена, неузряла овца, също върши престъпление. Като знаете това, и вие не трябва да късате зелени плодове. Човек има право да се ползва от живота на нисшите същества само тогава, когато те се жертват доброволно.

Кога може да се жертва човек? Когато обича. Без Любков никаква жертва не съществува. Срещне те някой и те пита обичаш ли го. За да го обичаш и да те обича, ти трябва да си пожертвал нещо за него. Майката има право да пита дъщеря си обича ли я, защото е жертвала нещо за нея. Бащата има право да пита сина си обича ли го, защото е жертвал нещо за него. Ако богатият носи на гърба си чувал, тежък сто килограма, и пита бедния обича ли го, последният ще му каже:

– Дай ми десет килограма от своя товар.

– Ама обичаш ли ме?

– Дай ми още десет килограма.

Щом свали 50 килограма от гърба на богатия, бедният казва: „Обичам те“. Богатият е доволен от любовта на бедния, защото товарът му е олекнал.

Следователно, за да обичаш някого, или трябва да му дадеш нещо, или да вземеш нещо от него. В човешкия живот любовта се изразява в отношение на взимане и даване – търговецът продава един костюм на своя клиент, а клиентът му дава пари. Обича само онзи, който може да допринесе нещо за благото на своя възлюбен; може ли да помогне с нещо за неговото повдигане, той го обича. Някой казва, че обича еди-кого си, а не е готов на никаква жертва. Представи ли му се случай да вземе нещо, е на първо място, но нищо не дава от себе си; това не е морал.

Съвременният човек се нуждае от морал, върху който да построи живота си. Всички хора се нуждаят от морал, на който да разчитат във всеки момент. Божественият свят изисква от човека нещо установено. Няма ли нещо

установено в себе си, на което всякога да разчита, човек е изложен на големи страдания. При каквито и условия да се намери, моралният човек не се поддава на злото: колкото и да гладува, той няма да си допусне никакво престъпление; той изключва кражбата и лъжата от живота си.

Когато приложи правилно закона за яденето, човек едновременно прилага и законите за правилното дишане, мислене, чувстване и служене. Когато приложи тия правила в живота си, той пристъпва към други, но вече второстепенни. Всичко, което учи, трябва да прилага навреме и правилно. Не прилага ли знанията си правилно, той създава големи нещастия както за себе си, така и за обкръжаващите; всеки несполучлив опит носи лоши последиствия. Казано е в Писанието: „Никой не живее за себе си“, следователно живеете добре и разумно, за да не причинявате страдания на Възвишените същества, които взимат участие във вашия живот.

Казано е: „Не съдете, да не бъдете съдени“. Защо не трябва да съдите? Защото има закон, който съди човека, не е нужно вие да го съдите. Има хора, които живеят без всякакъв закон, и вие не трябва да се занимавате с тях. Тези хора се отнасят към категорията на мъже-животни и жени-животни. И най-миролюбивите от тях са в постоянна война помежду си – те са подобни на животни и решават въпросите чрез закона на насилието, където силният има право. Например елените, които са миролюбиви, решават споровете си със сила. Когато десетина рогачи срещнат една женска, те започват да се бият. Женската стои настрана и гледа; който от десетте излезе най-силен, него избира. Тя иска да бъде осигурена и наистина, щом предпочете най-силния, тя осигурява живота си. Втората категория хора наричаме човек-мъж и човек-жена. Те живеят според Божиите закони; нарушат ли един от тях, попадат под тежестта на неговите удари. Каква нужда има да съдите такива хора? Има кой да ги съди.

Който живее според Божиите закони, той се намира под тяхната закрила, както кошутата под закрилата на най-силния елен. Ако човек отива при Бога и не разчита

на Неговата подкрепа, безсмислено е да Го следва. За човека Бог представлява най-мощният, най-великият, най-благият, на Когото разчита във всички случаи на своя живот. Не е достатъчно само да вярва в Бога, но той трябва да Го познава, да знае на кого разчита; в това отношение човек трябва да е изработил в себе си вътрешен морал, на който да разчита във всички случаи на живота си.

Съвременните християни казват, че вярват в Христа. Колко от тях са видели Христа и Го познават? Някои ще кажат, че са Го видели насън. Как са Го видели? Едни са Го видели разпнат на кръст, други са Го видели да проповядва. Те са Го видели, но въпреки това не изпълняват Неговото учение. Това не е виждане, това не е никакъв морал. Какво всъщност е моралът? Морал е онова положение в човека, което не го отклонява от Божественото; яви ли се нещо, което може да наруши Божественото в човека, това не е морал.

Някои казват, че и да искат да постъпват според великия морал на Живота, не могат. Защо не могат? Защото имали кармични отношения, с които не са ликвидирали още. Кармата не оправдава човека; тя подразбира дългове, които трябва да се плащат. Ще извикате своя кредитор и ще му кажете истината, както е в действителност: „Аз ви дължа еди-каква си сума. Досега не можах да я изплатя по еди-какви си съображения, но вече реших да изплатя всичките си дългове и от днес започвам“. Кой кредитор при това положение няма да се примири със своя длъжник? Всеки ще бъде готов даже да отстъпи нещо от дълга. Следователно човек може да приложи основния морал на Живота при всички случаи. Няма положение, в което да може да наруши морала на Природата или морала на Великия живот. Какъв ученик е този, който не може да прилага правилата и законите на учението, което следва?

Ще каже някой, че е последовател на Новото учение. Новото учение има свои правила и принципи, които трябва да се прилагат, и който не ги прилага в живота си, не е ученик. Ученикът не трябва да мисли само за Небето. Докато е на Земята, той трябва да спазва правилата, които

земният живот му налага. Например на Земята човек трябва да яде. Как яде, по какъв начин – с вилица, с лъжица, с нож или без тези пособия, не е важно; това са положения извън основния морал на храненето. Истинският морал на храненето изисква от човека да яде чиста храна – нищо повече. Същевременно започне ли да яде, той трябва да измие ръцете си – трябва да бъде чист и отвън, и отвътре. Някои хора са външно чисти, а вътрешно не са; други пък са вътрешно чисти, а външно не са. Кое положение е за предпочитане? За предпочитане е човек да бъде вътрешно чист, но и външната чистота не се изключва.

Моралният, духовният човек е чист и външно, и вътрешно. Седнеш ли пред трапезата, ще ядеш внимателно, да не капне от яденето върху чистата покривка. Чистотата е необходимо условие за здравето. За да бъде здрав, човек трябва да поддържа в ума си светли и хармонични мисли, а в сърцето си – топли и възвишени чувства. Мине ли през ума ви някаква отрицателна мисъл или през сърцето ви – някакво отрицателно чувство, не се спирайте върху тях; оставете ги да минат и заминат, без да се ровите в тях, защото те са чужди мисли и чувства, които нямат нищо общо с вас. Ако мразите някого и не можете да го търпите, не мислете за него. Ще кажете, че този човек ви е изял десет хиляди лева и не можете да го обичате; вашият мир струва повече от десет хиляди лева. Ако несправедливо е задигнал тези пари от вас, един ден той ще осъзнае грешката си и сам ще я изправи. От всеки човек се иска да бъде изправен към себе си и към своите ближни, а какви са другите към него – това не е негова работа. Ти не съди брата си, остави го сам да се изправи; за теб е важно приложението на основния морал.

И тъй, първият основен морал на живота е храненето, вторият – дишането, третият – чувстването, четвъртият – мисленето, петият – служенето на Бога. Ако не знае правилно да яде, да диша, да чувства, да мисли, човек не може да служи на Бога. Това са пет основни правила, пет велики закони на Живота. Изпълни ли тия закони, човек е свободен да живее както иска. Следователно свободен

може да бъде само онзи, който е изпълнил задълженията си към петте основни морални положения на живота. Не ги ли изпълни, може да говори колкото си иска, да се стреми към велики идеали, но нищо не може да постигне; при това положение той ще бъде обикновен човек, който се движи по наклонена площ. Като приложи петте основни морални правила, човек ще дойде в онази област на Живота, където ще му покажат най-хубавата храна, най-чистият въздух, най-топлото чувство, най-светлата мисъл и най-красивото служене. Може да се домогне до приложението на тия принципи само онзи, който е придобил вътрешна и външна чистота.

Какво ще кажете за един човек, който външно постъпва по един начин, а вътрешно – по друг? Срещате една жена, която ви кани любезно у дома си, угощава ви добре, разговаря приятелски с вас, но щом си отидете, веднага казва: „Откъде се намери този човек, да ми отнеме времето?“. Като говорим за проявите на такива хора, ние ги извиняваме, но дойдем ли до ученика, който иска да следва Новото учение, там никакво извинение не помага. Ученикът трябва да бъде еднакъв и външно, и вътрешно. На ученика не се казва какво трябва да прави или да не прави, но казвам: яжте здрава храна, дишайте чист въздух, обичайте красиво, мислете право и служете на Бога с Любов. Който живее според тия правила, той е добър, щедър, любещ човек.

Природата пази своите закони строго и не разпилява енергиите си – тя си служи с методи, които изискват най-малко разходи. В Природата има изобилие, но не и разточителност. Като знаете това, следвайте законите ѝ: не бъдете разточителни нито в яденето, нито в дишането, нито в чувствата, нито в мислите си. В даване и във взимане човек трябва да прилага законите на Разумната природа; не ги ли спазва, той върши престъпление.

Това, което говоря, се отнася до ония, които искат да се развиват. Защо човек яде, диша, чувства, мисли има ред причини: яде, защото гладът го мъчи; диша, за да не се задуши; чувства, за да храни сърцето си; мисли, за да

придобие знания, да се ориентира в света, в който живее. Други казват, че човек мисли, за да не живее в тъмнина. Въпросът за тъмнината е въпрос за adeptите – само adeptът може да говори за тъмнината.

Христос казва: „Аз Съм виделината на света“. Какво означава виделината знаят само посветените. Христос донесе виделината в света, т.е. красивите отношения между хората. Той донесе Любовта, но и до днес хората не я разбират и прилагат. Момата играе на хорото с възлюбения си, докато се ожени за него; щом се ожени, любовта ѝ изчезва. Това не е правилно положение, това не е морал. Любовта не се губи, нито се изменя. Истинската любов се проявява в човека при всички случаи на живота му: като женен и неженен, като млад и стар. Ако играеш на хорото и се обличаш с нови, чисти дрехи, прави това за Господа, за никой друг; погледне ли те някой, нека види Господа в тебе. Каквото и да ти говори човек, знай, че той не е Онзи, Когото търсиш. Много моми и момци се хващат на житейското хоро, обличат се с най-чистите и красиви дрехи и казват, че правят това заради Господа, но в края на краищата вместо да намерят Бога, намират някой друг и се разочароват.

Една американка решила да се срещне една вечер, в определен час и на определено място, със своя възлюбен. Нощта била тъмна, нищо не се виждало. Тя стигнала на определеното място и видяла, че нейният възлюбен вече я чака. Те се прегърнали и тръгнали да се разхождат, но като дошли до една осветена улица, тя видяла, че вместо възлюбения с нея вървял един негър. Тъмнината я заблудила, не могла да познае своя възлюбен – какво показва това? Показва, че американката не е била разумна. Колко пъти и вие сте прегръщали някой негър, вместо вашия Възлюбен!

Следователно, ако човек не може да познае Бога в сърцето си, в ума си, както и във всички свои постъпки, той ще се намери в положението на американката и после ще съжалява, ще се разочарова. Ще кажете, че трябва да обичате всички хора. Не, ще обичате само ония, които са

излезли от Бога! Вие не можете да обичате хората, които не са излезли от Бога. Има хора, животни, птици, мушици, които са излезли от Бога, но има и такива, които не са излезли от Бога. Ония живи същества, които се излезли от Бога, колкото и малки да са, можете да ги обичате; не са ли излезли от Бога, не можете да ги обичате. И най-малката мушица, излязла от Бога, носи в себе си заложиби и възможности, чрез които един ден ще се издигне, ще излезе от положението, в което се намира. Вие можете да разговаряте с това същество, да му дадете някакъв импулс; срещнете ли го след няколко години, ще познаете за какво и как е използвало вашия импулс.

Като ученици, вие трябва да бъдете будни, във всеки момент да помагате на вашите по-слаби от вас близки. Всички живи същества могат да се съобщават помежду си, защото са свързани като скачени съдове. Като си помагате, вие можете да се изучавате и тогава ще знаете защо един и същ човек се проявява по два различни начина. Понякога се чувства силен, готов на всички услуги и жертви – това се дължи на Божественото в него, което дава импулс, сила и радост на душата; друг път казва: „Сгреших, паднах, не зная какво да правя. Човек съм, със слабости, не мога да се справя със себе си“ – това е проява на човешкото, на слабото естество в човека. Всеки, силен или слаб, проявява и двете начала в себе си – човешкото и Божественото, но задача на човека е да подчини човешкото на Божественото и да следва правия път към Бога.

Христос казва: „Имам власт да положа душата Си, имам власт и да я взема“ – чрез тези думи се проявява Божественото начало в Христа. Когато беше в Гетсиманската градина на молитва, Христос каза: „Господи, ако е възможно, нека Ме отмине тази чаша“ – чрез тези думи се проявява човешкото в Христа. Следователно както в Христа, така и във всеки човек съществуват двете начала – Божествено и човешко. Когато човешкото не се проявява намясто, Божественото трябва да го въздържа и възпитава. Прояви ли се човешкото в теб, ще работиш; прояви ли се Божественото, ще служиш на Бога.

Някой казва: „Знаеш ли кой съм аз?“ – той се представя като някакво божество, но всъщност в него се изявява човешкото. Когато си слаб, когато търсиш нещата, когато се съмняваш и колебаеш, когато се извиняваш за неизпълнени задължения, ти си в положението на човек, който проявява човешкото в себе си. Почувстваш ли се силен, смел и решителен, готов във всеки момент да вършиш Волята Божия, ти си дал път на Божественото в себе си; при това положение никого не съдиш и не критикуваш – знаеш, че всеки може да изпадне в безсилие и да сгреша.

Като ученици, вие трябва да се откажете от неразумната критика, но да се запитате в себе си: „Ям ли правилно; дишам ли правилно; чувствам ли правилно; мисля ли правилно; и най-последно: служа ли правилно на Бога?“. Можете ли да си отговорите положително на тия въпроси, вашите отношения към Божественото в света, т.е. към Първата Причина на нещата, са правилни. Дойде ли до това положение, човек вече е излязъл от временните условия на живота, от временния морал. При великия морал на Живота смърт не съществува. Когато двама души се обичат, те трябва да живеят според основния морал, който изключва смъртта; те се обичат вечно и никой от тях не може да умре. В Любовта няма раздяла, няма и смърт; ако двама души се обичат и умират, те не се обичат. Любовта, като качество на Бога, носи безсмъртие.

Придобие ли Божията Любов, човек може да обича едновременно много хора. Според човешката любов това е престъпление. Престъплението не седи в това, че обичаш много хора, но в това, че като им говориш за любовта си към тях, всъщност не ги обичаш. Неморално е да лъжеш, че обичаш, а всъщност не обичаш. Ако отидете в някоя гостилница и заплатите за най-хубавото ядене, а получите най-лошото, това е неморално – в тази постъпка отсъства Любовта. Отидете ли в една гостилница и заплатите скъпо, гостилничарят трябва да ви даде такова ядене, което да се отрази благотворно върху организма ви – това показва, че той ви обича; не ви ли даде такова ядене, той не ви обича.

При Любовта нещата стават естествено и доброволно. Не е нужно да казвате на човека какво да прави и какво да не прави. Има ли Любов в себе си, той може да направи всичко. Любовта е единствената сила, която може да преобрази човека, да го освободи от всички стари навици. Нямате ли Любов, колкото и да казвате на човека това да прави, онова да прави, той няма да ви послуша.

Без Любов човек е подобен на кривия рак. Колкото и да говорите на рака да върви направо, няма да го направи – защо? Не може. За да се освободи от своя стар навик да ходи криво, рактът трябва да се преобрази, да мине в друго състояние. Това може да направи само Любовта, само тя е в сила да изправи всички изкривени форми, но затова се искат големи знания и сили. Когато дойде на Земята, Христос не можа да оправи хората. Той не искаше да прилага насилията. Всички, които приеха Неговото учение доброволно, се изправиха, а ония, които не искаха да го разберат и приложат, и до днес още не са изправени.

Всяко учение, добре разбрано и приложено, дава устой на човека. Той всеки ден се изправя и освобождава от своите стари и лоши навици. Не е въпрос отвън да поучавате хората, да ги съветвате да бъдат добри, да водят чист и свят живот – това не се постига с думи. Човек трябва да се е проникнал с любов към Истината, да е готов всякога да я прилага; носи ли този стремеж в себе си, той има сили да изправи живота си. Срещате един човек, който има жена, деца, работи по цял ден, а вие го съветвате да живее чисто, да обича Бога и хората. Щом го заставяте отвън да живее добре и да прояви любовта си, той веднага ще ви запита: „Ти живееш ли добре?“. Човек трябва да вижда Доброто навсякъде и сам да се стреми към него. Истинският морал е написан вътре в човека и твоята задача е да обърнеш вниманието му към написаното в него, а не да го морализираш.

Едно се иска от всеки човек: да приложи Любовта в своя живот. Ще цитирате, че Мойсей е казал: „Око за око, зъб за зъб“. Така е казал Мойсей, но Христос каза друго нещо: „Ако те ударят от едната страна, дай и другата“. И

двете положения са противоречиви. Кой може да приложи Христовия морал? Само онзи, който има Любов в себе си; щом носи Любовта в себе си, той може да увеличава топлината си колкото пожелае. Дойде ли неприятелят да му удари една плесница, той веднага увеличава топлината си до 30 000 градуса. Какво ще стане с ръката на неговия неприятел – не само ръката му ще изгори, но цял ще изгори и ще изчезне. Може ли след това да му удари още една плесница? Не може, защото е изчезнал вече, никъде не можете да го намерите. Който може да приложи Христовото учение, той е излязъл от областта на личния живот.

Личният живот подразбира живот на разпавии. В този живот човек първо се бори със себе си, а после и със своите близки. Следователно, видиш ли, че двама души спорят или се карат, те са в областта на личния живот. Мини и замини край тях, без да се спираш и да даваш мнението си кой от двамата е прав. Ако те повикат и поискат някакъв съвет от теб, това е друг въпрос; ще спреш, ще кажеш мнението си и без да ги съдиш, ще си заминеш. Ако твоят съвет е добър, те ще го приложат и ще ти благодарят, ще те поканят у дома си и ще те нагостят добре.

Искате ли сега и аз да ви дам един съвет? Моят съвет е следният: не се занимавайте с личния живот на хората. Видите ли, че двама души се карат, не ги съдете, не се ровете в причината за техния спор. Не се интересувайте от това кой как живее, как се облича, как се храни и т.н. Има право да се занимава с личния живот на хората само онзи, който е изправил своя живот; преди да е изправил себе си, да се занимава с живота на другите – това е губене на време, това е отклоняване от правия път на живота. Има учени, които са посветили десетки години на изучаване на живота на някои малки буболечици и пеперуди в най-големи подробности. Ако една пеперуда или един бръмбар заслужават да се посветят десетки години за техния живот, колко повече заслужава това един човек. Важно е обаче да изучавате целокупния живот на човека, а не само личния. Изучавате ли целокупния му живот, вие се повдигате; изучавате ли само личния му живот, губите.

И тъй, да изучавате нещата едностранчиво, това значи да си създадете стари навици. Старите навици произвеждат особени пропуквания в правилността на вашето хранене, дишане, чувстване, мислене и служене. Влезе ли една неправилна мисъл или едно неправилно чувство във вашия мозък и във вашето сърце, те изменят пътя на вашето развитие. За да се развива правилно, човек трябва да се домогне до ония свои желания, които съответстват на правилния начин на хранене, на дишане, на мислене, на чувстване и на служене на Бога; към тия желания трябва да се стремите, те внасят в човека подтик към красиво-то и възвишеното. Ще кажете, че човек трябва да убие в себе си всяко желание. Това не е права философия. Преди всичко убийството във всяка своя проява е забранено. Аз превеждам тази мисъл в друга форма: постави всяко желание на своето място. Желанието за ядене постави при яденето; желанието за дишане – при дишането; желанието за чувстване – при чувствата; желанието за мислене – при мисълта и желанието за служене – при служенето на Бога. Поставите ли всяко желание на неговото място, вие сте попаднали в правия път на своето развитие.

Като ученици, за да поставяте всяко нещо на своето място, вие трябва да правите упражнения, да прилагате знанията си; само по този начин ще познаете докъде сте дошли. Какво прави онзи, който иска да излезе на състезание, да се бие с юнаци? Той трябва всеки ден да се упражнява, да прилага своята сила. Ако се упражнява и развива мускулите си, може да надвие противника си и да получи венец за победа; всички ще му ръкопляскаат и ще го признаят за герой. Не прави ли упражнения, противникът му веднага го поваля на земята и всички му се смеят. Трябва ли той да остане на земята и да чака да дойде някой отвън да го вдигне; трябва ли да се оплаква, че го съборили? Никакво оплакване не се позволява. Паднеш ли, не плачи, но стани от земята и започни отново да се упражняваш.

И учителят, и учениците трябва да правят упражнения. Учител може да бъде само онзи, който говори исти-

ната; който не говори истината, който не я познава и разбира, той не е учител. Ако това се изисква от обикновения учител, колко повече се изисква от Великия учител! Мине ли край хора, които вършат престъпления, той трябва да им помогне, със светлината на своя ум да им покаже, че не са на прав път. След това трябва да се обърне към пострадалия и ако е убит, да го запита защо са го убили. Ако каже, че са го убили за лъжа, по някакъв начин трябва да му се помогне да съзнае грешката си и да я изправи. Физическият човек умира, т.е. тялото му се разлага, но съзнанието му остава живо. Чрез съзнанието си той може да продължава да учи. Великият учител търси начин, чрез който да помогне на убития и с това да оправи работата. Когато оправи работата, Учителят е радостен и весел; докато оправи работата, той е сериозен и замислен.

Като е дошъл на Земята, човек ще бъде и радостен, и скръбен. В скърбите и страданията той търси начин за решение на известни въпроси; в радостите пък си почива; след като е решил задачата си, той се радва. Като минава през скърби и радости, човек най-после идва до положение да предвижда нещата, които предстои да се случат. До известна степен може да гадае онова, което му предстои да преживее. Често слушате да се казва: „Съдба е това“. Ти знаеш, че ще ти се случи това или онова, но защо се случва така – не знаеш. Казваш, че това е съдба, но все пак искаш да разбереш какво нещо е съдбата. Досега никой човек не е могъл да каже какво нещо е съдбата и защо се изявява по един или по друг начин.

Веднъж запитали един от великите мъдrecи на Египет защо е допусната злата съдба в света, но вместо отговор той стиснал устните си и нищо не казал. И за добрата съдба не се говори нищо. Има неща, които са определени да станат още преди създаването на света и никой не може да измени тия неща; дойде ли времето им, те непременно ще се сбъднат, както са определени. Има неща определени, които могат да се смекчат, а могат и съвършено да се изменят – това зависи от човека, затова е казано, че човек сам чертае съдбата си. Но има съдба, която по никой

начин не може да се отмени. Ето, сам Христос се моли да се отмени съдбата Му, да Го отмине горчивата чаша, но това не стана; след това Той се примири със съдбата Си и каза: „Господи, в Твоите ръце предавам Духа Си. Да бъде Твоята воля!“. И Пилат искаше да помогне на Христа, но не можа. Значи има неща в света, които не могат да се изменят, каквито и усилия да се правят: ако са определени да станат, ще станат; ако не са определени да станат, няма да станат. Натъквате ли се на такива неща, не си правете илюзии, че можете да ги измените; каквото и да правите, както и да разсъждавате, те ще станат според Великото предопределение на Битието. Дойдете ли до неща, които са във ваши ръце, там трябва да приложите всички усилия и способности да ги предотвратите.

Сега ние навлязохме в област, която има отношение само към силните ученици. Това не значи, че всички сте силни и трябва да станете светии. Аз имам желание някои от вас, които са готови за това, да станат гениални, а на всички останали желая да бъдат поне талантиливи. Не искам да има обикновени ученици в Школата. Дали ще се проявите като гении или таланти – не е важно; важно е да бъдете свободни по ум, по сърце и по воля. Като придобиеете свобода за себе си, пазете свободата и на другите. Това значи свободен човек.

Свободният човек знае правилно да се храни, да диша, да чувства, да мисли и да служи на Бога. Знае ли тия неща, човек се е развил правилно и физически, и духовно, и умствено. Като го погледнете, виждате, че той е изработил красиви линии на лицето, на тялото си. Той не е нито слаб, нито пълен. Замина ли за другия свят, влиза направо в Райската градина. Намерят ли, че не отговаря на мерките, веднага го връщат на Земята, за да завърши започнатата работа. Щом ви видят, веднага ще познаят правилно ли сте се хранили, правилно ли сте мислили и чувствали, правилно ли сте служили на Бога; не сте ли изпълнили едно от тия правила както трябва, вие имате някакъв недостатък.

В Разумния свят не приемат хора с недостатъци. И най-малкият недостатък се отразява върху всички основни правила на Живота. Не ядеш ли правилно, ти не можеш да служиш правилно – тия правила са тясно свързани едно с друго; ако ядеш правилно, ще служиш правилно. Има един закон в света, който обхваща всички положения в живота, следователно отдолу ли ще започнеш, или отгоре, резултатът е един и същ; отдясно ли ще започнеш, или отляво, резултатът е пак един и същ. Това се отнася и до основния морал в живота. Основният морал е общ за всички същества, безразлично дали ще започнете отгоре-надолу, или отдолу-нагоре. Достатъчно е да погледнете линиите на човешкото тяло, за да познаете веднага можете ли да отпуснете на този човек кредит, или не можете. Има линии на човешкото лице, както и на човешкото тяло, които определят щедростта на човека.

И тъй, започнете сега с първото правило – правилото за ядене. Направете опит за една седмица да се храните по правилото. Каквото ядете, ще прилагате правилото: ще ядете с Любов и с благодарност. Ще започнем опита с обща вечеря. Тази неделя, в 7.30 часа вечерта, всички ще се съберем на обща вечеря само с плодове. Останалите дни от седмицата ще ядете каквото искате, но ще се храните с Любов и благодарност.

Тайна молитва.

45. лекция, 2 юли 1930 г., София, Изгрев

ФОРМА И СЪДЪРЖАНИЕ

Тайна молитва.

Тема за следния път: *Влияние на водата и на въздуха върху живите организми.*

Като пишете темите си, всеки да се стреми да напише нещо, което е вярно, т.е. да напише нещо право. Какво значи право писане? Тук ние имаме две думи, от които можем да образуваме една сложна дума – *правописане*. Тази дума има двояк смисъл. Противоположна на нея е думата *кривописане*. Правописането подразбира редовете да бъдат прави, а кривописането – редовете да са надолу; същевременно разбираме и правилно и неправилно писане.

В живота богатият човек слиза надолу, понеже е на товарен – като носи тежък товар, той постепенно слиза надолу и затъва в гъстата материя. От една страна той се стреми към богатство, а от друга е недоволен, защото носи голям товар. Сиромасът върви нагоре, защото е лек, не носи никакъв товар на гърба си. Но и богатият, и бедният, и ученият, и простият, колкото и да са недоволни от живота си, всеки от тях мисли за себе си, че като него друг няма в света; това е криво разбиране. Така може да мисли само онзи, който има предвид Великия принцип на живота, с Който е свързан. Наистина, няма подобен на Великия принцип, от Когото излиза всичко живо – от този Принцип са произлезли и растенията и животните, и хората.

Външно човек е форма, в която е поставено някакво съдържание. Съдържанието е ценно, защото има Божествен произход. Следователно, ако под думите „Като мене втори човек няма“ се разбира съдържанието на човека, има смисъл да се говори така; но ако формата мисли, че като нея няма друга в света, тя е на крив път. Колкото и да е красива формата на някой съд, той е ценен не поради своята форма, а поради съдържанието, което е сипано в него. Започне ли формата да мисли, че съдържанието и тя

са едно и също нещо, непременно ще се заблуди. Когато съдържанието се излее, остава празна форма, която няма вече тази ценност, каквато първоначално е имала.

Човешкото тяло представлява форма, съставена от множество малки форми. Например главата е форма, в която Разумната природа е поставила най-ценното съдържание – мозъкът. Горната част на главата, където се намират моралните центрове на човека, представлява главната динамична сила на мозъка. Деятелността на мозъчните центрове определя формата на човешкото лице – колкото по-деятелна е мисълта на човека, толкова и лицето е по-дълго. Природата е определила известни норми, на които трябва да отговарят дължината и широчината на лицето. Хора, които имат кръгли, валчести лица, приличат на деца; обикновено се занимават с дребни работи и мислят как да премахнат препятствията от своя път – те обичат да живеят без мъчнотии. Има изключения и от това правило.

Колкото по-разумен става човек, толкова повече лицето му се удължава. Значи когато линиите се удължават, разумността и будността на ума се увеличават. Когато брадата на човека се заостря, увеличава се неговата разумност и острота на ума. Колкото по-валчесто става лицето, толкова по-слаба е разумността; тези хора мислят философски, но не са досетливи.

Щом е дошъл на физическия свят, човек трябва да бъде досетлив, съобразителен. Музикантът например трябва да има уста, да различава вярно тоновете. Както различава тоновете, така човек трябва да различава и мислите, да различава низшите от висшите. Някой казва, че не може да различава тоновете; щом не ги различава, той не може да различава и мислите. Защо не ги различава? Ако между човека и висшите мисли и чувства има нещо подобно, той непременно ще ги различава от низшите. Как може котката да върви след рибаря, който носи риба в ръцете си? Между котката и рибата съществува голяма любов, заради което котката е в състояние да следва рибаря из целия път. Интересно е откъде произлиза тази обич. Котката живее на суша, рибата – във водата, но въпреки това кот-

ката върви след рибаря, защото ѝ мирише на риба. Защо котката обича риба? Хората казват, че които си приличат те се обичат. Ако това твърдение е вярно, питам: каква прилика съществува между котката и рибата?

Съвременните хора се нуждаят от нова философия, от нов начин на разсъждение. Те обичат да си служат със сравнения и аналогии, но това е само за философите и мъдреците. Когато обикновените хора прилагат аналогията, понякога дохождат до смешни заключения. За свое оправдание те казват: „Човек трябва да греши, не може да живее без погрешки“. Вярно е, че като живее, човек прави погрешки, но важно е да се учи от грешките си. Като рисува, като свири, непременно ще греши, но важно е да се учи от грешките си и да напредва.

Човек трябва да внесе нещо ново в мисълта си, да се освободи от обикновените форми и образи на нещата. Например хората нямат ясна представа за жената и за мъжа. Според някои жената е същество, облечено в рокля, а мъжът – с панталон; това е най-ограниченото понятие за жената и за мъжа. И след всичко това чувате някой мъж да казва, че не иска да бъде жена, друг пък не иска да бъде мъж. Не е лесно да бъдеш жена, не е лесно да бъдеш и мъж. Преди да станеш жена, ти трябва да бъдеш мъж. Първо се е явил мъжът, формата, в която се е вложило съдържанието – сърцето. За да изработи такава форма, в която да се влеят велики, възвишени чувства, човек трябва да има отличен ум. Само при това положение формата и съдържанието се осмислят.

И тъй, задачата на човека е да реализира своята форма в този вид, който е предвиден в началото на неговото създаване. За тази първична форма се казва и в Битието: „И създаде Бог човека по образ и подобие Свое“. Всеки човек, съзнателно или несъзнателно, се стреми да изработи нещо велико и красиво от себе си, стреми се към идеалната форма на човека – каквато Бог е създал. Той разбира какво нещо е красотата, но не може изведнъж да я изработи.

Като работи върху себе си, само така вижда колко мъчно може да приложи това, което знае и разбира. Само така той опитва силата си, иначе, без да мисли много, някой

казва, че разговарял с ангелите, с Бога, че имал някакво откровение. С Бога и с ангелите разговарял, а не може да се справи с най-малките си мъчнотии. Ако е за говорене с Бога, и мравките, и буболечиците могат да кажат същото, но какво ще кажете вие за тяхното знание? Грамадна е разликата между разумния човек и мравката. Говори ли някой за своето откровение, той трябва да посочи мястото, откъдето иде откровението. Всяка способност в човека има определено място на главата.

Един господин отглеждал кокошки и петли и забелязал, че някои от петлите били особено смели. Той започнал да ги наблюдава и ги сравнявал с обикновените петли – по този начин искал да види коя е причината за смелостта на тия петли. И какво забелязал? Отстрани на главата, зад ушите на тия петли, имало един силно развит център. Другите, които не били толкова смели, нямали този център. Това било голямо откровение за този господин и той веднага приложил своето откровение във френологията.

Следователно, за да прояви някаква способност, човек трябва да е развил съответен център. Този център се намира някъде на главата. Според френолозите човек има 42 центъра на главата си, които трябва да развива. За да има някакво откровение от Разумния свят, преди всичко той трябва да има широко разбиране за живота.

Съвременните френолози и физиогномисти, като изучават човешката глава и човешкото лице, казват на човека какви способности има, какви характерни черти проявява, а понякога му предсказват. В предсказанията си понякога правят погрешки: кажат нещо, което не се сбъдва. За да не излагат своя авторитет, а също и авторитета на науката, те трябва да мислят повече и тогава да говорят. Те трябва да правят наблюдения, да изучават хора, у които известни способности са силно развити, и да се учат от тях. Пък и вие, като ученици, наблюдавайте хора, които се отличават с голяма интелигентност, както и тия, които имат добре развити чувства. По устройството на тялото ще изучавате човешката воля. Строежът и формата на главата, на ръце-

те, на краката, на цялото тяло изобщо, показват степента на развитието, до което даден човек е достигнал.

И тъй, каква е задачата на човека? Задачата му е да бъде художник, да нарисува своя собствен образ, да извае своята собствена статуя. През целия си живот той прави скици, поставя сенки, но картината му все недовършена остава. Човек трябва да работи дълго време върху силите на ума си, за да се прояви такъв, какъвто Бог го е замислил. Дълго време трябва да работи върху сърцето си, върху носа си, върху устата си, върху ушите и очите си, за да изработи ония линии, които първоначално са предвидени.

За да се прояви като добър художник и скулптор, той трябва да разполага с такава наука и религия, които да го повдигат, да му дават импулс и условия за растене и развиване. Ако човек вярва в Бога от страх, това не е никаква Вярa. Истинската Вярa разширява ума и сърцето, истинската Вярa укрепва тялото на човека. Стане ли въпрос за Вярата, казвам: вярвайте в Бога на свободната мисъл; вярвайте в Бога на свободните чувства; вярвайте в Бога на свободните действия. Свърже ли се с Него, човек придобива свобода и се радва, че се е издигнал над всички стари, ограничени разбирания.

Често религиозните хора казват, че човек трябва да прави добро, да бъде добър. Доброто не е само външна проява; всеки може да прави добро, без да е добър. По колко пъти на ден човек обещава да направи някакво добро за Господа, без да изпълнява обещанията си! Защо не изпълнява обещанията си? Защото отвътре не е обещал. Човек обещава да направи нещо за Господа, докато се намира в някаква мъчнотия; щом мине мъчнотията, забравя обещанията си.

В това отношение хората приличат на онзи циганин, който обещал да запали на свети Никола една голяма свещ, но не изпълнил обещанието си. Понеже трябвало да прегази една дълбока река, за да не се удави, циганинът се обърнал с молба към свети Никола да му помогне да мине благополучно реката. В знак на благодарност той дал обещание, че ще запали на свети Никола една голяма свещ. Като преминал реката, той се обърнал към светия-

та с думите: „Свети Никола, аз обещах да ти запаля една голяма свещ, но ето, сега нямам пари, беден човек съм. А на теб защо ти е такава голяма свещ? Ти не се нуждаеш от запалени свещи“.

Какво трябваше да каже циганинът на свети Никола? Той трябваше да му каже: „Свети Никола, ако ми помогнеш да мина реката, ще ти служа с ума и със сърцето си. По-добре е да служа на теб, отколкото да умра. По-добре е да стана твой слуга, отколкото роб на смъртта“. Но като минал реката и се намерил вън от всякаква опасност, циганинът казал на светията: „Свети Никола, ти не се нуждаеш от моята свещ. Остави ме да бъда свободен, както и ти си свободен“.

Често хората изпадат в положението на този циганин и мислят, че са надхитрили Бога, но се поставят в още по-трудно положение от това, в което по-рано са се намирали. Докато се намират в трудно положение, те обещават, че това ще направят, онова ще направят; щом излязат от затруднението си, нищо не изпълняват. Защо обещават и защо не изпълняват обещанието си – и те не знаят.

Щом обещае да направи нещо за Господа, човек непременно трябва да го изпълни. Някой обещал да стане калугер, но не станал. Какво представлява калугерството? Да станеш калугер, това значи да се откажеш от влиянието на света – от ядене и пиене, от богатството и славата на външния свят. Калугерът трябва да бъде като шуреца – цял ден да играе и да пее; ако не свири и не пее като шуреца, той не се е посветил както трябва. Калугер и шурец са синоними. В широк смисъл на думата калугер е онзи, който се е посветил да служи на Бога сред съблазните и изпитанията на света; той не се страхува от изкушенията и съблазните, защото ги е надраснал, а живее сред тях и помага на страдащите.

Като ученици, вие трябва да бъдете справедливи. Направите ли нещо, трябва да се запитате: „Какво допринася моята постъпка за ума, за сърцето и за тялото ми?“. Ако постъпката ви едновременно донася нещо добро и за ума, и за сърцето, и за волята ви, тя е справедлива и разумна; ако за ума е добра, а за сърцето и за тялото не е добра,

тя не е разумна и справедлива. Щом е така, учете се от постъпките си и втори път не правете погрешки. Не само това, но вие трябва да се запитате: „Постъпката, която правя, добра и разумна ли е едновременно и за моите близки?“. Това, което е добро за един, трябва да бъде добро за всички. Ученикът трябва да бъде последователен в своите мисли, чувства и постъпки – това е новото, което трябва да се вложи както в живота на отделния човек, така и в семействата, обществата и народите.

За да дойде до новото в живота, човек трябва да преобрази своя вътрешен свят. Преобрази ли вътрешния си свят, и външният ще се преобрази. Това не може да стане изведнъж. Като изучава проявите си, той вижда, че в мислите, в чувствата, в тялото си има много наслоявания, остатъци от миналото, от които не може лесно да се освободи, и трябва да работи усилено върху себе си, за да премахне утайките на миналото. Тия утайки не са само лични негови, но и на цялото човечество. Колкото по-духовен е човек, с по-голяма сила и мощ, толкова по-лесно може да се освободи от наслояванията на своето минало и да се повдигне.

Човек трябва да се стреми към реализиране на своите стремежи, към постигане на известно съвършенство. Да постигне човек някакво съвършенство, това значи да изработи една красива форма, с която да привлече вниманието на Разумния свят. Човек иска да бъде обичан, без да се запитва за какво трябва да го обичат. Всеки иска да бъде обичан от Бога, да се ползва от Неговите блага. За какво може да ви обича Бога, ако нямате ум, който да възприема Неговите мисли? За какво ще ви обича, ако нямата сърце, което да възприема Неговите чувства? За какво ще ви обича, ако нямате воля, с която да реализирате Неговите желания? За какво ще ви обича, ако не сте готови да се жертвате за Него? Бог иска от човека или всичко, или нищо. Не е достатъчно човек да каже, че иска да направи нещо за Бога, но не може; щом иска, той може. Каквото и да прави, колкото и малко да е, човек трябва да го прави за Бога. Ще кажете, че можете да правите малки работи, не и големи. Вярно е, че това, което машината може да

направи, детето не може, но ако детето бутне бутона на машината, и то може да направи нещо извън силите си. Важно е човек да бъде свързан с машината и да знае къде да бутне. Следователно, ако човек е свързан с разумните закони на Природата и знае къде да бутне, работите му ще се нареждат добре.

Днес хората не успяват в живота си, защото не са свързани помежду си. Хората представляват скачени съдове и ако съзнават това, биха могли да предават и възприемат своите добри мисли и чувства, с които да вършат чудеса. Като не знаят как да предават и възприемат мислите и чувствата си, като не знаят къде да бутнат, те се намират в големи мъчнотии и страдания.

Всеки човек иска да се освободи от страданията си и търси начин как да постигне това. Всички окултни школи, на миналото и сега, дават методи за усъвършенстване на човека. Щом се усъвършенства, той се освобождава от страданията, но трябва да бъде искрен, да прилага тия методи, без да се обезсърчава и критикува, без да се съди. Като намери своята добродетел, или дарба, колкото и малка да е, трябва да работи върху нея, да я засили. Ама имал слабости. Това нищо не значи, слабостите не са само негови – те са предадени по наследство от някой негов дядо или прадядо. Същевременно той носи в себе си добри заложби, които могат да го спасят. Щом минат десетина години и лошото в него ще изтече, ще стане преврат в неговите мисли и чувства и той ще тръгне в добрия път на Живота. Като работи съзнателно върху себе си, човек трябва да бъде внимателен и към близките си, да не ги спъне или отклони от пътя им. Само с една мисъл някой може да отклони посоката на движението на своя ближен в добро или в лошо направление.

В турско време един турчин извадил ножа си срещу един българин с намерение да го убие. Като разбрал това, българинът веднага паднал на колене, хванал се за краката на турчина и извикал: „Ти баща, ти майка! Моля те, не ме убивай!“. Като чул тия думи, турчинът се смилил над българина, скрил ножа си и му подарил живота. Защо се

смилил – защото българинът знаел да се моли. Той бил разумен и добър човек. Следователно, за да запази главата си от отрицателните сили на Живота и на Природата, човек трябва да бъде добър, разумен и справедлив.

Работа се иска от всички хора, и то съзнателна и разумна. Ще каже някой, че хората не живеят добре. Откъде знае това – по себе си съди. Ако една кола скърца, това още не значи, че всички коли скърцат, не се заблуждавайте. Ако барометърът днес показва разваляне на времето, това не значи, че то навсякъде ще се развали – това се отнася до едно разстояние от 10-15 км, не и за целия свят. Вън от тази зона Слънцето грее, времето е топло и приятно. Някъде дойде циклон, събаря къщи, разрушава дървета, но влиянието на този циклон е ограничено, не обхваща цялата природа.

Същото можем да кажем и за противоречията в живота: много противоречия има в живота, но те не засягат цялото човечество, повечето имат частичен характер. Натъкнете ли се на едно противоречие, изучавайте го, без да се страхувате от него. Като преживявате известно противоречие, оглеждайте се в огледалото, да видите какви промени стават във вас – от промените на лицето си вие ще изучавате и характера на противоречието. Трябва да имате не само едно огледало, но две-три: едното ще бъде човешкият ум, второто – човешкото сърце, а третото – тялото на човека.

Ако има само едно огледало, човек се намира в положението на грънчар – прави само грънци; той знае да прави форми. Приложи ли и второто огледало, налива съдържание във формите. Приложи ли и третото огледало, той е осмислил съдържанието на своите форми. На младите хора препоръчвам да си служат с едно огледало, на възрастните – с две, а на старите, високонапреднали – с три.

Тайна молитва.

46. лекция, 9 юли 1930 г., София, Изгрев

ПРОЯВА, ВРЪЗКА И ПРИЧИНА

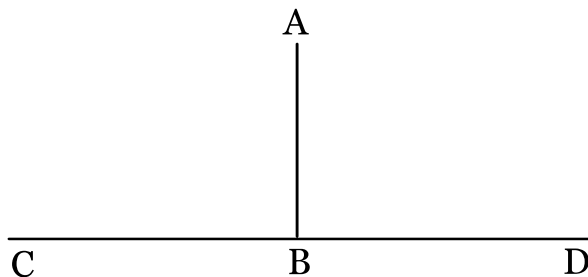
Тайна молитва.

Чете се темата *Влиянието на въздуха и на водата върху живите организми.*

Изпейте песента *В начало бе Словото.*

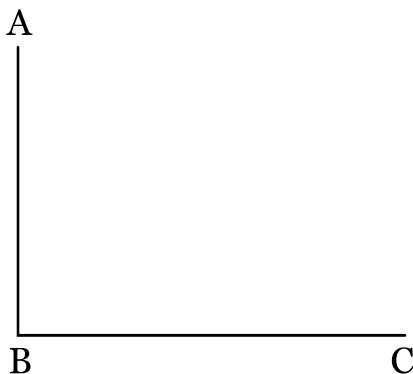
В първа глава от Евангелието на Йоан е казано: *В начало бе Словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог.* Преведен на съвременната логична мисъл, този стих означава: *проява, връзка и причина. В началото бе Словото* – това означава проява на нещата; *и Словото бе у Бога* – връзка между нещата; *и Словото бе Бог* – причина на нещата. Следователно, когато човек се проявява добре в живота си, това е Словото, което действа в него; когато пребъдва в Бога, вече е свързан с Него; щом Словото влезе в човека, той е дошъл до причината на нещата.

Когато Бог се проявява в човека, това е едно положение. Когато човек образува връзка с Бога, това е второ положение. Когато Бог изявява същината Си в човека, имаме трето положение. Отношението на Бога към човека и на човека към Бога геометрично представлява две прави линии, перпендикулярни една към друга – фиг. 1.

Фиг. 1

В отношението на правите $AB:CD$ има простор – ширина и височина. Правата AB може да расте нагоре до безкрайност, а правата CD – на дължина и ширина до безкрайност. Това значи да има човек правилни отношения към Бога. Ако отношенията на човека към Бога не са правилни, непременно някъде ще се създаде известно ограничение или препятствие. Този човек ще бъде стеснен в материалния си живот и като няма възможност да се разширява и удължава на физическия свят, той се принуждава да върви нагоре; по този начин от двете линии AB и CD се образува прав ъгъл – ABC – фиг. 2.

Фиг. 2

Като се движи нагоре към Слънцето, т.е. към Бога, човек се стреми да придобие ония енергии, които му липсват. Значи когато хоризонталната линия в живота се увеличава безгранично, този живот има добри материални условия; когато вертикалната линия се увеличава, духовните условия се подобряват. Като се движи във възможностите на правия ъгъл – от A до B и от B до C , човек се намира при благоприятни условия. Не използва ли тия възможности, той ги губи и ъгълът постепенно се стеснява, става все по-малък, докато се превърне в права линия. Правата линия дава възможности само в едно измерение, т.е. движение само на физическия свят. Изпусне ли благоприятните условия на живота си, човек се натъква на

неблагоприятни. От него зависи да използва добрите условия и да подобри своя живот.

Следователно, когато се казва, че човек трябва да използва живота, разбираме да използва добрите условия, които Бог му е дал. Не ги ли използва като права реакция, ще дойдат лошите като обратна реакция. Защо е така никой не знае; закон е обаче: на всяка права реакция отговаря обратна. В този смисъл, ако не живее разумно, човек се намира пред опасността да изгуби добрите условия. Най-голямото благо, дадено на човека, това е животът; няма по-велико нещо за човека от възможността да живее.

В древността един учен бил осъден на смърт. След голяма борба между неговите приятели и nepřиятелите му, за да го спасят по някакъв начин, най-после съдът решил: този учен може да бъде помилван при условие, че постави на главата си гърне, пълно с мляко, и обиколи града с него, без да излее една капка; ако изпълни задачата си добре, животът ще му бъде подарен. Той изпълнил задачата си точно както изисквали съдиите – капка мляко не разлял. След това съдиите го запитали: „Какво видя в града?“. „Нищо не видях“ – мисълта му била силно концентрирана. Той мислел само за едно: да обиколи града с гърнето на главата си, без да разлее една капка от млякото, и да се върне при ония, в чиито ръце е бил неговият живот. Това значи концентриране на мисълта.

Като ученици, вие трябва да държите в ума си своята свещена, Божествена идея и с нея да обиколите цял град, без да виждате какво става около вас. Държите ли се здраво за своята свещена идея, вие ще бъдете чужди за дребнавостите на живота – ще минавате и заминавате край тях, без да ги виждате. Не се ли държи здраво за Божественото в себе си, човек постепенно губи светлите лъчи на изгряващото Слънце от очите си, докато един ден изгуби всичките лъчи и в съзнанието му настанва мрак и тъмнина – защо? Изгубил е добрите условия на живота и тогава страданията и недоволството идват. Колкото благоприятни условия е изгубил човек, толкова страдания са му дошли. Мине ли през последното страдание, той за-

почва отново да се качва по възходящата линия на своя живот.

Дойде ли отново до възходящата линия на живота си, човек трябва да приложи своята разумност и любов, да върви правилно, да не губи благоприятните условия на своя живот. Като работи върху себе си, човек трябва да приложи любовта си, да не очаква другите да го обичат. Щом свърши дадена работа и се намери пред някакъв резултат, той вече може да се надява на любовта на обкръжаващите. Значи докато не приложи своята свещена идея в живота си и не види някакъв резултат, човек не може да изисква любовта на хората; изгуби ли това условие, ще дойде обратната реакция.

Който използва добрите условия, той ще бъде богат човек; не може ли да ги използва, ще се намери в крайна сиромашия. Тогава ще го нападат кредиторите му и като не може да плати дълговете си, ще го ругаят, ще го мъчат и изтезават. Дойдат ли при богатия, кредиторите ще се поклонят учтиво и ще чакат. Той ще ги покани да седнат, ще извади кесията си и ще им плати дълга си с лихвите заедно; тогава те ще му благодарят и ще кажат: „Ето един благороден човек“.

Като знаете това, бъдете внимателни към задълженията си. Не оставяйте други да плащат заради вас. Не очаквайте другите хора да работят за вас. – „Ама Бог може да направи всичко за нас.“ Той е направил най-важното: дал ви е условия – Бог ви е дал ум, сърце и воля. На вас е възложил задачата да работите върху ума, сърцето и волята си и чрез тях да усъвършенствате своята форма – тялото си. Щом формата е съвършена, и съдържанието ѝ ще бъде съвършено. Това значи човек да работи съзнателно за себе си, за ближните си и за Бога. Работи ли само за себе си, той е осъден на смърт. Кой човек, кое семейство, кое общество или коя държава, като са работили за себе си, са оцелели до днес? Всички отделни личности, семейства, общества и народи, които са работили за Бога, са записани в свещената книга на живота; техните имена се четат от всички.

Христос казва: „Радвайте се, че имената ви са записани на Небето“. Ако имената ви са записани на Небето, радвайте се на мнението, което Съвършените същества имат за вас, а не на мнението на хората. Радвайте се и веселете се, ако името ви е написано на дланта на Онзи, Който ръководи съдбините на целия свят. Ще кажете, че правите усилия да бъдете добри; това е празна работа. По естество човек е добър, няма защо да прави усилия да бъде добър; от него се иска да прояви Доброто в себе си, да не затваря неговия път. Не даде ли път на Доброто в себе си, човек става лош – там е грешката му. Щом даде път на Божественото в себе си, всички енергии в него потичат навън и той става проводник на Доброто.

Доброто в човека представлява здрава, чиста, лесно-смилаема храна, а злото – нечиста, мъчносмилаема храна. Следователно, искаш ли да проявиш Доброто в себе си, приемай в стомаха си само такава храна, която хармонира с твоето тяло, в ума си – само такива мисли, които хармонират с твоя ум, и в сърцето си – само такива чувства, които хармонират с твоето сърце.

В началото бе Словото. След като мислил цяла вечност, Бог се проявил чрез Словото, т.е. чрез разумността. Започнете и вие с разумността, със Словото на Бога. После Бог е довел всички неща до една велика цел, велика връзка, велика хармония на живота. Най-после всичко това трябва да бъде за слава и величие на Бога и на ония същества, които живеят в Неговото царство.

Така трябва да постъпва и всеки човек – каквато и работа да предприема, първо да я обмисли и после да си отговори за кого я прави и как трябва да я направи. Обичаш ли някого, трябва да знаеш защо обичаш; обичат ли те, също трябва да знаеш защо те обичат. Няма по-голямо нещастие за човека от това да не знае защо обича и защо го обичат. Някой иска Бог да го обича, но не знае защо иска тази Любов, а самият той обича Бога от страх. Обичайте със свещен трепет на душата си, за да се слее с Любовта на Великия. Мислете със свещен трепет на ума си, за да свържете мисълта си с великата мисъл на Бога. Чувствай-

те със свещен трепет на сърцето си, за да се свържете с общия пулс на живота. Работи ли по този начин, човек има ясна представа за това, което иска да направи. Не се ли ръководи от тия принципи, той нарушава Божествения ред на нещата и създава свой специфичен ред, който е причина за нещастията в света. Животът на сегашните хора представлява редица от положения и предпоставки, които човек е поставил на пътя на Божественото, с което го е ограничил. Тази е причината за големите нещастия и противоречия в човешкия живот.

Като говорим, че всеки човек трябва да има поне една свещена идея, това не значи, че той може да я реализира изведнъж; десетки, стотици, а понякога и хиляди години са нужни, за да може да реализира една велика идея. Например колко години са нужни на човека, докато завърши образованието си на физическия свят: четири години са нужни за първоначалното училище, три години – за прогимназия, пет – за гимназия, четири – за университет; всичко 16 години. Това представлява едно малко образование в сравнение с онова, което му предстои да мине в повисоките светове. Колкото и да учи на Земята, той занася със себе си една малка част от знанието, което прибавя към това, което носи от миналото си. Съвременният човек не вярва в минало съществуване. Дълго време трябва да го убеждавате, за да приеме, че е съществувал някога и носи със себе си способности и дарби на миналото си, върху които е работил и продължава да работи.

Като срещнат човек с високи идеи, хората започват да му се подиграват, че вървял нависоко. Всеки човек трябва да бъде свободен да се развива както той разбира. Не се месете в чуждите работи. Както растенията се нуждаят от свобода, така и човек трябва да бъде свободен. За да не се преплитат корените и клоните на дърветата един в друг, те трябва да бъдат на известно разстояние, да не си пречат. За да се развива правилно и да устоява на бури и ветрове, дървото трябва да има известна височина, на която да отговаря известна дебелина. И човек, за да се развива правилно, трябва да има определена височина и

дебелина. За да придобие тези неща, на помощ му идват великите принципи на живота – Любовта, Мъдростта и Истината. Любовта внася в него топлина и го кара да се развива нашироко; Мъдростта внася светлина и го прави висок; Истината закръгля формата. Истината е съединителна връзка между топлината и светлината, между чувствата и мислите на човека. Ако той не е достатъчно висок, това показва, че не е работил с Мъдростта; ако не е достатъчно широк, не е работил с Любовта; ако не е достатъчно закръглен, не е приложил Истината. Ако не е дал място на Истината в себе си, човек не може да постигне своите стремежи; чувствата и мислите в него остават разпръснати, без съединителна връзка. Всяко чувство трябва да бъде подкрепено от една мисъл и всяка мисъл трябва да бъде подкрепена от едно чувство – това подразбира връзка между мислите и чувствата на човека. Истината внася подтик в човека; без Истината няма движение.

Земята и Слънцето се движат благодарение на Истината, тя ги тласка към тяхната велика цел. Същото се отнася и до човека – във всеки момент той се движи в своите мисли и чувства, отива към великата цел на своя живот. Измени ли някъде посоката на своето движение или се отклони малко от своя път, намира се пред катастрофа. Съществата, които управляват планетите, трябва да бъдат съсредоточени в мисълта си, да не се отклоняват. Увлечат ли се в някаква велика мисъл, движението на планетите се изменя, което създава катастрофа за всички нискостоящи светове. Като знаете това, за да не се отклонявате от своята орбита, не се ровете в постъпките на хората. Давайте си едни на други свобода, за да не се преплитат корените и клоните ви. Кой как живее – това е негова работа, не съкращавайте разстоянието помежду си. „Ама картината на еди-кого си не е хубава.“ Той сам ще я изправи. Друг е въпросът, ако извика някой свой приятел художник и го помоли да се произнесе за картината му. Докато не искат вашето мнение, не бързайте да се произнасяте.

Съвременните хора се стремят към свобода. Всеки иска да бъде свободен, но само за себе си; той не позволява да

се месят в работите му, но сам се меси в чуждите работи – като види, че някой не постъпва правилно, веднага го изобличава, прави му бележки. Вместо да изправи грешката му, той повече го обърква. Всеки иска да бъде учител на другите, да го учи как да постъпва. Не бъдете учители на хората, не давайте мнението си, преди да са ви го искали. Бъдете учители само на себе си – това е ваше право. Никой не може да отнеме правото ви да се учите, да се самовъзпитавате. Дайте свобода на себе си, дайте свобода и на ближните си; имате ли тази свобода, вие ще бъдете силни да понасяте мислите и чувствата на обкръжаващите. Бъдете свободни и не бързайте; искате ли бързо да постигнете нещо, ще изкарате недоносче. Определено е за колко време може да се реализира една идея.

Днес говоря за онези от вас, на които съзнанието е пробудено. Не е ли будно съзнанието им, те ще слушат, но мъчно ще разбират. Като казвам, че никой никого не може да изправи, имам предвид хора с непробудено съзнание. Онзи, на когото съзнанието е будно, сам се изправя; преди другите хора да видят грешката му, той вече я е изправил.

Мъчно се изправя човек с обикновено съзнание. Как ще накарате котката да не върви след рибаря? Рибарят носи пълна с риба мрежа, а котката върви след него; той ѝ говори, че рибата не е за нея, но тя не иска да знае и си казва, че и тя има дял от рибата. Както котката постъпва с рибата, така постъпва човек с Провидението – той върви след Провидението и му говори: „Виж колко е богат този човек, а отгоре на това има две-три къщи. Защо не дадат и на мен една къща?“. Казвам: той не подозира, че ако му дадат една къща, ще се спъне в пътя си. За да стане учен, да придобие знания, човек трябва да бъде беден; има ли къща, не може да учи. – „Поне да се ожения, да имам едно-две деца, че тогава да уча.“ Ожениш ли се, родят ли се две-три деца, още по-малко ще учиш; по цели дни ще слугуваш на жена си и децата си и няма да учиш. – „Ама съм самотен.“ Докато си самотен, ти си свободен, имаш време да учиш, да се молиш, да служиш на Бога. Човек трябва да

бъде вътрешно свободен. Аз говоря за вътрешната свобода, а не за външната; щом е вътрешно свободен, и женен, и неженен, човек може да учи, да служи на своя идеал.

В началото Бе Словото. Това значи: всяка човешка проява трябва да бъде разумна, да има вътрешно съдържание и свобода. Чувствата представляват вътрешното съдържание на постъпките; без чувства постъпките са разхвърляни, няма връзка между тях.

Всичко, което човек прави, е добро, но все още нещо му липсва. Добре е да се жени, да има деца, но той трябва да разбира смисъла на женитбата. Добре е да е завършил известна наука, да има диплома, но дипломата трябва да отговаря на знанието му. Добре е човек да бъде мъдрец, но да има светлината на мъдреца.

Човек трябва да бъде свободен, да знае на какво разстояние да поставя нещата и оттам да ги разглежда. Поставете ли един предмет близо до очите си, ще видите само част от него. Каква представа ще имате за този предмет? Поставете го на такова разстояние, че да го виждате ясно и тогава се произнасяйте за него. Има едно геометрично и математично разстояние, откъдето човек вижда предметите ясно. Ако днес хората не разбират Божествените идеи, ако не се разбират и обичат помежду си, това показва, че не са застанали на мястото, откъдето нещата се осветяват и виждат добре. – „Не ме обичат хората.“ Не си застанал на определеното място. – „Обичат ме хората.“ Застанал си на определеното място. Който не е застанал на определеното място, винаги остава неразбран.

Сегашните хора се оплакват, че никой не ги разбира. Прави са – вътрешно разбиране е нужно на хората; имат ли това разбиране, те лесно ще се справят с мъчнотиите си. Каква по-голяма радост може да изпита човек от тази – след като е гладувал три-четири дни, без да каже на някого това, да срещне един свой приятел, който го завежда у дома си и го угощава добре? Приятелят влиза в положението му и веднага му се притичва на помощ.

Ще дойде ден, когато хората ще се разбират, без да си говорят. Тогава те ще познаят и разберат Божия про-

мисъл. И днес не се иска много, за да види човек как Бог работи в света. Дойдете ли до някаква мъчнотия, изменете мисълта и чувството, които в този момент ви притесняват, и помощта веднага ще дойде. Докато живее със старите си разбирания и възгледи за живота, човек мъчно ще се освободи от страданията си. Време е вече да приеме новата мисъл, новите чувства и новите постъпки. Искате ли да бъдете здрав, човек трябва да мисли за здравите хора; искате ли да бъдете учен, трябва да се свърже с учените; искате ли да бъдете богат, трябва да мисли за богатите. За каквото мисли човек, такъв става.

В началото бе Словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог. Разберете дълбокия смисъл на тия думи и ги приложете в живота си. Можете ли да ги приложите, животът ви ще се измени коренно. Нов живот, нови разбирания, нови мисли и чувства, нови постъпки са нужни на хората – само по този начин умът, сърцето и волята на всички ще вземат направление към великата цел на живота.

Проявената Божия Любов, проявената Божия Мъдрост и проявената Божия Истина носят пълния живот.

47. лекция, 16 юли 1930 г., София, Изгрев

ИНТУИЦИЯ

Когато ходи по каменисти места и удари крака си или друга част на тялото си, човек усеща болка. На какво се дължи болката – на удара. Ударът пък не е нищо друго, освен предаване на особен род енергия, от която човек не се нуждае. Следователно всяко нещо, което не е потребно на човека, причинява болка.

Недоволен от това, че се е ударил, човек казва: „Как не се намери някой да оправи този път?“. Човешка ръка не може да оправи онова, което Природата е наредила. Ако планинският път трябва да се изглади, първа Природата ще направи това; човешки сили не са в състояние да оправят пътищата на Природата – там други сили работят.

Засега на човека са дадени две задачи: да приеме соковете на своето сърце и да ги отправи към ума си; втората задача е да развие ума си, за да разбира Божиите пътища и закони, чрез които е създаден светът. Да развие ума си, това значи да усили мисълта си. Ако мисълта на човека е силна, той може да приема Божиите блага и да ги предава – той става проводник на Божественото. Ако мисълта на човека е слаба, нищо не може да постигне; за такъв човек се казва, че не е развит. Колкото и да е учен, ако не може да се ползва от великите блага на живота, неговата ученост е временна. Може ли да се ползва от тия блага, той е истински учен, той е мъдрец; не може ли да се ползва от благата на Живота, колкото и да се товари с тях, все прост ще си остане. Какво ще кажете за камилата, която сте натоварили със скъпоценни камъни и злато? Дали е натоварена със скъпоценности, или е без всякакъв товар, камилата все камила си остава. Ако не е натоварена, тя е по-доволна от положението си, по-леко се движи. Следователно, щом човек не може да използва благата както трябва, те му причиняват болка. Всяко нещо, което причинява болка на човека, е чуждо за него. Той трябва да се освободи от чуждите, непотребни за него неща.

Как познава човек кои неща са необходими за него и кои – непотребни? Чрез интуицията. Интуицията е Божествено чувство, вложено във всеки човек, но не е еднакво развито във всички. Който е развил това чувство в себе си, сам проверява нещата. Както не е нужно за човека да търси някой професор и да му каже дали един лимон е кисел, така не е нужно за онзи, който има интуиция, да му се доказват нещата. Искате ли да познаете колко е кисел лимонът, човек ще вземе нож, ще го разреже и ще го опита. Искате ли да проверите нещо във от своите пет сетива, ще приложите интуицията си и ще знаете всичко, което ви интересува.

Като знаете това, човек трябва да се допитва до интуицията си. Намериш ли се в трудно положение и не можеш да решиш известен въпрос, обърни се към интуицията си, тя ще ти каже какво да правиш. Вярно чувство е интуицията, никога не лъже. Тя, като Божествено чувство, е капитан на човешкия кораб. Докато слуша този капитан, човек не може да греши. Умът, сърцето и волята са слуги на този капитан. Ако го слушат и му се подчиняват, човек живее добре; не го ли слушат, животът му се отклонява от правия път.

Христос казва: „Ако се не роди човек изново, не може да влезе в Царството Божие“. Които не разбират закона, мислят, че е мъчно да се роди човек. Мъчно ли е да се роди житното зърно? Посадете едно житно зърно в земята при благоприятни условия и го оставете свободно; то ще израсне, ще цъфне и плод ще даде. Мъчно ли е да усилят доброто в себе си? Колкото и малко да е доброто във вас, ако му дадете благоприятни условия да се развие, то ще се увеличи, ще даде плод. Ако хората не успяват в доброто, причината за това е, че не го поставят при благоприятни условия. Понякога те са силни в злото, в отрицателното, защото му дават добри условия за развитие. Слушате например някой да казва, че е неспособен – той постоянно държи тази мисъл в ума си и не работи. Какво означават думите *не съм способен*? Не си способен да прегaziш с краката си дълбока река, която няма мост; има ли мост, ти си способен вече да я преминеш.

Следователно щом реката няма мост и не можеш да я прегaziш, стани способен да направиш мост и да минеш по него. Причината да не се обичат двама души е, че няма мост между тях. Нека всеки прехвърли по една дъска и мостът ще бъде готов; щом мостът е готов, и обичта ще дойде.

Някой се оплаква, че никой не го обича. Какво трябва да прави, за да го обичат? Нека направи една овощна градина на място, откъдето минават много хора. Който когато мине край градината му, да раздава от плодовете: ябълки, круши, сливи, дини, пъпеша. В скоро време той ще завърже добри, приятелски отношения с тия хора и те ще го обикнат.

Всеки човек има в себе си незасети места, които трябва да засее с доброкачествени плодове. След пет години най-много той ще има плодове, чрез които може да направи връзка с хората и те да го обикнат. Добре е всеки ден да посадите по една добра мисъл в ума си и по едно добро чувство в сърцето си, за да има какво да раздавате на своите близки. Красиво нещо е да видите душата на човека, в която растат благоуханни, разноцветни цветя. Чрез посадяване на благоуханни цветя и доброкачествени плодове в градината на своята душа човек дава условия за проява на любовта към ближните си.

Като ученици, вие трябва да работите за придобиване на Любовта, без да се страхувате от миналия си живот. Миналото е толкова необходимо, колкото и настоящето. Миналото е встъпление към настоящето. От миналото си човек се учи; без неговите опитности новият живот остава недостъпен за човека. Какви са спомените от миналото, добри или лоши, това не е важно. Нещата са добри и лоши от гледището на човека, но не и от гледището на Природата, която използва всичко. Следователно, ако мислиш, че животът не е добър и няма смисъл да живееш, погледни с окото на Природата, в която всички неща са осмислени; и тогава, ако мислиш, че не си способен да направиш нещо по ум и по сърце, възложи това нещо на интуицията – тя ще направи всичко, за което ти се считах неспособен.

Като се говори на хората за съзнателна работа върху себе си, за служене на Бога, те казват, че днес не се наемат за тази работа. Един ден, когато станат чисти и свети, тогава ще служат на Бога – защо? Защото мислят, че днес, при техния грешен живот, Бог не може да ги обича. Те се лъжат. Искат ли искрено да служат на Бога, нека започнат още сега; остане ли за в бъдеще, когато станат свети и чисти, те много ще изгубят.

Не е лесно човек да постигне чист и свят живот – това е работа на вековете, не се постига в един ден. Що се отнася до отношенията на Бога към човека, те остават едни и същи през всички времена и епохи, Бог е неизменен в Себе Си; външните отношения на Бога към хората, към всички живи същества, са различни, но вътрешните са едни и същи. С други думи казано: вътрешно Бог е дал на всички хора едни и същи условия, но външните условия са различни, според нуждите на всеки човек.

Ще каже някой, че е грешен, че прави грехове. Греша ли, човек не трябва да съжалява, а да извади някаква поука от грешката си. Като сгреша, трябва да се радва, че му е дадена възможност да прояви една своя добродетел; колкото по-голяма е грешката му, толкова по-голяма трябва да бъде добродетелта, която проявява. За такива хора се отнася стиха: „Всичко, каквото се случва в живота на човека, който люби Бога, ще се обърне на добро“.

Мнозина грешат, защото искат да придобият всичко изведнъж – това е невъзможно. Може ли човек да изяде всичкото ядене изведнъж? Не е ли по-добре всеки ден да си хапва по малко, отколкото да изяде всичко изведнъж? Не е ли по-добре да разбира всеки ден по малко, отколкото да разбере всичко изведнъж? За да дойде до дълбокото разбиране на живота, човек се нуждае от специални условия. За да разбере живота на някое животно, трябва да влиза в положението му, да разбира неговия ум и неговото сърце – при това условие животното е готово самт да му послужи, а сега, като няма връзка с човека, то бяга от него. За да разбере живота на ангелите, човек трябва да влезе във връзка с техните умове и сърца; без тази връзка никакво разбиране не може да съществува.

И тъй, искате ли да разбирате нещата в тяхната действителност, възложете това на интуицията в себе си; каквото каже тя, вярвайте ѝ. Остане ли да вярвате на своя ум и на своето сърце, те да ви управляват, вие сте на крив път. Слугите не могат да управляват господаря си; остави ли се на тях, те непременно ще объркат пътя. Искаш ли да научиш нещо, възложи го на интуицията си. Колкото и да учиш и да философстваш, за хиляда години едва ли ще научиш толкова, колкото си научил чрез интуицията за един ден. Чрез интуицията ти можеш да научиш какво представлява животът на Слънцето и на Луната, а с ума си едва ще научиш какви елементи влизат в състава на Слънцето. Ще каже някой, че може да се съобщава със Слънцето. Ако е така, нека каже нещо характерно за живота и съществата на него – например както ако говорите за хората като жители на Земята, ще кажете, че всички дишат, всички мислят и чувстват, всички се движат.

Щом сте дошли на планината, вие имате условия да проявите Доброто в себе си. Например спънете ли се в някой камък, не се сърдете, а спокойно се наведете и го преместете на такова място, че да не спъва пътниците. Ако попаднете в някоя малка локва и се изцапате, спрете се да я изчистите. Като гледате клековете, не се отнасяйте с пренебрежение към тях, но мислете за живота им, за условията, при които се намират, за да почерпите урок по търпение. Вземете си малко чиста пепел от изгорелите клекове, пресейте я добре и си послужете с нея като цяр: когато имате някакво неразположение, вземете малко от тази пепел, на върха на един нож, изсипете я в чаша гореща вода и като се утаи, изпийте водата.

Като ходите по планините, бъдете благодарни за всичко, което виждате. Планината със своята растителност представлява дело на велики работници, които са работили с векове; всичко, което са направили, има свой смисъл и значение. Когато работи, геният влага в работата си смисъл. Какво ще кажете тогава за ония велики и гениални майстори, които работят в Природата?

И тъй, бъдете бодри, весели и силни. Силата на човека се заключава в това, че Бог работи в него. Докато животът тече, реката е силна; изчезне ли животът и силата на реката изчезва. Следователно силата не е в реката, а в живота, който тече през нея. На същото основание казвам: силата не е в човешкото съзнание, а в живота, който излиза от Бога и се втича в човека. Като знаете това, внимавайте да не се подпушите, да затворите пътя за Божественото в себе си. Подпушите ли се, вашите нечистотии ще влизат навътре, вместо да излизат навън. Не запушвайте тръбите на вашата канализация, през които нечистотиите излизат навън; отпушете ги, за да може доброто и чистото да прониква отвън! Дръжте тръбите на канализацията си отворени за доброто, което иде отвън и се втича навътре; дръжте тръбите на канализацията си отворени и за злото, да излезе отвътре навън. Постигнете ли това, животът ви ще се нареди, както Бог е предвидил.

Изпейте песента *Бог е Любов*.

Божият Дух, възлюбеният на нашите души, ще свърши всичко за нас.

48. лекция, 23 юли 1930 г., Седемте рилски езера

СКРИШНАТА СТАИЧКА

Тайна молитва.

Ще прочета част от шеста глава на Евангелие от Матей:

А ти, кога правиш милостиня, да не узнае лявата ти ръка що прави дясната ти. (ст. 3) Дясната ръка е проява на Разумното, Божественото сърце, а лявата – проява на човешкия ум. Затова е казано: когато Разумното, Божествено сърце прави нещо, човешкият ум да не знае какво прави то.

И Отец твой, Който види в тайно, ще ви въздаде наяве. (ст. 4) Значи молитвата трябва да се прави тайно, защото Бог вижда в тайно. Прави ли се наяве, тя е за хората. Човек не се моли за хората, за да го видят, но се моли за някакво благо, от което има нужда. Молитвата е метод за възприемане на някакво Божествено благо.

А ти, кога се молиш, влез в скришната си стаичка, и като си затвориш вратата, помоли се Отцу твоему, Който е в тайно. (ст. 3) Тук под думата врата се разбира врата на Любовта. Влез в скришната си стаичка, затвори вратата на Любовта и така се помоли на Бога в тайно.

А вие така се молете: „Отче наш, Който си на Небесата, да се свети името Твое“. Който си на Небесата и в моята душа, защото душата иде от Небето.

Да дойде Царството Твое, да бъде Волята Твоя, както на Небето, така и на Земята. (ст. 10) Да бъде волята Ти, както на Небето, така и в моята душа.

Хляба наш насъщни, дай го нам днес. (ст. 11) Под думата насъщен хляб не се разбира само физическият хляб, от който човешкият ум и човешкото сърце постоянно се нуждаят.

И прости ни дълговете наши, както и ние прощаваме на нашите длъжници. (ст. 12)

И не въведи нас в изкушение, но избави нас от лукаваго, защото е Твое царството и силата, и славата во веки. Амин. (ст. 13) Когато идват изкушенията? Когато човек не изпълнява Волята Божия. Когато трябва да изпълни Волята Божия, а прояви непослушание, човек непременно ще се намери пред някакво изкушение. Ако Волята Божия е да помогнеш на някой сиромаш, а ти откажеш, няма да мине много време, ще дойде някой крадец да те обере. На непослушанието се дължат всички катастрофи и фалименти в света. Следователно, даде ли ви се някаква Божествена наредба или заповед, изпълнете я веднага. Ако доброволно не я изпълните, насила ще ви заставят, но ще минете през големи страдания.

Казано е в Писанието: „Да възлюбиш ближния си като себе си“, затова кажат ли ти да дадеш нещо на ближния си, ще дадеш както даваш за себе си. Ако си готов да си купиш костюм за две хиляди лева, ще бъдеш готов и на ближния си да купиш същия костюм. Така трябва да постъпва човек, когато Бог му заповядва. Но дойде ли в дома ви човек, който играе роля на просяк и разполага повече от вас, вие сте свободни да постъпите както намирате за добре. Ако нищо не му дадете, няма да ви се вмени в грях. Когато ви заповядва да направите нещо, Бог знае кой има нужда да му помогнете. Христос е казал: „Ако имаш две ризи, дай едната на сиромаша“, но този стих се отнася към онези бедни, за които Бог се застъпва.

Прости ни дълговете наши, както и ние прощаваме на нашите длъжници. Ще кажете: „Как е възможно да обичам своя враг? Как мога да му простя?“. Представете си, че до вашия враг седи неговият ангел, който едновременно обича и него, и вас. Какво ще направите? Не трябва ли да направите добро на вашия враг и да му простите заради любовта на този, който ви обича? Бъдете готови да направите добро на своя враг заради онзи, който обича и вас, и него. Той няма да ви остане длъжен. При това положение има смисъл да възлюбите врага си. За да е готов да прощава, човек трябва да има разположение и любов към Бога.

А кога постите, не бивайте както лицемерите намръщени; защото помрачавате лицата си, за да се явят на човеците, че постят; те вече си приемат заплатата. (ст. 16) Какво означава постът? Има смисъл човек да пости, когато се приготвя за някакво угощение. Ако някой княз ви кани на угощение, как трябва да отидете: гладен или сит? За да разберете цената на яденето, трябва да отидете гладен. Същият закон се отнася и до Небето – канят ли ви на Небето, идете гладни, за да разберете цената на благата, които ще ви дадат там. Отивате ли при Бога, идете гладни, за да има къде да сложите онова, което Той е приготвил за вас. Бъдете гладни за Словото, за Божията Любов, за да приемете колкото ви се даде и разумно да го използвате.

Недейте си събира съкровища на Земята, където молец и ръжда ги разваля, и където крадци подкопават и крадат. (ст. 19)

Но събирайте си съкровища на Небето, където ни молец, нито ръжда ги разваля и където крадци не подкопават, нито градят. (ст. 20)

Защото където е съкровището ви, там ще бъде и сърцето ви. (ст. 21)

От горните стихове се вижда, че човек трябва да внася съкровището си там, където не се губи. Внесе ли го в някоя земна банка, той постоянно мисли за нея от страх да не стане нещо и да изгуби това, което е внесъл. Следователно имаш ли някакво съкровище, внеси го в Божествената банка на Небето, та като мислиш за него, по този начин поне да се свържеш с Небето.

Който нищо не е внесъл в Божествените банки, не мисли за Небето. Понякога заставят насила човека да мисли за Небето. Някоя жена е щастлива в живота си, довольна е от мъжа си и децата си и не мисли за Небето; дойде време, задигат мъжа ѝ от Земята, занасят го в Божествената банка и жената, ще-не ще, започва да мисли за Небето.

Един американски проповедник – Муди²⁵, разказвал своята опитност: „Докато никой от моите близки не беше заминал за онзи свят, аз си представях като обитатели на

Небето само Бога и ангелите. Когато баща ми замина за, започнах да мисля и за него. След него умря майка ми и започнах да мисля за Бога, за ангелите, за баща си и за майка си. След тях умряха братята и сестрите ми, после изгубих и най-добрите си приятели. Когато близките ми, които заминаха за онзи свят, станаха повече от тия, които бяха на Земята, аз мислех повече за Небето: за Бога, за ангелите, за баща си и майка си, за братята и сестрите си, за приятелите. Небето стана за мен близко, родно място“.

Ако е омото ти чисто, всичкото ти тяло светло ще бъде. (ст. 22)

Ако ли бъде омото ти лукаво, всичкото ти тяло тъмно ще бъде. (ст. 23)

Думата *око* означава съзнанието на човека – значи ако съзнанието на човека е чисто, всичкото му тяло чисто ще бъде.

Ще се спра върху шести стих на прочетената глава: „Ти, кога се молиш, влез в скришната си стаичка и като затвориш вратата, помоли се Отцу твоему, Който е в тайно. И Отец ти, Който види в тайно, ще ти въздаде наяве“.

Тайното място, т.е. скришната стаичка, в която човек трябва да влезе, е истината в човека. Истината е тази област в него, в която той трябва да се затвори и да се моли; не влезе ли в тази област да се помоли, молитвата му няма да се приеме.

Казано е в Писанието, че Истината ще ви направи свободни. Като влезе в областта на Истината, човек трябва да има нужните пособия, но и да знае да се моли. Мнозина питат не може ли без молитва; не може, тя е вътрешна необходимост за човека. Ако молитвата стане вътрешна необходимост за човека, той се моли естествено, без никаква принуда, без външно насилие; за него тя е толкова естествена, колкото храненето, дишането, чувстването и мисленето.

Във всички хора скришната стаичка е на различни места и човек не може да влиза всякога там. Има специално време за това и то зависи от неговото вътрешно състояние. Изпусне ли момента за влизането си, човек не

може вече да го върне; той трябва да чака да дойде този момент втори път. И ако съвременните хора се оплакват от несгоди и неуспехи, това се дължи на обстоятелството, че не се подчиняват на Божественото в себе си. Когато Божественото говори, те не искат да го слушат; като мине този момент, тогава се стряскат, но е късно вече. Който не сее навреме, той не може да има никакъв плод. Ако навреме не отидеш на училище, никакви знания няма да придобиеш. Не мислете, че учителите ще направят отстъпки заради вас. Ако учителите на Земята са строги и взискателни, много по-строги и взискателни са тия на Небето; в тях няма никакво лицеприятие, крайно справедливи са, но благосклонни.

Когато се моли, човек трябва да знае точно какво иска. Според мене, единствената молитва, която човек може да отправи към Бога, е да иска светлина и разбиране, за да изпълнява Волята Божия. Който изпълнява Волята Божия, има всичко на разположение. Изпълнението на Волята Божия е пътят, по който човек може да минава при всички мъчности и затруднения; в този път работи Божият Дух. Който работи в съгласие с Божия Дух, всичко може да постигне.

Как трябва да се моли човек? Човек трябва да се моли като онзи, който дължи сто хиляди лева, за които е осъден да лежи 20 години в затвор. Човек трябва да се моли като младата мома, която не е получила цяла година писмо от своя възлюбен. Човек трябва да се моли като онази майка, на която детето е в предсмъртен час. Какво ще стане, ако молитвата им се приеме? Всички ще изпитат необикновена радост. Осъденият на 20 години затвор ще бъде освободен, защото някой негов приятел е платил дълга му; момата ще се зарадва, защото ще получи писмо от своя възлюбен, който ѝ съобщава причините за мълчанието си; и майката ще се зарадва, когато види, че здравето на детето се възстановява. Велико нещо е да изпълнява човек Волята Божия!

Като говоря за млада мома и млад момък, аз ги взимам като символи: момата символизира душата, а момъкът

кът – духът. Всяка форма в Природата е символ, с който тя си служи. Ако искате да разбирате езика на Природата, вие трябва да превеждате символите ѝ, защото те представляват азбука на нейния език.

Тайна молитва.

49. лекция, 30 юли 1930 г., Седемте рилски езера

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПРАВО

Какво прави домакинята, когато иска да меси хляб? Тя взима няколко килограма брашно, пресява го и отделя триците настрани; после взима чиста топла вода и замесва тесто с нея; след това слага квас, продължава да меси тестото известно време и го оставя на топло, докато започне да се повдига. Ако не сложи вода в брашното, частичките му ще останат пръснати; в случая водата се взима като елемент, необходим за спояване на брашното и превръщането му в тесто.

Въз основа на същия закон и човешките мисли и чувства, за да се използват, трябва да се споят, т.е. да се обединят; останат ли пръснати, без всякаква връзка помежду си, те са безпредметни. За да влязат в работа, мислите и чувствата трябва да бъдат в хармония; няма ли единство между тях, те са подобни на брашнените частички и всеки вятър може да ги отнесе. И скъпоценните камъни придобиват стойност, когато се употребяват; не се ли изваждат от условията, при които Природата ги е поставила, тяхната стойност е безпредметна.

Следователно всяко нещо придобива известна стойност, когато излезе от условията, в които Природата го е поставила. Като променят условията си, хората страдат, но имат възможност да се развиват. Добре е всяко същество да промени условията си доброволно; ако не желае само да направи това, тогава идват страданията. Рибата никога не би променила условията на своя живот, ако не дойде въдицата или мрежата на рибаря. И човек не би променил условията на своя живот, ако не дойдат страданията. В този смисъл страданията за човека не са нищо друго, освен въдицата или мрежата на Възвишените същества, които го изваждат от обикновените условия на живота и го заставят да работи. Страданията изваждат човека от охолните условия, които го правят мързелив, и по този начин го връщат на работа.

Всички съвременни хора се стремят към някакъв идеал, всеки иска да постигне нещо: идеалът на някои е да се домогнат до щастието, други пък искат да се усъвършенстват. Каквито и идеали да има човек, първата му задача е да изпълни Волята Божия.

Да вършиш Волята Божия – това значи да си намерил ключа на живота. Който върши Волята Божия, той е придобил нещо ново. Като изучавате живота на хората, ще видите, че онзи, който върши своята воля, коренно се различава от този, който върши Волята Божия. Каквато храна употребява човек, такъв става; с каквото мляко се хранят детето, такива качества придобива. Всяко дете, което е хранено с майчиното си мляко, прилича на майка си. Под думата *майчино мляко* разбирам онова мляко, което съдържа в себе си качествата на Любовта; под думата *майчино мляко* разбирам словесното мляко. Който се храни с такова мляко, става истински човек. Душата се храни със словесното мляко, вследствие на което съдържа качествата на това мляко. Когато цитираме стиха, че Истината ще ви направи свободни, имаме предвид присъствието на Словото, на Божия Дух в човешката душа. Свободен може да бъде само онзи, който носи Истината в себе си; където е Истината, там са и Любовта, и Мъдростта.

Всички хора, религиозни и светски, очакват идването на Духа, защото Той внася в човека онази светлина, която разкрива пътищата на живота; без светлината и знанията на Духа човек се намира в тъмнина, като в тъмна бурна нощ. Каквото е Слънцето за физическия човек, такова нещо е Духът за духовния човек. Както без Слънце човек не може да използва физическите блага, така и без Духа не може да се ползва от благата на Духовния свят. Дойде ли Духа в човека, той става учен, силен, богат, здрав, щастлив – с Духа той всичко може да направи. Без Духа човек е слаб и немошен, нищо не може да постигне; това значи човек да живее само с човешкото съзнание. Когато Божественото дойде в човека, то стопява всичко в него; като знаете това, дайте път на Божественото в себе си.

Христос е говорил за блаженствата, но и до днес те остават неразбрани. Блаженствата са качества на духовния човек. Истински духовният може да бъде кротък, смирен, миротворец и гледа на всички хора като на свои братя; той мисли право. Влезе ли една крива мисъл в човешкия ум, той прелюбодейства; всяка крива мисъл, всяко криво чувство, всяка крива постъпка водят човека към прелюбодеяние. Ако не мисли право, човек е в състояние да продаде своето убеждение. Той има право да се откаже от своите убеждения и вярвания само когато го отклоняват от правия път.

Като не могат да се справят с мъчнотииите в живота си, хората се отказват от убежденията, от вярванията си и търсят причините за нещастията си едни в други. Мъжът казва, че жена му е виновна за нещастията в дома и решава да я напусне; жената казва, че мъжът е виновен. Мъжът напуска жена си, жената напуска мъжа си, но пак не се освобождават от нещастията си. Те нямат ясна представа какво нещо е мъжът и какво – жената; мъжът символизира Духа, а жената – душата, т.е. мъжът представлява Мъдростта, а жената – Любовта. Където е Любовта, там е Животът, там е чистотата. Как познавате Живота и чистотата? Животът е вода, извор, който постоянно дава. Трябва ли да доказвате чистотата на извора? Идете при някой извор и вижте каква е водата му – той сам говори за себе си. Мъдростта пък носи знание и светлина; щом някой може да освети пътя ви, не се съмнявайте в него – той е носител на Божествената мъдрост. Има ли Любовта и Мъдростта в себе си, човек побеждава всички врагове.

И тъй, искате ли да изправите живота си, дайте място на Божествената душа и на Божествения дух в себе си. Постигнете ли това, вие влизате в Новия живот, в Живота на истинските блага. Този е идеалът, към който всеки трябва да се стреми. Този идеал може да се постигне, когато човек отвори път на Божественото в себе си; това значи да даде възможност на душата и на Духа да се проявят – душата и Духът трябва да господаруват в човека, а умът и сърцето да им служат.

Време е вече хората да вземат ключа на живота в ръцете си и да изпълняват Волята Божия. Само душата и Духът разбират Волята Божия и могат да я изпълняват. Остане ли човек с ума и със сърцето си да изпълнява Волята Божия, той съвсем ще се обърка. Голямо сеене става в света и които не изпълняват Волята Божия, ще изскочат вън от решетото. Всички хора ще минат през чистене. Които се изчистят и останат на решетото, ще се посадят в земята, да дадат плод; които паднат от решетото, ще отидат в устата на кокошките.

Като слушат да се говори така, всеки иска да знае към коя категория зрънца се отнася: към ония, които остават в решетото, или към ония, които отскачат навън. Това не е важно. Едно е важно за вас: да станете свършени, както е свършен Отец ваш небесни. Как може човек да стане свършен? Като даде право на душата и на духа си да господстват в него, т.е. да стане проводник на Божията Любов и Мъдрост. Стане ли проводник на великите Божии закони, той се ползва от всички Негови блага.

Бъдете свършени! Пътят към свършенство е път към вечни постижения. Да се усвършенства човек, това е многократен, а не еднократен процес. Стремезът към свършенство се дължи на Божественото в човека, което го подтиква към постоянна работа за великото и красивото в света. Този импулс е запалената свещ в човека, която трябва постоянно да гори.

Тайна молитва.

50. лекция, 6 август 1930 г., Седемте рилски езера

НАЧАЛО И КРАЙ

И отговори Симон Петър, и рече: „Ти Си Христос, Син на Бога живаго“.

Матей 16:6

Ти Си Син на Бога живаго. Всеки човек трябва да има една идея в себе си, в която да бъде така убеден, както Петър беше убеден в Христа. Понеже Петър позна Христа, Христос му отговори: „Аз ще ти дам ключовете на Царството Небесно; и каквото вържеш на Земята, ще бъде вързано на Небесата; и каквото развържеш на Земята, ще бъде развързано на Небесата“. Всеки човек трябва вътрешно да познава Христа, за да има един център, около който всички неща да се съсредоточават; няма ли такъв център, всички негови мисли и чувства ще бъдат разхвърляни.

Каквото и да се говори на хората, повечето от тях мислят за физическия живот – да има какво да ядат и да пият, да се осигурят. Животът не се състои в многото ядене; човек може да яде много и нищо да не придобие, а може да яде малко и да има големи придобивки. Няма защо да мислите за утрешния ден; щом днес сте задоволени, това е достатъчно. Денят се грижи за себе си. Един ден – това е една Божествена епоха. Така гледа на нещата Онзи, Който е създал света. За обикновения човек не е така. Той вижда, че Слънцето изгрява и залязва, но защо става това – не знае. Има Същества, за които Слънцето нито изгрява, нито залязва, за тях то вечно свети; тези Същества се намират на висока степен на съзнание. Като гледат човека, те виждат докъде е стигнал и казват, че дълъг път му предстои, докато дойде до съвършенство. За да постигне своето усъвършенстване, човек трябва да мине през 400 хиляди форми, през 400 хиляди облекла, или през 400 хиляди врати.

Къде е краят на живота? Краят е там, където е началото. Къде е началото? Началото е там, където е краят. Начало съществува само за онзи, който разбира нещата; за онзи, който не ги разбира, има само край. Началото на всяко нещо е блаженство, краят – нещастие; началото е Любов, краят – омраза; началото е Истина, краят – лъжа. Всяко нещо, което има край, не е вечно, не е истинно.

Краят на една работа се определя от началото. Ако някой ти даде пари за известна услуга и казва, че ти услужва от Любов, без никакво възмездие, той те поставя на изкушение. Няма да мине много време и ще иска парите си назад – защо? Защото любовта му е изчезнала.

Началото на нещата е във ваши ръце, затова се стремете началото да бъде всякога добро. Какъв ще бъде краят – това не е ваша работа, краят на нещата е в ръцете на Бога. Ако началото на една работа е в съгласие с Бога, краят и ще бъде добър. – „Ама искам да зная какво има зад Любовта, зад Истината, зад Правдата.“ Зад Любовта стои омразата, зад Истината – лъжата, зад Правдата – неправдата; и обратно: зад омразата стои Любовта, зад лъжата – Истината, зад неправдата – Правдата. Който не е доволен от Любовта, ще намери омразата. Щом се натъкне на омразата, само тогава може да разбере и оцени Любовта.

Ти Си Син на Бога живаго. Христос отговори на Петър: „Блажен си, Симоне, защото плът и кръв не са ти открили това, но Отец мой, Който е на Небеса“. (ст. 17) Мнозина биха желали да бъдат в положението на Петър, да имат съобщение с Бога, но даже и Петър не задържа това съзнание за дълго – не мина много време и той казва на Христа: „Смили се на Себе Си, Господи, няма да ти бъде това“. (ст. 22) Тук Петър изгуби Божественото си съзнание и изпадна в човешкото. Това, което стана с Петър, става с всеки човек. То е вътрешно състояние, през което всеки неизбежно минава. Докато живее в Божественото съзнание, човек е готов на всякакви жертви за Бога и за ближния си; изпадне ли в човешкото съзнание, започва да се чуди защо е влязъл в този път на страдания, защо не мисли за себе си, за своя живот. И Петър се чудеше на

Христа: защо се излага на такива страдания, защо не помисли и не се смили над Себе Си. Той знаеше, че Христос има сила да победи света и да се избави от страданията, и се чудеше защо не направи това. Христос казваше, че трябва да мине през страдания, за да дойде до възкресението – без страдания няма възкресение. Тогава Исус рече на учениците Си: „Ако иска някой да дойде след Мене, нека се отрече от себе си и нека вдигне кръста си, и нека Ме следва“. (ст. 24)

Следователно дойдете ли до Божественото, ще приложите особени методи, а не обикновени. Не казвайте, че ако служите на Бога, ще загубите; мислите ли така, вие сте на крив път. Страдате ли, не се смущавайте – Божественото страда, за да освободи човешката душа от робството, в което се намира. Детето ли страда, или майката? Майката страда, детето знае само да иска, заповядва и плаче, то плаче за всяка своя нужда. Щом заплаче, майката и бащата веднага му се притичват на помощ; те знаят, че то е безпомощно, и употребяват всички грижи да му помогнат. Докато стъпи на краката си, докато израсне, детето постоянно плаче, но плачът не разрешава въпросите; то трябва да бъде разумно, да не плаче, но да знае как да отваря и затваря устата си, как да говори на майка си.

Кое е същественото за човека? Да познава Христа. Мнозина искат да имат власт, да разполагат с ключовете на Царството Божие. Това не се постига лесно – за да дойде до това положение, човек трябва да има вътрешно, мистично разбиране за Живота и за Любовта; няма ли това разбиране, той не е дошъл до познаване на Бога и на Христа. Ключовете на Царството Божие са в Бога. Как ще дойдете до Него, щом не Го познавате? За ония, които Го познават, е казано: „Аз и Отец Ми ще дойдем и жилище ще направим във вас“. Казано е още: „Това е живот вечен – да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога“.

Вън от познаването на Любовта никаква философия не съществува. Любовта разрешава всички въпроси. Тя представлява пълна торба, от която човек може да черпи всеки момент. Какво представлява твоето знание за правене на

хляб, за храносмилането, ако торбата ти е празна и цял ден гладуваш? Парче хляб в торбата ти струва повече от всичкото ти знание. Знанието има смисъл, но при пълна торба с хляб, иначе ще философстваш, ще учиш хората, но ще поглеждаш към пълната им торба.

Като ученици, вие трябва да изучавате вътрешния смисъл на живота. Като четете Библията и Новия завет, не четете механично! За да разберете Словото Божие, вие трябва да се спирате върху неговия вътрешен смисъл, за да усилите вярата си. Вие се нуждаете от Вяра, която да устоява на външни и вътрешни бури, да не се разколебава от нищо. Как може да ви разубеди човек в изгряването на Слънцето? Вие знаете, че Слънцето всяка сутрин изгрява. Ако не го виждате, причината се крие другаде, а не в самото Слънце. Каквито и промени да стават във външния и вътрешния живот на човека, Слънцето постоянно изгрява и залязва. Едно нещо може да ви изненада: понякога Слънцето изгрява и залязва по-рано, а понякога – по-късно, това е в неговия път; вие можете да не знаете с колко минути по-рано или по-късно изгрява и залязва, но това е предвидено в движението му.

Кой каквото и да ви говори, не се поддавайте на чуждото мнение, защото понякога то може да ви хипнотизира и да останете в тъмнина. Как ще вярвате на твърдението на някого, че Слънцето няма да изгрее? Всичко може да стане в света, но Слънцето неотклонно ще следва своя път. Правете наблюдения върху явленията в Природата и си водете заключения. Дойдете ли до някакви положителни правила, не се колебайте в тях; имате ли някакви духовни опитности, не се съмнявайте в тях, защото те почиват на известни закони, които трябва да изучавате. Оставете ли съмнението да работи във вас, вие се разколебавате, внасяте смущение в съзнанието си, а всяко смущение пречи на правилното виждане.

Като се натъква на съмнения и на смущения, човек се отегчава от живота – защо? Той мисли, че не може да постигне желанията си. Човек може да постигне всичко, каквото желае, но в определеното за това време. Може

ли детето изведнџ да израсте? Дълго време майка му го повива и разповива, къпе го в коритото, докато един ден стане възрастен човек. Исква ли преждевременно да излезе от пелените и да си служи с магическата пръчица на баща си, това значи, че човек е дошъл до положението на онзи, който иска да се жени. Защо се жени човек? За да го обича някой. Той иска жена му и децата му да го обичат, но един ден ги изгубва, а с тях заедно и любовта им. После търси приятели, намира ги, но скоро ги изгубва; търси богатство, но и него изгубва. След като прекара големи разочарования, казва: „Свърши се моят живот“. Животът ти не е свършен, но свършиха твоите криви разбирания за живота; сега ще започнеш отново, с нови разбирания. Докато дойдеш до новото, ще минеш през тъжната зона на живота.

Страшно е положението на човек, който е изпаднал в тъмнина: където погледне – навсякъде мрак; спи, обръща се насам-натам, дано дойде отнякъде малко светлинка. Няма човек в света, който да не е минал или да не мине през това състояние. Страшно е то, но не е безизходно. Привидно Слънцето ще залязва, но пак ще изгрява. Не се разколебавайте във Вярата си. Каквото и да стане с вас и около вас, Слънцето никога няма да загасне. Слънцето представлява човешкото съзнание – то изгрява и залязва, но никога не загасва. Ще дойде ден, когато човек ще застане на такава височина, откъдето ще вижда Слънцето постоянно да свети, и за него вече то нито изгрява, нито залязва.

Докато расте и се развива, човек постоянно минава през светлина и тъмнина в съзнанието си. За да издържа на тия състояния, той трябва да има Вярa в Бога, като център на неговия живот. Ако не се движи постоянно около този Център, човек не може да расте и да се развива. Бог дава еднакви условия на всички души да растат и да се развиват, да постигнат своите желания. Къде ще намерите Бога? В себе си. Търсите ли Го вън, в този или в онзи, вие ще се заблудите, ще объркате пътя си; объркате ли пътя си, всичко ще загубите.

Един богат младеж отишъл да учи при един адепт. Адептът бил от самозваните учители. Ученикът поискал от него да направи някакво чудо. Адептът казал: „Ще направя едно чудо, но ако ми донесеш всичките си скъпоценности“. Ученикът изпълнил волята му: донесъл скъпоценностите си и чакал да види какво чудо ще стане. „Затвори сега очите си и докато не ти кажа да ги отвориш, ще седиш със затворени очи“ – казал адептът. Ученикът затворил очите си и чакал. В това време адептът обрал всичките му скъпоценности и изчезнал. Когато ученикът отворил очите си, не видял нито учителя си, нито торбата със скъпоценностите.

И тъй, като дойде някой самозван адепт при тебе и ти каже, че ще те научи на нещо особено, знай, че той ще вземе всичките ти скъпоценности и ще изчезне. Видите ли такъв учител, дръжте очите си отворени. За тия адепти и учители Христос казва, че са крадци и разбойници; те не носят свобода на човешката душа, а я ограбват и заробват. Пазете се от учители, които не служат на Божественото, което носи изобилие в живота. Като знаете това, дръжте връзката си с Божественото и не мислете, че можете да имате реални постижения по механичен начин. Реалното се придобива по реален начин.

Едно се иска от човека: съзнание за всичко, което върши; яде ли, пие ли, работи ли – всичко да става за слава Божия. Обезсърчи ли се, нека си помисли за Бога; щом помисли за Него и реши да живее за славата Божия, обезсърчението изчезва. Ще кажете, че работата ви няма да се нареди, и отпадате духом. Направете малко усилие над себе си и започнете да ядете; щом хапнете малко хляб, неразположението ви ще изчезне. Хлябът внася сила в човека и го подтиква към живот; щом се нахрани, Слънцето в него изгрява. Гладът е залез, яденето – изгрев. Яденето, както Слънцето, дава условия на човека да расте.

Когато се говори за Слънцето като източник на живот, някои мислят, че като излизат сутрин да наблюдават изгрева му, ще придобият всичко, от което организъмът им се нуждае. Ако разбират езика на Слънцето, много нещо ще придобият; не го ли разбират, нищо няма да придо-

бият. Слънцето дава изобилно на ония, които могат да се свържат с неговите сили, и който е свързан със Слънцето, и при -30° студ пак може да се ползва от неговите лъчи.

От съзнанието на човека зависи колко енергия може да приеме от Слънцето. Когато съзнанието му е пробудено, той се превръща в извор, който постоянно дава – той има Любов в себе си, която отправя към всички живи същества. Ако погледнете с окото на ясновидеца двама души, които се обичат, ще видите, че между тях става преливане на енергии; като се обичат, енергията от Духа слиза върху тях и се прелива от единия в другия.

Като не разбират Любовта, хората се страхуват да не я изгубят. Любовта не се губи, тя обхваща цялата вечност. Който люби, той живее във вечността, в която радостта е непреривна. Любете, за да живеете във вечната радост! Не любите ли, вие сте във вечната скръб; любите ли, ще бъдете в Божествения живот. В Божествения живот има само качване от едно стъпало на друго, обличане на нови дрехи и влизане във врати, които водят към радост и изобилие; в човешкия живот има слизване, събличане и излизане. Влезете ли само за момент в Божествения свят, благодарете за онова, което сте получили, и се върнете у дома си, да си дадете отчет за всичко, което сте дали и взели.

И рече му Симон Петър: „Ти Си Син на Бога живаго“. Синът подразбира отношение, връзка между Божественото и човешкото съзнание. Тази връзка е като свещта, която посочва пътя на пътник, който се е объркал в тъмна нощ, тя е слънце за заблудения пътник. Както Слънцето огрява нещата и показва пътя на хората, така и връзката между Сина и Бащата озарява човешката душа и я повдига. Слънцето осветява Земята, а Божественото съзнание – душата. Божественото съзнание носи радост, светлина, знание и свобода за човека. Силата не е в свещта, но в онзи, който я носи; силата не е в Слънцето, но в Онзи, Който е зад него. Както човек носи свещта и осветява своя път и пътя на своите близки, така и Бог носи Слънцето в ръката Си. При всяко съмнение свещта изгасва и човек остава в тъмнина; започне ли да се моли, свещта отново свети.

Ще кажете, че това са детински обяснения. Искате ли философски обяснения, намерете някой философ като онзи адепт, който ще ви каже да затворите очите си и ще ви обере. Ние проповядваме на хората да държат очите си отворени и правим чудеса, когато очите им са отворени. Когато Слънцето изгрява, дръжте очите си отворени; отвори очите си, да видиш голямото чудо на света – изгряването на Слънцето! По-голямо чудо от това няма. Станеш ли сутрин да поздравиш Слънцето и след това започнеш да работиш, ти можеш и учен, и богат, и здрав да станеш. Ти можеш да развързваш и да завързваш, както и когато пожелаеш.

Верният в малкото е верен и в многото. Колкото и малка работа да ви е дадена, свършете я с Любов и тя ще ви донесе благословието на Бога. Не е ли доволен на малкото, каквито и условия да му се дадат, човек нищо не може да постигне. Красивата и скъпа цигулка не може да направи ученика музикант; труд, усилия, работа се иска от него. За да постигне нещо, той трябва да работи по четири-пет часа на ден.

Днес животът изисква от всеки човек усилена и съзнателна работа върху себе си. Всеки сам трябва да свири, сам да се упражнява, никой на никого не може да работи. Вие можете да слушате другите да свирят, но за себе си сам ще свирите. Бог е дал най-голямото благо на човека – живот. Нищо друго не се иска от човека, освен съзнателна работа, направена с Любов и благодарност.

Какъв ще бъде краят на нещата – не мислете. Какво става, когато Слънцето изгрява? Щом изгрее, изворите ще усилят течението си, нивите ще узреят, хамбарите ще се напълнят, хората ще се помирят и ще заживеят братски. Какво ще стане още? Мъртвите ще възкръснат. Какво ще стане още? Неправдата ще изчезне. Още? Правдата ще възтържествува и между хората ще настане мир, радост и веселие. Кога ще стане това? Когато очите на хората се отворят.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Кант, Имануел** (1724–1804) – немски философ, последният от класическата верига на Просвещението, включваща Лок, Бъркли и Хюм. Основните му трудове са *Критика на чистия разум* (1781 г. и 1787 г. – преработено издание) и *Критика на способността за съждение* (1790 г.). Поставя на преден план темата за човешката свобода в мисъл, израз, проява; развива идеята за трансценденталния идеализъм; поставя начало на диалектическия метод във философията; развива учението за логиката; оказва голямо влияние върху философията на романтизма и идеализма. От теориите му възникват школите на кантианството и неокантианството.

² Лука, 15:11–32.

³ *Хиляда и една нощ* – сборник с народни приказки от Близкия Изток и Южна Азия, съставен на арабски език през Златния век на исляма (ок. IX в.). В съвременния си вид произведението се формира в продължение на столетия с приноса на автори, преводачи и учени от Близкия Изток и Северна Африка, а генезисът на самите приказки може да се проследи до древните арабски, персийски, индийски, египетски и месопотамски литература и фолклор.

⁴ *Хамлет* – трагедия от английския поет и драматург Уилям Шекспир, написана между 1600 и 1602 г., най-дългото произведение на автора. За първоизточник на текста се смята легендата Amletus от датския летописец Саксон Граматик, записана в трета книга от „Деяния на датчаните“, чийто сюжет е вдъхновение и за друг английски автор – Томас Кид. Най-популярната част от трагедията е монологът на главния герой – принцът на Дания Хамлет,

който започва с репликата „Да бъдеш или да не бъдеш – това е въпросът“.

⁵ **Шекспир, Уилям** (1564–1616) – английски поет и драматург, един от най-значимите автори в световната литература. Написал е 38 пиеси, 154 сонета, множество поеми. Характерни за него са способността му да улавя тънките нюанси на човешката природа, блестящият език, невероятната ерудиция на творбите му. Английският ренесанс е наричан в негова чест „Шекспиров период“. Някои от най-популярните му произведения са *Крал Лир*, *Ромео и Жулиета*, *Макбет*, *Отело*, *Антоний и Клеопатра*, *Сън в лятна нощ*, *Укротяване на опърничавата*, *Много шум за нищо* и др.

⁶ **Азъ** – до правописната реформа от 1946 година местоимението *аз*, както и други думи в българския език, се пише с т. нар. *краесловен ер* (ъ) – част от старобългарската книжовност.

⁷ **Йов** – библейски персонаж от Стария завет, символ на изпитание на вярата. Бог отнема всички негови благословения – здраве, семейство, имоти, средства, но издържал изпитанието, той получава обратно онова, от което е бил лишен. Участи му е описана в *Книга на Йов*.

⁸ **Остров Цейлон** – азиатски остров в югоизточното крайбрежие на полуостров Индустан, в акваторията на Индийския океан и Бенгалския залив. За Европа е открит от португалския мореплавател Лоренсу ди Алмейда в 1506 г.

⁹ **Криза** – от гр. *krisis*, „решение“. В новобългарския език влиза през френски (*crise*) и обозначава остра промяна, прелом, решителен момент, сътресение.

¹⁰ **Общоевропейската война** – има се предвид Първата световна война (1914–1918). В нея се противопоставят две коалиции – Антанта (включваща Франция, Русия, Великобритания и др.) и Централната ос (Германия,

Австро-Унгария, Османската империя и България). Войната приключва на 11 ноември 1918 г. с капитулацията на Централната ос.

¹¹ **Диоген** (412–323 г. пр. Хр.) – древногръцки философ, наречен още Циника. Няма запазени негови книги и информация за живота и идеите му съвременната наука черпи от разказите и анекдотите на неговите съвременници. Ученик на аскета Анистен, той скоро задминава учителя си по репутация и постижения. Диоген презирал светските удоволствия и намирал суетата и желанието за изкачване в социалната йерархия за празни усилия. Смятал е, че щастието се крие в тоталната независимост, и се стремял да разчита минимално на околните обстоятелства – спял под открито небе; хранел се, когато намери или когато му предложат нещо за ядене; отричал всички придобивки на цивилизацията, наричайки ги изкуствени и несъвместими с морала. Последователите на стоицизма го обявяват за *sophos*, перфектния човек.

¹² **Хималаи** – планинска верига в Азия, разделяща полуостров Индустан от Тибетското плато. На Хималаите се намира най-високият връх на Земята – Еверест (8848 м).

¹³ **Песен на песните** – библейска поема от Стария завет, чието авторство се приписва на юдейския цар Соломон.

¹⁴ **Соломон** (10 в. пр. Хр.) – последният от тримата царе на обединеното Еврейско царство, което наследява от баща си Давид. При Соломон Древен Израел достига най-голямото си военно, политическо и културно могъщество. Възхваляван е преди всичко за ненадминатата си мъдрост и поетическата дарба – предполага се, че е автор на *Песен на песните*, *Екlesiаст* и *Притчи Соломонови*.

¹⁵ **Орфей** – митичен тракийски певец и музикант, основател на мистично учение. Син на бог Еагър и нимфата

Калиопа. Един от аргонавтите, осъществили похода за Златното руно до Колхида. Автор на химни, наречени орфически, смятан за автор и на поемата *Аргонавтика*. Създател на орфическите мистерии, които набират популярност след походите на Александър Велики.

¹⁶ **Буда** (Buddha), санскр. ‘Просветленият’ – название, но не име, на Сидхарта Гаутама (ок. 563–483 г. пр. Хр.), историческият основател на будизма и всички негови по-късни представяния. Произхожда от владетелски род на някогашна държава, чиито земи са в днешен Непал. Преданието разказва, че женен за красива принцеса и баща на син, на 29 години той напуска двореца в търсене на екзистенциални отговори и заживява като аскет. Следва духовни практики, но те не го задоволяват и постепенно изоставя традиционните учения, тръгвайки по собствен път. На 35-годишна възраст достига просветление и се отдава на проповядване на своето учение, свързано с вътрешно освобождаване и развиване на потенциала, с личната отговорност на индивида за собствената му съдба и преживяване на трайно щастие.

¹⁷ **Уесли, Джон** (1703–1791) – английски духовен деец и теолог, основател на методизма. Държи своите проповеди под открито небе, близо до вярващите, които насърчава да разпространяват Метода за четене и тълкуване на Светото писание. Влиятелният методизъм е катализатор на много социални реформи, в това число поставянето на основите на аболиционизма.

¹⁸ **Питагор** (570–495 г. пр. Хр.) – математик и най-известният от гръцките философи преди Сократ. Посветен в гръцките и египетските мистерии, пътешественик във Финикия и Вавилон, ученик на Заратустра. Основава собствена школа в Южна Италия ок. 530 г. пр. Хр. В учението си акцентира върху чистия начин на живот (за тая

цел въвежда правила), прераждането на душата, красотата, хармонията, мистичната сила на числата. Разработва теория на музиката, пръв откривайки отношението между струните и тоновете. Въвежда в математиката т.нар. Питагорова теорема ($a^2+b^2=c^2$). Непосредствените последователи на Платон в Академията определят истинската философия като разгръщане на първоначалните прозрения на Питагор.

¹⁹ **Кабала** (qabbala – ‘традиция’) – еврейска система на мистицизъм и теософия. Основният ѝ текст – *Зоар*, предлага достъп чрез инициране до мистериите за съществуването на Бога, за човешката съдба и за значението на заповедите, дадени на Мойсей. Трансцендентният Бог на равинския юдаизъм се проявява тук посредством десет Божествени атрибути – *сефироти*, които в своята цялост представляват саморазгръщането и явяването на Бога в Космоса. В тях се включват мъжкото и женското начало. В Кабала злото се разглежда като следствие от космически разрыв, а спасението на Земята е свързано с възстановяването на Божествения порядък, като човечеството може да съдейства за това посредством знание, благочестие и следване на закона.

²⁰ **Давид** (1035–965 г. пр. Хр.) – юдейски цар, баща на Соломон и приемник на Саул. На Давид се приписва авторството на библейския текст *Псалми Давидови*. Почитан е като пророк и от юдаизма, и от християнството, и от исляма.

²¹ **Молиер**, (Жан-Батист Поклен 1622–1673) – сценично име на френския драматург, актьор и режисьор на спектакли. Известен като майстор на комичната сатира и считан за душата на Комеди Франсез – Френската комедия, която съчетава елементи на италианската Комедия дел арте с неповторимото изящество на френския

изказ. Сатирата на Молиер му създава много врагове, сред които Католическата църква (понеже свободно описва религиозното двуличие и лицемерие), представители на определени съсловия, нрави и характери. Сред най-известните му творби са *Влюбеният доктор*, *Смешните преструвани*, *Училище за жени*, *Брак по неволя*, *Тартюф*, *Великолепните влюбени*, *Скъперникът*, *Мнимият болен* и др.

²² **Йосиф** – библейски персонаж от Стария завет, един от дванадесетте синове на патриарх Яков; животът му е описан в Битие, 37-50. Намразен от своите братя заради любовта на баща им към него и заради ясновидските му дарби, Йосиф е продаден като роб в Египет, където благодарение на способностите си успява да се издигне до званието „пръв след фараона“ и да придобие огромно влияние. По време на неплодородните години среща братята си, дошли в Египет за помощ, и се помирява с тях. Историята на Йосиф е катализатор за създаване на много художествени произведения (напр. четирилогията *Йосиф и неговите братя* на немския писател Томас Ман).

²³ **Ориент** – от латински *oriens*, *-entis* ‘изгряващ’. Така са наричани източните по отношение на Западна Европа земи и страните от Азия и Мала Азия.

²⁴ Битие, 4:3-8.

²⁵ **Муди, Дуайт Лиман** (1837–1899) – американски евангелист и проповедник, основател на Църквата на Муди, Нортфилдската школа, Библейски институт „Муди“ и издателството Moody Publishers.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

бирник *остар.* Служител, чиновник, който събира данъци.

брожение (от рус.) Кипеж, вълнение, недоволство сред обществото.

главня 1. Къс запалено или недогоряло дърво. **2.** Факел. **3.** Ръжда по зърнени култури.

дервиш (тур. derviş от перс.) Мохамедански духовник.

деятелност (от рус.) *остар.* Активност, енергичност, действеност; работа, дейност.

кепенци (тур. kerpenk) Дървени капацы за затваряне на витрини, прозорци, врати.

кинематограф (гр. kînema ‘движение’ и –граф) *остар.* **1.** Апарат за снимане върху филмова лента на движещи се обекти или за прожектиране върху екран на движещи се картини. **2.** Помещение за публично прожектиране на такива картини; кинотеатър, кино.

кираджия (тур. kiracı от ар.) *остар.* **1.** Превозвач на стоки срещу заплащане. **2.** Наемател на помещение.

кобилица 1. Извито дърво с длабове или куки на двата края за носене на рамо на тежки неща – напр. котли, менци за вода. **2.** В някои механизми – детайл с форма на лост с опорна точка между приложните точки на силите (напр. при везни, парни машини и др.).

крина *остар.* Дървен цилиндричен съд, обикновено служещ като мярка за житни храни (ок. 15 кг, или 2 шиника).

кюп (тур. küp от перс.) Глинен съд, делва.

наполеон (фр. napoleon d’or от собств.) **1.** Златна

монета, обикновено от 20 франка, на която има образ на Наполеон Бонапарт или на Наполеон III. **2.** *прен.* Златна монета.

непреривен *остар.* Който трае, съществува във времето без спиране, без прекъсване; непрестанен.

пертурбация (лат. *perturbation* – ‘безпорядък’) **1.** *книж.* Внезапна промяна, нарушаване на нормалния ход на нещата. **2.** астр. Промяна в пътя на небесно тяло под гравитационното въздействие на други небесни тела. **3.** Разстройство, смущение, смут.

пехливан[ин] (тур. *pehlivan* от перс.) **1.** Борец. **2.** Силен човек, атлет.

плащаница **1.** Бяло платно, с което се увива мъртвец за погребение. **2.** *църк.* Голям къс платно, на което е изобразено полагането на Исус Христос в гроба.

погибел *остар.* Гибел, загиване, трагична участ.

разгласява (се) *остар.* Дехармонизира (се), разстройва (се).

разсилен (от рус.) **1.** Прислужник в учреждение. **2.** Разносвач.

съизволение *остар.* Позволение, съгласие, благоволение.

трен (фр. *train*) *остар.* Влак.

угледни *остар.* Хубави, приятни за гледане; представителни.

уд *остар.* Телесен член, крайник.

уровен (от рус.) Равнище, ниво.

фалимент (ит. *fallimento*) *книж.* Несъстоятелност, пропадане, фалит.

хомот *остар.* **1.** Ярем. **2.** *прен.* Тегло, бреме, иго.

цяр *остар.* Лек, лекарство.

щерна (гр. *sterna, kisterna* от лат.) *диал.* Яма за водохранилище.

юлар (тур. *yular*) **1.** Водило на оглавник за добитък. **2.** Оглавник.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ, МЕТОДИ ЗА РАБОТА

3. *Вън и вътре в тялото*: **метод** за развиване на самообладанието.
4. *Проявеният живот*: **опит** за лекуване на болни.
5. *Разумни методи*: **упражнение; метод** преди започване на работа, който се прилага при дисхармонични състояния.
6. *Динамична сила на мисълта*: **методи** за лекуване.
7. *Новото в живота*: **задача** за размишление.
9. *Център на живота*: **методи** за свързване с Центъра на живота; методи за осмисляне на човешкия живот.
10. *Източници на живота*: **метод** при мъчнотии.
17. *Наука за езика*: **упражнение** при ставане от сън.
19. *Личност и душа*: **опити** при засяване на жито; **метод** за трансформиране на лошите мисли и чувства; **метод** за познаване кога се постъпва според законите на Природата; **метод** при обезсърчение или заболяване.
20. *Проява на Любовта*: **упражнение** за 40 дни.
21. *Светли и тъмни действия*: **метод** за различаване на Доброто от злото.
22. *Опитна школа*: **метод** за освобождаване от противоречията; **метод** при обезсърчение; **опит** за познаване на силата на собствената мисъл.
26. *Новото в живота*: **методи** за освобождаване от отрицателни влияния.
28. *Термометърът на човека*: **методи** на музиката.
35. *Доброто оръжие*: **метод** за отбрана срещу злото; **метод** за запазване на любовта; **метод** при противоречия.

38. *Добрият ден*: **опит** за работа с Любов в един ден от седмицата; **задача** за добра обхода.

39. *Стойност на нещата*: **метод** за лекуване чрез добра мисъл; **методи** за трансформиране на недоволство.

40. *Правилно разбиране*: **задача** да се извадят по 100 важни мисли от прочетените досега беседи.

41. *Точност*: **метод** за разбиране на Божествения език.

42. *Двата принципа*: **задача** при ставане сутрин.

43. *Абсолютна вяра*: **метод** за трансформиране на гнева; **опит** за проверка на силата на мисълта.

44. *Закон и принцип*: **методи** за трансформиране на неразположение.

45. *Морални правила*: **опит** за една седмица.

48. *Интуицията*: **метод** за трансформиране на неразположение.

51. *Начало и край*: **методи** при обезсърчение.

ТЕМИ

3. *Вън и вътре в тялото*: Произход на непостоянството.

8. *Закон за благоприличие*:

Качества на милосърдието;

Причини за обществената криза;

Качества на благоденствието.

10. *Източници на живота*: Признаци на физическото и психическото кисване.

13. *Паралелизъм в Природата*: Смени в Природата.

20. *Проява на Любовта*:

Отличителната черта на ученика;

Отличителните черти на умрелия и на живия човек.

30. *Правилни форми*: Каква представа имам за Бога.

41. *Точност*: Първата буква и първата дума на Божествения език.

46. *Форма и съдържание*: Влияние на водата и на въздуха върху живите организми.

Петър Дънов
Учителя

ОБЩ ОКУЛТЕН КЛАС

ЕСТЕСТВЕН РЕД НА НЕЩАТА

година девета

Редактори	<i>Стела Рускова</i>
Художник	<i>Илиана Попова</i>
Предпечат	<i>Иван Джеджев</i>

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 01 10; 0897 847 641

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info

izdatelstvo@bialobratstvo.info